

100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet

az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról¹

A Kormány a közoktatásról szóló - többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 94. §-a (3) bekezdésének c) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. §² E rendeletben foglaltakat kell alkalmazni a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 6. §-a alapján szervezett középiskolai érettségi vizsgák előkészítésére, megszervezésére, lebonyolítására, az érettségi vizsgára történő jelentkezésre, a vizsgázók teljesítményének értékelésére, az érettségi vizsgával összefüggő ügyviteli tevékenységre (a továbbiakban e rendelet: vizsgaszabályzat).

2. §³ Az érettségi vizsga központi vizsgakövetelményeit a 3. számú melléklet szerinti általános követelmények, valamint az Nkt. 6. § (1a) bekezdése szerint kiadott részletes vizsgakövetelmények alkotják. A központi vizsgakövetelmények kiadása előtt - a nemzetiségeket érintő kérdések tekintetében - be kell szerezni az országos nemzetiségi önkormányzat véleményét.

2/A. §⁴ (1) A vizsgarészek a következők lehetnek: szóbeli, írásbeli, gyakorlati.

(2) Az emelt szintű élő idegen nyelv érettségi vizsga vizsgarészei a következők:

- a) írásbeli vizsga I. - olvasott szöveg értése,
- b) írásbeli vizsga II. - nyelvhelyesség,
- c) írásbeli vizsga III. - hallott szöveg értése,
- d) írásbeli vizsga IV. - íráskészség,
- e) szóbeli vizsga - beszédkészség.

3. §⁵ Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik-e az általános műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre;

b) szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására;

c) felkészült-e a felsőoktatási intézményekben folyó tanulmányok megkezdésére.

4. §⁶ (1) Az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból középszinten vagy emelt szinten tehető érettségi vizsga.

(2)⁷ A gimnázium, a szakgimnázium és a technikum (a továbbiakban együtt: középiskola) a közismereti oktatás két befejező évfolyamán a kötelező vizsgatárgyból biztosítja, hogy a tanuló - választása szerint - mind a középszintű, mind az emelt szintű érettségi vizsgára fel tudjon készülni. A szakgimnázium és a technikum az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzésekben a kötelező közismereti vizsgatárgyból biztosítja, hogy a tanuló a középszintű érettségi vizsgára fel tudjon készülni.

1 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 1. § a).

2 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 1. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § a), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 1.

3 Megállapította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2022. I. 1-től.

4 Megállapította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2022. V. 1-től.

5 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2000. II. 11-től. A korábbi alcímet ugyanekkortól hatályon kívül helyezte: ugyane rendelet 20. § (4).

6 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2000. II. 11-től.

7 Megállapította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 4. § (1). Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

(2a)¹ A szakgimnázium biztosítja, hogy a tanuló

a) képzési ágazatának megfelelő ágazati,

b)² ágazaton belüli specializáció

szakmai vizsgatárgya érettségi vizsgájára fel tudjon készülni.

(3)³ A gimnázium legalább két, a szakgimnázium és a technikum - az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzések kivételével - a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül egy vizsgatárgyból a helyi tantervében, oktatási programjában (a továbbiakban együtt: helyi tanterv) meghatározottak szerint lehetővé teszi az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészülést. E döntéséhez kikéri az iskolai diákönkormányzat véleményét. Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül gimnáziumban legalább három, szakgimnáziumban és technikumban legalább kettő vizsgatárgyból a helyi tantervben meghatározottak szerint lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést. A (2) és (3) bekezdés alkalmazásában az idegen nyelv vizsgatárgyak egy vizsgatárgynak minősülnek.

(4)⁴ A középiskolák az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés feladatait egymás közötti megállapodás alapján közösen is megoldhatják.

5. §⁵ (1)⁶ Tanulói igény esetén a középiskola köteles megszervezni a középszintű érettségi vizsgát minden olyan vizsgatárgyból, amely a helyi tantervében szerepel.

(2)⁷ Tanulói igény esetén a tanulói jogviszony fennállása alatt a középiskola köteles fogadni az emelt szintű érettségi vizsgára történő jelentkezést minden olyan vizsgatárgyból, amelyből a tanuló jogosult érettségi vizsgát tenni.

5/A. §⁸ Emelt szintű érettségi vizsga szervezhető - a magyar mint idegen nyelv vizsgatárgy kivételével - abból a vizsgatárgyból, amely vizsgatárgy részletes emelt szintű érettségi vizsgakövetelményeit az Nkt. 6. § (1) bekezdése alapján a köznevelésért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) közzétette, és amely - mint a felsőoktatási felvételi eljárás során figyelembe vehető érettségi vizsgatárgy - a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. mellékletében szerepel.

Az érettségi vizsga részei és vizsgatárgyai⁹

6. §¹⁰ (1) A vizsgázó - függetlenül attól, hogy a középiskolában milyen szintű vizsgára készült fel - dönt abban a kérdésben, hogy középszinten vagy emelt szinten tesz érettségi vizsgát az egyes vizsgatárgyakból.

(2) Azokból a vizsgatárgyakból, amelyekből a vizsgázó a vizsgaszabályzatban foglaltak alapján érettségi vizsgát tehet, a vizsgatárgy választásának joga nem korlátozott. A vizsgatárgy választásának jogával a vizsgaidőszak rendjéhez, ezen belül a kitűzött vizsganapokhoz igazodva lehet élni.

(3)¹¹

1 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 1. § (1). Hatályos: 2017. I. 1-től.

2 Módosította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 3. § b).

3 Megállapította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 4. § (2). Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

4 Beiktatta: 71/2003. (V. 27.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2003. VI. 4-től.

5 Megállapította: 71/2003. (V. 27.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2003. VI. 4-től.

6 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 1.

7 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 1. §. Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 1.

8 Beiktatta: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2022. V. 1-től. Módosította: 238/2022. (VI. 30.) Korm. rendelet 10. § a).

9 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) d).

10 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2016. I. 23-től.

11 Hatályon kívül helyezte: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § a). Hatálytalan: 2021. II. 15-én 23 órától.

(4) Ha a középiskola központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyból érettségi vizsgára történő felkészítést kíván biztosítani, akkor a felkészítésre a helyi tantervében középszintű érettségi vizsgára történő felkészítés esetén legalább százharmincnolc órát, emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés esetén pedig legalább kettőszázhetvenhat órát kell biztosítani.

(5) A magyar nyelv és irodalom vizsgatárgy helyett magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból érettségi vizsgát az tehet, aki

a) nem magyar állampolgár, vagy

b) a középiskolai tanulmányai befejezését megelőző négy tanév közül legalább hármat nem a magyar köznevelési rendszerben végzett.

(6) Magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból kizárólag középszintű érettségi vizsgát lehet tenni.

(7)¹ Ha a vizsgázót - az Nkt. 56. § (1) bekezdése vagy a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 60. § (2) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában - mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére - a szakértői bizottság szakvéleménye alapján - kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

7. § (1)-(4)²

(5)³

(6)-(9)⁴

8. §⁵

Az érettségi vizsga előkészítése

Az érettségi vizsga fajtái, a vizsgaidőszakok

9. § (1)⁶ Az érettségi vizsga lehet⁷

a) rendes,

b) előrehozott,

c) kiegészítő,

d) szintemelő,

e) pótló,

f) javító,

g) ismétlő

érettségi vizsga. Egyes vizsgatárgyakból - a szintemelő vizsga kivételével - középszinten vagy emelt szinten lehet érettségi vizsgát tenni. Szintemelő vizsga csak emelt szinten tehető.⁸

(2) Rendes érettségi vizsga a középiskolai tanulmányok követelményeinek teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt vagy megszűnését követően első alkalommal tett érettségi vizsga.

1 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 2.

2 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § b). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

3 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § c). Hatálytalan: 2012. IX. 1-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § b). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

5 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § b). Hatálytalan: 2015. I. 1-től.

6 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 4. § (1). A második mondat szövegét módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

7 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 1. §.

8 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) e).

(3)¹ Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely letehető

☞ a)² a 12. § (1) bekezdésében meghatározott idegen nyelvekből, informatikából a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban, továbbá

b)³ olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

(3a)⁴ Előrehozott érettségi vizsga a 12. § (15) és (16) bekezdésében meghatározott vizsga is.

(4)⁵ Kiegészítő érettségi vizsga a sikeresen befejezett érettségi vizsga után az érettségi bizonyítványban nem szereplő egyes vizsgatárgyból tett vizsga.

(5)⁶

(6)⁷ Szintemelő érettségi vizsga egyes vizsgatárgyból a középszinten sikeresen befejezett érettségi vizsgának az emelt szintű érettségi vizsgán első alkalommal történő megismétlése.

(7)⁸ Pótló érettségi vizsga a vizsgázónak fel nem róható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő, javító érettségi vizsga folytatása.

(8)⁹ Javító érettségi vizsga a vizsgázónak felróható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett, illetve a megkezdett, de tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt sikertelen

a) rendes,

b) előrehozott,

c) pótló és

d) az érettségi bizonyítvány megszerzése előtti szintemelő érettségi vizsga megismétlése.

(9)¹⁰ Ismétlő érettségi vizsga az érettségi bizonyítvány kiadása után egyes vizsgatárgyból a korábban sikeresen letett érettségi vizsga azonos szinten, illetve az emelt szintű vizsga középszinten történő megismétlése. Az érettségi bizonyítvány kiadása után letett kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsga eredménye alapján a kiállított érettségi bizonyítvány nem változtatható meg [a továbbiakban az (1)-(9) bekezdésben szabályozott vizsgák együtt: érettségi vizsga.]

1 Megállapította: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

2 Módosította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 6. § a).

3 Módosította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 6. § b).

4 Beiktatta: 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2019. XI. 29-től.

5 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 5. § (1). Hatályos: 2005. I. 1-től.

6 Hatályon kívül helyezte: 2001. évi C. törvény 68. § (1) e). Hatálytalan: 2002. I. 1-től.

7 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 2. § (2). Hatályos: 2014. I. 1-től. A korábbi második mondatot hatályon kívül helyezte: 321/2019. (XII. 19.) Korm. rendelet 1. § (2). Hatálytalan: 2019. XII. 20-tól.

8 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

9 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

10 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 2. §. Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 4. b).

(10)¹ Az érettségi vizsga megszervezésével, lebonyolításával kapcsolatos kötelező nyomtatványok felsorolását, az alkalmazható záradékokat a szabályzat *1. számú melléklete* tartalmazza. A nyomtatványokat a vizsgabizottságot működtető intézmény szerzi be vagy állítja elő az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény 1. melléklet IV. fejezetében meghatározott adattartalom alapján az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) által működtetett informatikai rendszer (a továbbiakban: a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszere) segítségével.

10. § (1) Érettségi vizsgát állami vizsgabizottság (a továbbiakban: vizsgabizottság) előtt lehet letenni.

➡(2)² A vizsgabizottság működtetéséről az érettségi vizsgát szervező középiskola, vagy a köznevelési feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatal) gondoskodik (a továbbiakban: vizsgabizottságot működtető intézmény).

(3)³ A vizsgabizottság elnevezésében, körbélyegzőjén fel kell tüntetni a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét.

(4)⁴ A vizsgaszabályzatban az igazgató számára meghatározott feladatokat és hatásköröket a középiskola vagy a többcélú intézmény vezetője, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a köznevelési feladatok ellátásáért felelős szervezeti egység vezetője (a továbbiakban együtt: igazgató) látja el.

11. § (1) Érettségi vizsgát az érettségi vizsga vizsgaidőszakában (a továbbiakban: vizsgaidőszak) lehet szervezni.⁵

(2)⁶ A vizsgaidőszakok - a vizsga szintjétől függetlenül - a következők:

a)⁷ május-június hónapi valamennyi középiskola és a Hivatal, valamint a kormányhivatal részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére,

b)⁸ október-november hónapi a Hivatal, valamint a kormányhivatal és a kijelölt középiskolák részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére,

c)⁹

(3)¹⁰ Pótló vizsgát, ha a vizsgaszervezés megoldható, a folyamatban lévő érettségi vizsga vizsgaidőszakában vagy azt követő másik vizsgaidőszakban, javítóvizsgát csak a folyamatban lévő érettségi vizsgát követő másik vizsgaidőszakban lehet tenni.

(4)¹¹ Október-novemberi vizsgaidőszakban abban a középiskolában lehet érettségi vizsgát tartani, amelyiket a kormányhivatal - a fenntartó képviselőjével egyetértésben - arra kijelöl. A középiskolák kijelölésénél biztosítani kell a nemzetiségi nyelven való vizsgázás lehetőségét.

(5) A vizsgaidőszakok első és utolsó napját, ezen belül a szóbeli vizsgák megszervezéséhez rendelkezésre álló időszakot, valamint az írásbeli vizsgák vizsganapjait a tanév rendjéről szóló rendelet határozza meg.

1 Számozását módosította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 4. § (4). A második mondatot megállapította: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) e). Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § d), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 4. c), 196/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet 1. § a).

2 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 6. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § a), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § e), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 5., 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § b), 616/2022. (XII. 29.) Korm. rendelet 21. §.

3 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52. §.

4 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 3. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

5 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 1. §.

6 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 7. § (1). Hatályos: 2005. I. 1-től.

7 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (1). Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § c).

8 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (1). Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § c), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § e), 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 2. § (1) a).

9 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (2). Hatálytalan: 2006. IV. 1-től.

10 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

11 Megállapította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (1). Hatályos: 2013. I. 1-től.

(6)¹ A középszintű szóbeli vizsgák napjait - az (5) bekezdésben meghatározott időszakon belül - az igazgató a kormányhivatal egyetértésével, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatal egyetértésével állapítja meg. Az emelt szintű szóbeli vizsgák napjait a Hivatal egyetértésével a kormányhivatal állapítja meg.

(7)² A középszintű szóbeli vizsgák napját az igazgató bejelenti a középiskola fenntartójának, továbbá ha az érettségit nemzetiségi oktatásban szervezik meg és a középiskola fenntartója nem nemzetiségi önkormányzat, az intézmény székhelye szerint illetékes - fenntartótól függően települési, vagy területi - nemzetiségi önkormányzatnak és az országos nemzetiségi önkormányzatnak.

(8)³ Az emelt szintű érettségi vizsgákat a Hivatal készíti elő, és a Hivatal szakmai irányításával a kormányhivatal szervezi meg.

(9)⁴

Jelentkezés az érettségi vizsgára

12. § (1)⁶ Érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Ha a tanuló olyan vizsgatárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, amelyből középiskolájának helyi tanterve szerint nem tehet érettségi vizsgát, e vizsgatárgy esetében a jelentkezési feltételt vendégtanulói jogviszonyban, másik középiskolában teljesítheti. Az érettségi bizonyítvány megszerzése utáni, továbbá a középiskolai tanulmányok sikeres befejezését követően, tanulói jogviszonyon kívül tett érettségi vizsgán bármely vizsgatárgyból, az előzetes tanulmányok vizsgálata nélkül - idegen nyelv esetén a magyar köznevelési rendszer középiskoláiban tanított nyelvekből - tehető érettségi vizsga. A tanulói jogviszonyon kívül, a középiskolai tanulmányok sikeres befejezése nélkül érettségi vizsga nem tehető.

(2) Az érettségi vizsgára jelentkező - függetlenül attól, hogy milyen szintű érettségi vizsgára készült fel a középiskolában - szabadon választhatja meg a vizsga szintjét. A jelentkező a vizsga szintjét a pótló- és javítóvizsgára történő jelentkezéskor megváltoztathatja. Egy vizsgaidőszakban egy vizsgatárgyból csak egy szinten lehet érettségi vizsgát tenni.

(3) Az érettségi vizsgára történő jelentkezést a vizsgabizottságot működtető intézménybe lehet benyújtani.

(4)⁷ Érettségi vizsgára lehet jelentkezni

a)⁸ tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abban a középiskolában, szakképzési centrumban, amellyel a tanulói jogviszony fennáll, vagy, ha az nem szervez érettségi vizsgát, a kijelölt középiskolában, szakképzési centrumban,

b)⁹ tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése után abban a középiskolában, szakképzési centrumban, amellyel a tanulói jogviszony fennáll, vagy, ha az nem szervez érettségi vizsgát, a kijelölt középiskolában, szakképzési centrumban vagy a kormányhivatalban,

1 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (2). Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 6.

2 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (2). Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § g), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § a), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 1.

3 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (3). Hatályos: 2011. I. 1-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 56. § a). Hatálytalan: 2012. IX. 1-től.

5 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

6 Megállapította: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

7 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (4). Hatályos: 2011. I. 1-től.

8 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 4. § (2). Hatályos: 2016. I. 23-tól.

9 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 4. § (2). Hatályos: 2016. I. 23-tól.

c) a tanulói jogviszony megszűnését követően bármelyik, az adott vizsgatárgyból vizsgát szervező, vizsgabizottságot működtető intézményben.

(5)¹ A sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból

a) javító vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakában,

b) pótló vizsgára bármelyik vizsgaidőszakban

lehet jelentkezni.

(5a)² A tanulói jogviszony megszűnése után

a) rendes, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsgára,

b) a rendes, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsgát követően pótló vizsgára,

c) a rendes, a pótló érettségi vizsgát követően javítóvizsgára bármelyik vizsgaidőszakban lehet jelentkezni.

(5b)³ Az érettségi vizsgát az adott vizsgaidőszakban hatályos vizsgakövetelmények szerint kell letenni.

(6)⁴ Az érettségi vizsgára történő jelentkezés az e célra szolgáló jelentkezési lappal történhet. A jelentkezési lapot

a)⁵

b)⁶ május-júniusi vizsgaidőszak esetén február 15-ig,

c)⁷ október-novemberi vizsgaidőszak esetén szeptember 5-ig

lehet benyújtani a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójához. A jelentkezési határidő elmulasztása esetén igazolási kérelmet a jelentkezési határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. A jelentkezési lapon a kötelező vizsgatárgyak mellett fel kell tüntetni a kötelezően és a szabadon választható vizsgatárgyakat, a vizsga szintjét, valamint a vizsga e rendelet 9. §-ának (1) bekezdése szerinti fajtáját. A vizsgára jelentkezőnek fel kell tüntetnie azt is, ha a vizsgatárgyból nemzetiségi nyelven vagy célnyelven kíván vizsgázni, illetve élni kíván a 6. § (7) bekezdésében meghatározott jogával. Ha a jelentkező még nem rendelkezik érettségi vizsgabizonyítvánnyal jelentkezési lapján fel kell tüntetnie korábban teljesített érettségi vizsgáit.⁸

(6a)⁹ A vizsgára jelentkező a szakközépiskolában az érettségi vizsgára felkészítő évfolyamokat követő érettségi vizsgára való jelentkezéskor nyilatkozik arról, hogy kötelezően választandó vizsgatárgyból kíván-e érettségi vizsgát tenni. Ezt a nyilatkozatát az adott vizsgaidőszakban nem változtathatja meg.

(6b)¹⁰ A vizsgázó, ha rendes érettségi vizsgáját középiskolai tanulmányainak teljes befejezése után, tanulói jogviszonyon kívül teszi, és iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel rendelkezik, a vizsgára való jelentkezéskor igazolja, hogy rendelkezik az Nkt. 6. § (2a) bekezdése szerinti iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel, és nyilatkozik arról, hogy kötelezően választandó vizsgatárgyból kíván-e érettségi vizsgát tenni. Ezt a nyilatkozatát az adott vizsgaidőszakban nem változtathatja meg.

1 Megállapította: 606/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet 1. § (1). Hatályos: 2020. XII. 19-től.

2 Beiktatta: 606/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet 1. § (2). Hatályos: 2020. XII. 19-től.

3 Beiktatta: 606/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet 1. § (2). Hatályos: 2020. XII. 19-től.

4 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § f), h).

5 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (2). Hatálytalan: 2006. IV. 1-től.

6 Megállapította: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 46. § (1). Lásd: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 45. § (1). Módosította: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 47. § (3). Végre nem hajtható módosítására lásd: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 47. § (2). Lásd: 285/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet 10. § (3).

7 Megállapította: 148/2005. (VII. 27.) Korm. rendelet 1. § (1). Hatályos: 2005. VIII. 4-től.

8 A befejező rendelkezés szövegét megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (1). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

9 Megállapította: 122/2018. (VII. 10.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2018. VII. 11-től.

10 Megállapította: 122/2018. (VII. 10.) Korm. rendelet 1. §. Hatályos: 2018. VII. 11-től.

(7)¹ A jelentkezési lapot személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani. Amennyiben a tanuló nem abban a középiskolában jelentkezik érettségi vizsgára, amellyel tanulói jogviszonyban áll, igazolnia kell, hogy az adott vizsgatárgy helyi tantervben meghatározott követelményeit a vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni is tudja, előrehozott vizsgára való jelentkezés esetén emellett igazolnia kell a 9. § (3) bekezdésében szabályozott feltételeknek való megfelelést is. Az igazolást annak a középiskolának a vezetője állítja ki, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A kiegészítő és az ismétlő, valamint a tanulói jogviszony megszűnése után a szintemelő vizsgára történő jelentkezéskor be kell mutatni az érettségi bizonyítványt, tanúsítványt. A tanulói jogviszony megszűnése után - a jelentkezési lap benyújtásakor - a jelentkezőnek igazolnia kell a személyazonosságát, továbbá be kell mutatnia a középiskolai bizonyítványát és az iskola vagy annak jogutódja által az egyes tantárgyakra, tantárgyrészekre vonatkozó mentesítésről szóló igazolást. A pótló-, javítóvizsgára, valamint a tanulói jogviszony fennállása alatt a szintemelő vizsgára történő jelentkezéskor a jelentkezési laphoz csatolni kell az érettségi törzslap kivonatát is. Abban az esetben, ha az érettségi vizsga az Nkt. 94. § (4) bekezdés p) pontja alapján kiadott kormányrendeletben foglaltak szerint nem ingyenes, a jelentkezési laphoz csatolni kell a vizsgabizottságot működtető intézmény, az emelt szintű vizsgák, valamint a kormányhivatalnál történő jelentkezés esetén a Hivatal számlájára befizetett térítési díj, tandíj, vizsgáztatási díj befizetését igazoló okiratot vagy annak másolatát.

(8)² A jelentkezési lapot a kormányhivatalhoz személyesen, postai úton tértivevényes küldeményben vagy írásbelinek minősülő elektronikus kapcsolattartás útján is be lehet nyújtani. A kormányhivatalhoz postai úton benyújtott jelentkezésnek magyarországi lakcímet, ennek hiányában magyarországi értesítési címet kell tartalmaznia. A jelentkezési laphoz a mellékleteket - a személyi igazolvány kivételével - másolatban csatolni kell. Ha a szükséges mellékleteket a jelentkezési laphoz nem csatolják, a kormányhivatal felhívásának kézhezvételétől számított öt munkanapon belül a hiányt pótolni kell. A hiánypótlás elmulasztása esetén a jelentkezés érvénytelen.

(9)³ A vizsgára való jelentkezés elfogadásáról az igazgató dönt. A jelentkezés elutasításáról - a döntés indokának megjelölésével - az igazgató döntést hoz. A kormányhivatalban benyújtott érettségi vizsgára történő jelentkezés esetén a kormányhivatal által hozott döntés vonatkozásában másodfokon a Hivatal jár el. Az igazgató által elfogadott jelentkezést a jelentkezési határidő lejártá után - ha e rendelet másként nem rendelkezik - visszavonni, illetve megváltoztatni nem lehet. A jelentkezés elfogadásakor dönteni kell a 6. § (7) bekezdésében meghatározottak alapján benyújtott kérelemről is. A döntést határozatba kell foglalni. Az emelt szintű vizsgára vonatkozó döntés határozatát a (11) bekezdés szerinti határidővel meg kell küldeni a kormányhivatalnak. Ha a tanulói jogviszony megszűnése után következik be olyan állapot, amely alapján az Nkt. 4. § 25. pontjában felsorolt sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye, az e bekezdésben és a (6)-(7) bekezdésében foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a fogyatékoság fennállását külön jogszabályban meghatározott szakértői bizottság szakértői véleményével kell bizonyítani.

1 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 3. § (3). Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § fa), fb), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 7. a), 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 2. § (1) b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 3.

2 Megállapította: 477/2016. (XII. 27.) Korm. rendelet 6. § (2). Módosította: 122/2018. (VII. 10.) Korm. rendelet 3. §, 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 2. § (1) c).

3 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (2). A hetedik mondatot beiktatta: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 2. § (2). Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § f), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § j), k), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § g), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 7. b), 307/2017. (X. 27.) Korm. rendelet 1. §, 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 2. § (2), 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 8. § a).

(10)¹ A jelentkezési határidő lejártát követően az igazgató összesítő jelentést készít az érettségi vizsgára jelentkezőkről. Az összesítő jelentésben a 9. § (1) bekezdése szerinti vizsgafajtánként fel kell tüntetni a vizsgára jelentkezők számát, vizsgatárgyankénti megoszlását, a választott vizsgaszintet, vizsgarészeket, a nemzetiségi nyelven, a célnyelven vizsgázókat, a 6. § (7) bekezdésében foglaltak alkalmazásával vizsgázókat.

(11)² Az összesítő jelentést

a)³ május-júniusi vizsgaidőszak esetén március 1-ig,

b) október-novemberi vizsgaidőszak esetén szeptember 10-ig

a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében elektronikusan meg kell küldeni a Hivatalnak, továbbá kinyomtatva, papír alapon tájékoztatás céljából a középiskola fenntartójának.⁴

(12)⁵ Az összesítő jelentés alapján

a) a kormányhivatal, illetve a Hivatal - a szabályzatban foglaltak szerint - megbízza a vizsgabizottság elnökét, illetve, ha a vizsgatárgyból az érettségi vizsgát emelt szinten szervezik meg, a Hivatal előkészíti, a kormányhivatal megszervezi az emelt szintű érettségi vizsgát,

b) a Hivatal a központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak esetében elkészíti, és - a szabályzatban foglaltak szerint - megküldi a középszintű érettségihez az írásbeli vizsga feladatlapjait, valamint közlésezi a feladatlapok javításához, értékeléséhez a javítási és értékelési útmutatót (a továbbiakban: útmutató).

(13)⁶

(14)⁷ Ha a jelentkező az adott vizsgatárgyból az érettségi vizsgát azért nem kezdheti meg, mert nem teljesítette a vizsgára bocsátás feltételeit, a jelentkezését törölni kell. A törölről az igazgató határozatot hoz.

(15)⁸ Ha a tanuló a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait, az adott vizsgaidőszakban rendes és javító érettségi vizsgát nem tehet. A tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgajelentkezéseit előrehozott érettségi vizsgajelentkezésre kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgyból, amelyből jogosult érettségi vizsgát tenni. Azokat a vizsgajelentkezéseket, amelyekre a tanuló nem jogosult, az igazgató törli.⁹

(15a)¹⁰ Ha a tanuló a középiskola elvégzését követő érettségi vizsgaidőszakban az írásbeli érettségi vizsgaidőszak kezdetéig nem rendelkezik az Nkt. 6. § (4) bekezdésében a közösségi szolgálat teljesítésére meghatározott feltétellel, érettségi vizsgáit nem kezdheti meg, az adott vizsgaidőszakra vonatkozó összes érettségi jelentkezését az igazgató törli.

1 Számozását módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 4. § (4). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) h), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § f), j).

2 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (3). Módosította: 196/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet 1. § b).

3 Megállapította: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 46. § (2). Lásd: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 45. § (1). Módosította: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 47. § (3). Végre nem hajtható módosítására lásd: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 47. § (2). Lásd: 285/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet 10. § (3).

4 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Végre nem hajtható módosítására lásd: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) h).

5 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (6). Hatályos: 2011. I. 1-től.

6 Hatályon kívül helyezte: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (4). Hatálytalan: 2006. XII. 15-től.

7 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 3. § (4). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

8 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 3. §. Módosította: 606/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet 3. §.

9 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 4. § (1) a).

10 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 4. § (4). Hatályos: 2016. I. 23-tól.

(16)¹ Előrehozott érettségi vizsgára kormányhivatalnál jelentkezhet bármely érettségi vizsgatárgyból az a vizsgázó, aki a kérelem benyújtásának időpontjában külföldi vagy külföldi rendszerű középiskola utolsó évfolyamán folytatja tanulmányait. A vizsgára bocsatáskor nem kell vizsgálni az (1) bekezdésben meghatározott feltételek meglétét, azonban a sikeres érettségi vizsgáról kiállított tanúsítvány csak a középiskolai végzettséget tanúsító okirattal együtt alkalmazható.²

Az érettségi vizsga vizsgabizottsága

13. § (1)³ Az érettségi vizsga vizsgabizottságának elnökét - az Országos vizsgaelnöki névjegyzékben szereplők közül - a kormányhivatal, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatal bízta meg.

(2)⁴ A vizsgabizottság munkáját az írásbeli vizsgán felügyelő tanár segíti. Nem lehet felügyelő tanár az, aki az adott vizsgatárgy oktatására jogosító végzettséggel, szakképzettséggel rendelkezik.

(3)⁵ Az írásbeli feladatok javítására - vizsgatárgyanként - szaktanárt, a szóbeli vizsgáztatásra - vizsgatárgyanként - kérdező tanárt (a továbbiakban együtt: vizsgáztató tanár) kell kijelölni. Vizsgáztató tanár az lehet, aki a kormányrendeletben meghatározottak alapján a vizsgatárgyat - a szakmai érettségi vizsgatárgy esetében a szakmai érettségi vizsgatárgy követelményeire vagy annak valamely részére felkészítő tantárgyat - a középiskolában taníthatja. A vizsgáztató tanári feladatokat - ha az igazgató eltérően nem rendelkezik - azonos személy látja el. A vizsgabizottság tagjai az elnök és a vizsgáztató tanárok.

(4)⁶

(5)⁷ A vizsgabizottság tagja nem működhet közre a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozójának, továbbá bejegyzett élettársának vizsgáztatásában.

(6)⁸ A vizsgabizottság ügyviteli tevékenységét a vizsgabizottság jegyzője végzi. A vizsgabizottság jegyzőjének feladatait középiskolában a nevelőtestület bármely tagja, a gazdasági vezető, az iskolatitkár vagy az iskola legalább középfokú végzettséggel rendelkező alkalmazottja láthatja el. A kormányhivatalban a vizsgabizottság jegyzőjének feladataival az bízható meg, aki legalább középiskolai végzettséggel rendelkezik. A vizsgabizottság jegyzőjének feladata különösen: vezeti az értekezletek jegyzőkönyveit, elkészíti azok mellékleteit, a vizsgázók törzslapjait, megírja az érettségi vizsga bizonyítványait, ellátja a vizsgával kapcsolatos egyéb ügyviteli teendőket, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait. Jegyzői feladatokkal vizsgáztató tanár is megbízható, amennyiben a vizsga lebonyolítása során mindkét funkciót maradéktalanul el tudja látni. A jegyző - amennyiben nem vizsgáztató tanár - nem tagja a vizsgabizottságnak.

1 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 3. § (5). Módosította: 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § a).

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 4. § (1) a).

3 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (7). Hatályos: 2011. I. 1-től.

4 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) f).

5 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 9. § (1). Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § l), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § h), 37/2017. (III. 6.) Korm. rendelet 2. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 4.

6 Hatályon kívül helyezte: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 41. § (2) a). Hatálytalan: 2002. IV. 21-től.

7 Megállapította: 74/2014. (III. 13.) Korm. rendelet 18. §. Hatályos: 2014. III. 15-től.

8 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 5. §. Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) m). Végre nem hajtható módosítására lásd: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § h). Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 5.

(7)¹ A felügyelő tanárt, a vizsgáztató tanárt és a vizsgabizottság jegyzőjét az igazgató bízta meg. Amennyiben az igazgató vizsgáztató tanár, megbízását az iskola fenntartója adja ki. Ilyen megbízás akkor adható, ha az igazgató a vizsgaszervezéssel és lebonyolítással kapcsolatos feladatait átadta helyettesének vagy más megbízottjának.

(8)² Az igazgatónak gondoskodnia kell arról, hogy megfelelő helyettes álljon készenlétben arra az esetre, ha a felügyelő tanárok, a vizsgáztató tanárok és a vizsgabizottság jegyzője közül bárkit helyettesíteni, pótolni kell.

(9)³ A vizsgabizottság tagjait és a vizsgabizottság jegyzőjét, valamint a vizsgabizottság munkájában közreműködőket a vizsgabizottság döntéseinek meghozatalával kapcsolatosan titoktartási kötelezettség terheli.

14. § (1)⁴ A megbízást a vizsgabizottság elnökének, a felügyelő tanároknak, a vizsgáztató tanároknak, a vizsgabizottság jegyzőjének és a helyetteseknek írásban, a tanév rendjében meghatározott első írásbeli vizsganap előtt legalább két héttel meg kell küldeni, illetve át kell adni.

(2)⁵ A megbízás az erről szóló okirat átvételének napjától - a vizsga jegyzőjének kivételével - az érettségi vizsga eredményének kihirdetését követően a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő végéig, ha a vizsgabizottság döntése ellen fellebbezést nyújtottak be, a végleges döntésnek megfelelő intézkedés megtételét követő munkanap végéig tart. A vizsgabizottság jegyzőjének megbízása az érettségi vizsga iratainak irattárba történő elhelyezésének napján, a munkaidő lejártával szűnik meg (a továbbiakban: a vizsgabizottság működési ideje).

15. § (1) A vizsgabizottság elnöke felel az érettségi vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért. A vizsgabizottság elnökének feladatai különösen:

a) meggyőződik arról, hogy a vizsgázó teljesítette-e az érettségi vizsga letételéhez előírt feltételeket, és szükség esetén kezdeményezi az érettségi vizsgáról való kizárását annak, aki nem teljesítette azokat,

b)⁶ eljárást kezdeményez a kormányhivatalnál, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatalnál, ha az érettségi vizsga törvényes megtartása azt szükségessé teszi,

c) vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,

d) átvizsgálja az érettségi vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait.

e)⁷

(2) Az elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja.

16. § (1) A vizsgabizottság munkáját, az érettségi vizsgát az igazgató készíti elő. Az igazgató felel az érettségi vizsga törvényes előkészítéséért, zavartalan lebonyolításáért.

(2) Az igazgató feladata különösen:

a) dönt minden olyan, az érettségi vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a szabályzat nem utal más jogkörébe,

b) kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,

c)⁸ gondoskodik arról, hogy a vizsgára jelentkezők, a vizsgabizottság tagjai, a vizsgabizottság jegyzője, a felügyelő tanárok megismerhessék a vizsgaszabályzatot, a vizsgaleírásokat, a vizsga lebonyolításának rendjét,

1 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 9. § (2). Hatályos: 2005. I. 1-től.

2 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 9. § (2). Hatályos: 2005. I. 1-től.

3 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 9. § (2). Hatályos: 2005. I. 1-től.

4 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

5 Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § i), 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 32. § a).

6 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 6. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § i).

7 Hatályon kívül helyezte: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 9. § a). Hatálytalan: 2020. IX. 1-től.

8 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

d)¹ ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását, e feladata keretében látogatja az írásbeli és a szóbeli vizsgák helyszínét,

e) megszervezi a vizsgaeredmények kihirdetését, ellenőrzi a törzslapok és bizonyítványok egyeztetését, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja és aláírhatja a vizsga iratait,

f) minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az érettségi vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni, és be lehessen fejezni.

(3) Az igazgató feladatainak ellátásában közreműködhet - az igazgató megbízása alapján - az igazgató helyettese vagy más megbízottja.

(4) Az igazgató nem lehet vizsgáztató tanár abban a vizsgabizottságban, amelynek tekintetében ellátja az e §-ban meghatározott feladatokat. Amennyiben vizsgáztatói feladatot lát el, helyettesítéséről a (3) bekezdésben foglaltak szerint köteles gondoskodni.

17. § (1)² Az igazgató a 14. § (1) bekezdésében szabályozott megbízásnak a vizsgáztató tanárok részére történő megküldésével egyidejűleg felkéri az iskolai szülői szervezetet, az iskolai diákönkormányzatot, hogy képviselője útján kísérelje figyelemmel az érettségi vizsga előkészítését, megszervezését, lebonyolítását. Ha az iskolában nemzetiségi oktatás folyik, az igazgató a felkérést megküldi az illetékes nemzetiségi önkormányzatnak is.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt szervezetek képviselőinek véleményét ki kell kérni az írásbeli vizsga szervezésével, a szóbeli vizsganapok kijelölésével, beosztásával, a vizsgacsoportok kialakításával összefüggő igazgatói döntések meghozatala előtt.

(3) A vizsgabizottság munkájában tanácskozási joggal részt vehetnek a fenntartó és az (1) bekezdésben felsorolt szervezetek képviselői (a továbbiakban a fenntartó képviselője és a szervezetek képviselői együtt: vizsgabizottság munkájában közreműködők).

(4)³ A 13. § (5) és (9) bekezdésében foglaltakat a vizsgabizottság munkájában közreműködők tekintetében is alkalmazni kell.

Az emelt szintű vizsga megszervezésére vonatkozó külön rendelkezések⁴

17/A. §⁵ (1) Ha a vizsgatárgyból az érettségi vizsgát emelt szinten szervezik meg:⁶

a)⁷ az írásbeli vizsga felügyelő tanárait a kormányhivatal bízza meg,

b)⁸ a szóbeli vizsga - elnökből és kettő kérdező tanárból álló - tantárgyi bizottság előtt folyik, melynek tagjait a kormányhivatal bízza meg,

c)⁹ a tantárgyi bizottság ügyviteli feladatait az elnök látja el.

1 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 11. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

2 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §, 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § b).

3 Módosította: 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 26. § (2).

4 Beiktatta: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.

5 Beiktatta: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.

6 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

7 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

8 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

9 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 6. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

(2)¹ A tantárgyi bizottság a vizsgabizottságtól függetlenül működik. Tagjai a vizsgabizottságnak nem tagjai. A kormányhivatal által a tantárgyi bizottság működési helyszínéül kijelölt állami vagy nemzetiségi önkormányzati fenntartású középiskola a tantárgyi bizottság működéséhez szükséges, az egyes vizsgatárgyak központi vizsgakövetelményeiben felsorolt, a vizsgabizottságot működtető intézmény által biztosítandó és a vizsgán használható segédeszközöket, valamint a vizsgák lebonyolításához szükséges összes tárgyi feltételt térítésmentesen bocsájtja a kormányhivatal rendelkezésére. A tantárgyi bizottság működéséhez szükséges további feltételeket a kormányhivatal biztosítja. A tantárgyi bizottság elnöke és tagja az lehet, aki megfelel a vizsgáztató tanárra megállapított feltételeknek.

(3)² A tantárgyi bizottság tekintetében a 13. § (5) és (9) bekezdésében, valamint a 14. §-ban foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a tantárgyi bizottság elnökét és tagjait a kormányhivatal - az emelt szintű szóbeli vizsgáknak a tanév rendjéről szóló rendeletben szabályozott kezdődőpontja előtt legalább két héttel - bízta meg.

(4)³

Az érettségi vizsga menete

Az írásbeli vizsga

18. §⁴ (1)⁵ A központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli vizsgája központi feladatlapok megoldásából áll.

(2)⁶ Az (1) bekezdésben meghatározott vizsgatárgyak írásbeli vizsgáztatási követelményei a központi vizsgakövetelményekre épülnek.

(3)⁷ A központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli központi feladatlapjait, továbbá a feladatok megoldásához szükséges segédanyagokat (a továbbiakban a feladatlap és a segédanyag együtt: feladatlap) és a javítási, értékelési útmutatókat a Hivatal készítteti el. Az Előadóművészet ágazathoz tartozó ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kivételével az ágazati és az ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak esetén az írásbeli központi feladatlapokat és útmutatókat a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal készítteti el és adja át a Hivatalnak.

(4)⁸ A központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyakat és a vizsga részeit e szabályzat 2. számú melléklete tartalmazza.

(5)-(9)⁹

18/A. §¹⁰ (1) A központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli feladatlapjait és javítási, értékelési útmutatóit tételkészítő bizottságok készítik el. A tételkészítő bizottságokat vizsgatárgyanként kell megszervezni.

1 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 5. §. Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 6.
2 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 5. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).
3 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.
4 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.
5 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).
6 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).
7 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 7. §. Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 318/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 2. §, 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 8., 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 3. § c).
8 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 13. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.
9 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.
10 Beiktatta: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

(2)¹ A tételkészítő bizottság tagjait a Hivatal, illetve a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal vezetője, elnökét a miniszter, illetve a szakképzésért felelős miniszter kéri fel.

(3)² A tételkészítő bizottság feladatait a Hivatal, illetve a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal vezetője határozza meg.

(4)³ A tételkészítő bizottság az elnök irányításával működik. Az elnök felelős a feladatlapok javítási, értékelési útmutatóinak szakszerű elkészítéséért, azért, hogy azok megfeleljenek a központi vizsgakövetelményeknek, valamint azoknak a Hivatal és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal vezetője részére történő átadásáért.

(5)⁴ A feladatlapokat, valamint a javítási, értékelési útmutatókat a Hivatal vagy a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal vezetője átveszi a tételkészítő bizottság elnökétől.

(6)⁵

18/B. §6 (1) Az egyes vizsgaidőszakokban az egyes vizsgatárgyak vizsgáihoz több feladatlapnak kell rendelkezésre állnia.

(2)⁷ A Hivatal vezetője a miniszter által vezetett minisztérium vezető beosztású képviselőjének jelenlétében sorsolás útján választja ki, hogy a rendelkezésre álló feladatlapok közül melyek kerülnek felhasználásra az adott vizsgaidőszakban.

(3)⁸ A Hivatal vezetője megszervezi a feladatlapok sokszorosítását, csomagolását és szállítását. Ennek keretében a feladatlapok csomagolásának megkezdésétől az írásbeli vizsgaidőszak utolsó napján, tizennégy óráig a Hivatal gondoskodik a feladatlapok csomagolása helyszínének mechanikus és elektronikus védelemmel kiegészített élőerős védelméről.

👉(4)⁹ A Hivatal vezetője a feladatlapokat - fenntartóra tekintet nélkül, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal) közreműködésével - átadja a vizsgabizottságot működtető intézmény megbízottjának.

(5)¹⁰ Az igazgató az írásbeli vizsgatételeket tartalmazó feladatlapokat az adott vizsgatárgy írásbeli vizsgájának a tanév rendjéről szóló rendeletben meghatározott időpontjáig köteles elzárni oly módon, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá.

(6) A középiskolákhoz zárt, biztonságos csomagolásban érkező feladatlapok kibontása a csomagon megjelölt időpontban háromtagú, a nevelőtestület tagjaiból álló bizottság előtt történik. A felbontás helyét, időpontját, a csomag (sértetlen vagy sérült, felbontott) állapotát és a jelenlévők nevét jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(7)¹¹ A Hivatal az írásbeli érettségi vizsgák szervezéséhez szükséges információkat, a javítási, értékelési útmutatókat elektronikus úton juttatja el az iskolákhoz.

1 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) j), 318/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 2. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 7., (2) a), 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 6. § c), 238/2022. (VI. 30.) Korm. rendelet 10. § b).

2 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 318/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 2. §.

3 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 6. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

4 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 6. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

5 Hatályon kívül helyezte: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 19. § a). Hatálytalan: 2016. I. 23-tól.

6 Beiktatta: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

7 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § j), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 8.

8 Megállapította: 37/2017. (III. 6.) Korm. rendelet 1. §. Módosította: 363/2022. (IX. 23.) Korm. rendelet 1. §.

9 Megállapította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (2). Módosította: 616/2022. (XII. 29.) Korm. rendelet 21. §.

10 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) f).

11 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § k).

(8) Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, s a vizsga befejezését követően, a szaktanár által javítható formában kell elkészíteni (pl. rajz, kottázás, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program). A gyakorlati vizsgán a 19. § (1) bekezdésben foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a vizsgatárgy központi vizsgakövetelménye eltérő rendelkezést nem állapít meg.¹

18/C. §² (1)³ A járási hivatalok közreműködnek az írásbeli érettségi vizsgák feladatlapjainak elosztásában, valamint átveszik a Hivataltól, illetve annak megbízottjától a zárt feladatlap-csomagokat (a továbbiakban: csomag) tartalmazó zárt küldeményeket (a továbbiakban: doboz). A járási hivatalok ezzel kapcsolatos feladatai a következők:

a) a Hivatallal történt egyeztetés szerint a csomagokat tartalmazó zárt dobozok átvételének megszervezése, az átvétel dokumentálása;

b) a csomagokat tartalmazó zárt dobozok sértetlenségének ellenőrzése, dokumentálása;

c)⁴ eltérés esetén jegyzőkönyv felvétele és a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű értesítése.

(2)⁵ A járási hivatal feladata továbbá az egyes dobozok tartalma és a hozzájuk tartozó csomagjegyzék, valamint az egy adott vizsgaszervező intézmény számára átvett doboz, illetve dobozok tartalma és az intézmény vizsgaszervezési igénye közötti egyezés tételes átvizsgálására irányuló ellenőrzés megszervezése az érettségit szervező intézmények számára. Ennek keretében feladata:

a) az intézmények értesítése az ellenőrzés helyszínéről és időpontjáról;

b) a csomagokat tartalmazó zárt dobozoknak a vizsgaszervező intézmény képviselőjének jelenlétében történő felbontása és a dobozok tartalmának a csomagok felbontása nélkül történő ellenőrzése, amely tételes ellenőrzés arra irányul, hogy a dobozok az átvételi dokumentumokban jelzett csomagokat az ott megjelölt számban és tartalommal ténylegesen tartalmazzák-e;

c) az ellenőrzés megtörténtének dokumentálása;

d) a doboz visszazárása;

e)⁶ eltérés és pótigények esetén jegyzőkönyv felvétele mellett a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű, haladéktalan értesítése.

A magyar nyelv és irodalom, a matematika, a történelem, az angol nyelv és a német nyelv vizsgatárgyak esetében az ellenőrzést a járási hivatal az intézmény képviselőjének a jelenléte nélkül is elvégezheti.

(3)⁷ A vizsgaidőszak írásbeli vizsganapjainak reggelén a járási hivatal az adott vizsgatárgy csomagjait átadja a vizsgaszervező intézmény igazgatójának vagy az általa írásban meghatalmazott személynek. Ennek keretében feladata:

a) a doboz felnyitása, az átadásra kerülő csomagok átadásra történő előkészítése;

b) a vizsgatárgy csomagjainak átadása, az átadás dokumentálása;

c) a doboz visszazárása;

d)⁸ rendkívüli eseményről jegyzőkönyv felvétele és a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű, haladéktalan értesítése.

1 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 2. § (7), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. § (6).

2 Beiktatta: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 3. §. Hatályos: 2010. IX. 1-től.

3 Az első mondat szövegét módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) a). A második mondat szövegét módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) b).

4 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § l).

5 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) c), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 9., 10.

6 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § m).

7 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) c), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 9.

8 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § m).

(4)¹ A minősített feladatlapokat tartalmazó csomagok és a csomagokat tartalmazó dobozok őrzése, nyilvántartása és átadása a járási hivatalban a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) Korm. rendeletnek a korlátozott terjesztésű minősített adatra vonatkozó, továbbá jelen rendelet rendelkezései szerint történik.

18/D. §² (1)³ A vizsgát szervező intézmény elkészíti az általa szervezett vizsgák napjait tartalmazó jegyzéket. A jegyzéket a (2) bekezdésben részletezett ellenőrzés alkalmával a vizsgaszervező intézmény átadja a járási hivatalnak.

(2)⁴ A csomagokat tartalmazó dobozoknak a csomagok felbontása nélküli tételes ellenőrzése a járási hivatalok értesítésében megjelölt időpontban és helyszínen történik. Az ellenőrzést a vizsgaszervező intézmény igazgatója vagy az általa írásban meghatalmazott személy végezheti, melynek során feladata:

a)⁵ a dobozok tartalmának ellenőrzése a csomagok felbontása nélkül, a járási hivatal képviselőjének jelenlétében. Az ellenőrzés annak megállapítására irányul, hogy a vizsgaszervező intézmény számára átvett doboz, dobozok, illetve az abban, azokban elhelyezett csomagok tartalma mind a feladatlapok tárgya, mind azok száma tekintetében megfelel-e az intézmény vizsgaszervezési igényének;

b) az ellenőrzés megtörténtének dokumentálása;

c)⁶ eltérés esetén az észlelt tények, illetve az esetleges pótigények haladéktalanul történő jelzése a járási hivatalnak.

(3)⁷ A vizsgaszervező iskolák a vizsgaidőszak írásbeli vizsganapjainak reggelén a járási hivatal által meghatározott időpontban és helyszínen átveszik az aznapi vizsgatárgyak feladatlapjait tartalmazó csomagokat. A csomagok átvételére a vizsgaszervező intézmény igazgatója vagy az általa írásban meghatalmazott személy jogosult.

(4)⁸ A járási hivatalok számára előírt feladatokat a középiskola székhelyén történő vizsgaszervezés esetén a székhely szerinti, a középiskola telephelyén történő vizsgaszervezés esetén a telephely szerinti illetékes járási hivatal látja el.

19. §⁹ (1)¹⁰ Az írásbeli feladatok kidolgozásához - ha a vizsgaleírás másképp nem rendelkezik - a vizsgázónak vizsgatárgyanként rendelkezésre álló maximális idő,¹¹

a) középszintű vizsga esetén három óra (180 perc),

b)¹² emelt szintű vizsga, továbbá a vizsga szintjétől függetlenül magyar nyelv és irodalom, valamint az anyanyelv (nemzetiségi nyelv) és irodalom vizsgatárgy esetén négy óra (240 perc).

(2)¹³ Az írásbeli vizsga idejére a vizsgaleírás két óránál (120 perc) rövidebb időt nem állapíthat meg.

(3) Ha az írásbeli vizsgát bármilyen esemény megzavarja, a kiesett idővel a rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

1 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (8). Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) d).

2 Beiktatta: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 3. §. Hatályos: 2010. IX. 1-től.

3 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) e), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 9.

4 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 9.

5 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) f).

6 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) e).

7 Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) c), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 9.

8 Beiktatta: 172/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet 2. §. Módosította: 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 11. § (3) b), c).

9 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.

10 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § d).

11 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

12 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 14. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

13 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § d).

(4)¹ Ha az írásbeli vizsgán több feladatlapot kell megoldani, az egyes vizsgatárgyak írásbeli vizsgájához rendelkezésre álló idő felhasználásához, felosztásához a vizsgatárgy központi vizsgakövetelménye további rendelkezéseket állapíthat meg.

20. §2 (1)³ Az írásbeli vizsgán részt vevő vizsgázókat vizsgacsoportba kell beosztani. Minden vizsgacsoportot vizsgatárgyanként egytől kiindulva, folyamatosan, arab számok alkalmazásával meg kell jelölni.

(2) Az írásbeli vizsgát olyan épületrészben kell megszervezni, amelynek felügyelete megfelelő módon biztosítható. Az írásbeli vizsga időtartama alatt a vizsgázók részére elkülönített épületrészbe a vizsgázókon és a vizsgabizottság elnökén, a felügyelő tanárokon, valamint az írásbeli vizsga ellenőrzésére érkező hivatalos szervek képviselőin kívül csak az igazgató engedélyével lehet belépni. Gyakorlati vizsga és technikai berendezés igénybevételével készített írásbeli vizsga esetében az elkülönített épületrészben - amennyiben ez a vizsga biztonságos lebonyolításának érdekében szükséges - az igazgató engedélyével jelen lehet olyan személy, aki a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős.

(3) A vizsgateremben az ülésrendet a vizsganap kezdetekor a felügyelő tanár - az előzetes csoportbeosztás alapján - úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.

(4)⁴ A vizsgázónak legalább harminc perccel az írásbeli vizsga időpontja előtt meg kell jelennie a vizsga helyszínén. A vizsga kezdete előtt az igazgató, vagy az általa erre írásban kijelölt pedagógus a felügyelő tanár jelenlétében mindegyik vizsgateremben megállapítja a jelenlévők személyazonosságát. Ezt követően az igazgató, vagy az általa erre írásban kijelölt pedagógus ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, és azok megszegésének lehetséges következményeit, majd kiosztja a feladatlapokat. A feladatlapok kiosztásakor a vizsgázók közül csak a vizsgázásra kijelölt csoport tagjai lehetnek jelen. A feladatlapok kiosztását követően a felügyelő tanár jelzi, hogy a vizsgázók a munkát megkezdhetik, és ennek időpontját rögzíti a vizsga jegyzőkönyvében. A feladatok kidolgozására rendelkezésre álló időt ezen időponttól kell számítani.

(5) A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.

(6) A vizsgateremben és a folyosón gondoskodni kell az állandó felügyeletről. A felügyelő tanárok az igazgató által előre megállapított sorrendben, óránként váltják egymást. A felügyelő tanár feladata annak megakadályozása, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használjon, társaitól vagy más személytől segítséget vegyen igénybe.⁵

(7)⁶ A 6. § (7) bekezdése szerint a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján

a) a 19. § (1) bekezdésben meghatározott időt legfeljebb egy órával (60 perc) meg kell növelni,

b)⁷ lehetővé kell tenni, hogy a szakértői bizottság szakvéleményében előírt, illetve az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,

c) engedélyezni kell, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli beszámolót tegyen, vagy a szóbeli vizsgát írásban teljesítse,

d)⁸ a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, amennyiben a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól,

1 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 9., 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 11.

2 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

3 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 6. § (1). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

4 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 7. §. Hatályos: 2016. I. 23-től.

5 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 5. § (5).

6 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § j).

7 Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 10., 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § e).

8 Beiktatta: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 6. § (2). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

e)¹ a látási fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos tanuló a nyomtatott nem enciklopédikus szótár helyett a szótár digitalizált, világháló-kapcsolattal nem rendelkező változatát is használhatja,

f)² biztosítani kell a fizikai vagy kommunikációs segítséget nyújtó segítő személy, illetve a jelnyelvi tolmács jelenlétét, azzal, hogy a segítő személy, a jelnyelvi tolmács a vizsga értékelésének alapjául szolgáló tevékenységet a vizsgázó helyett nem végezhet el.

21. §³ (1)⁴ Az írásbeli vizsgán csak a központilag kiadott feladatlapon, valamint a vizsgát szervező intézmény bélyegzőjével ellátott pótlapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát kék vagy fekete színű, nem halványuló, nem radírozható tintával (golyóstollal) kell elkészíteni. A feladatlapon előírhatja az írógép, számítógép használatát. A ki nem osztott feladatlapon az írásbeli vizsga befejezéséig az igazgató az irodájában őrzi. Valamennyi vizsgatárgy egy-egy feladatlapját az érettségi vizsga jegyzőkönyvéhez kell csatolni.

(2)⁵ Az íróeszközökről és a segédeszközökről a vizsgázók gondoskodnak. A vizsgaleírás határozza meg, hogy melyek azok az eszközök, amelyekről a vizsgaszervező intézménynek kell gondoskodnia. A segédeszközöket a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

(3)⁶ A vizsgázó mindegyik átvett feladatlapon, pótlapon feltünteti a nevét, valamint a pótlapokon a vizsganap keltét és a vizsgatárgy nevét. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

(4) Az írásbeli vizsga alatt a helyiséget csak indokolt esetben lehet elhagyni, s lehetőleg egyidejűleg csak egy vizsgázónak. A folyóson a felügyelő tanár gondoskodik arról, hogy a vizsgázók ne kerülhessenek kapcsolatba senkivel.

(5)⁷ A helyiséget elhagyó vizsgázó átadja vizsgadolgozatát a felügyelő tanárnak, aki a távozás és a visszaérkezés pontos idejét arra rávezeti.

(6)⁸ Az írásbeli munka befejezése után a vizsgázó a vizsgadolgozat üresen maradt részeit, valamint a piszkozatlapokat áthúzza, a felhasznált pótlapok számát felírja a vizsgadolgozat címlapjára. A megoldást tartalmazó vizsgadolgozatot, a piszkozatlapokat is tartalmazó áthúzott pótlapokkal együtt belehelyezi a nevével ellátott borítékba, és nyitva átadja a felügyelő tanárnak. A felügyelő tanár - a vizsgázó jelenlétében - ellenőrzi a pótlapok számát, és azt, hogy a vizsgadolgozat üresen maradt részeit és a piszkozatlapokat a vizsgázó áthúzta-e. Ezt követően a vizsgázó jelenlétében leragasztja a borítékot. A felügyelő tanár a jegyzőkönyvben feljegyzi a befejezés időpontját, és aláírja. A vizsgázó a boríték lezárása után távozik a vizsga részére elkülönített épületrészből.

22. §⁹ (1) A felügyelő tanárok az írásbeli vizsgáról jegyzőkönyvet vezetnek. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az ülésrendet és a vizsga menetével kapcsolatos eseményeket. A jegyzőkönyvet a felügyelő tanár az igazgató részére történő átadás előtt aláírja.

1 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

2 Beiktatta: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 3. §. Hatályos: 2022. VII. 1-től.

3 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 16. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

4 Az utolsó mondat szövegét megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 10. § (1).
Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 11. a), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 12.

5 Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 11. b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § f).

6 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 7. § (1). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) f), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 11. c).

7 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 7. § (2). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

8 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 10. § (2). Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 11. d).

9 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

(2)¹ Az igazgató az írásbeli vizsga folyamán vezetett jegyzőkönyveket, valamint a vizsgadolgozatokat tartalmazó borítékokat, az üres feladatlapokkal együtt a kidolgozási idő lejártával átveszi a felügyelő tanároktól. A jegyzőkönyveket aláírásával lezárja, és a vizsgairatokhoz mellékeli. Az igazgató a megoldásokat tartalmazó lezárt borítékokat - megszámlálva - elbírálásra átadja a szaktanárnak.

(3)²

23. § (1)³ Ha a felügyelő tanár az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó vizsgadolgozatát, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A felügyelő tanár a folyóson lévő felügyelő tanár útján értesíti az igazgatót.

(2)⁴ Az igazgató az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a vizsgázó és a felügyelő tanár nyilatkozatát, továbbá minden olyan eseményt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a felügyelő tanár, az igazgató és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó külön véleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

24. § (1)⁵ Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik mielőtt a válaszadást befejezné, az adott vizsgatárgyból pótló vizsgát tehet.

(2)⁶ Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik, az adott vizsgatárgyból javítóvizsgát tehet.

(3) E § alkalmazásában a vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

(4) Az első bekezdésben meghatározott esetben

a)⁷ az igazgató - ha ehhez a feltételek megteremthetőek - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vizsgaidőszakban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen,

b)⁸ az engedélyben meg kell jelölni a hiányzó vizsgarész pótlásának formáját. Ha nincs lehetőség az adott vizsgaidőszakban írásbeli vizsga letételére, engedélyezhető az írásbeli vizsgarész szóbeli vizsgarésszel történő pótlása. Ebben az esetben a vizsgát a 37. § (3) bekezdése szerint kell megszervezni és minősíteni,

c)⁹ a vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszokat értékelni kell,

d)¹⁰ ha az adott vizsgatárgyban nincs szóbeli vizsgarész, az igazgató a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű és azonnali értesítése mellett engedélyezheti, hogy a vizsgázó az adott vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyat válasszon. Amennyiben a vizsgázó új vizsgatárgyat választ, ám annak írásbeli vizsgája már lezajlott, az írásbeli vizsgát szóbeli vizsgával pótolhatja.

25. § (1)¹¹ Az írásbeli vizsga vizsgadolgozatait a szaktanár kijavítja, a hibákat, tévedéseket a tanuló által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli.

1 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 11. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).
2 Hatályon kívül helyezte: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 19. § b). Hatálytalan: 2016. I. 23-tól.
3 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.
4 Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 12.
5 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §, 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).
6 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).
7 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.
8 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 18. §. Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 13.
9 Jelölését módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 18. §.
10 Beiktatta: 347/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § n).
11 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52-53. §.

(2) A vizsgakérdésekre kidolgozott megoldásokat az útmutató alapján kell javítani és értékelni.

(3)¹ Ha a szaktanár a vizsgadolgozatok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a vizsgadolgozatra, és értesíti az igazgatót.

(4)² Az igazgató által megadott határidőre a szaktanár benyújtja a kijavított vizsgadolgozatokat az igazgatónak. A vizsgabizottság jegyzője a szaktanár által javasolt értékelést az osztályozó ívre rávezeti.

(5)³

26. § (1)⁵ A szaktanár a kijavított vizsgadolgozatra rávezeti az általa javasolt pontszámot, a javítás időpontját, majd aláírásával látja el, és az igazgató által meghatározott időben a borítékokkal együtt átadja az igazgató részére.

(2)⁶ Az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést a szóbeli vizsga előtt nyilvánosságra kell hozni. A vizsgadolgozatot és az útmutatót a vizsgázó, a vizsgabizottság elnökéhez történő megküldés előtt, a középiskola képviselőjének jelenlétében, az igazgató által meghatározott helyen és időben megtekintheti, azokról kézzel vagy elektronikus úton másolatot készíthet, és az értékelésre észrevételt tehet. Ha az iskolában a feltételek rendelkezésre állnak, a vizsgázó kérésére a saját vizsgadolgozatáról másolatot kell készíteni. A másolat elkészítésével kapcsolatos költségeket - az igazgató rendelkezése szerint - meg kell téríteni. A megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot - nyolc órát - kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig - tizenhat óráig - adhatja le. Az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén egy napon belül lehet igazolási kérelmet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. Észrevétel kizárólag az útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázókat az írásbeli vizsga megkezdése előtt tájékoztatni kell arról, hogy hol és mikor tekinthetik meg az általuk elkészített vizsgadolgozatokat, és tehetnek észrevételt a szaktanár értékelésére.

(3)⁷ Az igazgató az írásbeli vizsga iratait vizsgatárgyak, valamint vizsgabizottságok szerint szétválogatja, és legalább hét nappal a szóbeli vizsga kezdő napja előtt - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel - megküldi a vizsgabizottság elnökének. Az iratokkal együtt megküldi a szóbeli vizsga tételeit is. Az igazgató a következő iratokat továbbítja a vizsgabizottság elnökének:

a)⁸ a vizsgázók által elkészített vizsgadolgozatokat és a javítási, értékelési útmutatókat,

b) az írásbeli vizsga folyamán felvett jegyzőkönyveket,

c) az írásbeli vizsgadolgozatok szaktanári értékelésére benyújtott vizsgázói észrevételeket,

d) a vizsgákra jelentkezőkről készített összesítő ívet,

e) a szaktanár által javasolt értékeléseket tartalmazó osztályozó ívet,

f)⁹

(4)¹⁰ A vizsgabizottság elnöke az érettségi vizsga helyszínén az érettségi vizsga összes dokumentumába jogosult betekinteni.

1 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

2 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 19. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

3 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

4 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 20. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

5 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 12. § (1). Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

6 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 8. § (1). Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 1.

7 Az első mondat szövegét megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 12. § (2). Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

8 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 8. § (2). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

9 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

10 Megállapította: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 3. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

(5)¹ Ha a vizsgabizottság elnöke a (3) bekezdés szerinti dokumentumok vizsgálata során a középszintű vizsgadolgozatokban javítatlan hibát talált, vagy úgy ítéli meg, hogy a szaktanár eltért a javítási, értékelési útmutatótól, az igazgató útján haladéktalanul felhívja a javító szaktanárt az érintett vizsgadolgozatoknak a javítási, értékelési útmutató szerinti újbóli javítására.

A vizsgabizottság előzetes értekezlete

27. § (1) A szóbeli vizsga megkezdése előtt, legkésőbb a szóbeli vizsga napján a vizsgabizottság értekezletet tart, amelyen megállapítja az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszok minősítését, a szóbeli vizsga időbeosztását, a vizsgázók és a vizsgatárgyak sorrendjét, valamint az eredményhirdetés időpontját.

(2)² Az igazgató gondoskodik arról, hogy a vizsgázók bizonyítványai, az iskolai törzslapok, a középiskola pedagógiai programja, a vizsgatárgyak központi vizsgakövetelményei a vizsgabizottság rendelkezésére álljanak.

(3) Ha az írásbeli vizsgakérdésekre adott megoldás szaktanári értékelésére a vizsgázó észrevételt nyújtott be, az igazgató gondoskodik arról, hogy az előzetes értekezleten helyettes szaktanár álljon rendelkezésre az észrevételben foglaltak elbírálására. Az észrevétel elbírálásában nem vehet részt az a szaktanár, aki a megoldást értékelte. Az észrevétel kivizsgálásával kapcsolatosan részletes jegyzőkönyvet kell felvenni, és a döntést indokolással ellátott határozatba kell foglalni.

(4)³ A vizsgabizottság elnöke kezdeményezi a szaktanár által javasolt értékelés módosítását, ha javítatlan hibát, téves javítást talált, vagy a szaktanár eltért a javítási útmutatótól. Az értékelés megváltoztatásáról a vizsgabizottság határozatot hoz.

(5) Az írásbeli vizsgakérdésekre adott megoldások minősítését rá kell vezetni az osztályozó ívre.

28. § (1)⁴ A vizsgabizottság elnöke ellenőrizheti az érettségi vizsgára történő bocsátás jogszerűségét. Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló iratok alapján valószínűsíthető, hogy a vizsgára bocsátás előfeltételei nem álltak fenn, vagy az írásbeli vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt, és az igazgató, valamint a vizsgázó meghallgatásával sem tisztázható egyértelműen a vizsgára bocsátás jogszerűsége, a jogszabálysértés ténye, úgy a vizsgabizottság elnöke a tájékoztató értekezleten közli a vizsgázóval, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben később bebizonyosodik, hogy a vizsgára bocsátás előfeltételei nem álltak fenn, vagy a vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt, a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(2)⁵ Ha a vizsgabizottság megállapítja, hogy a vizsgára bocsátás előfeltételei valamely vizsgatárgyból nem álltak fenn, vagy a vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt, és a jogszerű állapot helyreállítása nem lehetséges, megsemmisíti az adott vizsgatárgyból addig elért eredményt, és az adott vizsgatárgy vizsgáját határozattal törli.

(3)⁶ A vizsgabizottság elnöke, ha a vizsgabizottság nem ért egyet az indítványával - az iratok megküldésével - a kormányhivatal, ha a vizsgabizottságot a kormányhivatal működteti, a Hivatal intézkedését kezdeményezheti.

1 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

2 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 13.

3 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

4 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

5 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

6 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 9. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § o).

(4) A vizsgabizottság elnöke, illetve a vizsgabizottság az eljárásáról részletes jegyzőkönyvet készít, melynek tartalmaznia kell az eljárás indokát, az alapjául szolgáló tényeket, az elhangzott nyilatkozatokat. A jegyzőkönyvet a vizsgabizottság elnöke és jegyzője, valamint az, akit meghallgattak, írja alá.

(5) A vizsgabizottság elnökének a (3) bekezdésben indított eljárása esetén tájékoztatnia kell a vizsgázót, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben a vizsgára bocsátás előfeltételei nem valósultak meg a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

29. §¹ (1) A vizsgabizottság az előzetes értekezleten - az ügy kivizsgálása után - dönt az írásbeli vizsgával kapcsolatos szabálytalanságról.

(2) A vizsgabizottság indokolt esetben meghallgatja a vizsgázót, a felügyelő tanárt, a szaktanárt, az érdekelt és más vizsgázókat. A szabálytalanság kivizsgálásával kapcsolatosan - minden esetben - részletes jegyzőkönyvet kell készíteni. A részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell minden olyan eseményt, tényt, amelyből megállapítható, hogy mi történt, továbbá az elhangzott nyilatkozatokat. A jegyzőkönyvet a vizsgabizottság elnöke és jegyzője, a vizsgázó, valamint akiket meghallgattak, írja alá.

(3) Ha a vizsgázó szabálytalanságot követett el, a vizsgabizottság a cselekmény súlyosságának mérlegelésével a következő döntést hozhatja:

a) a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,

b) az adott vizsgatárgyból a vizsgázót javítóvizsgára utasítja,

c)²

(4)³ A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést, annak indokait, valamint a döntés elleni jogorvoslati lehetőséget határozatba kell foglalni.

(5)⁴

(6) Az előzetes értekezletről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza az értekezlet idejét és helyét, a jelenlévő és a hiányzó vizsgabizottsági tag nevét, a vizsgabizottság jegyzője nevét, továbbá a távolmaradás okát, az értekezlet során hozott minden döntést és annak indokolását, az értekezlet esetleges vitaanyagát, a kisebbségi véleményt.

Az egyes vizsgatárgyból tett emelt szintű írásbeli érettségi vizsgára vonatkozó külön szabályok⁵

30. §⁶ (1)⁷ Ha a vizsgázó a vizsgatárgyból emelt szintű érettségi vizsgát tesz, a vizsgatárgyak központi vizsgakövetelmények alapján kiadott feladatlapjain elkészített vizsgadolgozatok javításáról, értékeléséről a kormányhivatal gondoskodik. Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli feladatlapjainak és útmutatóinak kidolgozásába be kell vonni az érdekelt felsőoktatási szakcsoportok képviselőjét. A közreműködés rendjét az érdekeltek közösen állapítják meg.

(2)⁸ Az (1) bekezdésben meghatározott esetben az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket a (2a)-(2p) bekezdésekben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2a)⁹ A vizsgázót külön, kizárólag az emelt szintű vizsgán résztvevőkből álló vizsgacsoportba kell beosztani.

1 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 21. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

2 Hatályon kívül helyezte: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 19. § c). Hatálytalan: 2016. I. 23-tól.

3 Megállapította: 75/2006. (IV. 3.) Korm. rendelet 7. §. Hatályos: 2006. IV. 15-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (5). Hatálytalan: 2008. IX. 1-től.

5 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 13. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től.

6 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 13. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

7 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

8 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

9 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

(2b)¹ A feladatlapokat a felügyelő tanár - a járási hivatal közreműködésével - veszi át a kormányhivatal megbízottjától, és viszi magával a vizsga helyszínére.

(2c)² A vizsgázókat a vizsgacsoporton belül folyamatosan, az arab számokat alkalmazva sorszámmal kell ellátni, a csoport száma törve a vizsgázó sorszámaival adja a vizsgázó azonosító jelét.

(2d)³ A vizsgázókról - vizsgatermenként - vizsgáztatási jegyzéket kell készíteni, a vizsgáztatási jegyzék tartalmazza a vizsga helyét, idejét, a vizsgatárgyat, a vizsgázó nevét, anyja nevét, születési idejét és azonosító jelét.

(2e)⁴ A felügyelő tanár az ültetést követően megállapítja a vizsgázók személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, és azok megszegésének lehetséges következményeit, majd minden vizsgázó részére átad egy-egy borítékot. A borítékon fel kell tüntetni a vizsgázó azonosító jelét, a vizsgatárgyat és a vizsga szintjét. A borítékon a vizsgázó nevét nem szabad feltüntetni. Ezt követően kiosztja a feladatlapokat. A feladatlapok kiosztásakor a vizsgázók közül csak a vizsgázásra kijelölt csoport tagjai lehetnek jelen. A feladatlapok kiosztása után a felügyelő tanár jelzi, hogy a vizsgázók a munkát megkezdhetik és ennek időpontját rögzíti a vizsga jegyzőkönyvében. A feladatok kidolgozására rendelkezésre álló időt ezen időponttól kell számítani. A vizsgázó mindegyik átvett feladatlap minden oldalán, valamint a pótlapokon feltünteti az azonosító jelét, valamint a pótlapokon a vizsganap keltét és a vizsgatárgy nevét. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

(2f)⁵ Az írásbeli munka befejezése után a felügyelő tanár - a vizsgázó jelenlétében - ellenőrzi, hogy a vizsgadolgozaton, a borítékon és a jegyzékben szereplő azonosító jelek megegyeznek-e, továbbá a jegyzéken feljegyzi a befejezés időpontját, és aláírja a jegyzéket.

(2g)⁶ A vizsgázó a boríték lezárása után a jegyzék aláírásával igazolja, hogy az azonosító jelek egyeztetése megtörtént.

(2h)⁷ A kormányhivatal megbízottja a vizsgázók nevét és azonosító jelét tartalmazó jegyzéket a kidolgozási idő lejártával átveszi a felügyelő tanároktól.

(2i)⁸ A lezárt borítékot a kormányhivatal megbízottja és a felügyelő tanár aláírásával, valamint az iskola körbélyegzőjének lenyomatával hitelesíti. A kormányhivatal megbízottja a jegyzéket a vizsgahelyszínen való tárolás időtartama alatt köteles elzárni oly módon, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá.

(2j)⁹ A vizsgadolgozatokat tartalmazó borítékokat, valamint a (2i) bekezdés szerint lezárt és hitelesített borítékban az emelt szintű vizsgacsoportok vizsgáztatási jegyzékeit, az írásbeli vizsgának a felügyelő tanár és a kormányhivatal megbízottja által aláírt jegyzőkönyvét, továbbá az esetleges szabálytalanságok kivizsgálásával kapcsolatosan a 23. § (2) bekezdése szerint elkészített jegyzőkönyveket a kormányhivatal által meghatározott időpontban át kell adni a kormányhivatalnak.

(2k)¹⁰ A vizsgadolgozatok kijavítása, értékelése a kormányhivatal által felkért szaktanár feladata.

(2l)¹¹ A kormányhivatal a vizsgadolgozat kijavítása után a vizsgajegyzék alapján rávezeti a kijavított vizsgadolgozatra a vizsgázó nevét.

(2m)¹² A kormányhivatal a kijavított vizsgadolgozatokat átadja a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának.

1 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
2 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
3 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
4 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
5 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
6 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
7 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
8 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
9 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
10 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
11 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
12 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

(2n)¹ A vizsgadolgozatok megtekintésének napját a Hivatal határozza meg. A kormányhivatal tájékoztatja a vizsgázót, hogy a vizsgadolgozatát hol és mikor tekintheti meg.

(2o)² Az igazgató a vizsgázónak a kijavított vizsgadolgozatra benyújtott észrevételét a vizsgadolgozattal együtt megküldi a kormányhivatalnak, amely az észrevétellel érintett feladatot egy olyan szaktanárral, aki a dolgozat értékelésében eddig nem vett részt a javítási, értékelési útmutató alapján újraértékelteti. A szaktanár megállapítja az általa javasolt pontszámot, amely a korábbiakban megállapított pontszámtól pozitív és negatív irányban is eltérhet, ezt követően a szaktanár értékelésének eredményét a kormányhivatal megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának.

(2p)³ Az igazgató a kormányhivatal által megküldött vizsgadolgozatokat és a szaktanári értékeléseket továbbítja a vizsgabizottság elnökének.

(3)⁴ A vizsgabizottság az előzetes értekezleten tudomásul veszi a kormányhivatal által megküldött szaktanári értékeléseket, és rávezeti azokat az osztályozó ívre. A tájékoztató értekezleten a vizsgázókat tájékoztatni kell a szaktanári értékelésről.

(4)⁵ Az írásbeli vizsgán feltárt szabálytalanság esetén a vizsgadolgozatot javító szaktanárnak javaslatot kell tennie a minősítésre arra az esetre, ha a vizsgabizottság a szabálytalanságot megállapítja, és arra az esetre, ha megállapítja, hogy nem történt szabálytalanság; hasonló módon kell az értékelést elkészítenie, ha a javítás során következett szabálytalanság elkövetésére. Ha a vizsgabizottságnak ki kell vizsgálnia az írásbeli vizsgán elkövetett szabálytalanságot, a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatosan hozott döntésétől függően fogadja el a kormányhivatal által megküldött szaktanári értékelést.

(5)⁶ Amennyiben az írásbeli vizsga lebonyolítása során a vizsgázó szerint az e rendeletben és az adott vizsgatárgy központi vizsgakövetelményeiben foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírásokat megszegték, az írásbeli vizsga lezárását követő két órán belül az írásbeli vizsga helyszínén, a kormányhivatal megbízottjánál a kormányhivatalnak címzett írásbeli észrevételt tehet. A határidő jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A kormányhivatal megbízottja a vizsgázónak az írásbeli vizsga lebonyolításával kapcsolatban benyújtott észrevételt továbbítja a kormányhivatalnak. A kormányhivatal az észrevételt öt munkanapon belül kivizsgálja, és a vizsgálati eredményt, valamint a vizsga további menetével kapcsolatban a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatait megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának, aki - szükség esetén - megteszi a vizsga további menetével kapcsolatos intézkedéseket. A vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója a kormányhivatal vizsgálatának eredményéről, és a további intézkedés szükségességéről írásban értesíti a vizsgabizottságot.

A szóbeli vizsga menete

31. § (1)⁷ A középszintű szóbeli tételsorokat a kérdező tanár, vagy a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatal a központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyakhoz a központi vizsgakövetelmények, illetve középiskolában a helyi tantervekben található témakörök alapján állítja össze. A tételsorokat a Hivatal elektronikus formában átadja a kormányhivatalnak. A tételsorról legalább egy másolati példányt készíteni kell.

1 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

2 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

3 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

4 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 11. § (4). Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

5 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

6 Beiktatta: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 11. § (5). Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b), p), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 14.

7 Megállapította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 6. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

(2)¹ Az igazgató által megküldött tételsorokat a vizsgabizottság elnöke aláírásával jóváhagyja, megőrzi, és a vizsgabizottság előzetes értekezletén átadja a kérdező tanárnak. Ha a vizsgabizottság elnöke úgy ítéli meg, hogy a középszintű szóbeli tételsor eltér a vizsgatárgy központi vizsgakövetelményeitől, az igazgató útján azonnal felhívja a kérdező tanárt az érintett szóbeli tételeknek a központi vizsgakövetelmények szerinti átdolgozására.

(3)² A helyi tanterv követelményei alapján készített tétel csak attól a vizsgázótól kérhető számon, aki a középiskolával az érettségi vizsga idején tanulói jogviszonyban áll.

(4)³ A szóbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladatot egyszeri alkalommal kell bemutatni, előadni és ennek alapján kell a vizsgázó teljesítményét értékelni (pl. éneklés, tornagyakorlat). A gyakorlati vizsgáztatás során a vizsgázó felkészülési és feleltetési idejére a 35. § (2)-(3) bekezdésében meghatározottakat akkor kell alkalmazni, ha a vizsgatárgy központi vizsgakövetelményei eltérően nem rendelkeznek.⁴

(5)⁵ Ha a vizsgázó egy vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészének teljesítésére - neki fel nem róható okból - képtelenné válik, az igazgató engedélyével, a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű és azonnali értesítése mellett az adott vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyat választhat, vagy a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolhatja. Amennyiben a vizsgázó új vizsgatárgyat választ, ám annak írásbeli vizsgája már lezajlott, az írásbeli vizsgát szóbeli vizsgával pótolhatja. Ebben az esetben a vizsgát a 37. § (3) bekezdése szerint kell megszervezni és minősíteni.

(6)⁶ A középszintű testnevelés gyakorlati vizsga a vizsgabizottság elnökének előzetes írásbeli hozzájárulása esetén, a szóbeli vizsgákra vonatkozó szabályok betartása mellett, a középszintű szóbeli vizsgák időszakában vagy az írásbeli vizsgák időszaka után - az emelt szintű szóbeli vizsgák időszaka kivételével - a középszintű szóbeli vizsgák időszaka előtt is megszervezhető.

32. §⁷

33. § (1)⁸ A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke a jegyzőnek és a kérdező tanárnak átadja a vizsgázókról kiállított osztályozó ív egy-egy példányát.

(2)⁹ A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke tájékoztató értekezletet tart, amelyen ismerteti a vizsgázókkal a vizsgabizottság őket érintő döntéseit, az írásbeli vizsgán elért eredményeket, a szóbeli vizsgával kapcsolatos tudnivalókat, az érettségi vizsgát követő eredményhirdetés helyét és idejét, átadja a vizsgabizottság által hozott határozatokat, és ismerteti a vizsgabizottság döntése elleni jogorvoslat lehetőségét.

1 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 11. §. Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 15., 16.

2 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 14.

3 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 17.

4 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. § (1).

5 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 3. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § q).

6 Beiktatta: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

7 Hatályon kívül helyezte: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 41. § (2) a). Hatálytalan: 2002. IV. 21-től.

8 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 24. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

9 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 14. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

(3)¹ A szóbeli vizsgán a vizsgabizottság tagjai közül egyidejűleg legalább háromnak - az elnöknek és a vizsgabizottság két tagjának - jelen kell lennie. A vizsgabizottság elnöke - a vizsga folytatása mellett - a vizsga helyiségét indokolt esetben, a szükséges ideig elhagyhatja, ha a háromtagú bizottság működése biztosított. Távollétében helyettesítését az általa kijelölt kérdező tanár látja el. Fel kell függeszteni a szóbeli vizsgát addig, ameddig a megfelelő számú bizottsági tag jelenléte nem biztosítható.

34. § (1)² A szóbeli vizsga - beleértve a tételhúzást is - reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizennyolc óráig tarthat.

(2) A vizsgázónak legalább harminc perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdji a vizsgát, amelybe beosztották.

(3)³

35. § (1) A szóbeli vizsga nyilvánosságát a vizsgabizottság elnöke hivatalból vagy kérelemre korlátozhatja, illetve zárhatja ki. Ki kell zárni a nyilvánosságot, ha azt a vizsgázó érdeke indokolja. A vizsgabizottság munkájában közreműködők nem zárhatók ki a szóbeli vizsgáról. A nyilvánosság kizárásával kapcsolatos döntést a vizsga jegyzőkönyvében meg kell indokolni, és a vizsga helyszínén közzé kell tenni.

(2)⁴ Minden vizsgázónak - az idegen nyelv kivételével - vizsgatárgyanként harminc perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.

(3)⁵ Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama - ha e szabályzat másképp nem rendelkezik - középszintű vizsga esetén tizenöt percnél több nem lehet.

(4)⁶ Az egyes vizsgatárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgaszervező intézmény gondoskodik.

(5) A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.

36. § (1)⁷ A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke meggyőződik a vizsgázó személyazonosságáról. A szóbeli vizsgán a tételt a vizsgázó húzza, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét - ha a központi vizsgakövetelmények másként nem rendelkeznek - a vizsgázó határozza meg. A kihúzott tétel sorszámát rá kell vezetni az osztályozó ívré.

(2)⁸ A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad vagy súlyosan téved, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.

(3)⁹

(4)¹⁰ A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt, illetve súlyosan tévedett. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha súlyosan tévedett, vagy a rendelkezésre álló idő letelt.

1 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 11. §. Hatályos: 2000. II. 11-től.

2 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 12. §. Hatályos: 2000. II. 11-től.

3 Hatályon kívül helyezte: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (4). Hatálytalan: 2006. XII. 15-től.

4 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 14. §. Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

5 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 14. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.

6 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) a), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 15.

7 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 12. §. Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 18.

8 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 13. § (1). Hatályos: 2000. II. 11-től.

9 Hatályon kívül helyezte: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (4). Hatálytalan: 2006. XII. 15-től.

10 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 13. § (2). Az utolsó mondat szövegét megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 25. § (1). Hatályos: 2005. I. 1-től.

(5)¹ Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12%-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd a százalékos minősítést és az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani. Ha a vizsgázó a póttétel húzásától elzárkózik, ezt a ténytet a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(6)² Ha vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatárgyból történő tételhúzás előtt, szükség esetén a vizsgahelyiséget rövid időre elhagyhatja.

37. §³ (1)⁴ A 6. § (7) bekezdése alapján a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján

a)⁵ a 35. § (2) bekezdésben meghatározott időt legfeljebb húsz perccel, a 35. § (3) bekezdésében és a 40/A. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,

b) engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsgát írásban tegye le,

c)⁶ lehetővé kell tenni, hogy a vizsga közben a szakvéleményben előírt vagy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használja,

d)⁷ a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, ha a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól.

(2) Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után, külön helyiségben, felügyelő tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére középszintű vizsga esetén harminc percet, emelt szintű vizsga esetén negyven percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a kérdező tanár felolvassa.

(3)⁸ Ha a vizsgázónak a 6. § (7) bekezdése vagy az e rendelet 24. § (4) bekezdés b) pontja, illetve 31. § (5) bekezdései alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli vagy gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legalább tíz perc pihenőidőt kell adni. A vizsgázó a pihenőidő alatt a vizsgatermet nem hagyhatja el. Amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolja, a törzslapján, az érettségi bizonyítványában, tanúsítványában ezt a ténytet - záradék formájában - fel kell tüntetni.

38. §⁹ (1)¹⁰ Ha a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a kérdező tanár rávezeti az általa javasolt értékelést az osztályozó ívre.

(2) Azt követően, hogy a vizsganapon valamennyi vizsgázó befejezte a vizsgázást, előzetesen értékelni kell az azon a napon vizsgázók teljesítményét. A javasolt értékelést az elnök által vezetett osztályozó ívre kell ráírni.

1 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 13. §. Módosította: 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 52. § a), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 16.

2 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

3 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 26. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

4 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § j).

5 Módosította: 196/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet 1. § c).

6 Beiktatta: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2015. VIII. 1-től. Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 17.

7 Beiktatta: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2015. VIII. 1-től.

8 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 5. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § j).

9 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 27. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

10 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 14. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

39. § (1) Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el (pl. társának segítséget nyújt, vagy társa segítségét veszi igénybe, meg nem engedett eszközt használ), vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását, a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

(2) Az igazgató a szóbeli vizsga szünetében vagy a befejezését követően haladéktalanul részletes jegyzőkönyvet készít a szabálytalanság elkövetéséről. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a meghallgatottak nyilatkozatát, minden olyan eseményt, körülményt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet vizsgabizottság elnöke és jegyzője, továbbá az, akit meghallgattak, írja alá. A vizsgázó külön véleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

40. § (1)¹ Ha a vizsgázó fel nem róható okból a szóbeli vizsgán nem jelenik meg, vagy a vizsga helyszínéről engedéllyel eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedéllyel nem fejezi be, a szóbeli vizsgát - ha erre lehetőség van - az igazgató engedélyével az adott vizsganapon vagy az adott vizsgaidőszak másik vizsganapján megismételheti, illetve ha erre nincs mód, másik vizsgaidőszakban, pótló vizsgát tehet.

(2)² Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgáról felróható okból távol marad, vagy a vizsga helyszínéről engedély nélkül eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedély nélkül nem fejezi be, azokból a vizsgatárgyakból, amelyekből nem tett szóbeli vizsgát, másik vizsgaidőszakban javítóvizsgát tehet.

(3) E § alkalmazásában a vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az egyes vizsgatárgyból tett emelt szintű szóbeli érettségi vizsgára vonatkozó külön szabályok³

40/A. § (1)⁴ Ha a vizsgázó emelt szintű érettségi vizsgát tesz, a 31-37. §-ban foglaltakat a következő eltéréssel kell alkalmazni:⁵

a)⁶ a szóbeli tételeket a Hivatal készítteti el, és ezt követően juttatja el a kormányhivatalhoz, amely átadja azokat a tantárgyi bizottságoknak,

b) egy-egy vizsgatárgyból a felettetés időtartama - ha e szabályzat másképp nem rendelkezik - húsz percnél több nem lehet,

c)⁷

d)⁸ a vizsgázó teljesítményét a tantárgyi bizottság mindhárom tagja egyéni értékelő lapon külön értékeli, majd az egyéni értékelések egyeztetése után közösen tesznek javaslatot a vizsgázó minősítésére,

e) a tantárgyi bizottság egyéni osztályozó ívet állít ki minden vizsgázóról, amelyet megküld a vizsgabizottság részére,

1 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 28. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

2 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

3 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 16. § (1). Hatályos: 2005. XII. 15-től.

4 Beiktatta: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 15. §. Számozását módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 16. § (2). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (4) b).

5 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

6 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (12). Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § j), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 18., 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 19.

7 Hatályon kívül helyezte: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52. §. Hatálytalan: 2005. I. 1-től.

8 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 15. §. Hatályos: 2006. XII. 15-től.

f)¹ ha a vizsgázóval szemben annak gyanúja merült fel, hogy szabálytalanságot követett el, a tantárgyi bizottságnak javaslatot kell tenni a minősítésre arra az esetre, ha a bizottság a szabálytalanságot megállapítja, és arra az esetre, ha megállapítja, hogy nem történt szabálytalanság,

g)² a tantárgyi bizottság döntéseit szótöbbséggel hozza,

h)³ a szóbeli vizsga megkezdése előtt a tantárgyi bizottság elnöke meggyőződik a vizsgázó személyazonosságáról.

(2)⁴ A vizsgabizottság a tantárgyi bizottság javaslatát tudomásul veszi. Ha a vizsgabizottságnak ki kell vizsgálnia a szóbeli vizsgán elkövetett szabálytalanságot, a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatosan hozott döntésétől függően fogadja el a tantárgyi bizottság értékelését. A vizsgabizottság döntése meghozatalához kikérheti a tantárgyi bizottság elnökének véleményét.

(3)⁵ Az előzetes értekezleten meghozott döntéseket a vizsgázóval a tájékoztató értekezleten közölni kell.

Az érettségi vizsga befejezése

41. §⁶ (1)⁷ Az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból a vizsgázó teljesítményét, ha a vizsga

a)⁸ írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll 0-150,

b)⁹ csak írásbeli vizsgából áll 0-100,

c)¹⁰ csak szóbeli vizsgából áll 0-50

pontskálán egész számokkal kell értékelni.

1 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52. §.
2 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52. §.
3 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 13. §. Hatályos: 2016. I. 23-tól.
4 Beiktatta: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 16. § (2). Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).
5 Beiktatta: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 16. § (2). Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).
6 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 16. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.
7 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 16. § (1). Hatályos: 2009. IX. 1-től.
8 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 20.
9 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 20.
10 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 20.

(2)¹ A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történő kifejezésével minősíteni kell. A teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg. Ha a vizsgatárgy vizsgája több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson. Középszintű matematika vizsgatárgyból tett vizsga esetén, ha a vizsgázó írásbeli teljesítménye, középszintű digitális kultúra vizsgatárgyból tett vizsga esetén, ha a vizsgázó gyakorlati teljesítménye elérte a tizenkettő százalékot, de nem érte el a huszonöt százalékot, a vizsgatárgy központi vizsgakövetelményeiben meghatározott módon szóbeli vizsgát tehet. Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban tette le, teljesítményét a szóbeli vizsgarésznek megfelelően kell minősíteni. Ha a vizsgázó az írásbeli vagy gyakorlati vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését. A vizsgázónak ebben az esetben mindkét szóbeli vizsgáján legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százalékérték alapján a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint legalább elégséges osztályzatot kaphasson.²

(3)³ Középszintű érettségi vizsga esetén az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

- a) 80-100% elérése esetén jeles (5),
- b) 60-79% elérése esetén jó (4),
- c) 40-59% elérése esetén közepes (3),
- d) 25-39% elérése esetén elégséges (2),
- e) 0-24% elérése esetén elégtelen (1).

(4)⁴ Emelt szintű érettségi vizsga esetén az elérhető pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történő kifejezése a következő:

- a) 60-100% elérése esetén jeles (5),
- b) 47-59% elérése esetén jó (4),
- c) 33-46% elérése esetén közepes (3),
- d) 25-32% elérése esetén elégséges (2),
- e) 0-24% elérése esetén elégtelen (1).

(5)⁵

(6)⁶ A vizsgázónak az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez a kötelező vizsgatárgyakból és még legalább egy választott vizsgatárgyból legalább elégséges osztályzatot kell elérnie. A vizsgázónak javító érettségi vizsgát kell tennie abból a kötelező vizsgatárgyból, amelyből nem szerzett legalább elégséges (2) osztályzatot.

(6a)⁷ A szakgimnáziumban, szakképző iskolában és a technikumban az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzésekben tanulói jogviszonyban tett, valamint a középiskola elvégzése után, tanulói jogviszonyon kívül befejezett érettségi vizsgák esetében az érettségi bizonyítvány kiállítható akkor is, ha a vizsgázó sikeresen teljesítette a kötelező vizsgatárgyak érettségi vizsgáit, és az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel vagy szakmával rendelkezik.

1 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 4. §. Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 21., 22., 23., 14. § g), 13. § (2) b).

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 3. § (2).

3 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2012. IX. 1-től.

4 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2012. IX. 1-től.

5 Hatályon kívül helyezte: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (4) c). Hatálytalan: 2008. II. 1-től. Hatályon kívül helyezte továbbá: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (5).

6 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 29. § (3). Hatályos: 2005. I. 1-től.

7 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 7. § (1). Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

← (6b)¹

(6c)² Technikumban a tanulói jogviszonyban az érettségi bizonyítvány akkor állítható ki, ha a vizsgázó sikeresen teljesítette a kötelező vizsgatárgyak érettségi vizsgáit, és emellett a technikum szakmai programjában számára előírt szakmai vizsgát sikeresen letette.

(7)³ A kétszintű érettségi vizsga bevezetése előtt tett tantárgyi érettségi vizsga a kétszintű rendszerben középszinten tett érettségi vizsgának minősül, és az érdemjegyek a következő százalékos teljesítésnek felelnek meg:

- a) jeles (5) 100%,
- b) jó (4) 79%,
- c) közepes (3) 59%,
- d) elégséges (2) 39%.

(8)⁴ Pótló érettségi vizsga esetén az előzőleg sikeresen teljesített vizsgarészeket - amíg a központi vizsgakövetelmények az adott vizsgatárgyban nem változnak - nem kell megismételni.

42. § (1)⁶ A szóbeli érettségi vizsga befejezése után, legkésőbb az azt követő munkanapon a vizsgabizottság záróértekezletet tart, amelyen megállapítja a vizsgázók szóbeli vizsgarészen nyújtott teljesítményének minősítését, valamint a teljes vizsga összesített minősítését (összpontszámát és annak százalékban történő kifejezését) és ennek alapján a vizsga végső osztályzatát.⁷

(2) A záróértekezleten a vizsgabizottság megtárgyalja a szóbeli vizsgán elkövetett szabálytalanságot. A szabálytalanság elbírálására és a döntéshozatalra a vizsgaszabályzatnak az írásbeli vizsgán elkövetett szabálytalanság kivizsgálására vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni [29. § (2)-(4) bek.].

(3)⁸ Ha a vizsgázó a rendes érettségi vizsgán valamely vizsgatárgyból szintemelő vizsgát tett, a záróértekezleten megállapított eredmény ismeretében írásban nyilatkozik arról, hogy érettségi bizonyítványában melyik minősítés szerepeljen. Ha a vizsgázó a záróértekezlet időpontjában adott vizsgatárgyból több vizsgaeredménnyel rendelkezik, írásban nyilatkozik arról, hogy melyik az az egy vizsgaeredmény, amelynek az érettségi bizonyítványába való bejegyzését kéri. Az érettségi bizonyítványban nem szereplő vizsgaeredményekről a vizsgabizottságot működtető intézmény tanúsítványt állít ki.

43. § (1) A záróértekezletről jegyzőkönyvet kell készíteni.

(2) A záróértekezlet jegyzőkönyve tartalmazza:

- a) az értekezlet helyét és idejét,
- b) a jelenlévő, illetőleg a hiányzó bizottsági tagok, szaktanárok és kérdező tanárok nevét, a távolmaradás okát,
- c)⁹ a vizsgabizottság döntéseit, a rövid indokolással,
- d)¹⁰ azok nevét, akik javítóvizsgán megismételhetik, vagy pótló vizsgán folytathatják az érettségi vizsgát, a vizsgatárgy, vizsgarész, vizsgaszint megnevezésével, illetve azokét, akiket a vizsgáról kizártak, és a döntés okát,
- e) a vizsgabizottság elnökének rövid értékelését,
- f) a vizsgabizottság tagjainak hozzászólását, a kisebbségi véleményeket.

1 Hatályba lép: 2024. I. 1-jén.

2 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 7. § (3). Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

3 Beiktatta: 71/2003. (V. 27.) Korm. rendelet 6. § (4). Hatályos: 2003. VI. 4-től.

4 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 29. § (4). Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 24.

5 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 30. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

6 Módosította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 19.

7 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 7. § (3), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 6. § (4).

8 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 18. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

9 Módosította: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 9. § b).

10 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 31. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

44. § (1)¹ Az érettségi vizsga eredményét, a vizsgabizottság még nem ismertett döntéseit a vizsgázók és a vizsgabizottság tagjai jelenlétében az elnök az eredményhirdető értekezleten ismerteti. Az eredmény kihirdetése nyilvános. A vizsgabizottság elnöke a vizsgaeredmények kihirdetése előtt röviden értékeli az érettségi vizsgát.²

(2)³ Az eredményhirdető értekezleten ismertett vizsgabizottsági döntések elleni jogorvoslatra rendelkezésre álló időt az értekezletet követő első naptól kell számítani.

45. § (1)⁵ Érettségi bizonyítványt kell kiállítani annak, aki teljesítette az érettségi vizsga követelményeit. Az érettségi bizonyítványt az a vizsgabizottság adja ki, amelyik előtt a vizsgázó az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez szükséges összes rá vonatkozó feltételt teljesítette.⁶

(2)⁷ Az érettségi bizonyítvány, tanúsítvány tartalmazza a vizsgázó természetes személyazonosító adatait, a vizsga törzslapjának számát, annak tényét, hogy az érettségi bizonyítvány a Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti 4. és az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti 4. szintet tanúsít, a kiállításának keltét, továbbá a vizsgabizottság körbélyegzőjének lenyomatát, a vizsgabizottság elnökének és az igazgatónak az aláírását.

(3)⁸ Az érettségi bizonyítványban, tanúsítványban fel kell tüntetni,⁹

a) hogy a vizsgatárgy központi vizsgakövetelményekre vagy akkreditált vizsgakövetelményekre épül,

b) a vizsgatárgyak szintjét, százalékos teljesítését, osztályzatát,

c)¹⁰

d)¹¹ - a szakképző intézmény tanulója esetében - az arra vonatkozó záradékot, hogy a vizsgázó a kötelezően választható vizsgatárgy helyett szakmai vizsgát tett.

(4)¹² A vizsgázó érettségi bizonyítványa, tanúsítványa, ha idegen nyelvből, illetve a nyelvoktató nemzetiségi oktatásban nemzetiségi nyelvből emelt szintű érettségi vizsgát tett, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét,¹³

a)¹⁴ ha legalább 60%-ot ért el, középfokú (B2) komplex típusú,

b)¹⁵ 40-59% elérése esetén alacsony fokú (B1) komplex típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okirattal minősül.

(5)¹⁶ Ha a vizsgázó az idegen nyelvből az emelt szintű érettségi vizsgát a 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le, és megfelel a (4) bekezdés a), b) pontjában foglalt további feltételeknek

1 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 7. § (3), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 6. § (4).

3 Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § k).

4 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 18. §. Hatályos: 2002. IV. 21-től.

5 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 14. § (1). Hatályos: 2016. I. 23-tól.

6 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 3. § (1), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. § (1).

7 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 19. §. Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) s), 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) k), 311/2016. (X. 14.) Korm. rendelet 3. § b).

8 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 32. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

9 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) s).

10 Hatályon kívül helyezte: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 14. § h). Hatálytalan: 2021. II. 15-én 23 órától.

11 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

12 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 32. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § m), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § b), 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § b).

13 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) s).

14 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) a).

15 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) b).

16 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 32. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § n).

a)¹ ha teljesítette a szóbeli vizsga részeit, valamint élő idegen nyelvből a hallott szöveg értése vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú szóbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül²,

b)³ ha teljesítette élő idegen nyelvből az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, illetve latin nyelvből az írásbeli vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú írásbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

A vizsga iratai, az iratkezelés

46. § (1) Az érettségi vizsgával kapcsolatos iratokat, ha e szabályzat másképp nem rendelkezik két példányban

a) a vizsgabizottság működési ideje előtt és után az igazgató készíti el és írja alá,

b) a vizsgabizottság működési ideje alatt a vizsgabizottság jegyzője készíti el, és a vizsgabizottság jegyzője, elnöke és az igazgató írja alá.

(2) A vizsgabizottság üléseiről és értekezleteiről a jegyzőkönyvet az ülés, illetve az értekezlet napján, a záróértekezlet jegyzőkönyvét legfeljebb a záróértekezletet követő harmadik munkanap végéig el kell készíteni. A jegyzőkönyveket a vizsgabizottság tagjai, a vizsgabizottság jegyzője és az igazgató írja alá.

(3) Ha a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint a vizsgabizottság döntését határozatba kell foglalni, a határozat egy példányát a vizsga jegyzőkönyvéhez kell csatolni. A határozatot az igazgató és a vizsgabizottság elnöke írja alá.

(4) Az érettségi vizsga jegyzőkönyvének, határozatának egy-egy példányát - időbeli sorrendben - össze kell kapcsolni. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell a törzslapokat, az osztályozó ívet és az érettségi vizsga eredményeiről összeállított kimutatást (a továbbiakban: jegyzőkönyv és csatolt iratok).

(5)⁴ A tantárgyi bizottság ülésein jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a bizottság mind a három tagjának alá kell írnia. A jegyzőkönyv készítésére a (2)-(3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

47. § (1)⁵ A vizsgázókkal kapcsolatos adatokat a törzslap tartalmazza. A törzslap két részből áll, a vizsgázókról külön-külön kiállított egyéni lapokból (belív) és a vizsgabizottság adatait tartalmazó borítóból (külív).

(2)⁶ A törzslap mindkét részét a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében kell előkészíteni az írásbeli vizsga megkezdése előtt. A törzslapot a vizsgabizottság döntését követően, a vizsga minden szükséges adatának és záradékának elektronikus rögzítése után a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszere készíti el elektronikus és nyomtatható formában. A kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerének lezárását követően a törzslapot csak kézzel, jól olvashatóan, nyomtatott betűvel, nem fakuló tintával lehet kitölteni és javítani.

1 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) s), 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) c), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 20., 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § c).

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 2. § (4) d), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. § (3) d).

3 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 17. §. Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) s), 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) d), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 20., 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § c).

4 Beiktatta: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 19. §. Hatályos a Magyar Közlöny 2002/53. számában megjelent helyesbítés szerint: 2002. IV. 21-től.

5 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52. §.

6 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 18. § (1). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

(3)¹ A törzslap tartalmazza a vizsgázó természetes személyazonosító adatait, annak az iskolának a nevét, amelyben a középiskolában folytatott tanulmányait befejezte, a befejezés tanévének feltüntetésével, a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét, címét, OM azonosítóját, a vizsgatárgyakat, azok értékelését és minősítését a szükséges záradékokkal, a vizsga nyelvét (ha az nem a magyar nyelv), a vizsgaeredményt tartalmazó bizonyítvány vagy tanúsítvány sorszámát.

(4)² A borítót vizsgabizottságonként kell elkészíteni. A borító tartalmazza a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét és címét, a vizsgabizottság nevét, a vizsgabizottság tagjainak és az igazgatónak a nevét, valamint a vizsgabizottsághoz beosztott vizsgázók törzslapjainak számát.

(5)³ A kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerébe az adatokat csak eredeti okmányok alapján szabad bejegyezni.

(6) A törzslapon - megfelelő záradék alkalmazásával - fel kell tüntetni a vizsgabizottság határozatait. A záradékokat a vizsgabizottság elnöke és jegyzője írja alá.

(7)⁴ A törzslapon csak a vizsgaszabályzatban megjelölt módon szabad javítani. A téves, hibás bejegyzést egyszer át kell húzni, és a helyes bejegyzést e mellé vagy e fölé kell írni. A javított oldalt a vizsgabizottság elnöke és a vizsgabizottság jegyzője - megfelelő záradék alkalmazása után - aláírja. Az aláírások mellett szerepelnie kell a vizsgabizottság körbélyegzője lenyomatának.

(8) A borítót a vizsgabizottság elnöke és tagjai, a vizsgabizottság jegyzője és az igazgató írja alá.

(9) Az érettségi vizsga törzslapjának lapjait vizsgabizottságonként a borítóval együtt össze kell fűzni oly módon, hogy az egyes lapokat ne lehessen eltávolítani vagy kicserélni.

48. § (1)⁵ Azok részére, akik vendégtanulóként tettek érettségi vizsgát, illetve akik pótló vizsgát tehetnek, vagy akiknek javítóvizsgát kell tenniük, valamint akik előrehozott vizsgát, vagy az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt szintemelő vizsgát tettek, az érettségi vizsga eredményének kihirdetésekor a vizsgabizottság elnöke törzslapkiadványt ad át. Azok részére, akik pótló vizsgát tehetnek, a törzslapkiadványhoz csatolni kell a már teljesített vizsgarészekről készült osztályozó ívet is. Az igazgató törzslapkiadványt állít ki és ad át annak is, aki a törzslapkiadványt elvesztette. A törzslapkiadvány kiállításáért - kivéve, ha a vizsga a külön jogszabályban foglaltak szerint ingyenes - a kiállítás napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) tíz százalékának megfelelő díjat kell befizetni a vizsgabizottságot működtető intézmény részére. Az előrehozott vagy az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt letett szintemelő érettségi vizsgáról kiállított törzslapkiadvány másolatát - ha az érettségi vizsgát nem abban a középiskolában tették le, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll - meg kell küldeni az érintett középiskola igazgatójának.

(2)⁶ A törzslapkiadványt az érettségi törzslappal egyezően kell kiállítani. A törzslapkiadványt a vizsgabizottság elnöke, valamint az igazgató írja alá, és a vizsgabizottság körbélyegzőjének lenyomatával kell ellátni.

(3)⁷ A rendes érettségi vizsga törzslapjára az előrehozott érettségi vizsga eredményét, a vendégtanulóként tett vizsgák eredményét a kapcsolódó záradékokkal együtt a törzslapkiadvánnyal egyezően rá kell vezetni, és a törzslapkiadványt csatolni kell a törzslapnak a tanulóra vonatkozó részéhez.

1 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 18. § (2). Módosította: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) l).

2 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 20. §. Hatályos: 2005. XII. 15-től. Lásd még: ugyane rendelet 27. § (2)-(6).

3 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 18. § (3). Hatályos: 2006. XII. 15-től.

4 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 33. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

5 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 15. §. Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 25.

6 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 6. § (2). Hatályos: 2008. II. 1-től.

7 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 6. § (2). Hatályos: 2008. II. 1-től.

(4)¹ Az érettségi bizonyítvány megszerzése után letett kiegészítő, szintemelő és ismétlő vizsgákról, valamint a 12. § (16) bekezdésében szabályozott előrehozott érettségi vizsgákról a vizsgabizottság tanúsítványt állít ki, és átadja vagy a záróértekezletet követő nyolc napon belül postai úton megküldi azt a vizsgázónak.

(5)²

49. §³ (1) Az írásbeli vizsga megkezdése előtt vizsgabizottságonként legalább három példányban osztályozó ívet kell készíteni. Az osztályozó ívnek tartalmaznia kell a vizsgabizottság nevét és címét, a vizsgázók nevét, törzslapjának számát, továbbá vizsgatárgyanként, azon belül vizsgarészenként a vizsgázó teljesítményének értékelését és minősítését.

(2)⁴ Ha a vizsgázó egyes vizsgatárgyakból emelt szinten tesz érettségi vizsgát, a tantárgyi bizottság egyéni osztályozó ívet készít, amelyet a kormányhivatal küld meg a vizsgabizottságnak.

(3)⁵ A záróértekezlet után vizsgabizottságonként két példányban jelentést kell készíteni a vizsgaeredményekről. A jelentésekben fel kell tüntetni a vizsgára jelentkezők, a megjelentek, a vizsgát sikeresen befejezők, a javítóvizsgára utasított és a pótló vizsgára kényszerülők számát, vizsgatárgyanként és vizsgaszintenként összesítve az osztályzatokat.

50. §⁶ (1) Az érettségi bizonyítványt, tanúsítványt az érettségi törzslap alapján - a bizonyítvány-, illetve tanúsítvány-nyomtatvány felhasználásával - a jegyző állítja ki, olvasható, nyomtatott betűkkel, nem fakuló tintával. A kiállított érettségi bizonyítványt, tanúsítványt legkésőbb a záróértekezletet követő első munkanapon át kell adni a vizsgázóknak.

(2)⁷ Az érettségi bizonyítványba, tanúsítványba beírt adatoknak a megfelelő törzslapi adatokkal szó szerint egyezniük kell. Az érettségi bizonyítványon, tanúsítványon fel kell tüntetni a vizsgabizottságot működtető intézmény OM azonosítóját, kivéve, ha a vizsgabizottságot a kormányhivatal működteti. Erről az igazgatónak az érettségi bizonyítvány, tanúsítvány aláírása előtt meg kell győződnie.

(3)⁸ Az érettségi bizonyítvány rovatainak kitöltésekor a vizsgatárgyak felesleges rovatait egy-egy vízszintes vonallal érvényteleníteni kell. Ha a vizsgázó csak négy kötelező érettségi vizsgatárgyból tesz érettségi vizsgát, és számára az érettségi vizsgabizonyítvány e jogszabály alapján kiállítható, a törzslapon és az érettségi bizonyítványban azt a megfelelő záradék alkalmazásával rögzíteni kell.

(4) Az érettségi bizonyítványban, tanúsítványban törölni, helyesbíteni vagy javítani nem szabad. Az elrontott tanúsítvány-nyomtatványra, illetve az elrontott bizonyítvány-nyomtatvány minden oldalára rá kell írni tintával, nyomtatott nagy betűkkel az „ELRONTOTT” kifejezést, és vastagon át kell húzni tintával.

(5)⁹

(6)¹⁰ Ha jogorvoslati eljárásban a Hivatal, vagy a kormányhivatal döntését a bíróság utóbb megváltoztatja, a bíróság döntésének megfelelő érettségi bizonyítványt, tanúsítványt, törzslapkiadványt - az eredeti érettségi bizonyítvány, tanúsítvány, törzslapkiadvány bevonása és érvénytelenítése után, a Hivatal, valamint a kormányhivatal egyidejű tájékoztatásával - a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója állítja ki, írja alá, és látja el a vizsgabizottságot működtető intézmény körbélyegzőjének lenyomatával.

1 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 6. § (2). Hatályos: 2008. II. 1-től.

2 Hatályon kívül helyezte: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (4) d). Hatálytalan: 2008. II. 1-től.

3 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 35. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

4 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

5 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) sz).

6 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 7. §. Hatályos: 2008. II. 1-től.

7 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § b).

8 Megállapította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

9 Hatályon kívül helyezte: 347/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 23. § (3). Hatálytalan: 2009. III. 31-től.

10 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (13). Hatályos: 2011. I. 1-től.

(7)¹ A kiadott érettségi bizonyítványokról, tanúsítványokról és törzslap kivonatokról a vizsgabizottság jegyzője jelentést készít, amelyet - az érettségi vizsga eredményének kihirdetését követő öt munkanapon belül - elektronikus úton és nyomtatott formában hitelesítve, vagy elektronikus úton és elektronikusan hitelesítve megküld a Hivatalnak. A jelentésben a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét, címét, OM azonosítóját, a vizsgázó természetes személyazonosító adatait, tanulói azonosítóját, és vizsgatárgyanként a vizsga szintjét, az elért százalékos eredményt és az osztályzatot, valamint a törzslap számát, az érettségi bizonyítvány, illetve tanúsítvány sorszámát és a vizsga időpontját kell feltüntetni. A tanúsítványokról készített jelentésben fel kell tüntetni az érettségi bizonyítvány sorszámát is. A jelentést az igazgató írja alá.²

(8)³

51. § (1)⁴ Az elveszett, megsemmisült érettségi bizonyítványról, tanúsítványról másodlatot lehet kiállítani, a törzslap alapján. A másodlatban mindazokat az adatokat fel kell tüntetni, amelyek az érettségi bizonyítványban szerepeltek. A másodlatot a kiállításra jogosult intézmény vezetője írja alá, és látja el az intézmény körbélyegzőjének lenyomatával. Ha törzslap hiányában másodlat nem állítható ki, a középiskolai bizonyítványban szereplő záradék alapján a vizsgabizottságot működtető intézmény - kérelemre - igazolást állít ki arról, hogy az érettségi vizsgát sikeresen letették, és az érettségi bizonyítványt kiállították.

(2)⁵ A Hivatal az érettségi bizonyítványok kiadásáról készített központi nyilvántartás alapján - kérelemre - igazolványt állít ki arról, hogy az érettségi vizsgát sikeresen letették, és az érettségi bizonyítványt kiállították. Az igazolványért - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kiállítás napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) húsz százalékának megfelelő díjat kell befizetni a Hivatal számlájára.

(2a)⁶ Ha az érettségi bizonyítványok kiadásáról készített központi nyilvántartás az adott érettségi bizonyítványban foglalt vizsgaeredményeket és a vizsga záradékait is tartalmazza, a (2) bekezdés szerinti igazolványban ezeket is fel kell tüntetni. A 2005. január 1. után kiadott tanúsítványok és érettségi bizonyítványok esetében az igazolvány alkalmas a másodlat helyettesítésére is.

(3) A (1)-(2) bekezdésben szabályozott okiratokat

a) a bizonyítvány tulajdonosának kérésére,

b)⁷ továbbá az Nkt. 41. § (5) bekezdésében felsoroltak megkeresésére lehet kiállítani. A b) pont alapján kiállított bizonyítvány kiállítása ingyenes.

(4)⁸ A (2) bekezdésben szabályozott eljárás során megállapítható díj esetében alkalmazni kell az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 33. §-át, 81. §-át és 88. §-át.

52. § (1)⁹ Az érettségi vizsga iratainak első példányát a vizsgabizottságot működtető intézményben kell irattárba helyezni, az érettségi vizsga eredményének kihirdetését követő harminc napon belül.

(2)¹⁰ Az iratokat az intézmény többi irataitól elkülönítve kell tárolni és kezelni. Az iratkezelésre az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a nevelési-oktatási intézmények iratkezelésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az iratokat vizsgabizottságként kell megőrizni.

1 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 6. § (1). Hatályos: 2015. III. 14-től.

2 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 5. § g), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 6. § (6).

3 Hatályon kívül helyezte: 196/2019. (VIII. 1.) Korm. rendelet 2. §. Hatálytalan: 2019. VIII. 9-től.

4 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2008. II. 1-től.

5 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján.

6 Beiktatta: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

7 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § p).

8 Beiktatta: 111/2001. (VI. 22.) Korm. rendelet 4. §. Módosította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 41. § (2) b).

9 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52-53. §.

10 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 52-53. §.

(4) Az iratok - az (5)-(6) bekezdésben meghatározott kivétellel - őrzési ideje tíz év.

(5) Tíz év eltelte után az iratokból a törzslapokat külön kell választani. A törzslapok nem selejtezhettek.

(6)¹ Az írásbeli vizsgadolgozatok őrzési ideje egy év. Az őrzési idő eltelte után - harminc napon belül, kérelemre - a vizsgadolgozatok átadhatók annak, aki írta.

(7)² Az érettségi vizsga időszakának utolsó napjától számítva az igazgató

a)³ tizenöt napon belül a jegyzőkönyv és a törzslap egy példányát a kormányhivatalnak, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatalnak,

b)⁴ tizenöt napon belül az érettségi vizsga eredményéről készült kimutatást a fenntartónak, az illetékes nemzetiségi önkormányzatnak megküldi.

(8)⁵ A tantárgyi bizottság üléseiről készített jegyzőkönyveket a kormányhivatalnál kell megőrizni, a többi irattól elkülönítve. Az őrzési idő tíz év.

Vegyes és záró rendelkezések

A nemzetiségi nyelvű és a két tanítási nyelvű érettségi vizsgára vonatkozó külön rendelkezések⁶

53. § (1)⁷ Ha a középiskola (iskolai tagozat, osztály) részt vesz a nemzetiségi oktatásban a miniszter rendelete határozza meg, hogy mely és hány tantárgy oktatása folyik nemzetiségi nyelven és a tanulónak hány tantárgyat kell ezen a nyelven tanulnia.

(2)⁸ Ha a középiskola (iskolai tagozat, osztály) részt vesz a nemzetiségi oktatásban és az oktatás két nyelven (a nemzetiségi nyelven és magyarul) vagy kizárólag a nemzetiségi nyelven folyik az érettségi vizsgán

a) az anyanyelv (nemzetiségi nyelv) és irodalom mellett, a nemzetiségi nyelven tanult tantárgyak közül legalább kettőből az érettségi vizsgát a nemzetiségi nyelven kell teljesíteni,

b)⁹ a vizsgázó más vizsgatárgyakhoz kapcsolódóan vagy önálló választható vizsgatárgy keretében a népismeret körébe tartozó ismeretekből is számot ad tudásáról,

c)¹⁰ a nemzetiségi nyelven folyó írásbeli vizsga idejét az írásbeli vizsga minden - időben elkülönülő - összetevője esetében huszonöt százalékkal meg kell növelni,

d)¹¹ a nemzetiségi nyelven folyó írásbeli vizsgán kétnyelvű szótár használható,

e)¹² a nemzetiségi nyelven tanult vizsgatárgyakból a szóbeli vizsgán a feleltetés harminc percig tarthat,

1 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

2 Megállapította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 16. §. Hatályos: 2000. II. 11-től.

3 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 37. §. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § r).

4 Megállapította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 23. §. Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § b), l).

5 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 7. §. Hatályos: 2015. III. 14-től.

6 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c).

7 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 26.

8 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 24. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c), f).

9 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

10 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (1). Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § m).

11 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (1). Hatályos: 2005. I. 1-től.

12 Jelölését módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (1). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) e).

f)1 a vizsgabizottság elnöke az lehet, aki az adott nyelv oktatására jogosító, egyetemi szintű tanári szakképzettséggel vagy az adott nyelven folyó nevelő és oktató munkához a pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges egyetemen szerzett végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik.

(3)2 Ha a középiskolában (iskolai tagozaton, osztályban) az oktatás a magyar nyelv mellett másik tannyelven (a továbbiakban: célnyelven) is folyik, (a továbbiakban: két tanítási nyelv) a miniszter rendelete határozza meg, hogy mely és hány tantárgy oktatása folyik célnyelven.

(4) A két tanítási nyelvű érettségi vizsgán

a)3 a kötelező idegen nyelv vizsgatárgy a célnyelv,

b)4 a célnyelven tanult vizsgatárgyak közül legalább kettőből - annak valamennyi tételéből - célnyelven kell vizsgázni,

c)5 a célnyelven folyó írásbeli vizsga idejét az írásbeli vizsga minden - időben elkülönülő - összetevője esetében huszonöt százalékkal meg kell növelni,

d)6 a célnyelven folyó írásbeli vizsgán kétnyelvű szótár használható,

e)7 a célnyelven tanult vizsgatárgyakból a szóbeli vizsgán a feleltetés harminc percig tarthat,

f)8 a vizsgabizottság elnöke az lehet, aki a célnyelv oktatására jogosító egyetemen szerzett pedagógus végzettséggel és szakképzettséggel vagy az adott nyelven folyó nevelő és oktató munkához a pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges egyetemen szerzett végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik.

(5)9

(6) Ha a vizsgázó az (1) vagy a (3) bekezdésben meghatározott középiskolában (tagozaton, osztályban) folytatja tanulmányait, tanulói jogviszonyának fennállása alatt a (2), illetve a (4) bekezdésben meghatározottak szerint, tanulói jogviszonyának megszűnését követően - választása szerint - az általános szabályok vagy e §-ban foglaltak szerint tehet érettségi vizsgát.

(7)10

(8)11 A nemzetiségi nyelven vagy célnyelven teljesített emelt szintű szóbeli vizsgatárgyi érettségi vizsgán a vizsgatárgyi bizottsági tag megbízása során a kormányhivatal a képesítési követelmények és a bizottság létszáma tekintetében eltérhet e rendelet 17/A. § (2) bekezdésében meghatározott feltételektől.

(9)12 A két tanítási nyelvű, valamint a nemzetiségi oktatásban részt vevő középiskola tanulójának a történelem vizsgatárgy célnyelven, nemzetiségi nyelven folyó írásbeli és szóbeli érettségi vizsgáján a forrásszövegeket magyar nyelven is rendelkezésére kell bocsátani.

1 Jelölését módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (1).

2 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 27.

3 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c).

4 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (2). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) a).

5 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (3). Módosította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § n).

6 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (3). Hatályos: 2005. I. 1-től.

7 Jelölését módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (3). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) e).

8 Jelölését módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 38. § (3).

9 Hatályon kívül helyezte: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 41. § (2) a). Hatálytalan: 2002. IV. 21-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 19. § e). Hatálytalan: 2016. I. 23-tól.

11 Megállapította: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 3. §. Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a), 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) j) alapján. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 21.

12 Megállapította: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 3. §. Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) f), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c), m), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § o), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 25.

54. §¹ (1)² A vizsgázó érettségi bizonyítványa,³

a)⁴ ha a vizsgázó nemzetiségi nyelv és irodalom vizsgatárgyból emelt szinten legalább 60%-ot ért el, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét, továbbá

b)⁵ nemzetiségi nyelven legalább még két vizsgatárgyból sikeres, legalább középszintű vizsgát tett, felsőfokú (C1) komplex típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

(2)⁶ A vizsgázó érettségi bizonyítványa,

a)⁷ ha a vizsgázó nemzetiségi nyelv és irodalom vizsgatárgyból emelt szinten 25-59%-ot vagy középszinten legalább 80%-ot ért el, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét, továbbá

b)⁸ nemzetiségi nyelven legalább még két vizsgatárgyból sikeres, legalább középszintű vizsgát tett, középfokú (B2) komplex típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

(3)⁹ A vizsgázó érettségi bizonyítványa,

a)¹⁰ ha a vizsgázó nemzetiségi nyelv és irodalom vizsgatárgyból középszinten legalább 60%-ot ért el, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét, továbbá

b)¹¹ nemzetiségi nyelven legalább még két vizsgatárgyból sikeres, legalább középszintű vizsgát tett alapfokú (B1) komplex típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

(4)¹² A vizsgázó érettségi bizonyítványa, ha a vizsgázó célnyelvből sikeresen teljesítette emelt szinten az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét, továbbá

a) legalább 60%-ot ért el, és

b) a másik két vizsgatárgyból célnyelven, sikeres, legalább középszintű, vizsgát tett, felsőfokú (C1) komplex típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

(5)¹³ Amennyiben a vizsgázó célnyelvből az emelt szintű vizsgát a 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le, és megfelel a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek, és,

a)¹⁴ teljesítette a szóbeli és a hallott szöveg értése vizsgarészeket, érettségi bizonyítványa felsőfokú (C1) szóbeli típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül,¹⁵

1 Megállapította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 39. §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

2 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c).

3 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 3. § (1), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. § (1).

4 Módosította: 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § b).

5 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) e).

6 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c).

7 Módosította: 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 52. § b), 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § b).

8 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) a).

9 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § c).

10 Módosította: 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § b).

11 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) b), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § c).

12 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) e), 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § b).

13 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § q), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 22.

14 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) f), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 23., 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § d).

15 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 2. § (4) e), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. § (3) e).

b)¹ teljesítette az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, érettségi bizonyítványa felsőfokú (C1) írásbeli típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

(6) Ha a vizsgázó nem az (1)-(5) bekezdésben meghatározottak szerint tesz érettségi vizsgát, a 45. § (4) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

55. §² Az 53. § (2)-(4) bekezdése szerint szervezett érettségi vizsgán a nemzetiségi nyelven, illetve a célnyelven és magyar nyelven kell elkészíteni és kiállítani³

- a) a feladatlapokat és az útmutatókat,
- b) a törzslapot és a törzslap kivonatot,
- c) az érettségi bizonyítványt,
- d) a tanúsítványt.

A külföldön szerzett érettségi bizonyítványokra vonatkozó rendelkezések

56. §⁴ (1) Amennyiben a jelentkező államilag elismert külföldi oktatási intézményben külföldön vagy Magyarországon működési engedéllyel rendelkező külföldi rendszerű iskolában folytatott tanulmányait igazoló bizonyítványa az adott oktatási rendszer szerint érettségi bizonyítványhoz vezető képzésben középiskolai tanulmányok befejezését igazoló okiratnak minősül, a középiskolai tanulmányait magyarországi középiskolában befejezett jelentkezőkkel azonos szabályok szerint tehet Magyarországon érettségi vizsgát.

(2) Amennyiben a jelentkező államilag elismert külföldi oktatási intézményben külföldön vagy Magyarországon működési engedéllyel rendelkező külföldi rendszerű iskolában folytatott tanulmányait igazoló bizonyítványa a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (a továbbiakban: elismerési törvény) 13. § (1) bekezdése szerint egyenértékű a hazai érettségi bizonyítvánnyal, vagy az elismerési törvény 13. § (3) bekezdése alapján érettségi bizonyítványként elismerhető, a magyarországi érettségi bizonyítványt szerzett jelentkezőkkel azonos szabályok szerint tehet Magyarországon érettségi vizsgát.

Átmeneti és vegyes rendelkezések⁵

56/A. §⁶ (1) Nemzetközi érettségi bizonyítványt az a középiskola állíthat ki, amelyik rendelkezik a Nemzetközi Érettségi Szervezet (International Baccalaureate Organisation) hozzájárulásával. A nemzetközi érettségi vizsgát a Nemzetközi Érettségi Szervezet által meghatározott eljárás szerint kell lefolytatni. A nemzetközi érettségi bizonyítvány tulajdonosát megilletik mindazok a jogok, amelyek a magyar érettségi bizonyítvánnyal rendelkezőket.

(2) Nem magyar érettségi bizonyítványt a középiskola nemzetközi szerződés alapján állíthat ki.

(3)⁷ A Magyarországon kiadott nemzetközi érettségi bizonyítvány, valamint államközi megállapodás alapján Magyarországon működő külföldi vagy külföldi rendszerű iskola által kiállított érettségi bizonyítvány eredményei alapján - a miniszter egyedi határozata szerint - az iskola magyar érettségi bizonyítványt is kiállíthat.

1 Módosította: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) g), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 18. § 23., 278/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet 3. § d).

2 Megállapította: 78/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet 25. §. Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § f).

3 Módosította: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 53. §.

4 Megállapította: 417/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 6. §. Hatályos: 2020. IX. 1-től.

5 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2008. II. 1-től.

6 Beiktatta: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 17. §. Hatályos: 2000. II. 11-től.

7 Beiktatta: 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet 40. §. Módosította: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) n).

(4)¹

57. §² (1)³ Az igazgató vagy a vizsgabizottság elnöke az érettségi vizsga törvényes megtartását veszélyeztető eseményről értesíti a kormányhivatal közreműködésével, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén közvetlenül a Hivatalt, akinek az intézkedéséig a vizsga nem kezdhető meg, illetve nem folytatható. A Hivatal indokolt esetben megkeresi a minisztert az Nkt. 78. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve e szabályzat 58. §-ában szabályozott intézkedés kezdeményezése céljából.

(2)⁴ A Hivatal az érettségi vizsga törvényes lefolytatásának biztosítása céljából a következő intézkedéseket hozhatja:

a) új feladatlapokat, szóbeli tételeket igényel, illetve készített,

b) érettségi biztost küld a vizsga törvényes lefolytatásának ellenőrzésére,

c) az érettségi biztos jelentése alapján az (1) bekezdésben meghatározottak szerint jár el.

(3) A 17. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetek képviselője szükség esetén megkeresi

a)⁵ a fenntartót, ha a középiskola működésével kapcsolatban az Nkt. 86. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott törvényességi ellenőrzést tart szükségesnek, illetve

b)⁶ a kormányhivatal közreműködésével a Hivatalt, az (1)-(2) bekezdésben szabályozott intézkedés kezdeményezése céljából.

58. §⁷ (1)⁸ A miniszter - hivatalból vagy a Hivatal megkeresésére indított eljárásban - megvonhatja a középiskolától az érettségi vizsga megszervezésének jogát, amennyiben a vizsgáztatás tárgyilagos, szakszerű megszervezésének, lebonyolításának nincsenek meg az előfeltételei. A határozatban meg kell jelölni azt a középiskolát, kormányhivatalt, amelyben az érintettek érettségi vizsgát tehetnek. A vizsgáztatási jog megvonása legfeljebb két tanítási évre szólhat, de újabb határozattal több alkalommal is megismételhető.

(2)⁹ A miniszter az érettségi vizsga eredményét - határozattal - megsemmisíti, és a kiállított érettségi bizonyítványt, tanúsítványt vagy törzslapkivonatot érvénytelennek nyilvánítja, ha bebizonyosodik, hogy a bizonyítványt, tanúsítványt vagy törzslapkivonatot jogellenesen szerezték meg.

(3)¹⁰ A miniszter a végleges határozat megküldésével intézkedik a megsemmisítés és érvénytelenné nyilvánítás tényének az érettségi vizsga törzslapjára történő rávezetéséről.

(4)¹¹ A határozat véglegessé válása után az érvénytelenné nyilvánított érettségi bizonyítványt, tanúsítványt vagy törzslapkivonatot be kell vonni, és az érvénytelenné nyilvánító határozatot a miniszter által vezetett minisztérium hivatalos honlapján - indokolás nélkül - közzé kell tenni.

1 Hatályon kívül helyezte: 98/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet 16. § (1) h). Hatálytalan: 2009. IV. 27-től.

2 Módosította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 20. § (3) a).

3 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § t), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § r).

4 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján.

5 Módosította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § s), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 1.

6 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § u).

7 Módosította: 16/2000. (II. 11.) Korm. rendelet 20. § (3) a).

8 Módosítva: 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 42. § (4) a) alapján. Módosította: 311/2016. (X. 14.) Korm. rendelet 4. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 28.

9 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 20. § (1). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) u).

10 Módosította: 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 32. § a).

11 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 20. § (2). Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) u-v), (4) e), 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § j), 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 32. § b), 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 8.

59. § (1)¹ A vizsgázó, a kiskorú vizsgázó szülője a vizsgabizottság döntése ellen az Nkt. 38. § (7) bekezdésében szabályozott fellebbezést - a kormányhivatalnak, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatalnak címezve - az igazgatónak nyújthatja be.

(2)² Az igazgató a fellebbezést a döntéssel kapcsolatosan rendelkezésre álló valamennyi irat másolatával együtt a benyújtás napján, illetve, ha ez nem lehetséges, a benyújtást követő első munkanapon kézbesítővel megküldi a kormányhivatalnak, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatalnak. A fellebbezéshez csatolni kell a vizsgabizottság elnökének az ügygel kapcsolatos nyilatkozatát is.

(3)³ A kormányhivatal, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a Hivatal a fellebbezés tárgyában - az Nkt. 38. § (7) bekezdése alapján - meghozott döntéséről, a kézbesítéssel egyidejűleg - rövid úton (futár, e-mail, telefon) értesíti az igazgatót, aki arról haladéktalanul tájékoztatja a vizsgabizottság elnökét.

60. §⁴ (1) Az érettségi vizsgán végzett munkáért

a) a vizsgabizottság és a tantárgyi bizottság elnökének, a szaktanárnak, a kérdező tanárnak, a vizsgabizottság jegyzőjének vizsgáztatási díj,

b) a vizsgabiztosnak, a felügyelő tanárnak, a helyettesnek, valamint a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság kivételével az igazgatónak díjazás jár.

(2) A vizsgáztatási díj nem lehet kevesebb a vizsgáztatási alapidíj (a továbbiakban: alapidíj) százalékában meghatározott összegnél. Az alapidíj összege százegyezer-ötyszáz forint.

(3) A vizsgáztatási díj legkisebb mértékét

a) a vizsgabizottság elnöke részére vizsgabizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj egy százalékának szorzata, továbbá a vizsgabizottság által lebonyolított összes középszintű vizsgatárgyi vizsga számának és az alapidíj fél százalékának szorzata,

b) középszintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapidíj kétfő százaléka szorzata,

c) az emelt szintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapidíj három százaléka szorzata,

d) középszintű vizsga esetében a kérdező tanár részére az általa tartott szóbeli vizsgák száma és az alapidíj kétfő százaléka szorzata,

e) a vizsgabizottság jegyzője részére a törzslapon feltüntetett valamennyi vizsgázó száma és az alapidíj kétfő százaléka szorzata,

f) a tantárgyi bizottság elnöke részére legalább az alapidíj huszonöt százalékában, illetve, ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj három százaléka szorzata,

g) a tantárgyi bizottság kérdező tanára részére legalább az alapidíj tizenöt százalékában, illetve ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj kétfő százaléka szorzata
eredményeként kell megállapítani.

(4) Ha a szaktanári és a kérdező tanári feladatokat azonos személy látja el, a vizsgadíj mind a kétfő jogcímen megilleti.

(5) Az igazgató és a vizsgabiztos díjazásának összege nem lehet kevesebb az alapidíj

a) összegének ötven százalékánál, ha a vizsgázók száma öt vagy annál kevesebb,

1 Megállapította: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 21. §. Módosította: 254/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet 6. § (4) o), 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § v), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § t), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § pa).

2 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § v), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § pa)-pb).

3 Módosította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 41. § w), 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 9. § u), 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 11. § pc), 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 33. §, 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 29.

4 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 8. §. Hatályos: 2016. I. 1-től.

b) összegénél, ha a vizsgázók száma meghaladja az ötöt, de nem haladja meg a harmincat,

c) kétszeresénél, ha a vizsgázók száma meghaladja a harmincat, de nem haladja meg a hetvenet,

d) háromszorosánál, ha a vizsgázók száma meghaladja a hetvenet.

(6) Ha az igazgató az érettségi vizsga szervezésével kapcsolatos feladatainak ellátásába a helyettesét, illetve más megbízottját is bevonta, a feladatainak ellátásában közreműködők díjazását az érintett vizsgázók számára tekintettel az igazgató állapítja meg.

(7) A felügyelő tanár részére díjazás azokra az órákra állapítható meg, amelyeken legalább harminc percig felügyeletet látott el. Több megkezdett óra idejét össze kell vonni. Az egy óráért járó összeg nem lehet kevesebb az alapidő kettő százalékánál.

(8) A helyettesek részére azokra a napokra, amelyek alatt készenlétben kell állniuk, az alapidő négy százaléka jár.

(9) Ha a vizsgabizottság elnökének tartózkodási helye - ennek hiányában lakóhelye - és a vizsgabizottság működési helye nem egy településen van, a vizsgaelnök számára a vizsgaelnöki teendőivel kapcsolatos utazás igazolt költségeit meg kell téríteni.

(10) Az e §-ban szabályozott díjak közül a vizsgabizottság elnökével, valamint az emelt szintű vizsgáztatással kapcsolatos költségeket a kormányhivatal, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a vizsgabizottság elnökével kapcsolatos költségeket a Hivatal, minden egyéb költséget a vizsgabizottságot működtető intézmény köteles fedezni. A díjat, díjazást száz forintra kerekítve kell megállapítani.

60/A. §¹ (1) Az érettségi írásbeli feladatlapjait - amennyiben azokat az erre jogosult minősítő korlátozott terjesztésűvé minősítette - a minősítés érvényességi idejéig a korlátozott terjesztésű minősítésű adatok védelmére vonatkozó rendelkezések szerint kell kezelni.

(2) A vizsgabizottságot működtető intézmény vezetője felel a minősített adatok védelmére vonatkozó rendelkezések megtartásáért az érettségi írásbeli feladatlapok tekintetében. A vizsgabizottságot működtető intézmény vezetője az intézmény iratkezelési szabályzatának részeként meghatározza a minősített adatok védelmével kapcsolatos intézményi feladatokat.

(3)² A vizsgabizottságot működtető intézmény a kétszintű érettségi vizsga során a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében végzi el a vizsgázók jelentkeztetését, az írásbeli vizsgák beosztását, a vizsgaeredmények rögzítését, a vizsgadokumentumok (vizsgáztatási jegyzék, írásbeli vizsgajegyzőkönyvek, osztályozó ív, törzslap külvív és belív, törzslap kivonat) előállítását, kinyomtatását. Az emelt szintű vizsgák szervezéséhez szükséges, a Hivatal által meghatározott adatokat a kormányhivatal, a Hivatal által meghatározott ütemezés szerint rögzíti a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében. Az informatikai rendszer tartalmának meghatározása és ellenőrzése a Hivatal feladata. Az informatikai rendszerben rögzített adatok hitelességéért annak az intézménynek az igazgatója felel, amelyik az adat rögzítésére jogosult.

(4)³ A vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának biztosítania kell a Hivatal által működtetett elektronikus üzenetküldő rendszer folyamatos figyelemmel kísérését minden vizsgahelyszínen, minden vizsganapon. Az intézményben folyó írásbeli, gyakorlati érettségi vizsgák alkalmával a figyelemmel kísérést a vizsga kezdete előtt legalább 30 perccel meg kell kezdeni és az írásbeli, gyakorlati vizsgára a központi vizsgakövetelményekben meghatározott időtartam letelte után 30 percig kell biztosítani. Az intézményben folyó szóbeli vizsgák időtartama alatt az elektronikus üzenetküldő rendszert legalább kétóránként kell megtekinteni (vagy ellenőrizni).

1 Megállapította: 351/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet 40. § (15). Hatályos: 2011. I. 1-től.

2 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 9. §. Hatályos: 2015. III. 14-től.

3 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 30.

60/B. §1 (1) Azoknak a tanulóknak, akik a felnőttoktatásban nem a nappali oktatás munkarendje szerint készülnek fel, a 2009/2010. tanév május-júniusi vizsgaidőszakától kezdődően kötelező idegen nyelvből érettségi vizsgát tenni. Addig az időpontig a tanulók az idegen nyelv vizsgatárgy helyett más vizsgatárgyból vizsgázhatnak.

(2) Idegen nyelv érettségi vizsga nélkül tehet érettségi vizsgát az, akinek a tanulói jogviszonya megszűnésének időpontjában hatályos érettségi vizsgaszabályzat rendelkezései szerint nem kellett idegen nyelvből érettségi vizsgát tennie. Az idegen nyelv vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyból kell érettségi vizsgát tenni.

(3) Az, aki a 2007/2008-as tanévben vagy azt megelőzően részt vett az országos középiskolai (szakmai) tanulmányi verseny döntőjében, az adott vizsgatárgyból teljesítette az érettségi vizsga vizsgakövetelményeit, és tekintetükben e rendelet 12. §-a (1) bekezdésének első mondatát nem kell alkalmazni. Az országos tanulmányi verseny 2007/2008. tanévi versenykiírása határozza meg, hogy a döntőben részt vett versenyzők közül hányan kaphatnak emelt szintű, és hányan középszintű érettségi vizsgaeredményt. Aki az e bekezdésben meghatározottak szerint teljesítette az érettségi vizsga követelményét, annak tudását - középszinten, illetve emelt szinten - jeles osztályzattal és százszázalékos minősítéssel kell elismerni. A tanulmányi versenyen elért középszintű vizsgaeredmény nem zárja ki, hogy az érintett emelt szintű érettségi vizsga letételére jelentkezzen.

(4)² Akkreditált érettségi vizsgatárgyakból a 2014/2015. tanév október-novemberi vizsgaidőszakban lehet utoljára érettségi vizsgát tenni. A pszichológia vizsgatárgyból a 2014/2015. tanév május-júniusi vizsgaidőszakában lehet először választható közismereti vizsgatárgyként érettségi vizsgát tenni.

(5)³ A vizsgaszabályzat 2. számú melléklet ELSŐ RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYI ÉS A VIZSGA FORMÁI alcímet követő táblázatának Választható közismereti vizsgatárgyak 23. Utazás és turizmus vizsgatárgyából csak a kötelezően választott vizsgatárgyon felüli, hatodik vizsgatárgyként lehet érettségi vizsgát tenni a 2013/2014. tanév május-júniusi vizsgaidőszaktól.

(6)⁴ A 2013/2014. tanév május-júniusi érettségi vizsgaidőszaktól a nemzetiségi nyelvet tanulók az adott nemzetiségi nyelvnek megfelelő idegen nyelv vizsgatárgyból jelentkeznek érettségi vizsgára. A középszintű szóbeli érettségi vizsgán a nemzetiségi nyelvet tanulók számára - a 31. § (1) bekezdés a) pontja szerint - készített tételsorba az intézmény pedagógiai programja alapján a nemzetiségi nyelvoktatás részét képező nemzetiségi ismereteiket is be kell építeni.

60/C. §5 Ha az érintett szerv az elektronikus ügyintézés az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 108. § (2) bekezdése szerint 2018. január 1-jét megelőzően nem vállalta, 2017. december 31-ig az elektronikus kapcsolattartásra e rendelet 2016. december 31-én hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

60/D. §6 (1) Az a 2020/2021. tanévben a középiskola utolsó évfolyamán tanuló, akit egy adott vizsgatárgyból a 2020/2021. tanév október-novemberi érettségi vizsgaidőszakában a SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány miatt sikertelen középszintű előrehozott érettségi vizsgája során pótló vizsgára utasítottak, és⁷

a) az írásbeli vizsgarészt vagy azon gyakorlati vizsgarészt, amelyre az írásbeli vizsgákra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, sikeresen teljesítette, vagy

1 Beiktatta: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2008. II. 1-től.

2 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2012. IX. 1-től.

3 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2012. IX. 1-től.

4 Megállapította: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 5. §. Hatályos: 2012. IX. 1-től.

5 Beiktatta: 477/2016. (XII. 27.) Korm. rendelet 6. § (1). Hatályos: 2017. I. 1-től.

6 Beiktatta: 606/2020. (XII. 18.) Korm. rendelet 2. §. Hatályos: 2020. XII. 19-től.

7 A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. § (6).

b) aki számára a 2020/2021. tanév október-novemberi vizsgaidőszakában a 24. § (4) bekezdése, a 20. § (7) bekezdése vagy a 31. § (5) bekezdése alapján engedélyezték az írásbeli vizsgarész vagy azon gyakorlati vizsgarész szóbeli vizsgarésszel pótlását, amelyre az írásbeli vizsgákra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, a 2020/2021. tanév május-júniusi érettségi vizsgaidőszakban a pótló vizsgát középszinten akkor is leteheti, ha egyidejűleg ugyanazon vizsgatárgyból emelt szintű érettségi vizsgára is jelentkezett.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben az írásbeli vizsgarész vagy azon gyakorlati vizsgarész, amelyre az írásbeli vizsgákra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, nem ismételhető meg, a pótló vizsga - a korábban már sikeresen teljesített vizsgarészek mellett - csak szóbeli vizsgarészből áll.

60/E. §¹ A technikumban érettségire felkészítő szakmai oktatásban - ideértve a kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítésben részt vevőket is - felnőttképzési jogviszonyban tanulóakra e rendeletnek a tanuló jogviszonyban lévő tanulóakra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

60/F. §² Ha az érettségi bizonyítvány az Nkt. 6. § (1b) bekezdése értelmében a szakképzésre vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére képesít, az érettségi bizonyítványban, tanúsítványban fel kell tüntetni az erre vonatkozó kötelező záradékot.

60/G. §³ Az Előadó-művészet ágazathoz tartozó ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kormányhivatalok által szervezett vizsgái esetében a szóbeli tételeket az írásbeli vizsgák befejezését követően a Hivatal állítja össze a központi vizsgakövetelmények alapján.

60/H. §⁴ Az ágazati és az ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kormányhivatalok által szervezett vizsgái esetén - az Előadó-művészet ágazathoz tartozó ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kivételével - a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal készített el a szóbeli tételsorokat.

60/I. §⁵ (1)⁶ E rendeletnek az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr.) megállapított 3. számú melléklete szerinti új vizsgakövetelményeket - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - első alkalommal a 2023/2024. tanév május-júniusi vizsgaidőszakban kell alkalmazni, azzal, hogy az a vizsgázó, aki a 2020/2021. tanévben - a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 2020. szeptember 1-jétől hatályos rendelkezései alapján - kezdte meg középiskolai tanulmányait, előrehozott, szintemelő és pótló érettségi vizsgát is e követelmények alapján tehet.

(2) E rendeletnek a Módr. által megállapított 3. számú melléklete szerinti honvédelmi alapismeretek vizsgatárgy vizsgakövetelményeit első alkalommal a 2021/2022. tanév május-júniusi vizsgaidőszakban kell alkalmazni.

60/J. §⁷ A 2022/2023. tanév május-júniusi vizsgaidőszak befejezéséig a szakgimnázium, a technikum - az érettségi vizsgára felkészítő nevelési-oktatási évfolyamok kivételével - biztosítja, hogy a tanuló

a) képzési ágazatának megfelelő ágazati,

b) ágazaton belüli specializáció

szakmai vizsgatárgya érettségi vizsgájára - választása szerint - mind a közép, mind az emelt szinten fel tudjon készülni.

1 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

2 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

3 Megállapította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2022. V. 1-től.

4 Megállapította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 4. §. Hatályos: 2022. V. 1-től.

5 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

6 Módosította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 6. § d).

7 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

60/K. §¹ A 2022/2023. tanév május-júniusi vizsgaidőszak befejezéséig a szagimnázium, a technikum - az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzések kivételével - az ágazati és ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyon kívül legalább egy vizsgatárgyból a helyi tantervében meghatározottak szerint teszi lehetővé az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészülést.

60/L. §² A 2. számú melléklet szerinti általános vizsgakövetelmények, valamint az ezekhez az Nkt. 6. § (1a) bekezdése szerint kiadott részletes vizsgakövetelmények szerinti központi vizsgakövetelmények alapján - az ágazati és ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kivételével - legkésőbb a 2023/2024. tanév október-novemberi vizsgaidőszakban tehető vizsga. Az ágazati és ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyakból legkésőbb a 2024/2025. tanév október-novemberi vizsgaidőszakban lehet érettségi vizsgát tenni.

Hatályba léptető rendelkezések

61. § (1)³ Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2)-(9)⁴

(10)⁵ A 2002-2005-ben szervezett vizsgaidőszakokban teljesítette idegen nyelvből az érettségi vizsgát az, aki - egynyelvű vagy kétnyelvű - legalább középfokú, „C” típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal vagy azzal egyenértékű okirattal rendelkezik. Ebben az esetben a vizsgázó tudását 2004-ig jeles (5) osztályzattal; 2005-ben emelt szintű jeles (5) (100%) osztályzattal kell minősíteni. A felsőoktatási felvételi eljárás során a jelentkezési feltételként meghatározott emelt szintű idegen nyelvi érettségi vizsga teljesítését nem helyettesíti az e bekezdés szerint a nyelvvizsga-bizonyítvány alapján kiadott érettségi bizonyítvány. Az a tanuló, akinek a felsőoktatási továbbtanulásnál feltétel az idegen nyelvi emelt szintű érettségi vizsga letétele, és aki korábban államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvány alapján teljesítette az előrehozott emelt szintű idegen nyelvi érettségit, még tanulói jogviszonya alatt jelentkezhet ugyanabból a nyelvből emelt szintű idegen nyelvi érettségi vizsgára.

(11)-(14)⁶

61/A. §⁷

61/B. §⁸

61/C. §⁹

61/D. §¹⁰

61/E. §¹¹

61/F. §¹²

62. § (1)¹³

1 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

2 Beiktatta: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 10. §. Hatályos: 2021. II. 15-én 23 órától.

3 A korábbi második mondatot hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

4 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

5 Megállapította: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 4. § (2). Hatályos: 2005. I. 1-től.

6 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

7 Hatályon kívül helyezte: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 7. § (2) a). Hatálytalan: 2022. V. 1-től.

8 Hatályon kívül helyezte: 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 49. § a). Hatálytalan: 2013. I. 1-től.

9 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

10 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

11 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

12 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

13 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.

- (2)¹
(3)-(4)²
63. §³
64. §⁴
65. §⁵

1. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez⁶

Az érettségi vizsga iratai és záradékai

I.7

Nyomtatványok

1. Érettségi bizonyítvány*
2. Érettségi vizsga törzslapja (külív, belív)*
3. Törzslapkiadvonat az érettségi vizsgáról*
4. Jelentkezés érettségi vizsgára
- 5.⁸
6. Jegyzőkönyv az írásbeli, szóbeli vizsgáról és a vizsgabizottság üléseiről, illetve a tantárgyi vizsgabizottság üléseiről
- 7.⁹ Tanúsítvány az érettségi vizsgáról*
8. Jelentés a vizsgaeredményekről
9. Kimutatás az érettségi bizonyítványokról
10. Osztályozó ív (külív, belív), egyéni osztályozó ív
11. Vizsgáztatási jegyzék a vizsgázókról

A *-gal jelölt nyomtatványok gyártásához és forgalmazásához a miniszter által vezetett minisztérium engedélye szükséges.

II.10

Záradékok

1. Az érettségi vizsgabizottság körbélyegzőjének felirata:
mellett működő érettségi vizsgabizottság.

1 Hatályon kívül helyezte: 229/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet 21. § (7) aa). Hatálytalan: 2007. IX. 1-től.
2 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.
3 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.
4 Hatályon kívül helyezte: 229/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet 21. § (7) ab). Hatálytalan: 2007. IX. 1-től.
5 Hatályon kívül helyezte: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) d). Hatálytalan: 2005. XII. 15-től.
6 Módosította: 221/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 172. § b).
7 Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 13. § (1) 8.
8 Hatályon kívül helyezte: 253/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (4). Hatálytalan: 2006. XII. 15-től.
9 Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 11. § (1). Hatályos: 2008. II. 1-től.
10 Megállapította: 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet 10. § a), 1. melléklet. Hatályos: 2016. I. 1-től.

2. Az érettségi vizsga követelményeit vizsgatárgyból nem teljesítette, javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)

3. Az érettségi vizsgát fel nem róható okból nem tudta befejezni, vizsgatárgyból pótló vizsgát tehet.

4. Az érettségi vizsgát felróható okból nem fejezte be, vizsgatárgyból javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)

5. Szabálytalanság elkövetése miatt vizsgatárgyból a vizsgabizottság döntése szerint javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)

6. nyelvi minősítését a számú nyelvvizsga-bizonyítvány alapján kapta.

7. A(z) vizsgatárgy minősítését a évi OKTV/SZÉTV eredménye alapján kapta.

8. A(z) vizsgatárgy akkreditált vizsgakövetelményekre épül.

9. A(z) vizsgatárgy(ak) minősítését a 2005. év előtt hatályos vizsgarendszer szabályai szerint kapta.

10.1 A magyar nyelv és irodalom vizsgatárgy helyett - az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 6. § (5)-(6) bekezdése alapján - magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból tett érettségi vizsgát.

11. Az érettségi vizsgát fel nem róható okból nem kezdte meg, vizsgatárgyból pótló vizsgát tehet.

12. Az érettségi vizsgát felróható okból nem kezdte meg, vizsgatárgyból javítóvizsgát tehet.

(A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)

13. A vizsgatárgy érettségi vizsgáján a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tett.

14. A kötelező vizsgatárgy vizsgája alól mentesült.

15. A vizsgabizottság szükség szerint döntéseihez megfelelő további záradékot alakíthat ki.

16.2 Jelen érettségi bizonyítványt a vizsgázó által bemutatott, iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítésről kiadott bizonyítvány figyelembevételével állították ki.

17.3 Jelen érettségi bizonyítvány szakmai érettségi végzettséget tanúsít, továbbá FEOR számú munkakör betöltésére képesít.

18.4 A/Az ismeretek ágazaton belüli specializáció az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti ágazathoz tartozik.

2. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez⁵

1 Megállapította: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 17. § a), 1. melléklet 1. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

2 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 17. § a), 1. melléklet 2. Hatályos: 2016. I. 23-tól.

3 Beiktatta: 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 17. § b), 2. melléklet. Hatályos: 2017. I. 1-től.

4 Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 1. §, 1. melléklet. Hatályos: 2020. II. 15-től.

5 Megállapította: 71/2003. (V. 27.) Korm. rendelet 10. §. Módosította: 331/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet 1. § 18., 3. § 9., 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 17. § c), 3. melléklet 1., 311/2016. (X. 14.) Korm. rendelet 2. § a), 1. melléklet, 2. § b), 2. melléklet. A veszélyhelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 4. § (2), 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 4. § (1).

ELSŐ RÉSZ¹

AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYAI ÉS A VIZSGA FORMÁI

1. Kötelező vizsgatárgyak

	A	B	C	D	E
1.	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
2.	Magyar nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
3.	Nemzetiségi nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
4.	Történelem	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
5.	Matematika	írásbeli	-	írásbeli	szóbeli
6.	Élő idegen nyelv vagy Latin nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség írásbeli	szóbeli

2. Választható közismereti vizsgatárgyak

	A	B	C	D	E
1.	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
2.	Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. Nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség	szóbeli
3.	Fizika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
4.	Kémia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
5.	Biológia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
6.	Földrajz	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
7.	Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
8.	Vizuális kultúra	írásbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli
9.	Informatika	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
10.	Testnevelés	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
11.	Filozófia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
12.	Hittan	-	szóbeli	írásbeli	szóbeli
13.	Természettudomány	írásbeli	szóbeli	-	-
14.	Latin nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
15.	Emberismeret és etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
16.	Társadalomismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
17.	Ember- és társadalomismeret, etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
18.	Dráma	írásbeli	szóbeli, gyakorlati	írásbeli	szóbeli, gyakorlati
19.	Mozgóképkultúra és médiaismeret	írásbeli, gyakorlati	-	írásbeli, gyakorlati	szóbeli
20.	Nemzetiségi népismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
21.	Célnyelvi civilizáció	-	szóbeli	írásbeli	szóbeli
22.	Belügyi rendészeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
23.2	Honvédelmi alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

1 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 1. Hatályos: 2020. II. 15-től.

2 Módosította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 6. § e).

24.	Utazás és turizmus	gyakorlati	szóbeli	-	-
25.	Gazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
26.	Judaisztika	-	szóbeli	-	-
27.	Bibliaismeret - Hit Gyülekezete	-	szóbeli	írásbeli	szóbeli
28.	Művészettörténet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
29.	Népművészet	-	szóbeli	-	szóbeli
30.	Pszichológia	írásbeli	szóbeli	-	-

3. Ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyak

1.	A vizsgatárgy neve	B	C	D		E	
				A vizsga részei			
				középszinten		emelt szinten	
2.	Egészségügyi ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
3.	Egészségügyi technikai ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
4.	Szociális ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
5.	Pedagógiai ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
6.	Képző- és iparművészeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
7.	Hang-, film- és színháztechnikai ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
8.	Épületgépészeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
9.	Kohászati ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
10.	Távközlési ismeretek	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli	szóbeli
11.	Informatikai ismeretek	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli	szóbeli
12.	Vegyipari ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
13.	Vegyész ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
14.	Könnyűipari ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
15.	Faipari ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
16.	Környezetvédelmi ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
17.	Közgazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
18.	Kereskedelmi ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
19.	Vendéglátóipari ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
20.	Turisztikai ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
21.	Optikai ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
22.	Erdészeti és vadgazdálkodási ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
23.	Mezőgazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
24.	Kertészeti és parképítési ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
25.	Földmérési ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
26.	Élelmiszeripari ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
27.	Sport ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
28.	Rendészeti és közszolgálati ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
29.	Közművelődési ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
30.	Vízügyi ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
31.	Honvédelmi ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli

4. Ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgyak

1.	A vizsgatárgy neve	B	C	D		E	F
				A vizsga részei			
		Ágazat megnevezése					
				középszinten		emelt szinten	
2.	Bányaművelési ismeretek	Bányászat	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli
3.	Gázipari és fluidumkitermelési ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli	szóbeli

4.	Gépgyártás-technológiai ismeretek	Gépészet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
5.	Mechatronikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
6.	Automatikai és elektronikai ismeretek	Villamosipar és elektronika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
7.	Közlekedésautomatikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
8.	Magas- és mélyépítési ismeretek	Építőipar	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
9.	Út-, vasút- és hídépítési ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
10.	Nyomdaipari technikai ismeretek	Nyomdaipar	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
11.	Kiadványszerkesztési ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
12.	Autó- és repülőgépszerelési ismeretek	Közlekedés-gépész	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
13.	Vasútgépészeti ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
14.	Hajózási technikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
15.	Irodai ügyviteli ismeretek	Ügyvitel	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
16.	Idegennyelvű ügyviteli ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
17.	Fodrászati ismeretek	Szépészet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
18.	Kozmetikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
19.	Mezőgazdasági és erdészeti gépészttechnikai ismeretek	Agrárgépész	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
20.	Élelmiszeripari gépészttechnikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
21.	Közúti és légi közlekedési, szállítványozási és logisztikai ismeretek	Közlekedés, szállítványozás és logisztika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
22.	Postaforgalmi ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
23.	Vasútüzemi közlekedési, szállítványozási és logisztikai ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
24.	Egyházzene-sz-ismeretek	Előadóművészet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
25.	Gyakorlatosszínész-ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
26.	Jazz-zene-sz-ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
27.	Klasszikuszenész-ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
28.	Népzenész-ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
29.	Szórákóztatózenész-ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
30.	Táncos ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
31.	Artista ismeretek		írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

MÁSODIK RÉSZ¹

AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1 Módosította: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 28. § (1) c), 221/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 172. § c)-s), 5/2016. (I. 22.) Korm. rendelet 19. § f), 17. § c), 3. melléklet 2., 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 7. § (2) b).

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a magyar és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítéliképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- hogyan tudja alkalmazni nyelvi, nyelvhasználati, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a múlt és a jelenkor nyelvi, kulturális jelenségeinek megértésében;

- hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban, a szükséges és lehetséges tartalmakkal, szerkezetben és stílusban;

- tud-e önállóan reagálni különböző korszakok különböző műfajú szépirodalmi, köznapi, tudományos szövegeinek gondolataira, állításaira, következtetéseire;

- képes-e élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék, érzelmek árnyalt bemutatására, értelmezésére;

- képes-e felelős munkavállalóként és állampolgárként élni a szövegek adta lehetőségekkel (hétköznapi szövegek megértésével, a munkához, az állampolgári léthez szükséges szövegek létrehozásával);

- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai;

- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit, gondolatait világos nyelvi formában előadni, véleményt alkotni;

- képes-e különböző alkotói magatartások, kifejezésmódok megkülönböztetésére, összevetésére, különböző szövegek elemzésére, összehasonlítására, értelmezésére, értékelésére;

- felismeri-e egy-egy korszak kifejezésmódjának, művészetének találkozási pontjait;

- tud-e irodalmi és nem irodalmi szövegek, kérdésvetések és válaszok sokféleségében tematikusan és kronológiailag tájékozódni.

A középszintű vizsga a köznapi kommunikációban, a magyar nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember kommunikációs képességeit, nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja, így a vizsga a jelöltektől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az értés, értelmezés, magyarázat, véleményalkotás, reflektálás képességének bizonyítását várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vizsga a jelöltektől a középszintű követelményeket meghaladó, bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítéletalkotási képességeket várja el, az olvasottság, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések tágabb körét kéri számon.

Tartalmi követelmények

KÖZÉP- ÉS EMELT SZINT

Témakörök/Képességek	Követelmények
Szövegértés Információk feldolgozása és megítélése Szépirodalmi, szakirodalmi és nem irodalmi szövegek értése, értelmezése	Nyomatott és elektronikus közlések információinak célirányos és kritikus használata. A szövegértési képesség bizonyítása különféle szakmai, tudományos, publicisztikai, gyakorlati, szépirodalmi szövegek értelmezésével, összehasonlításával. Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása. A szövegértés, szövegértelmezés bizonyítása különféle megnyilatkozásokkal.
Szövegalkotás Írásbeli kifejezőképesség	Olvasottságon alapuló tájékozottság és önálló vélemény megfogalmazása különböző elvárások szerint. Különböző típusú, műfajú és célú szövegek alkotása adott témában. Kiemelten fontos: érvek felsorakoztatása, vélemény, reflektálás megfogalmazása, valamint műalkotások bemutatása, értelmezése. Gyakorlati írásművek normáinak alkalmazása. A köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép, az önellenőrzés képességével.
Beszéd, szóbeli szövegalkotás	A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő tartalmú és nyelvhasználatú, világosan kifejtett közlés. A közszereplés adott célú, műfajú megnyilvánulásainak megfelelő szóbeli előadás, memoriter.
Fogalmi műveltség Fogalomismeret, fogalomhasználat	Nyelvi és irodalmi fogalmak beszédhelyzetnek, témának megfelelő, helyénvaló alkalmazása. Fogalmak összefüggései, változó jelentésük, értelmezésük.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Magyar nyelv	
1.1. Kommunikáció	A nyelv mint kommunikáció. Pragmatika. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A kommunikáció működése. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció.
1.2. A magyar nyelv története	A nyelv mint történeti képződmény. A magyar nyelv rokonsága. Nyelvtörténeti korszakok. A magyar nyelv szókészletének alakulása. Nyelvművelés.
1.3. Ember és nyelvhasználat	Ember és nyelv. A jel, a jelrendszer. Általános nyelvészet. Nyelvváltozatok. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség. Nyelv és társadalom.
1.4. A nyelvi szintek	Hangtan. A helyesírás. Alaktan és szótan. A mondat szintagmatikus szerkezete. Mondattan.
1.5. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szóban és írásban. A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában.
1.6. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.

1.7. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. Stílus eszközök. Stílusréteg, stílusváltozat.
2. Irodalom	
2.1. Szerzők, művek	
2.1.1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek.
2.1.2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők	Balassi Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Kertész Imre, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Ottlik Géza, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós (és még legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerző). Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek.
2.1.3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők	Legalább egy szerző ismertetése a legutóbbi 30 év irodalmából. Az életút jelentős tényei, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései. Memoriterek.
2.1.4. Művek a világirodalomból	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a realizmus, a századfordulás modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig), a 20. század. Jellemző művek, műrészletek adott szempontú bemutatása, kérdésfelvetései.
2.1.5. Színház és dráma	1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, egy 19. századi dráma (pl. Ibsen, Csehov egy alkotása), Madách Imre: Az ember tragédiája, Örkény István egy drámája, egy 20. századi magyar dráma. A mű, műrészlet adott szempontú értelmezése, bemutatása. Színház és dráma az adott mű korában.
2.1.6. Az irodalom határterületei	Egy jelenség vagy szerző, vagy műfaj, vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből. Népköltészet, irodalom és film, gyermek- és ifjúsági irodalom, szórakoztató irodalom. A korunk kultúráját jellemző jelenségek.
2.1.7. Regionális kultúra és határon túli irodalom	Egy szerző vagy műalkotás, vagy jelenség, vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák egyikéből. A régió, a tájegység, a település kultúrája, irodalma. A határon túli magyar irodalom.
2.2. Értelmezési szintek, megközelítések	
2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.
2.2.2. Műfajok, poétika	Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Magyar nyelv	
1.1. Kommunikáció	A nyelv mint kommunikáció. Társadalmak és kultúrák jelrendszerei, normái. Pragmatika. Pragmatikai alapfogalmak. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A nyelvhasználat, mint kommunikáció. A kommunikáció működése. A kommunikáció alapfogalmai. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció. Tömegkommunikációs műfajok ismerete.

1.2. A magyar nyelv története	A nyelv mint történeti képződmény. Szinkrón és diakrón szemlélet. A magyar nyelv rokonsága. Nyelvtörténeti korszakok. Jelenségek, változások, szövegek a nyelvtörténeti korszakokban. A magyar nyelv szókészletének alakulása. Nyelvművelés. A nyelvművelés fogalma, szerepe.
1.3. Ember és nyelvhasználat	Ember és nyelv. A jel, a jelrendszer. Jeltípusok. Általános nyelvészet. Nyelvek összehasonlítása, nyelvtipológia. Nyelvváltozatok. A területi tagolódás. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség. Nyelv és társadalom. Nyelv és politika.
1.4. A nyelvi szintek	Hangtan. A magyar hangállomány. A helyesírás. A helyesírási rendszer. Alaktan és szótan. Szófaji rendszer. A mondat szintagmatikus szerkezete. Mondattan. Szerkezetípusok.
1.5. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szóban és írásban. Összetettebb szövegműfajok. A szöveg szerkezete és jelentése. A szövegjelentés összetevői. Szövegértelmezés. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában. Digitális és médiaszövegek használata, elemzése.
1.6. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. A klasszikus szónoklat. Érvelés, megvitatás, vita. A meggyőzés, érvelés eszköztípusai, használata különböző helyzetekben. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.7. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. A jelentés összetett mivolta. Állandósult nyelvi formák. Nyelvi, stilisztikai változatok. Stílusesszók. A bonyolultabb stílusesszók. Stílusréteg, stílusváltozat. A stílus komplexebb és összehasonlító értéke.
2. Irodalom	
2.1. Szerzők, művek	
2.1.1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésselvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Az életmű: az életút jelentős tényei. Pályaszakaszok, kötetek, ciklusok. Irányzatok, szellemi kötődések. Művek hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban. Memoriterek.
2.1.2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők	Balassi Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Kertész Imre, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Ottlik Géza, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós (és még legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerző). Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésselvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Az életmű, az életút jelentős tényei. Pályaszakaszok, kötetek, ciklusok. Irányzatok, szellemi, regionális kötődések. Művészi törekvések és jellemzők. Művek hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban. Memoriterek.
2.1.3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők	Legalább egy szerző a legutóbbi 30 év irodalmából. A mű, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésselvetései. Memoriterek.

2.1.4. Művek világirodalomból	a	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a realizmus, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig), a 20. század. További választható korszakok: a középkor, a reneszánsz, a felvilágosodás, az avantgárd és a 20. század első fele, a 20. század második fele és kortárs világirodalom. Jellemző művek, műrészletek adott szempontú bemutatása, kérdésfelvetései. A művek értelmezése a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben.
2.1.5. Színház és dráma		Egy-egy mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, egy 19. századi dráma (pl. Ibsen, Csehov egy alkotása), Madách Imre: Az ember tragédiája. Örkény István egy drámája, egy 20. századi magyar dráma. További választható szerzők/műfajok: Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde; epikus dráma, abszurd dráma. A mű, műrészlet adott szempontú értelmezése, bemutatása. Színház és dráma az adott mű korában. Színpadi interpretáció. Memoriter szöveghű és kifejező előadása.
2.1.6. Az irodalom határterületei		Egy jelenség vagy szerző, vagy műfaj, vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből. Népköltészet, irodalom és film, gyermek- és ifjúsági irodalom, szórakoztató irodalom. A korunk kultúráját jellemző jelenségek. „Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban. Az irodalmi ismeretterjesztés nyomtatott és elektronikus műfajai. Az irodalomolvasás mint lelki élmény.
2.1.7. Interkulturális jelenségek és határon túli irodalom		Egy szerző vagy műalkotás, vagy jelenség, vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák egyikéből. Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból. Interkulturális jelenségek, eltérő szöveghagyományok. Posztmodern jelenségek a mai kultúrában.
2.2. Értelmezési szintek, megközelítések		
2.2.1. Témák, motívumok		Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motívikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak értelmezése. Műveket összekötő motívikus összefüggések.
2.2.2. Műfajok, poétika		Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása. Műfajteremtő művek. Poétikai jellemzők történeti változásai.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet		A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.
2.2.3.1. Irodalomtörténet		Az irodalom, az irodalmiság változó hagyománya. A magyar irodalomtörténet/művelődéstörténet főbb korszakainak néhány jellemzője.

NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és a szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a hazai nemzetiségi, az anyanemzet és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

A nemzetiségi nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e az anyanyelvi műveltség tartalmi és magatartásbeli elemeivel;
- elsajátította-e megfelelő szinten a nyelvhasználati képességeket a beszédértésben, a beszédben, a szövegértés és a szövegalkotás tevékenységében;
- hogyan tudja alkalmazni nyelvi, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a nyelvi és kulturális jelenségek megítélésében;
- ismeri-e az adott nyelvhez kapcsolódó kultúrát, illetve nemzetisége kultúráját, nyelvi sajátosságait, valamint a kisebbségeket érintő aktuális kérdéseket Magyarországon és Európában;
- tudja-e gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban;
- elsajátította-e a közlés szándékához, céljához, tartalmához, helyzetéhez való stiláris alkalmazkodás képességét;
- elsajátította-e a szövegalkotás tartalmi és formai követelményeit;
- tájékozott-e az adott anyanemzet és magyarországi nemzetisége irodalmában;
- képes-e az irodalmi és nem irodalmi szövegek sokféleségében és kérdésfeltevésében eligazodni;
- érvényre jut-e önálló gondolkodása, problémaérzékenysége, lényegkiemelő és rendszerező képessége, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai;
- tud-e logikusan érvelni, következtetni, döntési szituációkban eligazodni;
- képes-e mondanivalóját világos nyelvi formába, szabatosan, árnyaltan kifejezni;
- ismeri-e a nyelvművelés kérdését és jelentőségét, tudatában van-e az anyanyelv közösség- és identitásformáló funkciójával.

Az emelt szintű vizsga a nemzetiségi nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja.

Így a vizsga a jelöltektől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás formáit, az elemzés, az értelmezés és az önálló ítéletalkotás képességének bizonyítását várja el.

Számon kéri továbbá az olvasottságot, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismereteket, tények és összefüggések széles körű felismerését.

Vizsgálja továbbá, hogy a vizsgázó a szövegelemző tevékenységében felismeri-e a műalkotások belső világát, annak megjelenési formáját, a kronológiai és kifejezésbeli összefüggéseket.

A középszintű érettségi vizsga a jelöltektől az emelt szintű követelményektől egyszerűbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat vár el, illetve a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések szűkebb körét kéri számon. Az emelt szint magasabb nyelvi készségek mellett a nyelvhasználati képességek biztonságát feltételezi a nyelvi, irodalmi ismeretek befogadásában és interpretálásában.

Tartalmi követelmények

Az emelt és középszinten a témakörök lényegében nem különböznek egymástól, de különböző a témák megközelítési módja. Az emelt szinten a megközelítési mód általános, elvont és összetett; középszinten személyes, konkrét és egyszerűbb.

KÖZÉPSZINT

Ismeretek és képességek	Követelmények
1. Írásbeli és szóbeli nyelvhasználat	

A) Szövegértés	Különböző műfajú és tematikájú szövegek értelmezése, összevetése, az így szerzett ismeretek alkalmazása beszédben és írásban. A cél, a szándékok, érvelések, vélemények felismerése köznyelvi szóbeli és írásbeli szövegfajtában. A szöveg lényegének megítélése. Irodalmi és nem irodalmi (pl. publicisztikai, ismeretterjesztő) szövegek gondolatmenetének követése, a nyelvi eszközök jelentőségének felismerése.
B) Szövegalkotás	Állásfoglalás megfogalmazása aktuális témával, illetve problémával kapcsolatban. Vélemény, álláspont hatásos kifejtése. Képesség a kulturált, a partner véleményét figyelembe vevő vitatkozásra. Tárgyszerű, a szituációknak megfelelő formában történő információadás képessége (tudósítás, felvilágosítás stb.). Beszámoló szövegekkel és filmekkel kapcsolatban irányított kérdések mentén. Kiselőadás (referátum) előkészítése és szabatos előadása. Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek lényegének írásban szabatos formában való rövid megfogalmazása, szövegértelmezés. Aktuális problémákkal, szövegekkel kapcsolatban érvek és ellenérvek megfogalmazása szóban és írásban. Megadott szempontok alapján szövegek megváltoztatása (szemlélet- és stílusváltás, befejezetlen szöveg folytatása). A magán- és a közéletben használatos különböző szövegfajták, gyakorlati szövegtípusok szerkesztése (önéletrajz, pályázat, hirdetés, olvasói levél stb.). Értekező fogalmazások írása. A szövegalkotás, a fogalmazás technikai eljárásainak helyes alkalmazása. A helyesírási ismeretek értelemkövetítő szintű alkalmazása.
2. Nyelvi ismeretek	Kommunikatív kompetenciák elsajátítása, az adott nemzetiségi nyelv rendszerének és szabályainak ismerete, alkalmazásuk szóban és írásban. A nyelv leíró nyelvtanában való jártasság a hangtan, az alaktan és a mondatban egymással való összefüggésében (hangváltozások, szórend, egyeztetések stb.). Hangsúlyok az egyes nyelvekben. Jelentéstani és stilisztikai ismeretek. Szövegek stilisztikai elemzése. Szövegfelépítés, előadások szerkesztése a retorikai szabályok alkalmazásával. A nyelv helye a jelrendszerek sorában. A nyelv és a beszéd. Anyanyelv, idegen nyelv, kétnyelvűség. Az adott nemzetiség nyelvének eredete, helye a világ nyelvei között és az indoeurópai nyelvcsaládban, nyelvrokonság kérdése. A nyelv társadalmi és földrajzi tagozódása. (Irodalmi nyelv, köznyelv, rétegnyelvek. Nyelvjárások és a tájnyelvi dialektusok.) A nyelvújítás fogalma, kiemelkedő nyelvújítók az egyes nyelvekben. Nyelvművelés, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása szóban és írásban.
3. Irodalmi ismeretek	Az irodalomban közvetített esztétikai, erkölcsi és szociális értékek felismerésének képessége, a szépirodalom eszköztárának ismerete a felismerés szintjén. A különféle irodalmi műfajú és nem irodalmi művek több szempontú elemzésének és értelmezésének képessége. A műelemzés, az értelmezés és az értékelés megkülönböztetése. Irodalmi művek olvasása során rögződött nyelvi fordulatok használata, memoriterek tudása. Adott mű világirodalmi kontextusba való elhelyezés képessége. Az adott magyarországi nemzetiség irodalma. A nemzetiségek nyelvén alkotott irodalmi értékek ismerete nyelvenként.
Témakörök	Népköltészet.
A) Szerzők és művek	Életművek az anyanemzetek és a magyarországi nemzetiségek irodalmából. A szerző és művének beható ismerete. Szerzők és művek az anyanemzetek és a magyarországi nemzetiségek irodalmából (egy-egy szerző több jelentős művének ismerete). 20. századi és kortárs irodalmi alkotók műveinek ismerete. Világirodalmi ismeretek (ahol az anyanyelvi órák keretében tanítják).
B) Értelmezési szintek, megközelítések	Irodalomtörténeti, stílustörténeti megközelítés. Tematikus, motivikus értelmezés. Műfaji, poétikai megközelítés. Kultúrtörténeti értelmezés. (Művészeti ágak közötti kapcsolatok, az egyes nemzetiségek irodalmának világirodalmi helye, kölcsönhatások, kapcsolatok a magyar irodalommal.)

4. Fogalomismeret, fogalomhasználat nyelvből és irodalomból	(nemzetiségenként, a részletes követelmények tartalmazzák)
--	--

EMELT SZINT

Ismeretek és képességek	Követelmények
1. Írásbeli és szóbeli nyelvhasználat	
A) Szövegértés	A cél és a kommunikatív kontextus meghatározása, a szerzői előfelvetések, szándékok felismerése, rekonstruálása írott közlésekben és szóbeli megnyilatkozásokban. Olvasott és szóban elhangzó szövegek lényegének megítélése, illetve annak mérlegelése, hogy az mennyire alkalmas információk szerzésére. Irodalmi és nem irodalmi (pl. publicisztikai, ismeretterjesztő, audiális és vizuális tömegtájékoztatás műfajai) szövegek gondolatmenetének követése, az érvelő szándék felismerése. A tanulók tanulmányaival összefüggő társadalomtudományi és természettudományi szövegek körében való biztos tájékozódás, a tantárgyak körén kívül eső szakmai szövegek megértése szótár használatával.
B) Szövegalkotás	Állásfoglalás megfogalmazása aktuális témával, illetve problémával kapcsolatban. Vélemény, álláspont hatásos kifejtése. Képesség a kulturált, a partner véleményét figyelembe vevő vitatkozásra. Tárgyszerű, a szituációnak megfelelő formában történő információadás képessége. Kiselőadás (referátum) előkészítése és szabatos előadása. Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek lényegének megragadása és írásban szabatos formában való megfogalmazása. Aktuális problémákkal, illetve olvasott művekkel, szövegekkel kapcsolatban érvek és ellenérvek összegyűjtése és ütköztetése, kifejtő fogalmazás írása. Szövegek értelmezése, ezekkel kapcsolatos állásfoglalás. Megadott szempontok alapján szövegek megváltoztatása (szemlélet- és stílusváltás, befejezetlen szöveg folytatása). A szövegalkotás során a tanult műfajok ismérveinek rendszerezése: az egyes műfajok tartalmi és stiláris követelményeinek, szerkezeti felépítésének alapos ismerete. Irodalmi és más olvasmányok alapján értekezés, esszé, érvelés, összehasonlítás megfogalmazása. Színházi és filmélmény személyes érintettséget is magában foglaló megfogalmazása. A helyesírási szabályok minél biztosabb alkalmazása.
2. Nyelvi ismeretek	Kommunikatív kompetenciák elsajátítása, azaz az adott nemzetiségi nyelv rendszerének és szabályainak ismerete, alkalmazásuk szóban és írásban. A nyelvtan terminológiájának ismerete. Szövegek leíró nyelvtani, szövegtani és stilisztikai elemzése, valamint az elemzésben alkalmazott fogalmak, nyelvi rendszerbeli összefüggések felismerése. A flektáló és agglutináló nyelvek közötti különbségek felismerése (a nemzetiségek „hajlító”, azaz deklináló nyelvei és a ragok a magyar nyelvben). A Nyelvművelés szerepe, a nyelvhasználat társadalmi összefüggései.

3. Irodalmi ismeretek	<p>Az irodalomban közvetített esztétikai, erkölcsi és szociális értékek felismerésének képessége, a szépirodalom eszköztárának fogalmi ismerete; az élmények befogadásán túl személyes állásfoglalás kialakítása.</p> <p>A különféle irodalmi műfajú és nem irodalmi művek több szempontú elemzése, a művek közvetítette gondolatok, értékek összevetésének és szembesítésének képessége.</p> <p>A műelemzés, az értelmezés, az értékelés megkülönböztetése, olvasat és személyes érintettség megfogalmazása.</p> <p>Az adott nemzetiségi nyelven íródott irodalom világirodalmi helyének megállapítása, a világirodalmi és magyar irodalmi kapcsolatok felismerésének és értékelésének képessége.</p> <p>Irodalmi művek olvasása során rögződött nyelvi fordulatok használata, idézetek, memoriterek.</p>
Témakörök	Népköltészet.
A) Szerzők és művek	<p>Életművek az anyanemzet és az adott magyarországi nemzetiség irodalmából. A szerző és művének beható ismerete.</p> <p>Szerzők és művek az adott nemzetiség nyelvén íródott irodalomból (egy-egy szerző több jelentős művének ismerete).</p> <p>20. századi és kortárs irodalmi alkotók művei. Világirodalom (ahol az anyanyelvi órák keretében tanítják).</p>
B) Értelmezési szintek, megközelítések	<p>Irodalomtörténeti, stílustörténeti megközelítés. Tematikus, motivikus értelmezés.</p> <p>Műfaji, poétikai megközelítés. Kultúrtörténeti értelmezés.</p> <p>(Művészeti ágak közötti kapcsolatok, az egyes nemzetiségek nyelvén íródott irodalom világirodalmi helye, kölcsönhatások, kapcsolatok a magyar irodalommal.)</p> <p>A magyarországi nemzetiségek irodalma.</p>
4. Fogalomismeret, fogalomhasználat nyelvből és irodalomból	(nemzetiségenként, a részletes vizsgakövetelmények tartalmazzák)

NEMZETISÉGI NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A történelem érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapokkal;
- birtokában van-e az alapvető történelmi tényeknek (időpontok, személyek stb.);
- tudja-e használni a történelmi fogalmakat, a szaknyelvet;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;
- képes-e a történelmi forrásokat – legyenek akár eredeti források, akár a múltról szóló feldolgozások – vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;
- fel tudja-e használni történeti ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;
- képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

¹ Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § de). Hatálytalan: 2014. I. 1-től.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és ismeretek, amelyek a jelen világának megértéséhez szükségesek;

- nagy figyelmet kapnak a társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok, illetve azok a készségek és ismeretek, amelyek az egyes korszakok komplex, életszerű bemutatásához szükségesek;

- fontos szerep jut a politika- és eseménytörténet mellett a társadalom-, a gazdaság-, a művelődés- és mentalitástörténetnek, valamint a társadalmi, az állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismereteknek.

A középszintű vizsga a jelöltektől az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint a történelmi ítéletalkotás készségének meglétét várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban történelmet tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A jelöltektől a középszintű követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb ítéletalkotási készségeket vár el, továbbá a történelmi tények, adatok tágabb körét feltételezi.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

A) Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, források használata	Releváns információk gyűjtése, történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) következtetések megfogalmazása, a források értelmezése.
	Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján.
	Különböző forrásokból származó információk összevetése.
	Forráskritika alkalmazása.
2. Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
	Fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes használata.
	Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése, fogalmak jelentésváltozásainak ismerete.
	Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban).
3. Tájékozódás térben és időben	Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben.
	A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása.
	A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában.
	A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete.
	Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között.
	Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása.
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
	Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása, bemutatása.
	A változás és a fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon.
	Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése.
	Személyek, pártok, csoportok szerepének felismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában.

	Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása.
	Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre.
	A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor.

B) Témakörök

1. Az ókor és kultúrája	Poliszok az ókori Hellászbán.
	Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában.
	Az európai kultúra alapjai.
2. A középkor	Nyugat-Európa a kora középkorban.
	A középkori egyház.
	Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában.
	Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom.
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora	A középkor kultúrája.
	A magyar nép története az államalapításig.
	Az államalapítás és az Arpád-házi uralkodók kora.
	Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora.
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492–1789)	A Hunyadiak.
	A földrajzi felfedezések és következményei.
	Reformáció és katolikus megújulás.
	Alkotmányosság és abszolutizmus a 17–18. században.
5. Magyarország a kora újkorban (1490–1790)	A felvilágosodás kora.
	Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése.
	Az Erdélyi Fejedelemség virágkora.
	A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc.
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789–1914)	Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban.
	A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk.
	A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában.
	Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért.
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790–1914)	Az ipari forradalom hullámai és hatásai.
	A reformkor.
	Forradalom és szabadságharc.
	A kiegyezés és a dualizmus.
8. A világháborúk kora (1914–1945)	Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában.
	Az első világháború és következményei.
	A faszizmus és a nemzetiszocializmus.
	A kommunista diktatúra.
9. Magyarország a világháborúk korában (1914–1945)	A második világháború.
	Az első világháború és következményei Magyarországon.
	A Horthy-korszak.
	Művelődési viszonyok és társadalom.
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)	Magyarország a második világháborúban.
	A kétpólusú világ kialakulása.
	A kétpólusú világrend megszűnése.
	Az európai integráció.
11. Magyarország 1945-től rendszerváltásig	A globális világ sajátosságai.
	A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak.
	Az 1956-os forradalom és szabadságharc.
	A Kádár-korszak.
	A rendszerváltás és a piacgazdaságra való áttérés.
	Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság.

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek	A társadalom tagozódása és a társadalmi felelősségvállalás.
	Az aktív és felelős állampolgárság - ismérvek, fogalmak, eszközök.
	Az alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, a tudatos és felelős állampolgári gazdálkodás elvei, folyamata, a munkavállalói jogok és kötelességek.

EMELT SZINT

A) Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, források használata	Releváns információk gyűjtése, történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) következtetések megfogalmazása, a források értelmezése.
	Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján.
	Különböző forrásokból származó információk összevetése.
	Forráskritika alkalmazása.
2. Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
	Fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes használata.
	Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése, fogalmak jelentésváltozásainak ismerete. Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban).
3. Tájékozódás térben és időben	Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben.
	A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása.
	A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában.
	A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete.
	Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között. Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása.
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	Folyamatok és történelmi jelenségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
	Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása, bemutatása.
	A változás és a fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon.
	Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése.
	Hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása.
	Személyek, pártok, csoportok szerepének felismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában.
	Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása.
Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre. A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor.	

B) Témakörök

1. Az ókor és kultúrája	Poliszok az ókori Hellaszban.
	Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában.
	Az európai kultúra alapjai.
2. A középkor	Nyugat-Európa a kora középkorban.
	A középkori egyház.
	Az érett középkor.
	Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom.
A középkor kultúrája.	
3. A középkori magyar állam	A magyar nép története az államalapításig.

megteremtése és virágkora	Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora. A Hunyadiak.
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492–1789)	A földrajzi felfedezések és következményei. Reformáció és katolikus megújulás. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17–18. században. A felvilágosodás kora. Nagyhatalmi konfliktusok a 17–18. században.
5. Magyarország a kora újkorban (1490–1790)	Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban. Művelődés, egyházak, iskolák.
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789–1914)	A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért. Az ipari forradalom hullámai és hatásai.
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790–1914)	A reformkor. Forradalom és szabadságharc. A kiegyezés és a dualizmus. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában.
8. A világháborúk kora (1914–1945)	Az első világháború és következményei. Gazdaság, társadalom és életmód. A fasizmus és a nemzetiszocializmus. A kommunista diktatúra. A második világháború.
9. Magyarország a világháborúk korában (1914–1945)	Az első világháború és következményei Magyarországon. A Horthy-korszak. Művelődési viszonyok és társadalom. Magyarország a második világháborúban.
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)	A kétpólusú világ kialakulása. A „harmadik világ”. A kétpólusú világrend megszűnése. Az európai integráció. A globális világ sajátosságai.
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig	A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-korszak. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság.
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek	A társadalom tagozódása és a társadalmi felelősségvállalás. Az aktív és felelős állampolgárság - ismérvek, fogalmak, eszközök. Az alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, a tudatos és felelős állampolgári gazdálkodás elvei, folyamata, a munkavállalói jogok és kötelességek.

MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A matematika érettségi vizsga célja

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, és ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkori tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak mérése, hogy a tanuló

- rendelkezik-e a felsőfokú matematikai tanulmányokhoz szükséges alapokkal;
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni;
- milyen szintű kombinatív készséggel rendelkezik, mennyire kreatív a gondolkodása;
- képes-e gondolatmenetében érthetően, világosan alkalmazni a matematikai modellalkotás lépéseit (probléma megfogalmazása, matematikai formába öntése, összefüggések keresése, az eredmények matematikai módszerekkel történő kiszámítása, igazolása, értelmezése).

Az ismeretek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik. A követelmények leírásában gyakran szereplő „szemléletes” jelző azt fejezi ki, hogy az adott fogalom matematikailag precíz ismerete nem követelmény. A matematika tanításában csak spirálisan lehet haladni, így több téma, pl. az analízis - a felkészülésre fordítható idő alatt - a középiskolai tanulmányok végére is csak szemléletes formában tanítható meg, és csak bizonyos alkalmazásokat tesz lehetővé.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).

Logika Logikai műveletek Fogalmak, tétélek, bizonyítások a matematikában	A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tétélek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények grafikonnjai, függvény-transzformációk	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$.
Függvények jellemzése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordinátagometria, trigonometria	
Alapfogalmak, pontthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes pontthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Síkgeometriai alakzatok Háromszögek Négyszögek Sokszögek Kör	Tétélek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra - alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik. Alaptulajdonságok. Szabályos sokszögek. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkakúp, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogat számítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.

Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordinátageometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűség-számítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség-számítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok). Halmazműveletek alkalmazása feladatokban. A számosság fogalma.
Logika	Logikai műveletek.
Fogalmak, tétélek, bizonyítások matematikában	A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Egyes tanult tételek bizonyításának ismerete. A matematikában használt néhány bizonyítási típus ismerete és tudatos alkalmazása (pl. skatulyaelv, direkt és indirekt bizonyítás). Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása. Bizonyítási feladatok megoldása.
Kombinatorika	Kiválasztási és sorbarendezési feladatok. Binomiális tétel ismerete, alkalmazása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága, számolások közelítő értékekkel. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
Számelmélet	Osztó, többszörös, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele. Számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Oszthatósági feladatok. Műveletek különböző alapú számrendszerekben.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Nevezetes azonosságok, szorzattá alakítások.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). Irracionális kitevőjű hatvány szemléletes fogalma. Logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Paraméteres egyenletek. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Gyökös, algebrai törtes, abszolútértékes és egyszerű exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Egyszerű algebrai törtes, exponenciális és logaritmusos egyenlőtlenségek. A középértékek, nevezetes egyenlőtlenségek alkalmazása. Többismeretlenes egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	

Függvények	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Függvények összege, különbsége, szorzata és hányadosa. Függvény leszűkítése, kiterjesztése. Összetett függvény.
Függvények grafikonjai, függvény-transzformációk	Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, hatvány- és négyzetgyökfüggvények, racionális törtfüggvény, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és transzformáltjaik: $c \cdot f(ax + b) + d$
Függvények jellemzése	Függvényvizsgálat. Szélsőérték-feladatok.
Sorozatok	Sorozat megadása, jellemzése. Számítási sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása. Járadékszámítás.
Az analízis elemei	A határérték fogalma. A folytonosság szemléletes fogalma. A differenciálhányados fogalma, alkalmazása. A kétoldali közelítés módszere, a határozott integrál szemléletes fogalma, alkalmazása.
4. Geometria, koordinátagometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	A geometriai transzformáció mint függvény. Egybevágósági, hasonlósági transzformációk és alkalmazásuk számításos és bizonyítási feladatokban. Hasonlósági tételek és alkalmazásuk számításos feladatokban. Hasonló alakzatok tulajdonságai. A merőleges vetítés szemléletes fogalma.
Síkgeometriai alakzatok Háromszögek Négyszögek Sokszögek Kör	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra, alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok és deltoidok) és tulajdonságaik. Húr- és érintőnégyszögek. Szabályos sokszögek. Alaptulajdonságok. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete. Középponti és kerületi szög, látókör ismerete, alkalmazása.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszíne és térfogata. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektorok hajlásszöge. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordinátagometria	Alakzatok (egyenes, kör, parabola) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűség-számítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség-számítás	A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel és alkalmazásai. A binomiális eloszlás várható értéke és alkalmazásai. Visszatevés nélküli mintavétel és alkalmazásai. A hipergeometrikus eloszlás. Feltételes valószínűség fogalma és konkrét alkalmazásai.

ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az idegen nyelv érettségi vizsga célja

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga a nyelvoktatás céljai közül (pragmatikus, kognitív, személyiségfejlesztő célok) csak a pragmatikus cél megvalósulását méri, vagyis azt, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a kommunikatív kompetencia meghatározott szintjével. Bár nagyon fontos, hogy a tanulók a tanítási folyamat során ismereteket szerezzenek a világról, a nyelvről és a célkultúrákról, ezeket az ismereteket az idegen nyelvi érettségi vizsga közvetlen módon nem méri. Ezek az ismeretek azonban megjelennek a vizsgafeladatokban használt autentikus anyagokban.

A vizsga mindkét szinten a négy nyelvi alapkészséget: az olvasott szöveg értését, a hallott szöveg értését, a beszédkészséget és íráskészséget, valamint a nyelvhelyességet méri. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérik. A vizsga egy nyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e a fontosabb információkat megérteni olyan olvasott és hallott, köznap, egyszerű, eredeti idegen nyelvű szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). A vizsga azt is méri, hogy vizsgázó tud-e kommunikálni hétköznapi helyzetekben, és tud-e egyszerű, összefüggő szöveget alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e megérteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb, konkrét vagy elvont témájú írott és hallott idegen nyelvű szövegek fő gondolatmenetét, és követni tudja-e a hosszabb, összetettebb érveléseket is. A vizsga azt is méri, hogy a vizsgázó képes-e idegen nyelven mind szóban, mind írásban folyamatosan és természetes módon kifejezni magát, világos, jól szerkesztett szöveget létrehozni, és eközben megbízhatóan használja-e a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket, továbbá indokolni tudja-e véleményét.

KÖZÉPSZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
1. Kommunikatív készségek	
Beszédértés (hallott szöveg értése)	A vizsgázó megérti a világos köznyelvi beszéd főbb pontjait ismerős témákban, a tényszerű információ lényegét számára ismerős témákban. Megérti a standard dialektusú hangfelvételeket érdeklődéséhez közelálló témákban, érti a tartalmat, azonosítja a beszélő viszonyát a témához.
Beszédkészség	A vizsgázó meglehetősen folyékonyan el tudja mondani egy elbeszélés vagy leírás lényegét, érzései és reakciói bemutatásával. El tudja mondani egy könyv vagy film cselekményét, és le tudja írni reakcióit. El tud mondani egy történetet. Felkészületlenül is részt tud venni ismerős témákról szóló társalgásban, ki tudja fejezni véleményét.
Szövegértés (olvasott szöveg értése)	A vizsgázó megkeres és megért lényeges információt mindennapi anyagokban pl. levelekben, rövid hivatalos dokumentumokban. Átfésül hosszabb szöveget, megtalálja benne a keresett információt.
Íráskészség	A vizsgázó a számára érdekes témákról rövid, egyszerű esszét tud írni, számára ismerős dolgokkal kapcsolatban a tényszerű információt szintén magabiztosan képes összefoglalni, beszámolót tud írni róla, és ki tudja fejezni a témával kapcsolatos véleményét.
Egyéb készségek (stratégiák)	A vizsgázó a feladatok megtervezéséhez, megoldásához, értékeléséhez szükséges készségeket mozgósítja, és a megfelelő technikákat alkalmazza.
2. Nyelvi kompetencia	

	A vizsgázó felismeri a tudásszintjének megfelelő szövegfajtákban előforduló alapvető lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket, ezeket a lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket nyelvileg elfogadható, azaz a megértést nem akadályozó módon használja. Alkalmazza a kommunikációs szándékok megvalósításához szükséges nyelvi eszközöket szóban és írásban.
3. Témák	
Személyes vonatkozások, család	Például: a vizsgázó személye, családi élet.
Ember és társadalom	Például: a másik ember külső és belső jellemzése, ünnepek, vásárlás.
Környezetünk	Például: az otthon, a lakóhely és környéke, időjárás.
Az iskola	Például: a saját iskola bemutatása, nyelvtanulás.
A munka világa	Például: diákmunka, pályaválasztás.
Életmód	Például: napirend, kedvenc ételek.
Szabadidő, művelődés, szórakozás	Például: színház, mozi, kedvenc sport.
Utazás, turizmus	Például: tömegközlekedés, utazási előkészületek.
Tudomány és technika	Például: népszerű tudományok, ismeretterjesztés, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.
Gazdaság, pénz	Például: nyaralás költségeinek megtervezése, adott áru kiválasztása az ár-érték arány figyelembevételével.

EMELT SZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
1. Kommunikatív készségek	
Beszédértés (hallott szöveg értése)	A vizsgázó tud követni hosszabb, nyelvileg és tartalmilag bonyolultabb beszédet, illetve beszélgetés gondolatmenetét, a beszélő(k) álláspontját, felismeri a beszélők érzelmeit, egymáshoz való viszonyát, megérti a beszélők a kommunikációs szándékait. Az értési célnak megfelelő stratégiákat alkalmaz (globális, szelektív, részletes értés).
Beszédképesség	A vizsgázó összefüggően, önállóan megnyilatkozik szóban, részt tud venni ismerős témákról folytatott beszélgetésben, általánosabb szempontból kialakított álláspontját, véleményét szabatosan, logikusan fejt ki. Kommunikációja a kommunikációs szándékoknak megfelelő folyékony és természetes. A szintnek megfelelő kommunikációs stratégiákat alkalmaz.
Szövegértés (olvasott szöveg értése)	A vizsgázó megérti az általánosabb jellegű, a jelenkor problémáival kapcsolatos, elvontabb témájú szövegeket, a szerző álláspontját, elkülöníti az érveket és ellenérveket, a tényeket és véleményeket; a széles olvasóközönség számára íródott, közérthető szövegekben. Az értési célnak megfelelő olvasási stratégiát alkalmaz (globális, szelektív, részletes értés).
Írásképesség	A vizsgázó világos, részletes szöveget ír általánosabb, összetettebb témákban; álláspontját, véleményét szabatosan, következetesen fejt ki, írásműve logikus szerkesztésű és tagolású, a mindennapi élet feladataihoz használt szövegtípusok műfaji jellemzőinek és a különböző közlésformáknak (pl. elbeszélés, leírás, érvelés) megfelelő.
Egyéb készségek (stratégiák)	A vizsgázó alkalmazza a feladatok megtervezéséhez, megoldásához, értékeléséhez, valamint a nyelvi nehézségek áthidalásához szükséges készségeket és technikákat.
2. Nyelvi kompetencia	
	A vizsgázó tudásszintjének megfelelő szövegfajtákban előforduló lexikai elemeket, nyelvi struktúrákat felismer és biztonsággal használ, az írott és a beszélt nyelvet funkcionálisan használja, a kommunikációs szándékok megvalósításához szükséges nyelvi eszközöket meglehetősen biztonsággal alkalmazza, értelemzavaró (nyelvtani, lexikai és kiejtésbeli) hibák nélkül kommunikál.
3. Témák	
Személyes vonatkozások, család	Például: a család szerepe az egyén és a társadalom életében.
Ember és társadalom	Például: az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében, a fogyasztói társadalom, reklámok.

Környezetünk	Például: a lakóhely fejlődésének problémái, a környezetvédelem lehetőségei és problémái.
Az iskola	Például: iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és külföldön.
A munka világa	Például: a munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és külföldön. Divatszakmák.
Életmód	Például: az étkezési szokások hazánkban és külföldön.
Szabadidő, művelődés, szórakozás	Például: szabadidősport, élsport, veszélyes sportok. A könyvek, a média és az internet szerepe, hatásai.
Utazás, turizmus	Például: az idegenforgalom jelentősége.
Tudomány és technika	Például: a tudomány és a technikai fejlődésének pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre.
Gazdaság és pénz	Például: a jövedelem szerepe a pályaválasztásban, gazdagok és szegények helyzete a társadalomban.

FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A fizika érettségi vizsga célja

A **középszintű fizika érettségi** alapvetően olyan vizsga, ami a fizika tantárgy elsajátítása során szerzett műveltséget kéri számon, és mint ilyen, nem elsődlegesen a szakirányú természettudományos felsőoktatás igényeit hivatott kiszolgálni, és nem elsősorban az összetett számítási feladatok megoldására helyezi a hangsúlyt. Célja azok számára vizsgalehetőséget nyújtani, akikhez közel áll a természettudományos gondolkodás, akik kíváncsiak arra, hogy a környezetünkben található eszközök, megfigyelhető folyamatok hogyan értelmezhetők, írhatók le a fizika eszközzel, de nem feltétlenül műszaki vagy fizikusi pályát választanak. A középszintű érettségi feladataiban különös hangsúlyt nyernek az általános természettudományos kompetenciák. A vizsgált problémák a feladat típusától függetlenül elsősorban kontextusban, a napi élethez kötődően jelennek meg. A vizsga széleskörű ismeretrendszerre épül, amely a vizsgaleírásban szereplő elvárt ismereteken túl olyan új ismeretek feldolgozását is elvárja, amelyeket a vizsga feladatai explicit módon tartalmaznak. A tanulói teljesítményt az érettségi vizsgaleírás általános követelményeiben rögzített kompetenciákkal összhangban ezen új információk megértése, értelmezése, kezelése jelenti.

Továbbá a középszintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező fizikai ismeretekkel;
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a technikai eszközök működésével összekapcsolni;
- képes-e megérteni a hétköznapi életben használt eszközök működését;
- ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait;
- képes-e az alapmennyiségek mérésére, a mért adatokból egyszerű számításokkal meghatározható további mennyiségek értékeire következtetni;
- képes-e egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletet elvégezni, valamint a kísérleti tapasztalatokat kiértékelni, grafikont elemezni;
- rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzéssel;
- képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag alapvető fontosságú tényeit és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejtetni;
- megérti-e a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegét;
- ismeri-e a fizikatörténet legfontosabb eseményeit és személyiségeit, a tananyag által közvetített legjelentősebb kultúrtörténeti vonatkozásokat;

- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő egyszerűbb problémák felismerésére és megértésére;

- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő egyszerűbb problémák megértésére, és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Az **emelt szintű fizika érettségi** elsősorban a felsőoktatásban a fizikusi és mérnöki szakirányt választók, valamint az orvosi pályára készülők szakirányú érettségije. Célja, hogy a vizsgára való felkészülés előkészítse a felsőfokú tanulmányi követelményeknek való megfelelést. Az emelt szintű érettségi vizsga során jelentős szerepet kapnak az összetett számítási feladatok. A vizsga elsősorban az érettségi követelmények általános leírásában szereplő természettudományos kompetenciákat kéri számon, azonban törekszik a feladatok és problémák kontextusba helyezésére is, továbbá a mindennapi élet problémáinak megragadására. Az emelt szintű érettségi elsődleges célnak a vizsgaleírásban rögzített tartalmi elemek mind teljesebb számonkérését tekinti.

Továbbá az emelt szintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a követelményekben előírt ismereteket;

- képes-e az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat áttekinteni, felismerni;

- tudja-e ismereteit jelenségek értelmezésében, problémák megoldásában - a megfelelő matematikai eszközöket is felhasználva - alkalmazni;

- járatos-e a fizika tanult vizsgálati és következtetési módszereiben;

- ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait, felismeri-e alkalmazásukat;

- képes-e a tanultak alapján lefolytatható fizikai mérés, kísérlet megtervezésére és elvégzésére, valamint a kísérleti tapasztalatok kiértékelésére, következtetések levonására, grafikonelemzésre;

- rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzékkel, pontosan használja-e a mértékegységeket;

- képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag logikai csomópontjait képező, alapvető fontosságú tényeket és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejtteni, megmagyarázni;

- képes-e a mindennapi életet befolyásoló fizikai természetű jelenségeket értelmezni;

- ismeri-e a legfontosabb technikai eszközök, rendszerek működési elveit, és képes-e megérteni az összetettebb eszközök működését;

- rendelkezik-e több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett fizikai feladatok, problémák megoldási képességével;

- tájékozott-e a legfontosabb fizikatörténeti és kultúrtörténeti vonatkozásokban;

- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő problémák megértésére és elemzésére;

- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő, összetettebb problémák felismerésére és megértésére;

- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő, összetettebb problémák megértésére és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Mechanika	

A dinamika törvényei	A testek mechanikai kölcsönhatása, az erő, az erő mérése, erők összegzése. Newton törvényeinek értelmezése. Erőtörvények (súrlódási erők, rugalmas erő, gravitációs erő). Az impulzus (lendület) megmaradása, felismerése és alkalmazása konkrét példákra. Az erópár fogalma, a forgatónyomaték kiszámítása egyszerű esetekben. Tömegközéppont alkalmazása homogén, egyszerű alakú testek esetében. Testek egyensúlyi helyzetének értelmezése. Egyszerű gépek működésének leírása.
Mozgások	A vonatkoztatási rendszer, pálya, út, idő, elmozdulás fogalmainak alkalmazása, a mozgás viszonylagossága. Az egyenes vonalú, egyenletes mozgás leírása. Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás leírása, a sebesség, gyorsulás alkalmazása. Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség megkülönböztetése. A szabadesés és a függőleges hajítás leírása. Az egyenletes körmozgás leírása, a harmonikus rezgőmozgás jellemzői. E mozgások dinamikai feltételének alkalmazása konkrét példákra. A súrlódás jelensége, csillapodás. A rezonancia jelensége, felismerése gyakorlati példákban. A matematikai inga és az időmérés kapcsolata. A frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség fogalmának alkalmazása. A longitudinális és transzverzális hullám leírása. A hullámjelenségek felismerése és leírása. A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerősség, hangszín) összekapcsolása fizikai jellemzőivel. Állóhullámok felismerése.
Munka és energia	A munka és a teljesítmény. A hatásfok. A mozgási energia. Az emelési munka, a helyzeti energia. A munka grafikus ábrázolása. A rugalmas energia. A mechanikai energia megmaradása, a törvény alkalmazása.
Folyadékok és gázok mechanikája	A légnyomás kimutatása és mérése. Hidrosztatikai nyomás. Pascal törvénye. Felhajtóerő. Felületi feszültség. Közegellenállás. Kontinuitási törvény. Bernoulli-törvény.
2. Hőtan, termodinamika	
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly	Az állapotjelzők ismerete, alkalmazásuk. Hőmérők és használatuk. A Kelvin-skála. Avogadro-törvény, anyagmennyiség. A termikus egyensúly értelmezése.
Hőtágulás	Szilárd testek vonalas és térfogati hőtágulásának leírása. Folyadékok hőtágulásának leírása. A hőtágulási jelenségek gyakorlati jelentősége.
Összefüggés a gázok állapotjelzői között	Az ideális gáz speciális állapotváltozásainak leírása. p-V-diagramok értelmezése. Az egyesített gáztörvény alkalmazása egyszerűbb problémákban. Az állapotegyenlet ismerete.
A kinetikus gázmodell	A hőmozgás értelmezése. Az állapotjelzők kvalitatív értelmezése a modell alapján.
Termikus és mechanikai kölcsönhatások	A hőközlés, hőmennyiség, fahő fogalmainak ismerete, alkalmazása. A belső energia értelmezése. A térfogati munka értelmezése. A termodinamika I. főtétele és jelentősége, egyszerű alkalmazások. Nyílt folyamatok ideális gázokkal: izoterm, izochor, izobár, adiabatikus folyamatok energetikai jellemzése. A gázok állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fahőjének megkülönböztetése.
Halmazállapot-változások	A halmazállapotok tulajdonságainak ismerete. Olvadás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata. A nyomás szerepének kvalitatív leírása a forrás esetében. A víz különleges tulajdonságainak ismerete, ezek jelentősége. A levegő páratartalma. A légkört érő káros behatások és következményeik.
A termodinamika II. főtétele	A II. főtétel szemléltetése mindennapi példákon. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok fogalma. A hőerőgépek hatásfokának korlátai.
A hőterjedés formái	A hővezetés, hőáramlás és hőszugárzás jelensége.
3. Elektromágnesség	

Elektrosztatika	Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, bemutatása. A töltésmegmaradás törvénye. A Coulomb-törvény ismerete. Az elektrosztatikai mező jellemzése: térerősség, erővonalak, feszültség. Többlettöltés fémen, alkalmazások. A kapacitás fogalma, a kondenzátorok egy-két gyakorlati alkalmazásának ismerete.
Az egyenáram	Az áramkör részei. Áram- és feszültségmérés. Ohm törvénye. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása, az eredő ellenállás meghatározása egyszerű esetekben. Az egyenáram munkája és teljesítménye. Az energiafogyasztással kapcsolatos fogalmak. Az egyenáram hatásai, alkalmazások. A galvánelem és az akkumulátor. Az érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása. Félvezetők tulajdonságai, alkalmazások.
Magnetosztatika. Egyenáram mágneses mezője	A Föld mágnessége, az iránytű használata. A magnetosztatikai mező jellemzése: a mágneses indukcióvektor és a mágneses fluxus. Az egyenes tekercs és az egyenes vezető mágneses mezejének jellege. Az elektromágnes; gyakorlati alkalmazások. A Lorentz-erő.
Az elektromágneses indukció	A mozgási és a nyugalmi indukció jelenségének leírása, Lenz törvénye. Az önindukció jelensége az áram ki- és bekapcsolásánál.
A váltakozó áram	A váltakozó áram jellemzése, az effektív feszültség és az áramerősség. A váltakozó áram munkája, effektív teljesítménye ohmikus fogyasztó esetében. Az elektromos energia gyakorlati alkalmazásai (generátor, motor, transzformátor).
Elektromágneses hullámok	A rezgőkörben zajló folyamatok kvalitatív leírása. Az elektromágneses hullámok tulajdonságai (terjedési sebesség, hullámhossz, frekvencia). Az elektromágneses hullámok spektrumának és biológiai hatásainak ismerete. Az elektromágneses hullámok alkalmazásainak ismerete.
4. Optika	
A fény	Fényforrások, fénynyaláb, fénysugár, a fény terjedési sebessége. A fény visszaverődése, a visszaverődés törvénye. A fénytörés, a Snellius-Descartes-törvény, a teljes visszaverődés jelensége. Színfelbontás prizmaival, homogén és összetett színek. A fény hullámjelenségeinek felismerése (interferencia, polarizáció). Képzőképzés, valódi és látszólagos kép; a nagyítás fogalmának ismerete, alkalmazása. A síktükör, a gömbtükrök és a leképezési törvény ismerete. Az optikai lencsék és a leképezési törvény ismerete, a dioptria fogalma. Optikai eszközök: a nagyító, a mikroszkóp, a távcső, a szem, a szemüveg, a fényképezőgép működésének alapelvei.
5. Atomfizika, magfizika	
Az anyag szerkezete	Az atom, a molekula, az ion, az elem fogalma. Az anyag atomos természetének alátámasztása konkrét jelenségekkel.
Az atom szerkezete	Az elektromosság atomos természetének értelmezése az elektrolízis alapján. Az elektron töltése és tömege. Rutherford szórás kísérlete és atommodellje.
A kvantumfizika elemei	Az energia kvantáltsága, Planck-formula. A fotoeffektus és értelmezése. A foton és energiája. A fény kettős természete. A vonalas színek keletkezésének ismerete. Összefüggés a színek hullámhossza és az atomi elektronok energiája között. Az elektron kettős természete. A Bohr-modell sajátosságai, újszerűsége. Az elektronburok szerkezete: a fő- és mellékkvantumszám és az elektronhéj fogalma, a Pauli-elv szerepe.

Az atommagban lejátszódó jelenségek	Az atommag összetétele. Az erős kölcsönhatás, nukleonok, tömeghiány és kötési energia, tömeg-energia ekvivalencia fogalmainak használata az atommag leírásában. A természetes radioaktív sugárzás (alfa, béta, gamma) leírása; felezési idő, aktivitás. Atommag-átalakulások leírása, izotópok, alkalmazások. Maghasadás, láncreakció, atomreaktor, atombomba. Az atomenergia jelentősége, előnyei, hátrányai, összehasonlítás más energiafelhasználási módokkal. Magfűzió, hidrogénbomba, a Nap energiája.
Sugárvédelem	A radioaktív sugárzás környezeti és biológiai hatásainak ismerete, a sugárterhelés fogalma. A sugárvédelem módszerei.
6. Gravitáció, csillagászat	
Gravitáció	Az általános tömegvonzási törvény és jelentősége. A bolygók mozgásának leírása: Kepler törvényei. A mesterséges égitestek mozgása. Nehézségi erő, a súly, a súlytalanság értelmezése. A gravitációs gyorsulás mérése. Potenciális energia homogén gravitációs mezőben.
A csillagászat elemeiből	A Naprendszer és főbb részeinek jellemzése. A csillag fogalma, összehasonlítás a Nappal. A Tejútrendszer; a galaxisok. Az Univerzum tágulása. Ósrobbanás-elmélet. A világűr megismerésének legfontosabb módszerei, eszközei.
7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek	
Személyiségek	Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő a tanultakkal kapcsolatos legfontosabb eredményeinek ismerete.
Elméletek, felfedezések, találmányok	A geo- és a heliocentrikus világkép összehasonlítása. Galilei munkásságának jelentősége: a kísérletezés szerepe. Newton munkásságának jelentősége: „az égi és földi mechanika egyesítése”, a newtoni fizika hatása. A távcső, a mikroszkóp, a gőzgép, az elektromotor, a generátor, a transzformátor, az elektron, a belső égésű motor, a röntgensugárzás, a radioaktivitás, a félvezetők, az atomenergia felhasználásának felfedezése, illetve feltalálása és hatásuk - összekapcsolás a megfelelő nevekkel. Néhány új energiatermelő és átalakító technika, és azok hatása az adott kor gazdasági és társadalmi folyamataira. A követelményekben szereplő ismeretek alapján megállapítható eltérések a klasszikus fizika és a kvantummechanika között. Az űrkutatás történetének legfontosabb állomásai. A modern technika, a távközlés, a számítástechnika vívmányai és ezen eszközöknek a mindennapi életre is gyakorolt hatása.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Mechanika	
A dinamika törvényei	A testek mechanikai kölcsönhatása, az erő, az erő mérése, erők összegzése, felbontása. Newton törvényeinek értelmezése. Sztatikai tömegmérés. Szabaderők és kényszererők. Az impulzus (lendület) megmaradása, felismerése és alkalmazása feladatmegoldásban. Az erőpár fogalma, a forgatónyomaték kiszámítása egyszerű esetekben. Az erő forgató hatása, a forgatónyomaték fogalma, a merev test egyensúlyának kettős feltétele, a változó forgómozgás dinamikai leírása. Tömegközéppont alkalmazása homogén, egyszerű alakú testek esetében. Testek egyensúlyi helyzetének értelmezése. Egyszerű gépek működésének leírása.

Mozgások	<p>A vonatkoztatási rendszer, pálya, út, idő, elmozdulás fogalmainak alkalmazása, a mozgás viszonylagossága. Az egyenes vonalú, egyenletes mozgás leírása. Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás leírása, a sebesség, a gyorsulás alkalmazása. Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség. A szabadesés, a függőleges és a vízszintes hajítás leírása. A mozgások grafikus jellemzése. Az egyenletes körmozgás leírása, a harmonikus rezgőmozgás jellemzői. A tiszta gördülés fogalma. A változó forgómozgás leírása. E mozgások dinamikai feltételének alkalmazása feladatmegoldásban. A súrlódást leíró összefüggések alkalmazása. A rezonancia jelensége, felismerése gyakorlati példákban. A matematikai inga periódusideje. A frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség fogalmának alkalmazása. A longitudinális és transzverzális hullám leírása. Hullámjelenségek felismerése és leírása, az interferencia létrejöttének feltétele. A hullámtani fogalmak alkalmazása. A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerősség, hangszín) összekapcsolása fizikai jellemzőivel. Hangszennyezés. Az állóhullámok létrejöttének feltétele. Az infra- és ultrahang jellemzői, a zajártalom.</p>
Munka és energia	<p>A munka és a teljesítmény. A hatásfok. A mozgási energia, a munkatétel. Az emelési munka, a helyzeti energia. Konzervatív erők. A lineárisan változó erő munkája, a rugalmas energia. A mechanikai energia megmaradása, a törvény alkalmazása.</p>
A speciális relativitáselmélet alapfogalmai	<p>A fénysebesség szerepe, az időtartam, a hosszúság, a tömeg relativisztikus jellege, tapasztalati alátámasztások ismerete.</p>
Folyadékok és gázok mechanikája	<p>A légnyomás kimutatása és mérése. Hidrosztatikai nyomás. Pascal törvénye. Felhajtóerő. Felületi feszültség. Közegellenállás. Kontinuitási törvény. Bernoulli-törvény. A hidrosztatikai ismeretek alkalmazása.</p>
2. Hőtan, termodinamika	
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly	<p>Az állapotjelzők ismerete, alkalmazásuk. Hőmérők és használatuk. A Kelvin-skála. Avogadro-törvény, anyagmennyiség. A termikus egyensúly értelmezése.</p>
Hőtágulás	<p>Szilárd testek vonalas és térfogati hőtágulásának leírása. Folyadékok hőtágulásának leírása. A hőtágulási jelenségek gyakorlati jelentősége, a hőtágulást leíró összefüggések alkalmazása.</p>
Összefüggés a gázok állapotjelzői között	<p>Az ideális gáz speciális állapotváltozásainak leírása, bemutatása. p-V-diagramok értelmezése, készítése. Az egyesített gáztörvény alkalmazása egyszerűbb problémákban. Az állapotegyenlet ismerete, alkalmazása.</p>
A kinetikus gázmodell	<p>A hőmozgás értelmezése. Az állapotjelzők kvalitatív értelmezése a modell alapján.</p>
Termikus és mechanikai kölcsönhatások	<p>A hőközlés, a hőmennyiség, a fajhő fogalmainak ismerete, alkalmazása. A belső energia értelmezése. A térfogati munka értelmezése. A termodinamika I. főtétele és jelentősége, alkalmazása. Nyílt folyamatok ideális gázokkal: izoterm, izochor, izobár, adiabatikus folyamatok energetikai jellemzése. A gázok állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fajhőjének megkülönböztetése. Speciális körfolyamatok értelmezése. Az elsőfajú perpetuum mobile lehetetlensége.</p>
Halmazállapot-változások	<p>A halmazállapotok tulajdonságainak ismerete. Olvadás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata és a kapcsolódó ismeretek alkalmazása. A nyomás szerepének kvalitatív leírása. A gáz és a gőz különbsége, a telítetté válás kvalitatív leírása. A víz különleges tulajdonságainak ismerete, ezek jelentősége. A levegő páratartalma. A léghőrt érő káros behatások és következményeik.</p>

A termodinamika II. főtétele	Irreverzibilis és reverzibilis folyamatok megkülönböztetése. Rendezettség, rendezetlenség kvalitatív értelmezése. A másodfajú perpetuum mobile lehetetlensége. A hőerőgépek működésének leírása konkrét esetekre. A hűtőgép működési elve.
A hőterjedés formái	A hővezetés, a hőáramlás és a hőszugárzás jelensége.
3. Elektromágnesség	
Elektrosztatika	Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, bemutatása. A töltésmegmaradás törvénye. A Coulomb-törvény alkalmazása. Az elektrosztatikai mező jellemzése: térerősség, erővonalak, feszültség, potenciál, ekvipotenciális felületek. Többlettöltés fémen, alkalmazások. A kapacitás fogalma, a kondenzátorok egy-két gyakorlati alkalmazásának ismerete. A szigetelő hatása, a síkkondenzátor kapacitása. Töltések mozgása elektromos mezőben.
Az egyenáram	Az áramkör részei. Áram- és feszültségmérés. Ohm törvénye teljes áramkörre, ellenállásmérés. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása, az eredő ellenállás meghatározása. A fémek ellenállásának hőmérsékletfüggése. Az egyenáram munkája és teljesítménye. Az energiafogyasztással kapcsolatos fogalmak. Az egyenáram hatásai, alkalmazások. Az elektrolízis jelensége. A galvánelem és az akkumulátor. Az érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása. Félvezetők tulajdonságai, alkalmazások.
Magnetosztatika Egyenáram mágneses mezője	A Föld mágnessége, az iránytű használata. A magnetosztatikai mező jellemzése: a mágneses indukcióvektor és a mágneses fluxus. Analógia és különbség a magneto- és az elektrosztatikai jelenségek között. Az egyenes tekercs és az egyenes vezető mágneses mezejének jellege. Speciális alakú áramvezetők mágneses mezője. Az elektromágnes; gyakorlati alkalmazások. A Lorentz-erő és alkalmazása.
Az elektromágneses indukció	A mozgási és a nyugalmi indukció jelenségének leírása, Lenz törvénye, a jelenségek értelmezése. Az elektrosztatikus mező és az indukált elektromos mező összehasonlítása. Az összefüggések alkalmazása. Az önindukció jelensége az áram ki- és bekapcsolásánál.
A váltakozó áram	A váltakozó áram jellemzése, időbeli lefolyásának leírása, az effektív feszültség és áramerősség. A váltakozó áram munkája, effektív teljesítménye. Az elektromos energia gyakorlati alkalmazásai (generátor, motor, transzformátor). A tekercs és a kondenzátor váltakozó árammal szembeni viselkedésének magyarázata.
Elektromágneses hullámok	A rezgőkörben zajló folyamatok leírása, az antenna szerepe, az elektromágneses hullámok tulajdonságai (terjedési sebesség, hullámhossz, frekvencia). A gyorsuló töltés és az elektromágneses hullám kapcsolata. Az elektromágneses hullámok spektrumának és biológiai hatásainak ismerete. Az elektromágneses hullámok alkalmazásainak ismerete.
4. Optika	

A fény	Fényforrások, fénynyaláb, fénysugár, a fénysebesség mérése. A fény visszaverődése, a visszaverődés törvénye. A fénytörés, a Snellius-Descartes-törvény, a teljes visszaverődés jelensége. Prizma, planparalel lemez. Színfelbontás prizmával, homogén és összetett színek. A fény hullámjelenségeinek ismerete (interferencia, elhajlás, polarizáció). A lézerefény sajátosságai. Képkalkotás, valódi és látszólagos kép; a nagyítás fogalmának ismerete, alkalmazása. A síktükör, a gömbtükrök és a leképezési törvény ismerete. Az optikai lencsék és a leképezési törvény ismerete; a dioptria fogalma. Optikai eszközök: a nagyító, a mikroszkóp, a távcső, a szem, a szemüveg, a fényképezőgép működésének alapelvei.
5. Atomfizika, magfizika	
Az anyag szerkezete	Az atom, a molekula, az ion, az elem fogalma. Az anyag atomos természetének alátámasztása konkrét jelenségekkel. Egyszerű számítások elvégzése.
Az atom szerkezete	Az elektromosság atomos természetének értelmezése az elektrolízis alapján. Az elektron töltése és tömege, az ezzel kapcsolatos kísérletek értelmezése. Rutherford szórási kísérlete és atommodellje.
A kvantumfizika elemei	Az energia kvantáltsága, Planck-formula. A fotoeffektus és értelmezése. A foton tömege és energiája, a kilépési munka meghatározása. A fény kettős természete. A kibocsátási és elnyelési színeképek keletkezésének ismerete, a hullámhossz és az energia kapcsolata. Az elektron kettős természete, a de Broglie-hullámhossz. A Heisenberg-féle határozatlansági reláció ismerete. A Bohr-modell sajátosságai, újszerűsége, korlátai. Az elektronburok szerkezete: a fő- és mellékkvantumszám és az elektronszám fogalma, a Pauli-elv szerepe. Az elektron „tartózkodási helyének” jelentése.
Az atommagban lejátszódó jelenségek	Az atommag összetétele. Az erős kölcsönhatás, nukleonok, tömeghiány és kötési energia, tömeg-energia ekvivalencia fogalmainak használata az atommag leírásában. A természetes radioaktív sugárzás (alfa, béta, gamma) leírása; felezési idő, aktivitás, bomlási törvény. Atommag-átalakulások leírása, izotópok, alkalmazások. Az atomenergia felhasználásának ismerete: maghasadás, láncreakció, atomreaktor, atombomba. Az atomenergia jelentősége, előnyei, hátrányai, összehasonlítás más energiafelhasználási módokkal. Magfúzió, hidrogénbomba, a Nap energiája.
Sugárvédelem	A radioaktív sugárzás környezeti és biológiai hatásainak ismerete, a sugárterhelés fogalma, mennyiségi jellemzés. A sugárvédelem módszerei.
6. Gravitáció, csillagászat	
Gravitáció	Az általános tömegvonzási törvény és jelentősége, a gravitációs állandó mérése. A bolygók mozgásának leírása: Kepler törvényei. A mesterséges égitestek mozgása. Nehézségi erő; a súly, a súlytalanság értelmezése. A gravitációs gyorsulás mérése. Potenciális energia homogén és centrális gravitációs mezőben.
A csillagászat elemeiből	A Naprendszer és főbb részeinek jellemzése. A csillag fogalma, összehasonlítás a Nappal. A Tejútrendszer; a galaxisok. Az Univerzum tágulása. Ósrobbanás-elmélet. A világűr megismerésének legfontosabb módszerei, eszközei.
7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek	
Személyiségek	Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Maxwell, Hertz, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Heisenberg, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő, Gábor Dénes a tanultakkal kapcsolatos legfontosabb eredményeinek ismerete.

Elméletek, felfedezések, találmányok	A geo- és a heliocentrikus világmépítések összehasonlítása. Galilei munkásságának jelentősége: a kísérletezés szerepe. Newton munkásságának jelentősége: „az égi és földi mechanika egyesítése”; a newtoni fizika hatása. Maxwell és Hertz munkásságának jelentősége. A távcső, a mikroszkóp, a gőzgép, az elektromotor, a generátor, a transzformátor, az elektron, a belső égésű motor, a röntgensugárzás, a radioaktivitás, a félvezetők, az atomenergia felhasználásának felfedezése, illetve feltalálása és hatásuk - összekapcsolás a megfelelő nevekkel. Néhány új energiatermelő és -átalakító technika, és azok hatása az adott kor gazdasági és társadalmi folyamataira. A követelményekben szereplő ismeretek alapján megállapítható eltérések a klasszikus fizika és a kvantummechanika, illetve a klasszikus fizika és a relativitáselmélet között. Az űrkutatás történetének legfontosabb állomásai. A modern technika, a távközlés, a számítástechnika vívmányai és ezen eszközöknek a mindennapi életre is gyakorolt hatása.
--------------------------------------	--

KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kémia érettségi vizsga célja

A középszintű érettségi vizsgán elsősorban a megismert elemek és vegyületek tulajdonságait kell értelmeznie, illetve kísérletekkel igazolnia a vizsgázónak. Ehhez szükség van a kizárólag általános iskolában tanult anyagrészek szintézisére, a középiskolában tanult ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
- képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, megtervezni, illetve értelmezni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit;

- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világmépítések kialakulásához.

Az emelt szintű vizsgán a kémiatanulás során megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak ismeretén túl a vizsgázó legyen képes megbecsülni különböző elemek, vegyületek tulajdonságait.

Az emelt szintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e és tudja-e alkalmazni a természettudományos megismerési módszereket, rendelkezik-e a felsőoktatási tanulmányokhoz szükséges természettudományos alapismeretekkel;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e használni a megismert kémiai fogalmakat és összefüggéseket az elemek és vegyületek tulajdonságainak és változásainak értelmezésénél;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket tervezni, szakszerűen elvégezni, illetve értelmezni;
- képes-e kémiai számításokat elvégezni, számításai végeredményét megfelelő pontossággal megadni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;

- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit, a kémiatudomány gyakorlati és műszaki alkalmazásait, hasznosságát, veszélyeit, azok elkerülésének módjait, a kémiatudomány és a vegyipar fejlődésének irányát, az európai normák érvényesülését;

- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében.
	Az elektronburok héjas szerkezete, nemesgáz-elektronszerkezet.
	Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján.
	A periódusos rendszerben megmutatkozó tendenciák.
Molekulák és összetett ionok	A periódusos rendszer használata a tulajdonságok meghatározásához.
	Egyszerű szerves és szervetlen molekulák, valamint az ammónium- és az oxóniumion szerkezete.
Halmazok	A molekula és a megismert összetett ionok összegképlete, a megismert molekulák szerkezeti képlete.
	Az anyagi halmazok tulajdonságai és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat értelmezése modellek alapján.
	Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás) szerint.
A kémiai reakciók	Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.
A kémiai reakciók jelölése	Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése. Egyszerű kísérletek megtervezése, a tapasztalatok értelmezése.
Termokémia	Sztöchiometriai és egyszerűbb ionegyenletek felírása, rendezése.
Reakciókinetika	A termokémiai fogalmak és törvények ismerete, alkalmazásuk egyszerűbb esetekben.
Kémiai egyensúly	A reakciók végbemenetelének feltételei.
	A reakciósebességet befolyásoló tényezők.
	A dinamikusan egyensúlyban lévő reakciókra.
Reakciótipusok	Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat.
	Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.
	A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint.
Protonátmenettel járó reakciók	A megismert anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.).
	A megismert kémiai folyamatok besorolása különböző reakciótipusokba (pl. protolitikus, redoxi stb.).
	A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése egyszerűbb, illetve tanult példák alapján (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).
Elektronátmenettel járó reakciók	A redoxireakciók értelmezése (elektronátmenet).
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).
	A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.
	Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.
	A gyakorlati életben használt galvánelemek (akkumulátorok).
	Korróziós jelenségek, korrózióvédelem.
Tudománytörténet	Az elektrolízis során végbemenő elektródfolyamatok felírása és értelmezése a keletkező termékek ismeretében.
	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brønsted, Avogadro).

2. Szervetlen kémia	
Az elemek és vegyületek szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmazszerkezet kapcsolata)	A megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése	Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása a megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	Megismert elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján.
	Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján, és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása.
	A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése.
	Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata.
	Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján.
	A képlet alapján a megismert vegyületek besorolása a megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemzése.
	A megismert vegyületek képleteinek, a reakciók reakcióegyenleteinek felírása.
Az elemek és vegyületek előfordulása	A megismert elemek előfordulásának formái.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szervetlen vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai.
Az elemek és szervetlen vegyületek legfontosabb felhasználásai	Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szervetlen vegyületeket.
Az elemek és vegyületek jelentősége	Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása.
	A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai.
	Az energiatermelés szervetlen kémiai vonatkozásai.
	A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint.
	A funkciós csoport fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint.
	A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei és annak alkalmazása.
	A mindennapi életben használt vegyületek köznapi neve.
	A főbb vegyületcsoportok általános képlete.
	A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció.
	Szerkezeti képlet írása.
	Az izoméria különböző típusai, annak példával történő illusztrálása.
	A konstitúciós izomerek felismerése.
A szerves vegyületek fizikai tulajdonságai	Megismert vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján.
	A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása a megismert vegyületek példáján.
	Egyszerű kísérletek elvégzése leírás alapján, illetve megtervezése, ezek eredményének értelmezése.
A szerves vegyületek előfordulása	A legismertebb szerves vegyületek előfordulási területei.
A szerves vegyületek jelentősége	A mindennapi életben fontos vegyületek felhasználása, élettani, gyógyító, károsító hatása (pl. drogok).

	Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai, megújuló energiaforrások.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az egyes szerves vegyületcsoportok legismertebb tagjai, laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, A. Nobel).
4. Kémiai számítások	
Általános követelmények	Az SI-mértékegységek használata.
	A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz.
	A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közötti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.
Az Avogadro-törvény	Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
Oldatok, elegyek (százalékos összetételek, koncentráció, oldhatóság stb.)	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat, és annak alkalmazása. A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján egyszerűbb számítási feladatok megoldása.
Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők közötti kapcsolat és annak alkalmazása, a reakcióhő alkalmazása egyszerű kémiai számítási feladatokban.
Kémiai egyensúly, pH-számítás	Az egész értékű pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja közötti kapcsolat alkalmazása.
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében.
	Az atomszerkezet kiépülésének törvényszerűségei.
	Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján.
	A periódusos rendszerben megmutató tendenciák.
Molekulák és összetett ionok	A periódusos rendszer használata az atomok tulajdonságainak meghatározásában. Egyszerűbb molekulák, összetett ionok képletének megadása, szerkezetük jellemzése az atom- és molekulaszervezeti ismeretek alapján.
Halmazok	Az anyagi halmazok tulajdonságai, és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat.
	Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás stb.) szerint.
	Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.
	Az atomszerkezeti ismeretek alapján következtetés az atomok kapcsolódásának lehetőségeire és módjaira.
A kémiai reakciók	Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése. Egyszerű kísérlet megtervezése, a tapasztalatok értelmezése.
	Az anyagi tulajdonságok kísérleti igazolása a rendelkezésre bocsátott eszközök és anyagok segítségével.
	Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.
A kémiai reakciók jelölése	Sztöchiometriai és ionegyenletek felírása, rendezése.
Termokémia	A termokémiai fogalmak és törvények ismerete és alkalmazásuk.
Reakciókinetika	A reakciók végbemenetelének feltételei.
	A reakciósebességet befolyásoló tényezők.
Kémiai egyensúly	A dinamikus egyensúly értelmezése a megfordítható folyamatokra.

	<p>Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat alkalmazása.</p> <p>Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.</p>
Reakciótípusok	<p>A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint.</p> <p>Az anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.).</p>
Protonátmenettel járó reakciók	<p>A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).</p> <p>A sav-bázis folyamatok értelmezése nemvizes közegben.</p>
Elektronátmenettel járó reakciók	<p>Redoxireakciók értelmezése (elektronátmenet, oxidációszám-változás).</p> <p>Reakcióegyenletek rendezése az oxidációszám-változások alapján.</p>
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	<p>A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).</p> <p>Az elektródpotenciál fogalma és meghatározó tényezői.</p> <p>A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.</p> <p>Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.</p> <p>A gyakorlati életben használt galvánelemek (akkumulátorok) felépítése és működése; korróziós jelenségek, korrózióvédelem.</p> <p>Az elektrolízis során végbemenő elektródfolyamatok értelmezése a megismert példák alapján kikövetkeztethető esetekben.</p> <p>Az elektrolízis mennyiségi törvényei és alkalmazásuk.</p>
Tudománytörténet	<p>A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brønsted, Avogadro).</p>
2. Szervetlen kémia	
A kerettantervben szereplő elemek és vegyületek kiegészítő listája	<p>Halogénelemek (fluor, bróm, jód), hidrogén-halogenidek, ezüst-halogenidek, dihidrogén-peroxid, alumínium-oxid, réz-oxidok, fém-hidroxidok, kénessav és szulfitok, nátrium-tioszulfát, nitritek, fém-nitrátok, difoszfor-pentaoxid, hidrogén- és dihidrogén-foszfátok, szilikonok, kobalt, nikkel, higany, kálium-permanganát.</p>
Az elemek és vegyületek szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmazszerkezet kapcsolata)	<p>Az elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.</p>
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és anyagszerkezeti értelmezése	<p>Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása az elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.</p>
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	<p>Az elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján.</p> <p>Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján, illetve egyszerűbb kísérletek megtervezése és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása.</p> <p>A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése.</p> <p>Az anyagi tulajdonságok kísérleti igazolása a rendelkezésre bocsátott eszközök és anyagok segítségével.</p> <p>Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.</p> <p>Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata.</p> <p>Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján.</p> <p>A képlet alapján az elemek, vegyületek besorolása a megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemezése.</p> <p>A kémiai tulajdonságok bemutatása reakcióegyenletek írásával.</p>
Az elemek és vegyületek előfordulása	<p>Megismert elemek előfordulásának formái.</p> <p>Következtetés az elemek és vegyületek előfordulására a kémiai tulajdonságok alapján.</p>

Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai. Következtetés az elemek és vegyületek előállítására a kémiai tulajdonságok alapján.
Az elemek és szerves vegyületek legfontosabb felhasználásai	A környezetkárosító folyamatok és az ellenük való védekezés kémiai magyarázata. Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szerves vegyületeket.
Az elemek és vegyületek jelentősége	Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása. A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai. Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai. A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma. A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint. A funkciós csoport fogalma. A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint. Az egyes vegyülettípusok egymásból való származtatása. Homológ sor általános képletének megszerkesztése. A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei, és annak alkalmazása. A mindennapi életben használt vegyületek köznapi neve. Szerkezeti képlet írása. A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció. Az izoméria különböző típusai. Konformerek és izomerek felismerése. Az optikai izoméria kialakulásának lehetőségei, az optikai izomerek tulajdonságai. Királis molekulák felismerése egyszerűbb esetekben.
A szerves vegyületek fizikai tulajdonságai	Szerves vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján. A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása. Egyszerű kísérletek elvégzése leírás alapján, és ezek eredményének értelmezése. Egyszerű kísérletek megtervezése. Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.
A szerves vegyületek előfordulása és biológiai jelentősége, felhasználása	Az ipari és az élettani szempontból legfontosabb szerves vegyületek biológiai szerepe (mérgező hatás, gyógyszerek, drogok), főbb felhasználási és előfordulási területei. Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai.
A szerves anyagok környezeti hatásai	Az általános kémiai ismeretek alkalmazása a szerves anyagok környezeti hatásának magyarázatában.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	A gyakorlati élet szempontjából legfontosabb szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, E. Fischer, F. Sanger, A. Nobel).
4. Kémiai számítások	
Általános követelmények	Az SI-mértékegységek használata. A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz. A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése. Az eredmények megfelelő pontossággal történő megadása.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közötti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.

A gáztörvények	A gázok állapotegyenlete és alkalmazása. Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása.
Oldatok, elegyek	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat, és annak alkalmazása. A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján számítási feladatok megoldása.
Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők, illetve más energiaértékek, például a rácsenergia, az ionizációs energia stb. közötti kapcsolat és alkalmazása. A reakcióhő alkalmazása a kémiai számításokban.
Kémiai egyensúly pH-számítás	A kiindulási és az egyensúlyi koncentrációk, valamint az egyensúlyi állandó közötti kapcsolat alkalmazása egyszerűbb feladatokban. A pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja közötti kapcsolat alkalmazása erős savak és bázisok esetében. A disszociációfok fogalma. A pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja, valamint a disszociációfok közötti kapcsolat alkalmazása gyenge savak és bázisok esetében, egyszerűbb példákban.
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása. A Faraday-törvények alkalmazása.

BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A biológia érettségi vizsga célja

- A biológia érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- ismeri-e a vizsgálati módszereket (eszközök, eljárások, elméleti háttér), az egyes módszerek korlátait, problémáit;
 - képes-e egyszerű biológiai vizsgálatokat elvégezni, ezeket értelmezni, értékelni;
 - érti-e az alapfogalmakat, ismeri-e történeti kialakulásukat, mai értelmezésüket;
 - képes-e megkülönböztetni a tudományosan megalapozott, de egymással esetleg ellentétes hipotéziseket, különösen az etikailag is fontos kérdésekben;
 - felismeri-e a betegségekre, diszharmonikus állapotokra utaló tüneteket, ismeri-e a megelőzés és az egészséges életmód szabályait;
 - ismeri-e a természet- és környezetvédelem alapvető problémáit és azok lehetséges megoldási módjait;
 - képes-e véleményét kifejteni, alátámasztani, érvelni mellette.

A középszintű követelmények a gyakorlathoz közelebb álló, kevésbé elvont, és mennyiségében is kisebb ismeretkört tartalmaznak. Az emelt szintű követelmények a középszinthez képest (azon felül és ahhoz kapcsolódva) a biológia tudományának elvontabb területeit is tartalmazzák. Ahol, és amennyire szükséges, az ismeretek köre is szélesebb. Az emelt szint alapvetően a biológiából továbbtanulni szándékozók számára készült, ezért lehetővé kell tennie az esetleg szükséges szelekciót is.

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Bevezetés a biológiába	
A biológia tudománya	A rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes rendszer fogalma. A szerveződési szint fogalma.
Fizikai, kémiai alapismeretek	A diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai jelentősége, feltételei.
2. Egyed alatti szerveződési szint	

Szervetlen és szerves alkotóelemek:	
Elemek, ionok	A C, H, O, N, S, P szerepe az élő szervezetben. A H ⁺ , Na ⁺ , K ⁺ , Cl ⁻ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺ , Fe ²⁺ - ³⁺ , HCO ⁻ , CO ²⁻ , NO ⁻ , PO ³⁻ -ionok természetes 3 3 3 4 előfordulásai.
Szervetlen molekulák	A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban.
Lipidek	A lipidek oldódási tulajdonságai, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe.
Szénhidrátok	A fontosabb szénhidrátok természetes előfordulása, tulajdonságai.
Fehérjék	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezet és aminosav sorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe.
Nukleinsavak, nukleotidok	A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai:	
Felépítés és lebontás kapcsolata	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis.
Felépítő folyamatok	Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, egyszerűsített egyenlete. Az erjedés lényege, felhasználása.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártvány (membránok) szerepe, felépítésük általános elve. A passzív és az aktív szállítás. Állásas, ostoros, csillós mozgások az emberi szervezetben. Mitózis és meiózis. Sejtválasz külső és belső ingerekre.
3. Az egyed szerveződési szintje	
Nem sejtes rendszerek:	
Vírusok	Felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. Fertőzéses és járványos megbetegedések, a megelőzés lehetőségei.
Önálló sejtek:	
Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük.
Egysejtű eukarióták	Testszerveződésük és anyagcseréjük példákon.
Többsejtűség:	
Gombák, növények, állatok elkülönülése	Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfonal, teleptest).
Sejtfonalak	A gombák fonalas testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és alszövet	A teleptest és az alszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A testfelépítés, az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák, a gerincesek nagy csoportjai - halak, kételtűek, hüllők, madarak, emlősök). Növényi szövettípusok működése, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai. A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. Állati szövettípusok működésük, mikroszkópos képük. A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnősség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.
Viselkedés	Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.
4. Az emberi szervezet	
Homeosztázis	A homeosztázis fogalma, jelentősége. A szűrővizsgálatok szerepe a megbetegedések korai felismerésében.
Kültakaró	A bőr funkciói, részei. A bőr ápolása és védelme, mint a személyi higiéné része.
A mozgás	A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése. A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.

A táplálkozás	<p>A táplálkozás jelentősége, folyamatai. Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részei, a szájpótlás higiénája. A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet. A tápanyagok természetes forrásai, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei. Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az alul- és túltápláltság következményei és megelőzése. Az ételkészítés- és ételtartósítás alapvető szabályai.</p>
A légzés	<p>A légzőrendszer szervei, funkciói. A légcsere, a gázcseré és a sejtlégzés összefüggései. A gége részei, a hangszalagok szerepe. A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe. A légzőrendszert károsító környezeti tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeinek felismerése, megelőzésének és kezelésének lehetőségei. A dohányzás és a légzőszervi betegségek kialakulásának összefüggései.</p>
Az anyagszállítás	<p>A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, szerepük az emberi szervezet működésének fenntartásában. A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata. A vérszegénység lehetséges okai. A szív, a koszorúerek felépítése és működése. A vérnyomás és a pulzus fogalma, mérése és normálértékei. A keringést befolyásoló élettani hatások. A szívinfarktus kockázati tényezői, felismerése. A véreozgás megváltozásának élettani funkciója. Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebesség.</p>
A kiválasztás	<p>A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei, a kiválasztás funkciója. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők. A húgyúti betegségek és a vesekőképződés megelőzése, a művesekezelés.</p>
A szabályozás	<p>A szabályozás, a vezérlés és a visszacsatolások.</p>
Az idegrendszer általános jellemzése	<p>Az idegsejt felépítése és működése. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő). A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata. A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés. A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei, funkciói. A bőr és a belső szervek receptorai. Az érzékszervek működésének általános elvei. A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk. A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései. A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe. A szaglóbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe. A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása. A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei. Az idegrendszer fontosabb betegségei.</p>
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	<p>Az öröklött és tanult magatartásformák. Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata. Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, függőség kialakulása. Az agresszió és az önzetlenség megnyilvánulásai. Az érzelmi és értelmi fejlődés kapcsolata. Az idegrendszer egészségének kapcsolata az életmóddal, a stresszbetegségek kialakulása. A fájdalom jelző funkciójának jelentősége, a fájdalom csillapítása. A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.</p>

Hormonrendszer, hormonális működések	A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer. Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin termelődési helye és hatása. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai. A cukorbetegség.
Immunrendszer, immunitás	Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei. Az immunizálás, a védőoltások. Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége. Az AB0- és az Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség. A szervezett véradás és a vérátömlesztés egészségügyi jelentősége. A szervátültetés. A gyulladás és a láz mint az immunválasz elemei. A lázcillapítás formái.
Szaporodás és egyedfejlődés	A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei. A családtervezés jelentősége, formái. Várandósság, terhesség, a terhességmegszakítás lehetséges következményei. A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások. Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai. Az emberi élet életkori szakaszainak jellemző változásai. Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük lehetőségei. Az öregedés során bekövetkező biológiai változások. Az emberi élet vége.
5. Egyed feletti szerveződési szintek	
Populáció	A populáció fogalma. Növekedési modellek, korfák. A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása. A fajok elterjedése és a környezet közti összefüggés. Tűrőképességi görbék és indikáció. A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a csoportszerveződés típusai. A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus), az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.
Életközösségek (élőhelytípusok)	A flóra, a fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Ökológiai mutatók. Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Egy tó feltöltődésének folyamata.
Bioszféra, globális folyamatok	A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet. Az ember szerepe, feladatai (környezettudatosság). Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák. Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.
Ökoszisztéma	Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén és az oxigén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)
Környezet-termesztvédelem és	A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A védett területek típusai. Hazánk nemzeti parkjai. A környezetvédelem a kibocsátás és ülepedés, a határérték fogalma. A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Fosszilis és megújuló energiaforrások. A talaj képződése és védelme. A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció	
Molekuláris genetika	A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma. A DNS bázisrendje, a fehérje aminosavrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés. A mutáció fogalma, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. A génműködés szabályozásának lényege. A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.

Mendeli genetika	A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmai. Az öröklésmenetek alaptípusai. A humángenetika sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölcsonhatás és a génkapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok.
Populációgenetika és evolúciós folyamatok	Az ideális és a reális populáció fogalma. A mutációk és a szelekció szerepe az evolúció folyamatában és a fajok keletkezésében. A természetes szelekció darwini modelljének lényege. A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok. Az evolúció közvetlen bizonyítékai. A klón fogalma. Biotechnológiai módszerek. A géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érvek. A genetikai tanácsadás jelentősége. A biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke közti különbség. Az emberi genom felépítésének és szerveződésének feltárása (Humán Genom Program).
A bioszféra evolúciója	Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Bevezetés a biológiába	
A biológia tudománya	A rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes rendszer fogalma. Molekuláris törzsfák. A szerveződési szint fogalma. Modellek.
Fizikai, kémiai alapismeretek	A diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai jelentősége, feltételei.
2. Egyed alatti szerveződési szint	
Szervetlen és szerves alkotóelemek:	
Elemek, ionok	A C, H, O, N, S, P, I, F, Si szerepe az élő szervezetben. A H ⁺ , Na ⁺ , K ⁺ , Cl ⁻ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺ , Fe ²⁺ - ³⁺ , HCO ⁻ , CO ²⁻ , NO ⁻ , NO ⁻ és PO ³⁻ ionok természetes előfordulásai.
Szervetlen molekulák	A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban.
Lipidek	A lipidek oldódási tulajdonságai, felépítése, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe.
Szénhidrátok	A fontosabb szénhidrátok felépítése, természetes előfordulása, tulajdonságai.
Fehérjék	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezet és aminosavsorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe.
Nukleinsavak, nukleotidok	A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai:	
Felépítés és lebontás kapcsolata	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis. Hidrolízis és kondenzáció.
Felépítő folyamatok	Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, egyszerűsített egyenlete. Az erjedés lényege, helyszíne, felhasználása. Mechanizmusuk.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártvány (membránok) szerepe, felépítésük általános elve. A passzív és az aktív szállítás. Állásas, ostoros, csillós mozgások az emberi szervezetben. A sejtek osztódási ciklusa. Mitózis és meiózis. Sejtválasz külső és belső ingerekre. Mechanizmusa.
3. Az egyed szerveződési szintje	
Nem sejttes rendszerek:	
Vírusok	Evolúciós eredetük, felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. Fertőzéses és járványos megbetegedések, a megelőzés lehetőségei.
Önálló sejtek:	

Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük típusokba sorolása.
Egysejtű eukarióták	Evolúciós eredetük. Testszerveződésük és felépítő anyagcseréjük példákon.
Többsejtűség:	
Gombák, növények, állatok elkülönülése	Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfonal, teleptest).
Sejtfonalak	A gombák fonalas testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és alszövet	A teleptest és az alszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A növényismeret könyv használata a környezetében élő növények megismeréséhez és élőhelyének, ökológiai igényeinek jellemzéséhez. A testfelépítés, az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák). A gerincesek nagy csoportjai - halak, kétélűek, hüllők, madarak, emlősök. A felsorolt állatcsoportok evolúciós újításai. Növényi szövettípusok működései, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai. A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. A mohák, a harasztok és a zárvatermők kétszakaszos egyedfejlődése. Állati szövettípusok, működésük, mikroszkópos képük. A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnőiség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.
Viselkedés	Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.
4. Az emberi szervezet	
Homeosztázis	A homeosztázis fogalma, jelentősége. Az egészség fogalma. A szűrővizsgálatok szerepe a megbetegedések korai felismerésében.
Kültakaró	A bőr funkciói, részei. A bőr ápolása és védelme mint a személyi higiéné része.
A mozgás	A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése; működésének fizikai, biokémiai és szövettani alapjai. A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.
A táplálkozás	A táplálkozás jelentősége, folyamatai. Az emésztőenzimek. Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részei, a szájpolás higiénéje. A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet. A tápanyagok természetes forrása, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei. Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az alul- és túltápláltság következményei és megelőzése. Az ételmiszer- és ételtartósítás alapvető szabályai.
A légzés	A légzőrendszer szervei, funkciói. A légcseré, a gázcseré és a sejtlégzés összefüggései. A gége részei, a hangszalagok szerepe, a hang jellemzőit befolyásoló tényezők. A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe. A légzőrendszert károsító környezeti tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeinek felismerése, azok megelőzésének és kezelésének lehetőségei. A dohányzás és a légzőszervi betegségek kialakulásának összefüggései. A légzőszervi problémák kialakulásának magyarázata.

Az anyagszállítás	<p>A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, szerepük az emberi szervezet működésének fenntartásában, áramlási viszonyaik magyarázata.</p> <p>A véralvadás. A vérszegénység lehetséges okai. A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata.</p> <p>A szív, a koszorúerek felépítése és működése. A vérnyomás és a pulzus fogalma, mérése és normálértékei.</p> <p>A keringést befolyásoló élettani hatások. A véreloszlás megváltozásának élettani funkciója.</p> <p>Koszorúér-betegségek.</p> <p>A szívinfarktus kockázati tényezői, felismerése. Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebelltátás.</p>
A kiválasztás	<p>A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei, a kiválasztás funkciója. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők.</p> <p>A húgyúti betegségek és a veseképződés megelőzése. A vesefunkciók romlásának hatása a szervezetre, a veseátültetés és a művesekezelés jelentősége.</p> <p>A kiválasztás részfolyamatainak mechanizmusa</p>
A szabályozás	<p>A szabályozás, a vezérlés és a visszacsatolások.</p>
Az idegrendszer általános jellemzése	<p>Az idegsejt felépítése és működése. Spontán aktivitás. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő).</p> <p>A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata. A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés.</p> <p>A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei, funkciói.</p> <p>A bőr és a belső szervek receptorai.</p> <p>Az érzékszervek működésének általános elvei.</p> <p>A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk.</p> <p>A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései.</p> <p>A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe. A szaglóhám, az ízlelőbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe.</p> <p>A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása.</p> <p>A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei, a vegetatív szabályozás megvalósulása.</p> <p>A központi és a perifériás idegrendszer fontosabb betegségei.</p>
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	<p>Az öröklött és tanult magatartásformák.</p> <p>Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata.</p> <p>A tanulás kritikus szakaszai az egyedfejlődés során. Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, függőség kialakulása.</p> <p>Az agresszió és az altruizmus megnyilvánulásai, okai. Az érzelmi és értelmi fejlődés kapcsolata.</p> <p>Az idegrendszer egészségének kapcsolata az életmóddal; a stresszbetegségek kialakulása. A fájdalom jelző funkciójának jelentősége, a fájdalom csillapítása. Mechanizmusuk.</p> <p>A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.</p>
A hormonrendszer, hormonális működések	<p>A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer.</p> <p>Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin, mineralo-kortikoidok, vazopresszin, kalcium-anyagcserét szabályozó hormonok termelődési helye és hatása. Az agyalapi mirigy hormonjai, szerepe. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai.</p> <p>A cukorbetegség kialakulásának okai, szervi-élettani háttere és a cukorbetegség kezelése.</p>
Az immunrendszer, immunitás	<p>Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei és működésük. A gyulladás és a láz mint immunválasz elemei. A lázcsillapítás formái.</p> <p>Az immunizálás, a védőoltások jelentősége.</p> <p>Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége.</p> <p>Az AB0- és az Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség.</p> <p>A szervezett véradás és a vérátömlesztés egészségügyi jelentősége. Szervátültetés.</p> <p>A levegőszennyezés és a légúti allergiás, asztmás megbetegedések összefüggései.</p>

Szaporodás és egyedfejlődés	<p>A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei. A családtervezés jelentősége, formái. Várandósság, terhesgondozás. A terhességmegszakítás lehetséges következményei. A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások. Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük lehetőségei. Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai. Az emberi élet életkori szakaszainak jellemző változásai. Az öregedés során bekövetkező biológiai változások. Az emberi élet vége.</p>
5. Egyed feletti szerveződési szintek	
Populáció	<p>A populáció fogalma és jellemzői. Szaporodási stratégiák. Növekedési modellek, korfák. A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása. Tűrőképességi görbék és indikáció. Minimum-elv. A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a csoportszerveződés típusai. Emberi és állati kommunikáció. A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus), az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.</p>
Életközösségek (élőhelytípusok)	<p>A flóra, a fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Klímától és helyi tényezőktől függő életközösségek. Egy iskolájához vagy lakóhelyéhez közeli terület élővilága. Egy tó feltöltődésének folyamata. Hazai élőhelytípusok változásai a Kárpát-medence történelme során.</p>
Bioszféra, globális folyamatok	<p>A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet. Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák. Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.</p>
Ökoszisztéma	<p>Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén, az oxigén és a nitrogén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)</p>
Környezet-termesztervédelem és	<p>A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A biodiverzitás. A védett területek típusai. Hazánk nemzeti parkjai. A környezetvédelem, a kibocsátás és az ülepedés, a határérték fogalma. A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Fosszilis és megújuló energiaforrások. A talaj képződése és védelme. A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.</p>
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció	
Molekuláris genetika	<p>A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma. A DNS bázisrendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés. A fehérjeszintézis folyamata. A mutáció fogalma, típusai, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. Kromoszóma-mutációk, kockázati tényezők. A génműködés szabályozása (laktóz operon). A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.</p>
Mendeli genetika	<p>A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmi. Az öröklésmentek alaptípusai. A humángenetika sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölcsönhatás és a génkapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok. A mendeli genetika korlátai.</p>

Populációgenetika és evolúciós folyamatok	<p>Az ideális és a reális populáció fogalma. A mutációk és a szelekció szerepe az evolúció folyamatában és a fajok keletkezésében. A természetes szelekció darwini modellje. A Hardy-Weinberg modell lényege és alkalmazása.</p> <p>A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége, kapcsolata a beltenyésztettséggel, genetikai sodródással. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok.</p> <p>Az evolúció közvetlen bizonyítékai; a kormeghatározás lehetőségei. Az evolúció szintjeire vonatkozó elméletek. A klón fogalma. Biotechnológiai módszerek.</p> <p>A géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érvek.</p> <p>A genetikai tanácsadás jelentősége. A biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke közti különbség.</p> <p>Az emberi genom felépítésének és szerveződésének feltárása (Humán Genom Program).</p>
A bioszféra evolúciója	<p>A fizikai és kémiai evolúció fogalma.</p> <p>Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége. Az ember származása.</p>

FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK) ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A Földrajz (Földünk és környezetünk) érettségi vizsga célja

A középszintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező földrajzi-környezeti ismeretekkel, továbbá, hogy a vizsgázó

- képes-e összekapcsolni ismereteit a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségekkel, folyamatokkal;

- rendelkezik-e a földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alapjaival;

- képes-e eligazodni a témákhoz kapcsolódó információhordozókban, belőlük adatokat, tényeket megállapítani, tudja-e értelmezni az információkat, illetve tud-e levonni alapvető következtetéseket azokból;

- jártas-e a különböző fajta térképeken közölt információk olvasásában, értelmezésében;

- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban;

- képes-e egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzésére, az eredmények értelmezésére. Az emelt szintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;

- képes-e felismerni az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat;

- tudja-e alkalmazni ismereteit a természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti jelenségek és folyamatok értelmezésében;

- jártas-e a földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók kiválasztásában és használatában, a bennük közölt információk feldolgozásában, értelmezésében; képes-e azokból következtetések levonására, összefüggések és törvényszerűségek megállapítására;

- rendelkezik-e a több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő problémák, feladatok felismerésének és megoldásának képességével;

- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban, illetve milyen szinten képes különböző típusú írásbeli feladatok megoldására;

- képes-e a földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térkép-vázlatok készítésére és azok értelmezésére.

A vizsga sikeres teljesítéséhez szükség van az általános iskolában tanult tananyagrészek szintézisére és a középiskolában elsajátított ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Térképi ismeretek	
	A földrajzi környezet ábrázolásának lehetőségei, módjai. A különböző tartalmú és fajtájú térképeken közölt információk leolvasása, az egyszerű összefüggések feltárása és alkalmazása. Tájékozódás a térképen és a térképpel. Távérzékelés és térinformatika.
2. Kozmikus környezetünk	
	A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem. A Nap és kísérői. A Föld mint égitest. (Tengely körüli forgás, Nap körüli keringés.) Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében.
3. A geoszférák földrajza	
A kőzetburok	Földtörténet. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei. A hegységképződés. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek. A Föld nagyszerkezeti egységei (ósmasszívumok, röghegységek, gyűrthegységek, süllyedékterületek, síkságok). A földfelszín formálódása. A talaj.
A levegőburok	A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése. A levegő mozgása. Felhő és csapadékképződés. Az időjárás és az éghajlat. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége. A légszennyezés következményei.
A vízburok	A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk. (A tavak és a folyóvizek.) A felszín alatti vizek. A víz és a jég felszínformáló munkája. A karsztosodás. A vízburok mint gazdasági erőforrás.
A geoszférák kölcsönhatásai	A geoszférák kölcsönhatásaihoz kapcsolódó folyamatábrák és szemelvények elemzése.
4. A földrajzi övezetesség	
	A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. A vízszintes földrajzi övezetesség. Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A forró övezet. (Egyenlítői öv, Átmeneti öv, Térítői öv, Monzun vidék.) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. Mérsékelt övezet. (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg-mérsékelt öv.) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A hideg övezet. (Sarkköri öv, Sarkvidéki öv.) A függőleges földrajzi övezetesség.
5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején	
	A népesség földrajzi jellemzői. (Demográfiai folyamatok, A népesség összetétele.) Településtípusok, urbanizáció.
6. A világgazdaság jellemző folyamatai	
	Nemzetgazdaságok és a világgazdaság. Integrációs folyamatok. A globalizáció. A monetáris világ.
7. Magyarország - Helyünk a Kárpát-medencében és Európában	

	<p>A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai. Magyarország természetföldrajzi adottságai. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői. A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői.</p> <p>Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői.</p> <p>Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme. Magyarország környezeti állapota.</p> <p>Az országhatárokon átívelő kapcsolatok.</p>
8. Európa földrajza - A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában	
	<p>Európa általános természetföldrajzi képe. Európa általános társadalom-földrajzi képe. Az Európai Unió.</p> <p>A területi fejlettség különbségei Európában.</p> <p>Az Európai Unió magterületei (Egyesült Királyság, Franciaország, Benelux államok, Németország).</p> <p>Fejlett gazdaságú országok Európa közepén (Ausztria, Svájc).</p> <p>A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái (Olaszország, Spanyolország, Görögország).</p> <p>Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai (Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Románia, Jugoszlávia utódállamai [Délszláv államok], Szlovénia, Horvátország, Szerbia).</p> <p>Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna).</p>
9. Az Európán kívüli földrészek földrajza	
	<p>A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe. Ázsia általános földrajzi jellemzői.</p> <p>Ázsia regionális földrajza (Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosuló országai, Délnyugat-Ázsia).</p> <p>Ausztrália és Óceánia. A sarkvidék földrajza.</p> <p>Afrika általános földrajzi jellemzői. Afrika regionális földrajza.</p> <p>Amerika földrajza.</p> <p>Amerika országai, regionális földrajza (Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Latin-Amerika, Mexikó, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok).</p>
10. Globális kihívások - a fenntarthatóság kérdőjelei	
	<p>A globálissá váló környezetszennyezés és következményei. A demográfiai és urbanizációs válság.</p> <p>Élelmezési válság.</p> <p>A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei. A környezet- és a természetvédelem feladatai.</p>

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Térképi ismeretek	
	<p>A földrajzi környezet ábrázolásának lehetőségei, módjai.</p> <p>A különböző tartalmú és fajtájú térképeken közölt információk leolvasása, az egyszerű összefüggések feltárása és alkalmazása.</p> <p>Tájékozódás a térképen és a térképpel. Távérzékelés és térinformatika.</p>
2. Kozmikus környezetünk	
	<p>A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem. A Nap és kísérői.</p> <p>A Föld mint égitest (tengely körüli forgás, Nap körüli keringés). Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében.</p>
3. A geoszférák földrajza	
A kőzetburok	<p>Tájékozódás a földtörténeti időegységekben és főbb eseményeikben. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői.</p> <p>A kőzetlemezek és mozgásaik következményei. A hegységképződés. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek.</p> <p>A Föld nagyszerkezeti egységei (ősmasszívumok [ősföld], röghegységek, gyűrthegységek, süllyedékterületek, síkságok).</p> <p>A földfelszín formálódása. A talaj.</p>
A levegőburok	<p>A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése.</p> <p>A levegő mozgása.</p> <p>Felhő és csapadékképződés. Az időjárás és az éghajlat.</p> <p>A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége. A légszennyezés következményei.</p>

A vízburok	A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk. (A tavak és a folyóvizek.) A felszín alatti vizek. A víz és a jég felszínformáló munkája. A karsztosodás. A vízburok mint gazdasági erőforrás.
A geoszférák kölcsönhatásai	A geoszférák közötti összefüggések bemutatása példák segítségével. A geoszférák legfőbb környezeti problémáinak társadalmi-gazdasági és szemléleti okai. Következményeinek, megelőzési és megoldási lehetőségeinek bemutatása példák alapján.
4. A földrajzi övezetesség	
	A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. A vízszintes földrajzi övezetesség. Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A forró övezet. (Egyenlítői öv, Atmeneti öv, Térítői öv, Monszun vidék). Az egyes övezetek egyedi jellemzői. Mérsékelt övezet. (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg-mérsékelt öv) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A hideg övezet. (Sarkkörüi öv, Sarkvidéki öv) A függőleges földrajzi övezetesség.
5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején	
	A népesség földrajzi jellemzői. (Demográfiai folyamatok, A népesség összetétele) Településtípusok, urbanizáció.
6. A világgazdaság jellemző folyamatai	
	Nemzetgazdaságok és a világgazdaság. Integrációs folyamatok. A globalizáció. A monetáris világ.
7. Magyarország - Helyünk a Kárpát-medencében és Európában	
	A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai. Magyarország természetföldrajzi adottságai. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői. A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme. Magyarország környezeti állapota. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok.
8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában	
	Európa általános természetföldrajzi képe. Európa általános társadalom-földrajzi képe. Az Európai Unió. A területi fejlettség különbségei Európában. Az Európai Unió magterületei (Egyesült Királyság, Franciaország, Benelux államok, Németország). Fejlett gazdaságú országok Európa közepén (Ausztria, Svájc). A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái (Olaszország, Spanyolország, Görögország). Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai (Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Románia, Jugoszlávia utódállamai [Dél-szláv államok], Szlovénia, Horvátország, Szerbia). Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna).
9. Az Európán kívüli földrészek földrajza	
	A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe. Ázsia általános földrajzi jellemzői. Ázsia regionális földrajza (Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosuló országai, Délnyugat-Ázsia). Ausztrália és Óceánia. A sarkvidék földrajza. Afrika általános földrajzi jellemzői. Afrika regionális földrajza. Amerika földrajza. Amerika országai, regionális földrajza (Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Latin-Amerika, Mexikó, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok).
10. Globális kihívások - a fenntarthatóság kérdőjelei	

	A globálissá váló környezetszennyezés és következményei. A demográfiai és urbanizációs válság. Élelmezési válság. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei. A környezet- és a természetvédelem feladatai.
--	---

ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati/szóbeli és írásbeli. Emelt szinten: gyakorlati/szóbeli és írásbeli.

Az ének-zene érettségi vizsga célja

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e jól artikuláltan, tisztán intonálva, zeneileg formáltan énekelni;
- tudja-e kottaolvasási ismereteit alkalmazni a lapról olvasáskor;
- képes-e a tanult zeneművek hallás utáni felismerésére, a zeneszerzők, a műfajok, a korszakok meghatározására;
- ismeri-e a zenetörténeti korok általános jellemzőit;
- tud-e stílusjegyek alapján zenetörténeti korszakokat meghatározni;
- képes-e a társzművészeti (irodalmi, képzőművészeti, építészeti) és történelmi kapcsolódások felvázolására;
- képes-e dallamátírásra a tanult hangnemekben.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az esztétikai és előadói szempontoknak megfelelő éneklésre, artikulációra, biztos intonációra, frazeálásra, formálásra;
- képes-e társas zenélésre, képes-e alkalmazkodni és így élményt nyújtóan énekelni;
- tudja-e alkalmazni zenei ismereteit a lapról olvasáskor;
- tud-e tájékozódni a zeneirodalom kiemelkedő alkotásai között;
- képes-e zeneművek meghallgatása alapján a stílusok, zeneszerzők, művek, műfajok, formák, szerkesztési módok felismerésére, meghatározására;
- fel tudja tárni összefüggéseket, történelmi kapcsolódásokat, képes-e e társzművészeti kapcsolatok kifejtésére (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház);
- a műelemzésekben tudja-e tanult ismereteit alkalmazni;
- képes-e a zenei hallás és íráskészségek megfelelő szintű alkalmazására;
- képes-e hangközök, hangzatok lejegyzésére, éneklésére és megnevezésére;
- képes-e diktálás alapján egy- és kétszólamú dallamok lejegyzésére a tanult hangnemekben.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1. Éneklés és zenetörténet	
Népzene	Eltérő stílusú magyar népdalok, valamint nemzetiségi és más népek népdalának előadása emlékezetből. A magyar népdalok stílusrétegeinek ismerete, a régi és az új stílusú népdalok elemzése: dallamvonal, sorszerkezet, kadencia, szótagszám, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti dialektusok. A népzene gyűjtés és rendszerezés általános ismerete. A műfajokhoz kapcsolódó népi hangszerek ismerete és felismerése.

Műzene	<p>A zenetörténeti korszakok általános jellemzése. Társművészeti összefüggések bemutatása (irodalom, képzőművészet, építészet). A korszakok történelmi, társadalmi hátterének ismerete. A tanult zeneszerzők személyiségének bemutatása és főbb műveik megnevezése. Zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete.</p>
Középkor	<p>Gregorián dallam éneklése latin szöveggel, emlékezetből. Trubadúr vagy trovère dallam előadása szöveggel, emlékezetből. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások). A gregorián ének általános jellemzése. A zenei írásbeliség történetiségének ismerete, a kottairás fejlődése (Arezzo munkássága). A zoltár, himnusz fogalmának meghatározása. Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr, trovère dallamok).</p>
Reneszánsz	<p>Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből. Ungaresca dallam éneklése szolmizálva, emlékezetből. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások). Vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál). A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása. A homofon és a polifon szerkesztési mód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.</p>
Barokk	<p>Virágének előadása szöveggel, emlékezetből. Korál dallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből. Könnyebb ária vagy dal szöveges éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Barokk hangszeres zeneművészet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai). J. S. Bach és G. F. Händel munkásságának bemutatása, főbb műveik felsorolása. Korál, passió, oratórium, kantáta, a barokk opera meghatározása. A korál szerepének ismertetése. A da capo-s ária formai ismerete. Zenei formák: rondó, variáció értelmezése. Hangszeres műfajok: concerto, concerto grosso, szvit, prelúdium, fuga értelmezése. A barokk zenekar összetételének és jellemző hangszereinek felsorolása.</p>
Bécsi klasszika	<p>Bécsi klasszikus szerzők (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) egy-egy dalának bemutatása szöveggel, emlékezetből, (tanári) zongorakísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneműve jellegzetes periódus terjedelmű témájának hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása. A periódus fogalma. A két-, illetve háromtagú formák meghatározása. Jellemző műfajok általános bemutatása: szonáta, vonósnégyes, szimfónia, klasszikus versenymű, opera, klasszikus dal. A klasszikus szimfonikus zenekar összetételének meghatározása.</p>

Romantika	Három, különböző szerzőtől származó romantikus mű éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. A romantikus dal jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A programzene meghatározása. A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. A nemzeti romantika jellemzése. Liszt Ferenc és Erkel Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.
A 19-20. század fordulója	M. Ravel egy művének, vagy műrészletének éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy hangnévvel. A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangkészlet, hangszerelés), zenei törekvések a 19-20. század fordulóján.
20. századi és kortárs zene	Bartók Béla és Kodály Zoltán egy-egy zenemű részletének éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, illetve éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek). A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technika (dodekafónia) megnevezése, lényegének ismerete. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessz és hatásának leíró jellegű, általános bemutatása.
2. Zeneelmélet	
	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. Dallamok olvasása és írása violinkulcsban. A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Oktávig terjedő valamennyi kis, nagy, tiszta hangköz, alaphelyzetű hármashangzat (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete és lejegyzése szolmizációs nevekkkel és az ötvonalas rendszerben (2#-2b-ig) adott hangra. A pentaton, a pentachord és a hétfokú (modális, dúr, moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8-os metrum ismerete. Szekvencia szerkesztése. Középnéhez, periódus terjedelmű, modulálás nélküli dallam felismerő kottaolvasása szolmizálva vagy hangnévvel (2#-2b-ig).
3. Zenefelismerés	
	A zenefelismerési feladatban a Részletes követelmények Műjegyzékében szereplő (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, azonosítani az alábbiak szerint: - népi hangszerek neve, - korszak, illetve évszázad, - zeneszerző, - mű címe, részlet (tétel) címe, - műfaj, - forma. A válogatás az Általános követelményekben szereplő korszakok, stílusok és műfajok szerint történhet.
4. Dallamírás	
	Egy egyszólamú, 8-10 ütem terjedelmű, barokk vagy bécsi klasszikus, hangnemben maradó dallam átírása betűkottából a vonalrendszerbe violinkulcsban, legfeljebb 2#-2b előjegyzési körben vagy fordítva, vonalrendszerrel betűkottára.

EMELT SZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
------------------------	---------------

1. Éneklés és zeneirodalom

Népzene	<p>Eltérő stílusú magyar népdalok, valamint nemzetiségi és két, más népek népdalának előadása szöveggel, emlékezetből. A nemzetiségi népdal, illetve a más népek dala eredeti nyelven is előadható.</p> <p>A magyar népdalok stílusrétegeinek ismerete, a régi és az új stílusú népdalok elemzése: dallamvonal, sorszerkezet, kadencia, szótagszám, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe.</p> <p>A műfajokhoz kapcsolódó népi hangszerek ismerete és felismerése.</p> <p>A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete.</p> <p>Népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti dialektusok.</p> <p>A népzene gyűjtés és rendszerezés általános ismerete.</p>
Műzene	<p>A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, a legjelentősebb zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete, főbb műveik megnevezése.</p> <p>Társművészeti összefüggések bemutatása (építészet, irodalom, képzőművészet, tánc, színházművészet).</p> <p>A korszakok történelmi, társadalmi hátterének ismerete.</p> <p>A tanult zeneszerzők munkásságának vázlatos ismertetése és főbb műveik megnevezése.</p> <p>Zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete.</p>
Középkor	<p>Szillabikus és melizmatikus gregorián dallam latin nyelvű éneklése emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján.</p> <p>A gregorián ének általános jellemzése.</p> <p>A zenei írásbeliség történetiségének ismerete, a kottairás fejlődése (Arezzo-i Guido munkássága).</p> <p>A zsoltár, himnusz fogalmának meghatározása.</p> <p>Trubadúr vagy trouvère és egy Minnesang dallam előadása szöveggel emlékezetből, elemzésük a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kotta alapján.</p> <p>Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr, trouvère, Minnesang dallamok).</p> <p>A többszólamúság kialakulásának ismerete.</p>
Reneszánsz	<p>Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján.</p> <p>Ungaresca dallam éneklése szolmizálva emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján.</p> <p>Egy ismeretlen világi vagy egy egyházi kórusmű elemzése kotta alapján.</p> <p>Vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál).</p> <p>A homofon és a polifon szerkesztési mód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.</p> <p>O. Lassus és G. P. da Palestrina munkásságának vázlatos ismertetése. A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása.</p>
Barokk	<p>Korál dallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből.</p> <p>Egy virágének előadása szöveggel, emlékezetből.</p> <p>Könnyebb ária vagy dal szöveges éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Barokk hangszeres zeneművészet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.</p> <p>Társaséneklés.</p> <p>Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai).</p> <p>Jellemző műfajok: korál, passió, oratórium, kantáta, barokk opera meghatározása.</p> <p>A korál szerepének ismertetése. A da capo-s ária formai ismerete.</p> <p>Zenei formák: rondó, variáció értelmezése.</p> <p>Hangszeres műfajok: prelúdium, fuga, concerto, concerto grosso, szvit értelmezése.</p> <p>A barokk zenekar összetételének és jellemző hangszereinek felsorolása.</p> <p>A. Vivaldi, H. Purcell, J. S. Bach, G. F. Händel és Esterházy Pál munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p>

Bécsi klasszika	<p>Bécsi klasszikus szerzők (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) egy-egy dalának bemutatása szöveggel, emlékezetből, zongorakísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneműve jellegzetes periódus terjedelmű témájának hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Társas éneklés. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). A klasszikus periódus fogalma, a két-, illetve háromtagú formák, a szonátaforma, a variációs forma és a rondóforma meghatározása. Jellemző műfajok általános bemutatása: szonáta, vonósnégyes, szimfónia, klasszikus versenymű, opera, klasszikus dal. A szimfonikus zenekar összetételének meghatározása. A magyar verbunkos zene jellemzése, kiemelkedő mestereinek megnevezése, kapcsolata a magyar népzenevel. J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p>
Romantika	<p>Három, különböző szerzőtől származó romantikus mű éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Társas éneklés. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). A romantikus dal és jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A programzene meghatározása. A romantikus zenekari összetétel. A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. A nemzeti romantika jellemzése: A. Dvořák, B. Smetana és M. P. Muszorgszkij idetartozó műveinek megnevezése. A legjelentősebb operaszerzők (G. Verdi, R. Wagner, G. Puccini) főbb műveik felsorolása. Liszt Ferenc és Erkel Ferenc munkásságának bemutatása, főbb műveik felsorolása.</p>
A 19-20. század fordulója	<p>C. Debussy vagy M. Ravel egy művének vagy műrészletének éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy hangnévvel. A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangkészség, hangszerelés), zenei törekvések a századfordulón. C. Debussy és M. Ravel munkásságának vázlatos ismertetése, művészetük jellegzetességeinek bemutatása.</p>
20. századi és kortárs zene	<p>Bartók Béla és Kodály Zoltán egy-egy zenemű részletének éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, illetve éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. Társas éneklés. Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek). Bartók Béla és Kodály Zoltán művei (jellemző formai, dallami, ritmikai) sajátosságainak ismerete. A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technikák (dodekafónia, szeriális zene, repetitív zene, bruitizmus, aleatória, elektronikus és elektroakusztikus zene) megnevezése, lényegük ismerete. Egy, a vizsgázó által választott kortárs zeneszerző művészetének bemutatása. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessznek és hatásának leíró jellegű általános bemutatása.</p>
2. Zeneelmélet	

	<p>A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. Hangközök éneklése (oktáv hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Alaphelyzetű hármashangzatok éneklése azonos hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Egészhangú skála éneklése hangnévvel. Dallamok olvasása violinkulcsban, írása violin- és basszuskulcsban. A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok és fordításaik (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkal és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig), adott hangra. A pentaton, a pentachord és a hétfokú (modális, dúr, moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8-os metrum ismerete. Szekvencia szerkesztése. A teljes kvintkör ismerete.</p>
3. Lapról olvasás	
	<p>Középhez, periódus terjedelmű, moduláló barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).</p>
4. Zenefelismerés	
	<p>A zenefelismerési feladatban a Részletes követelmények Műjegyzékében szereplő (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, azonosítani az alábbiak szerint:</p> <ul style="list-style-type: none">- népi hangszerek neve,- korszak, illetve évszázad,- zeneszerző,- mű címe, részlet (tétel) címe,- műfaj,- forma. <p>A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie. A válogatás az Általános követelményekben szereplő korszakok, stílusok és műfajok szerint történhet.</p>
5. Dallamírás	
	<p>8-10 ütem terjedelmű, barokk vagy bécsi klasszikus hangnemben maradó, egyszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4#-4b-ig). 8-10 ütem terjedelmű, egyszerű (barokk, bécsi klasszikus vagy korai romantikus) kétszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban vagy violin- és basszuskulcsban (4#-4b-ig).</p>

VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és gyakorlati.

Emelt szinten: gyakorlati/írásbeli és szóbeli.

A vizuális kultúra vizsga célja

A tantárgy jellegéből következik, hogy a vizuális alkotás és a vizuális befogadás egyazon tanulási folyamat része, de

- mint különbözően fejleszhető képességrendszerrel szemben támasztott követelmény - elkülönülve jelenik meg a követelményrendszerben.

Mindkét fő kompetenciaterület esetében, mind az ismeret jellegű tudáselemek megjelenése, mind azok készség szintű alkalmazása eltérően kap hangsúlyt a két vizsgaszinten. Az emelt szintű követelmény a középszinthez képest tartalmában - az ismeretek mennyiségében - nem bővül jelentősen, arányosan változik azonban a készségek, képességek alkalmazásának szintje tekintetében. Ennek értelmében az emelt szintű vizsga során lényegesen fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek önálló alkalmazása, az összefüggések felismerése, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotó képességek és alkotó gondolkodás alkalmazása.

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e

- a vizuális jelenségek megfigyelésére, széles körű elemző vizsgálatára, esztétikai, kommunikációs szempontok szerinti megítélésére;
- a vizuális nyelv elemeinek megfelelő használatára az alkotó tevékenység során, valamint ezek ismeretében vizuális alkotások elemzésére;
- a tárgyak és vizuálisan értelmezhető jelenségek megjelenítésére és egyéni elképzelések, érzések kifejezésére, különböző eszközökkel;
- a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák sajátos és közös vonásainak alkotó jellegű bemutatására, illetve sokrétű értelmezésére, kritikus megítélésére;
- a képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazására és ennek árnyalt vizuális kifejezésére;
- a köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozására, a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával;
- a vizuális információk tudatos befogadására, pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján;
- a tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálatára, különböző szempontok szerinti megítélésére;
- a környezettudatos gondolkodás fontosságának megértésére és bemutatására;
- időben és térben eltérő korok és kultúrák művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatására, értelmezésére, és az ismeretelemek segítségével elemzésre;
- a vizuális megjelenések kultúraközvetítő szerepének megértésére és bemutatására;
- megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használatára;
- leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő vizuális és textuális közlésformák kiválasztására;
- a vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használatára;
- önálló döntéseken alapuló alkotó gondolkodásra és alkotói magatartás bemutatására;
- vizuálisan feldolgozható problémahelyzetben kreatív megoldások bemutatására.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1. Alkotás	
1.1. Vizuális nyelv	A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak megfelelő használata. Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal történő kiemelés használata és értelmező ábrázolása. Színharmóniák, szíkontrasztok használata. A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban.

1.2. Technikák	Az adott technika adekvát használata. Jártasság a szabadkézi rajzban - ceruzával, tollal. Jártasság a műszaki jellegű rajzban - ceruzával, szerkesztőeszközökkel. Jártasság egyes festőtechnikákban - akvarellal vagy temperával. Jártasság a kollázstechnikában. Makett-, vagy modellkészítés (pl. papírból, fából). Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban (pl. papírnyomat). Jártasság egy további szabadon választott technika alkalmazásában (pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó, számítógép, kézműves technikák). Jártasság a sablonnal történő feliratkészítésben.
1.3. Ábrázolás, látványértelmezés	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány főbb arányainak, formájának megfigyelése és helyes visszaadása.
Formaértelmezés	Egyszerű tárgyak formakapcsolatait bemutató rajz készítése (pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat).
Térértelmezés	Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása. Látvány alapján, az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása. Adott cél érdekében a látványértelmezés szempontjából optimális nézőpont kiválasztása. Beállítás alapján a termélység megjelenítése. A választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása szabadkézi rajzban. Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, kétirányponos perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szabadkézi rajzban.
Színértelmezés	Beállítás alapján szín- és fényviszonyok helyes visszaadása. Látvány vagy instrukció alapján színvázlat készítése.
1.4. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás	
Kompozíció	Kompozíció létrehozása megadott szempontok alapján.
Színhatás	Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása a tervezés során.
Érzelmek	Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése.
Folyamat, mozgás, idő	Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban (pl. folyamatábra, képes forgatókönyv).
Kép és szöveg	Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával, adott kommunikációs cél érdekében. Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.
Vizuális információ	Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata. Célzottan vizuális kommunikációs szándékú felület tervezése. Nem vizuális természetű információk értelmező képi megjelenítése (pl. grafikonnal, diagrammal). Színkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.
Tárgyak és környezet	Egyszerű csomagolás tervezése adott funkcióra. Egyszerű terek átalakításának, berendezésének megtervezése, a tervek értelmezhető megjelenítése.
2. Befogadás	
2.1. A megjelenítés sajátosságai	
Vizuális nyelv	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák), a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete, használata az elemzés során.
Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.
Vizuális minőségek	Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	Színharmóniák, színkontrasztok felismerése és lényegének ismerete.
Kontextus	A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések - kontextus - felismerése és használata az értelmezés, elemzés során.
2.2. Technikák	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.
2.3. Vizuális kommunikáció	

Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelképek, motívumok értelmezése. A köznapi közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése (pl. műszaki rajz, folyamatábra).
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése.
Fotó, mozgókép	Fotó elemzése. A fotó legfontosabb műtípusainak ismerete. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek ismerete és használata az elemzés során. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.
2.4. Tárgy- és környezetkultúra	
Forma és funkció	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok (pl. épület, építmény) forma- és funkcióelemzése. Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása.
Tervező folyamat	A tervező, alkotó folyamat lépéseinek ismerete.
Népművészet	A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete és elemzése.
2.5. Kifejezés és képzőművészet	
Művészeti ágak	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.
Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós (pl. festészet, grafika, fotó) és háromdimenziós (pl. szobrászat, installáció), valamint időbeli kifejezéssel bíró (pl. happening, multimédia) műfajainak ismerete.
Művészettörténeti korszakok, irányzatok	A művészeti ágak történetének, nagy korszakainak, irányzatainak ismerete (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a 20. század második felének irányzatai, a kortárs művészet és legalább egy Európán kívüli kultúra) és az ismeretek felhasználása az elemzés során.).
Stílusjegyek	Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.
Alkotások és alkotók	A legjelentősebb alkotók ismerete és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása.
Műelemző módszerek	A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával. Műalkotás-elemző vázlat készítése.
Mű és környezete	A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete.

EMELT SZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1. Alkotás	
1.1. Vizuális nyelv	A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak és a szándéknak megfelelő, tudatos, árnyalt, egyéni használata. Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása. Kompozíciós eszközök tudatos alkalmazása. Kontrasztokkal történő kiemelés tudatos használata az értelmező ábrázolás és a kifejezés során. Színharmóniák, szíkontrasztok tudatos alkalmazása a tervező munka során. A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban. A vizuális nyelv hatáselemeinek jelentésmódosító átalakítása (pl. a képi környezet megváltoztatásával).

1.2. Technikák	<p>Az adott célnak megfelelő anyagok és technikák kiválasztása.</p> <p>Jártasság a szabadkézi rajzban - ceruzával, tollal és legalább egy további technikával (pl. szénrel, krétával, pasztellel).</p> <p>Jártasság a műszaki jellegű rajzban - ceruzával, szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Jártasság egyes festőtechnikákban - akvarellal vagy temperával.</p> <p>Jártasság a kollázstechnikában.</p> <p>Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban (pl. papírnyomat). Makett- vagy modellkészítés (pl. papírból, fából).</p> <p>Jártasság legalább két további szabadon választott technika alkalmazásában (pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó, számítógép, kézműves technikák). Jártasság egy további technikával történő feliratkészítésben (pl. betűkivágás, számítógép).</p>
1.3. Ábrázolás, látványértelmezés	
Formaértelmezés	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány pontos, részletekre kiterjedő arányainak, formarészleteinek megfigyelése és visszaadása.</p> <p>Ábrázoló rajz készítése során a részletek egymáshoz és az egészhez viszonyított arányainak helyes megítélése.</p> <p>Egyszerű szerkezeti összefüggéseket pontosan értelmező szabadkézi rajz készítése látvány alapján és emlékezetből (pl. szerkezeti rajz, metszetrajz).</p>
Térértelmezés	<p>Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása szöveges instrukciók alapján is.</p> <p>Látványértelmezés során az optimális nézőpont kiválasztása.</p> <p>Az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása emlékezetből is.</p> <p>A térnyilvánítás megjelenítése emlékezetből is.</p> <p>Térrekonstrukció készítése.</p> <p>Adott cél érdekében a megfelelő térábrázolási rendszer kiválasztása és tudatos alkalmazása.</p> <p>Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, kétirányponthoz perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szerkesztéssel is.</p>
Színértelmezés	<p>Látvány alapján vagy emlékezetből szín- és fényviszonyok helyes, érzékeny visszaadása.</p> <p>Látvány vagy instrukció alapján színvázlat készítése.</p>
Mozgásértelmezés	<p>Egyszerű mozgás fázisainak értelmező jellegű ábrázolása szabadkézi rajzban.</p>
1.4. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás	
Térviszonyok	<p>Téri helyzetek szubjektív megjelenítése kifejező jellegű alkotásokban.</p>
Kompozíció	<p>Képi igényű kompozíció létrehozása látvány és elképzelés alapján.</p>
Színhatás	<p>A színek expresszív hatásának felhasználása kifejező jellegű munkában.</p> <p>Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása tervező jellegű feladatban.</p> <p>Színek hangulati hatásának használata az alkotó és tervező munkában.</p>
Érzelmek	<p>Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése a szándéknak megfelelő megjelenítésben.</p> <p>Elképzelte vagy gyűjtötte képi elemekből, érzelmeket, hangulatot, elvont gondolatot kifejező képi kompozíció összeállítása.</p>
Folyamat, mozgás, idő	<p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban (pl. folyamatábra, képregény).</p> <p>Rövid mozgóképi közlés, kifejezés megtervezése (pl. képes forgatókönyv).</p>
Kép és szöveg	<p>Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával, adott kommunikációs cél érdekében.</p> <p>Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Kép és szöveg kölcsönhatásának megjelenítése adott hatás vagy jelentés eléréséhez.</p>
Vizuális információ	<p>Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata. Célzottan vizuális kommunikáció szándékú felület tervezése.</p> <p>Nem vizuális természetű információk értelmezhető képi megjelenítése (pl. grafikonnal, diagrammal).</p> <p>Nem vizuális információk értelmezhető képi jellé (pl. embléma, piktogram) tömörítése.</p> <p>Szinkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.</p>

Tárgyak és környezet	Egyszerű tárgy és csomagolás tervezése adott funkcióra, és a tervezés, megvalósulási folyamat dokumentálása. A tervezéshez szükséges felmérés, kutatás elvégzése. Egyszerű tárgy megalkotása szabadon választott anyagból. Adott tárgy, építészeti tér áttervezése, átalakítása úgy, hogy más funkció betöltésére is alkalmas legyen.
2. Befogadás	
2.1. A megjelenítés sajátosságai	
Vizuális nyelv	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák), vizuális közlésben és kifejezésben betöltött) szerepének ismerete, használata az elemzés során. Képi, zenei, irodalmi alkotásokban egyaránt előforduló megfelelő kifejezőeszközök (pl. szerkezet, motívum, ritmus) felismerése és a párhuzamok elemzése. A leggyakoribb kompozíciós formák kifejező hatásának ismerete.
Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók lényegének ismerete és összehasonlítása az elemzés során.
Vizuális minőségek	Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	Színharmóniák, színkontrasztok felismerése és lényegének ismerete. Kontraszt kiemelő szerepének vizsgálata.
Kontextus	A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések - kontextus - felismerése és használata az értelmezés, elemzés során.
2.2. Technikák	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése és összegző jellegű ismerete.
2.3. Vizuális kommunikáció	
Folyamat, mozgás, idő	Időt, mozgást, változást rögzítő vizuális megjelenítési módok ismerete és összehasonlítása.
Kép és szöveg	Szöveg és kép kölcsönhatásának elemző vizsgálata.
Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelképek, motívumok értelmezése. A köznapi közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése (pl. műszaki rajz, folyamatábra).
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése. A tömegkommunikáció jelentőségének, működési hatásrendszerének ismerete.
Médiakategóriák	A legfontosabb médiakategóriák kommunikatív és esztétikai hatásának ismerete.
Fotó és mozgókép	Fotó elemzése. A fotó és film legfontosabb műtípusainak ismerete. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek ismerete. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. A fotó és film műtípusainak műfajainak ismerete. A fotó képzőművészeti felhasználásának ismerete. Álló- és mozgóképi reklámananyag képi hatásának elemzése.
2.4. Tárgy- és környezetkultúra	
Forma és funkció	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok (pl. épület, építmény) forma- és funkcióelemzése. Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása. Tárgyak elemzése során minél több vizsgálati szempont alkalmazása.
Tervező folyamat	A tervező, alkotó folyamat lépéseinek ismerete. A tárgytervezés szempontjainak ismerete.
Kézműves és ipari tárgykultúra	A kézműves és ipari tárgykultúra főbb műfajainak és technikáinak ismerete és megkülönböztetése.

Népművészet	A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete és elemzése. A magyar népművészet legfontosabb sajátosságainak ismerete az elemzés és összehasonlítás során.
2.5. Kifejezés és képzőművészet	
Művészeti ágak	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, alkalmazott művészetek) jellemzőinek ismerete.
Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós (pl. festészet, grafika, fotó), háromdimenziós (pl. szobrászat, installáció) és időbeli kifejezéssel bíró (pl. happening, multimédia) műfajainak ismerete.
Művészettörténeti korszakok, irányzatok	A művészeti ágak történetének - nagy korszakainak és irányzatainak - ismerete, összehasonlító és elemző tanulmányozása (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a 20. század második felének irányzatai, a kortárs művészet és legalább egy Európán kívüli kultúra). A modern és posztmodern lényegének ismerete.
Stílusjegyek	Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján. Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.
Alkotók és alkotások	A legjelentősebb alkotók ismerete és alkotásaik felismerése, stílus- és kormeghatározása. Egy-egy szabadon választott külföldi és hazai kortárs alkotó munkáinak elemző vizsgálata.
Műelemző módszerek	A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával. Műalkotás-elemző vázlat készítése.
Mű és környezete	A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete. A kontextus jelentőségének megértése a művészi értékek viszonylagosságában. Művész és közönsége kapcsolatának ismerete és értelmezése.

INFORMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati és szóbeli. Emelt szinten: gyakorlati és szóbeli.

Az informatika érettségi vizsga célja

Az informatika érettségi vizsga célja, hogy a vizsgázó bebizonyítsa az általános műveltség részét képező informatikai ismeretek elsajátításának mértékét.

Középszinten:

A vizsgázó bizonyítsa be, hogy:

- képes kiválasztani a feladatnak megfelelő informatikai eszközöket;
- a számítógépet és kiegészítő eszközeit önállóan, biztonságosan használja;
- a feladatok megoldásához önállóan tudja használni a számítógépet;
- önállóan használja a legismertebb alkalmazói rendszereket;
- felismeri az információs és kommunikációs technológiák társadalmi hatásait és rugalmasan alkalmazkodik a változásokhoz;
- képes a könyvtári informatikai rendszerek lehetőségeinek használatára;
- képes a további szakmai fejlődésre.

Emelt szinten:

A vizsgázó képes:

- az algoritmikus gondolkodásra;
- problémák megfogalmazására;
- számítógépes megoldások tervezésére és elkészítésére.

Az informatika gyakorlatorientált tárgy, ezért meghatározó szerepe van a számítógépen végzett feladatmegoldásnak. A gyakorlati vizsgafeladatokat számítógéppel kell megoldani.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Információs társadalom	
Információkezelés	Az információkezeléssel kapcsolatos alapfogalmak ismerete.
Jogi és etikai ismeretek	Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások ismerete.
Információs rendszerek, információs társadalom	Információs rendszerek alkalmazása. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeinek ismerete.
Elektronikus szolgáltatások	Az elektronikus szolgáltatások jellemzőinek ismerete.
2. Informatikai alapismeretek - hardver	
Informatikai környezet	Az informatikai környezet jellemzőinek ismerete.
A számítógép és a perifériák	A számítógép és a kapcsolódó perifériák típusai, főbb jellemzői és feladataik.
3. Informatikai alapismeretek - szoftver	
Az operációs rendszer	Az operációs rendszer funkciói és műveletei.
Állománykezelés	Állományokkal kapcsolatos műveletek ismerete, alkalmazása.
Hálózatok működése	Hálózatok működésének alapelvei. Hozzáférési jogok, adatvédelem.
4. Szövegszerkesztés	
Szövegszerkesztő program használata	Dokumentum készítése. Dokumentum mentése, nyomtatása.
Szövegszerkesztő program műveletei	Szöveg beillesztése és formázása. Objektumok beillesztése és formázása.
5. Táblázatkezelés	
Táblázatkezelő program használata	Táblázat készítése. Táblázat mentése, nyomtatása.
Táblázatkezelő program műveletei	Adatok beillesztése, formázása. Megfelelő adattípusok alkalmazása. Cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése.
Diagramok szerkesztése	Megfelelő diagramtípus kiválasztása. Diagram szerkesztése.
Problémamegoldás táblázatkezelővel	Tantárgyi feladatok megoldása.
6. Adatbázis-kezelés	
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai	Az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos fogalmak ismerete.
Adatbázis-kezelő program használata	Adattábla készítése. Adatok bevitele, megfelelő adattípusok kiválasztása, adatok módosítása, törlése, megjelenítése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása.
Adatbázis-kezelő műveletek	Lekérdezések, függvények használata. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés.
7. Információs hálózati szolgáltatások	
Kommunikáció az interneten	Keresőrendszerek alkalmazása. Infokommunikációs eszközök alkalmazása. Az elektronikus publikálás módszereinek ismerete.
Weblapkészítés	Hálózati dokumentumok szerkezetének ismerete. Honlapok készítése.
8. Prezentáció és grafika	
Prezentációkészítő program használata	Prezentáció készítése. Prezentáció mentése, nyomtatása.
Prezentációkészítő program műveletei	Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.
Grafika	A grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.
9. Könyvtárhasználat	
Könyvtárak	A könyvtárak funkciói. Könyvtártípusok. Elektronikus könyvtárak. Dokumentumtípusok.
Információkeresés	Katalógusok, számítógépes információkeresés. Hivatkozások alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Információs társadalom	
Információkezelés	Az információkezeléssel kapcsolatos alapfogalmak ismerete.
Jogi és etikai ismeretek	Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások ismerete.
Információs rendszerek, információs társadalom	Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeinek ismerete.
Elektronikus szolgáltatások	Az elektronikus szolgáltatások jellemzőinek ismerete.
2. Informatikai alapismeretek - hardver	
Informatikai környezet	Az informatikai környezet jellemzőinek ismerete.
A működés alapelvei	Analóg és digitális jelek átalakítása. Logikai műveletek ismerete.
3. Informatikai alapismeretek - szoftver	
Az operációs rendszer	Az operációs rendszer funkciói. Mappaműveletek.
Állománykezelés	Állományokkal kapcsolatos műveletek ismerete, alkalmazása.
Hálózatok működése	Hálózatok működésének alapelvei. Hozzáférési jogok, adatvédelem.
4. Szövegszerkesztés	
Szövegszerkesztő program használata	Dokumentum készítése. Dokumentum mentése, nyomtatása.
Szövegszerkesztő program műveletei	Szöveg beillesztése és formázása. Objektumok beillesztése és formázása.
5. Táblázatkezelés	
Táblázatkezelő program használata	Táblázat készítése. Táblázat mentése, nyomtatása.
Táblázatkezelő program műveletei	Adatok beillesztése, formázása. Megfelelő adattípusok alkalmazása. Cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése.
Diagramok szerkesztése	Megfelelő diagramtípus kiválasztása. Diagram szerkesztése.
Problémamegoldás táblázatkezelővel	Tantárgyi feladatok megoldása.
6. Adatbázis-kezelés	
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai	Az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos fogalmak ismerete.
Adatbázis-kezelő program használata	Adattábla készítése. Adatok bevitele, megfelelő adattípusok kiválasztása, adatok módosítása, törlése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása.
Adatbázis-kezelő műveletek	Lekérdezések, függvények használata. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés.
7. Információs hálózati szolgáltatások	
Kommunikáció az interneten	Keresőrendszerek alkalmazása. Infokommunikációs eszközök alkalmazása. Az elektronikus publikálás módszereinek ismerete.
Weblapkészítés	Hálózati dokumentumok szerkezetének ismerete. Honlapok készítése.
8. Prezentáció és grafika	
Prezentációkészítő program használata	Prezentáció készítése. Prezentáció mentése, nyomtatása.
Prezentációkészítő program műveletei	Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.
Grafika	A grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.
9. Könyvtárhasználat	
Könyvtárak	A könyvtárak funkciói. Könyvtártípusok. Elektronikus könyvtárak. Dokumentumtípusok.
Információkeresés	Katalógusok, számítógépes információkeresés. Hivatkozások alkalmazása.
10. Algoritmizálás, adatmodellezés, programozási ismeretek	
Algoritmizálás	Egyszerű algoritmusok tervezése, végrehajtása, elemzése.
Elemi algoritmusok	Összegzés, eldöntés, kiválasztás, keresés, megszámlálás, maximum-kiválasztás, kiválogatás, rendezések. Elemi és összetett adatok, fájlstruktúra, adatstruktúrák.
Programok készítése	A programkészítés folyamata.

Szimulációk	Modellek alkalmazása. Paraméterek módosítása. Rekurzió a feladatok és az algoritmusok világában. Tantárgyi feladatok.
11. A programozás eszközei	
Algoritmusleíró eszközök	Az algoritmusleíró eszközök fajtái. Feladatmegoldás egy algoritmusleíró eszköz segítségével.
Programozási nyelv	Egy programozási nyelv ismerete, további attól jelentősen eltérő nyelvek alapelvei.
Programfejlesztői környezet	Programfejlesztői környezet alkalmazása. Algoritmusok kódolása, programok futtatása.

TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli és gyakorlati. Emelt szinten: szóbeli és gyakorlati.

A testnevelés érettségi vizsga célja

A tárgy jellegéből következik, hogy a testkultúra értékeinek felismerésével és elsajátításával, illetve a mozgások megjelenítésével és teljesítményszintjével kapcsolatos követelmények külön kompetenciaként jelennek meg a követelményekben. A tanult sportági csoportok és a testkultúra különböző területei külön témaköröket fednek le.

A testnevelés érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az iskolai testnevelésben tanult sportágak technikájának teljesítményhez kötött bemutatására;
- rendelkezik-e a testi képességekhez kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználásával;
- képes-e az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására és átadására;
- rendelkezik-e az egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretekkel, képes-e ezek átadására és bemutatására;
- képes-e a mozgás-kommunikáció alkalmazására. Célja továbbá annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- értelmezni tudja-e a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét és a biológiai fejlődéssel összhangban a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását;
- ismeri-e az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait;
- ismeri-e a testi képességek és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztésének lehetőségeit;
- tudja-e értelmezni a testi és lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket, a higiénés szokások jelentőségét;
- ismeri-e a magyar sportsikereket és tudja-e értelmezni az olimpiai eszmét.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1.1 Elméleti ismeretek	
A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés legfontosabb életkori mutatóinak alakulása.
Az egészséges életmód	A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakulásában és a személyiség fejlesztésében.
Testi képességek szerepe a teljesítményben	A kondicionális és koordinációs alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre. Az erőfejlesztés szabályai.

Gimnasztikai ismeretek	A bemelegítés szerepének értelmezése és kritériumai. A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az állóképesség fejlesztésére és a testtartás javítására. Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.
Atlétika	A tanult atlétikai futó-, ugró- és dobóversenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.
Torna	A női és férfi tornaszerek, és az azokon végrehajtható alapelemek. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás a gyakorlásnál.
Zenés-táncos mozgásformák	A zenés-táncos mozgásformák egyikének bemutatása (pl. ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc).
Küzdősportok, önvédelem	2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése. Egy küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok.
Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében. Egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása. Az úszás higiéniájének ismerete.
Testnevelés és sportjátékok	Egy választott sportjáték játékszabályainak értelmezése.
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott alternatív, szabadidős, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.). Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.
Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek	Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események. A legnevesebb magyar olimpiai bajnokok sportágai és eredményei.
2. Gyakorlati ismeretek	
1. Gimnasztika	Leányok: kötélmászás állásból teljes magasságig, mászókulcsolással, a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	Atlétika: egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező.
Futások	Egy választott futószám bemutatása a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 60 méteres síkfutás térdelőrajttal. 2000 m síkfutás.
Ugrások	Egy választott ugrószám (magasugrás vagy távolugrás) bemutatása a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött. Az ugrás technikája egyénileg választható.
Dobások	Kislabdahajtás vagy súlylökés választott technikával a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött.
3. Torna	A talaj- és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy további szer kötelezően választandó.
Talajtorna	Öt különböző gyakorlategyből összefüggő gyakorlat összeállítása és bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Szekrényugrás	Egy tanult támaszugrás bemutatása.
Felemáskorlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Gerenda	Öt különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Ritmikus gimnasztika vagy aerobik	Különböző elemekből álló összefüggő szabad gyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje 35-45 sec). Továbbá ritmikus gimnasztika esetében egy választott kéziszerez (labda, karika, kötél) 3 elem bemutatása.
Gyűrű	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Nyújtó	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Korlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
4. Küzdősportok, önvédelem	A dzsúdó vagy a birkózás alapelemeinek bemutatása.
5. Úszás	Egy választott úszásnemben 50 m úszás. Egy további úszásnemben 25 méter leúszása.

6. Testnevelés és sportjátékok	Két sportjáték választása kötelező.
Kézilabda	Kapuralövés gyorsindítás után (társtól visszakapott labdával labdavezetés, passzív védő mellett beugrásos lövés). Távolbadobás tetszőleges lendületszerzéssel kézilabdával. 7 méteres büntető dobás.
Kosárlabda	Mindkét oldalra végrehajtott, fektetett dobás félpályáról indulva; félpályáról kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indítócsel után befutás a kosár felé a visszakapott labdával, labda leütés nélkül, fektetett dobás. Büntetődobás választott technikával.
Labdarúgás	Labdaemelés (dekázás) váltogatott lábbal. Szlalom-labdavezetésből kapuralövés. Összetett gyakorlat a részletes követelményekben meghatározottak szerint.
Röplabda	Kosárerintés és alkarérintés fej fölé folyamatosan a részletes követelményekben meghatározottak szerint. Nyitás választott technikával.

EMELT SZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények a középszintű követelményeken túlmenően
1. Elméleti ismeretek	
Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek	Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események. A legnevesebb magyar olimpiai bajnokok sportágai és eredményei.
A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés legfontosabb életkori mutatóinak alakulása.
Egészséges életmód	A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, a személyiség fejlesztésében, a lelki egyensúly megőrzésében és az egészségkárosító szokások elkerülésében.
Testi képességek szerepe a teljesítményben	A kondicionális és koordinációs alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) értelmezése, fejlesztésük különböző módszerei.
Gimnasztikai ismeretek	A gimnasztika gyakorlatok felhasználása a testedzésben. Gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális képességek fejlesztésére.
Atlétika	A tanult atlétikai futó-, ugró- és dobóversenyszámok. A tanult futások, ugrások, dobások összehasonlítása technikájuk, sebességük és a kondicionális képességek szempontjából.
Torna	A női és férfi torna versenyszámjai, a különböző szereken végrehajtható alapelemek és a legfontosabb balesetmegelőző eljárások. A tanult talaj- és szertornaelemek technikai végrehajtásának és a segítségnyújtás módjainak ismerete. Kiemelkedő magyarok a tornasportban.
Zenés-táncos mozgásformák	Az RG versenyszámainak ismerete. A zenés-táncos mozgásformák egyikének bemutatása (pl. az esztétikum szerepe a ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc és más zenés sportágakban). Az esztétikum szerepe a ritmikus gimnasztika és más zenés mozgásformák területén.
Küzdősportok, önvédelem	Küzdőjátékok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben. Az előkészítő küzdőjátékok, páros és csoportos testnevelési játékok. A grundbirkózás alapvető szabályainak ismertetése. A küzdősportok magyar kiválóságai.
Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében. Egy úszásmű technikai végrehajtásának leírása. Az úszás alapvető versenyszabályai. A vízbőlmentés végrehajtása. Kiemelkedő magyarok az úszósportban. Az úszás higiénéjének ismerete.
Testnevelés és sportjátékok	Labdajáték-előkészítő játékok felsorolása. Egy választott sportjáték játékszabályainak értelmezése. Két sportág összehasonlítása. Magyarok a sportjátékokban, sikeres labdajátékok.

Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott alternatív, szabadidős, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés). Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.
2. Gyakorlati ismeretek	
1. Gimnasztika	Leányok: kötélmászás állásból teljes magasságig mászókulcsolással a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Fiúk: függeszekedés ülésből teljes magasságig a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Egy 64 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	60 m-es síkfutás, 2000 m-es síkfutás; egy választható dobószám; egy választható ugrószám technikailag elfogadott, teljesítménnyel értékelt bemutatása.
Futások	60 méteres síkfutás térdelőrajttal, a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 2000 m síkfutás a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt.
Ugrások	Egy választott ugrószám (magasugrás vagy távolugrás) bemutatása a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött. Magasugrás flop vagy hasmánt technikával. Távolugrás választott technikával.
Dobások	Egy atlétikai dobószám (kislabdahajtás, súlylökés, diszkoszvetés, gerelyhajtás) bemutatása választott technikával, a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött.
3. Torna	A talaj és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy tornaszer kötelezően választandó.
Talajtorna	Kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Szekrényugrás	Lányok: lebegőtámasszal végzett guggoló átugrás bemutatása. Fiúk: lebegőtámasszal végzett terpeszátugrás bemutatása.
Felemáskorlát	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Gerenda	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Ritmikus gimnasztika	Önállóan összeállított, különböző elemekből álló összefüggő kéziszergyakorlat bemutatása zenére. A kéziszer lehet: labda, karika, kötél, szalag, buzogány.
Gyűrű	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Nyújtó	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Korlát	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
4. Küzdősportok, önvédelem	A birkózás és a dzsúdó alapelemeinek bemutatása.
5. Úszás	Egy választott úszásnemben 50 m úszás, szabályos rajtolással és fordulóval. Két másik úszásnemben 25 méter leúszása, szabályos rajtolással és fordulóval. Vízből mentés előgyakorlata.
6. Testnevelés és sportjátékok	Három sportjáték választása kötelező.
Kézilabda	Kapuralövés gyorsindítás után, a részletes követelményekben előírtak szerint. Büntetődobás a részletes követelményekben előírtak szerint. Távolbadobás tetszőleges lendületszerzéssel kézilabdával.
Kosárlabda	Mindkét oldalra végrehajtott, fektetett dobás, a részletes követelményekben előírtak szerint. Tempódobás - elhelyezkedés a büntetővonal sarkánál kosárlabda alapállásban: rövidindulás és egy leütés után tempódobás.
Labdarúgás	Labdaemelőgetés (dekázás) váltogatott lábbal. Szlalom-labdavezetésből kapuralövés. Összetett gyakorlat a részletes követelményekben meghatározottak szerint.
Röplabda	Kosárárintás és alkarérintés a részletes követelményekben meghatározottak szerint. Felső egyenes nyitás.

FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli, szóbeli.

A filozófia érettségi vizsga célja

- A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- meg tudja-e különböztetni a hétköznapi és a filozófiai gondolkodásmódot;
 - elsajátította-e a tartalmi követelményekben meghatározott alapismereteket (filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban);
 - tudja-e a tanult filozófiai alapfogalmakat, szakkifejezéseket alkalmazni;
 - tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
 - képes-e eredeti forrásból merített, rövid filozófiai szöveget értelmezni;
 - képes-e a különböző filozófiai álláspontokat megkülönböztetni;
 - felismeri-e a kiemelt korszakok művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjait. Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy
 - képes-e hétköznapi problémát a filozófia szintjén megfogalmazni;
 - elsajátította a követelményekben meghatározott alapismereteket (filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban);
 - tudja-e alkalmazni a tanult filozófiai alapfogalmakat, és képes-e azok többrétegű értelmezésére;
 - tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
 - képes-e eredeti forrásból merített filozófiai szöveget értelmezni;
 - képes-e az önálló kérdésfeltevésre és véleményalkotásra;
 - képes-e a meghatározott filozófiai problémára adott válaszok összehasonlítására;
 - rá tud-e mutatni egy korszak művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjaira;
 - tud-e a válaszok sokféleségében kronológiailag tájékozódni.

A követelményrendszerben szereplő három nagy témakör egyike sem tartalmaz új ismereteket a többihez képest, hanem ezek más szempontú elrendezését jelenti. A felsorolt filozófusok a megjelölt filozófiai problémák reprezentánsai, a megadott korszakok és irányzatok kiemelkedő képviselői.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
Filozófiai problémák ¹	A probléma lényegének megértése és bemutatása egy-két konkrét filozófiai válasz tükrében: Mi a filozófia? A létre vonatkozó kérdés. Test-lélek probléma. Megismerhetőség, igazság, bizonyosság. Az én problémája. Végesség emberi problémája. Vallási és filozófiai istenképek. Az érték etikai problémája: a jó. Az igazságosság és méltányosság kérdése. A szabadság kérdése. A környezet- és bioetika problémái. Globalizáció és társadalom. Szabadon választható probléma. Az idő filozófiai értelmezése.
Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete	Jellemző problémafelvetéseik, válaszaik ismerete, rövid szövegrészletük értelmezése. Közülük 6 kötelező (Platón, Arisztotelész, Descartes, Kant, Nietzsche, Wittgenstein) és ezenkívül 4 kötelezően választható. Szent Ágoston, Szent Tamás, Bacon, Locke, Hume, Hegel, Marx, Comte, Schopenhauer, Kierkegaard, Bergson, Heidegger, Sartre, Bécsi Kör, John Rawls. (A középkorból és a XX. századból egy-egy szerző kötelezően választandó.)
Korszakok, irányzatok	

	Az itt felsorolt korszakok és irányzatok a fentebb említett nevek és/vagy problémák összefüggésében: Görög filozófia. Felvilágosodás. 20. századi filozófiák: analitikus, politikai és életfilozófiák.
--	--

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
Filozófiai problémák	A probléma lényegének megértése és korszakban, irányzatban, illetve gondolati rendszerben való elhelyezése konkrét filozófiai válaszok tükrében: Mi a filozófia? A létre vonatkozó kérdés. Megismerhetőség, igazság, bizonyosság. Test-lélek probléma. Az én problémája. Az idő filozófiai értelmezése. A végesség és a végtelenség. Vallási és filozófiai istenképek. Az érték etikai problémája: a jó. Az érték esztétikai problémája: a szép. Az igazságosság és méltányosság kérdése. Erkölcsi univerzalizmus és relativizmus. A környezet- és bioetika problémái. Globalizáció és társadalom. Hit és tudás.
Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete	Jellemző problémáik és válaszaik ismerete; szövegrészletek értelmezése. Kapcsolódásaik más filozófusokhoz, illetve filozófiákhoz. (Néhány reflexió ismerete.) Közülük 9 kötelező (Platón, Arisztotelész, Szent Agoston, Szent Tamás, Descartes, Kant, Nietzsche, Heidegger, Wittgenstein) és minimum 4 kötelezően választható: Egy preszókratikus gondolkodó, Bacon, Spinoza, Locke, Berkeley, Hume, Rousseau, Hegel, Marx, Comte, J. S. Mill, Schopenhauer, Kierkegaard, Bergson, Husserl, Bécsi Kör, K. Popper, Kuhn, John Rawls, egy posztmodern (Derrida, Rorty, Levinas stb.), egy magyar filozófus (Apáczai, Palágyi, Hamvas, Polányi, Lukács, Bibó stb.).
Korszakok, irányzatok	Az itt felsorolt korszakok és irányzatok a fentebb említett nevek és/vagy problémák összefüggésében: Antik görög filozófia. Patrisztika. Skolasztika. Felvilágosodás (racionalizmus, empirizmus). Német idealizmus. Életfilozófiák. Pozitivizmus; logikai pozitivizmus. Analitikus filozófia. Posztmodern.

HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

(Világnézetileg elkötelezett iskolák részére)

(Katolikus, református, evangélikus vallású tanulók számára)

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A hittan érettségi vizsga célja

A hittan oktatásnak kettős feladata van: egyrészt segít a tanulók hitének ébresztésében, elmélyítésében, az istenszeretet növekedésében, a fiatalok a keresztény/keresztyén életgyakorlatba történő bevezetésében, másrészt oda kell eljuttatnia a diákokat, hogy felfogják az isteni igazság teljességét.

Az érettségi vizsgán mérhető és értékelhető a hitoktatás folyamán elsajátított ismeret a Szentháromság egy Istenről, az ő egyházáról, egyházának tanításáról és küldetéséről a világban.

Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képességjellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és vallási ismeretek, amelyek segítségével a vizsgázó aktualizálni tudja felekezete tanításait, el tud igazodni korunk erkölcsi kérdéseiben,

- nagy figyelmet kapnak a korszerű biblia és teológiai ismeretek, illetőleg azok a készségek és ismeretek, amelyek egyháza tanításának komplex és időszerű bemutatásához szükségesek,

- fontos szerepet kapnak azok az ismeretek, amelyek egyháza jelenkori társadalmi, szociális és kulturális tevékenységét és azokat az erőfeszítéseket mutatják be, amelyeket egyháza az emberiség üdvösségének érdekében fejt ki.

A vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a keresztyén/keresztény élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal;

- tudja-e használni az alapvető vallási terminológiákat, a vallási fogalmakat, a szakkifejezéseket, a szaknyelvet;

- ki tudja-e fejezni ismereteit szóban és írásban;

- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel felekezetének tanításait korszerűen be tudja mutatni;

- jártas-e a bibliai szövegek olvasásában és értelmezésében;

- látja-e a kapcsolatot a Biblia tanítása és mai életünk között: látja-e azokat az erkölcsi értékeket, amelyek pozitívan alakíthatják életünket és világunkat, valamint ismeri-e a keresztyénység/kereszténység alapvető válaszait a személyes és végső kérdésekre;

- képes-e vallási ismereteit a dialógus és az ökumené szellemében mások számára közvetíteni;

- birtokában van-e felekezetének, egyházának történetében az alapvető tényeknek (időpontok, személyek, események).

A középszintű vizsga a jelöltektől az alapvető hittani ismereteket, kifejezőképességet, az ismeretek rendszerezési képességét, a hittani tudás alkalmazását, valamint az erkölcsi ítéletalkotás képességét várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban az egyházi felsőoktatásban tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A középszintű követelményeket meghaladó komplex ismereteket, összetettebb teológiai kérdések világos előadását, korszerű bibliai és egezetikai ismereteket, magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb vélemény- és ítéletalkotási készségeket vár el.

Az érettségi vizsga témaköreit és részletes követelményeit az egyes felekezetek tanterveik alapján fogalmazzák meg.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Biblia	
Ószövetség	Óstörténet, ósatyák, a választott nép történetének főbb szakaszai, fontos eseményei. Jézusra vonatkozó prófécia, azok keletkezési körülményei, messiási várakozás.
Alapvető ószövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az ószövetségi kánon kialakulása, könyveinek keletkezése és felosztása.
Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása, megváltó áldozata és feltámadása.

	Az apostoli kor.
Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az evangéliumok keletkezésének története és célja, párhuzamok és eltérések, ezek okai. Az újszövetségi levelek.
Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttére.
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának története	A Szentlélek munkájáról szóló bibliai tanítás. Az egyház történelmének kezdetei, fontos fordulópontjai. Kiemelkedő egyháztörténeti személyiségek - példák Krisztus elkötelezett követésére.
A saját felekezet története	A saját felekezet kialakulása, annak okai, történetének fontos pontjai, kiemelkedő személyiségei.
3. Dogmatika	
Az egyház tanítása	A keresztyén/keresztény egyház tanításának alapvető tételei. A saját felekezet dogmatikai tanítása. Az üdvtörténet alapigazságainak vizsgálata; ökumenikus törekvések; Isten mindnyájunkat egyggyé tesz Krisztusban.
4. Az egyházi esztendő	
Ünnepek, ünnepi időszakok	Az egyházi esztendő ünnepei, ünnepi időszakai, a saját felekezet ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége. Az ünnepek liturgiája.
5. A keresztyén/keresztény erkölcsi élet - etika	
A keresztyén/keresztény erkölcsi tanítása	Az ószövetségi és a jézusi etika. Az ember feladata a világban, felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt. A keresztyén/keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén.
6. Világvallások	
A nagy világvallások alapvető gondolatai	A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai: a zsidó vallás, az iszlám, a kereszténység. Az örök világtörvény vallásai: hinduizmus, buddhizmus stb. Mai vallási áramlatok.
7. Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése. Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentum elemzése. Hitvallási irat részletének értelmezése a dogmatikai ismeretek birtokában.
Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Biblia	
Ószövetség	Óstörténet, ősatyák. A választott nép történetének főbb szakaszai, fontos eseményei. Jézusra vonatkozó prófécia, azok keletkezési körülményei, messiási várakozás.
Alapvető ószövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az ószövetségi kánon kialakulása, könyveinek keletkezése és felosztása. A Tóra.
Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása, megváltó áldozata és feltámadása. Az apostoli kor - Az apokaliptika.
Alapvető újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az evangéliumok keletkezésének története és célja, párhuzamok és eltérések, ezek okai, műfaji sajátosságai. Az apostolok cselekedetei.

	Az újszövetségi levelek. A jelenések könyve.
Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttere, a palesztinai zsidóság vallási élete.
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának története	A Szentlélek munkájáról szóló bibliai tanítás. Az egyház történelmének kezdetei, fontos fordulópontjai. Kiemelkedő egyháztörténeti személyiségek. Példák Krisztus elkötelezett követésére.
A saját felekezet története	A saját felekezet kialakulása, annak okai, történetének fontos pontjai, kiemelkedő személyiségei.
3. Dogmatika	
Az egyház tanítása	A keresztyén/keresztény egyház tanításának alapvető tételei. A saját felekezet dogmatikai tanítása. Az üdvtörténet alapigazságainak vizsgálata. Ökumenikus törekvések. Isten mindnyájunkat egyé tesz Krisztusban.
4. Az egyházi esztendő	
Ünnepek, ünnepi időszakok	Az egyházi esztendő ünnepei, ünnepi időszakai. A saját felekezet ünnepei; az ünnepek gyökerei, jelentősége. A vasárnap és az egyéb ünnepek liturgiája, liturgikus szövegek.
5. A keresztyén/keresztény erkölcsi élet - etika	
A keresztyénység/kereszténység erkölcsi tanítása	Az ószövetségi és a jézusi etika. Az ember feladata a világban, felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt. A keresztyén/keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén.
6. Világvallások vallási irányzatok	
A nagy világvallások alapvető gondolatai	A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai: a zsidó vallás, az iszlám, a kereszténység. Az örök világtörvény vallásai: hinduizmus, buddhizmus, konfucianizmus és taoizmus, sintoizmus.
Mai vallási áramlatok	Alternatív vallási mozgalmak, ezek kialakulásának lehetséges okai. Különbségtétel ökumené és szinkretizmus között.
7. Egyházismeret	
A saját egyház mai élete	A saját egyház jelképei, hitvallásai. Az egyház felépítése, főbb szolgálati területei.
Egyházzene	Az egyház énekkincsének jellemző, kiemelkedő darabjai.
A szűkebb közösség	A gyülekezet, a plébániai közösség, az egyházi iskola története, mai élete.
8. Kompetenciák	
Szövegértelmezés	Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése. Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentumok elemzése. Hitvallási irat részletének értelmezése a dogmatikai ismeretek birtokában.
Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indokolása.

BIBLIAISMERET - HIT GYÜLEKEZETE ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

(Világnézetileg elkötelezett iskolák részére)

A vizsga formája

1 Beiktatta: 256/2005. (XII. 7.) Korm. rendelet 26. § (3). Hatályos: 2005. XII. 15-től.

Középszinten: szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A biblia érettségi vizsga célja

A bibliaismeret oktatásának feladata, hogy a tanuló megismerje az ó- és újszövetségi Szentírást, és így segítse a tanulót hitének erősödésében, elmélyítésében, keresztény világnézet és életvitel kialakításában. Nem lehet ugyanakkor az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A bibliaismeret tantárgyi érettségi célja meggyőződni arról, hogy a tanuló:

- ismeri a teljes ó- és újszövetségi Szentírás tartalmát, valamint az egyén, a család és a társadalom más csoportjai, a nemzet és az egész emberiség számára szóló üzenetét;
- tisztában van a Szentírásban lefektetett erkölcsi normákkal, képes azokat a mindennapi élet helyzeteire vonatkoztatni;
- ismeri az egyes témákhoz tartozó legfontosabb szentirati szakaszokat;
- képes a bibliai eseményeket történelmi összefüggéseikben megragadni;
- képes rövidebb bibliai részletek önálló értelmezésére, ismeri a legfontosabb értelmezési szempontokat, módszereket;
- képes a bibliai könyvek értelmezése során lexikonok, kézikönyvek, térképek önálló használatára;
- képes az olvasottakról önállóan véleményt kialakítani;
- képes ismereteit szóban és írásban világosan kifejezni.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Bibliaismeret	
Ószövetség	A világ és az ember teremtése, a bűnbeesés, a pátriárkák. Izrael történetének főbb szakaszai, fontosabb eseményei és jelentős vezetői. Messiási prófécia, és azok beteljesedése, valamint a nemzetekre és Izraelre vonatkozó utolsó időkről szóló prófécia.
Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	A Biblia keletkezése, az ószövetség könyveinek keletkezése és felosztása.
Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása, engesztelő áldozata és feltámadása. Az apostoli kor.
Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	Az evangéliumok és az apostolok cselekedetei keletkezésének története és célja.
2. Kortörténeti háttér	
Az ószövetségi zsidóság és a nemzetek története	A zsidó nép eredete, pátriárkák, egyiptomi fogság és honfoglalás. Királyság kora, Izrael és Júda. Az asszír és a babiloni fogság, a helyreállítás és a diaszpóra.
A korai egyház története	Jézus és az apostolok korának történeti háttér. A jeruzsálemi gyülekezet története. A kereszténység elterjedésének főbb állomásai és jelentősebb gyülekezetei.
3. Fundamentális teológia	
A kereszténység alaptanításai	A megtérés, a bibliai hit, a keresztségek, a kézrátévés, a halottak feltámadása, az örök ítélet.
4. Bibliai ünnepek	
Az Úr ünnepei	Mózes könyvében leírt ünnepek ismerete.
5. A keresztény erkölcsi élet - etika	

A kereszténység erkölcsi tanítása	Az ó- és újszövetségi etika. A keresztény etika normái a családi élet, a munka és a társadalmi élet területén.
6. Kompetenciák	
	Képesnek kell lennie arra, hogy a Bibliát ne csak olvassa, hanem megadott témák szerint tanulmányozza.
	Bibliai eseményeket értelmezzon, azaz azoknak jelentést tulajdonítson.
	Etikai kérdéseket, mai problémákat elemezzon.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Bibliaismeret	
Ószövetség	A világ és az ember teremtése, a bűnbeesés, a pátriárkák. Izrael történetének főbb szakaszai, fontosabb eseményei és jelentős vezetői. Messiási próféciák, és azok beteljesedése, valamint a nemzetekre és Izraelre vonatkozó utolsó időkről szóló próféciák.
Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	A Biblia keletkezése, az ószövetség könyveinek keletkezése és felosztása.
Újszövetség	Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása, engesztelő áldozata és feltámadása. Az apostoli kor.
Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek	Az újszövetségi könyvek keletkezésének története és célja.
2. Kortörténeti háttér	
Az ószövetségi zsidóság és a nemzetek története	A zsidó nép eredete, pátriárkák, egyiptomi fogság és honfoglalás. Királyság kora, Izrael és Júda. A királyság, a prófétaság és a papság intézménye. Izrael és a környező népek kapcsolata. A birodalmak és a zsidó nemzeti szuverenitás. Az asszír és a babiloni fogság, a helyreállítás és a diaszpóra.
A korai egyház története	Zsidóság a római uralom alatt. A zsidóság vallási élete, vallási mozgalmak, irányzatok. Jézus és az apostolok korának történeti háttére. A jeruzsálemi gyülekezet története. A kereszténység elterjedésének főbb állomásai és jelentősebb gyülekezetei.
3. Fundamentális teológia	
A kereszténység alaptanításai	A megtérés, a bibliai hit, a keresztségek, a kézrátévés, a halottak feltámadása, az örök ítélet.
4. Bibliai ünnepek	
Az Úr ünnepei	Mózes könyvében leírt ünnepek ismerete. Hanuka, Purim, Jubileumi év.
5. A keresztény erkölcsi élet - etika	
A kereszténység erkölcsi tanítása	Az ó- és újszövetségi etika. A keresztény etika normái a családi élet, a munka és a társadalmi élet területén.
6. Kompetenciák	
	Képesnek kell lennie arra, hogy a Bibliát ne csak olvassa, hanem megadott témák szerint tanulmányozza.
	Bibliai eseményeket értelmezzon, azaz azoknak jelentést tulajdonítson.
	Etikai kérdéseket, mai problémákat elemezzon.

A természettudomány érettségi vizsga célja

A Magyarországon hagyományos természettudományos érettségi vizsgák középszinten egy-egy szakterületben való alapos elmélyedést és tekintélyes lexikális ismeretet követelnek meg. Korunk mennyiségben és összetettségben is rohamosan növekvő ismeretei azonban egyre nehezebbé teszik egy-egy szakterület akár csak hozzávetőleges áttekintését is. Emellett pedig fokozódik az igény arra, hogy több diszciplína eredményeit összevegyük, s ennek ismeretében döntsünk (például környezetvédelmi vagy egészségügyi kérdésekben). A várakozásnak olyan természettudományokban járatos fiatalok felelhetnek meg, akik képesek a több szempontú elemzésre, a problémák módszeres megközelítésére akkor is, ha lexikális ismereteik egy-egy területen csekélyebbek, mint azt a szaktárgyi érettségik megkívánják.

A „Természettudomány” érettségi fő célja ennek megfelelően az, hogy egy egységes természetszemléleten alapuló, hatékony gondolati eszköz meglétét igazolja, és egyben elő is mozdítsa. A szaktárgyi érettségikkel szemben nem annyira az adatok, képletek, megoldási sémák ismeretét követeli meg, hanem inkább a tájékozódóképességet, a megoldandó kérdések meglátását és helyes megfogalmazását, a rendelkezésre álló adatok mérlegelését, ábrázolását, az összefüggések fölismerését.

Az érettségi vizsgakövetelmények a biológia, kémia, fizika, valamint a földünk és környezetünk tárgyak szakközépiskolai kerettantervének megfelelően csoportosított részletei – tehát nincs bennük olyan tartalom, mely e tárgyak valamelyikében ne szerepelne.

Ezért a vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e tárgyi ismereteit életszerű helyzetekben alkalmazni;
- képes-e összetett probléma elemzésére;
- tud-e egy állítást igazolni vagy cáfolni adatok, grafikonok elemzésével;
- képes-e adatokból, grafikonokból stb. következtetéseket levonni, összefüggéseket felismerni;
- képes-e kísérletek vagy megfigyelések eredményeit értelmezni;
- felismeri-e a hasonlóságokat és különbségeket egyes jelenségek, rendszerek stb. között;
- képes-e döntések következményeinek értékelésére kívánatosságuk alapján;
- képes-e térbeli és időbeli minták, struktúrák és funkciók kapcsolatának elemzésére.

Témakörök	Tartalmak
1. Az Univerzum	
Idő	A csillagászat tudománytörténeti fejlődésének jelentős állomásai, a Világegyetem kialakulásának főbb elméletei. A Föld mozgásai és azok földi következményei. Az időmérés eszközei és a naptár. Időszámítással kapcsolatos gyakorlati feladatok megoldása. Alapvető mozgástípusok. Periodikus mozgások, hullámok.
Tér	Tájékozódás a térben: távolságmérés a Földön és tágabb környezetünkben. A térkép és használata. Helyzetmeghatározás, koordináta-rendszer. A Naprendszer felépítése és annak földi következményei. A Föld kozmikus környezetének sajátosságai. A bolygók mozgása, az általános tömegvonzás szerepe.
Fizikai kölcsönhatások, átalakulások	Az energia mérésének módja, formái (mechanikai, elektromágneses, hő), és ezek egymásba alakulása. Az energiamegmaradás és az energia szétszóródása. Gázok állapotváltozásai, halmazállapot-változások közben tapasztalható energiacserék. Az elektromágneses hullámok spektruma, az egyes tartományok jellemzői. Felhasználásuk, biológiai hatásuk. Lencsék, optika.

	A nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
2. A Föld	
A Föld múltjának megismerő módszerei	Módszerek a múlt eseményeinek felderítésére.
Kőzetburok	A Föld gömbhéjas szerkezete és nagyszerkezeti egységei. A kőzetlemezek mozgása és annak következményei. Az ásványok és kőzetek fogalma. A kőzetek csoportosítása. A belső és a külső erők felszínformáló szerepe. A szárazfölkdek felszínfejlődésének legfontosabb lépései.
Légkör	A légkör szerkezete, anyagi felépítése és annak változásai. A légkörben lejárló folyamatok törvényszerűségei, az éghajlati elemek közötti kölcsönhatások. A légkör szennyezettségének helyi, regionális és globális következményei.
Vízburrok	A felszíni és felszín alatti víztípusok főbb jellegzetességei. Az óceánok és a tengerek földrajzi sajátosságai, a víz mozgásjelenségei és azok következményei. Halmazállapot-változások. Víz, jég, gőz. A vízszennyezés helyi és az egész bolygóra kiható problémái.
Természetföldrajzi övezetesség	A szoláris éghajlati övezeteket kialakító tényezők. Az éghajlati övezetesség meghatározó szerepe a többi természeti tényező jellemzőinek kialakulásában. A földrajzi övezetek, övek, területek hasonló és eltérő vonásainak bemutatása, jellemzésük. A függőleges és a vízszintes természetföldrajzi övezetesség kapcsolata.
3. Életközösségek és populációk	
Az élettelen környezeti tényezők	Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények kölcsönhatásai. A talaj, a levegő, a fény és a víz szerepe. A C, H, O és legfontosabb szerves vegyületeinek átalakulásai, körforgásuk a természetben. Rendellenes körforgás (környezetszennyezés) és a helyreállítás módjai (környezetvédelem).
Az élők mint környezeti tényezők	Populáción belüli és populációk közötti kölcsönhatások.
Populációk	Létszámuk, sűrűségük, szabályozásuk. Emberi hatások. Génáramlás a populáción belül: a tulajdonságok öröklődése. Az ivaros és az ivartalan szaporodás genetikája. A genetikai változatosság megőrzése a populáción belül. A genetika etikai vonatkozásai. Populációk átalakulása változó környezetben: mutációk, kiválogatódás. A faj fogalma és tartalma az evolúció elméletében.
Életközösségek	Sokféleségük, stabilitásuk, időbeli átalakulásai. Pusztulásuk okai, védelmük lehetőségei (természetvédelem).
4. Az élő egyed	
Az élő egyed és a környezet kapcsolata	A tűrőképesség, az életmód és a környezet összefüggése. Az érzékelés, kommunikáció és az életmód kapcsolata.
Az emberi életműködések	A legfontosabb életműködések funkciója, az abban részt vevő alapvető szervek és mechanizmusok. Az életműködések idegi és hormonális szabályozásának alapelvei. Az immunrendszer szerepe. A betegségkockázati tényezők, ezek elkerülése (egészségvédelem).
Családtervezés	Az ember egyedfejlődése. A családtervezés biológiai alapjai.
5. A sejt	
Sejttípusok	A baktérium-, gomba-, növényi és állati sejt fő különbségei. Sejtek szerveződésének módjai: fonal, telep, szövet.
Sejtalkotók és feladatuk	A sejthártya: anyagcsere, sejtfölismerés. Mitokondrium: energiatermelés (biológiai oxidáció). Zöld színtest: fotoszintézis. Sejtmag: örökítés.
A sejtananyagcsere	Életmódok (heterotróf és autotróf), ezek típusai. A lebontó és felépítő folyamatok kapcsolata, energiamérlege.
6.1 Szerves kémia	
Az óriásmolekulák jellegzetességei	Típusaik (szénhidrogének, poliszaharidok, lipidek, fehérjék, nukleinsavak). Létrejöttük monomerek összekapcsolódásával.

A szénhidrogének	Kőolajpárlatok és fõlhasználásuk, különös tekintettel a környezeti ártalmakra. Halogénezett szénhidrogének és műanyagok; fõlhasználásuk, veszélyeik.
A szénhidrátok	A keményítõ, a szõlõcukor és a cellulóz fõlépítése, tulajdonságai, elõfordulása.
Zsírok, olajok	Biológiai jelentõségük.
Fehérjék, kolloidok	Képzõdésük, csoportjaik, hidrolízisük (emésztés). Biológiai jelentõségük. Tulajdonságaik változása fizikai-kémiai hatásokra (kicsapódás, mérgek hatása).
A nukleinsavak	Alaptípusaik, genetikai jelentõségük.
7. Atomcsoportok (vegyületek, halmazok)	
Molekulák, atomcsoportok	A molekula-, fém- és ionrács jellemzõi. A kovalens kötés kialakulása, delokalizáció. A polaritás magyarázata az elektronegativitás és a molekulaszervezet alapján.
Anyagi halmazok	Gázok: egyesített gáztörvény (Kelvin-skála), Avogadro törvénye és értelmezésük. Folyadékok: oldatok, koncentrációjuk, sűrűségük. Anyagáramlás gázokban és folyadékokban (diffúzió). Kristályok: a rácsszerkezet és a fizikai tulajdonságok kapcsolata.
Átalakulások	Fizikai és kémiai átalakulás. Mechanikai és termikus kölcsönhatások, mechanikai megmaradási törvények, az I. fõtétel. A folyamatok iránya, irreverzibilitás. A halmazállapot-változások, értelmezésük, jelentõségük. Exo- és endoterm reakciók. A változás (reakció) sebessége, a dinamikus egyensúly. A reakciósebességet befolyásoló tényezõk (hõmérséklet, koncentráció, katalizátorok).
Reakciótípusok	Sav-bázis és redoxireakciók, a kondenzáció és a hidrolízis. Polimerképzõdés.
8. Atomok, elemi részek	
Elemi részek	Proton, neutron, elektron, ion. Az elektron kettõs természete. A foton, a fény kettõs természete.
Az atom	Az atom felépítése: az atommag összetétele, az elektronburok. Maghasadás, magfúzió. A napsugárzás hatása a földi életre. A radioaktív sugárzások fajtái, jellemzõi. Az atomenergia felhasználása. A sugárvédelem alapjai.
Kémiai elemek	A kémiai elem. A periódusos rendszerben megnyilvánuló alapvetõ tendenciák, szabályszerûségek.

LATIN NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A latin nyelv érettségi vizsga célja

Az élõ nyelvek tanulásakor megismerhetõ más kultúrák a latin esetében térbeli helyett idõbeli eltérést mutatnak: saját európai és nemzeti múltunk jelentõs kulturális értékeinek felfedezését. Az élõ nyelvek köznapi beszédhelyzetekben történõ alkalmazásával szemben latin nyelvtudásukat a vizsgázók írott szövegek megértéséhez alkalmazzák, mely szövegek az egyidejû emberi kapcsolatok kialakításának lehetõsége helyett általános esztétikai, erkölcsi értékkel vagy történeti fontossággal bírnak.

A tantárgy vizsgájának célja kettõs. Vizsgálja egyrészt a latin nyelv elemeinek és szabályainak gyakorlott és tudatos használatát, másrészt pedig Európa latin nyelvû kultúrájának térbeli és idõbeli kereteirõl, szakaszairól, megjelenési formáiról elsajátított ismereteket, ennek keretében az antik eredetû köznyelvi és szaknyelvi kifejezéseink helyes és tudatos használatát.

A latin érettségi vizsgájának célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e a pontos szövegértésre, azok megfelelő szóbeli előadására és fordítására;
- rendelkezik-e a más idegen nyelvek tanulására is érvényes grammatikai tudatossággal;
- képes-e az európai kultúra alapjairól szerzett ismeretei közvetítésére, ezek összekapcsolására a magyar kultúrával.

A követelményeket a nyelvtudás egyes elemeire bontva határozzuk meg: készségek és nyelvi eszköztár. Az összetett célrendszer sajátos témák megadásával is jár. A kulturális ismeretek és az azok forrásaiként szolgáló szöveganyag egymással szervesen összefüggő rendszerként fogható fel.

A vizsga két szintje közötti különbség a megértendő, illetve lefordítandó szövegek fajtájában, összetettségében, terjedelmében, a nyelvi készségek, lexikai és leíró nyelvtani ismeretek elsősorban mennyiségi különbségében, valamint a feladatok típusában mutatkozik meg.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Készségek	
Olvasás és beszédképesség	A humanista vagy restituált kiejtési szabályok egyike szerint tetszőleges klasszikus latin szöveg helyes felolvasása, valamint a másik kiejtési rendszer szabályainak ismerete. Hexameterben, illetve disztichonban írott verses szövegek megfelelő ritmusú felolvasása. A témakörök forrásanyagában megadott szerzők mindegyikétől legalább egy eredeti szöveg vagy szövegrészlet kiejtés, ritmus és intonáció szempontjából egyaránt helyes, emlékezetből való (memoriter) felidézése.
Szövegértés, fordítás	Írásban: ismeretlen, egyszerű (a klasszikus nyelvi normáknak megfelelő, bevezetéssel, esetleg kommentárral könnyített vagy az emelt szinthez képest rövidebb) eredeti latin szöveg kifogástalan lefordítása nyomtatott szótár segítségével. Szóban: egyszerűbb, ismert, eredeti latin szöveg segédeszköz nélküli, kifogástalan lefordítása és értelmezése a szöveg szókincsének pontos ismeretében.
2. Nyelvi eszköztár	
	Adott latin szövegben előforduló lexikai elemek és nyelvi struktúrák pontos felismerése, utóbbiak elemzése és képzési szabályaik bemutatása. A latin leíró nyelvtan alaktana, a rendes és rendhagyó alakjainak ismerete és képzése; a mondatban főszabályainak ismerete és alkalmazása. Ismert latin szövegből a legfontosabb stilisztikai eszközök kiemelése és bemutatása.
3. Témák	
Források	Legalább az alábbi szerzők valamely eredeti művének vagy műrészletének nyelvi és tartalmi szempontú ismerete: Marcus Tullius Cicero, Caius Iulius Caesar, Caius Valerius Catullus, Publius Vergilius Maro, Titus Livius, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Cornelius Tacitus, továbbá az ókeresztény irodalom és a magyarországi latinság legalább egy-egy eredeti műve vagy annak részlete. Alapvető ismeretek legalább a fenti szerzők eredeti nyelven megismert szövegein túli irodalmi és egyéb működéséről.

Kulturális ismeretek	A klasszikus antikvitásra vonatkozó, a fenti forrásokhoz kapcsolható legfontosabb földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti ismeretek. Alapvető ismeretek a latin nyelvű műveltség területeiről, időbeli és térbeli elterjedéséről, annak fontosabb szakaszairól (különösen az antikvitás után megjelenő kersztény kultúra latin nyelvhasználatáról). Ismeretek a klasszikus antikvitás mindennapi életéről, az életkörülményekről, a társadalmi érintkezés szokásairól, az adott társadalom alapértékeiről, az ünnepekről és rítusokról. Áttekintő jellegű ismeretek az ókori Pannonia emlékeiről, valamint a latin nyelv jelentőségéről a magyar kultúrában. Annak bizonyítása, hogy a vizsgázó tisztában van a megismert kulturális értékek korunkra és az egyetemes magyar kultúrára tett hatásával, ismeri a kapcsolatrendszer legfontosabb, elsősorban az általa megismert forrásokhoz köthető elemeit.
4. Egyéb készségek	
	A szövegkörnyezetből ismeretlen nyelvi elemekre következtetés készségei és technikái. Különböző szótárak, tanulónak készült leíró nyelvtan és egyéb segédeszközök önálló használata. A nyelvtanulási célok elérését lehetővé tevő stratégiák, módszerek és segédeszközök alkalmazása. A latin nyelvű szövegek fordításakor és értelmezésekor más műveltségi területekhez kapcsolódó ismeretek és készségek alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Készségek	
Olvasás és beszédképesség	A humanista és restituált kiejtési szabályok bármelyike szerint tetszőleges klasszikus latin szöveg egyformán helyes felolvasása. Hexameterben, disztichonban, lírai strófákban, iambikus formában vagy hendecasyllabusban írt versek megfelelő ritmusú felolvasása. A témakörök forrásanyagában megadott szerzők mindegyikétől legalább egy eredeti szöveg vagy szövegrészlet kiejtés, ritmus és intonáció szempontjából egyaránt helyes, emlékezetből való (memoriter) felidézése.
Szövegértés, fordítás	Írásban: ismeretlen, nyelvileg, tartalmilag összetettebb (esetleg a klasszikus nyelvi normáktól valamelyest eltérő) eredeti latin szöveg nyomtatott szótár segítségével történő kifogástalan lefordítása. Szóban: nyelvileg vagy tartalmilag összetettebb, a források közt megjelölt szerzőktől származó ismeretlen szövegrészletek fordítása és értelmezése segítő kérdések alapján.
2. Nyelvi eszköztár	
	Adott latin szövegben előforduló lexikai elemek és nyelvi struktúrák pontos felismerése, utóbbiak elemzése és képzési szabályaik bemutatása. A latin leíró nyelvtan alaktanának rendes és rendhagyó alakjai, ezek képzése, a mondatban fő- és mellékszabályainak ismerete és alkalmazása. Ismert vagy az érettségi vizsgán lefordított latin szövegből a legfontosabb stilisztikai eszközök kiemelése és bemutatása.
3. Témák	
Források	Legalább az alábbi szerzők valamely eredeti művének vagy műrészletének nyelvi és tartalmi szempontú ismerete: Marcus Tullius Cicero, Caius Iulius Caesar, Titus Lucretius Carus, Caius Valerius Catullus, Publius Vergilius Maro, Titus Livius, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Lucius Annaeus Seneca, Cornelius Tacitus. Alapvető ismeretek legalább a fenti szerzők eredeti nyelven megismert szövegein túli irodalmi és egyéb működéséről.

Kulturális ismeretek	A klasszikus antikvitásra vonatkozó, a fenti forrásokhoz kapcsolható legfontosabb földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti ismeretek. Alapvető ismeretek a latin nyelvű műveltség területeiről, időbeli és térbeli elterjedéséről, annak fontosabb szakaszairól. Ismeretek a klasszikus antikvitás mindennapi életéről, az életkörülményekről, a társadalmi érintkezés szokásairól, az adott társadalom alapértékeiről, az ünnepekről és rítusokról. Áttekintő jellegű ismeretek az ókori Pannónia emlékeiről, valamint a latin nyelv jelentőségéről a magyar kultúrában. Áttekintő jellegű ismeretek az ókeresztény kultúráról és az egyházi nyelvhasználatról. Annak bizonyítása, hogy a vizsgázó tisztában van a megismert kulturális értékek korunkra és az egyetemes magyar kultúrára tett hatásával, ismeri e kapcsolatrendszer legfontosabb, elsősorban az általa megismert forrásokhoz köthető elemeit.
4. Egyéb készségek	
	Szövegkörnyezetből ismeretlen nyelvi elemekre következtetés készségei és technikái; különféle szótárak, tanulóknak készült leíró nyelvtan és egyéb segédeszközök önálló használata. A nyelvtanulási célok elérését lehetővé tevő stratégiák, módszerek és segédeszközök alkalmazása. A latin nyelvű szövegek fordításakor és értelmezésekor más műveltségi területekhez kapcsolódó ismeretek és készségek alkalmazása.

EMBERISMERET, ETIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszint: írásbeli és szóbeli. Emelt szint: írásbeli és szóbeli.

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e azokkal a kommunikációs készségekkel és tárgyi ismeretekkel, amelyek képessé teszik, hogy az erkölcsi dilemmákat, döntési helyzeteket felismerje, értelmezze és érvelni tudjon saját választásai mellett;

- megismerkedett-e a különböző etikai érvelésmódok alapelveivel és belső logikájával;

- ismeri-e az etika alapfogalmait;

- tisztában van-e a civilizációnkban általánosan elfogadott erkölcsi alapértékek jelentőségével, és képes-e ezeket értelmezni meghatározott élethelyzetek összefüggésében;

- szert tett-e az ember erkölcsi méltóságától elválaszthatatlan személyi felelősség dimenzióinak mélyebb belátására. Az emberismeret, etika érettségi vizsga tematikája felöleli az etikai reflexió alapvető szintjeit (lelkiismeret, társas kapcsolatok, közérkölcst stb.), illetve egy-egy élethelyzet erkölcsi kérdéseit (munka, sexualitás, nemzetiségi helyzet). Ezeket a vizsgázó a középszintű vizsgán személyes tapasztalatai és középiskolában elsajátított ismeretei (pl. történelmi, irodalmi, társadalomismereti, pszichológiai és etikai) alapján értelmezi. Mindez alkalmat ad arra, hogy bizonyítsa jártasságát az emberi kapcsolatok világában, a különféle etikai érvelésmódok és értéktételezések területén, valamint arra, hogy felismerjen értékdilemmákat és ezekben állást foglaljon. E feladat alapvetően induktív jellegű: kiindulópontja egy élethelyzet értelmezése. Az emelt szintű vizsga keretében a vizsgázó számot ad az etika egyes területein szerzett fogalmi ismereteiről, bizonyítja jártasságát az erkölcsi hagyományban. Az elvont meghatározások és érvelésmódok bemutatását olvasmányokból, élethelyzetekből merített példák tehetik személyessé és szemléletessé.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Az etika megalapozása	Jó és rossz. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokáserkölc, hagyomány, törvény. Kötelesség és szabadság. A kanti kötelességetika és bírálata. A boldogság mint etikai kérdés.
2. Általános értékeink	Az erkölcsi cselekedet. A kölcsönösség és a felelősség kérdése. Az erények és a jó élet céljai. Az emberi méltóság. Önmegvalósítás, önkorlátozás, önismeret, önértékelés. Értékkonfliktusok. Az erkölcsi nevelés.
3. Társas kapcsolatok	Versengés és együttműködés. Szeretet, részvét; hűség, segítség, szolgálat. Szerelem, házasság, szexualitás. A családi élet erkölcsi kérdései.
4. Erkölcs és társadalom	Társadalmi igazságosság. Emberi alapjogok, kötelességek. Közbeszéd, szólásszabadság. Konfliktusok, konfliktusok kezelése. Hazaszeretet. Munkaerkölc. Erkölcs és gazdaság. Erkölcs és politika. Médiaetika. A korrupció problémája.
5. Vallás és erkölcs	Valláserkölc és világi etika viszonya. A világvallások alapvető jellemzői. Az antik, zsidó és keresztény hagyomány erkölcsi öröksége. A keresztény erkölcsi tanítás lényege.
6. Korunk erkölcsi kihívásai	A tudományos-technológiai változások etikai kérdései. Bioetika. A környezetért való egyéni és társadalmi felelősség a globalizáció korában. A jövő nemzedékekért való felelősség.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények (Az emelt szintű követelmények magukban foglalják az alábbiakban nem említett középszintűeket is)
1. Az etika megalapozása	Materiális értéketikák (tekintélyelvű, természetjogi és konvencionális érvelésmódok). Az etikai formalizmus (kötelesség- és haszonelvű elméletek, konszenzus-etikák). Személyközpontú etikai tanítások (felelőség- és dialógusetikák).
2. Az erények és a jellem	Szabadság és meghatározottság. Szándék és következmény. A szenvedés tapasztalata és a rossz eredete.
3. Társas kapcsolatok	Létharc és szolidaritás. A szűkebb és tágabb közösségért vállalt felelőség.
4. Erkölcs és társadalom	Állampolgári erények (kímélet, részvét, áldozat másokért). Törvénytisztelet és polgári engedetlenség.
5. Vallás és erkölcs	A világvallások emberképe és alapvető etikája. Különböző vallási tanítások a természet fölötti uralom, a nemi szerepek, a nemzet és egyetemes emberiség, a törvénytisztelet stb. alapkérdéseiről.
6. Korunk erkölcsi kihívásai	A tudományos-technológiai haladás etikai kérdései.

TÁRSADALOMISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A társadalomismeret érettségi vizsga - a tantárgy alapvető céljaival összefüggésben - nem csupán ismereteket kér számon, hanem rendeletetése az is, hogy felmérje, mennyire vált képessé a tanuló a saját értékrendjének felismerésére, életútjának, perspektíváinak tervezésére. A követelmények annak megmutatását is számon kéri a vizsgázótól, hogy milyen mértékben jutott el különböző társadalmi kérdések és problémák tudatos értelmezéséhez. A társadalomismeret vizsgakövetelményei tartalmazzák az ún. szinkron társadalomtudományok: a szociológia, a közgazdaságtudomány, a politológia, a jogtudomány, a szociálpszichológia alapvető értelmezési kereteinek és fogalomrendszerének ismeretét.

A társadalomismeret érettségi vizsga célja

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a társadalom alapvető szerkezetét, illetve a társadalmi viszonyok legfőbb sajátosságait;

- megismerkedett-e a különböző társadalmi együttélési szabályokkal, a jog alapelveivel, saját jogaival és kötelességeivel, az állam intézményeivel, valamint a gazdaság működésével;

- foglalkozott-e a közvetlen környezet és a tágabb környezet összefüggéseivel, tudatosította-e a globalizáció előnyeit és hátrányait;

- meg tud-e fogalmazni konkrét példák, esetek segítségével különböző értékrendeket, gondolkodási és cselekvési mintákat;

- mennyiben képes saját tapasztalatainak általánosítására és fogalmi megragadására;

- mennyire fejlődött ki benne az a készség, hajlandóság és felelősség, hogy élete további részében is tudatosan és kritikusan foglalkozzon társadalmi kérdésekkel, mások problémájával;

- képes-e a szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok megértésére, a mások iránti tiszteletre;

- megismerte-e a gazdaság alapintézményeit, törvényszerűségeit, szereplőit;

- ki tudja-e fejteni önálló véleményét gazdasági témákról, tudja-e vázolni megoldási javaslatait a gazdasági élettel összefüggő problémákról;

- mit tud a munkaerőpiacon érvényes írott és íratlan szabályokról.

Az emelt szintű vizsga célja a fentieken túl annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőoktatásban való továbbhaladáshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;

- tisztában van-e azzal, és annak következményeivel, hogy az ember olyan individuum, aki társadalomban, annak különböző szintű közösségeiben él;

- képes-e környezetében történő eligazodásra, a társadalmi beilleszkedésre, a tudatos életvezetésre, van-e reális önismerete;

- felkészült-e a felelős társadalmi szerepvállalásra, a demokratikus közéletben való aktív részvételre, helytállásra a munka és az üzleti élet területén;

- ismeri-e az ezredforduló alapvető modernizációs és globális folyamatait és azok nemzetközi, illetve hazai hatásait;

- milyen szintű együttműködési és problémamegoldó képességgel rendelkezik;

- ismeri-e az ember vizsgálatának tudományos történeti módszereit (pszichológia, szociológia), közös, illetve eltérő megközelítési módjait;

- ismeri-e a saját élete szempontjából legfontosabb kapcsolatok pszichológiai jellegzetességeit, a nemi identitás és szerepvállalás, a családi élet jellegzetességeit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

A témakörhöz tartozó, alább részletezett tematikus követelmények elsajátítását a vizsgázó a saját tapasztalatait is tartalmazó projektmunka keretében, illetve annak szóbeli „megvédésében”, továbbá a tételes szóbeli vizsgafeleletében kell, hogy igazolja.

Témakör	Követelmények
1. Egyén és közösség	
	<p>Az ember biológiai és társadalmi meghatározottsága. Különböző kultúrák emberképe. Beilleszkedés a társadalomba. Szocializáció és identitás. Társadalmi szerepek. A szocializáció alapvető közegai: család, iskola, kortárscsoport, média. Emberi kapcsolatok. Konfliktus és konfliktuskezelés.</p> <p>Kultúrák és közösségek. Sztereotípa és előítélet. Társadalmi értékrendek. A vallás jelentősége az egyén közösségi és magánéleti mivoltában. Kulturális sokféleség. A világ vallásai.</p> <p>Társadalmi együttélési szabályok. A társadalmi norma és normaátadás. A deviancia fogalma. A társadalmi normák szabályozó szerepe. Bűnözés és bűncselekmény.</p> <p>Jogok és köteleességek. A gyermekek jogai, diákjogok és köteleességek. A közélet és magánélet határai. A média felelőssége a közélet és magánélet megközelítésében. A közélet etikája. Az ifjúság sajátos helyzete a társadalomban. Mentálhigiénés problémák és beilleszkedési zavarok a felnőtté válás életszakaszában. A munkába lépés életszakasza.</p>
2. A társadalmi viszonyok	
	<p>A család fogalma és funkciói. Családi szerepek. Nemzedékek együttélése. Nők és férfiak a társadalomban: a két nem viszonyának változásai.</p> <p>Az iskola társadalmi szerepe. Az iskolai tudás jellegének átalakulása: az élethosszig tartó tanulás fogalma. Az iskola közösségteremtő és szocializációs funkciói.</p> <p>Az életmód fogalma és elemei. Fogyasztói magatartás. Lakóhely, étkezési és öltözködési szokások. Munkaidő, szabadidő.</p> <p>A helyi társadalom. A nemzet politikai és kulturális fogalmai. A magyar nemzettudat sajátosságai. A hazafiság történelmi példái. A nemzetiség fogalma. Magyarországi nemzetiségek. A roma népesség helyzetének sajátosságai.</p> <p>A társadalom rétegződése életkor, nemek, műveltség, vagyoni helyzet, foglalkozás, településformák, etnikum szerint. A magyarországi egyházak, vallási közösségek. Multikulturális társadalomszemlélet. Demográfiai viszonyok. A társadalmi egyenlőtlenség. Méltányosság és igazságosság. A hátrányos helyzet fogalma. A hátrányos helyzet típusai: szegénység, testi és szellemi fogyatékoság. Karitatív tevékenység. Közösségi szolgálat, önkéntesség.</p> <p>A szociológia tudománya. Tömegjelenségek. Tömegelektan. A média hatása.</p>
3. Állampolgári ismeretek	
3.1. Jogi alapismeretek	Az alapvető emberi jogok. Egyéni és közösségi jogok. Gyermekek és diákjogok. Az állampolgárság fogalma. Állampolgári köteleességek.
3.2. Intézményrendszer	A politika fogalma. Magánérdek és közérdek. A demokratikus társadalmi és állami berendezkedés. A demokratikus közélet fő jellemzői. A hatalommegosztás elve. Magyarország Alaptörvénye. A törvényhozó hatalom rendszere. A végrehajtó hatalom rendszere. A köztársasági elnök szerepe. Politikai pártok. A bíraskodás rendszere Magyarországon. Az önkormányzatiság fogalma. A helyi önkormányzatok szervezete és működése. A közigazgatás rendszere. A civil társadalom szervezetei. Az Európai Unió kialakulása és céljai. Az Európai Unió alapintézményei.
3.3. Ügyek intézése	Állampolgári dokumentumok: személyi igazolvány, lakcímkártya, diákigazolvány, útlevél, adóazonosító, taj-kártya, jogosítvány.
4. Jelenismeret - Társadalmi világrend az ezredforduló után	

4.1. Az életmód	A gazdasági növekedés dilemmái. A demográfiai folyamatok ellentmondásai. A multinacionális és nemzeti gazdaságok ellentmondásai. Az állami és nemzetközi politikai szerepvállalás ellentmondásai. Biztonságpolitika: terrorizmus, migráció. Az európai integráció kérdései. Civilizációs konfliktusok: etnikai, környezeti, vallási, gazdasági kérdések.
4.2. Kultúra és globalizáció	A globalizáció folyamata. A fogyasztói társadalom válsága. A munka világának átalakulása. Az információs társadalom kialakulása. Az élethosszig tartó tanulás. A nemek közötti viszony és a család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása.
4.3. A növekedés határai	A fenntarthatóság elvei. A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre. A demográfiai robbanás társadalmi és gazdasági okai. A népesség csökkenése és az elöregedés hazánkban és más európai országokban. A környezetkímélő magatartás elterjedését ösztönző, illetve gátló tényezők.
5. Gazdasági és pénzügyi ismeretek	
5.1. A gazdasági környezet	A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői. A tulajdonformák. A vállalkozási formák fő jellemzői.
5.2. Az állam gazdasági szerepvállalása	Az állam gazdasági szerepvállalása. Állami költségvetés. Adópolitika. Az állam piaci és nem piaci feladatai. Az újraelosztási rendszerek. A fő makrogazdasági mutatók. A gazdasági növekedés, stagnálás; foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció, külső és belső egyensúly. Az Európai Unió fő gazdaságszervező elvei (szabad munkaerő- és tőkeáramlás, egységes valuta).
5.3. Pénzügyi ismeretek	A pénz fogalma, szerepe, funkciói. A nemzetközi és a hazai bankrendszer. Pénzügyi tranzakciók. Hitel (kamat, futamidő, fedezet, saját erő). A pénzpiac fogalma. Az ár-bér spirál folyamata.
5.4. A munka világa	A munkaviszony. Munkaadók és munkavállalók jogai és kötelezettségei. Hazai és nemzetközi munkaerő-piaci elvárások. Az adózás. Felkészülés a munkaerőpiacra való kilépésre: önéletrajz, motivációs levél írása. Az állásinterjú. Fogyasztás, beruházás, megtakarítás a háztartásban. A megtakarítás formái. A megfontolt hitelfelvétel. A fogyasztó jogai.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Egyén és közösség	Az emberi faj kultúrájának gyökerei. A kulturális univerzálék. A kulturális önazonosság és a társadalmi hovatartozás problémái. A világ vallásai. A vallásgyakorlás mint magán- vagy közügy. A társadalmi szerződés. A társadalmi norma és normaátadás. Az anómia fogalma. Az illem. A hatalommal való visszaélés bűncselekménye. Büntetőjogi számonkérés, elévülés-el nem évülés. Jogok és köteleességek. A gyermekek jogai, diákjogok és köteleességek. A közélet és magánélet határai. A média felelőssége a közélet és magánélet megközelítésében. A közélet etikája. Az ifjúság sajátos helyzete a társadalomban. Mentálhigiénés problémák és beilleszkedési zavarok a felnőtté válás életszakaszában. A munkába lépés életszakasza.
2. A társadalmi viszonyok	

	<p>A család fogalma és funkciói. Családi szerepek. Nemzedékek együttélése. Nők és férfiak a társadalomban: a két nem viszonyának változásai.</p> <p>Az iskola társadalmi szerepe. Az iskolai tudás jellegének átalakulása: az élethosszig tartó tanulás fogalma. Az iskola közösségteremtő és szocializációs funkciói.</p> <p>Az életmód fogalma és elemei. Fogyasztói magatartás. Lakóhely, étkezési és öltözködési szokások. Munkaidő, szabadidő.</p> <p>A helyi társadalom.</p> <p>A nemzet politikai és kulturális fogalmai. A magyar nemzettudat fejlődésének sajátosságai.</p> <p>A nemzetiségek jogi szabályozásának történeti változásai és új vonásai. A társadalom rétegződése.</p> <p>A magyarországi egyházak, vallási közösségek. Az egyházak társadalmi szerepvállalása és jogi szabályozása.</p> <p>Demográfiai viszonyok. Korfa.</p> <p>A társadalmi egyenlőtlenség. Méltányosság és igazságosság. A hátrányos helyzet fogalma.</p> <p>A szociológia és a szociálpszichológia tudománya, szociálpolitika. Urbanizációs és regionális problémák.</p> <p>Tömegjelenségek. Tömeglélektan. A média hatása.</p>
3. Állampolgári ismeretek	
3.1. Jogi alapismeretek	<p>Az alapvető emberi jogok. Egyéni és közösségi jogok. Gyermeki és diákjogok. Az állampolgárság fogalma. Állampolgári kötelességek. A politika fogalma. Magánérdek és közérdek. A demokratikus társadalmi és állami berendezkedés. A demokratikus közélet fő jellemzői. A hatalommegosztás elve.</p>
3.2. Intézményrendszer	<p>Magyarország Alaptörvényének létrejötte. Az államhatalmak elválasztása. A bíraskodás rendszere Magyarországon. Jogi alapismeretek:</p> <p>jogsérelem, jogorvoslat. A rendőrség jogai és kötelezettségei.</p> <p>Az önkormányzatiság fogalma. A helyi önkormányzatok szervezete és működése. A közigazgatás rendszere. A civil társadalom szervezetei.</p> <p>Az Európai Unió kialakulása és céljai. Az Európai Unió intézményrendszere. Az európai polgárság jogai és kötelességei.</p>
3.3. Ügyek intézése	<p>A „jó állam” elve.</p>
4. Jelenismeret - Társadalmi világregnd az ezredforduló után	
4.1. Az életmód	<p>A gazdasági növekedés dilemmái. A demográfiai folyamatok ellentmondásai. A multinacionális és nemzeti gazdaságok ellentmondásai. Az állami és nemzetközi politikai szerepvállalás ellentmondásai. Biztonságpolitika: terrorizmus, migráció. Az európai integráció kérdései. Civilizációs konfliktusok: etnikai, környezeti, vallási, gazdasági kérdések.</p>
4.2.1 Kultúra és globalizáció	<p>A globalizáció fenyegetése a nemzeti-nemzetiségi kultúrák vonatkozásában.</p> <p>A szabadság, a jólét, a társadalmi igazságosság és a technológiai modernizáció összefüggései. A hálózati kultúrák növekvő szerepe. Szellemi és vallási körkép az ezredfordulón.</p>
4.3. A növekedés határai	<p>A globális élelmiszeripar termékeinek és a természetes élelmiszerek fogyasztásának szembenállása. A génmódosított árukkal összefüggő társadalmi-egészségügyi kockázatok. Fenntartható fejlődés vagy fenntarthatóság?</p> <p>A globális demográfiai növekedés és a hazai népességcsökkenés ellentmondása.</p> <p>A környezetkímélő magatartás elterjedését ösztönző, illetve gátló tényezők.</p>
5. Gazdasági és pénzügyi ismeretek	
5.1. A gazdasági környezet	<p>A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői. A tulajdonformák. A vállalkozási formák fő jellemzői.</p>

5.2. Az állam gazdasági szerepvállalása	Az állam gazdasági szerepvállalása. Állami költségvetés. Adó- és járulékpolitika. Az állam gazdasági szerepének liberális, baloldali és konzervatív értelmezése. Az állam piaci és nem piaci feladatai. Az újraelosztási rendszerek. A makroökonómia alapfogalmai. Nézetek az Európai Unió gazdasági egységesedéséről. Konvergenciaprogramok.
5.3. Pénzügyi ismeretek	A pénz kialakulása. A nemzetközi és a hazai bankrendszer változási tendenciái. A devizakölcsön problémája, megoldási lehetőségek. A pénzpiac fogalma. Pénzkereslet, pénzkínálat; a pénzpiac egyensúlya. Az ár-bér spirál folyamata.
5.4. A munka világa	A középszintű követelményekben szereplő témák részletes ismerete. A munkáról való gondolkodás eltérő kulturális attitűdjei. Fogyasztó a piacgazdaságban.

AZ EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Bevezetés

Az *Ember- és társadalomismeret, etika* a Nemzeti alaptanterv (és a NAT felülvizsgálat során keletkezett új tervezet) szellemiségét hordozó integrált műveltségi terület, amely két modultantárgy - az *Emberismeret és etika*, valamint a *Társadalomismeret* - alternatívájaként jelenik meg. Mindez azt jelenti, hogy a két modultárgy önálló érettségi követelményrendszerrel mellett szükségesnek látszott egy összevont, komplex változat kialakítása is. Legfőképpen azért, mert az emberre vonatkozó lélektani, szociológiai, filozófiai, etika stb. ismereteket, illetve az erkölcsi nevelés kérdését nem lehet elszakítani (önálló tantárgy keretében megjeleníteni) a társadalmi-politikai viszonyok bemutatásától. Ezek szervesen összetartoznak mind a diákok fejében, mind a tananyagban.

Az ember- és társadalomismeret, etika érettségi vizsga célja

Az érettségi vizsga legfontosabb célja az, hogy a diákok jelenre vonatkozó - ember- és társadalomismereti tudása minél személyesebb és élményszerűbb (személyes tapasztalataikra épülő) legyen. Nagyon fontos cél az is, hogy a tananyag, illetve követelményrendszer jellegét és elrendezését ne a különböző szaktudományok (amúgy is leegyszerűsített) rendszere adja, hanem a tárgy pedagógiai funkciója. A fő cél tehát az, hogy az *ember- és társadalomismeret, etika* segítse a diákok szocializációját, erősítse problémaérzékenységüket, döntéskészségüket az életben való eligazodásukat.

A középszintű érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e az ember természeti és társadalmi meghatározottságát;
- tisztában van-e az emberi szabadság és meghatározottság mibenlétével;
- megismerkedett-e az érték, illetve az értékelés fogalmával;
- ismeri-e az értékrend fogalmát;
- tud-e érvelni olyan szituációkban, ahol különböző értékek ütköznek;
- tudja- értelmezni a különböző együttélési szabályokat, tud-e különbséget tenni közöttük;
- megismerkedett-e a jog alapelveivel, saját jogaival és kötelességeivel, az állam intézményeivel;
- képes-e a környezetében történő eligazodásra, a társadalmi beilleszkedésre, a tudatos életvezetésre, van-e reális önismerete;

- milyen szintű együttműködési és problémamegoldó késéssel rendelkezik;
- tudatosan viszonyul-e a környezetében - család, párkapcsolat, baráti kör iskola - élő emberekhez és közösségekhez;
- foglalkozott-e a közvetlen környezet és a tágabb környezet összefüggéseivel;
- ismeri-e a tágabb környezet, Magyarország alapvető társadalmi és politikai viszonyait;
- megismerkedett-e az alapvető globális kihívásokkal.

Az emelt szintű vizsga célja a fentiekén túl annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőoktatásban való továbbhaladáshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- felkészült-e a felelős társadalmi szerepvállalásra, a demokratikus közéletben való aktív részvételre, helytállásra a munka és az üzleti élet területén;
- ismeri-e az ezredforduló alapvető modernizációs és globális folyamatait és azok nemzetközi, illetve hazai hatásait;

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA	
1. Az ember mint biológiai, társadalmi és szellemi lény	
Az ember különböző meghatározottságai	A természeti és társadalmi meghatározottságból fakadó jellemzők, lehetőségek és korlátok.
Az ember különböző közösségek tagja	Az ember egyidejűleg különböző közösségekhez tartozó lény.
2. Az ember mint meghatározott és szabad, értékelő és erkölcsi lény	
Az értékek	Az értékek különbözősége és ütközéseik.
Szabadság, identitás és önértékelés	A szabadság, az identitás, a lelkiismeret és az önértékelés fogalma.
3. Szokás, erkölcs és jog	
Az együttélés alapvető szabályai	A szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog eredete, rendeltetésük, változásaik, viszonyaik.
Alapjogok	A gyermeki, a diák- és az emberi jogok.
4. Az ember közvetlen környezete: család, párkapcsolat, barátság, közösségi kapcsolatok	
A család	A családtervezés, a családi munkamegosztás, a háztartás és a családi költségvetés kérdései; családi konfliktushelyzetek. A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása, a szexuális viselkedésben és a nemi szerepekben bekövetkezett történelmi változások.
Párikapcsolatok	Nők és férfiak társadalmi szerepe. Szerelem. Barátság.
Közösség	Az iskola szerepe a szocializációban.
5. A mi kis ügyeink	
	Gyakorlati készségek: különböző formanyomtatványok kitöltése, a hétköznapi életben fontos információk megszerzése, érdekei érvényesítése hivatalos ügyekben.
6. Gazdaság, a munka világa, pályaorientáció	
A gazdaság alapfogalmai	Az alapvető gazdasági fogalmak ismerete.
A munka világa	Alapvető jogok és konfliktusok.
A pályaválasztás lehetőségei	Munkavállalói jogok és stratégiák a mai gazdaságban. Gyakorlati készségek.
7. Társadalmi rétegződés és társadalmi mobilizáció	
Társadalmi tagolódás	Társadalmi rétegek a mai Magyarországon.
Változások a társadalomban	A társadalmi változások alapfogalmai.
8. A közélet és a politika világa	
A politikai rendszer	A mai magyar államszervezet jellege és működése.
A demokrácia helyi szintjei	A helyi társadalom érdekérvényesítési lehetőségei.

9. Hovatartozásaink: szülő és lakóhelyünk, hazánk és Európa, magyarságunk és európaiságunk	
A nemzettudat	A nemzettudat alapfogalmai.
A magyarság és Európa	Az Európai Unió és az európai polgár.
10. Életszínvonal, életmód, az élet minősége, boldogulás és boldogság	
	Az életmód típusai, életvezetési kérdések.
11. Globális gazdasági, társadalmi és erkölcsi kihívások	
	Globalizáció a példák szintjén. Nemzetközi szervezetek.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Az ember mint biológiai, társadalmi és szellemi lény	
	Az ember különböző értelemben vett fogalmai. Az öntudatos én.
2. Az ember mint meghatározott és szabad, értékelő és erkölcsi lény	
	Szabadság és felelősség.
3. Szokás, erkölcs és jog	
	Alkotmány, törvényhozás, alapvető jogágak. Az erény és a bűn fogalma.
4. Az ember közvetlen környezete: család, párkapcsolat, barátság, közösségi kapcsolatok	
	Családjogi esetek. Önálló véleményalkotás a szexuális viselkedésről, a házasság intézményéről. A közösségi kapcsolatok típusai.
5. A mi kis ügyeink	
	A jogos és jogtalan elkülönítése. Szerződéses alapvető követelményeinek és a különböző jogorvoslati lehetőségeknek az ismerete.
6. Gazdaság, a munka világa, pályaorientáció	
	A magyar gazdaság és a globalizációs folyamatok.
7. Társadalmi rétegződés és társadalmi mobilizáció	
	Társadalmi konfliktusok, érdekütközések a mai magyar társadalomban.
8. A közélet és a politika világa	
	A jogok és köteleességek rendszere a társadalomban. Az önkormányzatiság fogalma.
9. Hovatartozásaink: szülő és lakóhelyünk, hazánk és Európa, magyarságunk és európaiságunk	
	A magyar nemzettudat alapvető sajátosságai. Magyarország helye az Európai Unióban belül.
10. Életszínvonal, életmód, az élet minősége, boldogulás és boldogság	
	Életmódtípusok a mai Magyarországon. Különböző értékrendek, életutak.
11. Globális gazdasági, társadalmi és erkölcsi kihívások	
	Demográfiai kihívások. Az informatikai és távközlési fejlődés hatásai. A fenntartható fejlődés.

DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli, szóbeli és gyakorlati. Emelt szinten: írásbeli, szóbeli és gyakorlati.

A dráma érettségi vizsga célja

A dráma érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- képes-e a dráma és a színház értő befogadására, az alkotások értelmezésére;

- tudja-e használni a megismert fogalmi készletet a látott drámapunka vagy előadás elemzésében;
- rendelkezik-e az adott területen (drámajáték, színjáték, zenés játék, versmondás, prózamondás, tánc- vagy mozgásszínház, továbbá egyes színházi mesterségek stb.) végzett tevékenységhez szükséges kompetenciákkal;
- tudja-e alkalmazni színháztörténeti és elméleti ismereteit;
- képes-e kifejezni magát különböző dramatikus tevékenységi formákban, improvizációs szöveges és/vagy mozgásos feladatokban, és adottságaihoz mérten részt tud-e vállalni színházi jellegű előadás létrehozásában.

A középszintű vizsga a jelöltektől a drámai művek, színházi előadások művészi eszközeinek felismerését, azonosítását; az alapvető színházi eszközök és néhány színészi technika gyakorlati alkalmazását várja el.

Az emelt szintű vizsga a drámai művek és színházi előadások művészi eszközeinek széles körű felismerését, azonosítását, valamint a színházi eszközrendszer elemzését, a színészi technikák elmélyültebb gyakorlati alkalmazását várja el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
Színház- és drámatörténet	Az ókori színház és a görög dráma. Shakespeare színháza és néhány drámája. Moliere néhány drámája. A 19. és 20. századi magyar színház és dráma néhány alkotása. Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza. Brecht színháza és néhány drámája. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom néhány alkotása.
Színház- és drámaelmélet	A drámai műnem sajátosságai. A dráma szerkezeti felépítése. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. A színházművészet mint összművészet sajátosságai. Színházi szakmák. Színházi előadások elemzése.
Színházi műfajok	A tragédia. A komédia. A realista színjáték. Zenés, tánc- és mozgásszínház.
Drámajáték	Helyzetgyakorlatok. Történet szerkesztése és megjelenítése. Improvizáció.
Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek	Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral. Improvizáció zenére vagy témára. Összetett improvizációk létrehozása és bemutatása.
Bábjáték	A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámapunkában.
Beszéd, vers- és prózamondás.	A beszédtechnika alapjai. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása.
Színjátékos gyakorlat	Drámajátékos improvizáció. Egyéni színpadi vagy pódiumi produkció létrehozása és bemutatása. Tanári irányítás mellett létrehozott kollektív színpadi produkció (előadás) bemutatásában való részvétel.

EMELT SZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
------------------------	---------------

Színház- és drámatörténet	Az ókor színháza, görög dráma és római komédia. A középkori színjátszás, a commedia dell'arte. Az Erzsébet-kor színháza, Shakespeare. A spanyol barokk dráma és színház. Moliere művei és a klasszicista dráma. A régi magyar dráma néhány alkotása. A 19. századi magyar dráma néhány alkotása. A hazai színjátszás kezdetei. A 20. századi magyar dráma néhány alkotása. A modern polgári dráma és színház kialakulása. Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza. Brecht drámái és színháza. A 20. század színházi irányzatai, jelentős drámaírói. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom.
Színház- és drámaelmélet	A drámai műnem sajátosságai. A dráma (a színjáték) mint kommunikáció. A dráma szerkezeti felépítése. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. A színházművészet mint összművészet sajátosságai. Színházi szakmák. Gyakorlati drámaelemzés.
Színházi műfajok	A rituális játék/szertartásjáték. A tragédia. A komédia. A realista színjáték. Bábjáték Zenés, tánc- és mozgásszínház.
Előadáselemzés	A színházi előadások egyes alkotó elemeinek jelentésteremtő és módosító hatásainak (a színészi játék, a mozgás, a tér, a díszlet, kellékek, zajok, zenék, jelmezek, smink) ismerete.
Drámajáték	Helyzetgyakorlatok. Történet szerkesztése és megjelenítése. Improvizáció. Drámajáték. Drámapedagógia.
Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek	Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral. Improvizáció zenére vagy témára. Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása.
Bábjáték	A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámapedagógia.
Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés	A beszédtechnika alapjai. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása. A pódiumi műfajok. Egyéni vagy közös daléneklés.
Színjátékos gyakorlat	Drámajátékos improvizáció. Egyéni színpadi vagy pódiumi produkció létrehozása és bemutatása. Tanári irányítás mellett létrehozott kollektív színpadi produkció (előadás) bemutatásában való alkotó részvétel.

MOZGÓKÉP- ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: projekt és írásbeli.

Emelt szinten: projekt és írásbeli és szóbeli.

A mozgókép- és médiaismeret érettségi vizsga célja

A mozgókép és médiaismeret érettségi vizsga lehetőséget biztosít a különféle mozgóképi és médiaszövegek értelmezésében megmutatkozó elemzési-interpretációs és kritikai képesség bizonyítására. A mozgókép/média érettségi alkalmat ad annak megállapítására is, hogy a vizsgázó tisztában van-e a média - és különösen az audiovizuális média és az internet - társadalmi szerepével és működés módjával.

A vizsga célja, hogy a jelölt az alapszintű médiaismereti felkészültség birtokában, illetve a mozgókép kultúrtörténetének és stílustörténetének, részben a mozgókép formanyelvének ismeretében, illetve adott textus (film, filmrészlet, televíziós műsor-műsor-részlet, digitális szöveg, internetes források) alapján a következőkkel bizonyítsa felkészültségét:

- bemutatja, hogy a stílus és a megjelenítés formája hogyan utal a szerzőre, a tapasztalati valóság és a virtuális valóság kapcsolatára, a gyártási, illetve a társadalmi és kulturális körülményekre;

- jellemzi valamely tömegfilmi műfajt a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján, egy-egy arra alkalmas film segítségével;
- ismerteti egy-egy jelentős alkotó életművét a szerző legfontosabb műveinek alapján;
- megtervez és meg is valósít néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szövegrészletet vagy egyéb médiaszöveget;
- bizonyítja, hogy rendelkezik a tömegkommunikációs eszközök tudatos használatának képességével, tájékozódik a sajtóműfajok, az audiovizuális műsортípusok, internetes szöveg- és kommunikációs formák, a globális monitorkultúra világában;
- jellemzi azokat az érintkezési módokat, ahogyan a médiainstanzmények kapcsolatba kerülnek a politikával, a társadalmi és kulturális eseményekkel, a mindennapi élettel;
- ismeri a médiainstanzmények működésének gazdasági alapjait, valamint a gyártók és a közönség közötti kapcsolatrendszerét;
- önálló ítéletet alkot néhány ismert médiakritikai elmélet által megfogalmazott problematikáról és azok helytállóságáról;
- teljesítményében kifejeződik önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, mozgóképi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai.

A mozgókép- és médiaismeret középszintű érettségi vizsgája lehetővé teszi a jelölt mozgókép-nyelvi kultúrájának, filmműveltségének és a média társadalmi szerepét illető tájékozottságának minősítését és értékelését. A vizsgázó teljesítménye mutatja, hogy milyen minőségű és mélységű tudással rendelkezik ezen a téren, továbbá azt is, hogy ismereteit milyen módon tudja önálló produktumok létrehozásával (projekt munka), valamint írásban megjeleníteni. Az emelt szintű érettségi vizsgán részben a mű- és stílustörténeti ismeretanyag, a fogalmi tájékozottság, részben a mű- és műsorelemzési képesség, valamint a médiajelenségekre vonatkozó - társadalmi-gazdasági ismeretekre támaszkodó - kritikai képesség tekintetében várható el mélyebb és alaposabb ismeretanyag. A középfokú vizsgától mindenek arányaltabb-személyesebb alkalmazása és magasabb színvonalú kifejtése különbözteti meg.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai	
A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői; a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	A mozgókép előtti mozgásábrázolási és történetalkotási törekvések azonosítása a képzőművészetben - a barlangrajztól a képregényig. A technikai kép létrehozására szolgáló eszközök kezelői szintű ismerete és alkalmazása (pl. fényképezőgép, a videokamera használata a projekt munka során). A technikai képalkotás technikatörténete, meghatározó találmányainak ismerete.
A technikai kép jellemzői	Rögzítés és ábrázolás mozzanatainak elkülönítése és kapcsolatuk értelmezése a mozgóképi szövegek elemzésében. A mozgókép kettős természetének (reprodukció és ábrázolás) felismerése a mozgóképi szövegformálásban.
A látvány mozgóképi megszervezése	A beállítás és a képkivágat fogalmainak pontos használata; a plánok fajtáinak felismerése, megnevezése és alkalmazásuk értelmezése a klasszikus szerzői és műfaji mozgóképi szövegek elemzésében. Az egyes beállítások felismerése, illetve a kameramozgások azonosítása és használatuk értelmezése adott szövegek elemzése során.
Szerepjáték	A szereplőválasztásnak (civil vagy hivatásos) és a szereplő külső megjelenésének - mint metakommunikációs közlésnek - a leírása és értelmezése adott mozgóképi szövegek értelmezésében. A viselkedés szóbeli, vokális és metakommunikációs eszközeinek felismerése és értelmezése.

Montázs	A montázsjelenség felismerése, a montázs és gondolkodás, illetve a montázs és az ábrázolás kapcsolatának ismerete (pl. a mozgókép esetében a tér-idő felbontása, újraszervezése és alkalmazása adott montázmegoldások leírásában és értelmezésében). A lineáris/narratív, asszociatív/expresszív és a belső montázs felismerése és montázshatásának értelmezése adott montázmegoldások esetében.
Mozgóképi elbeszélés	A történet mint változássorozat elemzése, az események időrendi és okozati láncolatának összeállítása, leírása, a történet fontosabb alkotóelemeinek (expozíció, lezárás, fordulat és epizód) felismerése és elkülönítése adott mozgóképi szövegek értelmezése során. A történet, a cselekmény és az elbeszélés fogalmainak helyes használata, alkalmazása a szövegelemzésben.
2. A mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek	
A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése	A médiaszövegek rendszerezésének néhány fontosabb módja, a rendszerezés szempontjainak ismerete, jellemző példák alkalmazása (médiumok szerint: pl. sajtó, rádió, film, televízió stb.; a valóság ábrázolásához való viszony szerint: dokumentum és fikció; az alkotói szándék és a nézői elvárás szerint: műfaji, illetve szerzői; a szöveg keletkezése és stílusa szerint: pl. expresszionista, neorealista, új hullámos stb.; műsортípus szerint: pl. reklám, hír, show stb.) és ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
A valóság ábrázolásához való viszony	A valóságos és a valószerű fogalmának ismerete. A fikcionális és a dokumentarista ábrázolásmód felismerése, jellemzése. A képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának ismerete. A technikai képrögzítés kultúrtörténeti szerepének értelmezése. A televízió valóságfelfogásának értelmezése a médium megjelenésétől a valóságshow műsorokig.
Cselekményelemzés	A fordulatok és az epizódok különválasztása, a cselekmény tér-idő folyamatának és okozati rendjének összeállítása adott mozgóképi szövegek értelmezésében. Alapvető műfaji jellegzetességek (helyszín és idő, szereplők, fő téma, jellegzetes fordulatok, atmoszféra) felismerése adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
A mozgóképi szövegek jelentése	Jelentéstulajdonítás a legfontosabb filmnyelvi kódok (narráció, montázs, látványszervezés, szerepjáték) értelmezésével - adott mozgóképi szövegek esetében.
3. A mozgóképi szövegalkotás	
Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése	A szövegalkotási ismeretek és képesség bizonyítása (pl. néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szekvencia, fotósorozat vagy más médium eszközeit használó rövid terjedelmű komplett szöveg, alkotás) megtervezése és kivitelezése a projektmunka során.
4. Műfaj- és műismeret	
A filmkultúra kettőssége	A tömeg- és a magas/artisztikus kultúra fogalmának elhatárolása. A műfaji és a szerzői filmalkotások megkülönböztetése és összehasonlítása. Az archetípus fogalmának ismerete, az archetípusok felismerése és azok konkrét formáinak értelmezése. A szerzői filmek sajátosságainak (a nemzeti magaskultúrába ágyazottság, elitista alkotás- és befogadásmód, hétköznapiág, dominancia, stílusközpontúság, szoros kapcsolat a társművészetekkel) ismerete.
Műfaji jellemzők	A tömegfilmek sajátosságai: sztárkultusz, iparszerűség, gazdasági meghatározottság, nézőszám maximalizálás, szórakoztatás, akció- és látványközpontúság, műfajiság, fogyasztói minták kiváltása és követése, multiplexerjesztés. A legjellemzőbb műfajok (melodráma, vígjáték, burleszk, western, akciófilm, krimi, thriller, horror, sci-fi) közül három szabadon választott műfaj alapvonásainak ismertetése egy-egy hozzárendelhető film vázlatos elemzésével - a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján.
5. Stílus- és műismeret	

Korstílusok	A szereplő- és környezetválasztásban, a kamerahasználatban, a történetmesélésben, a film szerepéről való elképzelésben és a filmtörténeti hagyományokhoz való viszonyban megfigyelhető stílári jegyek hasonlóságának felismerése a (német) expresszionizmus, a francia és a szovjet-országi avantgárd film, az (olasz) neorealizmus, a francia és a csehszlovák új hullám kapcsán. Ezen (film)stílustörténeti korszak meghatározó alkotóinak és műveinek ismerete.
6. Egyetemes filmtörténeti ismeretek	
A némafilmművészet	A német expresszionizmus jellemzése, egy meghatározó művének ismerete. A szovjet-országi montázsiskola jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A hangosfilmművészet kialakulása	Az (olasz) neorealizmus jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A modern film	A fontosabb nemzeti újhullámok (pl. francia, csehszlovák, angol, német) jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete.
7. Magyar filmtörténeti ismeretek	
Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. budapesti iskola jellemzése, két fontosabb alkotás ismerete.
A kortárs magyar film	Három - szabadon választott -, a rendszerváltás után készült film részletező ismertetése.
8. Média a mindennapi életben	
A társadalmi nyilvánosság	A közszféra-magánszféra, a nyilvánosság, a médiakonvergencia és a diskurzus fogalmának ismerete; a modern társadalmi nyilvánosság kialakulását elősegítő fontosabb tényezők szerepének kifejtése (pl. a technikai sokszorosítás, a technikai képrögzítés-képközvetítés, a távközlés, digitalizáció). Annak ismerete, hogy milyen alapvető tényezőktől függ valamely kor és társadalom nyilvánossága. A média napirend-kijelölő szerepének bizonyítása aktuális médiapéldákkal. A média legfontosabb társadalmi szerepeinek (pl. tájékoztatás, „örkutya-szerep”, közösségteremtő szerep, morális értékrend formálása) ismerete.
Mediatizált információforrások használata	Az egyes médiumokban használatos szövegtípusok (pl. újsághírek, riportok és tanulmányok, rádióműsorok, filmek, televíziós műsorok, weblapok, CD-ROM-ok, digitális archívumok) mint információs források tudatos, szelektív és célirányos használata (pl. a projektmunkában).
Online média használata	Az internethasználat biztonsági problémáinak (pl. személyes adatok védelme, hamis vagy megbízhatatlan oldalak, információk kiszűrése, ismerkedés veszélyei) ismerete. Az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságainak (pl. interaktivitás, a kommunikáció térbeli és időbeli szabadsága, figyelemmegosztás, multitasking, virtuális kapcsolatok, konstruált személyiségek, anonimitás és annak korlátai, e-részvétel, e-demokrácia, amatőr és professzionális tartalomgyártás, médiahasználat mások jelenlétében és annak normái) tudatosítása.
A média és az életmód	A médiumok - elsősorban a rádió, a televízió és az online sajtó - műsorrendjének, honlapstruktúrájának, az intézmény vagy a csatorna-image kialakításának a befogadók életmódjára, műsorválasztási preferenciáira gyakorolt hatásainak bemutatása.
9. A médiaszövegek befogadása, a média közönsége	
Intertextualitás, sorozatelv	A sorozatelv fogalma, hatása a szövegek megszerkesztésére és befogadására. A sorozatszerű szerkesztés célja és hatása a befogadóra (pl. szappanoperák, hírek, reklámkampányok esetén). A hírmédia médiaszövegeinek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak elemzése; a fontosabb újságírói modellek (elkötelezett, pártos, objektívsemleges, bulvár) ismerete.

A befogadást befolyásoló tényezők	<p>Az egyirányú kommunikáció dominanciájának, majd csökkenésének, az interaktivitás módjainak, szerepének ismerete a tömegkommunikációban. A lineáris és nemlineáris olvasás fogalmának ismerete.</p> <p>Annak bemutatása, hogy a szövegen túl milyen tényezők hatnak különösen a befogadásra: így a kulturális kompetencia szerepe (a befogadó tudása, tapasztalata és ízlése); a közönség kulturális és társadalmi környezetének - szociális, etnikai, gazdasági helyzetének, életkorának és nemének - hatása, illetve a befogadás környezetének (pl. újságolvasás, rádióhallgatás, tévénézés, szörfözés a weben) hatása az egyes médiaszövegek, szövegtípusok elutasítására vagy elfogadására.</p> <p>A médiaipar globalizálódásának jelei és következményei (pl. a nemzeti identitás veszélyeztetése) a médiaszövegek kódolásában és terjesztésében.</p> <p>A közönség eltérő szerepeinek értelmezése: a befogadó mint fogyasztó, a közönség mint állampolgár, a közönség mint nő vagy férfi.</p> <p>A legfontosabb médiahatás-elméletek (pl. direkt, korlátozott, használatiérték, kultivációs modellek) ismerete.</p>
A sztár	A sztár szerepének felismerése és értelmezése a médiában és a filmen, néhány film és médiasztár jellemzésén keresztül.
Az új médiatechnológiák	A mediatisztált közlésmód új jelenségeinek (interaktivitás, multimédia, hálózati kommunikáció, virtuális valóság, médiakonvergencia) jellemzése, a befogadási folyamatra gyakorolt hatásuk bemutatása és értékelése.
10. A médiaintézmények	
A médiaszöveg mint termék	A tömegkommunikációs gyakorlatra ható főbb gazdasági tényezők bemutatása, az iparszerű, piacelvű működés bizonyítása (pl. maximális fogyasztásra készítés elve; a közönség kettős szerepe: a közönség mint vevő és mint áru; a műsoridő mint tulajdon).
A médiaipar intézményei	Közszolgálati és kereskedelmi médiaintézmények bemutatása néhány jellemző példával.
A médiaipar ellenőrzése	<p>A médiaipar jogi és etikai szabályozásának alapelvei (a válaszadás lehetősége, a magánélet tiszteletben tartása, hátrányos megkülönböztetés elkerülése).</p> <p>A törvények betartását ellenőrző hazai intézmények megnevezése, jellemző példák a hatóságok beavatkozására (pl. a reklámidő túllépéséért, a fiatalkorúakat károsan érintő műsorokkal, elsősorban az indokolatlan erőszak- megjelenítéssel kapcsolatos döntések) jellemző példáinak ismertetése az adott időszakból.</p> <p>Az újságíró szabadsága és ennek korlátai, a szerzői jog, az információhoz való jog, a rágalmozással kapcsolatos, a kiskorúak védelmét és a politikai befolyásolástól való védelmet szolgáló főbb szabályozások ismerete.</p>
11. A reprezentáció	
Manipuláció, a valóság sztereotíp és torzított megjelenítése a médiában	<p>A reprezentáció fogalmának ismerete, a tapasztalati és a médiavalóság eltéréseinek felismerése, bemutatása (elsősorban a nemi szerepek, a kisebbségek és az etnikumok, az eszmék és a politikai formációk) médiaszövegekben megtestesülő reprezentációjának tekintetében.</p> <p>Azoknak a fontosabb érveknek és ellenérveknek az ismerete és alkalmazása, amelyekkel a média tömegbefolyásolási, közönségmanipulációs hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni.</p> <p>A manipuláció és a médiaipari selejt megkülönböztetése egymástól.</p> <p>A médiaoptimizmus és -pesszimizmus fogalmának, alapvető érvkészletének ismerete.</p>
12. Jellegetes műsортípusok, médiaszövegek	
Hírműsorok	<p>A hír, a hírtérték, az infotainment és a vélemény fogalmainak ismerete és elkülönítése.</p> <p>A hírműsorszerkesztés elemi formáinak és normáinak ismerete és érvényesülésük kritikus megítélése.</p>
Reklám	<p>A reklám mint alkalmazott művészeti forma értelmezése.</p> <p>A reklámok címzettjének/célcsoportjának meghatározása.</p> <p>A reklámok gyakoribb képi, verbális, narratív megoldásainak a leírása és jellemzése; néhány gyakori befolyásolási technika felismerése és értékelése.</p>
Folytatásos teleregény (szappanopera)	<p>A szériaelv megjelenési formáinak ismerete és jellemzése.</p> <p>A teleregény szerkezeti sajátosságainak ismerete és bemutatása alkalmas példán.</p>

Show-műsorok	A valóságshow-műsorok (reality) jellemzése mint a jóízlés, a humánus, az önrendelkezés kikezdése, másfelől annak az elemi igénynek a megvalósulása, amelyben az egyszerű ember az elit helyett magát láthatja viszont a nyilvánosságban.
--------------	--

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai	
A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői; a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	Különböző képtípusok (pl. természeti, képzőművészeti és technikai képek) és a mozgókép előtti mozgásábrázolási-történetalkotási törekvések azonosítása a barlangrajztól a képregényig. A képalkotás és képrögzítés, mozgásábrázolás és történetmesélés motivációinak felismerése adott esetekben. A mozgókép utalásos természetének bemutatása és értelmezése szabadon választott, jellemző példákkal.
A látvány mozgóképi megszervezése	A kamera térbeli elhelyezésével és optikai beállításával kapcsolatos jelzések (nézet és látószög, térmélység, előtér-háttér) felismerése és magyarázata kortárs mozgóképi szövegek értelmezésében. A megvilágítás és a színhasználat szerepének felismerése, leírása és magyarázata kortárs mozgóképi szöveg értelmezésében.
Szerepjáték	A szereplők dinamikusan változó státusz helyzetének értékelése, elemzése, adott mozgóképi szövegek értelmezésében.
Montázs	A mozgóképi hanghatások fajtáinak elkülönítése, kombinációik és képekkel történő összekapcsolásuk megoldásainak leírása és magyarázata (pl. szinkronitás-aszinkronitás, időérzet és hangulatteremtés) a szövegelemzés során. A kép és hang montázsviszonyának értelmezése kortárs szerzői filmek értelmezésében.
2. A mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek	
A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése	A médiaszövegek rendszerezése néhány további fontos szempont szerint (elbeszélő és nem elbeszélő jelleg, animáció; a kifejező eszközök kísérleti használata), és ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
Cselekményelemzés	A műfaji konvenciók és a formanyelv cselekményre gyakorolt hatásának felismerése; a cselekményen belüli és azon kívüli események elkülönítése.
3. Műfaj- és műismeret	
A filmkultúra kettőssége	A kultúráhasadás jelenségének, okainak és következményeinek bemutatása és értékelése. A tömeg- és a magas/artistikus kultúra fogalmának elhatárolása.
Műfaji jellemzők	Egy szabadon választott tömegfilmes alkotói életmű bemutatása (pl. Chaplin, Ford, Hitchcock, Spielberg).
4. Korstílusok, szerzők és művek	
Korstílusok	A szerzőiség stílusjegyeinek (személyes világlátás, az alkotóra jellemző formanyelvi jegyek) felismerése és bemutatása. A film stílustörténeti korszakaihoz nehezen besorolható, ún. „nagy mesterek” (pl. Antonioni, Bergman, Bunuel, Cassavetes, Fellini, Godard, Kurosava, Pasolini, Tarkovszkij, Welles) közül egy alkotó életművének alaposabb bemutatása, a legfontosabb művek és a szerzőt jellemző témák, stílári eszközök alapján.
5. Egyetemes filmtörténeti ismeretek	
A filmtörténet kezdetei, az ősfilm	A Lumiére-fivérek és Meliés munkásságának ismerete.
A némafilmművészet	Griffith filmművészeti jelentőségének értékelése. A francia filmes avantgárd jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A hangosfilmművészet kialakulása	A lírai realizmus jellemzése, egy meghatározó alkotás ismerete.
A modern film	Új Hollywood jellemzése, néhány meghatározó alkotás ismerete.
A kortárs film	A Dogma mozgalom jellemzése, legalább két meghatározó mű ismerete.
6. Magyar filmtörténeti ismeretek	
A magyar film a második világháború előtt	A meghatározó műfajok (vígjáték és melodráma) jellemzése, néhány kiemelt mű ismerete.

Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. budapesti iskola jellemzése, néhány fontosabb alkotás ismerete.
A kortárs magyar film	Az ezredforduló utáni magyar film néhány fontosabb alkotója szerzői karakterének vázlatos bemutatása.
7. Média a mindennapi életben	
Társadalmi nyilvánosság	A nyilvános szereplés képessége, a nyilvános szereplés során elvárható etikai szempontok alkalmazása (pl. interjúhelyzetben).
Online média használata	A mindennapi kommunikáció digitális technológián alapuló formáinak (chat, SMS, e-mail, fórum) és nyelvi sajátosságai (pl. szókinccs, szavak alakváltozatai, mondatszerkesztés, az érzelm kifejezés eszközei) értelmező ismerete.
A média és az életmód	A fontos tömegkommunikációs modellek (transzmissziós, rituális, propaganda-reklám, befogadási modell) működésének szemléltetése önállóan gyűjtött médiapéldák alapján (pl. rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, esettanulmány formájában).
8. A médiaszövegek befogadása, a média közönsége	
Intertextualitás, sorozatelv	Annak a jelenségnek a bemutatása aktuális médiapéldák segítségével, hogy a médiaszövegek rendszeresen utalnak más médiaszövegekre, olykor csak a megelőző vagy az utána következő szövegek alapján értheti meg az adott textust a befogadó. A médiaszövegek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak az elemzése; a fontosabb újságírói modellek (elkötelezett, pártos, objektívsemleges, bulvár) ismerete és alkalmazása konkrét médiaszövegek esetében.
A befogadást befolyásoló tényezők	Nemlineáris szövegek szerkezeti felépítésének elemzése. Alkalmos példákkal a hálózati kommunikáció életmódra, életminőségre vonatkozó hatásainak bemutatása, a személyiség felbontása és megsokszorozása kapcsán az online médiahasználat veszélyeinek (pl. függőség, elmagányosodás, egészségkárosodás) értelmezése.
A sztár	A sztárfogalom kialakulása és módosulása.
9. A médiaintézmények	
A médiaszöveg mint termék	Néhány jellemző adat értelmezése (pl. a hazai filmipar és televíziós ipar nagyságrendje, a közpénzek és a „reklámtorta” mértéke).
A médiaipar intézményei	A független, illetve alternatív médiaintézmények, szakosított csatornák és bizonyos témákra specializálódott médiavállalkozások közötti különbségek bemutatása néhány jellemző példával.
A médiaipar ellenőrzése	A rasszizmus és a gyűlöletbeszéd tilalmának a szólásszabadság elvével való szembenállása; a konfliktus értelmezése a médiaszabályozás szempontjából.
10. A reprezentáció	
Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában	A morális pánik fogalmának ismerete. Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média agresszivizáló hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni.
11. Jellegetes műsortípusok, médiaszövegek	
Hírműsorok	A hírműsorok show-szerű átalakulásának értékelése. A televíziós dokumentarizmus átalakulásának értékelése.
Reklám	A reklám szerepe a média fenntartásában és befolyásolásában.
Show-műsorok	A show-műsorok forrásainak és rokon műfajainak ismerete (pl. varieté, cirkusz); a leggyakoribb showműsor-változatok ismerete és jellemzése. A show külsőségeinek, a közönség és a show műsorvezetője (showman) szerepének jellemzése. A valóság és a show viszonyának megfigyelése és értelmezése, alkalmas példán.
Számítógépes játék	Választott számítógépes játék elemző bemutatása (pl. prezentáció keretében) cselekményvezetés, szereplők rendszere és a felkínált identitások, megformáltság (képi világ, hangeffektusok), az interaktivitás lehetőségei szerint.

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vizsga nyelve: az adott nemzetiség nyelve

A nemzetiségi népismeret vizsgakövetelményei integráló (több tantárgy és műveltségi terület tartalmait egyesítő) jellegűek. Ezért ötvözik a történelem, a néprajz, a földrajz, a szociológia, a nyelvtörténet és nyelvjárástan, az építészettörténet, a zenetörténet és az állampolgári ismeretek elemeit. A vizsga arra is kiterjed, hogy a vizsgabizottság megállapíthassa, milyen mértékben képes a vizsgázó a hazai nemzetiség helyzetét, aktuális gondjait önállóan értelmezni, mérlegelni, a nemzeti-etnikai identitás megőrzésének tennivalóit megfogalmazni.

A nemzetiségi népismereti érettségi vizsga célja

Az érettségi vizsga célja annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

- ismeri az adott nemzetiség történetének alapvető jellemzőit, a nemzetiségi anyanemzet történetének legfontosabb eseményeit és összefüggéseit, Közép- és Délkelet-Európa népei együttélésének történeti jellemzőit;
- megismerkedett az adott nép, népcsoport sajátos kultúrájával, annak egyes területeivel, megkülönböztető jegyeivel;
- át tudja tekinteni és be tudja mutatni az adott nemzetiség kultúrájának fejlődését;
- ismeri az adott nép, népcsoport hazai településterületeit, azok természet- és gazdaságföldrajzi meghatározóit;
- tudja elemezni a földrajzi tényezők hatását az adott nemzetiség mindennapi életkörülményeire, életmódjára;
- be tudja mutatni a nemzetiségen mint társadalmi csoporton belül az eltérő érdekviszonyokat, a közösségi kapcsolatok alakulását, szervezeti kereteit;
- rendelkezik ismeretekkel az irodalmi és beszélt nyelv változatairól; be tudja őket mutatni; ismeri azokat a nyelvi-történeti hatásokat, amelyek alakították az adott nemzetiség által használt és beszélt nyelvet;
- ismeri az adott nemzetiség által beszélt nyelvhez kapcsolódó írott nyelvi emlékeket, össze tudja őket vetni a mai köznyelvvvel, irodalmi nyelvvel;
- be tudja mutatni az adott népcsoport épített környezetének sajátos vonásait, és a népcsoportok közötti kölcsönhatásokat;
- átfogó ismeretekkel rendelkezik az adott nép, népcsoport zenei kultúrájáról;
- tudja alkalmazni a legfontosabb zenei alapfogalmakat;
- be tudja mutatni mindazokat a szervezeti, politikai kereteket, amelyek között a nemzetiségek megőrizhetik sajátos kultúrájukat, erősíthetik önazonosságukat;
- ismeri a jogszabályi, törvényi háttérrel, annak alkalmazását a gyakorlatban;
- képes egy projektet megtervezni, amelyben komplex módon feltár egy témát vagy problémát a nemzetiség helyzetében.

Az emelt szintű vizsga célja a fentieken túl annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik a felsőoktatásban való továbbtanuláshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- látja és tudja értelmezni azokat a konfliktusokat, amelyeket a nemzetiségi közösséghez tartozó egyén él át többes kötődése következtében;
- elemezni tudja az interetnikus környezetben élő emberek, közösségek helyzetét az önazonosság fenntartása szempontjából;
- képes elemezni esettanulmányokat, amelyekben a tolerancia és a konszenzusos együttműködés kérdése áll a középpontban;
- ismeri és tudja értelmezni a globalizációnak és a modernizációnak a nemzetiségekre gyakorolt hatásait;
- tud logikusan érvelni egy adott probléma megoldását célzó elképzelés mellett. A vizsgák során értékelendő, hogy a vizsgázó
 - milyen fokon rendelkezik a megfelelő alapismeretekkel;
 - hogyan látja egy adott nemzetiséghez tartozó egyén és a különböző közösségek kapcsolatának meghatározó tényezőit;

- mennyire képes eligazodni környezetében, tudja-e értelmezni azokat a közösségi kapcsolatokat, amelyekkel származásából, lakóhelyéből eredően kapcsolatba kerül;
- mennyire ismeri a nemzetiségek magyarországi alkotmányos és törvényekben garantált jogait, helyi és országos érdekképviselőjük jogintézményeit, saját nemzetiségének politikai és civil önszerveződési formáit, identitása, hagyománya és kultúrája ápolásának módját, kereteit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
TÖRTÉNETI ISMERETEK	
1. Az adott nép, népcsoport eredete, megjelenése	
	Alapvető ismeretek a népcsoport eredetéről, közösséggé formálódásának kezdeteiről, az ezzel kapcsolatos írásos és íratlan források.
2. A népcsoport közösséggé szerveződésének fontosabb állomásai, kapcsolatrendszere	
	A közösségi együttélés formáinak, változásainak ismerete, történeti áttekintése, a jelenkorig érvényes hatások bemutatása.
3. A nemzetiséggé válás története és alakulása a jelenkorig	
	A politikai tényezővé válás ismertetése, jelenkori párhuzamok.
4. Az anyaország(ok) története és az adott hazai nemzetiség sorsfordulói	
	Összefüggések az anyaország(ok) és a hazai nemzetiség története között. A kapcsolatok bemutatása források, dokumentumok alapján. A politika kapcsolatokra gyakorolt hatásainak elemzése.
5. Az adott nemzetiség regionális történetének jellemző fejlődési vonulatai	
	A népcsoport helyi és regionális történetére vonatkozó források feltárása és értelmezése. Különböző állami keretek között élő azonos nemzetiségek történetének összehasonlító bemutatása szabadon választott példák alapján.
NÉPRAJZI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka	
	A népcsoport tárgyi hagyatékának ismerete, néhány jellegzetes eszköz bemutatása, elemzése a közösségre jellemző értékek szemszögéből.
2. Az adott nemzetiség szokásrendszere	
	A népcsoport családhoz, helyi közösséghez, vallásgyakorlásához kapcsolódó szokásrendszerének ismerete, bemutatása.
3. A média és a hagyományápolás	
	A tárgyi hagyaték és a szokások, közösségi ünnepek megjelenése az írott és elektronikus médiában. Annak feltárása, bemutatása és elemzése, hogy milyen szerepet játszik a média a nemzetiség hagyományos értékeinek fenntartásában.
4. A hagyományápolás szerepe az egyén közösséghez való tartozásának erősítésében	
	Projektterv készítése és bemutatása az alábbi témákban: A néprajzi hagyaték és családom, helyi közösségem. Hogyan tehető vonzóvá hasonló korú társaim számára a hagyományok ápolása, a tárgyi kultúra gondozása?
FÖLDRAJZI ISMERETEK	
1. Az anyaország földrajza. Az adott nemzetiség települései hazánkban.	
	Az anyaország földrajzának ismerete. A népcsoport hazai településterületeinek ismerete.
2. A településföldrajzi viszonyok hatása az adott nemzetiség életmódjára	
	A települési területekből adódó életviszonyok bemutatása.
3. Gazdaságföldrajzi meghatározottságok az adott nemzetiség életében	
	A népcsoport gazdasági kapcsolatainak feltárása és értelmezése. A gazdasági fejlődés felgyorsulásának következményei: a hatások bemutatása és elemzése a nemzetiség megmaradása szempontjából.
TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség szociológiai ismérvei	

	Azoknak az ismérveknek a feltárása és értelmezése, amelyek meghatározzák a népcsoporthoz tartozók alapvető és nagyobb közösségi kapcsolatait.
2. A közösségi összetartozás tudata és jellemző megnyilvánulási formái	
	A közösségek funkcióinak bemutatása.
3. Az egyén helye a nemzetiségi közösségekben, a többes kötődés hatásai	
	Az identitásvállalás jellemző magatartásformáinak bemutatása egy többes közösségi kötődésekre épülő társadalmi környezetben.
AZ ADOTT NEMZETISÉG NYELVÉVEL KAPCSOLATOS ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség nyelvi fejlődésére ható tényezők	
	A népcsoport nyelvének, nyelvváltozatainak bemutatása.
2. A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe	
	A tájnyelv szerepe a közösségi identitás megőrzésében.
3. Az adott nemzetiség beszélt nyelvének jellemzői Magyarországon	
	Nyelvi változatok jellemzőinek bemutatása. A helyi közösségekben használt nyelvi változat néhány jellegzetessége.
4. Az adott nemzetiség írott nyelvi emlékei	
	A hazai népcsoport írásos emlékeinek áttekintő bemutatása.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ÉPÍTETT KÖRNYEZETE	
1. Az adott nemzetiség építészeti kultúrája	
	A népcsoport lakókörnyezetének, közösségi célokra szolgáló épületeinek bemutatása, ismertetése.
2. Sajátos vonások az adott nép, népcsoport által használt épületekben formai-stílusbeli és funkcionális szempontból	
	Az építészet formai és funkcionális jegyei, eszközei.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ZENÉJE ÉS TÁNCKULTÚRÁJA	
1. A népcsoport szokásai és a zene, tánc kultúra kapcsolata	
	Az éneklés, a hangszeres zene és a tánc gyakorlata a népcsoport életében.
NEMZETISÉGI JOGI, TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. A nemzetiségpolitika jogszabályi keretei	
	A nemzetiségpolitikai törvénykezés alakulásának és hatásának ismertetése.
2. A nemzetiségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata	
	A nemzetiségi önkormányzat működése esettanulmányon keresztül.
3. A nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe a népcsoport önazonosságának fenntartásában.	
	Az önazonosság fenntartását szolgáló programok ismertetése, megvalósítása. Javaslatok az önkormányzati, egyesületi működésre.
4. A nemzetiség regionális történetének jellemzői	
	A népcsoport helyi és regionális történetére vonatkozó források feltárása és értelmezése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
TÖRTÉNETI ISMERETEK	
1. Az adott nép, népcsoport eredete, megjelenése	
	Egy szabadon választott forrás értelmező ismertetése. A népcsoport szerepe a magyar állam társadalmi szervezetében.
2. A népcsoport közösséggé szerveződésének fontosabb állomásai, kapcsolatrendszere	
	A népcsoport életmódtörténetének, értékrendszerének ismerete, a változások bemutatása.
3. A nemzetiséggé válás története és alakulása a jelenkorig	
	Az interetnikus kapcsolatok és a kölcsönhatások bemutatása.
4. Az adott nemzetiség regionális történetének jellemző fejlődési vonulatai	
	Azonos nemzetiség többségi és nemzetiségi helyzetben: azonosságok és különbségek. A családtörténet kutatásának eredményei, általános érvényű következtetések megfogalmazása és értelmezése a nemzet-nemzetiség-elsődleges közösség kapcsolatrendszerében.
NÉPRAJZI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka	

	Néhány jellemző tárgyhoz kapcsolódó munkaszervezési rendszer vagy szokásrendszer változásának, alakulásának magyarázó bemutatása.
2. Az adott nemzetiség szokásrendszere	
	Az élő szokások fenntartása és a modernizáció, globalizáció összefüggéseinek, egymásra hatásának bemutatása, értelmezése. A fenti hatásokat figyelembe vevő jövőkép felvázolása.
3. A média és a hagyományápolás	
	Helyzetelemzés, médiaprogramok bemutatása a nemzetiség fennmaradása és a kihívásokra történő alkalmazkodási kényszer szempontjainak figyelembevételével.
4. A hagyományápolás szerepe az egyén közösséghez való tartozásának erősítésében	
	Interetnikus kölcsönhatások kimutatása és értelmezése a regionális közösségben. A hagyomány szerepe a nemzetiségi közösségek fenntartásában. A hagyományteremtés módjai.
FÖLDRAJZI ISMERETEK	
1. Az anyaország földrajza. Az adott nemzetiség települései hazánkban.	
	A földrajzi környezet és a nemzetiségi kultúra kölcsönhatásának értelmező bemutatása.
2. A településföldrajzi viszonyok hatása az adott nemzetiség életmódjára	
	A hatások értelmezése.
3. Gazdaságföldrajzi meghatározottságok az adott nemzetiség életében	
	Modellek és alternatívák adott természeti és gazdaságföldrajzi környezetben a nemzetiség számára.
TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség szociológiai ismérvei	
	Saját vizsgálódások értelmező bemutatása.
2. A közösségi összetartozás tudata és jellemző megnyilvánulási formái	
	A nemzetiséget erősítő kisközösségi szerveződések funkciói, jellemzői. Ezek bemutatása és értelmezése.
3. Az egyén helye a nemzetiségi közösségben, a többes kötődés hatásai	
	Esettanulmányok értelmezése.
AZ ADOTT NEMZETISÉG NYELVÉVEL KAPCSOLATOS ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség nyelvi fejlődésére ható tényezők	
	A formáló hatások elemzése.
2. A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe	
	A köznyelv és a tájnyelv összefüggése, a környezeti nyelv (államnyelv) hatása a beszélt nyelv fejlődésére.
3. Az adott nemzetiség beszélt nyelvének jellemzői Magyarországon	
	Nyelvi változatok összehasonlítása a köznyelvvvel, az anyaország nyelvével.
4. Az adott nemzetiség írott nyelvi emlékei	
	Egy szabadon választott, jelentős nyelvi dokumentum bemutatása és értelmezése.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ÉPÍTETT KÖRNYEZETE	
1. Az adott nemzetiség építészeti kultúrája	
	Az épületek funkcionális jegyei.
2. Hatások és sajátosságok az épített környezetben nemzetiség által (is) lakott területeken	
	Az általános és kölcsönös jegyek érvényesülése a népcsoport építkezési gyakorlatában.
3. Az adott nemzetiség építészeti örökségének gondozása	
	Értékmentő program a lakóhelyen, figyelembe véve a népcsoport sajátosságait és a modernizáció követelményeit.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ZENÉJE ÉS TÁNCKULTÚRAJA	
1. Hagyományörzés és a jelen követelményei a nemzetiség zenekultúrájában	
	Hagyomány és modernitás a kisebbség kultúrájában.
NEMZETISÉGI JOGI, TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. A nemzetiségpolitika jogszabályi keretei	
	A jogszabályi keretek elemzése az elmúlt évtizedekben és ma.
2. A nemzetiségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata	
	A pozitív és negatív jellemzők számbavétele, javaslatok megfogalmazása, a működést javító elképzelések felvázolása.

3. A nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe a népcsoport önazonosságának fenntartásában.	
	E szerep bemutatása.
4. A nemzetiség regionális történetének jellemzői	
	A családtörténet kutatásának eredményei, általános érvényű következtetések. Megfogalmazása és értelmezése a nemzet-nemzetiség kapcsolatrendszerében.

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A Célnyelvi civilizáció érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a célnyelvi civilizáció tantárgy témakörei (gazdaság, földrajz, művészet stb.) kapcsán tanult ismeretekkel;
- ismeri-e a célországban élő emberek életmódját, szokásait, hagyományait;
- helyesen használja-e a témakörökkel kapcsolatos fogalmakat;
- birtokában van-e azoknak a képességeknek, amelyekkel az egyes eseményeket, jelenségeket értelmezni tudja;
- rendelkezik-e azokkal a képességekkel, elemzési módszerekkel, amelyekkel értelmezni tudja a jelenkor eseményeihez vezető összefüggéseket;
- tud térben és időben tájékozódni a célországok történelmében, földrajzában, gazdaságában, egyes művészeti ágaiban;
- képes-e a forrásokat megérteni és értelmezni;
- képes-e saját tapasztalatait, élményeit általános formában megfogalmazni, vagy a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra tud-e konkrét példákat és eseteket mondani;
- képes-e pontos ismeretekkel alátámasztva meghatározni a célország és a magyar kultúra közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- rendelkezik-e a szociális viselkedés megfelelő formáival, kellő nyitottsággal és toleranciával a más kultúrkörben élő embertársai iránt;
- képes-e folyékonyan, szabatosan, a megfelelő szókincset használva beszélni a célország kultúrájáról.

A középszintű vizsga a jelöltektől pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés egyszerűbb formáit várja el.

Az emelt szintű vizsga a középszintű követelményeket meghaladó ismeretanyagot, kifejezőkészséget, elemzési és összehasonlítási szempontokat, önálló ítéletalkotási készséget vár el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
1. Kompetenciák	
1.1. Ismeretszerzés célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, diagramok, képek stb.) információkat gyűjteni, azokat rendszerezni, értelmezni, összevetni, következtetéseket levonni.
1.2. Kritikai gondolkodás	
1.3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven a témák komplex, életszerű bemutatására 10-15 percben. A beszámoló legyen logikusan felépített, árnyaltan megfogalmazott; a tanuló ismerje és alkalmazza a célországra jellemző szakszókincset, fogalmakat.

1.4. Tájékozódás térben és időben	A tanuló legyen képes a célország fejlődése, történelme, kultúrája szempontjából fontos tájegységeit, helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarország és a célország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.
2. Témakörök	
2.1. A célnyelvi országok földrajza	A célnyelvi országok földrajzi fekvése, tájegységei. Éghajlat, élővilág. Geopolitikai helyzet, annak következményei, nemzetiségek, ki- és bevándorlók, identitástudat. Turisztikai nevezetességek.
2.2. A célnyelvi országok gazdasága	A gazdaság főbb jellemzői. Pénzügyi ismeretek, fizetőeszköz, pénzhasználati szokások. Közlekedés. Idegenforgalom. Életszínvonal, életminőség. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás. Munkavállalás. A célnyelvi országok és az Európai Unió.
2.3. Politikai berendezkedés	A célnyelvi ország/ok politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország/ok és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe. A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi helyzettel.
2.4. Társadalmi viszonyok	
Társadalmi berendezkedés, problémák	A célnyelvi ország/ok társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok. A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.
Oktatás	A célnyelvi ország/ok hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célországban.
A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezeti szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.
Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország/okban.
Közösségi szolgálat	Önkéntesség és közösségi szolgálat a célnyelvi ország/okban
2.5. Hagyományok, szokások, életmód	A család szerepe, családi élet, családi ünnepek, mindennapi rítusok.
Család	A célnyelvi ország/ok családmódellei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.
Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi országokban.
A szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.
2.6. Környezetvédelem	
Éghajlatváltozás	A célnyelvi országokra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.
Környezeti problémák	A célnyelvi országokra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel. A sajtó, a televízió és a rádió helyzete, szerepe a célnyelvi országokban.
Törekvések a környezeti károk enyhítésére	
Energiagazdálkodás	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország/okban és hazánkban.
Biogazdálkodás	A biogazdálkodás szerepe a célország/ok mezőgazdaságában és Magyarországon.
Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, tájgazdálkodás a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
2.7. Tömegkommunikáció, média	A sajtószabadság helyzete a célnyelvi ország/okban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország/ok fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.

2.8. Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi országokban és hazánkban. A célnyelvi országok legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.
2.9. Tudományok	A célnyelvi ország/ok és tudósai, feltalálók szerepe a fejlődésben, a tudományok történetében. Találmányok. Újdonságok a célország/ok tudományos életében.
2.10. Ismeretek a célnyelvi ország/ok történelméről	A célnyelvi ország/ok történelmének kezdetei térben és időben; fejlődésük 3-4 csomópontja, országok történelmi fejlődésének főbb szakaszai, 2-3 kiemelkedő jelentőségű személyisége.
2.11. Ismeretek a célnyelvi ország/ok irodalmáról	A célnyelvi irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő alkotója és alkotása.
2.12. Ismeretek a célnyelvi ország/ok művészetéről	A célnyelvi országok művészettörténetének legfontosabb korszakai, kiemelkedő alkotók/alkotások az építészetben, képző- és iparművészetben. A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet jeles képviselői, alkotásai.
2.13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene	Aktualitások a kapcsolatokban. A célnyelvi ország/ok aktuális politikai, társadalmi, gazdasági és/vagy művészeti eseményei (irodalmi Nobel-díj, EU-hoz való viszony változása stb.).

EMELT SZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
1. Kompetenciák	
1.1. Ismeretszerzés célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, diagramok, képek stb.) információkat gyűjteni, azokat rendszerezni, értelmezni, összevetni, következtetéseket levonni.
1.2. Kritikai gondolkodás	A tanuló ismerje fel a célnyelvi ország/ok hazánktól eltérő sajátosságait, legyen képes tények és vélemények megkülönböztetésére, ok-okozati összefüggések felismerésére, értelmezésére, következtetések levonására, tudjon önállóan kérdéseket megfogalmazni, problémákat felismerni, megoldásukra javaslatot tenni a tanult tartalmak alapján.
1.3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven a témák komplex, életszerű bemutatására 10-15 percben. A beszámoló legyen logikusan felépített, árnyaltan megfogalmazott és a tanuló ismerje és alkalmazza a célországra jellemző szakszókincset, fogalmakat.
1.4. Tájékozódás térben és időben	A tanuló legyen képes a célország fejlődése, történelme, kultúrája szempontjából fontos tájegységeit, helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarország és a célország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.
2. Témakörök	
2.1. A célnyelvi országok földrajza	A célnyelvi országok földrajzi fekvése, tájegységei. Éghajlat, élővilág. Geopolitikai helyzet, annak következményei, nemzetiségek, ki- és bevándorlók, identitástudat. Turisztikai nevezetességek.
2.2. A célnyelvi országok gazdasága	A gazdaság főbb jellemzői. Pénzügyi ismeretek, fizetőeszköz, pénzhasználati szokások. Közlekedés. Idegenforgalom. Életszínvonal, életminőség. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás. Munkavállalás. A célnyelvi országok és az Európai Unió.
2.3. Politikai berendezkedés	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban.
2.4. Társadalmi viszonyok	
Társadalmi berendezkedés, problémák	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
Oktatás	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célországban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
A vallás és az egyházak szerepe	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi országokban.

Köznyelv és dialektusok	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Közösségi szolgálat	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
2.5. Hagyományok, szokások, életmód	
Család	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Családi ünnepek	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
A szabadidő eltöltése	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
2.6. Környezetvédelem	
Éghajlatváltozás	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Környezeti problémák	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Törekvések a környezeti károk enyhítésére	
Energiagazdálkodás	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
Biogazdálkodás	A bioélelmiszerek, egyéb biotermékek iránti kereslet a célországban és itthon.
Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	A „zöld mozgalmak”, a Natura 2000 hálózat a célnyelvi országokban és Magyarországon.
2.7. Tömegkommunikáció, média	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi országokban. A célország vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.
2.8. Sport	A célnyelvi országokra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi országokban és Magyarországon.
2.9. Tudományok	Egy tudományág történetének és kiemelkedő képviselőinek bemutatása. Aktuális tudományetikai kérdések.
2.10. Ismeretek a célnyelvi ország/ok történelméről	A célnyelvi ország/ok és Magyarország történelmi kapcsolatai, ennek 3-4 kiemelkedő jelentőségű eseménye, illetve 2-3 személyisége.
2.11. Ismeretek a célnyelvi ország/ok irodalmáról	Az irodalom szerepe a mindennapokban. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete. A célnyelvi ország/ok és Magyarország irodalmi kapcsolatai.
2.12. Ismeretek a célnyelvi ország/ok művészetéről	A célnyelvi ország/ok leghíresebb múzeumai, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai. A célnyelvi ország/ok és Magyarország művészeti kapcsolatai.
2.13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene	A célnyelvi ország/ok kulturális intézetének tevékenysége, rendezvényei Magyarországon. Az aktuális magyar vonatkozású események megjelenése a célnyelvi ország/ok médiájában, illetve a célnyelvi ország/ok megjelenése a magyar médiában.

BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli

A Belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a főbb rendészeti fogalmakat, a rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erőit, eszközeit,
- tudja-e a rendészeti szerveket egymástól megkülönböztetni, rámutatni azok azonosságaira és különbözőségeire,
- képes-e a rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,

¹ Megállapította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 11. § (4). Hatályos: 2008. II. 1-től.

- ismeri-e a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályok főbb rendelkezéseit,
- elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat, tudja-e azokat értelmezni,
- ki tudja-e választani az elsősegélynyújtáshoz, a terepen történő tájékozódáshoz, a szakmai feladatok ellátásához szükséges eszközöket,
- tudja-e az eszközöket szakszerűen és célszerűen használni,
- képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
<i>1. A rendészet alapjai</i>	
1.1. Rendészet, rendészeti szervek	A rend, a közrend (belső rend) és a határrend. A biztonság, a nemzetbiztonság és a közbiztonság. A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelme, az államhatár rendjének védelme. A katasztrófavédelem és a polgári védelem. A katasztrófák felosztása. A rendészet szervei.
1.2. A rendészeti szervek általános jellemzése	A rendészeti szervek működését meghatározó főbb jogszabályok. A rendészeti szervek rendeltetése jogállása és feladatai. A rendőrség és a katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erői (személyi állománya) és eszközei.
<i>2. A rendészeti szervek szakmai tevékenysége</i>	
2.1. A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek működése és irányítása	A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei. A rendőrség, a katasztrófavédelem működésének általános elvei és szabályai. A rendészeti szervek irányítása és vezetése.
2.2. Intézkedések és kényszerítő eszközök	A rendőri intézkedések, alkalmazásuk alapvető szabályai. A kényszerítő eszközök és alkalmazásuk legfontosabb szabályai.
2.3. A katasztrófák felosztása	A katasztrófa fogalma. A katasztrófák csoportosítása.
2.4. Együttműködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek	A rendészeti szervek együttműködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, lakossággal és a civil kontroll. A rendészeti szervek filozófiája. A rendőrség által alkalmazott szolgálati tevékenységek jellemzése. A katasztrófavédelmi szolgálati tevékenységek jellemzői. A katasztrófavédelem tevékenysége egyes katasztrófa-helyzetekben.
<i>3. A rendészeti szervek funkcionális tevékenysége</i>	
3.1. A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység.	A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai. A rendészeti szervek tagjává válásának feltételei. A rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások.
3.2. A szolgálattal összefüggő jogok és köteleességek	A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és köteleességei. A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások jogi, szakmai és etikai követelmények.

3.3. A környezet-, a munka- és egészségvédelem	A környezet-, a munka- és egészségvédelem célja és feladatai. Az elsősegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsődleges ellátásának gyakorlati feladatai.
3.4. A szolgálati érintkezés	Rendfokozatok és állománycsoportok. Fegyelmi és függőségi viszonyok. A szolgálati érintkezés főbb szabályai.
3.5. Az alaki magatartás	Az alakiság jelentősége. A főbb alaki elvárások és követelmények.
4. Tereptan	
4.1. A tereptan alapjai	A terep fogalma, fajtái, jellemzői, a világtér meghatározása. A térkép fogalma, fajtái, méretaránya. A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.
4.2. A terepen történő tájékozódás	A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Az iránytű, a tájoló és a távcső használata. A közúthálózat számozása, a közúti gépjárművek államjelzései, a magyar rendszám táblák ismertető jegyei.
5. A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	
5.1. A jogellenes cselekmények	A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása, a velük szembeni fellépést szabályozó jogszabályok.
5.2. Szabálysértési alapismeretek	A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok, az elkövetőkkel szemben alkalmazható szabálysértési szankciók. A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő személyek. A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, főbb szabályai. A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői.
5.3. Bűncselekményi alapismeretek	A bűncselekmény fogalma, felosztása, elkövetői. A tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete. A büntethetőségi akadályok. Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók. A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb bűncselekmények köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői.
5.4. Nyomozási alapismeretek	A büntetőeljárás elvei. A büntető ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő személyek. A büntetőeljárás szakaszai. A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök. A büntetőeljárás cselekményei és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások és módszerek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A rendészet alapjai	
1.1. Rendészet, rendészeti szervek	A rend, a közrend (belső rend) és a határrend. A biztonság, a nemzetbiztonság, és a közbiztonság. A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelme, az államhatár rendjének védelme. A katasztrófavédelem és a polgári védelem. A katasztrófák felosztása.

	<p>A rendészet szervei.</p> <p>A rendészet alapfogalmainak bemutatása ábrák segítségével.</p>
1.2. A rendészeti szervek általános jellemzése	<p>A rendészeti szervek működését meghatározó főbb jogszabályok, és azok hatálya.</p> <p>A rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai.</p> <p>A rendőrség, a katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erői (személyi állománya) és eszközei.</p>
1.3. A rendészeti szervek kialakulása	<p>A rendészeti szervek kialakulása, és társadalmi háttere.</p> <p>A rendészeti szervek specializálódásának állomásai.</p> <p>A társadalmi környezet hatása a rendészeti szervek működésére.</p> <p>Kontinentális és amerikai típusú rendészeti szervek.</p>
2. A rendészeti szervek szakmai tevékenysége	
2.1. A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek működése és irányítása	<p>A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei.</p> <p>Az egyes rendészeti szervek szolgálati tagozódásának és szakmai tevékenységi területeinek eltérései.</p> <p>A rendőrség, a katasztrófavédelem működésének általános elvei és szabályai.</p> <p>A rendészeti szervek irányítása és vezetése.</p> <p>Az irányítás és vezetés közötti különbségek.</p> <p>Az irányítás és a vezetés jogi eszközei.</p>
2.2. Intézkedések és kényszerítő eszközök	<p>A rendőri intézkedések és alkalmazásuk alapvető szabályai.</p> <p>A kényszerítő eszközök és alkalmazásuk legfontosabb szabályai.</p> <p>Az intézkedések és az alapvető állampolgári jogok korlátozásának összefüggései.</p> <p>A kényszerítő eszközök együttes alkalmazásának lehetőségei és korlátai.</p>
2.3. A katasztrófák felosztása	<p>A katasztrófa fogalma.</p> <p>Katasztrófák csoportosítása kiterjedésük és eredetük szerint.</p>
2.4. Együttműködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek	<p>A rendészeti szervek együttműködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, lakossággal és a civil kontroll.</p> <p>A nyilvánosság és a média szerepe a rendészeti szervek életében.</p> <p>A magyar, és a tanulmányok során megismert külföldi rendészeti szervek filozófiája.</p> <p>A rendőrség szervei által alkalmazott szolgálati tevékenységek jellemzése.</p> <p>Az egyes szolgálati formák alkalmazásának eltérései a különböző szolgálati ágaknál.</p> <p>A katasztrófavédelmi szolgálati tevékenységek jellemzői háború esetén és békeidőben.</p> <p>A katasztrófavédelem tevékenysége az egyes katasztrófavédelem helyszíneken.</p>
3. A rendészeti szervek funkcionális tevékenysége	
3.1. A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység	<p>A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai.</p> <p>A rendészeti szervek tagjává válásának feltételei.</p> <p>A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások, jogi, szakmai és etikai követelmények.</p> <p>A rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások.</p> <p>A rendészeti szervek eltérő állományviszonyú tagjainak jogállása.</p> <p>Az eltérő állományviszony alapján a rendészeti szervek tagjait megillető juttatások.</p>

3.2. A szolgálattal összefüggő jogok és kötelességek	A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és kötelességei. A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások jogi, szakmai és etikai követelmények.
3.3. A környezet-, a munka- és egészségvédelem	A környezet-, a munka- és egészségvédelem célja és feladatai. Az elsősegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsődleges ellátásának gyakorlati feladatai, eszközei, és azok alkalmazásának szabályai. A szolgálati baleset fogalma, teendők bekövetkezése esetén.
3.4. A szolgálati érintkezés	Rendfokozatok és állománycsoportok. A rendfokozati és állományjelzések. Fegyelmi és függőségi viszonyok. Fegyelemsértés, fegyelmi büntetések. Jutalmazás és elismerés a rendészeti szerveknél. A szolgálati érintkezés főbb szabályai.
3.5. Az alaki magatartás	Az alakiság és alakiaság jelentősége. A főbb alaki elvárások és követelmények. Egyes alaki mozgásmódok.
4. Tereptan	
4.1. A tereptan alapjai	A terep fogalma, fajtái, jellemzői, a világtér meghatározása eszközökkel, illetve eszköz nélkül. A térkép fogalma, fajtái, méretaránya, a katonai térképek jellemzői. A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.
4.2. Terepen történő tájékozódás	A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Az iránytű, a tájoló és a távcső használata. Modern navigációs eszközök, azok alkalmazási területei. A közúthálózat számozása, a közúti gépjárművek államjelzése, a magyar rendszámotablák ismertető jegyei. Az eltérő rendszámotablák kiadásának feltételei.
5. A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	
5.1. A jogellenes cselekmények	A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása, a velük szembeni fellépést szabályozó jogszabályok. A jogértelmezés fogalma, módszerei.
5.2. Szabálysértési alapismeretek	A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok, az elkövetőkkel szemben alkalmazható szabálysértési szankciók. Az egyes szabálysértési szankciók halmazati alkalmazása. A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő fő- és mellékszemélyek. A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, főbb szabályai. Védelem, képviselő, jogorvoslat. Kényszerintézkedések és azok alkalmazásának szabályai. A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői. Kettős alakzatú jogsértések elhatárolása.
5.3. Bűncselekményi alapismeretek	A bűncselekmény fogalma, felosztása, elkövetői. A bűncselekmény kialakulásának feltételei (társadalomra veszélyesség, bűnösség, büntethetőség, hatóképesség). A tényállás fogalma, fajtái. Az általános törvényi tényállás szerkezete, egyes elemeinek meghatározása, szerepük a bűncselekmény létrejöttében. A büntethetőségi akadályok rendszere. Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók. A mediáció és az elterelés. A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb bűncselekmények köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői.

5.4. Az elkövető és az áldozat	Az elkövetővé és az áldozattá válás okai. A személyiség fejlődés és az elkövetővé válás összefüggései. A viktimológia fogalma, kutatási területei. Áldozatvédelem és az ezzel kapcsolatos állami feladatok.
5.5. Az egyes bűncselekmény típusok kriminológiai jellemzői	A személy elleni, a közlekedési, a házasság, család, ifjúság, nemi erkölcs elleni, valamint a vagyon elleni bűncselekmények kriminológiai jellemzői. Modern bűnözési jelenségek, a nagyvárosi bűnözés formái. A szervezett bűnözés, és a bűnszervezetek működésének jellemzői. A terrorizmus jellemzői, a terrorizmus és a szervezett bűnözés kapcsolata.
5.6. Nyomozási alapismeretek	A büntetőeljárás elvei. A büntető ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő fő- és mellékszemélyek. A büntetőeljárás szakaszai. Jogorvoslati lehetőségek a büntetőeljárás során. A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök. A kriminalisztikai azonosítás fogalma, menete, módszerei, jelentősége. Nyomok fogalma, csoportosítása, felkutatásuk és rögzítésük módszerei. A büntetőeljárás cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások és módszerek.

UTAZÁS ÉS TURIZMUS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

Az utazás és turizmus középszinten lehető érettségi vizsga.

A középszintű érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó ismereteit tekintve ismeri-, tudja-e:

a tanterv 1-4. modulja alapján

- a magyar és nemzetközi idegenforgalom fejlődési tendenciáit, főbb jellemzőit,
- az idegenforgalom hatását a gazdasági, társadalmi és természeti környezetre,
- az utazási döntéseket befolyásoló tényezőket,
- a szervezett utak típusait és jellemzőiket,
- a szálláshelyek típusait és jellemzőiket,
- a közlekedés és idegenforgalom kapcsolatát,
- a vendéglátás szolgáltató egységeinek típusait, jellemzőiket,
- a programszervezés alapfogalmait;

ezenkívül az iskola helyi tantervében szereplő választott moduloknak megfelelően:

5. modul
- a fenntartható fejlődés idegenforgalomban történő értelmezését,
 - a levegő- és vízminőség kölcsönhatását az idegenforgalom területén,

6-7. modul

- a vállalkozási formákat,
- az idegenforgalmi marketing alapfogalmait,
- reklám lényegét és szerepét,
- a vállalkozások indításának alapfeltételeit,

8. modul

- a falusi turizmus jellemzőit,
- a falusi települések idegenforgalmi potenciálját;

¹ Beiktatta: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 10. §, melléklet. Hatályos: 2005. I. 1-től.

képességeit tekintve képes-e:

- szolgáltatói attitűddel szemlélni környezetét,
- önálló, mérlegelő döntéshozásra,
- önálló információgyűjtésre, feldolgozásra, alkalmazásra,
- véleményalkotásra és véleményének, álláspontjának megvédésére.

GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája:

Középszinten: írásbeli és szóbeli

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli

Középszinten az írásbeli vizsga a hagyományos számonkérési rendszertől eltérően projekt munka készítése. (Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modultárgy több részlemét.)

Középszinten a szóbeli vizsga a fentieknek megfelelően két részből áll: a projekt munka megvédéséből (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből), valamint egy, a vizsgakövetelményeknek megfelelő témakörből kihúzott tétel kifejtése.

Emelt szinten az írásbeli vizsga kétféle módon történhet. A tanulóknak lehetősége van a középszinttel formailag megegyező (tartalmilag mélyebb, átfogóbb ismereteket bemutató) projekt munka elkészítésére, vagy ennek alternatívájaként az emelt szinten meghatározott témakörökhöz (makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdasági ismeretek) kapcsolódó feladatok megoldására.

Emelt szinten a szóbeli vizsga *a)* és *b)* tételrészekből áll.

a) A vizsgakövetelményeknek megfelelő témakörből kihúzott tétel kifejtése.

b) Vagy a projekt munka megvédéséből, vagy egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezéséből, elemzéséből egy megadott forrás alapján.

A gazdasági ismeretek érettségi vizsga célja:

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megismerkedett a közgazdaságtan tudomány fogalmaival, azokat egyértelműen képes azonosítani, helyesen használja. Emelt szinten a fogalmak jelentésváltozatait is képes megkülönböztetni;

- képes önállóan is új ismereteket gyűjteni az őt körülvevő gazdasági környezetről, gazdálkodási szabályokról, a háztartások, üzleti élet gazdálkodási szokásairól;

- képes megszerzett ismereteit személyes formában - önálló véleményeként - elmondani;

- tud a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra konkrét példákat és eseteket mondani;

- jártas a modellalkotásban, elvonatkoztatásban annyira, hogy saját élményeit és tapasztalatait képes általános formában is megfogalmazni;

- meg tudja különböztetni a lényeges és lényegtelen információkat, és ez alapján képes adott forrásokból információk gyűjtésére és következtetések levonására;

- felismeri azokat a különbségeket és azonosságokat, amelyek alapján képes meglátni, szintetizálni a gazdasági ismeretek és a hozzá kapcsolódó tudományterületek összefüggéseit, amelyekről már hallott, tanult;

- jártas a problémák felismerésében, a feladatok helyes értelmezésében és megoldások keresésében;

¹ Beiktatta: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 10. §, melléklet. Hatályos: 2005. I. 1-től.

- képes a gazdasági jellegű problémák alternatív megoldásainak értékelésére, otthonosan mozog a várható eredmények becslésében;
- egyszerű, emelt szinten bonyolultabb mutatószámok kiszámítását elsajátította, azokat képes gazdasági értelemben használni;
- képes egy adathalmazból többféle feladat megoldására.

Tartalmi követelmények:

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei	A közgazdaságtan tárgya, elhelyezése a tudományok rendszerében. A közgazdaságtan tudomány részei. Alap problémája, alapvető kérdései. A gazdasági gondolkodás alapvető elvei. A szűkösség problémája. Főbb gazdasági szereplők jellemzése, helyük a gazdálkodási folyamatban. A gazdasági körforgás. Aktuális kérdések, amelyekre keresi a választ. Vizsgálódási módszereinek lényegi elemei, és ezek példákon keresztül történő bemutatása.	A közgazdaságtan történelmének fő korszakai (közgazdasági elődök - merkantilizmus, fiziokraták, Adam Smith munkássága, klasszikus közgazdaságtan, Keynes munkássága, neoklasszikus közgazdaságtan, polgári közgazdaságtan és marxizmus, gazdasági liberalizmus), az egyes korszakok jellemzői és neves képviselői. A modellezés, mint vizsgálati eszköz előnyei, hátrányai. A határelemzés, mint alapvető eszköz. Határelemzés versus átlagelemzés. A gazdasági racionalitás értelmezése. A ceteris paribus elv alkalmazása. Az alternatív költség fogalmának meghatározása, értelmezése. Gazdasági rendszerek. Magyarország gazdasága, mint piacgazdaság.
A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői	A piac fogalma, típusai, a piaci szereplők meghatározása. A kereslet, a keresleti függvény és a kínálat, kínálati függvény értelmezése. Marshall-kereszt segítségével a piaci egyensúly, a túlkereslet és túlkínálat értelmezése. A „láthatatlan kéz” működésének, a piaci önszabályozásnak a bemutatása.	A piacgazdaság alappillérei - magántulajdon, elosztási rendszerek, munkamegosztás, verseny. Az árak szerepe a piacon. Piaci folyamatok magyarázata a Marshall-kereszt segítségével. Specializáció és a komparatív előnyök tana.
A pénz kialakulása és funkciói	A különböző pénztörténeti korszakok bemutatása a munkamegosztás és a csereformák fejlődésén keresztül. A pénz funkciók meghatározása, és annak szemléltetése, hogy a különböző pénzfomák, hogyan töltötték be a pénz szerepkörét. A pénz szerepe a gazdálkodásban. A váltó fogalma, szerepe a bankjegy kialakulásában.	Bankok és a hitelezés kialakulása. Egyszintű, kétszintű bankrendszer, pénzintézetek fajtái, azok főbb jellemzői. A magyar bankrendszer kialakulása.

<p>A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése</p>	<p>A háztartás, mint fogyasztó helye, szerepe a modern gazdaságban. A szűkösség értelmezése a háztartás esetén. A racionalitás értelmezése a fogyasztóra, s ennek modellezése. A szükséglet fogalma, csoportosítása, rangsorolása (preferencia rendszer). Háztartás költségvetésének összeállítása. A háztartás megtakarítása, befektetési szempontjai. A piaci keresleti függvény ábrázolása és jellemzése.</p>	<p>A fogyasztás, család, háztartás, szükséglet, igény és kereslet fogalma, az egyes fogalmak közötti különbségek, illetve összefüggések. A hasznosság kardinális és ordinális megközelítése. Hasznossági függvények ábrájának elemzése. Telítettségi pont jelentése és felismerése. A határhaszon és a csökkenő határhaszon értelmezése. A fogyasztók preferenciáinak bemutatása közömbösségi görbék rendszerén keresztül. A fogyasztói döntést korlátozó tényezők, a jövedelem és az árak változásának hatása a fogyasztói döntésekre. A költségvetési egyenes értelmezése. A piaci keresleti függvény levezetése.</p>
<p>A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők</p>	<p>A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők. A marketing eszközök hatása a fogyasztói döntésekre. A fogyasztó jogai, fogyasztóvédelem.</p>	<p>A kereslet rugalmasságának többoldalú megközelítése, értelmezése.</p>
<p>A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák</p>	<p>A vállalkozó fogalma. Vállalkozói tulajdonságok. A vállalkozások fogalma és céljai. A vállalkozás alapításának, működésének külső és belső feltételei, érintettjei. Vállalkozások csoportosítása különböző szempontok alapján. Vállalkozási formák jellemzése.</p>	<p>Vállalkozói és a menedzseri szerepkör összehasonlítása. Vállalkozási forma megválasztásának szempontjai, a különböző vállalkozási formák előnyei és hátrányai. Tulajdonosi szerkezet alakulása az utóbbi években Magyarországon. A privatizáció fogalma, alapvető formái, jelentősége, szerepe a magyarországi átalakulás során a 90-es évektől kezdődően. A nonprofit szféra főbb területei és sajátosságai.</p>
<p>A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik</p>	<p>Termelési tényezők megnevezése, jellemzése. A termelési tényezők szerepe a vállalkozás döntéseiben. A munkamegosztás jelentősége, fejlődése a termelésben. Termelékenységet befolyásoló tényezők. A vállalkozás működése során felmerülő költségek típusai. A termelői racionalitás értelmezése és a profit alakulása. Az idő szerepe és értelmezése a közgazdaságtanban.</p>	<p>Az erőforrások és a termelés kapcsolata. A technológiai és gazdasági hatékonyság. A termelési függvény elemzése, meghatározói, ábrázolása. Kiadás versus költség és bevétel versus haszon. A vállalkozás működése során felmerülő költségek jellemzői és a köztük érvényesülő összefüggések. A különböző profilkategóriák meghatározása, értelmezése. A különböző bevételi, költség- és profitfüggvények elemzése, meghatározói, ábrázolásuk.</p>

<p>Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás különböző piaci viszonyok között</p>	<p>A piaci formák és jellemzőik. A vállalkozás piaci helyzetének, döntéseinek szerepe az árbevétel alakulásában. A profitorientáció értelmezése. A fedezeti pont jelentősége a vállalkozási döntésekben. A tisztességes piaci magatartás és verseny védelmének állami eszközei és a versenyszabályozás.</p>	<p>A tökéletes verseny viszonyai között működő vállalkozások döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A verseny „torzulásai” és azok szükségszerűsége. A monopolhelyzet kialakulásának okai. A monopólium, mint piaci forma jellemzői, döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A fedezeti pont és az üzembezárási pont értelmezése és számítása különböző piaci formák esetén. A természetes monopólium kialakulása, működésének szabályozási lehetőségei. Az árdiszkrimináció értelmezése, fajtái. A monopolhelyzet társadalmi előnyei és hátrányai, különös tekintettel a jóléti szempontokra. A fogyasztói és a termelői többlet, illetve a holtteherveszteség értelmezése.</p>
<p>A vállalkozás finanszírozása, működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők. A tőkepiac</p>	<p>Az induló tőke, a pótlólagos tőkebefektetések és az eredmény hatása a vállalkozás vagyoni helyzetére. A vállalkozás eredményét befolyásoló tényezők. Finanszírozási források: saját forrás, idegen forrás. A tőke ára. A kereskedelmi bankok ezzel kapcsolatos feladatai. Folyószámla hitelek; Rövid-, közép- és hosszú lejáratú bankhitelek. Hitelezéssel kapcsolatos alapfogalmak (kamat, futamidő, fedezet, jelzálog, sajáterő).</p>	<p>A jövedelem és a vagyon kapcsolata. A vagyonértékelés módozatai. A jelenérték számítás. A tőke kínálat jellemzői, alakulására ható tényezők. A tőkekereslet jellemzése, alakulására ható tényezők. Értékpapírok fajtái és jellemzői. A tőzsdék fajtái, működésük. Részvények adásvételének gyakorlata, jelentősége.</p>
<p>A piaci mechanizmus működési zavarai</p>	<p>A vállalat működését befolyásoló „külső környezet” főbb összetevői. Az externáliák fogalma, elemzése, hatása a vállalkozás életére, különös tekintettel a környezetgazdálkodás jelentőségének növekedésére.</p>	<p>Közjavak, magánjavak, vegyes javak. A potyautas magatartás. Piaci mechanizmus kritikája, működési elégtelenségei.</p>
<p>A munka, mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában</p>	<p>A munkaerő, mint termelési tényező bemutatása. Az emberi erőforrás helye, szerepe a vállalkozások életében. A munkaerőpiaci elhelyezkedést segítő kompetenciák. A bér meghatározó tényezők, a piaci és a nem piaci erők hatása. A szociális párbeszéd a munkáltatók és a munkavállalók között.</p>	<p>A munkakínálat jellemzői, alakulására ható tényezők. A munkakereslet jellemzése, alakulására ható tényezők. A humán tőkebefektetés megtérülése. A munkabérek alsó és felső korlátja.</p>

<p>A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése</p>	<p>A makrogazdaság szereplői és a makrogazdasági körforgás. A nemzetgazdaság kibocsátásának mérésének problémái. Makrogazdasági mutatók értelmezése, számításuk. A háztartások jövedelmének keletkezési forrásai. A jövedelem felhasználása. A háztartások megtakarítási attitűdjei, formái. A megtakarítások szerepe a makrogazdaságban. A fogyasztás, a megtakarítások, a beruházások közötti makrogazdasági összefüggés.</p>	<p>A nemzetgazdasági fogyasztási és a beruházási függvény ismerete, elemzése, meghatározóik, ábrázolásuk. A fogyasztás részesedése a nemzetgazdaság által megtermelt jövedelemből. Életszínvonal. A hazai fogyasztás összehasonlítása nemzetközi példákkal. Az árupiaci kereslet a tervezett jövedelem függvényében.</p>
<p>A modern pénz teremtése és a pénzpiac</p>	<p>A modern pénz fogalma, a pénzteremtés folyamata, mechanizmusa. Pénzkímélő eszközök használata a gyakorlatban.</p>	<p>A pénzkeresletre ható tényezők. A pénzkínálat alakulása és a jegybank szerepe ebben. A pénzkeresleti és a pénzkínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. A gazdaság pénzszükségletét meghatározó tényezők. Az egyensúlyi kamatláb. Pénzügyi intézmények rendszere Magyarországon - szereplők, feladatuk és tevékenységük.</p>
<p>A munkapiac és a munkanélküliség problémájának elemzése</p>	<p>A munkapiaci szereplők meghatározása, a kereslet és kínálat értelmezése. A munkapiac szemléltetése a keresleti és kínálati függvény segítségével. A munkapiaci helyzetek értelmezése. A munkanélküliség fogalma, típusai, mérése. Munkanélküliségi ráta értelmezése.</p>	<p>A munkakeresleti és a munkakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. Foglalkoztatottság és munkanélküliség Magyarországon. A hazai és a nemzetközi foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatok összehasonlítása. A tőkeállomány és a foglalkoztatottság hatása a nemzetgazdasági jövedelem alakulására.</p>
<p>Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok</p>	<p>A klasszikus újratermelési ciklus sajátosságainak bemutatása. A modern állam szerepvállalásának közvetlen előzményei. Az állami beavatkozás oka, célja, eszközei.</p>	<p>A makrogazdasági egyensúly meghatározása és a válságciklusok jellemzői az állami szerepvállalás megjelenése előtt és után. Az állami újraelosztás mértékének összehasonlítása. Magyarország, nyugat-európai országok és az Egyesült Államok példái alapján.</p>
<p>Költségvetés politika jellemzői</p>	<p>A fiskális politika fogalma, a költségvetés felépítése, egyenlege, a deficit finanszírozás módjai. A költségvetési politika eszközrendszere, különös tekintettel az adózásra. A költségvetési politika hatásmechanizmusa, veszélyei.</p>	<p>Az állami újraelosztás hatása a GDP alakulására. A feketegazdaság és a költségvetési hiány problémái Magyarországon. Adónemek. Adópolitika és adómorál Magyarországon.</p>
<p>Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői</p>	<p>Az infláció fogalma, mérése, típusai, okai. Infláció hatása a gazdaságra és az egyes gazdasági szereplőkre. A monetáris politika fogalma, céljai. A monetáris szabályozás jegybanki eszközei, működésének mechanizmusa.</p>	<p>A fogyasztási szokások és a profitvárakozások hatása az infláció alakulására. A pénzkínálat alakulása és az infláció kapcsolata. Az ár-bér spirál értelmezése.</p>

A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai	A kereskedelmi és fizetési mérleg felépítése és a közöttük lévő kapcsolat. A valutakereslet és valutakínálat értelmezése, jellemzése. A különböző valutaárfolyamok. Napjaink valutáinak árfolyam-meghatározása, az euró jelentősége. Magyarország külgazdasági kapcsolatainak áttekintése.	A nyitott gazdaság egyensúlya. A valutakeresleti és a valutakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. A fix és a lebegő valutaárfolyamos rendszerek jellemzői. Az eurózónához csatlakozás feltételei. Eurózónához csatlakozás előnyei és hátrányai.
Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák	A munkanélküliség és az infláció kezelésének lehetséges módjai. A téma lehetőséget ad néhány aktuális gazdasági probléma megnevezésére (pl. infláció, munkanélküliség, szegénység, fizetési mérleg hiány, eladósodás stb.). Ezek közül valamely probléma hazai megjelenésének bemutatása. (Például: Magyarország európai uniós tagságának hatása a hazai munkaerőpiacra.)	A gazdasági problémák közül egy-kettő részletesebb kifejtése. A probléma megoldási alternatíváinak felvázolása.
A globalizáció	A globalizáció fogalma. Napjaink gazdasági együttműködési formáinak bemutatása. Az együttműködésből származó előnyök, problémák. Napjaink nemzetközi gazdasági együttműködésének formái, tendenciái. A fejlett és fejlődő országok helye, szerepe a nemzetközi munkamegosztásban. Az Európai Unió, mint gazdasági integráció.	Küzdelem a gazdasági problémák megoldásáért (környezetvédő, segélyező, regionális stb. programok, szervezetek). A globalizációs folyamatok jellemzése, előnyeinek és hátrányainak bemutatása. Magyarország integrálódása a világgazdaságba és az EU-ba. Magyarország gazdaságának értékelése a világ más országaihoz képest. Alternatív közgazdaságtan: miért alakult ki, példák a hagyományostól eltérő válaszokra.

JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsgaformája:

Középszinten: szóbeli vizsga.
A vizsga időtartama: 15 perc.

A judaisztika érettségi vizsga célja:

A vizsga célja, hogy az érettségiző diák számot adjon arról, hogy
- rendelkezik a zsidó élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal,

- érti és használni tudja az alapvető judaisztikai szaknyelvet és fogalmakat,
- rendelkezik alapvető Bibliaismerettel,
- ismeri a zsidó naptárt és a zsidó ünnepeket,
- tisztában van a zsidó élet fontosabb állomásaival,
- tudja a kóserság alapelemeit,
- rendelkezik alapvető ismeretekkel a zsidó otthon és a zsinagóga vonatkozásában,
- felismeri a parancsolatok hatását a mai életünkre,
- ismeri a zsidó történelem fontosabb eseményeit és összefüggéseit,
- érzékeli a zsidó etika és filozófia sajátosságait,

¹ Beiktatta: 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelet 10. §, melléklet. Hatályos: 2005. I. 1-től.

- jellemezni tudja a magyarországi zsidóságot irányultsága, szervezeti alapján,
- tisztában van a zsidó állam létével,
- képes ismereteit a dialógus szellemében, mások számára is közvetíteni.

Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A középszintű vizsga az érettségiző jelöltektől pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés alapvető egyszerűbb formáját várja el.

Tartalmi követelmények:

Kompetenciák	Követelmények
Nyelv	A zsidósággal kapcsolatos fogalomrendszer helyes használata.
Források	Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének megértése és kifejtése. Bibliai források, lényeges információk felismerése, kiemelése, alapvető következtetések levonása. Információk gyűjtése és rendszerezése, a judaisztika irodalmának alapján. Térképek felhasználása az ismeretszerzéshez. Szépirodalmi és képzőművészeti alkotások, képi és zenei források felhasználása a zsidóság szokásainak megértéséhez, bemutatásához.
Tájékozódás térben	A Biblia szempontjából fontos helyszínek azonosítása a térképen. A földrajzi környezet szerepe a zsidó kultúra alakulásában.
Tájékozódás időben	A fontos történelmi események időrendi sorrendbe állítása. A zsidó élet körforgásának időbeli értelmezése.
A zsidó naptár	Csillagászati háttér, a naptár egységei (év, hó, nap). A hónapok felsorolása. A zsidó ünnepek naptári elhelyezkedése.
Zarándokünnepek	Az ünnepek eredete. Az ünnepek nevei, a félünnepek. Pészach, Savout, Szukot történetének ismerete. Pészach, Savout, Szukot gyakorlata, imarendszere. Pészach Hagada jelentősége. A Tízparancsolat hatása korunkra. A Szukoti csokor szimbolikája.
Örömünnepek	Hanuka történelmi háttere, szertartása, imarendszere. A hanukkia. Purim történelmi háttere, a Purim parancsolatok. Megilla olvasás jelentősége.
Nagyünnepek	A zsidó újév forrása jelentősége, szertartása és liturgiája. A megtérés napjai. Az engesztelés napja, az ünnep szabályai, szertartása, liturgiája.
Szombat (Sábát)	A Szombat bibliai forrása. A Szombat törvényei, liturgiája, imarendje. A Szombat jelentősége közösségekben, családokban. A pihenőnap fontossága.
Kóserság (Kashrut)	A kóserság forrásai. Kóser állatfajták. Kóser konyha, tejes és húsos szétválasztása. Kósersági tilalmak.
A zsidó szimbólumok és kegytárgyak	Dávid pajzsa, menóra. Imaeszközök, gyertyatartók. Tóratekercesek és tartozékaik. Zsidó motívumok a művészetben.
A zsinagóga és kialakulása	A pusztai szentély, forrása, berendezési tárgyai. A jeruzsálemi szentély építói, helye, története. A zsinagóga funkciója, tisztviselői, tárgyai, művészete.
A zsidó közösség és zsidó otthon	Közösségi élet. Családi élet.
A zsidó élet körforgása	Születés, névadás, a körülmetélés és bibliai forrásai. Halál, temetési szokások, sírkő.

A zsidó esküvő	Felkészülés az esküvőre. Az esküvő szertartása. A résztvevők és feladataik. A házasságlevél szerkezete, tartalma.
Gyász és böjt	Közösségi gyász-, böjtnapok (Gedalja, Tévét 10, Támuz 17, Áv 9, a holokauszt napja) Egyéni gyász szakaszai, előírásai.
A zsidó nép gyökerei	Az ősatyák története, szerepe a zsidó nép formálásában (Ábrahám, Izsák, Jákob). Az ősanák története, szerepe a zsidó nép formálásában (Sára, Rebeka, Ráchel, Lea). A zsidó törzsek kialakulása, szerepük.
A zsidó nép őstörténete	Az egyiptomi fogság éve. A kivonulás története. A kinyilatkoztatás, néppé válás. A sivatagi vándorlás.
A parancsolatok (micvák)	A parancsolatok felosztása. Tórái parancsolatok. Rabbinikus parancsolatok. A parancsolatok jelentősége. A parancsolatok mint a zsidó élet formálói.
A honfoglalás	Józsua, a zsidó nép új vezetője. A Szentföld meghódítása. Az ország felosztása. A bírák kora.
A zsidó nép vezetői	A kohániták kötelességei, jogai egykor és ma. A királyok (Saul, Dávid, Salamon). A próféták közvetítő funkciója. A Messiás, elképzelések a megváltás koráról.
Nők a Bibliában	Egy próféta nő története és szerepe.
A Szent iratok	A zsoltárok kialakulása, a liturgiában betöltött szerepük. Az öt tekercs kialakulása, szerepe. Jób könyve és üzenete.
A zsidó filozófia	Egy zsidó filozófus élete, munkássága.
Az ima	Az ima kialakulása. Az imák ideje. Hétköznapi imák. Ünnepi imák. Áldások. Az imakönyv felépítése, fontosabb részei.
Rabbinikus tevékenység Magyarországon	Egy magyarországi rabbi élete és munkássága.
Izrael földje (Erec Jisrael)	Izrael földrajza. Izrael szentsége. A modern zsidó állam kialakulása, jelentősége a zsidó nép életében.

ÁBRÁZOLÓ ÉS MŰVÉSZETI GEOMETRIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

NÉPMŰVÉSZET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszint: szóbeli vizsga.
Emelt szint: szóbeli vizsga.

A középszint és az emelt szint viszonya

¹ Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § da). Hatálytalan: 2014. I. 1-től.

A tanulónak mindkét szinten általános érvényű és értékű tudásról kell tanúbizonyságot tennie. A középszintű vizsga a népi kultúra egyes témaköreiben, azok történeti, társadalmi és gazdasági vonatkozásaiban általános műveltséghez tartozó tájékozottságot követel meg, míg az emelt szintű vizsga ezek összefüggéseinek elmélyültebb és alaposabb ismeretét várja el.

A tantárgy oktatásának célja

A tantárgy oktatásának célja a kultúra és a társadalom együttes működésének felismertetése. A tantárgy hármas egysége: egy tárgy (kultikus tárgy, használati tárgy vagy emléktárgy) története, használata, kontextusa; és e tárgy készítése, valamint készítőjének, forgalmazójának használójának műveltsége, világnézete, kultúrája. Ezen keresztül jön létre a népművészet kulturális beágyazottságának és társadalmi környezetének megértése, megértetése. A rendszerezett szakmai és elméleti ismeretek átadásán túl a tantárgy elsősorban az érdeklődés felkeltését, a további tájékozódáshoz szükséges és lehetséges utak bemutatását szolgálja.

A tantárgy általános fejlesztési követelményei

A tanulók ismerjék

- a közösségek, a társadalmak és civilizációk kialakulásának és működésének főbb vonalait és a munkák specializálódásának nagyobb állomásait;
- a kultúrák és a társadalmak szerkezetének kapcsolatait;
- az egyén, a közösség és a kultúra viszonyait.

A tanulók legyenek képesek

- tárgyat és megnyilatkozást annak létrehozójával együtt korába és környezetébe beilleszteni és azzal együtt értelmezni;
- a megértés igényével viszonyulni saját környezetük és az eltérő, távoli vagy idegen csoportok és kultúrák megnyilvánulásaihoz egyaránt.

A NÉPMŰVÉSZET TANTÁRGY SZÓBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA KÖVETELMÉNYRENDSZERE

Témakör	Középszint	Emelt szint
A kultúra általános fogalmai és történetiségük	A civilizációk kialakulásának lehetséges okai. A kultúra fogalma.	Az etnográfia, az etnológia, a folklór és a kulturális antropológia fogalma, területei.
	A népművészet felfedezése, népi kultúra, nemzeti kultúra.	A népművészet felfedezése, népi kultúra, nemzeti kultúra és értelmezései a XIX-XX. században.
Világkép, folklór	Jel és megszemélyesítés. Motívumok és szimbólumok a népművészetben (és a népköltészetben).	Jel és megszemélyesítés. Motívumok és szimbólumok a népművészetben (és a népköltészetben); a jelek és a nekik tulajdonított jelentések, azok történeti változásai.
	Naptári ünnepek, egyházi ünnepek, népszokások és a népszokások költészete.	A naptári ünnepek, egyházi ünnepek, népszokások; a vallás(ok) és a naprendszer periódusosságának kapcsolatai.
	A népköltészet, a népzene és a néptánc műfajai és összefüggéseik. Rítus és szórakozás.	A népköltészet, a népzene és a néptánc műfajai és összefüggéseik. Rítus és szórakozás. Az epikus műfajok (feltételezett) eredete; a zene és a szöveg kapcsolata a balladában és a lírában, a tánc dramatikus hagyományai. A zenészek specializálódása.
	Az emberi élet fordulói és a hozzá fűződő szokások.	Az emberi élet fordulói és a hozzá fűződő szokások; az átmeneti rítusok fontossága.
Társadalom, gazdaság, mesterség	Család, rokonság, munkaszervezet, munkarend.	Család, rokonság, munkaszervezet, munkarend, az életkorokhoz fűződő szerepek.

	A mezőgazdálkodás, a paraszti munkák és munkarend kialakulása, történeti változásai; elsődleges (nemek szerinti) munkamegosztás.	A mezőgazdálkodás, a paraszti munkák és munkarend kialakulása, történeti változásai; elsődleges (nemek szerinti) munkamegosztás; nyomásos gazdálkodás, másodlagos munkamegosztás, specializálódás. Új növények megjelenése.
	A családokat összefogó közösségek rendje; a falu, a piac.	A családokat összefogó közösségek rendje; a falu, a piac. A központosított közigazgatás szerepe, adózás, szabványosítási kísérletek.
	A falu hierarchiája. A parasztság rétegezettsége.	A falu hierarchiája. A parasztság és a nemesség rétegezettsége. A föld nélküliek, az értelmiségiek, az iparosok, a kereskedők.
	„Ősmesterségek”, halász, vadász, madarász” juhász, gulyás, kanász, csikós. Pásztorművészet.	„Ősmesterségek”, halász, vadász, madarász” juhász, gulyás, kanász, csikós. Pásztorművészet, technikái, tárgyai és funkciói.
	Malmok, molnárok; a malom mint fórum.	Malmok, molnárok; a malom mint fórum. Kézi malom, száraz malom, vízimalom, szélmalom, hajómalom; gőzmalom, mint konkurencia.
	Kovácsok, kovácsműhelyek, a műhely, mint fórum.	Kovácsok, kovácsműhelyek, a műhely, mint fórum. Patkoló kovács, szerszámkovács, cigány kovács, csontkovács.
	Ácsok, asztalosok, a tetőszerkezet típusai, bútorok fajtái, ácsszerkezet és asztalos szerkezet.	Ácsok, asztalosok, a tetőszerkezet típusai, bútorok fajtái, ácsszerkezet és asztalos szerkezet. A fűrészmalom és az asztalosbútorok tömeges elterjedése.
	Bognárok, kerékgyártók. A híres magyar kocsigyártás.	Bognárok, kerékgyártók. A híres magyar kocsigyártás. A közlekedés és szállítás eszközeinek fejlődése, és szerepük.
	Ruhakészítés. Szabó, gubacsapó és szűrszabó; úri szabó, német-szabó, női szabó.	Ruhakészítés. Szabó, gubacsapó és szűrszabó; úri szabó, német-szabó, női szabó. Alapanyagok, szabásminták és a készáru kereskedelme.
	Bőrkészítés, bőrfeldolgozás. Tímár, varga, csizmadia, szíjgyártó.	Bőrkészítés, bőrfeldolgozás. Tímár, varga, csizmadia, szíjgyártó. Lábbeli, bőrruházat, lószerszám és más állatok szerszámjai.
	Kéreg, vessző, gyékény és faedények. Kosárfonó, gyékényes, teknővájó, kádár és pintér.	Kéreg, vessző, gyékény és faedények. Kosárfonó, gyékényes, teknővájó, kádár és pintér. A termékek felhasználásának ismertetése, pl. kenyérdagasztás, bortermelés.
	Ezermesterek, barkácsolók. Céhek és kontárok.	Ezermesterek, barkácsolók. Céhek és kontárok. Házilag készített, alkalmi eszközök; pl. szerszámnyelek, játékok. Ártermelés.
Otthon, lakótér és tárgyi világa	Nomadizálók lakóterei, kerek alaprajzú épületek, „gubba, hajma”. Használatuk, (férfi-női térfél, kultikus tér, munkatér), bútorzatuk.	Nomadizálók lakóterei, „gubba, hajma”. Kerek alaprajzú épületek. Továbbélésük; Halászkunyhó, pásztorkunyhó. Használatuk, (férfi-női térfél, kultikus tér, munkatér), bútorzatuk.

	A kerek és a szögletes alaprajz történeti alapmintái, sátor és veremház. Építőanyagok.	A kerek és a szögletes alaprajz történeti alapmintái, sátor és veremház. Építőanyagok, megmunkálási technikák. Ülőgödör.
	A ház fejlődése, tüzelőberendezések és alaprajzi típusok.	A ház fejlődése, tüzelőberendezések és alaprajzi típusok. A modulrendszer változása, a méretek és az építőtechnikák változásai.
	Tüzelőanyagok (rönkfa, nád, szalma, kukoricaszár, trágya) és tüzelőberendezések ökológiája.	Tüzelőanyagok (rönkfa, nád, szalma, kukoricaszár, trágya) és tüzelőberendezések ökológiája. Táj, területi típusok.
	Füstelvezetés, nyitott fedélszék, kürtők, kémények. Rúdralók és bútorok.	Füstelvezetés, nyitott fedélszék, kürtők, kémények. Táj, területi típusok. Rúdralók és bútorok.
	A bútorok elhelyezésének rendje, diagonális és párhuzamos elrendezés.	A bútorok elhelyezésének rendje, diagonális és párhuzamos elrendezés. Ácsolt és asztalosbútorok, megmunkálásuk szerszámai, technológiájuk története. Házilag készített bútorok.
	Településtípusok, város és falu. Telekformák, gazdasági épületek.	Településtípusok, város és falu. Telekformák, gazdasági épületek. A falvak alaprajzi típusai.
	A falu életének és szerepének változása az ipari civilizáció korszakában. Polgári, kispolgári minták, panel.	A falu életének és szerepének változása az ipari civilizáció korszakában. Polgári, kispolgári minták, panel. A régi házak és technikák mai utóélete.
Népi kerámia	Az agyagművesség története, kialakulásának gazdasági feltételei.	Az agyagművesség története, kialakulásának gazdasági feltételei. Az agyag alkalmassága, az égetés.
	Agyaglelőhelyek Magyarországon, fazekasközpontok.	Agyaglelőhelyek Magyarországon, fazekasközpontok. Mázás, mázatlan cserép, oxidációs, redukciós égetés (fekete edény).
	A cserépedények típusai, terminológiája.	A cserépedények típusai, terminológiája. Égetőkemencék típusai, égetési módok.
	Kereskedelem, cserekereskedelem, piacozás. Kereslet és kínálat.	Kereskedelem, cserekereskedelem, piacozás. Kereslet és kínálat. Hétköznapi és ünnepi, férfi és női használatra készült tárgyak. Díszítések, feliratok.
Textilek	A fonás, szövés ősi technikái.	A fonás, szövés ősi technikái. Nemez készítés. Fonott falazatok, kerítések, hálók.
	A fonás, szövés alapanyagai (növényi és állati) és feldolgozásuk.	A fonás, szövés alapanyagai (növényi és állati) és feldolgozásuk. A fonalak típusai és színezésük.
	A szövés termékei, használatuk.	A szövés termékei, használatuk. A hétköznapi és az ünnepi textilek, viseletek.
	A viseletben megjelenő táji, etnikus hovatartozás, nem, kor, családi állapot, vagyoni helyzet.	A viseletben megjelenő táji, etnikus hovatartozás, nem, kor, családi állapot, vagyoni helyzet. A szőttesek stílusjegyei. A hímzések és nagyobb táji típusaik.
	A díszítettség történeti korszakai, a gyári áru színre lépése, a kivetkőzés.	A díszítettség történeti korszakai, a gyári áru színre lépése, a piaci megrendelések hatása. A kivetkőzés. Képfestés. Csipke. Népi formák és motívumok továbbélési lehetőségei.

MAGYAR NÉPZENE ALAPJAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

HANGTANI ÉS AKUSZTIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

HANGKULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI³

MŰVÉSZETTÖRTÉNET
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI⁴

A vizsga szintjei és formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A művészettörténet érettségi vizsga célja

A művészettörténet érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- készség szinten felismeri-e a leghíresebb, legkiemelkedőbb alkotásokat, azaz a megfelelő mennyiségű vizuális ismeret birtokában van-e,
- rendelkezik-e azzal a jártassággal, hogy meghatározza az egyes alkotások, mely korszakhoz, mely stíluskörhöz tartoznak.

A **középszintű** érettségi vizsga esetén a cél lemérni, hogy a tanuló

- rendelkezik-e a választott tantárgyból egy általános ismeretanyaggal, kellő mértékű jártassággal a fogalomalkotás és az elemzés terén,
- ismeri-e az adott stíluskorszakok, stílusirányzatok legfontosabb jellemzőit,
- felismeri-e a legfontosabb alkotásokat,
- képes-e arra, hogy azokat stíluskritikai módszerekkel elhelyezze a művészettörténet korszakaiban,
- az egyes művek elemzése során önállóan ki tudja-e fejteni a stílus, a forma - funkció és a forma - tartalom összefüggéseit,
- képes-e arra, hogy az elsajátított ismeretek segítségével tájékozódjon a különböző művészeti ágak, művészeti műfajok és stílusok között, felismeri-e és értelmezni tudja-e az idetartozó alkotásokat.

Az **emelt szintű érettségi** vizsga célja a tanuló készségeinek és jártasságának mérésén felül, hogy felkészítse a felsőfokú szakirányú továbbtanulásra.

Az emelt szinten a vizsga célja lemérni, hogy a tanuló:

- érti-e az összefüggéseket művészeti műfajok és a társművészetek, az irodalom és a történelem között,
- képes-e az ismereteit komplexen, az összefüggéseket értelmezve, azokat önállóan alkalmazni egy probléma megoldásánál,
- rendelkezik-e azon képességgel, hogy az egyes korszakok és stílusok jellemző vonásait egymással összehasonlítsa,
- meg tudja határozni egy számára ismeretlen művet kizárólag stílusjegyei alapján, és elhelyezni azt a művészettörténet stíluskorszakaiban,
- ismeri-e a mű létrehozásában szereplő kulturális és személyi tényezőket, és ezeket az elemzés során feltudja-e használni.

1 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § db). Hatálytalan: 2014. I. 1-től.

2 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § dc). Hatálytalan: 2014. I. 1-től.

3 Hatályon kívül helyezte: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 11. § dd). Hatálytalan: 2014. I. 1-től.

4 Módosította: 6/2008. (I. 22.) Korm. rendelet 12. § (3) z).

Az érettségi vizsga tartalmi követelményei

Az emelt szintű követelmények oszlopa csak a középszintet kiegészítő követelményeket tartalmazza.

Készségek, képességek	Követelmények a középszintű érettségi vizsgán	Követelmények kiegészítése az emelt szintű érettségi vizsgára
Vizuális eszközök fajtáinak felismerése és helyes használata a képelemzések során	<p>A vizuális közlés eszközeinek (pont, vonal, sík, felület, tónus, szín, kompozíció) felismerése és használata az elemzés során.</p> <p>Térábrázolási módok felismerése.</p> <p>A vizuális minőségek (tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra /struktúra) ismerete és megkülönböztetése.</p> <p>A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (nézőpont, arányok) ismerete és alkalmazása.</p> <p>A színharmóniák, szíkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, szimultán, magában való, mennyiségi, minőségi) felismerése.</p> <p>A vizuális eszközök jelentését meghatározó összefüggések, a kontextus felismerése és értelmezése az elemzés során.</p>	<p>A szerkezet, motívum, jelkép, ritmus felismerése a műveknél és történeti fejlődésének ismerete, a párhuzamok elemzésénél ezek használata.</p> <p>A térábrázolási módok ismerete és összehasonlító értelmezése az elemzés során.</p> <p>A kontrasztok kiemelő szerepének elemző vizsgálata a konkrét példán keresztül.</p>
Művészeti technikák	A művészetben használt alkotói technikák felismerése. A művészi kifejezésben betöltött szerepének ismerete.	A technikák leíró jellegű ismerete, az eljárás lépéseinek ismerete.
A tömegkommunikáció és média eszközei	A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete. A fotó és a mozgóképek műtípusainak ismerete.	A tömegkommunikáció működési hatásrendszerének ismerete. A mozgóképi kifejezés eszközeinek (montázs, kameramozgás, képkivágás, nézőpont, világítás, hang és képkapcsolat) ismerete.
Tárgy és környezetének kapcsolata	A különböző művészeti korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok stílusjegyeinek ismerete, ezek alapján történő besorolása, funkció- és formaelemzése.	A tárgy, a fogyasztói szokás és az életmód közötti kapcsolat értelmezése az elemzés során.
Művészeti ágak, műfajok	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, iparművészet) legfontosabb jellemzőinek ismerete. A képzőművészeti műfajok ismerete.	
Művészettörténeti korszakok, stílusok és művészetföldrajzi területek	A legfontosabb jellemzők ismerete.	A legfontosabb jellemzők összehasonlító elemzése.
	A legfontosabb alkotások és alkotók ismerete, felismerése és stílusmeghatározása.	Kormeghatározás évszázados pontossággal.

	A műelemző módszerek (stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító ikonográfia) ismerete és használata az elemzés során.	A műalkotás kompozíciós elrendezésének felismerése, a kompozíció vonalainak bemutatása.
	A művek tárgyi- és kulturális összefüggéseinek felismerése.	Az összefüggések felhasználása az elemzés során.
	A műalkotás létrehozásában szereplő tényezők (kulturális környezet, megrendelői igény, technikai feltételek, alkotói beállítottság) ismerete.	A műalkotás létrehozásában szerepet játszó tényezők összefüggéseinek értelmezése és felhasználása az elemzés során.
Óskor művészete	Az őskori ember művészete: építészet, szobrászat, barlangfestészet.	Az őskori ember tárgykultúrája, a fazekasság emlékei.
Mezopotámia művészete	Az ókori mezopotámia népeinek művészete (sumer, akkád, Babilon, asszír, perzsa).	
Egyiptom művészete	Az ókori Egyiptom építésze, szobrászata, festészete.	A dinasztikák előtti kor művészete.
Görög művészet	Az ókori görögség építésze, szobrászata, iparművészete.	Prehellén művészet.
Római művészet	Az ókori Római Birodalom építésze, szobrászata, festészete, iparművészete. Pannónia provincia művészetei emlékei.	Etruszk művészet.
Ókeresztény művészet	Katakombák művészete, kora keresztény építészet.	
Bizánc és az iszlám világ művészete	Bizánc építésze, mozaikfestészet. Az iszlám világ építésze és díszítőművészete.	A középkori orosz (pravoszláv) művészet.
Népvándorlaskor	Népvándorlás-kori népek művészete. Honfoglaló magyarság művészete.	
Román kor művészete	Az európai román kor építésze, szobrászata és festészete. Magyar román kor művészeti emlékei. A magyar koronázási jelvények.	Karoling- és Ottó-kori előzmények.
Gótika művészete	Az európai gótika építésze, szobrászata, festészete és üvegfestészete. A magyarországi gótika művészeti emlékei.	Az angliai gótika művészete.
Reneszánsz	Az itáliai reneszánsz építésze, szobrászata, festészete. A németalföldi és a német reneszánsz festészet és grafika. A reneszánsz Mátyás király udvarában.	
Barokk	Az európai barokk építészet, szobrászat és festészet. A magyarországi barokk művészeti emlékei.	A manierizmus Európában. A rokokó kiemelkedő alkotói, alkotásai.
Klasszicizmus és romantika	Az európai klasszicizmus és romantika irányzatának építészeti, szobrászati és festészeti emlékei. A klasszicizmus és romantika művészeti emlékei Magyarországon.	Francia forradalmi építészet. Biedermeier, szentimentalizmus festészete.
Realizmus	A XIX. században jelentkező realista törekvések a festészetben.	

	Realista tendenciák Magyarország festészetében.	
Impresszionizmus és posztimpresszionizmus	Az impresszionizmus, a neoimpresszionizmus és a posztimpresszionizmus festészetének törekvései, jelentős képviselőik.	Plein air festészet Európában és Magyarországon.
Századforduló művészete: szimbolizmus, szecesszió	Az európai századforduló művészete, a szimbolizmus és a szecesszió festészete, a szecesszió építésze és iparművészete. A magyarországi századforduló művészete; szecesszió, szimbolizmus.	A Nabis csoport művészete. Az angliai Arts and Craft's mozgalom. A magyarországi századforduló hivatalos művészeti irányzatai: historizmus, akadémizmus, eklektika.
Avantgárd irányzatok a XX. század elején	A fauve, expresszionista, kubista, futurista, dadaista irányzatok törekvései jelentősebb művészeik és műalkotásaik Európában és Magyarországon.	
A XX. századi építészet irányzatai	A Bauhaus, De Stijl, funkcionalista, purista és organikus építészet jellemzői.	
Művészet a két világháború között	A szürrealista iskola. A geometrikus és a lírai absztrakció irányzatai Európában, jelentős képviselőik és alkotásaik.	A két világháború közötti Magyarország művészeti csoportosulásai: Szentendrei iskola, KÚT, Római iskola és a Gresham-kör.
Művészet a második világháború után	Neoavantgárd irányzatok: informel (tasizmus, gesztusfestészet, kalligráfia), tudományos, technicista irányzatok (Op-art, kinetika, minimal-art, post-painterly abstraction, konceptuális művészet, land art, earth art, arte povera). A Pop art és egyéb jelenségek (combine painting, assemblage, environment, Nouveau Realisme, hiperrealizmus). Transzavantgarde és posztmodern művészeti irányzatok, kifejezési formák (akcióművészet; happening, performance, fluxus, body art, process art, mail art, magánmitológiák, Spurensicherung).	Művészeti csoportok és irányzatok Magyarországon a második világháború után.

PSZICHOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

A pszichológia érettségi vizsga célja

¹ Beiktatta: 106/2012. (VI. 1.) Korm. rendelet 8. §, 3. melléklet. Hatályos: 2015. I. 1-től.

A középszintű pszichológia érettségi vizsga a pszichológiai jelenségekkel kapcsolatos ismereteket méri, valamint az alapvető ismereteken túl legfőképpen annak megállapítására irányul, hogy a vizsgázók a pszichológiai ismereteket hogyan képesek felhasználni a körülöttük lévő világ megértésében. A pszichológia oktatás célja, hogy olyan ismeretekhez juttassa a vizsgázókat, amelyek segítik őket a társas világban való jobb eligazodásban, hozzásegíti őket önmaguk és mások reakcióinak jobb megértéséhez. A pszichológia tudományos módszereinek bemutatásával segít a laikus tévhitiek felülvizsgálatában, a kritikus szemlélet kialakulásában. Ezen kompetenciák meglétét a vizsgázó az érettségi feladatok megoldása során is bizonyítja.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a tartalmi követelményekben meghatározott alapismereteket;
- tudja-e helyesen használni az alapvető pszichológiai fogalmakat, tisztában van-e a tanult pszichológiai alapfogalmak jelentéstartalmával, képes-e ismereteit világos nyelvi formában előadni;
- tud-e szemléletes példákat, analógiákat említeni saját mindennapi tapasztalatait, irodalmi és filmélményeit alapul véve, és tudja-e ezeket összekapcsolni a tudomány által rendszerezett ismeretekkel;
- tisztában van-e a pszichológia alapvető bizonyítási eljárásaival és a pszichológia szemléletmódjának fő vonásaival;
- képes-e kritikusan viszonyulni a pszichológiai tartalmú információkhoz, tisztában van-e a tudományos bizonyítás alapvető kritériumaival;
- képes-e a pszichológiai ismereteit összekapcsolni az egészséges életvezetés szempontjaival;
- képes-e az emberek és csoportok viselkedésének okait, az emberek közti kommunikáció és érintkezés jellemzőit a pszichológiai ismeretek összefüggéseiben szemlélni;
- ismeri-e a pszichológia lehetséges alkalmazási területeit és a pszichológia mindennapi életben való felhasználásának lehetőségeit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
A pszichológia mint tudomány	A pszichológia fogalma, tárgya, módszerei, helye a tudományok rendszerében. A pszichológia fő nézőpontjai, alap- és alkalmazott tudományterületei, vizsgálati módszerei.
Általános pszichológia	
A lelki működés általános törvényszerűségei	A megismerési folyamat jellemzői, az észlelés, figyelem, tanulás és emlékezet jelensége. Különböző tanulási formák, a tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezők és a különböző tanulási módszerek. A tanulást befolyásoló képességek (intelligencia, kreativitás). Az aktivációs szint, éberség, alvás, módosult tudatállapotok jellemzői. A motiváció típusai, működése és szerepe a viselkedésszabályozásban. Érzelmek kialakulása, fajtái, az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása. Az aktiváció, érzelem, motiváció kapcsolata.
Szociálpszichológiai ismeretek	
A társas kapcsolatok alakulása	A csoportalakulás és a csoport működésével kapcsolatos jelenségek: csoportnyomás, normaalakulás, engedelmesség, tömegjelenségek, teljesítmény csoportban. A segítő viselkedés alakulása és a segítő magatartást befolyásoló tényezők.

	<p>Az attitűd fogalma, attitűdök szerepe a viselkedésszabályozásban, nézetek alakulása és a meggyőzés hatékonyságát befolyásoló tényezők.</p> <p>A társas megismerés jellemzői, sztereotípiák, előítélet és ezek gyakorlati tanulságai.</p> <p>A személyközi viszonyok alakulása: vonzalom, barátság, szerelem.</p>
Kommunikáció	<p>A kommunikációs folyamat összetevői, a hatékony kommunikáció feltételei, a kommunikációs zavarok okai.</p> <p>A verbális és nonverbális közléssel kapcsolatos ismeretek, a verbális és nonverbális közlés viszonya.</p>
Fejlődépszichológia	
Családi szocializáció	<p>A családi szocializáció fogalma, jellemzői. Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége a személyiségfejlődésben, kötődés. A családi működés lehetséges nehézségei és zavarai (veszteségek, válás).</p> <p>A személyiségfejlődést elősegítő tényezők és a különböző nevelési stílusok hatása a személyiség alakulására. A személyiség és a környezet egymásra hatásának összefüggései.</p> <p>A személyiség fejlődésének állomásai és ezek jellemzői.</p>
Személyiség-lélektani ismeretek	
Személyiség felfogás, személyiségjellemzők	<p>A személyiséggel kapcsolatos különböző megközelítésmódok és kiemelten egy választott személyiségelmélet megközelítésmódjának bemutatása.</p> <p>A személyiség megismerésének lehetőségei és korlátai, a környezet és az öröklődés szerepe a személyiség alakulásában.</p> <p>Az énkép, önértékelés kialakulásában szerepet játszó tényezők, az énkép jelentősége a teljesítményben és a társas kapcsolatok alakulásában.</p> <p>A pszichés problémák, függőségek és krízishelyzetek kiváltó okai. A testi betegségek hátterében meghúzódó pszichés okok.</p> <p>Nehéz élethelyzetekkel való megküzdés, stressz, depresszió kezelése. A lelki egészség megőrzése, a boldogság lehetséges forrásai.</p>
Az alkalmazott pszichológia területei	
Pszichológia a mindennapi élet területén	<p>A pszichológia alkalmazott területei a mindennapi életben és az életvezetés, iskolapszichológia, tanácsadás, pszichoterápia, sport, reklám stb. területén.</p> <p>A média (pl. tévé, internet) szerepe a mindennapi életben, az internetes világ pszichológiai hatásai, a médiafogyasztás jellemzői, életkori tényezők a média üzeneteinek megértésében.</p>
Kompetenciák	
Források használata és értékelése Az értelmezés képessége	<p>Tematikus tájékozódás a nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő információ-forrásokban.</p> <p>Szépirodalmi művek és műalkotások lélektani tartalmának meglátása.</p> <p>Pszichológiai alapfogalmak felismerése és alkalmazása írásos és verbális formában mind befogadó, mind közlőként.</p>
Megfigyelés képessége	<p>Ismeretek élethelyzetekre történő alkalmazása.</p> <p>Fogalmak összefüggéseinek meglátása, életből vett példákon való bemutatása.</p> <p>A tanult pszichológiai jelenségek felismerése valós élethelyzetekben.</p>
Rugalmas gondolkodás	<p>Nyitottság az emberi megnyilvánulások megértésére, elfogadására.</p>
Kritikai értékelés képessége	<p>Önálló kérdésfelvetés, véleményalkotás képessége.</p> <p>Gondolatokról, ismeretekről, véleményekről személyes állásfoglalás kialakítása.</p>

EGÉSZSÉGÜGYI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az egészségügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az egészségügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek. A feladatok megoldására jellemző az igényes felépítés, logikus gondolkodás.

Az egészségügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e

- a munkáját a jogi és etikai normák betartásával végezni,
- az ápolási folyamat megvalósításában részt venni,
- a munkája során biztonságos és minőségi betegellátást megvalósítani,
- alapápolási tevékenységet végezni, az egyén, a család, illetve a közösség szükségleteinek megfelelően,
- humánus magatartást tanúsítani, empatikus szemléletet közvetíteni,
- a vizsgálatoknál, beavatkozásoknál előkészíteni és segédkezni,
- betegmegfigyelő tevékenységet végezni,
- a hatályos jogszabályokat betartva dokumentációs tevékenységet végezni,
- az ápolás eszközeit adekvátan alkalmazni, karbantartani,
- a sürgősségi eseteket felismerni, az életveszélyt jelentő állapotok ellátásában részt venni,
- munkáját balesetmentesen, a higiéné szabályainak betartásával végezni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás,
- szakszerűség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Egészségügyi alapismeretek Szakmai etikai és jogi ismeretek Egészségfejlesztés Kommunikáció Szociológia Pszichológia és pedagógia alapjai Egészségügyi ellátórendszer Népegészségügy - környezet- egészségügy	Az egészségügyi dolgozókkal szemben támasztott etikai és jogi követelmények. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők. Az egészségi állapotot veszélyeztető környezeti tényezők felismerése. Adekvát, kongruens és hiteles kommunikáció a beteggel és a hozzátartozókkal. Az egészségügyi ellátórendszer felépítése. A különböző kultúrkörökből érkező betegek ellátása. Pedagógiai, pszichológiai alapismeretek alkalmazása az egészségfejlesztésben és a betegellátásban.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 2. Hatályos: 2020. II. 15-től.

<p>2. Alapápolás Egészséges ember gondozása Akadályozott ember gondozása Csecsemő- és kisgyermekgondozás Ápolástudomány Ápolási beavatkozások Betegmegfigyelés</p>	<p>A csecsemő- és kisgyermekgondozás feladatai. A beteg állapotváltozásai. Ápolási feladatok. A gondozási folyamatok életkor szerinti alkalmazása. Ápolási-gondozási eszközismeret.</p>
<p>3. Klinikumi ismeretek Anatómia-élettan Mikrobiológia-járványtan, általános kórtan Gyógyszertani alapismeretek Belgyógyászat alapjai Sebészet alapjai Gyermekgyógyászat alapjai Diagnosztika alapjai Terápiás alapismeretek Elsősegélynyújtás - első ellátás</p>	<p>Az egészséges életvitel kialakításának lehetőségei. Tünetek, tünetegyüttesek. A speciális ellátási igényű ember gondozása és rehabilitációja. Az emberi test felépítése és működése. Szakszerű elsősegélynyújtás, az elsődleges ellátás. Segítségnyújtás betegek vizsgálatánál. A gyógyszerelés irányelvei és szabályai. A beteg megváltozott szükségletei, a beteg megfigyelése során észlelt tünetek. Az életet veszélyeztető tünetek, tünetegyüttesek, a szükséges teendők.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
<p>1. Egészségügyi alapismeretek Szakmai etikai és jogi ismeretek Egészségfejlesztés Kommunikáció Szociológia Pszichológia és pedagógia alapjai Egészségügyi ellátórendszer Népegészségügy - környezet-egészségügy</p>	<p>Az egészségügyi dolgozókkal szemben támasztott etikai és jogi követelmények. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők. Az egészségi állapotot veszélyeztető környezeti tényezők felismerése. Adekvát, kongruens és hiteles kommunikáció a beteggel és a hozzátartozókkal. Az egészségügyi ellátórendszer felépítése. A különböző kultúrkörökből érkező betegek ellátása. Pedagógiai, pszichológiai alapismeretek alkalmazása az egészségfejlesztésben és a betegellátásban.</p>
<p>2. Alapápolás Egészséges ember gondozása Akadályozott ember gondozása Csecsemő- és kisgyermekgondozás Ápolástudomány Ápolási beavatkozások Betegmegfigyelés</p>	<p>A csecsemő- és kisgyermekgondozás feladatai. A beteg állapotváltozásai. Ápolási feladatok. A gondozási folyamatok életkor szerinti alkalmazása.</p>
<p>3. Klinikumi ismeretek Anatómia-élettan Mikrobiológia-járványtan, általános kórtan Gyógyszertani alapismeretek Belgyógyászat alapjai Sebészet alapjai Gyermekgyógyászat alapjai Diagnosztika alapjai Terápiás alapismeretek Elsősegélynyújtás - első ellátás</p>	<p>Az egészséges életvitel kialakításának lehetőségei. A tünetek, tünetegyüttesek, szakszerű intézkedés. A speciális ellátási igényű ember gondozása és rehabilitációja. Az emberi test felépítése és működése. Összefüggések felismerése, ok-okozati összefüggések elmagyarázása. Szakszerű elsősegélynyújtás, az elsődleges ellátás. Segítségnyújtás betegek vizsgálatánál. A gyógyszerelés irányelvei és szabályai. Gondozási feladatok ellátása különböző életszakaszokban, élethelyzetekben. A beteg megváltozott szükségletei, a beteg megfigyelése során észlelt tünetek. Az életet veszélyeztető tünetek, tünetegyüttesek, a szükséges teendők.</p>

EGÉSZSÉGÜGYI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 3. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az egészségügyi technikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az egészségügyi technikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszeri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az egészségügyi technikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgára jellemző az egészségügyi és technikai ismeretek együttes mérése.

Az egészségügyi technikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a biztonságos munkaeszköz használathoz szükséges ismeretekkel,
 - képes-e munkáját balesetmentesen végezni,
 - rendelkezik-e elegendő ismerettel a hirtelen egészségi állapotváltozásban vagy életveszélyben lévő embertársa elsősegélyben való részesítéséhez,
 - megfelelően tájékozott-e a fogtechnikai fogpótlás készítésének munkamenetével kapcsolatosan,
 - rendelkezik-e elegendő ismerettel a fogtechnikai kivehető fogpótlás készítés anatómiai alapjairól,
 - képes-e a kivehető fogpótlás elkészítéséhez szükséges anyagok előkészítésére.
- Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó
- megfelelően tájékozott-e a munkakörére jellemző munkakörnyezet kialakításáról,
 - készségszinten képes-e elsősegélyben részesíteni a hirtelen egészségi állapotváltozásban vagy életveszélyben lévő embertársát,
 - rendelkezik-e elegendő információval a kivehető fogpótlás készítés anatómiai alapjairól,
 - képes-e tudatosan összekapcsolni az anyagismereti és technológiai ismereteit,
 - térlátása alapján képes-e szabadkézi- és műszaki rajz értelmezésére, reprodukálására,
 - képes-e a kivehető fogpótlás készítésének munkafolyamatait átlátni és szakmai nyelven kommunikálni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- információforrások kezelése,
- ismeretek helyén való alkalmazása, emlékezőképesség (ismeretmegőrzés),
- gyakorlatias feladatértelmezés, rendszerben való gondolkodás,
- kéz ügyesség.

A fent felsoroltak tudásmérése során emelt szinten meg kell győződni arról, hogy a vizsgázó a kognitív, valamint manuális készsége mellett milyen szinten rendelkezik az alábbi affektív kompetenciákkal:

- az információforrások kezelése,
- ismeretek helyén való alkalmazása, emlékezőképesség (ismeretmegőrzés),
- gyakorlatias feladatértelmezés, rendszerben való gondolkodás,
- kapcsolatteremtő képesség,
- kez ügyesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
------------------	----------------------

1. Munkahelyi egészség és biztonság	A biztonságos munkavégzés körülményeit meghatározó szabályok. A fertőtlenítés módszerei, anyagai, technológiái. Szakszerű elsősegélynyújtás.
2. Szakmai és anatómiai ismeretek	Általános anatómiai ismeretek. Ortetikai, protetikai anatómiai ismeretek. Az egészségügyi dolgozókkal szemben támasztott etikai és jogi követelmények. Adekvát, kongruens és hiteles kommunikáció. Lenyomat értékelés, mintakészítés.
3. Anyagismeret	A fogtechnikai fogpótlások alap- és segédanyagai.
4. Szakrajz	Az emlékezet utáni anatómiai, szabadkézi és műszaki ábrázolás.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkahelyi egészség és biztonság	A munkahelyek kialakításához a biztonságos munkavégzéshez szükséges munkajogi, munkavédelmi, egészségügyi, ergonómiai és technológiai szabályzók. Biztonságos munkaeszköz használat. Munkaviszony létesítés. Az egészségügyi ellátórendszer felépítése. Az egészségügyi rendszer szabályozása. Az egészségügyre vonatkozó etikai előírások. Az egészségügyi kommunikáció formái. Az ellátás lélektanához kapcsolódó fogalmak és azok tartalma. Az elsősegélynyújtás szabályai, protokollja és annak végrehajtása. Az aszepszis, antiszepszis szabályai. A vállalkozás működtetésének szabályai, dokumentációja, a tisztességes kereskedés és vállalkozás etikai és minőségügyi keretei. Az üzletvitelhez szükséges jogszabályok és azok alkalmazása. A jogforrás fellelhetősége, az adatkezelésre vonatkozó szabályok, azok érvényesítése a kereskedelmi folyamatokban, az azokra vonatkozó előírások és szabályok, a kereskedés feltételei és kialakítása, a pénzügyi és számviteli előírások és azok alkalmazása. A kereskedelmi folyamatok. A kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódó dokumentációs követelmények. A dokumentumok elkészítésének szabályai. Az értékesítési folyamatok, a szállítási folyamatok dokumentációs előírásai.
2. Szakmai és anatómiai ismeretek	A kivehető fogpótlások típusai, feladatai, elkészítési folyamatai, követelményei, kritériumai a szakmai szabályok és az EU-ajánlások alapján. A kivehető fogpótlásoknál alkalmazott lenyomatok anatómiai alapjai és szakmai szempontjai. A rendelő és a laboratórium kapcsolatának pontos ismerete. A koponya és a rágószerv anatómiai, élettani összefüggéseinek ismerete kivehető fogpótlások elkészítése során.
3. Anyagismeret	A műanyag alapanyagok, valamint egyéb segédanyagok fizikai és kémiai tulajdonságai. A fogtechnikában alkalmazott lenyomat- és mintakészítő anyagok.
4. Szakrajz	Az emlékezetből történő anatómiai, szabadkézi és műszaki ábrázolás.

SZOCIÁLIS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgára jellemző a szakmai ismeretek összetettsége és integrált alkalmazása, komplex problémaelemzés és problémamegoldás, a holisztikus szemlélet érvényesítése.

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgán a vizsgázó összetett szociális műveltségéről ad számot, elsősorban a tananyagban való általános tájékozottság várható el a vizsgázótól.

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e

- a szociális ismeretekre vonatkozó ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt szakmai ismeretekkel, az ismeretanyag belső összefüggéseinek, az egyes témakörök közötti kapcsolatok felismerésének képességével,
- a kerettantervben leírt készségekkel és kompetenciákkal,
- a tanult ismeretkörben a problémák felismerésének és megfogalmazásának képességével,
- a segítő tevékenység végzéséhez elegendő információval a társadalom működéséről, társadalmi egyenlőtlenségekről, a szegénység kialakulásáról,
- az egyén társadalmi meghatározottságának, a társadalom ártó-védő hatásainak, a társadalmi helyzet és az egészség összefüggéseit értelmező holisztikus szemlélettel,
- a szociális segítség szakszerű ellátásához szükséges alapvető államigazgatási, jogi, szociális, család- és gyermekjogi, valamint szociálpolitikai ismeretekkel,
- a szociális ellátás rendszerére és a megoldásukra hivatott beavatkozás technikáira, eszközeire, formáira vonatkozó tájékozottsággal,
- az emberek és a társadalmi csoportok működésének megértéséhez elegendő pszichológiai ismertekkel, holisztikus szemlélettel és szakmai személyiséggel,
- az együttműködésről, a konfliktusok kialakulásáról és a konfliktuskezelés módszereiről szóló nélkülözhetetlen ismeretekkel,
- a holisztikus egészségszemlélet kialakításához szükséges ismeretekkel, az emberi test felépítéséről, fejlődéséről, az életkori szakaszokról és azok jellemzőiről, a rendellenes fejlődésre utaló, a kóros állapotot jelző tünetek felismeréséhez szükséges tudással,
- a szakterület munkaköreiben szükséges magatartás, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztésének, megerősítésének igényével,
- tudja-e értelmezni
 - a szükséges eljárási szabályokat, módszereket, technikákat,
 - a szakmai etikai szabályokat,
 - az elsősegélynyújtás szabályait.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása,
- általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazása,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 4. Hatályos: 2020. II. 15-től.

– információforrások kezelése.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Társadalomismeret elmélete és gyakorlata	<p>A társadalomban és a szűkebb környezetében érvényesülő társadalmi szabályok, folyamatok, az előítéletek keletkezésének okai.</p> <p>A társadalom struktúrája, működésének, mobilitásának jellemzői.</p> <p>Az egyenlőtlenségek, a szegénység kialakulásának területi és társadalmi okai, dimenziói, jellemzői és csökkentésük lehetőségei.</p> <p>A legjellemzőbb társadalmi problémák, a társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek, valamint az egyenlőtlenség által leginkább sújtott társadalmi csoportok ismérvei.</p> <p>A társadalmi egyenlőtlenség újratermelődésének folyamata, mechanizmusai.</p> <p>Az egyén társadalmi meghatározottságának összefüggései, a társadalom ártó-védő hatásai.</p> <p>A család szerepe, funkciója, történelmi változásai, a családi életciklus, életút szakaszai, a család szocializációs szerepe, az átörökítés összefüggései.</p> <p>A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései.</p> <p>A szociológiai alapfogalmak, a család és életmód, az értékek és a szocializáció fogalmának ismerete.</p>
2. Szociálpolitikai, jogi, etikai ismeretek elmélete és gyakorlata	<p>A szociálpolitika mint önálló diszciplína és a társadalmi integráció megteremtésének és megőrzésének fogalmai és összefüggései.</p> <p>A szociálpolitikai intézmények működését meghatározó gyakorlat.</p> <p>A szociálpolitika alapjai, érdekei.</p> <p>A szociálpolitika céljai, értékei és dilemmái, a problémának definiált társadalmi jelenségek és a megoldásukra hivatott állami beavatkozások technikái, eszközei, formái, ezek kompenzáló hatásának alkalmazása.</p> <p>Az alapvető állam- és jogtudományi fogalmak, összefüggések.</p> <p>A szociális szolgáltatások, a gyermekjólét és gyermekvédelem területén érvényesülő jogszabályok, az alapvető emberi és állampolgári jogok, a közigazgatási eljárás szabályai.</p> <p>A szociális segítség etikája, problémák megoldására hivatott állami beavatkozás technikái, eszközeit, formái, ezek kompenzáló hatása.</p>
3. Pszichológiai és pedagógiai ismeretek elmélete és gyakorlata	<p>A pszichológia és a pedagógia alapfogalmai, a fogalmak értelmezése.</p> <p>Az emberi pszichikum, a személyiség összetettsége.</p> <p>A személyiségfejlődés és a társas érintkezés alapvető folyamatai, összefüggései.</p> <p>A különböző életkori szakaszok testi, lelki, szociális jellemzői.</p> <p>A pszichológiai és szociálpszichológiai folyamatok és módszerek.</p> <p>A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei.</p> <p>Az önismeret forrásai, az énvédő technikák, a lelki egészség megőrzésének módszerei.</p> <p>A kommunikáció csatornái, jellemzői és a segítő beszélgetés jellemzői.</p> <p>A gyermekek fejlődésének lelki és szociális szakaszainak bemutatása és jellemezése.</p>

4. Egészségügyi alapismeretek	Az egészség holisztikus értelmezése. A betegmegfigyelés szempontjai. A betegségek tünetei. A tünetek enyhítésének technikái. Az emberi test felépítése, szerveződése, szintjei, a szervrendszerek felépítése, működése. A gyermek biológiai fejlődését meghatározó tényezők, életkori szakaszok és azok jellemzői, a rendellenes fejlődésre utaló kóros állapotot jelző tünetek. A leggyakoribb gyermekbetegségek és azok tünetei. A gondozás és a betegellátás laikus módszerei. A közvetlen életveszélyes állapot, az elemi elsősegélynyújtás módszerei.
5. Népegészségügyi ismeretek	Az alapvető népegészségügyi fogalmak, összefüggések. A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései. Az egészségmegőrzés legfontosabb módszerei és technikái. A védőoltások jelentősége, a magyarországi oltási rend jellemzői. Az egészségtudatos magatartás jelentősége.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Társadalomismeret elmélete és gyakorlata	A társadalomban és az egyén szűkebb környezetében érvényesülő társadalmi szabályok, folyamatok, az előítéletek keletkezésének okai. A társadalom struktúrája, működésének, mobilitásának jellemzői. Az egyenlőtlenségek, a szegénység kialakulásának területi és társadalmi okai, dimenziói, jellemzői és csökkentésük lehetőségei. A legjellemzőbb társadalmi problémák, a társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek, valamint az egyenlőtlenség által leginkább sújtott társadalmi csoportok ismérvei. A társadalmi egyenlőtlenség újratermelődésének folyamata, mechanizmusai. Az egyén társadalmi meghatározottságának összefüggései, a társadalom ártó-védő hatásai. A család szerepe, funkciója, történelmi változásai, a családi életciklus, életút szakaszai, a család szocializációs szerepe, az átörökítés összefüggései. A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései. A szociológiai alapfogalmak, a család és életmód, az értékek és a szocializáció fogalmának ismerete. A szociológia alapvető technikái és módszerei.
2. Szociálpolitikai, jogi és etikai ismeretek elmélete és gyakorlata	A szociálpolitika mint önálló diszciplína és a társadalmi integráció megteremtésének és megőrzésének fogalmi és összefüggései. A szociálpolitikai intézmények működését meghatározó gyakorlat. A szociálpolitika alapjai, érdekei és az ideológiák összefüggései. A szociálpolitika céljai, értékei és dilemmái, a problémának definiált társadalmi jelenségek és a megoldásukra hivatott állami beavatkozások technikái, eszközei, formái. Az alapvető állam- és jogtudományi fogalmak, összefüggések. A szociális szolgáltatások, a gyermekjólét és gyermekvédelem területén érvényesülő jogszabályok, az alapvető emberi és állampolgári jogok, a közigazgatási eljárás szabályai. A szociális segítség etikája.

3. Pszichológiai és pedagógiai ismeretek elmélete és gyakorlata	A pszichológia és a pedagógia alapfogalmai. Az emberei pszichikum, a személyiség összetettsége. A személyiségfejlődés és a társas érintkezés alapvető folyamatai, összefüggései. A különböző életkori szakaszok testi, lelki, szociális jellemzői. A pszichológiai és szociálpszichológiai folyamatok és módszerek. A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei. Az önismeret forrásai, az énvédő technikák. A kommunikáció csatornái, jellemzői és a segítő beszélgetés jellemzői. A gyermekek fejlődésének lelki és szociális szakaszainak bemutatása és jellemezése.
4. Egészségügyi alapismeretek	Az egészség holisztikus értelmezése. A betegmegfigyelés szempontjai. A különböző betegségek okai és a betegségek tünetei. A tünetek enyhítésének technikái és módszerei. Az emberi test felépítése, szerveződése, szintjei, a szervrendszerek felépítése, működése és működésének szabályozási szintjei. A gyermek biológiai fejlődését meghatározó tényezők, életkori szakaszok és azok jellemzői, a rendellenes fejlődésre utaló kóros állapotot jelző tünetek. A leggyakoribb gyermekbetegségek és azok tünetei. A gondozás és a betegellátás laikus módszerei. A közvetlen életveszélyes állapot, az elemi elsősegélynyújtás módszerei.
5. Népegészségügyi ismeretek	Az alapvető népegészségügyi fogalmak, összefüggések. A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései. Az egészségmegőrzés legfontosabb módszerei és technikái. A védőoltások jelentősége, a magyarországi oltási rend jellemzői és a védőoltásokat kísérő tünetek, esetleges szövődmények.

PEDAGÓGIAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A pedagógiai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A pedagógiai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A pedagógiai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- tájékozott-e a pedagógiai alapfogalmak tekintetében,
- elsajátította-e a nevelélmélet alapjait,
- ismeri-e a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos alapfogalmakat,
- képes-e alapvető pedagógiai helyzeteket kezelni,
- képes-e segítséget nyújtani köznevelési intézményekben gondozási feladatokban, kötött, valamint szabadidős tevékenységekben,
- tájékozott-e az oktatás szakmacsoportos tárgyainak ismeretanyagában,
- tudja-e alkalmazni a pedagógiai, pszichológiai fogalmakat,
- rendelkezik-e megfelelő problémamegoldó képességgel,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 5. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- rendelkezik-e korszerű pedagógiai szemlélet- és gondolkodásmóddal, mely lehetővé teszi számára a különböző életkori szakaszokban felmerülő alapvető testi, lelki, szociális gondozási igények, a nevelés körébe tartozó különböző alapproblémák felismerését,
- tájékozott-e az alapvető egészségnevelési, egészségvédelmi ismeretekben,
- képes-e pedagógiai szituációkban szerzett tapasztalatait és elméleti ismereteit integrálására,
- fel tudja-e használni ismereteit önmaga és mások viselkedésének elemzésére,
- nevelési szituációban tudatosan tudja-e alkalmazni kommunikációs ismereteit,
- képes-e konfliktusok humanista értékrendet közvetítő megoldására.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- képes-e jelenségek közötti összefüggések felismerésére, értelmezésére,
- képes-e megfigyelt jelenségeket, nevelési helyzeteket korábbi tapasztalatait és elméleti ismereteit birtokában értékelni, azokkal kapcsolatban szakmai ítéletet alkotni,
- képes-e egy adott helyzetet, jelenséget tágabb összefüggésben vizsgálni,
- pedagógiai szituációkban szerzett tapasztalatait és elméleti ismereteit birtokában képes-e a társadalomban megfigyelhető, a neveléssel összefüggő jelenségekre reflektálni, rendelkezik-e korszerű pedagógiai szemlélet- és gondolkodásmóddal, mely lehetővé teszi számára a különböző életkori szakaszokban felmerülő alapvető testi, lelki, szociális gondozási igények, a nevelés körébe tartozó különböző alapproblémák felismerését.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- információk feldolgozása,
- ismeretek alkalmazása,
- eszközhasználat,
- helyzetfelismerés,
- rendszerező képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. A nevelés elmélete	
1.1. Általános pedagógia	A pedagógia tárgya, célja, feladata, tudományközi kapcsolatai. Az adottság, képesség, jártasság, készség fogalma.
1.2. A nevelési folyamat, a nevelés cél-, feladat- és eszközrendszere	A nevelés fogalma. A nevelési cél. A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása. Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma. A nevelési folyamat. Az érték és a norma a nevelés folyamatában. A nevelés feladat- és eszközrendszere. A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei. A nevelési cél és a nevelés eszközrendszere.
1.3. A nevelés feladat- és eszközrendszere - a nevelés módszerei	A nevelési módszer fogalma, típusai. A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai. A nevelő mint modell. A vezetési stílusok.

1.4. A nevelés feladat- és eszközrendszere - a nevelés szinterei, szervezeti formái	A nevelési szinterek. A szocializáció fogalma, szinterei. A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszere. A család, a családi nevelés. A köznevelés intézményei. A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái.
1.5. A nevelés feladat- és eszközrendszere - fő tevékenységi formák	A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás. A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái. A szabadidő fogalma, típusai. A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek. A játék fogalma, fajtái, feltételei. A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei. A gyermekmunka jelentősége, jellemzői. A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma. A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata.
1.6. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	A nevelési nehézség. SNI, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő fogalma. Hátrányos helyzet fogalma. Halmozottan hátrányos helyzet fogalma. Szegregáció, integráció, inklúzió. A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai.
2. Nevelési gyakorlat	
2.1. Gondozási tevékenység	A gyermekek gondozásának alapjai, szabályai. Higiénés és önkiszolgálási tevékenységek.
2.2. A gyermek megismerése	A gyermek megismerésének lehetőségei. A megfigyelés. A szociometria. A gyermek fejlettségének mutatói. A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások megnyilvánulásai. A harmonikus mozgásfejlődés feltételei. A gyermek mozgásfejlődésének sajátosságai, lépései.
2.3. A gyermek tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése	A játék, munka, tanulás kapcsolata a nevelési gyakorlatban. A viselkedést kiváltó és fenntartó okok. Motiváció, aktiválás. A játék, a szabadidős tevékenységek feltételei, irányítása. A pedagógus és a gyermek, valamint a tanuló együttműködése.
3. Gondozás és egészségnevelés	
3.1. Egészségvédelem	Az egészség, az egészségvédelem, az egészségnevelés fogalma, célja, feladatai. Az egészségnevelés feladatai, területei a különböző életszakaszokban. A gyermek, a tanuló testi szükségletei. A táplálkozás egészségtana. A helyes életritmus. A pihenés és a mozgás szerepe.
3.2. Személyi gondozás	A gondozás fogalma és területei. A gondozás szerepe az egyes életszakaszokban. A gondozás szerepe a nevelési folyamatban. A gyermekek, a tanulók higiénés szokásai. A beteg gyermek, tanuló. Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló személyi gondozásának speciális kérdései.
4. Kommunikáció és konfliktuskezelés	

4.1. Kommunikációs alapismeretek	A kommunikáció fogalma, funkciói. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái. A verbális kommunikáció. A nonverbális kommunikáció. A kommunikációs technikák. Az eredményes közlés folyamata, feltételei. A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályai. A közvetett kommunikáció formái.
4.2. A konfliktus, konfliktuskezelés	A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái. A konfliktuskezelési stratégiák. Az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A nevelés elmélete	
1.1. Általános pedagógia	A pedagógia tárgya, célja, feladata, tudományközi kapcsolatai, a tudományosság kritériumai. Az adottság, képesség, jártasság, készség fogalma. A pedagógia módszerei.
1.2. A nevelési folyamat, a nevelés cél-, feladat- és eszközrendszere	A nevelés, nevelhetőség fogalma. A nevelési cél. A nevelési cél fogalmának változásai a különböző társadalmakban. A nevelési célok összefüggése, szerepük a személyiség fejlődésében. A nevelhetőség kérdéséről szóló álláspontok. A nevelés jelentősége az egyén és a társadalom szempontjából. A személyiség fejlődését meghatározó tényezők. Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma. A nevelési folyamat. Az érték és a norma a nevelés folyamatában. A nevelési cél és a nevelés feladat- és eszközrendszere. A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei. Az emberi szükségletek rendszere, hierarchiája.
1.3. A nevelés feladat- és eszközrendszere - a nevelés módszerei	A nevelési módszer fogalma, típusai, alkalmazásának lehetőségei. A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai. A nevelési módszerek alkalmazási lehetősége, szabályai. Az eredményesség gátjai. A nevelő mint modell. A vezetési stílusok. A vezetési stílusok hatása a személyiség fejlődésére.
1.4. A nevelés feladat- és eszközrendszere - a nevelés szinterei, szervezeti formái	A nevelési szinterek. A nevelés társadalmi jellege. A szocializáció fogalma, szinterei. A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszere. A szociális tanulás formái. A család, a családi nevelés. A köznevelés intézményei. Az elsődleges és másodlagos szinterek kapcsolata. A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái. A társas kapcsolatok humanista értékei (tolerancia, bizalom, empátia).

1.5. A nevelés feladat- és eszközrendszere - fő tevékenységi formák	A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás. A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái. A szabadidő fogalma, típusai, szerepe az egyén és a közösség életében. A közművelődési intézmények szerepe. A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek. A játék fogalma, fajtái, feltételei. A játékfejlődés szakasza. A játék irányítása. A különböző életkorokra jellemző játéktevékenységek. A gyermekmunka jelentősége. A gyermekmunka fajtái. A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata. A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség, a képesség fogalma.
1.6. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	A nevelési nehézség. SNI, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő fogalma. Hátrányos helyzet fogalma. Halmozottan hátrányos helyzet fogalma. Szegregáció, integráció, inklúzió. Az együttnevelés előnyei, nehézségei. A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai.
2. Nevelési gyakorlat	
2.1. Gondozási tevékenység	A gyermekek gondozásának alapjai, szabályai, pszichológiai szempontjai. Higiénés és önkiszolgálási tevékenységek.
2.2. A gyermek megismerése	A gyermek megismerésének módszerei. A megfigyelés. A szociometria, a sociogram. A gyermek fejlettségének mutatói. A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások megnyilvánulásai. A harmonikus mozgásfejlődés feltételei. A gyermek mozgásfejlődésének sajátosságai, lépései. Mozgásos tevékenység irányítása.
2.3. A gyermek tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése	A játék, munka, tanulás kapcsolata a nevelési gyakorlatban. A viselkedést kiváltó és fenntartó okok. Motiváció, aktiválás. Motiváció a különböző életszakaszokban. A játék, a szabadidős tevékenységek feltételei, irányítása. A pedagógus és a gyermek, a tanuló együttműködése. A gyermek tevékenységének elemzése. A megfigyelt jelenségek mögött álló tények, érzelmek.
3. Gondozás és egészségnevelés	
3.1. Egészségvédelem	Az egészség, az egészségvédelem, az egészségnevelés fogalma, célja, feladatai. Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata. Az egészségnevelés feladatai, területei a különböző életszakaszokban. A gyermek, a tanuló testi szükségletei. A táplálkozás egészségtana, pszichés hatások az étkezésben. A helytelen táplálkozás. A helyes életritmus. A mozgásszegény életmód és az egészség összefüggései. A nevelő szemléletformáló hatása.
3.2. Személyi gondozás	A gondozás fogalma és területei. A gondozás szerepe az egyes életszakaszokban. A gondozás szerepe a nevelési folyamatban. A gyermekek, a tanulók higiénés szokásai. A beteg gyermek, tanuló igényei. A nevelési intézmények feladatai, a helyes nevelői magatartás. Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló személyi gondozásának speciális kérdései.

4. Kommunikáció és konfliktuskezelés	
4.1. Kommunikációs alapismeretek	A kommunikáció fogalma, funkciói. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái: a verbális és a nonverbális kommunikáció. A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők. Az eredményes közlés folyamata, feltételei, kommunikációs gétek. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályai. A hatékony nevelői kommunikáció. A közvetett kommunikáció formái. A tömegkommunikáció. Infokommunikációs eszközök hatása.
4.2. A konfliktus, konfliktuskezelés	A konfliktus fogalma, háttere, a konfliktusok fajtái, okai. Az egyes konfliktuskezelési stratégiák előnyei, hátrányai. Az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása. A konfliktusok hatása az interperszonális kapcsolatokra.

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A képző- és iparművészeti ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A képző- és iparművészeti ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja középszinten annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e olyan vizuális ismeretekkel, ábrázolási és szakmai tapasztalatokkal, amelyek alapján képes reprodukáló kivitelezési munkák elvégzésére a képző- és iparművészet területén,
- képes-e felismerni a különböző művészettörténeti korszakokból fennmaradt műemlékek, művészeti alkotások jellegzetes vonásait, készítésének technikáit,
- elsajátította-e a képző- és iparművészeti szakmai munkavégzéshez szükséges alapvető tervezési ismereteket,
- képes-e a képző- és iparművészet szakmai elméleti ismereteit és gyakorlati tapasztalatait az adott feladatoknak megfelelően alkalmazni,
- szert tett-e kellő gyakorlati tapasztalatra, amellyel egyszerű technológiai feladatokat el tud végezni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a forma- és térábrázolás terén olyan szintű tapasztalattal, amely képessé teszi összetettebb ábrázolási feladatok önálló megoldására,
- tisztában van-e a vizuális nyelv alapfogalmaival, annak szakmai vonatkozásaival,
- képes-e a művészettörténet különböző korszakait és stílusirányzatait felismerni, adott szempontok alapján önállóan elemezni,
- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányok folytatásához szükséges önálló információgyűjtési és véleményalkotási képességgel, egyéni látásmóddal.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai képességekkel, kompetenciákkal:

- művészettörténeti korok, műalkotások elemzése, értelmezése,
- szabadkézi rajzolás, festés, térkonstrukciók alakítása,
- szakműhely vagy műterem szakszerű használata,
- kreativitás, ötletgazdagság,
- gyakorlatias feladatértelmezés,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 6. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- manuális és digitális prezentáció készítése.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Művészettörténet	Művészettörténeti korszakok, művészeti stílusok és irányzatok ismerete az ókori kultúráktól a 19. század művészetéig.
2. Rajz, festés gyakorlat	A látvány ábrázolása, rajzi-festői megjelenítése. Különböző ábrázolási módok és technikák alkalmazása. Az arányok, a kompozíció törvényszerűségeinek ismerete és alkalmazása. A perspektíva szabályainak ismerete és alkalmazása. Tárgyábrázolás és térábrázolás gyakorlata. Az emberi figura felépítésének ismerete, arányos megjelenítése. A fény-árnyék viszonyok megjelenítése, tónusos rajzok készítése. A színek törvényszerűségeinek ismerete. Festési és más színes technikák elsajátítása.
3. Tervezés és gyakorlat	Szakmai tervek, vázlatok, makettek, digitális modellek vagy munkanaplók, koncepciótervek készítése. Munkafolyamatok időbeli ütemezése. Szakmai kivitelezési feladatok elvégzése. Szakmai feladatok elkészítése, installálása. Szakmai munkák dokumentálása, archiválása és a prezentációkészítés folyamata.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Művészettörténet	Művészettörténeti korszakok, művészeti stílusok társadalmi, kultúratörténeti háttérének ismerete a 19. század végéig. A különböző korok műemlékeinek és alkotásainak történeti és stíluselemzése, önálló értelmezése. Összehasonlító elemzések a klasszikus korszakok és alkotások körében.
2. Rajz, festés gyakorlat	A vizuális alapismeretek szerepe az ábrázolás gyakorlati folyamatában. A látvány értelmezése, rajzi-festői megjelenítése. A látványelemek célzott felhasználása a kifejezési szándék szerint. Az ábrázolás eszköztárának tudatos használata, a formai megjelenítés, az arányok, a kompozíció és az ábrázolási módok összehangolt alkalmazása. Térábrázolási rendszerek ismerete, a perspektivikus megjelenítés alkalmazása. A tárgyábrázolás és térábrázolás különböző megközelítései, az absztrakció lehetőségei. Az épített külső és belső környezet megjelenítése. Az emberi test arányainak, egyedi karakterjegyeinek megjelenítése. Az ábrázolás egyedi lehetőségeinek hangsúlyozása. A fény-árnyék viszonyok leképezése, a tónusok következetes ábrázolása. A színek és színkontrasztok tudatos alkalmazása. Az ábrázolási technikák cél szerinti alkalmazása.

3. Tervezés és gyakorlat	Inspirációs források gyűjtése, rendszerezése és felhasználása. A tervezői, alkotói döntés szerinti szakmai tervek, koncepciótervek, munkanaplók, vázlatok, makettek vagy digitális modellek készítése. A kivitelezés munkafolyamatainak előkészítése és időbeli ütemezése. Önálló tervezői feladatmegoldások, illetve alkotói véleményformálás megjelenése. Szakmai feladatok végig vitele és installálása. Komplex prezentáció készítése a tervezési és kivitelezési munkák bemutatására.
--------------------------	---

HANG-, FILM- ÉS SZÍNHÁZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A hang-, film- és színháztechnikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A hang-, film- és színháztechnikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A hang-, film- és színháztechnikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga feladatai a szakmai ismeretek és gyakorlati tapasztalatok alkalmazási képességének mérését célozzák.

A hang-, film- és színháztechnikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e olyan audiovizuális ismeretekkel, amelyek alapján képes reprodukáló művészeti munkák elvégzésére a médiaművészetek területén,
- rendelkezik-e az igényes szakmai munkavégzéshez szükséges művelődéstörténeti, művészetelméleti ismeretekkel,
- képes-e a szakmai elméleti ismereteit és gyakorlati tapasztalatait az adott feladatoknak megfelelően alkalmazni,
- szert tett-e kellő gyakorlati tapasztalatra, amellyel egyszerű technológiai feladatokat el tud végezni,
- felkészült-e a további szakmai képzésre.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelvi- és beszédképesség,
- áttekintő és értelmező képesség,
- körültekintés, elővigyázatosság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Hangművészeti, zenei alapismeretek	A médiaművészetek hangzó formáinak értékeléséhez szükséges zeneelméleti és hangtechnikai alapokban szerzett ismeretek.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 7. Hatályos: 2020. II. 15-től.

2. Munkakörnyezeti ismeretek	A médiaművészeti munkafajták ismerete, a munkahelyi környezet gazdasági, technikai és művészeti munkakörei és hierarchiája.
3. Digitális művészeti gyakorlatok	Az elektronikus médiaművészeti munkafolyamatok digitális eszközrendszerének ismerete, használata. Az alapvető szoftverek és programok alkalmazása, amelyek a hang-, film- és színháztechnika világában a munkavégzéshez elengedhetetlenül szükségesek. Ónálló munkavégzés audiovizuális környezetben stábtagok instrukciói alapján.
4. Multimédia gyakorlatok	A különféle hangforrások és hangszerek biztos felismerése. Stábmunka környezetben biztos helyzetfelismerés, feladatmeghatározás, tájékozódás.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Hangművészeti, zenei alapismeretek	A hallás és látás útján ható művészetek, az azokból megszerezhető információk, zeneelméleti és hangtechnikai alapokban szerzett ismereteik.
2. Munkakörnyezeti ismeretek	A munkahelyi környezet gazdasági, technikai és művészeti munkakörei és hierarchiája.
3. Digitális művészeti gyakorlatok	A számítástechnikai eszközökkel a gyakorlati helyzetekben megfelelően bánás. Az alapvető szoftverek és programok alkalmazása, amelyek a hang-, film- és színháztechnika világában a munkavégzéshez elengedhetetlenül szükségesek.
4. Multimédia gyakorlatok	A különféle hangforrások és hangszerek biztos felismerése. A hangosítási feladatokban megfelelő szintű gyakorlati tapasztalat.

BÁNYÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

ÉPÜLETGÉPÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az épületgépészeti ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az épületgépészeti ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az épületgépészeti ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e az
 - épületgépészeti csővezeték-szerelési ismeretek,
 - épületgépészeti rendszerismeret,
 - épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok,
- elektrotechnikai- és irányítástechnikai alapok témaköröket illetően,

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. a). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 8. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- rendelkezik-e elég információval e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni különböző épületgépészeti tevékenységek szabályos és szakszerű lebonyolításában,
- tudja-e alkalmazni munkája során az épületgépészeti tevékenységet érintő jogszabályokat,
- képes-e az épületgépészet alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani az épületgépészet területén,
- képes-e épületgépészeti alapszámításokat elvégezni, méréseket ismertetni,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- ismeri-e az ide vonatkozó szakmai szabályokat, és megfelelően tudja-e beépíteni azokat a mindennapos munka során.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai kifejezőkészség,
- műszaki rajz olvasási és készítési készség,
- gyakorlatias feladatértelmezés,
- pontosság, kezűgyesség,
- körültekintés, elővigyázatosság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Csőszerelés előkészítése	A munkavégzéshez szükséges műszerek, szerszámok, mérőeszközök megfelelő használatának ismerete. Mérés, ellenőrzés, tűrés fogalmihoz kapcsolódó ismeretek. Kézi és gépi fémmegmunkálás elmélete és gyakorlati ismeretek. Fémes anyagok és műanyagok anyagismerete.
2. Vezetékhálózat kialakítása	A gyakorlatban alkalmazott csőszerelési technológiák ismerete. Oldható és nem oldható kötések kialakításának technológiai ismeretei. Hőtágulás, tömítés, korrózióvédelem ismeretei. Szerelő kőműves munkák technológiáinak ismerete.
3. Csőhálózat üzembe helyezése	A munkavégzéshez szükséges dokumentumok, rajzok készítése, értelmezésének módjai. A munkavégzéshez szükséges műszerek, szerszámok, mérőeszközök megfelelő használatának ismerete. A csőhálózatok üzembe helyezésének elmélete és gyakorlati ismeretek. A csőhálózat mérési és beszabályozási műveleteinek alapismeretei. A nyomáspróba és a tömörség ellenőrzés végrehajtásának ismerete.
4. Épületgépészeti alapfogalmak	Hőtani alapismeretek. Tüzeléstechnikai ismeretek. Nyomás fogalmi ismeretei épületgépészet területén. Egyszerű áramlástani szakmai számítások elvégzése és a kapott eredmények értelmezése. Hőszükséglet számítás alapismeretei.

5. Épületgépészeti dokumentációk	Az épületgépészeti dokumentációk tervjelképei, az alaprajzok, csőtervek ismerete. Az épületgépészeti szerelvények fajtái, beépítési lehetőségeinek ismerete. A műszaki leírás bemutatása, alkalmazása és értelmezése. Szakágankénti vízellátás-csatornázás, gázellátás, központi fűtés, hűtés lég- és klímatechnika, a rendszerek, rendszerelemek alkalmazása és értelmezése.
6. Épületgépészeti rendszerelemek	Az épületgépészeti szerelvények fajtái, részei, működési jellemzőinek ismerete. A különféle tüzelőanyaggal üzemelő, hőtermelő berendezések szerelési előírásainak bemutatása.
7. Épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok	Az adott feladat munkavédelmi szempontból való átgondolása. A megfelelő munkakörnyezet megteremtéséhez, a biztonságos munkafolyamatok megtervezéséhez tartozó tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete. Kézi és gépi anyagmozgatási ismeretek. Tűzvédelmi előírások, munkavégzés biztonságtechnikai ismerete.
8. Elektrotechnika	Elektrotechnikai alapfogalmak ismerete. Villamos mérések: villamos feszültség, áramerősség, villamos teljesítmény mérésének ismerete.
9. Irányítástechnika	Az irányítástechnika alapjainak ismerete. Vezérlés- és szabályozástechnikai ismeretek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Csőszerelés előkészítése	A csőszerelés előkészítési és csőszerelési technológiai ismeretei. A munkavégzéshez szükséges dokumentumok, rajzok készítése, értelmezése, magabiztos alkalmazása. Az előkészítéshez szükséges műszerek, szerszámok, mérőeszközök használatának ismerete.
2. Vezetékhálózat kialakítása	A vezetékek kialakításnak elméleti és gyakorlati ismeretei. A munkavégzéshez szükséges dokumentumok, rajzok elkészítése és értelmezése. A csövezéshez használt anyagok, azok tulajdonságai, alakíthatóságuk, illetve az ezekhez használt segédeszközök ismerete.
3. Csőhálózat üzembe helyezése	A csőhálózatok üzembe helyezésének elmélete és gyakorlati ismeretei. A csőhálózat mérési és be szabályozási műveleti alapjainak ismerete. A nyomáspróba és a tömörség ellenőrzés elméleti törvényszerűségeinek ismerete. Az üzembe helyezés dokumentációs ismeretei.
4. Épületgépészeti alapfogalmak	Szakáganként vízellátás-csatornázásban, gázellátásban, központi fűtés, hűtés lég- és klímatechnikában, a rendszerek, rendszerelemek és a készülékek szerelési beépítési előírásainak alkalmazása és értelmezése. Az ide vonatkozó alapvető fizikai szabályok ismerete. Számítások elvégzése, a kapott eredményeknek, vagy gyártók által közölt terméktulajdonságoknak, illetve gyártmánykatalógusok leírásainak értelmezése.
5. Épületgépészeti dokumentációk	A csőhálózati vezetékek, szerelvények, berendezések ábrázolása, rajzjeleinek ismerete szakáganként. Az épületgépészeti dokumentációk tervjelképei, az alaprajzok, csőtervek ismerete. Műszaki leírás és költségvetés készítése, alkalmazása és értelmezése. Munkahelyi dokumentációk elkészítésének ismerete.

6. Épületgépészeti rendszerelemek	A szelepek, csapok, tolélemek fajtái, részei, működési jellemzői, beépítési lehetőségeinek ismerete. Különböző tüzelőanyaggal üzemelő, hőtermelő berendezések elhelyezési előírásai, a levegőellátás és égéstermék elvezetés előírásainak ismerete.
7. Épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok	Az adott feladat munkavédelmi szempontból való átgondolásával kapcsolatban a helyes munkaeszközök kiválasztása. A megfelelő munkakörnyezet megteremtéséhez, a biztonságos munkafolyamatok megtervezéséhez, a tűz- és környezetvédelmi előírások figyelembevételéhez szükséges alapismeretek. A figyelmen kívül hagyásból eredő sérülések, balesetek és egészségkárosodás megelőzése, illetve a véletlen balesetekből eredő károk minimalizálásának lehetőségei.
8. Elektrotechnika	Az elektrotechnikai fogalmak elméleti alapjainak ismerete. Villamos mérések: elektromos feszültség, áramerősség, teljesítmény mérésének elméleti alapjai és gyakorlati megoldásainak ismerete.
9. Irányítástechnika	Irányítástechnikai alapok elméleti ismeretei. Vezérlés- és szabályozástechnika elméleti és gyakorlati ismeretei.

GÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

KOHÁSZATI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kohászati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A kohászati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A kohászati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgára jellemző az igényes felépítés, az alkalmazás és integrálás összetettsége. A kohászati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező kohászati alapismeretekkel,
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt fizikai jelenségekkel, technikai eszközök működésével összekapcsolni,
- elsajátította-e a kohászat alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- rendelkezik-e a fizikai alapmenyiségek mértékegységeinek és mértékeinek ismeretével, átszámítási mechanizmusával,
- képes-e a kohászat alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- képes-e kohászati és gépészeti jellegű alapszámításokat elvégezni,
- tudja-e a műszaki ábrázolás szabályait és eszközrendszerét helyesen alkalmazni,

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. b). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 9. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- elsajátította-e a speciális szakmai tantárgyak tanulásához szükséges műszaki feladatmegoldó képességet,
- tudja-e a vonatkozó szabványelőírásokat alkalmazni,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- le tudja-e vezetni, igazolni, ábrázolni és értékelni a kohászati és gépészeti összefüggéseket és folyamatokat,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek integrálási képességével.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Kohászati alapismeretek	Öntészeti és mintakészítési alapismeretek. A kohászatban és öntészetben használt alapanyagok és segédanyagok tulajdonságai és hatásuk a gyártási folyamatok paramétereire. Tűzállóanyagok. Kohászati folyamatok fizikai-kémiai alapjai. Tüzeléstan. Színfémek és ötvözetek fémtani jellemzői. Elektrotechnikai és irányítástechnikai alapok. Mechanikai alapismeretek. Hidraulikai, pneumatikai alapismeretek. Elektrokémiai ismeretek.
2. Kohászati géptan	Rajztechnikai ismeretek - szabadkézi rajzolás, axonometrikus ábrázolás, szerkesztési ismeretek, vetületi ábrázolás, műszaki rajz- és dokumentációkészítés - szabályai. Gépelemek szabványos ábrázolása, jelölése. Összeállítás rajz. Öntödei gépek. Kohászati és öntészeti üzemek anyagmozgató, energiaellátó, légttechnikai és környezetvédelmi berendezései. Színfémolvasztó berendezések. A vas- és acélgyártás olvasztóberendezései. Erőgépek, erőátviteli berendezések, gépkönyv, kezelési és karbantartási utasítás, üzemeltetési napló. Emelő- és rakodógépek, energiaellátó rendszerek. Hengersorok gépi berendezései. A kovácsolás gépi berendezései.

3. Fémek és ötvözetek	Alumínium és ötvözetek. Réz és ötvözetek. Cink és ötvözetek. Ötvözetszámítás. Hulladékfeldolgozás. Vas-szén állapotábra. A vas kohászata, a vas érceiből való előállításának anyagai és technológiája. Acél gyártása nyersvasból és hulladékból, acélgyártási technológiák. Ötvözetlen és ötvözött acélok. A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek, az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai, az acélok egyensúlyitól eltérő átalakulásai.
4. Alakítástechnológia	Vasöntészet, acélöntészet, fémöntészet, kokillaöntés és nyomásos öntés alapanyagai, eljárások és a technológiák alapjai. A képlékenyalakítás elméleti alapjai. Hengerlési technológiák alapjai. A kovácsolás elméleti alapjai. Kovácsolási technológiák. Felületkikészítés. Mintakészítés, formakészítés, magkészítés, precíziós öntés alapjai. Hőkezelési alapismeretek.
5. Munkabiztonság és környezetvédelem	Haváriák. Munkabiztonsági ismeretek alapjai. Környezetvédelmi ismeretek alapjai. Tűzvédelmi ismeretek alapjai. Minőségbiztosítási ismeretek alapjai. Munkavédelem, elsősegélynyújtás alapjai. Hulladékgazdálkodás alapjai. Melegüzemek különleges munkabiztonsági előírásai.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Kohászati alapismeretek	Öntészeti és mintakészítési alapismeretek. A kohászatban és öntészetben használt alapanyagok és segédanyagok tulajdonságai és hatásuk a gyártási folyamatok paramétereire. Tűzállóanyagok. Kohászati folyamatok fizikai-kémiai alapjai. Tüzeléstan. Színfémek és ötvözetek fémtani jellemzői. Elektrotechnikai és irányítástechnikai alapok. Mechanikai alapismeretek. Hidraulikai, pneumatikai alapismeretek. Elektrokémiai ismeretek.
2. Kohászati géptan	Rajztechnikai ismeretek - szabadkézi rajzolás, axonometrikus ábrázolás, szerkesztési ismeretek, vetületi ábrázolás, műszaki rajz- és dokumentációkészítés - szabályai. Gépelemek szabványos ábrázolása, jelölése. Összeállítás rajz. Öntödei gépek. Kohászati és öntészeti üzemek anyagmozgató, energiaellátó, légttechnikai és környezetvédelmi berendezései. Színesfémolvasztó berendezések. A vas- és acélgyártás olvasztóberendezései. Erőgépek, erőátviteli berendezések, gépkönyv, kezelési és karbantartási utasítás, üzemeltetési napló. Emelő- és rakodógépek, energiaellátó rendszerek. Hengersorok gépi berendezései. A kovácsolás gépi berendezései.

3. Fémek és ötvözetek	Alumínium és ötvözetek. Réz és ötvözetek. Cink és ötvözetek. Ötvözetszámítás. Hulladékfeldolgozás. Vas-szén állapotábra. A vas kohászata, a vas érceiből való előállításának anyagai és technológiája. Acél gyártása nyersvasból és hulladékból, acélgyártási technológiák. Ötvöztelen és ötvözött acélok. A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek, az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai, az acélok egyensúlytól eltérő átalakulásai.
4. Alakítástechnológia	Vasöntészet, acélöntészet, fémöntészet, kokillaöntés és nyomásos öntés alapanyagai, eljárások és a technológiák alapjai. A képlékenyalakítás elméleti alapjai. Hengerlési technológiák alapjai. A kovácsolás elméleti alapjai. Kovácsolási technológiák. Felületkikészítés. Mintakészítés, formakészítés, magkészítés, precíziós öntés alapjai. Hőkezelési alapismeretek.
5. Munkabiztonság és környezetvédelem	Haváriák. Munkabiztonsági ismeretek alapjai. Környezetvédelmi ismeretek alapjai. Tűzvédelmi ismeretek alapjai. Minőségbiztosítási ismeretek alapjai. Munkavédelem, elsősegélynyújtás alapjai. Hulladékgazdálkodás alapjai. Melegüzemek különleges munkabiztonsági előírásai.

VILLAMOSIPAR ÉS ELEKTRONIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

TÁVKÖZLÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati és szóbeli.

Emelt szinten: gyakorlati és szóbeli.

A távközlési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A távközlési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A távközlési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

– megfelelően tájékozott-e

- az elektrotechnikai alapfogalmakban, alaptörvényekben, alapösszefüggésekben és számításokban,
- a távközlésben alkalmazott alapáramkörök működésében, jellemzőiben, az alapelektronikai áramkörök számításaiban,

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. c). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 10. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- az otthoni, kis- és közepes méretű hálózatok és az internet szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközök és alkalmazások telepítésében, üzemeltetésében,
- a számítógépek hardveregységeinek ismeretében, szerelési, telepítési, karbantartási eljárásaiban,
- rendelkezik-e azzal a képességgel, hogy a komplex ismereteket felhasználva alapvető szakmai feladatokat oldjon meg,
- tudja-e alkalmazni a megszerzett komplex ismereteket a távközléshez kapcsolódó feladatok és az esetlegesen felmerülő problémák megoldása során.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó megfelelően tájékozott-e

- az elektrotechnikai alapfogalmakban, alaptörvényekben, alapösszefüggésekben és számításokban,
- a távközlésben alkalmazott alapáramkörök működésében, jellemzőiben, az alapelektronikai áramkörök számításaiban,
- a programkészítés alapelveiben és lépéseiben, az adatbázis-kezelés alapjaiban,
- az otthoni, kis- és közepes méretű hálózatok és az internet szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközök és alkalmazások telepítésében, üzemeltetésében,
- a számítógépek hardveregységeinek szerelésében, telepítési, tesztelési, karbantartási eljárásaiban, továbbá
- a komplex ismeretek birtokában képes önállóan, a távközléshez kapcsolódó feladatokat és az esetlegesen felmerülő problémákat megoldani, hibákat kijavítani.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- logikus gondolkodás,
- önállóság,
- pontosság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Információtechnológia	Számítógép elvi felépítése. A számítógép felépítésének alapjai. Szoftverek csoportosítása, telepítése, eltávolítása, hibák javítása. Az operációs rendszer feladatai, hardverkövetelmények kapcsolata, telepítése, indítási folyamata. Az információtechnológiai biztonság alapjai. A számítógép alapegységei, alkatrészei és a számítógép perifériáinak csatlakoztatása. A megelőző karbantartási feladatok.
2. Hálózati ismeretek	Az otthoni, kis- és közepes vállalati hálózatok jellemzői, felépítése, eszközei és azok feladatai. A hálózatokban leggyakrabban használt vezetékes és vezeték nélküli átviteli közegek. Az internetszolgáltatóhoz csatlakozás lehetőségei és az internet alapvető szolgáltatásai. Hálózati eszközök beállítása, konfigurálása, alapszintű hibák keresése és azok elhárítása.
3. Elektrotechnika	A villamos alapfogalmak és a villamos hálózatok alaptörvényei, összefüggései. Egyenáramú és váltakozó áramú hálózatokban alapszintű számítások. A villamos és mágneses erőtér, valamint az elektromágneses hullám jellemzői. Egyen- és váltakozó áramú alpmérések.

4. Távközlés-elektronikai alaptevékenység	Az elektronikai eszközök felépítésének, működésének, jellemzői. Az erősítők típusai, alkapcsolásai. A villamos jel alapfogalmai, teljesítmény- és feszültségszint számolása. Alkapcsolások. Műveleti erősítő méretezése. Az oszcillátorok, tápegységek felépítése, jellemzői. A digitális technika alapfogalmai, áramkörei, logikai függvények egyszerűsítése és realizálása. Az elektronikai eszközök főbb jellemzőinek, paramétereinek a mérése. Alapáramkörök vizsgálata, jellemzői méréssel. Digitális technikai alpmérések.
---	---

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Informatika	A számítógépes architektúra alapjainak ismerete. Megfelelő szoftverismeret, a számítógép beüzemelésén, a programok telepítésén és konfigurálásán túl a hibajavításig. Az információtechnológiai biztonság alapjainak ismerete. A számítógép alapegységeinek, alkatrészeinek ismerete és a számítógép összeszerelése. Az operációs rendszerek és a hardverkövetelmények kapcsolatának ismerete. A megelőző karbantartás feladatainak ismerete.
2. Adatbázis és szoftverfejlesztés	A programkészítés lépéseinek ismerete. Az adattípusok, a vezérlési szerkezetek, a programozási tételeknek és az alapvető adatstruktúráknak ismerete. Az objektumorientált programozás alapjainak ismerete. Egy programozói környezet használata.
3. Hálózati ismeretek	Az otthoni, kis- és közepes vállalati hálózatok jellemzőinek, felépítésének ismerete. Ezen hálózatokban jellemzően előforduló eszközök és azok feladatainak ismerete. A hálózatokban leggyakrabban használt átviteli közegek és az internet szolgáltatásainak ismerete. A hálózati eszközök beállítása, konfigurálása és hibák keresése, elhárítása.
4. Elektrotechnika	Villamos alapfogalmaknak, villamos hálózatok alaptörvényeinek, összefüggéseinek ismerete. Számítások végzése egyenáramú és váltakozó áramú hálózatokban. A villamos és mágneses erőtér, valamint az elektromágneses hullám jellemzőinek ismerete. Egyen- és váltakozó áramú alpmérések elvégzése.
5. Távközlés-elektronikai alaptevékenység	Elektronikai eszközök felépítésének, működésének, jellemzői. Erősítők típusai, alkapcsolásai. A villamos jel alapfogalmai, teljesítmény- és feszültségszint számolása. Alkapcsolások ismerete. Műveleti erősítő méretezése. Az oszcillátorok, tápegységek felépítésének, jellemzőinek ismerete. A digitális technika alapfogalmai, áramkörei, logikai függvények egyszerűsítése és realizálása. Az elektronikai eszközök főbb jellemzőinek, paramétereinek a mérése. Alapáramkörök vizsgálata, jellemzői méréssel. Digitális technikai alpmérések.

INFORMATIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati és szóbeli.

Emelt szinten: gyakorlati és szóbeli.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 11. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Az informatikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az informatikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az informatikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgára jellemző az ismeretek alkalmazási és integrálási képességének mérése.

Az informatikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e átfogó ismeretekkel az informatikai eszközökről és technológiákról,
- képes-e munkája során megfelelően kiválasztani és alkalmazni az informatikai eszközöket és technológiákat,
- képes-e az otthoni, kis- és közepes méretű egyszerűbb hálózatok és az internet szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközök és alkalmazások telepítésére, beállítására és üzemeltetésére,
- képes-e magas szintű programnyelv használatával egy egyszerű szoftveralkalmazást elkészíteni és tesztelni,
- képes-e egyszerűbb adatbázisok létrehozására, adatok feltöltésére, lekérdezések létrehozására,
- képes-e HTML, CSS és JavaScript technológiákat használva statikus és dinamikus weblapok létrehozására,
- a komplex ismeretek birtokában képes-e önállóan, feladatokat és az esetlegesen felmerülő problémákat megoldani, hibákat kijavítani.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- képes-e egy szoftver alkalmazás fejlesztését előkészíteni, az alkalmazást elkészíteni és tesztelni,
- képes-e egyszerűbb adatbázisok létrehozására, adatok feltöltésére, kezelésére, lekérdezések létrehozására,
- képes-e HTML, CSS és JavaScript technológiákat használva reszponzív megjelenésű statikus weblapok és dinamikus webalkalmazások létrehozására,
- a komplex ismeretek birtokában képes-e önállóan, feladatokat és az esetlegesen felmerülő problémákat megoldani, hibákat kijavítani,
- rendelkezik-e a megfelelő szakmai informatikai ismeretekkel a tanulmányai folytatása esetén.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- precizitás,
- önállóság,
- logikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Információtechnológia	A számítógép szerelés, karbantartás biztonságos módjai, eszközei. Adott feladathoz illeszkedő számítógép egyes összetevőinek tudatos, a jellemzők és feltételek figyelembevételével történő kiválasztása. Perifériák beüzemelése. Számítógépek egyszerű karbantartási, bővítési feladatai. Szoftverek telepítése, operációs rendszerek felhasználói szempontból fontos beállításainak ismerete. A számítógépes munkavégzést veszélyeztető rosszindulatú támadások formái, a védekezés lehetőségei.

2. Hálózati ismeretek	Alapvető hálózati közegek, azok tulajdonságai, jellemzői. OSI és TCP/IP rétegelt modell, az egyes rétegek feladatai. A hálózati eszközök felépítése, működése, indulási folyamata, konfigurációs beállításai. IPv4 címzés tervezése, kialakítása. A helyi hálózat és az internet alapvető szolgáltatásai és azok jellemzői. Hálózati eszközök távoli elérési lehetőségei, azok megvalósítása. Statikus és dinamikus forgalomirányítás konfigurálása IPv4 hálózatokban. Hálózati forgalom szűrése normál hozzáférési listák használatával. DHCPv4 szolgáltatás működése, megvalósítása. Címfordítás lehetőségei, megvalósítása. Hálózati, kapcsolódási, forgalomirányítási hibák felismerése, elhárítása.
3. Programozás, weboldalak kódolása, adatbázis-kezelés	A HTML leíró nyelv és a stílusok alkalmazása. Egyszerűbb dinamikus weboldalak kialakítása készen kapott JavaScript kód alkalmazásával és kismértékű módosításával. Az adatbázis-kezelés alapjai. Az SQL nyelv legfontosabb utasításai, ezek alkalmazása. A programkészítés lépései. A Java vagy C# programozási nyelv elemei és alkalmazása, az IDE alapvető használata. A legfontosabb egyszerű és összetett adattípusok és alkalmazásuk. Szekvenciák, elágazások, ciklusok, függvények és alapvető programozási típusfeladatok alkalmazásával egyszerű asztali alkalmazás készítése. Beépített és készen kapott osztályok példányosítása és felhasználása. Szöveges állományok kezelése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Informatika	A számítógép szerelés, karbantartás biztonságos módjai, eszközei. Adott feladathoz illeszkedő számítógép egyes összetevőinek tudatos, a jellemzők és feltételek figyelembevételével történő kiválasztása. Perifériák beüzemelése. Számítógépek egyszerű karbantartási, bővítési feladatai. Szoftverek telepítése, operációs rendszerek felhasználói szempontból fontos beállításainak ismerete. A számítógépes munkavégzést veszélyeztető rosszindulatú támadások formái, a védekezés lehetőségei. Meglévő számítógépes rendszer bővítésének megtervezésére. A számítógépes munkavégzést veszélyeztető tényezők ismerete, a védekezés lehetőségei.
2. Hálózati ismeretek	Alapvető hálózati közegek, azok tulajdonságai, jellemzői. OSI és TCP/IP rétegelt modell, az egyes rétegek feladatai. A hálózati eszközök felépítése, működése, indulási folyamata, konfigurációs beállításai. IPv4 címzés tervezése, kialakítása. A helyi hálózat és az internet alapvető szolgáltatásai és azok jellemzői. Hálózati eszközök távoli elérési lehetőségei, azok megvalósítása. Statikus és dinamikus forgalomirányítás konfigurálása IPv4 hálózatokban. Hálózati forgalom szűrése normál hozzáférési listák használatával. DHCPv4 szolgáltatás működése, megvalósítása. Címfordítás lehetőségei, megvalósítása. Hálózati, kapcsolódási, forgalomirányítási hibák felismerése, elhárítása. IPv4 és IPv6 címzés tervezése és kialakítása VLSM és CIDR használatával. VLAN-ok szerepe, megvalósítása. Portvédelem jelentősége, megvalósítása. Statikus és dinamikus forgalomirányítás konfigurálása IPv6 hálózatokban. Hálózati forgalom szűrése és virtuális vonal védelme hozzáférési listák használatával. DHCPv6 szolgáltatás működése, megvalósítása.

3. Programozás, weboldalak kódolása, adatbázis-kezelés	A HTML leíró nyelv és a stílusok alkalmazása. Egyszerűbb dinamikus weboldalak kialakítása készen kapott JavaScript kód alkalmazásával és kismértékű módosításával. Az adatbázis-kezelés alapjai. Az SQL nyelv legfontosabb utasításai, ezek alkalmazása. A programkészítés lépései. A Java vagy C# programozási nyelv elemei és alkalmazása, az IDE alapvető használata. A legfontosabb egyszerű és összetett adattípusok és alkalmazásuk. Szekvenciák, elágazások, ciklusok, függvények és alapvető programozási típusfeladatok alkalmazásával egyszerű asztali alkalmazás készítése. Beépített és készen kapott osztályok példányosítása és felhasználása. Szöveges állományok kezelése. Dinamikus webalkalmazás létrehozása JavaScript alkalmazásával. Egyszerű adatbázis-kezelő webalkalmazás készítése készen kapott szerver oldali script felhasználásával. A programtervezés alapjainak ismerete. Az objektum orientált programozás alapjainak ismerete. Egyszerű objektum orientált alkalmazás elkészítése. Állományok kezelésének ismerete.
--	---

VEGYIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vegyipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A vegyipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a műanyagok és a gumik a felhasználás szempontjából fontos tulajdonságaival kapcsolatban,
- a mérés technikai ismeretekben,
- mérések elvégzésében, kiértékelésében,
- a mintavételezésben,
- a szakmában használatos gépi berendezések működésével, kezelésével, biztonságtechnikai előírásaival kapcsolatban,
- a műszaki dokumentáció készítésében,
- rendelkezik-e a szükséges elméleti alapokkal, hogy a feladatot és a feladat megoldásához szükséges számításokat elvégezze,
- tudja-e alkalmazni a tanult ismereteit, ismeri-e a biztonságos munkavégzés szabályait.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e logikus, rendszerben való gondolkodással az összetettebb problémák megoldásához,
- munkáját meg tudja-e tervezni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai szöveg megértése írásban és szóban,
- szakmai számolási készség, egyenletek megoldása, ábrák, diagramok alkalmazása,
- ismeretek helyénvaló alkalmazása,
- megbízhatóság.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 12. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Méréstechnika	Méréstechnikai alapfogalmak, a gumi- és műanyagipari műszerek működési elve, karbantartására vonatkozó előírások. A mintavétel szabályai. A mért értékekből az előírt viszonyszámok és mutatószámok meghatározása.
2. Anyagvizsgálatok gyakorlat I.	Az előírásnak megfelelő mintavétel, fizikai mérések szakszerű ismerete, próbatest készítésének ismerete. Az eredmények alapján az alapanyag és a termék minősítése. A munka dokumentálása és bemutatása szóban.
3. Anyagvizsgálatok gyakorlat II.	Az előírásnak megfelelő mintavétel, a mechanikai és reológiai vizsgálatok szakszerű ismerete. Az eredmények alapján az alapanyag vagy termék minősítése. A munka dokumentálása és bemutatása szóban.
4. Gépészeti alapismeretek	A műszaki dokumentáció értelmezése, a berendezések működési elvét bemutató vázlatrajzok értelmezése, egyszerű folyamatábrák értelmezése. A leggyakoribb kötőmódok, kötő gépelemek, csapágytípusok és hajtások. A folyadékok, gázok, ömlesztett szilárd anyagok, darabáruk szállítására, tárolására alkalmas berendezések. Egyszerű áramlástani és hőtani számítások. Az ipari adagoló és bemérő rendszerek működési elve. Az energiaellátó rendszerek funkciója.
5. Gyártás-előkészítés berendezései gyakorlat	Az anyagmozgatás eszközei, aprító, daraboló, granuláló berendezések működési elve, a plasztikus anyagok keverésére alkalmas berendezések.
6. Gyártóberendezések gyakorlat	Extruderek, kalanderek, sajtoló, préselő, fröccsöntőgépek felépítése és működési elvének ismeretek. A gépek kezelésére jellemző munka- és balesetvédelmi szabályok értelmezése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Méréstechnika	Méréstechnikai alapfogalmak, a gumi- és műanyagipari műszerek működési elve, karbantartására, hitelesítésére vonatkozó előírások. A mintavétel szabályai. A mért értékekből az előírt viszonyszámok és mutatószámok meghatározása.
2. Anyagvizsgálatok gyakorlat I.	Az előírásnak megfelelő mintavétel, fizikai mérések szakszerű ismerete, próbatest készítésének ismerete. Az eredmények alapján az alapanyag és a termék minősítése. A munka dokumentálása és bemutatása szóban.
3. Anyagvizsgálatok gyakorlat II.	Az előírásnak megfelelő mintavétel, a mechanikai és reológiai vizsgálatok szakszerű ismerete. Az eredmények alapján az alapanyag vagy termék minősítése. A munka dokumentálása, táblázatos megjelenítése és bemutatása szóban.

4. Gépészeti alapismeretek	A műszaki dokumentáció értelmezése, a berendezések működési elvét bemutató vázlatrajzok, egyszerű technológiák, folyamatábrák értelmezése, készítése. A leggyakoribb kötőmódok, kötő gépelemek, csapágytípusok és hajtások. A folyadékok, gázok, ömlesztett szilárd anyagok, darabáruk szállítására, tárolására alkalmas berendezések. Egyszerű áramlástan és hőtan számítások. Az ipari adagoló és bemérő rendszerek működési elve. Az energiaellátó rendszerek funkciója. Motorok, berendezések működési elve. Szabályozás.
5. Gyártás-előkészítés berendezései gyakorlat	Az anyagmozgatás eszközei, aprító, daraboló, granuláló berendezések működési elve, a plasztikus anyagok keverésére alkalmas berendezések.
6. Gyártóberendezések gyakorlat	Extruderek, kalanderek, sajtoló, préselő, fröccsöntőgépek, termékiszterelő és csomagológépek felépítése és működési elvének ismerete. A gépek kezelésére jellemző munka- és balesetvédelmi szabályok értelmezése.

VEGYÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vegyész ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A vegyész ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

– rendelkezik-e olyan általános-, szervetlen és szerves kémiai ismeretekkel, amelyeket kémiai ismereteket igénylő összetett vegyipari vagy hétköznapi problémák megoldásában tud alkalmazni,

– tudja-e alkalmazni elméleti ismereteit a vegyipari laboratóriumi munkához kapcsolódó feladatokban,

– rendelkezik-e megfelelő probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízis és szintetizáló képességgel a vegyipari folyamatok, a fontosabb laboratóriumi számítások körében,

– elsajátította-e a laboratóriumban és környezetünkben előforduló anyagokkal kapcsolatos ismereteket,

– rendelkezik-e a laboratóriumi vizsgálatok előkészítéséhez és értékeléséhez szükséges kémiai ismeretekkel,

– képes-e alkalmazni a laboratóriumi előírásokat, a vegyiparban használatos szakkifejezéseket, a környezetvédelmi előírásokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

– rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges ismeretekkel,

– képes-e az önálló, absztrakt gondolkodásra,

– ismeri-e az anyagok szerkezete és tulajdonságai közötti összefüggéseket,

– képes-e mérési, számítási adatokat megfelelő pontossággal kezelni,

– az ismeretanyag belső összefüggései és az egyes témakörök közötti kapcsolatok felismerésére.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai szöveg megértése írásban és szóban,

- szakmai számolási készség, egyenletek megoldása,

- rendszerező képesség,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 13. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- absztrakt (elméleti) gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Szakmai kémia	Atomok, elemek, molekulák. Kémiai kötések, anyagi rendszerek. Kémiai reakciók. Nemfémes elemek és vegyületeik. Víz a természetben. Fémek és vegyületeik. Szervetlen kémia a környezetünkben. Szénhidrogének. Oxigén tartalmú szerves vegyületek. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek. Szerves kémia a környezetünkben.
2. Műszaki és irányítástechnikai ismeretek	Szerkezeti anyagok és kémiai tulajdonságaik, a korrózióvédelem alapjai. Folyadékok és gázok áramlása, szállítása és mérése. A hőátadás alapjai, közvetlen és közvetett hőcsere.
3. Fizikai kémia	Halmazállapotok, halmazállapot változások. Homogén többkomponensű rendszerek: gázelegyek. Homogén többkomponensű rendszerek: folyadékelegyek. Egyensúlyi rendszerek. Sav-bázis egyensúlyok. Heterogén egyensúlyok. Elektrokémia alapjai.
4. Laboratóriumi gyakorlat	Fizikai alaptulajdonságok mérése. Oldatkészítés. Szervetlen preparátum készítése, előállításuk leírásának értelmezése. Szerves laboratóriumi munka előkészítése, preparatív feladatok kivitelezése. Alapvető kvalitatív analitikai vizsgálatok. Klasszikus analitikai vizsgálatok. Egyszerű műszeres analitikai vizsgálatok.
5. Szakmai számítások	Koncentrációval kapcsolatos és oldatösszetétellel kapcsolatos számítások. Sztöchiometriai számítások. Títrimetriával kapcsolatos számítások. Szervetlen és szerves preparátumokra vonatkozó számítások. Oldhatósági számítások.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Szakmai kémia	Atomok, elemek, molekulák. Kémiai kötések, anyagi rendszerek. Kémiai reakciók. Nemfémes elemek és vegyületeik. Víz a természetben. Fémek és vegyületeik. Szervetlen kémia a környezetünkben. Szénhidrogének. Oxigén tartalmú szerves vegyületek. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek. Szerves kémia a környezetünkben.
2. Műszaki és irányítástechnikai ismeretek	Szerkezeti anyagok és tulajdonságaik, a korrózióvédelem alapjai. Folyadékok és gázok áramlása, szállítása és mérése. A hőátadás alapjai, közvetlen és közvetett hőcsere.

3. Fizikai kémia	Halmazállapotok, halmazállapot változások. Homogén többkomponensű rendszerek: gázelegyek. Homogén többkomponensű rendszerek: folyadékelegyek. Egyensúlyi rendszerek. Sav-bázis egyensúlyok. Heterogén egyensúlyok. Elektrokémia.
4. Laboratóriumi gyakorlat	Fizikai alapmennyiségek mérése. Oldatkészítés. Szervetlen preparátum készítése, előállításuk leírásának értelmezése. Szerves laboratóriumi munka előkészítése, preparatív feladatok kivitelezése. Alapvető kvalitatív analitikai vizsgálatok. Klasszikus analitikai vizsgálatok. Egyszerű műszeres analitikai vizsgálatok.
5. Szakmai számítások	Koncentrációval és oldatösszetétellel kapcsolatos számítások. Sztöchiometriai számítások. Títrimetriával és gravimetriával kapcsolatos számítások. Szervetlen és szerves preparátumokra vonatkozó számítások. Oldhatósági számítások.

ÉPÍTŐIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ALTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

KÖNNYŰIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ALTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A könnyűipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A könnyűipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a könnyűipari termékek gyártásához szükséges szakmai ismeretekben,
 - a termékgyártáshoz szükséges alapanyagok, kellékek, gépek, eszközök kiválasztásában,
 - a könnyűipari munkahelyeken alkalmazott gyártási munkamódszerek, munkakörülmények szervezésében,
 - a termelési egységben dolgozók tevékenységének összehangolásában, munkabeosztásuk elkészítésében,
 - a termelő üzemek közötti kapcsolattartásban,
 - a számítógéppel támogatott gyártáselőkészítő rendszerek alkalmazásában,
 - az informatikai eszközök kezelésében, termelési adatok rögzítésében, anyaggazdálkodásban, nyilvántartások és beszámolók készítésében,
 - a biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosításában,
- rendelkezik-e elegendő információval ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni a vevő igényeinek megfelelő terméktervezési, gyártmány- és gyártáselőkészítési folyamatban,
- tudja-e alkalmazni
 - a szakmai elméleti ismereteinek és gyakorlati tapasztalatainak az adott feladat megoldásában,
 - munkája során a szakmai elméleti ismereteit,

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. d). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 14. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- a termékek kialakításának, elkészítésének rendszerszemléletű megvalósítását.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv megértése és használata,
- információforrások kezelése,
- elemi számolási készség,
- szervezőkészség, irányítási készség,
- rendszerező és áttekintő képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Termelésstervezés	Gyártási folyamat, a gyártási típusok és jellemzőinek ismerete. Műszaki leírás készítése, technológiai utasítás értelmezése. Új termékhez testméretek vétele, alapanyag, kellékek, gépek és eszközök hozzárendelése. Alapöltésű varrógépek jellemzőinek ismerete. A megfelelő munkamódszerek, munkakörülmények szervezési ismereteinek birtokában adott technológiához munkahely kialakítása. A munkahelyek és termelési egységek közötti anyagtovábbítási módszerek ismerete. Az alapvető anyaghányad számítási módszerek alkalmazása. A folyamatszervezésben alkalmazható informatikai eszközök és rendszerek használata. Alkalmazási szintű termelési feladatok ütemezése. A számítógépes gyártás-előkészítéshez használható CAD rendszerek alkalmazási lehetőségeinek ismerete. Trendismeretek alapján új termék tervezése, dokumentálása. Felfektetési rajz készítése. A biztonságos munkavégzés feltételeinek ismerete. Varrógépek beállítási lehetőségeinek ismerete.
2. Gyártásszervezés	A gyártásszervezés alapjai, az alapanyagok és kellékek logikus rendszerezése, raktározása, a készletgazdálkodás. A feldolgozandó anyagok átvétele. A különböző bevizsgálási módszerek, tárolási módok, a helytelen tárolásból adódó károk ismerete. Az ésszerű munkahely, a termék előállításához szükséges feltételek.
3. Könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok	Alkalmazási szintű ismeret a textilipari nyersanyagok fajtáiról, általános jellemzőiről, tulajdonságairól. Kikészítési módok, felhasználási területeik. A termékek anyagösszetételének meghatározási lehetőségei. A könnyűipari alapanyagok generációi, fejlesztés irányzatai, a funkcionális és intelligens textíliák, termékek alkalmazási előnyei, lehetőségei. A megfelelő vizsgálati módszerek értelmezése textilipari nyersanyagok, szövetek, kelmék összetételének meghatározására. A kezelési útmutató jelképeinek értelmezése és kezelési útmutató összeállítása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Termelésstervezés	<p>A vevői elvárásoknak megfelelő, korszerű, új termék kialakításának ismerete manuálisan és számítógéppel támogatott tervezőrendszer segítségével.</p> <p>A számítógépes gyártás-előkészítéshez használható CAD rendszerek alkalmazási lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Műszaki leírás készítése, technológiai utasítás értelmezése.</p> <p>Új termékhez méretek vétele, alapanyag, kellékek, gépek és eszközök hozzárendelése.</p> <p>Alapöltésű varrógépek jellemzőinek ismerete.</p> <p>A megfelelő munkamódszerek, munkakörülmények és az adott technológiához ideális munkahely kialakítása.</p> <p>Az alapvető anyagnorma számítási módszerek alkalmazása.</p> <p>A könnyűiparban alkalmazott, a számítógépes gyártásirányítás CAM területeinek ismerete.</p> <p>Termelési feladatok ütemezése.</p> <p>A biztonságos munkavégzés feltételeinek ismerete.</p>
2. Gyártásszervezés	<p>Szervezés célja, fogalma.</p> <p>A gyártási folyamat felbontása.</p> <p>Raktározás, a készletgazdálkodás.</p> <p>A feldolgozandó anyagok átvétele.</p> <p>A különböző bevizsgálási módszerek, tárolási módok, a helytelen tárolásból adódó károk ismerete.</p> <p>Az ésszerű munkahely kialakítása, a mozgászónák és formák összehangolása.</p> <p>A termék előállításához szükséges műveletek megfelelő sorrendjének kialakítása a minőségbiztosítás, valamint a munka- és környezetvédelmi szabályok figyelembevételével, betartásával.</p>
3. Könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok	<p>A főbb textilipari nyersanyagok fajtái, általános, tulajdonságai.</p> <p>Az előállítási és kikészítési módok, felhasználási területeik.</p> <p>A termékek anyagösszetételének meghatározási módjai.</p> <p>A könnyűipari alapanyagok generációi, fejlesztés irányzatai, a termékek előnyös tulajdonságai, felhasználásuk területei.</p> <p>A megfelelő vizsgálati módszerekkel textilipari nyersanyagok, szövetek, kelmék összetételének meghatározása.</p> <p>A kezelési útmutató jelképeinek értelmezése és kezelési útmutató készítése.</p> <p>A konfekcionálás különböző vizsgálati módszerei.</p>

FAIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A faipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A faipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A faipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a faipari szakrajz alapfogalmait,
- a fakötések ábrázolását,
- a fa szerkezetét, a fa makroszkópiáját,
- a faanyag nedvességtartalmát,
- az iparban használt legfontosabb fafajokat,
- a fa hibáit és betegségeit,
- a fából készült fontosabb ipari választékokat,
- a forgácsolás elméleti alapjait,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 15. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- a fa és fahelyettesítő anyagok megmunkálását,
- fűrészáru természetes szárítását,
- egyszerű bútorok szerkezeteit illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy megfelelő irányítás mellett részt tudjon venni faipari alapszerkezetek, egyszerű bútorok elkészítésében,
- tudja-e alkalmazni megszerzett ismereteit a gyakorlati munkája során.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a fakötéseket,
- az élő fa szerkezetét, a fa makroszkópiáját,
- a forgácsolás elméletét,
- a fűrészáru természetes és mesterséges szárítását illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy gyakorlatban részt tudjon venni faipari alapszerkezetek, egyszerű bútorok elkészítésében,
- tudja-e alkalmazni munkája során a megszerzett ismereteket.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek,
- célirányos műszaki feladatmegoldó képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Faipari alapanyag ismeret	
1.1. Faipari alapanyag ismeret	A fa szerkezete, a faanyag makroszkopikus jellemzői. A magyar iparban használt tűlevelű és lombos fák makroszkopikus jellemzői, felhasználási lehetőségei. A fatörzs alak, fejlődési rendellenességei és kezelési hibái. A leggyakoribb farontó rovarok, gombák által okozott károsodások, megelőzésük lehetőségei. Fűrészipari termékek, furnérok fogalma és felhasználási területei. Laptermékek.
1.2. Szárítás-gőzölés	A fa nedvességtartalmának előfordulási formái és megoszlása fatesten belül. Jellemző nedvességtartalmi fokok. A faanyag nedvességtartalmának változása következtében a faanyagban fellépő méret- és alakváltozások. A nedvességtartalom meghatározásával kapcsolatos számítások. Természetes szárítás lehetőségei, máglyázási módok, a máglyanyilvántartás fogalma. A mesterséges szárítás definíciója. Gőzölési eljárások.

2. Bútoripari szakrajz	<p>A vetületi ábrázolás szabályai, egyszerű és összetett testek ábrázolása. Axonometrikus ábrázolási módok. Axonometrikus ábráknak vetületi képekkel való egyeztetése. Rajzolvasás, rajzolvasási feladatok. A metszeti ábrázolás szabályai, a metszősík fogalma és jelölése, a sík nyomvonalai. Metszet fogalma, metszet képzése, metszettelületek jelölése. Ábrázolás metszetekkel, anyagjelölésekkel készítése. A faipari szakrajzban alkalmazott ábrázolási rendszerek, rajzfajták. A faiparban alkalmazott legfontosabb fakötések, a faipari szakrajz anyagjelölései, méretezés szabályai, megfelelő vonalfajták, vonalvastagságok. Formaterv, jellegrajz, csomóponti vagy részletrajz fogalma. Darabjegyzék és műhelyrajz. Alapvető bútorszerkezetek rajzai. A bútorok formaterve, jellegrajza megfelelő számú vetületben, illetve a szükséges vagy előírt számú szerkezeti csomópontok megszerkesztése.</p>
3. Bútorgyártástan	
3.1. Faipari gépek és szerszámok	<p>Kézi szerszámok fajtái. Kézi kisgépek fajtái. Asztalos szalagfűrészgép és körfűrészgép, felépítése, szerszámai. Egyengető gyalugép, vastagsági gyalugép felépítése, szerszámai. Asztalos marógép felépítése, szerszámai. Forgácsoláseleméleti számítások.</p>
3.2. Bútorgyártás ismeret	<p>A faanyag megmunkálásának fogalma, fajtái, a forgácsoló és forgácsmentes alakítások közti különbségek, az egyes megmunkálási módok rendszerezése. A ragasztás fogalma, a bútoriparban alkalmazott ragasztóanyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználási területei. A bútoripari szerelvények, valamint a kötőelemek fajtái, tulajdonságai, felhasználási területei.</p>
4. Bútoripari gyakorlat	<p>Kézi szerszámok, gépek használata. Szerkezeti kötések, alapszerkezetek készítése. Egyszerű szekrények, asztalok készítése.</p>
5. Biztonságos munkavégzés alapjai	<p>Biztonságtechnika a faiparban. A munkavédelem célja, feladata, területei, szervezete és fontosabb jogszabályai. A környezet- és természetvédelem fogalma, jelentősége. Környezetvédelem eszközei, módszerei.</p>
6. Biztonságos munkavégzés gyakorlata	<p>Kézi szerszámok, eszközök biztonságos használata. Faipari gépek biztonságos üzemeltetése. Munkavégzéssel kapcsolatos biztonsági szabályok.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Faipari alpanyagismeret	
1.1. Faanyagismeret I-II.	<p>A fa szerkezete. A faanyag makroszkopikus szerkezete. A magyar iparban használt tűlevelű és lombos fák makroszkopikus jellemzői, felhasználási lehetőségei. A fatörzs alakja, fejlődési rendellenességei és kezelési hibái. A leggyakoribb farontó rovarok, gombák, ezek faipari szaknyelvi megnevezései. Fűrészipari termékek, furnérok, rétegelt lemezek, bútor-, forgácslapok és farostlemezek fogalma és felhasználási területei.</p>

1.2. Szárítás-gőzölés	<p>A fa nedvességtartalmának előfordulási formái és megoszlása fatesten belül. Jellemző nedvességtartalmi fokok. A faanyag nedvességtartalmának változása következtében a faanyagban fellépő méret- és alakváltozások, mint például a zsugorodás és a dagadás. A nedvességtartalom változása okán várható méretváltozás mértéke, számítása. Természetes szárítás lehetőségei, máglyázási módok, a máglyanyilvántartás fogalma. Ismeri a mesterséges szárítás definícióját. Gőzölési eljárások.</p>
1.3. Laptermékek	<p>Furnéralapú rétegelt termékek fajtái, jellemzői. Rétegelt lemez tulajdonságai, felhasználási területe. Bútorlapok tulajdonságai, felhasználási területe. Farostlemez fogalma. MDF lemez jellemzői, felhasználási területe. HDF lemez jellemzői, felhasználási területe. Forgácslap fogalma. Forgácslapok csoportosítása, jellemzői. Forgácslapok felhasználási területe. OSB lapok jellemzői, felhasználási területe.</p>
2. Bútoripari szakrajz	
2.1. Ábrázoló geometria-szakrajz	<p>Egyszerű mértani testek vetületei. Axonometrikus ábrázolási módok.</p>
	<p>Egyszerű mértani testek axonometrikus ábrázolása. Csonkított és összetett testek vetületei és axonometrikus ábrázolása. Axonometrikus ábráknak vetületi képekkel való egyeztetése. Rajzolás, rajzolvadási feladatok. Síkmetszés, a metszősík fogalma és jelölése, a sík nyomvonalai. A valódi nagyság meghatározása, ferde helyzetű egyenesek és alkatrészek valódi alakja, ferdén csonkított mértani testek vetületei, ferde lap valódi alakja. Metszet fogalma, metszet képzése, metszetfelületek jelölése. Metszetek csoportosítása. Ábrázolás metszetekkel, anyagjelölésekkel készítése. Csomóponti vagy részletrajz fogalma. Darabjegyzék és műhelyrajz.</p>
2.2. Fakötések, alapszerkezetek	<p>A faipari szakrajzban alkalmazott ábrázolási rendszerek, rajzfajták. A faiparban alkalmazott legfontosabb fakötések, a faipari szakrajz anyagjelölései, méretezés szabályai, megfelelő vonalfajták, vonalvastagságok.</p>
2.3. Bútor szerkezetan-szakrajz I-II.	<p>Alapvető bútorszerkezetek rajzai. A bútorok fő méretei, rövid műszaki leírása és látványterve, jellegrajza megfelelő számú vetületben, illetve a szükséges vagy előírt számú szerkezeti csomópontok megszerkesztése.</p>
3. Bútorgyártástan	
3.1. Faipari gépek és szerszámok	<p>Az egyenes és körpályán mozgó forgácsolószerszámok jellemzői, a forgácsolás jellemző szögei. A forgácsolás jellemzői, a forgácsolás folyamán fellépő jelenségek, a forgácsolószerszámra ható erők, a forgácsoló erő fogalma. A forgácsolás kinetikája és ezek alapvető számításai. A forgácsolás jellemzői és a forgácsolt felület finomsága közti összefüggések. A fajlagos forgácsoló erő, a fajlagos forgácsolási ellenállás, a forgács leválasztásához szükséges mechanikai teljesítmény, forgácsolási és előtolási sebesség, egy élre eső előtolás és a forgácseljesítmény. A faiparban előforduló egyes megmunkálásokhoz szükséges optimális műszaki paraméterek meghatározása.</p>
3.2. Bútorgyártás ismeret I-II.	<p>A faanyag megmunkálásának fogalma, fajtái, a forgácsoló és forgácsmentes alakítások közti különbségek, az egyes megmunkálási módok rendszerezése. A ragasztás fogalma, a bútoriparban alkalmazott ragasztóanyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználási területei. A bútoripari szerelvények, valamint a kötőelemek fajtái, tulajdonságai, felhasználási területei.</p>
4. Bútoripari gyakorlat	

4.1. Faipari gép- és szerszám gyakorlat	Kézi szerszámok, gépek használata.
4.2. Bútorgyártás gyakorlat I.	Szerkezeti kötések, alapszerkezetek készítése.
4.3. Bútorgyártás gyakorlat II.	Szokrények, asztalok gyártása.
5. Biztonságos munkavégzés alapjai	
5.1. Munka- és tűzvédelem	A munkavédelem célja, feladata, területei, szervezete és fontosabb jogszabályai.
5.2. Környezetvédelmi és technológiai szabályok	Ökológiai alapismeretek. A környezet- és természetvédelem fogalma, jelentősége. A környezetvédelem eszközei, módszerei.
5.3. Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	Biztonságtechnika a faiparban.
6. Biztonságos munkavégzés gyakorlata	
6.1. Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	Kézi szerszámok, eszközök biztonságos használata.
6.2. Faipari alapgépek biztonságtechnikája	Faipari gépek biztonságos üzemeltetése, karbantartása.
6.3. Munkabiztonság	Munkavégzéssel kapcsolatos biztonsági szabályok.

NYOMDAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

KÖZLEKEDÉSÉPÍTŐ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

KÖZLEKEDÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI³

KÖZLEKEDÉSGÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI⁴

KÖRNYEZETVÉDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI⁵

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A környezetvédelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

-
- 1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. e). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.
 - 2 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. f). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.
 - 3 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. g). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.
 - 4 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. h). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.
 - 5 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 16. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A környezetvédelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A környezetvédelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e a témakörben és az ahhoz kapcsolódó tényanyagban,
- egyértelműen és helyesen használja-e a fogalmakat,
- képes-e az összefüggések bemutatására, a szakszókincs alkalmazására,
- rendelkezik-e a követelményekben meghatározott ismeretekkel, tényanyaggal,
- tudja-e alkalmazni elméleti ismereteit a gyakorlati feladatok végrehajtásában,
- tudja-e alkalmazni más kapcsolódó tantárgyakban szerzett ismereteit, ezen belül különösen:
 - a biztos számolást és mértékegységek megfelelő használatát,
 - a táblázatok, grafikonok kezelését,
 - a rajzok, ábrák értelmezését.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e részismereteit olyan módon integrálni és alkalmazni, hogy a gyakorlatban is részt tudjon venni a képzettségi szintjének megfelelő környezet-ellenőrző vizsgálatokban.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- olvasott szakmai szöveg megértése,
- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség,
- logikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ökológiai alapfogalmak	Globális környezeti problémák. A környezetvédelem ökológiai alapjai.
2. A természetvédelem alapjai	A természetvédelem fogalma, a környezetvédelem és a természetvédelem kapcsolata. A természeti értékek csoportosítása, fogalmai.
3. A víz, mint környezeti elem	A víz minőségi jellemzői. A leggyakoribb vízszennyező anyagok, azok forrásai és a szennyezés következményei.
4. A levegő és a talaj, mint környezeti elem	A talaj képződési folyamata és a talajok jellemző tulajdonságai. Talajdegradációs folyamatok. A légkör szerkezete, a levegő összetétele, a légszennyezés folyamatának, szakaszainak jellemzése.
5. Település környezetvédelme	A település fogalma, a településekhez kapcsolódó környezeti problémák. A zaj, a radioaktív sugárzás alapfogalmai.
6. A fizikai eljárások alapelvei	A sűrűségkülönbség és a méretkülönbség elvén működő környezettechnikai eljárások alapelvei és berendezései.
7. Kémiai eljárások, műveletek	A környezettechnikában használt kémiai eljárások alapelvei, berendezései.
8. Biológiai eljárások alapjai	A biológiai eljárások mikrobiológiai alapjai. Az aerob és anaerob elven működő berendezések.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ökológiai alapfogalmak	Globális környezeti problémák. A környezetvédelem ökológiai alapjainak ismerete.

2. A természetvédelem alapjai	A természetvédelem fogalma, a környezetvédelem és a természetvédelem kapcsolata. A természeti értékek csoportosítása, a védett természeti értékek és területek jellemzése. Hazánk védett természeti értékeinek és területeinek ismerete.
3. A víz, mint környezeti elem	A víz minőségét meghatározó jellemzők. A leggyakoribb vízszennyezéshez köthető jelenségek, azok hátterének és következményeinek ismerete.
4. A levegő és a talaj, mint környezeti elem	A talaj képződésében és a talaj degradációban szerepet játszó tényezők, a talajok jellemző tulajdonságai. A légkör szerkezete, a levegő összetétele, a levegőtisztaság-védelem alapjai, a légszennyezéshez köthető jelenségek, azok háttere és következményei.
5. Település környezetvédelme	A településekhez kapcsolódó környezeti problémák, azok okai. A zaj, a radioaktív sugárzás jellemzői, alapjai.
6. A fizikai eljárások alapelvei	A sűrűség- és a méretkülönbség elvén működő környezettechnikai eljárások témaköreiben való tájékozottság. A levegőtisztaság, adszorpció, membrán eljárások.
7. Kémiai eljárások, műveletek	A környezettechnikában használt kémiai eljárások alapelvei, berendezései és azok működési módja.
8. Biológiai eljárások alapjai	A biológiai eljárások mikrobiológiai alapjai, a mikroszervezetek életműködési sajátosságai, azok szerepe az egyes környezettechnikai eljárásokban. Az aerob és anaerob elven működő berendezések, működési módjuk.

KÖZGAZDASÁGI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A közgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A közgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A közgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e az alapvető gazdasági és jogi ismeretek fogalmait, alapvető összefüggéseit,
- megfelelően tájékozott-e a piaci alkalmazkodás lehetőségeiről és a befolyásolás alapvető eszközeiről,
- megfelelően tájékozott-e
 - a különböző vállalkozási formák sajátosságairól, az üzleti vállalkozások és a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok rendszeréről,
 - a vállalkozás gazdálkodásának alapvető folyamatairól és lehetőségeiről,
 - rendelkezik-e a gazdasági események, folyamatok és adatok közötti kapcsolatok, összefüggések felismerésének, a helyes döntések megalapozásához szükséges információk megszerezésének képességeivel,
- megfelelően felkészült-e a gazdasági és társadalmi élet számokkal történő leírása, az alapvető pénzügyi szolgáltatások és az azokhoz kapcsolódó intézményrendszer, a magyar adórendszer működése, a főbb adónemek és az alapvető számviteli ismeretek tekintetében.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó megfelelően felkészült-e

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 17. Hatályos: 2020. II. 15-től.

– a gazdaság különböző területeihez kapcsolódó fogalmak megértése és helyes használata,
– a vállalkozás indításának, megszűnésének alapvető kérdései,
– a különböző gazdasági tevékenységek és szereplők közötti kapcsolatrendszer elemei és kölcsönhatásai, a vállalkozás gazdálkodásának elméleti alapjai,
– a gazdasághoz kapcsolódó alapvető jogi folyamatok,
– a gazdasági és társadalmi élet számokkal történő elemzése, értelmezése,
– az alapvető pénzügyi szolgáltatások és az azokhoz kapcsolódó intézményrendszer,
– a magyar adórendszer működése, a főbb adónemek,
– az alapvető számviteli ismeretek tekintetében.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- olvasott és hallott szakmai szöveg megértése,
- precizitás,
- kapcsolatteremtő készség,
- áttekintő és rendszerező képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gazdasági és jogi alapismeretek	Gazdasági alapfogalmak. Piaci alapfogalmak. A vállalat környezete. A termelés költségei, a vállalkozás gazdálkodásának eredménye. A gazdasági élet szereplői, az állam feladatai. A nemzetgazdaság teljesítménykategóriái és mérésük. Vállalkozások alapítása és működtetése, egyéni és társas vállalkozások jellemzése. A szerződésekkel kapcsolatos jogi szabályozás. A marketing alapjai.
2. Általános statisztika és statisztika gyakorlat	A legfontosabb statisztikai alapfogalmak. Statisztikai mutatók és alapértelmezésük. Adatforrásokból egyszerű statisztikai kimutatások készítése. Alapvető statisztikai számítási módszerek.
3. Pénzügyi alapismeretek	A bankrendszer működése, a jegybank szerepe. A pénz funkciói. A pénzforgalom általános szabályai. A különböző fizetési módok. A pénzügyi szolgáltatások köre. A pénzügyi piacok jellemzői, megtakarítási lehetőségek, pénzpiaci termékek alapvető tulajdonságai. Biztosítási alapfogalmak.
4. Pénzügy gyakorlat	A pénz időértéke. A deviza és a valuta árfolyam értékek.
5. Adózási alapismeretek	Az államháztartás alrendszerei. Az adó, adórendszer fogalma. Adózási alapfogalmak. A legfontosabb adónemek bemutatása. A helyi adók csoportosítása különböző szempontok alapján.
6. Adózás gyakorlat	A személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó. megállapításának alapvető szabályai és alkalmazásuk.

7. Számviteli alapismeretek	A vállalkozás vagyonának számbavétele és értelmezése analitikus és főkönyvi szinten. Alapvető gazdasági műveletek könyvelése alapbizonylat és megfogalmazott gazdasági események alapján a felsorolt ismeretkörökben: tárgyi eszközök elszámolása, anyagok készletváltozásai, jövedelem elszámolás, a saját termelésű készletek elszámolása, termékértékesítés elszámolása. A számviteli törvény alapvető követelményei, alapismeretek.
8. Számvitel gyakorlat	Az 1-7. pontban felsorolt témakörökben egyszerű gazdasági események bizonylatainak elkészítése. A bizonylatok tartalmi és formai követelményei, a javítás módja.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gazdasági és jogi alapismeretek	A gazdaság különböző területeihez kapcsolódó fogalmak, azok értelmezése és helyes használata. A gazdasági élet szereplői közötti kapcsolatrendszer, az állam és a piac gazdasági szerepe. A piac elemei, működése. Különböző piaci formák és összehasonlításuk. A nemzetgazdaság legfontosabb mutatói és összefüggései. A jogalkotás hierarchikus rendszere. A gazdaság és a jog közötti viszony, a jogrend szerepe a gazdaságban. Vállalkozási formák és azok létesítésének és megszűnésének legfontosabb kérdései. A gazdasággal összefüggő alapvető polgári jogi és társasági jogi szabályok. A szerződésekkel kapcsolatos jogi szabályozás. A marketing jelentősége és eszközei, gazdasági szerepe.
2. Általános statisztika és statisztika gyakorlat	A legfontosabb statisztikai alapfogalmak. Statisztikai mutatók és értelmezésük. Adatforrásokból egyszerű statisztikai kimutatások készítése. Alapvető statisztikai számítási módszerek.
3. Pénzügyi alapismeretek	A bankrendszer működése, a jegybank szerepe. A pénz fogalma, funkciói. A pénzforgalom általános szabályai. A különböző fizetési módok. A pénzügyi szolgáltatások köre, a vállalkozás pénzmozgásához illeszkedő legalkalmasabb pénzügyi intézmény és szolgáltatások. A Magyarországon működő pénzügyi intézmények felügyelete és a befektetők védelmét szolgáló intézmények, a legfontosabb nemzetközi pénzügyi szervezetek. A pénzügyi piacok jellemzői, megtakarítási lehetőségek, pénzpiaci termékek alapvető tulajdonságai, kockázataik és előnyeik. Biztosítási alapfogalmak. A biztosítási szerződés lényege.
4. Pénzügy gyakorlat	A pénz időértéke. A deviza és a valuta árfolyam értékek.
5. Adózási alapismeretek	Az államháztartás alrendszerei, az adótörvények általános szabályai a legfontosabb adónemek tekintetében. Az adó fogalma. A legfontosabb adónemek és alkalmazási területük.
6. Adózás gyakorlat	A személyi jövedelemadóról, az általános forgalmi adóról és a helyi adóról szóló törvények általános szabályai és alkalmazásuk.
7. Számviteli alapismeretek	A vállalkozás vagyonának számbavétele és értelmezése analitikus és főkönyvi szinten. Alapvető gazdasági műveletek könyvelése bizonylatok és megfogalmazott gazdasági események alapján a felsorolt ismeretkörökben: tárgyi eszköz elszámolása, vásárolt készletek elszámolása, jövedelem elszámolás, a saját termelésű készletek elszámolása, termékértékesítés elszámolása. A számviteli törvény alapvető követelményei.
8. Számvitel gyakorlat	Egyszerű gazdasági események bizonylatainak elkészítése. A bizonylatok tartalmi és formai követelményei, a javítás módja.

ÜGYVITEL ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

KERESKEDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kereskedelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A kereskedelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A kereskedelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a marketing tevékenység elméleti alapjait és a marketing kereskedelemben történő gyakorlati alkalmazását,
 - a beszerzés, a készletgazdálkodás és az értékesítés kereskedelmi összefüggésrendszerét,
 - az áru minőségét, minőségének, állagának megóvását,
 - a költségekhez, a bevételhez és az eredményhez kapcsolódó gazdasági mutatókat,
 - az üzleti levelek tartalmi és formai követelményeit, a kereskedelemben használatos levéltípusokat, dokumentumokat illetően,
 - rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy részt tudjon venni az áruforgalom szabályos és szakszerű lebonyolításában,
 - alkalmazni tudja-e munkája során a kereskedelmet érintő jogszabályokat,
- ismeri-e
 - az árubeszerzés folyamatának műveleteit,
 - a készletezési, raktározási feladatokat,
 - az eladóval szemben támasztott viselkedési formákat és magatartási szabályokat,
 - a kereskedelmi munkát segítő gépi berendezések szakszerű használatának szabályait,
 - a kereskedelmi egységben használatos bizonylatokat,
 - értékesítéshez kapcsolódó szolgáltatásokat.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerben való gondolkodás,
- információk kezelése, keresése.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. i). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 18. Hatályos: 2020. II. 15-től.

1. A marketing alapjai	A marketing jelentősége, gazdasági szerepe, történeti kialakulása, a kereskedelmi marketing lényege, eszközei. Marketing-mix termékek esetén. A marketingkommunikáció fogalma, jelentősége, a marketingen belül elfoglalt helye, a kommunikációs mix elemei.
2. Kereskedelmi gazdaságtan	Statisztikai alapismeretek. A beszerzés, a készletgazdálkodás és az értékesítés kereskedelmi összefüggésrendszere. Statisztikai mutatószámok alkalmazása a forgalom, a készletek, a beszerzés alakulása, összetétele. Feladatok megoldása az áruforgalom tervezése, elemzése körében. Jövedelmezőség tervezése, elemzése: költséggazdálkodás.
3. Kereskedelmi ismeretek	A kereskedelem tevékenység jellemzése, szerepe, tagozódása. Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszai, a beszerzés, a készletezés és az értékesítés lebonyolításának folyamata, az ezekben ellátandó kereskedői feladatok, a különböző értékesítési módok. Az eladó jellemzői, az eladás technikája, az eladó magatartása, viselkedése, teendői a gyakorlatban. A munka-, baleset- és tűzvédelem fogalomrendszere, szabályai. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályok és intézmények. A minőségtanúsítás. Az árurendszerek, a minőségbiztosítás és minőségtanúsítás teendői, a csomagolás szerepe. Pénztár kialakításának feltételei, a pénztárgépekkel kapcsolatos szabályok és a pénzkezelés szabályai, munkafolyamata. Az áruforgalomban keletkező bizonylatok jellemzői és kitöltésük szabályai.
4. Kereskedelmi gyakorlat és levelezés	Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszaiban jelentkező gyakorlati feladatok megoldásához szükséges eljárások, szabályok ismerete, ezek alkalmazása, az optimális döntés, meghozatala az egyes szakaszokhoz kapcsolódó bizonylatok kitöltése, helyességük ellenőrzése. A munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályok alkalmazása. A pénztárgép kezelési szabályok ismerete és alkalmazása, a bizonylatok ismerete és kitöltésük szabályai. Az áruforgalmi folyamat egyes elemeihez tartozó bizonylatok kiválasztása és kitöltésük szabályai. Az áruforgalomhoz kapcsolódó levelek elkészítésének tartalmi és formai szabályai, a jegyzőkönyv, a meghívó elkészítésének követelményei, tartalmi követelmények. A bizonylatok típusai, kiállításának szabályai, legalapvetőbb bizonylatok kitöltésének ismerete, a bizonylatok kezelésének szabályai.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A marketing alapjai	A marketing jelentősége, gazdasági szerepe, történeti kialakulása, a kereskedelmi marketing lényege, eszközei. A fogyasztók és szervezeti vásárlók jellemzői, célpiaci stratégia elemei és azok alkalmazása. A marketingkommunikáció fogalma, jelentősége, a marketingen belül elfoglalt helye, a kommunikáció közvetlen, közvetett eszközeivel kapcsolatos ismeretek. Az imázs fogalma, fajtái, szükségessége, a vállalati arculat lényege, kialakításának fontossága, tartalmi és formai elemei.
2. Kereskedelmi gazdaságtan	Statisztikai alapismeretek. A beszerzés, a készletgazdálkodás és az értékesítés kereskedelmi összefüggésrendszere. Statisztikai mutatószámok alkalmazása, a forgalom, a készletek, a beszerzés alakulása, összetétele. Feladatok megoldása az áruforgalom tervezése, elemzése körében, önálló elemzéssel. Jövedelmezőség tervezése, elemzése: költséggazdálkodás.

3. Kereskedelmi ismeretek	A kereskedelem tevékenység jellemzése, szerepe, tagozódása. Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszai, a beszerzés, a készletezés és az értékesítés lebonyolításának folyamata, az ezekben ellátandó kereskedői feladatok, a különböző értékesítési módok elemzése, összehasonlításuk. Az eladó magatartása, viselkedése, teendői a gyakorlatban. A munka-, baleset- és tűzvédelem fogalomrendszere, szabályai. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályok és intézmények. A minőségtanúsítás. Az árurendszerek, a minőségbiztosítás és minőségtanúsítás teendői, a csomagolás szerepe. Pénztár kialakításának feltételei, a pénztárgépekkel kapcsolatos szabályok és a pénzkezelés szabályai, munkafolyamata. Az áruforgalomban keletkező bizonylatok jellemzői és kitöltésük szabályai. Az egyes értékesítési módok alkalmazása, az eladó jellemzői, az eladás technikája.
4. Kereskedelmi gyakorlat és levelezés	Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszaiban jelentkező gyakorlati feladatok megoldásához szükséges eljárások, szabályok ismerete, ezek alkalmazása, az optimális döntés, meghozatala, az egyes szakaszokhoz kapcsolódó bizonylatok kitöltése, helyességük ellenőrzése. A munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályok alkalmazása. A pénztárgép kezelési szabályok ismerete és alkalmazása, a bizonylatok ismerete és kitöltésük szabályai. Az áruforgalmi folyamat egyes elemeihez tartozó bizonylatok kiválasztása és kitöltésük szabályai. Az áruforgalomhoz kapcsolódó levelek elkészítésének tartalmi és formai szabályai, a jegyzőkönyv, a meghívó elkészítésének követelményei, tartalmi követelmények. A bizonylatok típusai, kiállításának szabályai, legalapvetőbb bizonylatok kitöltésének ismerete, a bizonylatok kezelésének szabályai.

VENDÉGLÁTÓIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vendéglátóipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A vendéglátóipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A vendéglátóipari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a gazdálkodás elemeit, a vendéglátás alapjait, rendelkezik-e ismeretekkel a vendéglátás fogalmáról, feladatairól, tudja-e jellemezni a fő- és melléktevékenységeket,
- képes-e jellemezni a vendéglátó üzletköröket és üzlettípusokat, azok tárgyi és személyi feltételeit,
- ismeri-e a gazdálkodás alapegységeit, alapfogalmait, valamint a vállalkozási formákat,
- ismeri-e az alapvető adózási ismereteket, rendelkezik-e az adózással kapcsolatos alapfogalmakkal,
- rendelkezik-e a szakmai számításokhoz szükséges ismeretekkel, meg tudja-e oldani az alap-, tömeg- és veszteségszámításokat,
- tisztában van-e a viszonyszámokkal,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 19. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- képes-e az árképzéssel, az általános forgalmi adó számításokkal, a bevételek elemzésével, a jövedelmezőséggel és az értékesítés elszámoltatásával kapcsolatos ismeretek alkalmazására, feladatok megoldására,
- rendelkezik-e táplálkozás-élettani alapismeretekkel,
- ismeri-e az élelmiszerek csoportjait; tudja-e jellemezni az állati és a növényi eredetű élelmiszereket, az édesítőszereket és édesipari termékeket, a koffeintartalmú élvezeti árukat, a fűszereket és ízesítőket, az alkoholmentes és alkoholtartalmú italokat, valamint az adalék- és kényelmi anyagokat,
- tájékozott-e az élelmiszerek allergén összetevőiről, azok tájékoztatási kötelezettségeiről,
- ismeri-e az élelmiszerlánc-biztonság elemeit, felépítését, a hasznos és a káros mikroorganizmusok tevékenységét,
- ismeri-e az élelmiszer eredetű megbetegedéseket, alkalmazni tudja-e az ezek gyanújakor követendő eljárásokat,
- ismeri-e a tartósítási eljárásokat, az élelmiszerek előállítására, forgalmazására vonatkozó jogszabályokat,
- tájékozott-e a vendéglátás higiénijáról,
- ismeri-e a HACCP minőségbiztosítási rendszer alapelveit, a vendéglátó tevékenység környezetvédelmi előírásait,
- ismeri-e az egészségügyi alkalmasság, a munka és tűzvédelem legfontosabb előírásait,
- tájékozott-e az értékesítésben dolgozókkal, köztük a pincérekkel szemben támasztott személyi és szakmai követelményekről,
- ismeri-e a vendéglátásban használatos etikett, protokoll és kommunikációs szabályokat,
- ismeri-e a vendéglátás és értékesítés gépeit, berendezéseit, eszközeit,
- rendelkezik-e az értékesítés munkaköreivel, rendszereivel, a felszolgálati módokkal és a felszolgálat folyamatával kapcsolatos ismeretekkel,
- ismeri-e az étkezési időket, hazai és nemzetközi fogyasztási szokásokat, tradíciókat, az alkalmak, ünnepek étel- és italkínálatát,
- rendelkezik-e megfelelő, értékesítési munkakörben elvárt étel- és italismerettel, az étrend összeállítás, étlapszerkesztés alapvető ismereteivel,
- ismeri-e a reklám, a PR és az eladásösztönzés lehetőségeit a vendéglátásban,
- tájékozott-e az internetes marketing, a közösségi média szerepéről,
- képes-e alkalmazni a vendéglátásban elvárt viselkedéskultúrát, kommunikációt,
- megfelelően tájékozott-e a termelés üzemi ismereteiről, a magyar konyha jellemzőiről,
- ismeri-e a konyhatechnológiai műveleteket, a főzelékek, köretek, saláták, levesek, mártások, húsételek, meleg és hideg előételek, reggeli, uzsonna- és gyorsételek fajtáit, jellemzőit, általános készítési technológiáikat,
- ismeri-e az üzlet elindításának jogi hátterét,
- ismeri és alkalmazni tudja-e a fogyasztóvédelmi előírásokat, a panaszkezelés szabályait,
- ismeri-e a vendéglátás munka- és tűzvédelmi, környezetvédelmi és fogyasztóvédelmi szabályait.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

A fentiekben felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás,
- gyakorlatias feladatelemzés képessége,

- számolási készség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Vendéglátó gazdálkodás elmélete	A gazdálkodás elemei, a vendéglátás alapjai. A vendéglátás fogalma, feladatai, fő- és melléktevékenységei. A vendéglátó üzletkörök és üzlettípusok, azok tárgyi és személyi feltételei. A gazdálkodás alapegységei, alapfogalmai, a vállalkozási formák. Az adózással kapcsolatos alapvető ismeretek.
2. Vendéglátó gazdálkodás gyakorlata	Az alapvető szakmai számítások elvégzése. Tömeg- és veszteségszámítások, anyaghányadok, kalkulációk készítése. Statisztikai alapismeretek, viszonyszámokkal kapcsolatos feladatok megoldása. Az árképzéssel, az általános forgalmi adó számításokkal, a bevételek elemzésével, a jövedelmezőséggel és az értékesítés elszámoltatásával kapcsolatos ismeretek alkalmazása, feladatok megoldása.
3. Általános élelmiszerismeret és élelmiszerek a gyakorlatban	A tápanyagok rendszere. Az élelmiszerek csoportjai. Az állati és növényi eredetű élelmiszerek, azok felhasználási lehetőségei. Az édesítőszeres és édesipari termékek, a koffeintartalmú élvezeti áruk. A fűszerek, ízesítők, zamatosítók és állományjavítók. Az italokkal kapcsolatos ismeretek, azok csoportosítása, előállítási technológiáik.
4. Élelmiszerbiztonsági alapismeretek és vendéglátás higiénéje	Élelmiszerlánc, élelmiszerbiztonság, élelmiszerminőség. Az élelmiszer higiénia. A mikroorganizmusok jellemzése, hasznos és káros tevékenységeik. Élelmiszer eredetű megbetegedések. Eljárás élelmiszer eredetű megbetegedés gyanúja esetében. Tartósítási eljárások. Szennyező anyagok, mérgezőanyagok az élelmiszerekben. Az allergén anyagok az ételekben, italokban. Az allergén anyagok és a színezékek tájékoztatási kötelezettségei. Az élelmiszerek előállítására, forgalmazására vonatkozó jogszabályok. A HACCP minőségbiztosítási rendszer alapelvei, a vendéglátó tevékenység környezetvédelmi előírásai. Egészségügyi alkalmasság, személyi és tárgyi higiénia. A beszerzés, az áruátvétel, a raktározás, az előkészítés, a vendéglátó termék előállításának, értékesítésének GHP szabályai, helyiségkapcsolatok. Az egyenes út elve.
5. Felszolgálási alapok és felszolgáló szakmai ismeretek	Munka- és balesetvédelmi ismeretek. A pincérrel szemben támasztott követelmények. A pincér és a vendégek kapcsolata, kommunikáció. A vendéglátó üzem és üzlet helyiségei, az értékesítő tér helyiségei, berendezési tárgyai. Az eszközök csoportosítása anyaguk és rendeltetésük szerint. A felszolgáló munkája a nyitás előtti előkészületektől a zárás utáni teendőig. A felszolgálás általános szabályai. Általános étel- és italismeret. Ételek, italok ajánlása.

6. Értékesítés elmélete és gyakorlata	Értékesítési rendszerek, értékesítési módszerek. Az értékesítés munkakörei. Hazai és nemzetközi étkezési idők és szokások, üzleti és alkalmi étkezések. Tradíciók, új nemzetközi és hazai trendek. Reform-, vegetáriánus és diétás étkezés étel- és italkínálata. A választékközlés eszközei. Étrend, menü összeállítás. Rendezvénykönyv, rendezvények típusai. A szobaszerviz szabályai. Az értékesítés elszámoltatása, vendéglátás informatika. Etikett, protokoll és kommunikációs szabályok a vendéglátásban.
7. Marketing és kommunikáció a gyakorlatban	A marketing fogalma, a marketingtevékenység részfolyamatai. A piac elemzésének módszerei, azok alkalmazása a vendéglátás gyakorlatában. A marketing-mix lényege, marketingkommunikáció a vendéglátásban. A vendéglátásban szükséges viselkedéskultúra elméletben és gyakorlatban. Internetes marketing, a közösségi média szerepe.
8. Termelés elmélete és gyakorlata	A termelés helyiségei, helyiségkapcsolatai, berendezései, gépei, eszközei. Az előkészítő helyiségekben használt gépek, eszközök. A termelés technológiai folyamatai a beszerzéstől az értékesítésig. A konyhatechnológiai előkészítő-elkészítő és befejező műveletek formái, jellemzői. A főzelékek, körettek, saláták, öntetek, levesek, levesbetétek, mártások, meleg és hideg előételek fajtái, jellemzői. Házi szárnyasokból, halakból, egyéb hidegvérűekből, vágóállatokból és vadhúsokból készíthető ételek fajtái, jellemzői. Befejező fogások fajtái, jellemzői. Reggeli és uzsonnaételek, italok fajtái, jellemzői. A magyar konyha jellemzői.
9. Jogszabályok a vendéglátásban, szervezés és irányítás a vendéglátásban	Az üzlet elindításának jogi háttere. A fogyasztóvédelmi szabályok ismerete és alkalmazása, a panaszkezelés jogi kérdései. Tűzvédelmi és környezetvédelmi, vagyonvédelmi előírások a vendéglátásban.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Vendéglátó gazdálkodás elmélete	A gazdálkodás elemei, a vendéglátás alapjai. A vendéglátás fogalma, feladatai, fő- és melléktevékenységei. A vendéglátó üzletkörök és üzlettípusok, azok tárgyi és személyi feltételei. A gazdálkodás alapegységei, alapfogalmai, a vállalkozási formák. Az adózással kapcsolatos alapvető ismeretek.
2. Vendéglátó gazdálkodás gyakorlata	Az alapvető szakmai számítások elvégzése. Tömeg- és veszteségszámítások, anyaghányadok, kalkulációk készítése. Statisztikai alapismeretek, viszonyszámokkal kapcsolatos feladatok megoldása. Az árképzéssel, az általános forgalmi adó számításokkal, a bevételek elemzésével, a jövedelmezőséggel, az elszámoltatással, a létszám- és bér-gazdálkodással, valamint a készletgazdálkodással kapcsolatos ismeretek alkalmazása, feladatok megoldása.
3. Általános élelmiszerismeret és élelmiszerek a gyakorlatban	A tápanyagok rendszere. Az élelmiszerek csoportjai. Az állati és növényi eredetű élelmiszerek, azok felhasználási lehetőségei. Az édesítőszeres és édesipari termékek, a koffeintartalmú élvezeti áruk. A fűszerek, ízesítők, zamatosítók és állományjavítók. Az italokkal kapcsolatos ismeretek, azok csoportosítása, előállítási technológiáik. Alapenergia, munkaenergia szükséglet, táplálkozási piramis.

4. Élelmiszerbiztonsági alapismeretek és vendéglátás higiénéje	Élelmiszerlánc, élelmiszerbiztonság élelmiszerminőség. Az élelmiszer higiénia. A mikroorganizmusok jellemzése, hasznos és káros tevékenységeik. Élelmiszer eredetű megbetegedések. Eljárás élelmiszer eredetű megbetegedés gyanúja esetében. Tartósítási eljárások. Szennyezőanyagok, mérgeanyagok az élelmiszerekben. Az allergén anyagok az ételekben, italokban. Az allergén anyagok és a színezékek tájékoztatási kötelezettségei. Az élelmiszerek előállítására, forgalmazására vonatkozó jogszabályok. HACCP minőségbiztosítási rendszer alapelvei, a vendéglátó tevékenység környezetvédelmi előírásai. Egészségügyi alkalmasság, személyi és tárgyi higiénia. A beszerzés, az áruátvétel, a raktározás, az előkészítés, a vendéglátó termék előállításának, értékesítésének GHP szabályai, helyiségkapcsolatok. Az egyenes út elve.
5. Felszolgálati alapok és felszolgáló szakmai ismeretek	Munka- és balesetvédelmi ismeretek. A pincérrel szemben támasztott követelmények. A pincér és a vendégek kapcsolata, kommunikáció. A vendéglátó üzem és üzlet helyiségei, az értékesítő tér helyiségei, berendezési tárgyai. Az eszközök csoportosítása anyaguk és rendeltetésük szerint. A felszolgáló munkája a nyitás előtti előkészületektől a zárás utáni teendőig. A felszolgálás általános szabályai. Általános étel- és italismeret. Ételek, italok ajánlása. Ételek italok ajánlása általánosan, és intoleranciák, allergiák esetében.
6. Értékesítés elmélete és gyakorlata	Értékesítési rendszerek, értékesítési módszerek. Az értékesítés munkakörei. Hazai és nemzetközi étkezési idők és szokások, üzleti és alkalmi étkezések. Tradíciók és új trendek a nemzetközi és a hazai gasztronómiában. Reform-, vegetáriánus és diétás étkezés étel- és italkínálata. A választékközlés eszközei. Étrend, menü összeállítás. Rendezvénykönyv, rendezvények típusai. A szobaszerviz szabályai. Az értékesítés elszámoltatása, vendéglátás informatika. Etikett, protokoll és kommunikációs szabályok a vendéglátásban.
7. Marketing és kommunikáció gyakorlata	A marketing fogalma, a marketingtevékenység részfolyamatai. A piac elemzésének módszerei, azok alkalmazása a vendéglátás gyakorlatában. A marketing-mix lényege, marketingkommunikáció a vendéglátásban. SWOT analízis. A vendéglátásban szükséges viselkedéskultúra elméletben és gyakorlatban. Internetes marketing, a közösségi média szerepe, a PR-ban megmutatózó előnyei és hátrányai.
8. Termelés elmélete és gyakorlata	A termelés helyiségei, helyiségkapcsolatai, berendezései, gépei, eszközei. Az előkészítő helyiségekben használt gépek, eszközök. A termelés technológiai folyamatai a beszerzéstől az értékesítésig. A konyhatechnológiai előkészítő és befejező műveletek formái, jellemzői. A főzelékek, körettek, saláták, öntetek, levesek, levesbetétek, mártások, meleg és hideg előételek fajtái, jellemzői. Házi szárnyasokból, halakból, egyéb hidegvérűekből, vágóállatokból és vadhúsokból készíthető ételek fajtái, jellemzői. Befejező fogások fajtái, jellemzői. Reggeli és uzsonnaételek, italok fajtái, jellemzői. A magyar konyha jellemzői, hungarikumok szerepe a gasztronómiában.

9. Jogsabályok a vendéglátásban, szervezés és irányítás a vendéglátásban	a Az üzlet elindításának jogi háttere. A fogyasztóvédelmi szabályok ismerete és alkalmazása, a panaszkezelés jogi kérdései. Kártérítési felelősség. A vendéglátó üzletvezető szervezési és vezetési feladatai. A vendéglátás belső és külső ellenőrzése. Ellenőrzést végző hatóságok Tűzvédelmi és környezetvédelmi, vagyonvédelmi előírások a vendéglátásban.
--	--

TURISZTIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A turisztikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A turisztikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e turisztikai szemlélettel és a szakmai műveltség részét képező turisztikai alapismeretekkel,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek integrálási képességével,
- képes-e az összefüggések magyarázatára,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával a turisztikai trendeket felismerni,
- elsajátította-e a turizmus szakmai nyelvezetét, és képes-e a szakkifejezések pontos használatára,
- képes-e a fogalmak szabatos magyarázatára,
- rendelkezik-e a turisztikai piac szereplőinek és működési mechanizmusának ismeretével,
- tisztában van-e a turisztikai szereplők feladataival és kapcsolatrendszerével,
- képes-e a hazai kulturális és természeti értékek, vonzerők bemutatására és ajánlására,
- képes-e a hazánkban jelenlevő fő vallási felekezetek bemutatására,
- rendelkezik-e alapvető ismeretekkel az egyes művészeti korszakokról,
- jártas-e a hazai borvidékek kínálatában,
- tájékozott-e különböző turizmus ágak tekintetében,
- meg tudja-e különböztetni az eltérő profilú és minőségű vendéglátó üzleteket és szálláshelyeket,
- tisztában van-e a szálláshelyek tevékenységeivel, munkaköreivel,
- elsajátította-e az interperszonális kommunikáció írott és íratlan szabályait, és képes-e ezek alkalmazására,
- képes-e egyszerűbb ügyviteli feladatok elvégzésére, statisztikai adatok értelmezésére és adatszolgáltatásra,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- képes-e az internet alapú szoftverek, weblapok és közösségi portálok használatára,
- ismeri-e a jelentősebb helyfoglalási rendszereket és ezek működését,
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 20. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás,
- gyakorlatias feladat megoldás képessége,
- kommunikációs rugalmasság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Turizmusföldrajz	Magyarország általános idegenforgalmi-természeti adottságai. Magyarország kulturális hagyományai és kultúrtörténeti értékei. Magyarország világörökségi helyszíneinek ismerete. A közlekedés szerepe a turizmusban. Magyarország turisztikai régióinak tipikus kínálati elemei. Topográfiai ismeretek alkalmazása.
2. Kultúr- és vallástörténet	A hazánkban jelen lévő jelentősebb vallási közösségek - turisztikai szempontból fontos - sajátosságai. A művészettörténeti korszakok ismerete.
3. Vendégfogadás	A hazai vendéglátás piacának jellemzői. A magyar gasztronómia sajátosságai, hungarikumok és azok bemutatása. Gasztronómiai rendezvények. A hazai borvidékek kínálata és ezek turisztikai jelentősége. Az étel-, italismeret legfontosabb jellemzői. Szálláshelyek fogalma, fajtái, típusai, jellemzői. A szálláshelyek minősítési rendszere. A szálláshelyek tárgyi és személyi feltételei. Szállodai tevékenységek, a vendégfogadás folyamata.
4. Üzleti protokoll	A társalgási protokoll szabályai és ezek alkalmazása a különböző partnerekkel történő kapcsolattartás során. Az interperszonális kommunikáció. Konfliktuskezelési technikák. Hivatalos levél írása és az infokommunikációs eszközök használata. A különböző protokollrendezvények és a vendégfogadás általános szabályai.
5. Turizmus rendszere	A hazai és nemzetközi turizmus története, jelentősége. A turisztikai alapfogalmak ismerete. A turisztikai piac alapkategóriái, szereplői és azok sajátosságai. Kapcsolatrendszer kiépítése a turisztikai szolgáltatókkal és a szakmai szervezetekkel.
6. Marketing	A vállalkozások marketing tevékenységének célja, feladatai és eszközei. A turizmus marketing sajátosságai, jellemző piackutatási módszerei és piacbefolyásolási eszközrendszere. A piacszegmentálás főbb szabályai. A marketing-mix eszközei, felhasználásuk jellemzői. Az ügyviteli folyamatok és tevékenységek fajtái, dokumentumai. Egyszerűbb adatgyűjtési, adatszolgáltatási és adatellenőrzési feladatok elvégzése. A pénzügyi tranzakciók alapfogalmai, fajtái, bizonylatai.
7. Infokommunikációs gyakorlat a turizmusban	Az ügyviteli munkafolyamatokhoz kapcsolódó informatikai programok alkalmazása. Internetes helyfoglalási rendszerek ismerete. Prezentációs technikák használata.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Turizmusföldrajz	Magyarország általános idegenforgalmi-természeti adottságainak bemutatása. Magyarország kulturális hagyományainak és kultúrtörténeti értékeinek bemutatása. Magyarország világörökségi helyszíneinek ismerete és bemutatása. A közlekedés helye és szerepe a turizmus rendszerében. Magyarország turisztikai régióinak, és a régiók tipikus kínálati elemeinek bemutatása. Topográfiai ismeretek alkalmazása.
2. Kultúr- és vallástörténet	A világvallások - turisztikai szempontból fontos - sajátosságai. Művészettörténeti korszakok ismerete, sajátosságaik bemutatása.
3. Vendégfogadás	A hazai vendéglátás piacának jellemzői, szereplőinek bemutatása. A hazai vendéglátás üzlettípusainak ismerete, jellemzése. A magyar gasztronómia sajátosságainak ismerete. A hazai gasztronómiai tájegységek konyháinak ismerete. Hungarikumok ismerete, jellemzése. Gasztronómiai rendezvények típusai, jellemzői. A hazai borvidékek kínálata, a bor és a borvidékek szerepe a turizmusban. Európa jelentős borvidékeinek bemutatása. Az étel-, italismeret legfontosabb jellemzői. Szálláshelyek fogalma, fajtái, típusai, jellemzői. Szálláshelyek működésének feltételei. A hazai szálláshelyek minősítési rendszere. A hazai szálláshelyek tárgyi és személyi feltételeinek ismerete. A szállodai tevékenység működése, jellemzői.
4. Üzleti protokoll	A társalgási protokoll szabályai és ezek alkalmazása a különböző partnerekkel történő kapcsolattartás során. Interperszonális kommunikáció. A különböző protokollrendezvények és a vendégfogadás általános szabályai. Konfliktuskezelési technikák és ezek jellemzői. Hivatalos levél írása és az infokommunikációs eszközök használata. Tárgyalási technikák és ezek jellemzői.
5. Turizmus rendszere	A hazai és nemzetközi turizmus története, jelentősége. A turisztikai alapfogalmak ismerete. A turisztikai piac alapkategóriái, szereplői és azok sajátosságai. A hazai kínálati és keresleti szereplők motivációi, viselkedése, a köztük lévő kapcsolatok. Kapcsolatrendszer kiépítése a turisztikai szolgáltatókkal és a szakmai szervezetekkel.
6. Marketing	A vállalkozások marketing tevékenységének célja, feladatai és eszközei. A turizmus marketing sajátosságai, jellemző piacutatóási módszerei és piacbefolyásolási eszközrendszere. A piacszegmentálás főbb szabályai. A marketing-mix eszközei, felhasználásuk jellemzői. Az országimázs fontossága, befolyásolásának eszközei. A nemzeti marketing szervezet kialakulásának körülményei, tevékenységének ismerete. Az ügyviteli folyamatok és tevékenységek fajtái, dokumentumai. Egyszerűbb adatgyűjtési, adatszolgáltatási és adatellenőrzési feladatok elvégzése. A pénzügyi tranzakciók alapfogalmai, fajtái, bizonylatai. Statisztikai adatok értelmezése.
7. Infokommunikációs gyakorlat a turizmusban	Az ügyviteli munkafolyamatokhoz kapcsolódó informatikai programok alkalmazása. Internetes helyfoglalási rendszerek ismerete. Prezentációs technikák használata. A közösségi portálok szerepe a turizmusban.

OPTIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az optikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az optikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az optikai ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a fotografiai eszközök technikai jellemzői,
 - a fotografiai eszközök működésének módja,
 - a fotótörténet és fotótechnika történet,
 - a számítógép és perifériáinak használata,
 - a számítógépes képfeldolgozás terén,
 - rendelkezik-e
 - a megfelelő eszközök kiválasztásának képességével saját mondanivalójának kifejezése vagy alkalmazott fotografiai feladatának elvégzése érdekében,
- alkalmazni tudja-e
 - fotótechnikai, fotótörténeti és fotóesztétikai ismereteit,
- az analóg, szabadkézi és digitális prezentációs technikákat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

 - rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
 - képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- a szakmai fogalmak helyes használata,
- kommunikáció szakmai nyelven,
- lényegkiemelés,
- elvonatkoztatás képessége,
- eszközök, kiegészítők használata.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Optikai alapok	A geometriai és a fizikai optika jelenségeinek ismerete. A leképezés eszközei és törvényszerűségei. A színtan és színkeverés alapjai. A fotometria alapjai.
2. Az analóg fényképezés technikai alapjai	A filmes fényképezőgépek működése, kezelése, története, az objektívjeik és kiegészítőik főbb csoportjai. Automatikák a fényképezőgépben, fénymérés, élességállítás. Redőnyzár, központi zár, vakuszinkron.
3. Az analóg fényképezés és laborálás kémiai háttere	A fekete-fehér negatív és pozitív kidolgozás kémiai háttere. Fényérzékeny anyagok, vegyszerek. A fotólabor felszerelése. Régi fotografiai eljárások.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 21. Hatályos: 2020. II. 15-től.

4. A digitális fényképezés technikai és elektronikai alapjai	A digitális fényképezőgépek működése, kezelése, beállítási lehetőségei. Számítástechnikai alapismeretek. Digitális fényképezőgép képfeldolgozásának részegységei, működési elve. Képfeldolgozás, utómunkák. Képfeldolgozó programok ismerete. Archiváló, katalógizáló programok ismerete.
5. A fénymérés módozatai, a megvilágítás fajtái	Világítástechnika. Természetes és mesterséges fényforrások. A fénymérés két módja, a kézi és beépített fénymérők, a TTL-es fénymérés és vakuvezérlés. Természetes és mesterséges háttérképzés.
6. A fényképfelvétel készítésének gyakorlata különböző helyszíneken	Riport, színházi, divat, zsánerkép, fotóesszé készítése. Épület külső és belső fényképezése.
7. A műtermi fényképezés eszközei	Műtermi eszközök használatának módja a műterem kialakítása, felszerelése, eszközei, üzemeltetése, biztonságtechnikája.
8. Fotótechnika- és fotótörténet	Fotótörténet a kezdetektől a 19. század végéig. Fotótörténet a 19. század végétől az 1950-es évekig. Híres alkotók és alkotásaik. A fotográfia formanyelvének ismerete.
9. Fényképészeti szakrajz	Szabadkézi rajzolás, vázlatkészítés. Kreatív ötletek felvetésének menete.
10. Kép- és szövegszerkesztés	Nyomdatechnikai alapismeretek. Tipográfiai alapismeretek. Számítástechnikai ismeretek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Optikai alapok	A geometriai és a fizikai optika jelenségeinek ismerete. A leképezés eszközei és törvényszerűségei. A színtan és színkeverés alapjai. A fotometria alapjai.
2. Az analóg fényképezés technikai alapjai	A filmes fényképezőgépek működése, kezelése, története, az objektívjeik és kiegészítőik főbb csoportjai. Automatikák a fényképezőgépben, fénymérés, élességállítás. Redőnyzár, központi zár, vakuszinkron.
3. Az analóg fényképezés és laborálás kémiai háttere	A fekete-fehér negatív és pozitív kidolgozás kémiai háttere. Fényérzékeny anyagok, vegyszerek. A fotólabor felszerelése. Régi fotográfiai eljárások.
4. A digitális fényképezés technikai és elektronikai alapjai	A digitális fényképezőgépek működése, kezelése, beállítási lehetőségei. Számítástechnikai alapismeretek. Digitális fényképezőgép képfeldolgozásának részegységei, működési elve. Képfeldolgozás, utómunkák. Képfeldolgozó programok ismerete. Archiváló, katalógizáló programok ismerete.
5. A fénymérés módozatai, a megvilágítás fajtái	Világítástechnika. Természetes és mesterséges fényforrások. A fénymérés két módja, a kézi és beépített fénymérők, a TTL-es fénymérés és vakuvezérlés. Természetes és mesterséges háttérképzés.
6. A fényképfelvétel készítésének gyakorlata különböző helyszíneken	Riport, színházi, divat, zsánerkép, fotóesszé készítése. Épület külső és belső fényképezése.
7. A műtermi fényképezés eszközei	Műtermi eszközök használatának módja, a műterem kialakítása, felszerelése, eszközei, üzemeltetése, biztonságtechnikája.
8. Fotótechnika- és fotótörténet	Fotótörténet a kezdetektől a 19. század végéig. Fotótörténet a 19. század végétől az 1950-es évekig. Híres alkotók és alkotásaik. A fotográfia formanyelvének ismerete.
9. Fényképészeti szakrajz	Szabadkézi rajzolás, vázlatkészítés. Kreatív ötletek felvetésének menete.

10.	Kép- szövegszerkesztés	és	Nyomdatechnikai alapismeretek. Tipográfiai alapismeretek. Számítástechnikai ismeretek. Kiadványszerkesztési alapismeretek.
-----	---------------------------	----	---

SZÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

MEZŐGAZDASÁGI GÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI²

ERDÉSZETI ÉS VADGAZDÁLKODÁSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI³

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az erdészeti és vadgazdálkodási ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az erdészeti és vadgazdálkodási ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a szükséges állattani és növényteni ismereteket,
- rendelkezik-e
 - az erdőben élő vadászatilag jelentős apró- és nagyvadfajok jellemzőinek ismeretével,
 - a szőrmés ragadozók és ragadozó madarak jellemzőinek ismeretével,
 - a fészekrabló madarak jellemzőinek ismeretével,
 - a fenyők jellemzőinek ismeretével,
 - az állományalkotó és fontosabb lombos kísérő fajok jellemzőinek ismeretével,
 - képes-e rendszerezni és bemutatni az elsajátított tudásanyagot,
 - használja-e a szakmai nyelvet,
 - kiemeli-e a lényegét szakmai szempontok alapján.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- rendelkezik-e
 - az ízeltlábúak törzse fontosabb rendjei jellemzőinek és képviselőinek ismeretével,
 - a halak, kételtűek, hüllők osztálya jellemzőinek és fontosabb képviselőinek ismeretével,
 - a madarak és emlősök rendjeinek részletes ismeretével,
 - egyéb kísérőfajok, cserjék, kertészeti jelentőségű fenyők ismeretével,
 - társulástani fogalmak és erdőtársulástani csoportok ismeretével,
 - képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni,
 - alkalmas-e a pontos és önálló munkavégzésre,

1 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. j). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

2 Hatályon kívül helyezte: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 38. k). Hatálytalan: 2020. II. 15-től.

3 Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 22. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- kellően felkészült-e ahhoz, hogy gyakorlatban részt tudjon venni az erdészet és vadgazdálkodás munkáinak szakszerű és szabályos lebonyolításában,
- felismeri-e a tények és törvényszerűségek közötti összefüggéseket.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás.

A felsoroltakon túl emelt szinten szükséges meggyőződni arról is, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készséggel, kompetenciával:

- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Állattan	A vadgazdálkodásban jelentős fajok.
2. Növénytan	Fontosabb fajok.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Állattan	Az erdő- és vadgazdálkodás számára jelentőséggel bíró állatfajok, a fajok rokonsági kapcsolatai, a fontosabb fajok életmódja, viselkedése, erdőben betöltött szerepe, valamint azok morfológiai és anatómiai sajátosságai. Az erdőben élő állatok élőhelyük, életmódjuk és jelentőségük alapján. A vadászható, a gyakoribb erdei károsító és a gyakoribb védett állatok alaktani tulajdonságai, ökológiai igénye.
2. Növénytan	Az erdei növényvilág, a fás növények termőhelyi igénye, jelentősége, társulásképesége. Az erdei növények termőhelyi igénye, elterjedése és jelentősége. Gyakoribb erdőtársulás-csoportok. Gyakoribb erdei társulást jelző és védett növények, ezek vízgazdálkodást és talajkémhatást jelző tulajdonságai.

MEZŐGAZDASÁGI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli. Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A mezőgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A mezőgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A mezőgazdasági ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e korszerű állattenyésztési alapismeretekkel,
- képes-e felidézni a gazdasági állatok anatómiáját és az egészséges szervezet élettani működését, különösen a szaporítás és a termék-előállítás vonatkozásában,
- képes-e takarmányozástani ismereteinek birtokában állatai okszerű takarmányozására, a gazdaságos termék-előállítás megvalósítására,

¹ Módosította: 65/2021. (II. 15.) Korm. rendelet 11. §, 1. melléklet.

- rendelkezik-e alapvető műszaki ismeretekkel az erőgépek és az állattenyésztés gépei területén,
- ismeri-e az alapvető munkavédelmi előírásokat, a biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi, környezeti feltételeit,
- ismeri-e a munkavédelem alapvető jogi hátterét,
- képes-e az állattartás és -tenyésztés optimális feltételeinek kialakítására, az állatok jólétének biztosítására, egészségük megőrzésére,
- alkalmas-e önálló gazdálkodás megtervezésére, a megfelelő gazdálkodási forma kiválasztására, annak működtetésére, megszüntetésére,
- ismeri-e a munka világát szabályozó előírásokat, az alapvető munkajogi és adózási szabályokat,
- rendelkezik-e a gazdálkodáshoz szükséges alapvető gyakorlati tudnivalókkal.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a mezőgazdaság nemzetgazdasági szerepét,
- az állattenyésztési, a takarmányozási és állategészségügyi, műszaki és munkavédelmi ismeretek elméleti alapjait és azok kapcsolódási pontjait,
- a gazdálkodási ismereteket és azok alkalmazását illetően,
- rendelkezik-e elegendő szakmai tudással a mezőgazdasági gazdálkodás területén ahhoz, hogy önálló feladatellátásra legyen képes, illetve munkacsoportot irányítson.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- személyes szakmai kompetenciák,
- szakmai ismeretek alkalmazása.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Állattenyésztés	Az állattenyésztés alapfogalmai, értékmérői. A gazdasági állatok nemesítése. Az állatok elhelyezése és ápolása.
2. Anatómia és élettan	A gazdasági állatok testének anatómiai felépítése, a testtájak csontos alapja, az emlősök és madarak testtájai. A gazdasági állatok emésztőképzőanyag felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom. A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése. A szaporodás.
3. Takarmányozástan	A takarmányok alkotórészei, a takarmányozási alapismeretek. Takarmányismeret. A gazdasági állatok táplálóanyag szükséglete, a takarmányozás gyakorlati végrehajtása.
4. Állatok egészségvédelme	Az állat és környezete. Az egészség, a csökkent termelőképesség és a betegség. A betegségek gyógykezelése és megelőzése, az állatok jóléte és az állatvédelem.
5. Gazdálkodási alapismeretek	Gazdálkodás alapismeretei. A vállalkozási alapismeretek.
6. Gazdálkodási alapgyakorlatok	Adózás. A vállalkozás gyakorlata során felmerülő ismeretek. Pályázatírás.
7. Műszaki ismeretek	Műszaki alapismeretek. Az erőgép felépítése és működése. Az állattenyésztés épületei és gépei.
8. Munkavédelem	Munkavédelmi alapismeretek. A biztonságos munkavégzés feltételei. Munkajogi ismeretek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Állattenyésztés	Állattenyésztési alapfogalmak. Az állattenyésztés nemzetgazdasági és mezőgazdasági jelentősége és ágazatai. Alapvető általános állattenyésztési ismeretek. A gazdasági állatok elhelyezési módjai, ápolása.
2. Anatómia és élettan	A gazdasági állatok anatómiája és az egészséges állati szervezet élettani működése. Az állatok emésztése, szaporodása és a gazdaságos termék-előállítás folyamata.
3. Takarmányozástan	A takarmányozási alapfogalmak, a takarmány alapanyagok, adalékanyagok és azok csoportosítása. Takarmányismeret. A takarmány előkészítés módjai, eszközei, a takarmányozási technológiák, a takarmányadag összeállítás elméleti és gyakorlati szempontjai, a keveréktakarmányt gyártó üzemre vonatkozó ismeretek.
4. Állatok egészségvédelme	Az állattartás és -tenyésztés optimális környezeti feltételeinek kialakítása, a gazdasági állatok elhelyezése, gondozása, jólétük biztosítása, egészségük megőrzése, és ezáltal a gazdaságos termék-előállítás megvalósítása. Betegségek megelőzése és gyógykezelése. Az állatvédelemre vonatkozó jogszabályok és uniós jogi normák.
5. Gazdálkodási alapismeretek	A termelési folyamat elemzése, szervezése. A különböző vállalkozási formák létrejöttének, átalakulásának, megszüntetésének elméleti teendői. Mezőgazdasági vállalkozások alapítására és működtetésére vonatkozó ismeretek. A munka világát szabályozó előírások, az alapvető munkajogi, adózási szabályok
6. Gazdálkodási alapgyakorlatok	A gazdálkodáshoz szükséges alapvető gyakorlati tudnivalók. Vállalkozás önálló indítása, működtetése, adatközlések megtétele. A vállalkozás tervezése és kalkulációk elvégzése. A bizonylatkitöltés szabályai, pénzforgalommal kapcsolatos alaphozonylatok önálló kitöltése. Adózási ismeretek. A pályázatírás alapjai.
7. Műszaki ismeretek	Műszaki alapismeretek. Az erőgép felépítése és működése. Az állattenyésztés épületei és gépei.
8. Munkavédelem	Munkavédelmi alapismeretek. A biztonságos munkavégzés feltételei. Munkajogi ismeretek.

KERTÉSZETI ÉS PARKÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kertészeti és parképítési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A kertészeti és parképítési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A kertészeti és parképítési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a kertészeti és kertfenntartási ismeretek elméleti alapjairól, a szakmában bekövetkezett változásokról,
 - a kertészeti és kertfenntartási munkák gyakorlati alkalmazásáról,
 - az egyes növényfajok jellemzőiről és a dísnövény-fajták ismeretéről,
 - a kertészet és kertfenntartás műszaki alapjairól,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 24. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- az alapvető gazdasági összefüggésekről,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni a kertfenntartás munkálatainak szakszerű lebonyolításában,
- tudja-e alkalmazni munkája során az ágazatot érintő jogszabályokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- ismeri-e
- a kertészeti ismeretek elméleti alapjait és a kertfenntartás gyakorlati alkalmazását,
- az egyes növényfajok jellemzőit és a dísznövényfajtákat,
- a kertészet és kertfenntartás műszaki alapjait,
- az alapvető gazdasági összefüggéseket és a kapcsolódó gazdasági mutatókat,
- a kertészeti munkához kapcsolódó alapismereteket illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy gyakorlatban részt tudjon venni a parkfenntartás munkálatainak szabályos és szakszerű lebonyolításában,
- képes-e követni a kertészet szakmai változásait, tájékozódni a kertfenntartás fejlődésének lehetőségeiről,
- tudja-e alkalmazni a munkája során az ágazatot érintő jogszabályokat.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- megbízhatóság,
- önállóság,
- ismeretek gyakorlati alkalmazása.

A fent felsoroltak tudásmérése során emelt szinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- kommunikációs rugalmasság,
- ismeretek helyén való alkalmazása,
- rendszerező képesség,
- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. A növények külső, belső felépítése, növényrendszertan	Létfenntartó szervek. Fajfenntartó szervek. Növényi szervek, szövetek, sejtek. Rendszertani kategóriák. Mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők törzse. Két- és egyszikű növénycsaládok.
2. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talajt, talajművelés	Termesztő berendezések, kiegészítő építmények. Termesztőedények, kertészeti szerszámok. Meteorológiai fogalmak. Éghajlattani tényezők. Magyarország éghajlata. Talaj fogalma, fontosabb tulajdonságai, osztályozása. Kertészeti földnemek, közegek. A talajtulajdonságok vizsgálata. Talajművelési eljárások.

3. Trágyázás és öntözés, növényvédelem	Trágyázás célja, trágyafélék csoportosítása. Szerves trágyák, műtrágyák, használatuk. A szerves- és a műtrágyázás környezetvédelmi vonatkozásai. Öntözés jelentősége, célja, öntözővíz tulajdonságai. Öntözési módok. Az öntözés időpontjának és az öntözővíz mennyiségének meghatározása. Legfontosabb, növényeket károsító élő szervezetek, károsításuk megjelenési formái. Növényvédelem módjai, előrejelzés, megelőzés, védekezés. Komplex és integrált növényvédelem.
4. A termesztés, növényápolás gépei	Talajművelő gépek feladata, típusai, beállítása. Istállótrágya-szórók felépítése, működése, szabályozása. Műtrágyaszórók felépítése, működése, szabályozása. Növényvédő gépek csoportosítása, beállítása, részei, működése. Szállítás, rakodás gépei. Öntözőberendezések fő egységei. Felületi, csepegtető és mikroöntözés.
5. A gazdálkodás alapismertetei	A termelés erőforrása. A termelési folyamat elemzése. A termelési folyamat szervezése. A termelés pénzügyei. Vállalkozási alapismertetek. Vállalkozások alapítása. A vállalkozás működtetése. Marketing. Fogyasztóvédelem.
6. A zöldfelületek csoportosítása, a zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, a városi zöldfelületek jelentősége	Zöldterületek csoportosítása, kerttípusok. Tervezés, építés, fenntartás kapcsolata. Zöldfelületek osztályozása. Zöldfelületek fenntarthatósága. A zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása. Zöldfelület-védelem.
7. Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása	A kertfenntartás gépeinek, kézi eszközeinek üzemeltetése. Főbb karbantartási tevékenységek. Gépek, eszközök tisztítása.
8. Növényismeret	Kettős nevezéktan. Faj feletti rendszertani egységek. Faj alatti természetes és mesterséges rendszertani egységek. A fajták elnevezésének szabályai. Növények származása. A gyomnövények jellemzői. A fásszárú dísznövények csoportosítása. A fásszárú növényfajok és -fajták jellemzői.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A növények külső, belső felépítése, növényrendszertan	A gyökér, a szár, a levél fogalma, feladata, típusai, módosulásai. A virág, virágzat fogalma, részei. A termés fogalma, valódi és áltermés. A sejt élő részei. A sejt élettelen részei. A növényi szövetek. A növényi szervek működése. A rendszertan történeti áttekintése. A rendszerezés alapjai: mesterséges, természetes rendszer, rendszertani kategóriák, faj, fajta, változat fogalma, kettős nevezéktan. A kertészetben jelentős törzsek, osztályok, családok ismerete: mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők. Fontosabb két- és egyszikű növénycsaládok.

<p>2. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talaj, talajművelés</p>	<p>A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések, kiegészítő építmények, tárolók, természetórák, kertészeti szerszámok. Éghajlati tényezők. Meteorológiai fogalmak. Éghajlati alapismeretek. Magyarország éghajlata. Talaj fogalma, fontosabb tulajdonságai, osztályozása. Kertészeti földnevelés, közegek. A talajtulajdonságok vizsgálata. A talajművelés célja és alapelvei. Talajművelési eljárások, azok eszközei, gépei: szántás, tárcsázás, kultivátorozás, boronálás, simítózás, hengerezés, a talajmaró és a mélylazító használata. Talajművelési rendszerek kialakítása.</p>
<p>3. Trágyázás és öntözés, növényvédelem</p>	<p>A trágyázás célja. A trágyafélék csoportosítása: szerves trágyák, műtrágyák jellemzői, használatuk lehetőségei és tárolásuk. A szerves- és a műtrágyázás hatásának összefüggései, környezetvédelmi vonatkozásai. Az öntözés jelentősége. Az öntözés célja. Az öntözővíz tulajdonságai. Öntözési módok. Az öntözés időpontjának és az öntözővíz mennyiségének meghatározása. A növényvédelem jelentősége, tárgya, rövid története, feladata. Legfontosabb, a növényeket károsító élő szervezetek életfeltételei, károsításuk megjelenési formái. A kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényei. Növényvédő hatóanyagok ismerete, felhasználása, tárolása. A növényvédelem módjai, előrejelzés, megelőzés, védekezés. A környezetvédelem szerepe a növényvédelemben. Komplex és integrált növényvédelem.</p>
<p>4. A termesztés, növényápolás gépei</p>	<p>A talajművelő gépek. Az ekék feladata, típusai, az ágyeke fő részei, működése, beállítása. A boronák feladatai, típusai, működésük. A tárcsák, kultivátorok felépítése, működése, beállítása. A lazítók és a hengerek. A talajmarók. Az ásógép. Magágykészítők. Az istállótrágyaszóró felépítése, működése, szabályozása. A hígtrágya. A műtrágyaszórók felépítése, működése, szabályozása. A növényvédő gépek csoportosítása, cseppképzési módok. Hidraulikus porlasztású gépek, légporklasztású gépek és szállítólevégős gépek fő részei, működése. Szórószerkezetek, a ködpermetezés gépei. A porozógépek, csávázók. Háti permetezők. A permetezőgépek automatikái. Permetlé összetétel számítása, növényvédelmi gépek beállítása, üzemeltetése, karbantartása, környezetvédelmi hatások. A szállítás, rakodás gépei. Biztonsági előírások a szállítás, rakodás gépeire. Az öntözési módok, az öntözőberendezések fő egységei stabil, félstabil öntözőtelep és eszközeik. Tápanyag-utánpótlás öntözéssel, mikroöntözés.</p>

<p>5. A gazdálkodás alapismeretei</p>	<p>A termelés erőforrásainak felsorolása. A termelés eszközrendszere: befektetett eszközök, forgóeszközök, termőföld, munkaerő. A termelés ráfordításai és költségei, a termelés eredménye. Fedezeti hozzájárulás. A termelés reálszférája. Beszerzés. Termelés. Készletezés. Minőségellenőrzés. Értékesítés. A termelés pénzügyei. A pénz szerepe a piacgazdaságban. Pénzügyi rendszer, pénzügyi tevékenysége. Pénzforgalom típusai, jellemzői. Hitelezés. Értékpapírok és tőzsde. Vállalkozások alapítása. A vállalkozások csoportosítása. Egyéni és társas vállalkozás, valamint a szövetkezetek jellemzői. Az alapítás folyamata, szükséges dokumentumok. Cégbejegyzés, cégfelügyelet. A vállalkozási formák közötti választás szempontjai A vállalkozás működtetése. A vállalkozások adózása. A munkaviszony és jellemző tulajdonságai: - keletkezése, megszűnésének, megszüntetésének esetei, - munkáltató, munkavállaló jogai és kötelezettségei, - munkáltató, munkavállaló kártérítési felelőssége, - munkaügyi vita. A marketing fogalma. A piac fogalma. Marketing információk, a piackutatás formái. Marketing-mix elemek. Fogyasztóvédelem Alapfogalmak: - tudatos fogyasztó, - vállalkozás, - forgalmazó, - termék és szolgáltatás, - eladási ár és egységár, az ár feltüntetése: feltüntetés módja, több ár feltüntetése, - gyermek- és fiatakorúak védelmét szolgáló előírások: alkohol, dohánytermék, szexuális termék kiszolgáltatásának tilalma, - panaszkezelés, ügyfélszolgálat: panasztételi lehetőségek, szóbeli, írásbeli panasz, jegyzőkönyv felvétele, válaszadás módja és ideje, - fogyasztói érdekek képviselőit ellátó egyesületek fogalma, feladatai, - kötelezettség fogalma, jóállás fogalma.</p>
<p>6. A kertfenntartás alapfogalmai, a zöldfelületek csoportosítása, a zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, a városi zöldfelületek jelentősége</p>	<p>A parkfenntartásban használt mértékegységek. A zöldfelület, kert, park, zöldövezet fogalma. Zöldfelület gazdálkodás fogalma. Városi zöldfelületek történeti áttekintése. Zöldterületek csoportosítása; kerttípusok. Tervezés, építés, fenntartás kapcsolata; zöldterületek gazdasági jelentősége. Zöldfelületek osztályozása. Zöldfelületek fenntarthatósága, fenntartástervezés. Zöldfelület védelem. A zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása.</p>
<p>7. Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása</p>	<p>A kertfenntartás gépeinek, kézi eszközeinek üzemeltetése. Főbb karbantartási tevékenységek. Gépek, eszközök tisztítása.</p>

8. Növényismeret	Kettős nevezéktan. Faj feletti rendszertani egységek. Faj alatti és természetes és mesterséges rendszertani egységek. A fajták elnevezésének szabályai. Növények származása - a növényföldrajz alapjai. A gyomnövények jellemzői. A fásszárú dísznövények csoportosítása. A fásszárú növényfajok és fajták jellemzői.
------------------	---

FÖLDMÉRÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A földmérési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A földmérési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A földmérési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a geodéziai műszaki gyakorlat nemzetgazdasági szerepe,
- a geodézia elméleti alapjai,
- a geodéziai alapszámítások,
- a domborzati ismeretek,
- a vízszintes és magassági alappont-sűrítési módszerei,
- a térképi ábrázolás alapjai

témaköröket illetően,

- rendelkezik-e elegendő tudással a földmérés, térképszerkesztés, tereptan területén ahhoz, hogy a földmérési műszaki gyakorlatban, mérnöki, technikai irányítás mellett részt tudjon venni geodéziai felmérési, adatgyűjtési és adatfeldolgozási rész munkafolyamatokban.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- ismeri-e

- a földmérési, topográfiai és tematikus térképek készítésének módszereit,
- a fotogrammetria alapjait,
- az államigazgatási, jogi és ingatlan-nyilvántartási alapismereteket,
- a térinformatika alapjait,
- rendelkezik-e elegendő tudással a fent felsorolt területekről ahhoz, hogy

gyakorlatban részt tudjon venni geodéziai felmérési és feldolgozási folyamatokban, tudja-e alkalmazni a földmérési szabályzatok és jogszabályok előírásait munkája során.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelvhasználat,
- számolási készség,
- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 25. Hatályos: 2020. II. 15-től.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geodézia alapjai	A geodézia, geometria, kartográfia fogalma, feladata. A földmérés rész-, társ- és rokontudományai. Vetületi alapismeretek. Vízszintes és magassági alappont-hálózat jellemzői. A geodéziában használt mértékegységek. A vízszintes mérés egyszerű eszközei. A derékszögű és poláris részletmérés. A magasságmérés fogalma, a szintezés elve és a szintezőműszer használata. A vízszintes és magassági szögmérés fogalma, mérőeszköze, mérése. A teodolit főbb részei és tartozékai. A mérőállomás felépítése, tartozéka. A műholdas helymeghatározás alapjai, alkalmazási lehetőségei. Vízszintes és magassági koordinátaszámítások.
2. Térképismeret	A földmérési térképek fajtái, a földmérési térképi ábrázolás jellemzői, a térképi jelkulcs. A hagyományos térképek sík-, domborzat- és névrajza. A földmérésben használatos mértékegységek. Területszámítás, területosztás.
3. Topográfia	A terepfelszín fő-, mellék- és részletidomai. A magasságábrázolás módszerei. A szintvonalakkal és a kótált pontokkal történő terepábrázolás.
4. Geodéziai alapszámítások, geodézia gyakorlat	Alapvető szakmai számítási feladatok elvégzése: - az I. és II. geodéziai alapfeladat, - a földmérésben használatos mértékegységek közötti átváltások, szögekkel végezhető alpműveletek. A legjellemzőbb alappont-sűrítési módszerek vízszintes és magassági értelemben. Szabálytalan idomok numerikus területszámítása, a szabályos alakzatok területosztása. Teodolit, mérőállomások, szintezőműszerek és műholdas helymeghatározó eszközök használata.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geodézia alapjai	A geodéziai alapok, a geodézia fogalma, feladata, helye a tudományágak között. A geodéziai és térképi alapszámítások, a vízszintes mérés egyszerű eszközei és módszerei, a szintezés elve és a szintezőműszer használata. Vetületi és alappont-hálózati ismeretek. A teodolit, a vízszintes és magassági szögmérés, a mérés végrehajtása. A mérőállomás működése és használata. Vízszintes koordinátaszámítások és magasságszámítások. A műholdas helymeghatározás alapjai, a navigációs és a geodéziai helymeghatározás.
2. Térképismeret	A térképek fajtái és a térképi ábrázolás jellemzői, a térképi jelkulcsosítás. A földmérésben használatos mértékegységek. Területszámítás, területosztás. A katonai felmérések.
3. Topográfia	A terepfelszín idomai, a magasságábrázolás módszerei, különös tekintettel a szintvonalas és a kótált pontokkal történő ábrázolásra.
4. Geodéziai alapszámítások, geodézia gyakorlat	Alapvető számítási feladatok elvégzése: az I. és II. geodéziai alapfeladatok, a földmérésben használatos mértékegységek közötti átváltások, szögekkel végezhető alpműveletek. Az alapvető alappont-sűrítési módszerek vízszintes és magassági értelemben. A szabályos alakzatok területosztása, szabálytalan alakzatok numerikus területszámítása. Teodolit, mérőállomások, szintezőműszerek és műholdas helymeghatározó eszközök használata.

5. Digitális térképkezelés	A hagyományos és számítógépes térképkezelési technológiák, a hagyományos térképek digitális átalakítása. A helyrajzi számozás lényege, és az ingatlan-nyilvántartás rendszerében meghatározandó területi adatok. A földmérési, topográfiai és tematikus térképek.
6. Fotogrammetria	A fotogrammetria fogalma, feladata, módszerei, termékei és alapjai. A hagyományos fénykép és a digitális kép, a mérőkép jellemzői.
7. Jogi és ingatlan-nyilvántartási ismeretek	Az államigazgatás rendszere és működése, a közigazgatási eljárás általános szabályai, a földügyi szakigazgatás rendszere, jogszabálytani ismeretek. Az ingatlan-nyilvántartási eljárás alapjai.
8. Térinformatika	A térinformatika és a térinformatikai rendszer alapjai. Az adatbázismodellek, a térinformatikában használatos térbeli adatmodellek. Az adatminőség jellemzői és a meta adatok szerepe.

ÉLELMISZERIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az élelmiszeripari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

Az élelmiszeripari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményeiben foglaltak részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az élelmiszeripari ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e megfelelő élelmiszeripari szemlélettel és kellő mértékű ismerettel
 - az élelmiszeriparban használt nyersanyagokkal és az azokat feldolgozó iparágakkal kapcsolatban,
 - megfelelően tájékozott-e laboratóriumi vizsgálatok elvégzésében és kiértékelésében.

A középszinten felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról is, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- elemi számolási készség,
- megbízhatóság,
- önállóság, rendszerező képesség.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e megfelelő élelmiszeripari szemlélettel és kellő mértékű ismerettel
- az élelmiszer-kémia és mikrobiológia területén,
- a vállalkozások indításával, működtetésével kapcsolatban.

Az emelt szinten felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- elemi számolási készség,
- megbízhatóság,
- önállóság, rendszerező képesség,
- analitikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 26. Hatályos: 2020. II. 15-től.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Laboratóriumi alapismeretek	A laboratóriumban használt anyagok, eszközök, számítások, az élelmiszeriparban használt alapvető laboratóriumi vizsgálatok.
2. Élelmiszeripari anyagismeret	Az élelmiszer-előállítás anyagai: alapanyagok, segédanyagok és adalékanyagok, alkalmazásuk területei.
3. Élelmiszeripari technológiák	A malomipar, sütőipar, cukrászipar, tartósítóipar, tejipar, bor- és pezsgőgyártás, cukorgyártás, édesipar, erjedésipar, húsipar, baromfiipar, növényolajipar technológiáinak alapjai és legfőbb jellemzői. Élelmiszerek csomagolása. Gépek és berendezések.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Laboratóriumi alapismeretek	A laboratóriumban használt anyagok, eszközök, számítások, az élelmiszeriparban használt alapvető laboratóriumi vizsgálatok. A vizsgálatok iparági besorolása.
2. Élelmiszeripari anyagismeret	Az élelmiszer előállítás anyagai: alapanyagok, segédanyagok és adalékanyagok, alkalmazásuk területei. A növényi és az állati eredetű nyersanyagok feldolgozási módszerei.
3. Élelmiszeripari technológiák	A malomipar, sütőipar, cukrászipar, tartósítóipar, tejipar, bor- és pezsgőgyártás, cukorgyártás, édesipar, erjedésipar, húsipar, baromfiipar, növényolajipar technológiáinak alapjai és legfőbb jellemzői. Élelmiszerek csomagolása. Gépek és berendezések.
4. Élelmiszer-kémia	Víz, fehérjék, enzimek, szénhidrátok, lipidek szerkezete és tulajdonságaik. A fentiek élelmiszeriparban előforduló biokémiai reakciói, az élelmiszeripari folyamatok során bekövetkező változásai. Vitaminok jellemzői, élettani hatása, felosztása. Élelmiszerteknológiai adalékok.
5. Mikrobiológia	A mikroorganizmusok hasznos és káros tevékenységei, és a mikroorganizmusok életműködésének irányítási lehetőségei az élelmiszeriparban.
6. Élelmiszeripari vállalkozások működtetése	Vállalkozási formák és lehetőségek. A vállalkozások működtetésének gyakorlati feladatai.

SPORT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A sport ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A sport ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A sport ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó:

- rendelkezik-e egészségügy és elsősegélynyújtás, illetve edzéselmélet és gimnasztika témakörökben a sportedző szakma megszerzéséhez szükséges alapismeretekkel,

- elsajátította-e az alapfogalmakhoz kapcsolódó összefüggéseket, és képes-e azok alkalmazására,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 27. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- ismeri-e az emberi szervezet szervrendszerinek felépítését, működését, rendszeres terhelésre adott válaszait,
- elsajátította-e a különböző életkorok és krónikus betegek terhelési sajátosságait,
- felismeri-e az edzés, az edzésprogramok, az életmód, a prevenció, a táplálkozás és a sportsérülések egymásra gyakorolt komplex hatásrendszerait,
- képes-e a motoros képességfejlesztés különböző módszereinek és eszközeinek gyakorlati alkalmazására a teljesítményfokozás érdekében,
- ismeri-e a gimnasztika mozgásrendszerének gyakorlatait és alkalmazási lehetőségeit a bemelegítés, képességfejlesztés és levezetés érdekében,
- rendelkezik-e elsősegélynyújtási alapismeretekkel,
- ismeretei elősegítik-e, hogy a sport területén személyiségének, céljainak és képességeinek megfelelő fejlesztő szerepet vállaljon.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező és elemző képesség,
- precizitás, részletekre ügyelés és kiemelés képessége.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

1. Egészségügy és elsősegélynyújtás	
1.1. Anatómiai-élettani ismeretek	<p>Az emberi testet alkotó szövetek csoportosítása, az izomszövetek jellemzése.</p> <p>A mozgatórendszer feladata, részei.</p> <p>A passzív mozgatórendszer jellemzése: csontok csoportosítása alak és elhelyezkedés szerint, gerincoszlop tájékai, csigolya részei, összeköttetések típusai.</p> <p>Vázizom felépítése, csoportosítása alak és működés alapján.</p> <p>Fontosabb izmok felismerése csontvázon vagy anatómiai ábrán.</p> <p>Izomtónus szerepe, kontrakciók típusai.</p> <p>A légzőrendszer funkciója, szervei, légzési segédizmok.</p> <p>A légzés folyamata, hasi és mellkasi légzés összehasonlítása.</p> <p>A gázcsere, légcsere és a sejtlégzés összefüggései.</p> <p>A szén-dioxid szerepe a légzés szabályozásában.</p> <p>A vér, a szövetnedv, a nyirok összehasonlítása: összetétel, keletkezés, kapcsolat.</p> <p>A vér jellemzése: mennyiség, összetétel, összetevők aránya.</p> <p>A vér alakos összetevőinek jellemzése.</p> <p>A vérzékenység kialakulásának okai, jelei.</p> <p>A nyirokkeringés jellemzése, kapcsolata a vérkeringéssel.</p> <p>A szív felépítése, működése.</p> <p>A szívciklus.</p> <p>A szinuszcsomó szerepe.</p> <p>A koszorúerek felépítése, jelentősége.</p> <p>Az artéria, véna, hajszálér jellemzése.</p> <p>A vérkörök szerepe, felépítése.</p> <p>A szívfrekvencia és a vérnyomás fogalma, normál értékei.</p> <p>A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei.</p>

	<p>Szűrletképzés, visszaszívás, kiválasztás folyamata. A vizelet főbb összetevői. Az irányítás két alapformája, a visszacsatolás szerepe. Hormonrendszer és idegrendszer működési sajátosságainak összehasonlítása. Idegsejt jellemzése, elemi idegműködés főbb fogalmai, fázisai. Inger, receptor, szinapszis jellemzése. Az idegrendszer működésének fő élettani folyamatai, részei: központi és környéki, illetve szomatikus és vegetatív idegrendszer. Gliasejtek és velőshüvely funkciói. Gerincvelő jellemzése. Reflexív jellemzése. Az agy részei és érzékelő funkciói: hallás, látás, egyensúlyérzék. Testmozgató rendszerek jellemzése. Vegetatív érző és mozgató rendszerek jellemzése. A szimpatikus és a paraszimpatikus idegrendszer anatómiai összehasonlítása. A hormonrendszer működésének a lényege. Hormon, hormonműködés, hormonális szabályozás alapelvei. A fontosabb belső elválasztású mirigyek elhelyezkedése, termelt hormonjaik, a hormonok működési mechanizmusa. A cukorbetegség.</p>
1.2. Egészségtan	<p>Sport, egészség, jóllét fogalma, összetevői. A testedzés, sport, egészségmegőrzés kapcsolata. A sport és a környezetvédelem összefüggései. A fitness-wellness alapismeretei. A sport rekreáció egészségtani vonatkozásai. A sport szerepe a stresszoldásban. A sporttartalmak és sportsérülések típusai, prevenciója. Rehabilitáció fogalma, technikái. Táplálkozás alapelvei, táplálékpiramis. A táplálkozási szervrendszer szervei, biológiai funkciói. Az emésztés folyamata. A tápanyagok csoportosítása az energiaforgalomban betöltött szerepük alapján. Tápanyagok jellemzése. Táplálkozás és sporttáplálkozás. Testtömegindex, elhízás, testsúlyszabályozás. A testedzés és az anyagcsereforgalom összefüggései.</p>
1.3. Elsősegélynyújtás gyakorlat	<p>A sérült vizsgálati protokoll. Az újraélesztés folyamata. Eszméletlenség ismérvei. A stabil oldalfekvés. Sebzések, vérzések ellátása. Sportsérülések és sporttartalmak típusai, azok ellátása.</p>
1.4. Funkcionális anatómia	<p>A szerkezeti struktúrák szerepe bizonyos szövetekben. Egyes szövetek felépítése és biológiai funkciójuk közötti összefüggés. A csontváz biológiai funkciói. Ízületek típusai alak és tengelyszám alapján, az ízület típusokhoz kapcsolható mozgások. A függesztőövek funkciója, csontjai. A fontosabb izmok funkciói. Izomműködés alapegységének jellemzése. Kreatin-foszfát és miofibrillum szerepe az izomműködésben.</p>

1.5. Terhelésélettan	<p>A szimpatikus túlsúly fogalma, szerepe a terhelésben. A terhelés hatására a szervezetben végbemenő negatív hatások. Vörös és fehér rostok összehasonlítása. Az energiaszolgáltató folyamatok csoportosítása oxigénjelenlét alapján. Energiaszolgáltató folyamatok a terhelés különböző szakaszaiban. Steadystate, anaerob küszöb, glükoneogenezis összefüggései. Egyes sportmozgások jellemzése az energiaszolgáltató folyamatok alapján. A mozgatórendszer terhelés hatására létrejövő adaptációs folyamatai. Terhelés akut és krónikus káros hatásai. A szív terhelés hatására létrejövő adaptációs folyamatai, edzett szív fogalma. Edzés bradycardia fogalma. A keringési rendszer adaptációs folyamatai. Az egyes keringési mutatók fogalma, változásai. Edzett és nem edzett szervezet keringési mutatóinak összehasonlítása. Préseléses gyakorlat fogalma, veszélyei. A tüdő és a légzőrendszer adaptációs folyamatai. Egyes légzési mutatók fogalma, változásai. Edzett és nem edzett szervezet légzési mutatóinak összehasonlítása. Aerob kapacitás fogalma, jelentősége. Terhelés szempontjából legfontosabb hormonok. Összefüggés az idegrendszer állapota és a sportteljesítmény között. Az emberi életkorok jellemzői, a szenzibilis időszakok. A maximális erő fejlesztésének szabályai. Az időskori sportolás jellemzése. Krónikus betegség fogalma. Egy adott betegséghez edzésprogram készítése. A dopping fogalma. Mennyiségi és minőségi dopping.</p>
2. Edzéselmélet és gimnasztika	
2.1. Edzéselmélet	<p>Edzéselméleti alapfogalmak: kultúra, testkultúra, sport, edzés, edzés módszer, edzéseszköz, edzettség, homeosztázis, elfáradási sajátosságok. A terhelés, teljesítmény és az alkalmazkodás összefüggései. A túlkompensáció. Az edzés részei, fajtái. Rajtállapotok típusai. Motoros képességek fogalma, komplexitása, összefüggései. Pulzusfajták, pulzus célzónák. Edzéselvek. Edzéstervezés alapfogalmai. Az edzéstervezés főbb dokumentumai. Az egyes motoros képességek felmérésére szolgáló eljárások.</p>
2.2. Edzésprogramok gyakorlat	<p>Motoros képességeket fejlesztő módszerek, eljárások. Egyes kondicionális képességek fejlesztése saját sportágban.</p>
2.3. Gimnasztika	<p>A gimnasztika története, mai értelmezése. Gimnasztikai alapfogalmak. A mozgásszerkezet időbeli, térbeli, dinamikai jegyei, ezek változtatási lehetőségei. A test síkjai, tengelyei. Gimnasztikai kiindulólhelyzetek és kartartások. Tartásos és mozgásos elemek. A testrészek mozgásainak ismerete. A gimnasztikai szaknyelv alapelvei. Gyakorlatok és gyakorlatláncok leírása szaknyelven. A rajzírás alapelvei. Gyakorlatok és gyakorlatláncok leírása rajzírással. Az általános bemelegítés blokkjai. Erőkifejtési módok. A főbb izomcsoportok által létrehozott legjellemzőbb mozgások. A gimnasztikai gyakorlatok variálása. Motoros képességek fejlesztése gimnasztikával. Előkészítő és rávezető gyakorlatok fogalma. Gyakorlatok összekapcsolása, gyakorlatláncok tervezése.</p>

2.4. Gimnasztika gyakorlat	Kiindulólhelyzetek, kartartások és gimnasztikai alapmozgások gyakorlati ismerete. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése, rajzírással és szaknyelvvvel történő bemutatása. Gyakorlatvezetés módszerei. Kéziszer gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése, rajzírással és szaknyelvvvel történő bemutatása. Egyes szerekekkel végzett gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése.
----------------------------	---

EMELT SZINT

1. Egészségügy és elsősegélynyújtás	
1.1. Anatómiai-élettani ismeretek	A hám- és izomszövetek felismerése fénymikroszkópos képük alapján. A passzív mozgatórendszer sajátos tulajdonságai (gerincoszlop kettős S alakja, speciális csigolyák) és kapcsolatuk az emberi mozgással. A koponya csontjai. A mozgatórendszer működésének magyarázata fizikai, szövettani, biokémiai szempontból. Az izomműködés szakaszai, a tetanuszos összehúzódás kialakulása. A légzési térfogat-, nyomásváltozások és a Donders-modell magyarázata. A két légzéstípus (hasi és mellkasi) nemenkénti eltérése, kapcsolatuk a stresszes állapottal. Diffúzió szerepe a légzésben. A kemo- és mechanoreceptorok szerepe a légzésszabályozásban. A hemoglobin szerkezete. Véralvadás folyamata. Nyirokkeringés mechanizmusa. A szív önálló ingerkeltő és ingerületvezető rendszere. A bőr, a máj, a tüdő, a végbél és a vese szerepe a kiválasztásban. A visszaszívás és a kiválasztás folyamatának értelmezése. Nefron felépítése, működése. Só- és vízháztartás hormonális szabályozása. Elektromos potenciálok jellemzése. Tudatmódosító szerek hatása a receptorok működésére. Az idegrendszer hierarchikus felépítése. Az alvás szerepe, folyamata. A jobb és bal agyfélteke funkciói. Érzékcsalódás fogalma. Csapok és pálcikák szerepe a látásban. A látórendszer és az egyensúlyérzés kapcsolata. A helyzetérzékelés szerveinek és receptorainak működése. A keringés és a testhőmérséklet szabályozása. A receptor különbség fogalma. A szervezet szénhidrát-anyagcseréjének, só- és vízháztartásának, kalcium-anyagcseréjének hormonális szabályozása. A hipotalamusz és a mellékvesekéreg hormonjainak hatása. Női nemi ciklus. Hormonális hiánybetegségek.
1.2. Egészségtan	A szabadidős sport, versenysport, élsport összefüggései. A homeosztázis és az egészség kapcsolata. Az Arndt-Schultz-féle szabály. Az osteoporosis fogalma. Csoportos fitness órátípusok. Spa kezelések. Az endorfin hatása. Manuál terápia és az elektroterápia fogalma. Glikémiás index. A táplálékkal felvett fehérje, szénhidrát és zsír alkotó részeinek útja a szervezetben. A testzsírarány mérésére, becslésére szolgáló módszerek. Táplálkozási zavarok.
1.3. Elsősegélynyújtás gyakorlat	A defibrillátor használata. Az újraélesztés kockázatai. A vízből mentés szabályai.

1.4. Funkcionális anatómia	Egyes csontsejttípusok szerepe a csontosodás folyamatában. A hosszirányú csontnövekedés és a csontvastagodás folyamata. A vázrendszer fontosabb ízületeinek jellemzése. Eredés-tapadás fogalmának magyarázata egy konkrét példán keresztül. Egyes molekulák szerepe a szarkomer működésében.
1.5. Terhelésélettan	Biológiai oxidáció és erjedés összehasonlítása, Pasteur-effektus. Neuro-muszkuláris adaptáció megjelenési formái. Az edzés bradycardia kialakulásának okai. Egyes keringési mutatók értékei edzett és nem edzett szervezet esetén. Egy erősportoló és egy állóképességi sportoló vérnyomásváltozásai terhelés alatt. Egyes légzési mutatók értékei edzett és nem edzett szervezet esetén. A neuroendokrin rendszer adaptációs folyamatai. A mozgástanulás, a piramis és extrapiramis pályák közötti összefüggések. Az erőfejlesztés módszerei az egyes életkorokban. Egyes krónikus betegségekből szenvedők által üzhető mozgásformák. Dopping osztályok felsorolása. Az antidopping program szervezetei, elemei.
2. Edzésmélettan és gimnasztika	
2.1. Edzésmélettan	Az edzésmélettan története, kialakulása. A teljesítmény összetevőinek jellemzése. Teljesítményfokozó eszközök csoportosítása. Edzéseszközök csoportosítása hatásmechanizmus alapján. Mozgáskoordináció, mozgáskészség. Alap koordinációs képességek fogalma. Pulzusfajta funkciói. Az edzéstervezés dokumentumai. A különböző motoros képességek tesztjeinek hatása az edzéstervezésre. A rekreációs edzés jellemzői.
2.2. Edzésprogramok gyakorlata	A motoros képességeket fejlesztő módszerek és eszközök elsajátításának jellemzői. Az erőfejlesztés jellege saját sportágban különböző életkorokban.
2.3. Gimnasztika	A gimnasztika alkalmazásának területei a teljesítményfokozás és a mozgásműveltség fejlesztés szempontjából. A gimnasztika mozgásszerkezetének változtatása a különböző motoros képességek fejlesztésének érdekében. A test és a szer helyzete. Fogásmódok az ujjak helyzete, a tenyér helyzete és a kezek egymástól való távolsága szerint. Gyakorlatok és gyakorlatláncok leírása szaknyelven. Gyakorlatok és gyakorlatláncok leírása rajzírással. Az erő kifejtési módok bemutatása példákra keresztül. Az antigravitációs izmok szerepe. Kéziszer gyakorlatok tervezése. A célgimnasztika alkalmazásának területei.
2.4. Gimnasztika gyakorlata	Összetett szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése, rajzírással és szaknyelven történő bemutatása. Gyakorlatvezetés módszerei. Összetett kéziszer gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése, rajzírással és szaknyelven történő bemutatása. Egyes szerekekkel végzett összetett gyakorlatok, gyakorlatláncok tervezése.

RENDESZETI ÉS KÖZSZOLGÁLATI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI
VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 28. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A rendészeti és közszolgálati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A rendészeti és közszolgálati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszeri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A rendészeti és közszolgálati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e
 - a magyarországi rendvédelmi szervek - rendőrség, hivatásos katasztrófavédelmi szerv, büntetés-végrehajtási szervezet - rendeltetését, alapfeladatait,
 - a rendőrség, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálatellátáskor használt eszközeit és berendezéseit,
 - a rendvédelmi szervek feladatrendszeréhez kapcsolódó, munkakör ellátásához szükséges egyéb tudnivalókat,
- az eszközök célszerű használatát a gyakorlatban,
 - elsajátította-e
 - a főbb rendészeti fogalmakat,
- a rendőrség, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálatellátásra vonatkozó legfontosabb jogszabályokat,
 - azokat az ismereteket, amelyekkel szituációs feladatokban fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat,
 - képes-e
 - a rendvédelmi szervekhez kapcsolódó szolgálati intézkedéseket szakszerűen ismertetni,
- elméleti ismereteit kiegészíteni a mindennapi életből vett példákkal,
- a rendvédelmi szervek hivatásos állománya tartozó személyek részére rendszeresített eszközöket és berendezéseket megadott szempontok alapján jellemezni,
- megtalálja-e a gyakorlati jellegű feladatok helyes megoldási módját, képes-e a megoldás logikus végigvezetésére.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a magyarországi rendvédelmi szervek - rendőrség, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás - rendeltetésében, feladataiban, fellépéseiben, intézkedéseiben és szolgálatellátásában,
 - a rendőrség, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás szolgálatellátására vonatkozó jogszabályokban és egyéb szabályozókban,
 - a rendőrség, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás erőiben és eszközeiben,
 - a rendvédelmi szervek feladatrendszeréhez kapcsolódó egyéb tudnivalókban,
- képes-e
 - a rendvédelmi szervekhez kapcsolódó szolgálati intézkedéseket és fellépéseket szakszerűen ismertetni,
 - a rendvédelmi szervek hivatásos állományába tartozó személyek részére rendszeresített eszközöket és berendezéseket ismertetni, illetve azok használatát bemutatni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai szókincs, beszédképesség, kommunikáció,
- ismeretek helyes és megfelelő alkalmazása,

- szabálytudat és szabálykövető magatartás, tájékozódási képesség a jogszabályokban,
- problémaközpontú gondolkodás, együttműködési készség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Intézkedések, fellépések és a szolgálatellátás alapjai	A rendvédelmi szervek rendeltetése, alapvető tevékenysége. A rendvédelmi szervek felépítése, alapfeladatai. A rendőrség tevékenysége, bűnügyi, közlekedésrendészeti, közrendi és határrendészeti alapismeretek. Tűzoltó, tűzmelegelőzési, polgári védelmi és iparbiztonsági alapismeretek. Büntetés-végrehajtási nevelési alapismeretek. Közlekedési alapismeretek. A rendvédelmi és a rendészeti tevékenységet végző szervek, személyek intézkedéseinek elhelyezése a közigazgatási jogalkalmazás rendszerében. Általános szolgálati ismeretek, a szolgálatellátás általános szabályai.
2. Jogszabályi és egyéb szabályzó előírások	Jogi alapismeretek. Állam- és alkotmányjogi alapismeretek. Az emberi jogok érvényesülése. A büntetőjog általános része és a büntetőjog különös részéhez kapcsolódó alapismeretek. A rendvédelmi szervekre vonatkozó legfontosabb jogszabályok.
3. A rendvédelmi szervek tevékenysége során alkalmazható eszközök	Kényszerítő eszközök és az alkalmazásukra vonatkozó alapkövetelmények. A rendőrségnél rendszeresített eszközök, berendezések. A hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél rendszeresített eszközök, berendezések. A büntetés-végrehajtási szervezet rendelkezésére álló eszközök, berendezések. Fegyvertechnikai és lövészet alapismeretek. A testi kényszer fogalma és alapfogásai. A fizikai erő fenntartásának és fejlesztésének módjai.
4. A rendvédelmi szervek tevékenységéhez kapcsolódó egyéb ismeretek	A rendvédelmi szervek sajátos kommunikációja. Szociológiai és pszichológiai alapismeretek. A szociálpszichológia alapfogalmai. A magyarországi rendvédelmi szervek története. A rendvédelmi szervek etikai szabályzatai.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Intézkedések, fellépések és a szolgálatellátás alapjai	A rendvédelmi szervek alapvető tevékenysége. A rendvédelmi szervek intézkedései a közigazgatási jogalkalmazás rendszerében. A rendőrség által alkalmazható személyi szabadságot korlátozó és nem korlátozó intézkedések. Általános szolgálati ismeretek és alkalmazásuk. A szolgálatellátás általános szabályai. Tűzoltó, tűzmelegelőzési, polgári védelmi és iparbiztonsági, tűzvédelmi és katasztrófavédelmi hatósági alapismeretek. Büntetés-végrehajtási nevelésre, intézkedésre és fellépésre vonatkozó alapismeretek. Közlekedésrendészeti intézkedésre és fellépésre, határrendészeti intézkedésre és fellépésre vonatkozó alapismeretek.

2. Jogszabályi és egyéb szabályzó előírások	Az állam-, alkotmány- és nemzetközi jogi alapismeretek. A büntetőjog általános és a rendvédelmi szervekhez kapcsolódó része. A szabálysértés rendvédelmi szervek munkájához kapcsolódó alapismeretei. A helyszíni bírságra és egyes szabálysértésekre vonatkozó tudnivalók és alkalmazásuk lehetőségei. A büntetőeljárás jogi rendőrségi munkában betöltött szerepe. A büntetőeljárás és büntetés-végrehajtási jog rendvédelmi szervek feladatellátásához kapcsolódó alapismeretei.
3. A rendvédelmi szervek tevékenysége során alkalmazható eszközök	Kényszerítő eszközök és az alkalmazásukra vonatkozó alapkövetelmények. A rendőrségnél rendszeresített eszközök, berendezések, alkalmazásuk. A katasztrófavédelmi szerveknél rendszeresített eszközök, berendezések. A büntetés-végrehajtás rendelkezésére álló eszközök, berendezések. Fegyvertechnikai és lövészet alapismeretek. A testi kényszer lényege és alapfogásai. A fizikai erő fenntartásának és fejlesztésének módjai. A kommunikációs alapismeretek szellemében a fegyveres szervek sajátos kommunikációját használó hatékony kommunikáció.
4. A rendvédelmi szervek tevékenységéhez kapcsolódó egyéb ismeretek	Szociológiai és pszichológiai alapismeretek, az összefüggések elemzése. A szociálpszichológia alapfogalmai, a személyiségfejlődés alapjai, az önismeret lényege. Kriminológia alapjai. Kriminológia alapjai. A magyarországi fegyveres rendvédelmi szervek története. Egy modern rendvédelmi testület felépítésmódeljének bemutatása és elemzése. A rendvédelmi szervek etikai szabályzatának előírásai.

KÖZMŰVELŐDÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A közművelődési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A közművelődési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A közművelődési ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e olyan rendezvényszervezési ismeretekkel, amelyek alapján képes kisrendezvények és kulturális programok megtervezésére,
- rendelkezik-e az igényes szakmai munkavégzéshez szükséges kommunikációs, jogi és marketing ismeretekkel,
- képes-e a szakmai elméleti ismereteit és gyakorlati tapasztalatait az adott feladatoknak megfelelően alkalmazni,
- szert tett-e kellő gyakorlati tapasztalatra, amellyel egyszerű technológiai feladatokat el tud végezni,
- felkészült-e a további szakmai képzésre.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelvi- és beszédképesség,
- áttekintő és értelmező képesség,
- körültekintés, elővigyázatosság.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Rendezvényismeret	A rendezvények típusainak ismerete. Rendezvények forgatókönyvének ismerete.
2. A rendezvényszervezés jogi alapjai	Munkabiztonsági, munkaegészségügyi, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete. Szerzői jogi alapismeretek, szerződések jogi alapjainak ismerete.
3. A rendezvények költségvetése	A rendezvényekkel kapcsolatos költségek ismerete. Forrásteremtési lehetőségek ismerete.
4. Közönségkapcsolat és marketingkommunikáció	A közönségkapcsolati munka alapjainak ismerete. A marketing alapjainak ismerete. Médiakapcsolatok kialakítása, kampányszervezési ismeretek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Rendezvényismeret	A rendezvénytípusok egyedi és általános jellemzőinek ismerete. Rendezvények forgatókönyvének elkészítése és elemzése.
2. A rendezvényszervezés jogi alapjai	Munkabiztonsági, munkaegészségügyi, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete, a biztonsági előírásokkal kapcsolatos gyakorlati megvalósítás és azok tapasztalatai. Szerződéstípusok kiválasztása, szerződések elemzése.
3. A rendezvények költségvetése	A rendezvényekkel kapcsolatos költségek elemzése. Forrásteremtési lehetőségek ismerete. Költségvetés készítése.
4. Közönségkapcsolat és marketingkommunikáció	A közönségkapcsolati munka alapjainak ismerete. Marketing- és reklámtevékenység szervezése, az eredmények elemzése. Médiakapcsolatok kialakítása, sajtótájékoztató szervezése.

VÍZÜGYI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vízügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A vízügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A vízügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgára jellemző, hogy tartalmában segíti az érettségi utáni szakképzésbe és a szakirányú felsőfokú képzésbe történő bekapcsolódást.

A vízügyi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e a témakörben és az ahhoz kapcsolódó tényanyagban,
- egyértelműen és helyesen használja-e a fogalmakat,
- képes-e az összefüggések bemutatására, a szakszókincs alkalmazására,
- rendelkezik-e a követelményekben meghatározott ismeretekkel, tényanyaggal,
- tudja-e alkalmazni elméleti ismereteit a gyakorlati feladatok végrehajtásában,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- tudja-e alkalmazni más kapcsolódó tantárgyakban szerzett ismereteit, ezen belül különösen:

- biztos számolás és mértékegységek megfelelő használata,
- táblázatok, grafikonok kezelése,
- rajzok, ábrák értelmezése.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- milyen szinten ismeri
- a vízgazdálkodás elméleti alapjait,
- a környezettechnikai eljárások főbb csoportjait, alapvető berendezéseit és működési elvüket,
- a vízügyi szakterületen alkalmazott mérések alapelveit, mérőeszközeit,
- képes-e részismereteit olyan módon integrálni és alkalmazni, hogy a gyakorlatban is részt tudjon venni a képzettségi szintjének megfelelő vízügyi szakterületi munkákban, vizsgálatokban.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- olvasott szakmai szöveg megértése,
- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség,
- logikus gondolkodás,
- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Hidrometeorológia és vízkészlet-gazdálkodás	A hidrometeorológia jellemzői, a víz hidrológiai körfolyamata, a vízkészlet változása, a hidrometeorológia alapjai. A felszíni és a felszín alatti vizek típusai.
2. Hidrológia	A felszíni és a felszín alatti vizek jellemzői.
3. Hidraulika	A hidrosztatika és a hidrodinamika alapvető összefüggései, a gravitációs és a nyomás alatti vízmozgások állapothatározói.
4. Vízméréstan	A vízállás, vízmélység és a vízhozam mérésének módszerei, mérőeszközei.
5. Geodézia	A vízszintes geodéziai mérési eljárások, a végrehajtásukhoz szükséges eszközök, műszerek. Magassági geodéziai mérési eljárások, a végrehajtásukhoz szükséges eszközök, műszerek.
6. A fizikai eljárások alapelvei, berendezései	A sűrűségkülönbség és a méretkülönbség elvén működő eljárások alapelvei és berendezései.
7. Kémiai eljárások, műveletek	A kémiai eljárások alapelvei, berendezései.
8. Biológiai eljárások alapjai	A biológiai eljárások mikrobiológiai alapjai. Az aerob és anaerob elven működő berendezések.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Hidrometeorológia és vízkészlet-gazdálkodás	A hidrometeorológiai jellemzők, a víz körforgásának folyamata, a vízkészlet változásának összefüggései. A felszíni és a felszín alatti vizek típusai, jellemzői.
2. Hidrológia	A felszíni és a felszín alatti vizek hidrológiai jellemzői.
3. Hidraulika	A hidrosztatika és a hidrodinamika alapvető összefüggései, a gravitációs és a nyomás alatti vízmozgások állapothatározói és az azok közötti kapcsolatok.
4. Vízméréstan	A vízállás, vízmélység és a vízhozam mérésének alapelvei, módszerei, mérőeszközei.

5. Geodézia	A vízszintes geodéziai mérési eljárások, a végrehajtásukhoz szükséges eszközök, műszerek. Magassági geodéziai mérési eljárások, a végrehajtásukhoz szükséges eszközök, műszerek. Szintezési jegyzőkönyv tartalmi és formai követelményei, a jegyzőkönyv vezetése, mérési adatok feldolgozása.
6. A fizikai eljárások alapelvei, berendezései	A sűrűség- és a méretkülönbség elvén működő eljárások témaköreiben való tájékozottság (ülepítés, felúszás, flotáció, szűrés). Az egyéb fizikai eljárások.
7. Kémiai eljárások, műveletek	A kémiai eljárások alapelvei, berendezései és azok működési módja.
8. Biológiai eljárások alapjai	A biológiai eljárások mikrobiológiai alapjai. A mikroszervezetek életműködési sajátosságai, azok szerepe az egyes biológiai eljárásokban. Az aerob és anaerob elven működő berendezések, alkalmazási területeik és működési módjuk.

HONVÉDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A honvédelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja

A honvédelmi ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga célja mindkét szinten annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni,
- tud-e alapszintű vezényszavakat értelmezni, azokat alkalmazni,
- tud-e szakszerűen bánni a rábízott technikai eszközökkel,
- tud-e kisebb csoportot biztonságosan vezetni, körültekintően irányítani,
- rendelkezik-e megfelelő helyzetfelismerő, operatív döntéshozó képességekkel,
- rendelkezik-e analízáló, elemző és javaslattevő képességekkel,
- elsajátította-e a tanult technikai eszközök szakszerű kezelését,
- elsajátította-e a katonai terminológia szabályait és azokat képes-e szakszerűen alkalmazni,
- képes-e a rendelkezésre bocsátott források használatára és értékelésére,
- képes-e a megfelelő következtetések levonására,
- képes-e a hatályos jogforrások közt különbséget tenni,
- képes-e bemutatni a Magyar Honvédség felépítését, értékelni külföldi szerepvállalását a szövetségi feladatok rendszerében,
- képes-e a hazánk biztonságpolitikai környezetét meghatározó tényezők és összefüggések feltárására, bemutatására,
- képes-e a NATO-ra jellemző, a tagállamok teljes körű szuverenitását figyelembe vevő, kormányközi alapon történő működés és döntéshozatal megértésére,
- ismeri-e az Európai Unió kialakulási folyamatát, közös kül- és biztonságpolitikáját,
- ismeri-e a világ és Magyarország geopolitikai helyzetét,
- ismeri-e Magyarország honvédelmi rendszerének felépítésével és működésével kapcsolatos szabályozók lényegi elemeit,
- ismeri-e az állami szervek felépítését,
- ismeri-e a parancs és a függelmi rendszer jellemzőit,
- ismeri-e az alaki felkészítés, valamint az egészségügyi ismeretek gyakorlati feladatait,
- ismeri-e a munkavállalással kapcsolatos iratokat, a dokumentumkezelés szabályait,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- vannak-e reális elképzelései arról, melyek azok az új feladatok és új kihívások, amelyekkel a honvédelemért dolgozók következő nemzedékének kell majd megbirkóznia,
- kialakult-e benne valós kép arról, hogy a katonai feladatok magas szintű elsajátításához a későbbiekben még miről kell majd tanulnia, illetve milyen gyakorlati képességekre és tudásra kell szert tennie.

A középszintű vizsgán a vizsgázónak az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokról, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáiról kell számot adnia. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörök lényegi ismeretanyagának reprodukálása, a fontosabb összefüggések felismerése, a katonai terminológia használata, a gyakorlati ismeretek elsajátítása és az érettségin történő alkalmazása a követelmény.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a katonai felsőoktatásba készülő diákok képességeit és ismereteit vizsgálja, ahol a vizsgázótól a középszintű követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőkészséget, összetettebb összehasonlítási és elemzési szempontokat követel meg, valamint a tények és az adatok tágabb körét kéri számon.

A fent felsoroltak tudásmérése során közép és emelt szinten is szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- katonai terminológia, szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- operatív döntéshozó képesség, a honvédelmi igazgatás rendszerének ismerete,
- jogalkalmazási készség, a nemzetközi és hazai jogi környezet ismerete,
- a Magyar Honvédség működési sajátosságainak ismerete,
- általános katonai készségek,
- békeműveletekkel kapcsolatos szakmai készségek,
- Magyarország szövetségi és biztonságpolitikai környezetének ismerete,
- tájékozódási készség,
- egészségügyi ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége,
- ügyviteli, irattározási, dokumentációkezelési és adatfeldolgozási készség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. A Magyar Honvédség működési sajátosságai	<p>A Magyar Honvédség alaprendelgetése. A Magyar Honvédség felépítése és vezetése. Katonai rendfokozatok és fegyvernemi jelzések. A katonai kötelékek jellemzői. A haderónemek, a fegyvernemek és a szakcsapatok jellemzői.</p> <p>A raj, a szakasz és a század felépítése. A harci erők felosztása és feladatai. A harci támogató erők felosztása és feladatai. A harci kiszolgáló-támogató erők felosztása és feladatai. A Magyar Honvédség részvétele NATO-missziókban. A Magyar Honvédség részvétele az ENSZ békefenntartó missziókban. A katonák feladatai és kötelességei. A szabályzat szerinti élet és a napirend. Az alegységszintű szolgálatok feladatai. A függelmi viszonyok tartalma, a parancs jellemzői. A katonai udvariasság szabályai. A katonák járandóságai. A modern háborúk jellemzői. A különleges egységek jellemzői és feladatai. Magyar különleges egységek jellemzői és feladatai. Modern haditechnikai eszközök.</p>
2. Térkép- és tereptani ismeretek	<p>A terep alkotóelemei, terep- és tájtípusok. Az UTM vetület koordinátarendszere. A földrajzi koordinátarendszer. Az MGRS azonosító rendszer. A GEOREF azonosító rendszer. Egyezményes jelek, jelkulcsok. A domborzat ábrázolása a topográfiai térképeken. A topográfiai térképek szelvényezése. Tájékozódás a terepen térképpel. A Globális helymeghatározás elve. A GPS gyakorlati alkalmazásának elemei.</p>
3. Általános katonai ismeretek	<p>Az általános harcászat alapjai. A béketámogató műveletek jellemzői. A túlélés alapjai. Az ABV-védelmi alapismeretek alapjai.</p>
4. Magyarország biztonság- és szövetségi politikája	<p>Magyarország biztonságpolitikai környezete. Biztonsági kihívások a világban, a globalizáció és annak hatásai. A hazánkat fenyegető biztonságpolitikai tényezők és kockázatok. Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája. A NATO létrejötte, bővítésének állomása. A NATO fontosabb szervei és működésének jellemzői. A NATO feladatai a 21. század első évtizedében. A terrorizmus elleni küzdelem. Az Európai Unió létrejötte, bővítésének állomása. Az Európai Unió biztonság- és védelempolitikája. Az Európai Unió válságkezelő tevékenysége. Az ENSZ tevékenysége a válságövezetekben. A Magyar Honvédség személyi állománya. A Magyar Honvédség személyi állományának összetétele. A jogviszony sajátosságai. A hivatásos jogviszony jellemzői. A szerződéses jogviszony jellemzői. A Magyar Honvédség tartalékos rendszere. Az ösztöndíjas hallgatói jogviszony jellemzői, létrejöttének és megszűnésének feltételei.</p>
5. Geopolitikai földrajz	<p>Kontinensek geopolitikai földrajza. Magyarország és Európa regionális helyzete. Globalizáció.</p>

6. Katonai igazgatási ismeretek	Az állami szervek felépítése. A jogi szabályozás szintjei. Magyarország védelmi igazgatási rendszere. Nemzetközi hadijog. A katonai igazgatás rendszere.
7. Egészségügyi ismeretek	A sérültek kimentése. Újraélesztés. Vérzéscsillapítás. Harctéri ellátás.
8. Had- és fegyverzettörténeti ismeretek	Kezdetektől - az Újvilág felfedezéséig. Az általános hadkötelezettség elterjedéséig. Az I. világháború és a II. világháború. A modern hadviselés kora.
9. Szervezeti ügyviteli ismeretek	Az iratkezelés szabályai. A katonai ügyvitel rendszere. Dokumentumkezelés.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A Magyar Honvédség működési sajátosságai	A Magyar Honvédség alaprendeltetése. A Magyar Honvédség felépítése és vezetése. Katonai rendfokozatok és fegyvernemi jelzések. A katonai kötelékek jellemzői. A Magyar Honvédség alakulatai. A haderőnemek, a fegyvernemek és a szakcsapatok jellemzői. A raj, a szakasz, a század, a zászlóalj és az ezred felépítése. A harci erők általános feladatai. A harci támogató erők általános feladatai. A harci kiszolgáló-támogató erők általános jellemzői. A szerződéses katonák kiképzési rendszerének elemei. A Magyar Honvédség külföldi misszióinak feladatrendszere. A Magyar Honvédség részvétele NATO-missziókban. A Magyar Honvédség részvétele az ENSZ békefenntartó misszióiban. A katonák feladatai és kötelességei. A szabályzat szerinti élet és a napirend. Az alegységszintű szolgálatok feladatai. A függelmi viszonyok tartalma, a parancs jellemzői. A katonai udvariasság szabályai. A katonák járandóságai, biztosításuk általános szabályai. A napirend és az ügyeletei szolgálatok. A modern háborúk jellemzői. Egy amerikai szárazföldi zászlóalj felépítése és jellemzői vonásai. A különleges egységek jellemzői és feladatai. Magyar különleges egységek jellemzői és feladatai. Modern haditechnikai eszközök.
2. Térkép- és tereptani ismeretek	A terep felosztása, tájtípusok. A terep jelentősége a harcban. Az UTM vetület koordinátarendszere. A földrajzi koordinátarendszer. Az MGRS és GEOREF azonosító rendszer jellemzői. Egy adott pont UTM koordinátájának meghatározása. Egy adott pont földrajzi koordinátájának meghatározása. Egy adott pont MGRS azonosítójának meghatározása. Egy adott pont GEOREF azonosítójának meghatározása. A domborzat ábrázolása a topográfiai térképeken. A világtérképek meghatározásának módszerei. Az álláspont meghatározásának módszerei. A GPS működési elve és gyakorlati alkalmazási lehetőségei.
3. Általános katonai ismeretek	Az általános harcászat alapjai. A béketámogató műveletek jellemzői. Az egyes békefenntartó eljárás módok bemutatása. A túlélés alapjai.

	<p>A katonákat érhető rendkívüli helyzetek jellemzése. A túlélés érdekében szükséges teendők bemutatása. Az ABV-védelmi alapismeretek alapjai. A nukleáris fegyverek jellemzői, alkalmazásuk hatásai. A vegyi fegyverek csoportosítása és jellemzése. A biológiai fegyverek csoportosítása és jellemzése.</p>
4. Magyarország biztonság- és szövetségi politikája	<p>Hazánkat fenyegető katonai és nem katonai kockázatok. A biztonsági kihívás fogalma és a biztonsági kihívások típusai, a biológiai hadviselés kérdésköre. Magyarország biztonságpolitikai környezetének jellemzése. Hazánk katonai stratégiájának fontosabb elemei. A NATO létrejötte, fontosabb szervei és feladataik. A NATO-doktrínák jellemzői. A NATO válasza a 21. század biztonságpolitikai kihívásaira. Az EU létrejötte, biztonság- és védelempolitikája. Az ENSZ létrejötte, szervezetei, tevékenysége a válságövezetekben. Az ENSZ tevékenysége a világ válságövezeteiben 1945 óta. A Magyar Honvédség személyi állományának összetétele. A jogviszony sajátosságai. A hivatásos jogviszony jellemzői. A szerződéses jogviszony jellemzői. A Magyar Honvédség tartalékos rendszere. Az ösztöndíjas hallgatói jogviszony jellemzői, létrejöttének és megszűnésének feltételei.</p>
5. Geopolitikai földrajz	<p>Geoszférák földrajza. Kontinensek geopolitikai földrajza. Magyarország és Európa regionális helyzete. Globalizáció. Migráció.</p>
6. Katonai igazgatási ismeretek	<p>Az állami szervek felépítése. A jogi szabályozás szintjei. Magyarország védelmi igazgatási rendszere. A katonai igazgatás rendszere. A honvédelem rendszere, honvédelmi kötelezettségek. A honvédelem rendszerének irányítása minősített időszakokban. A Honvédelmi Tanács összetétele és feladatai. A minősített időszakok jellemzői. Az állampolgárok személyes honvédelmi kötelezettségei. Helyi Védelmi Bizottságok feladatai. Helyi Védelmi Bizottságok működési rendje. A Magyar Honvédség tényleges állománya. Nemzetközi hadijog. A genfi és a hágai egyezmények létrejöttének körülményei. A genfi és a hágai egyezmények fontosabb előírásai. A harcos jellemzői. A hadifoglyokra vonatkozó előírások.</p>
7. Egészségügyi ismeretek	<p>A sérültek kimentése. Vérzéscsillapítás. Teendők a baleseti helyszínen. Az újraélesztés végrehajtása. A vérzések és törések, mérgezések ellátása. A harctéren megsérült katonák ellátásának szakaszai.</p>
8. Had- és fegyverzettörténeti ismeretek	<p>Magyarország hadtörténete. Kezdetektől - az Újvilág felfedezéséig. Az általános hadkötelezettség elterjedéséig. Az I. világháború. A II. világháború. A modern hadviselés kora.</p>

9. Szervezeti ügyviteli ismeretek	A Magyar Honvédségnél alkalmazott ügyviteli rend szabályai. Az iratkezelés szabályai. A katonai ügyvitel rendszere. Dokumentumkezelés. Iktatás és irattározás. NATO ügyvitel. Titokvédelem szabályai.
-----------------------------------	---

*BÁNYAMŰVELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A bányaművelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A bányaművelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A bányaművelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a geológia elméleti alapjairól,
 - a bányászati ágazatban használt gépekhez, berendezésekhez kötődő gépészeti alapismeretekről,
 - a műszaki műveltség részét képező bányászati és gépészeti alapokról,
 - a fizikai alappmennyiségek mértékegységeiről és mértékeinek ismeretéről, átszámítási mechanizmusairól,
 - a bányászat és gépészet alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazásáról,
 - a műszaki ábrázolás szabályairól és eszközrendszerének helyes alkalmazásáról, a műszaki életben alkalmazott szakrajzi megjelenítésekről, ábrázolásokról,
 - rendelkezik-e megfelelő szintű műszaki szemlélettel a bányászat-gépészet területéről,
- képes-e
 - a bányászat és a gépészet alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
 - a megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- tud-e a megszerzett ismeretei felhasználásával bányászati-gépészeti összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkésztség,
- számolási és matematikai, fizikai alpműveletek alkalmazása,
- képi jellegű műszaki rajzok kivitelezése, olvasása,
- ismeretek helyén való alkalmazása.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geológia	Geológiai alapismeretek, a földtörténettel kapcsolatos fogalmak és összefüggések.
2. Szakrajz	A bányászatban használatos műszaki rajzok készítése, rajzi szabványok és azok használata, a kivitelezés módjai. Vetületi ábrázolások, gépelemek gyártáshoz szükséges nézetei, bányatérképek, a térképek jelölései.
3. Gépelemek	A legfontosabb bányászati gépek, a berendezésekhez kötődő gépelemek működési elve.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geológia	A geológiai alapismeretek. A földtörténettel és a földtani erőkkel kapcsolatos fogalmak és összefüggések. Óslénytani ismeretek Vízföldtani ismeretek. A Kárpát-medence vízgazdálkodási helyzete és követelményei.
2. Géptan	A legfontosabb bányászati gépek meghajtásuk szerinti osztályozása, valamint a leggyakrabban alkalmazott berendezések működési alapjainak megismerése. Gőzgépek, belső égésű, villamos és egyéb gépek működési elve, tulajdonságaik, felépítésük.
3. Mechanika	A tartó szerkezetekre, gépelemekre és gyakorlatilag minden alkatrésze ható erők és erőhatások paramétereinek meghatározása, számítása, méretezése, tervezése. Statikai és dinamikai ismeretek.

GÁZIPARI ÉS FLUIDUMKITERMELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A gázipari és fluidumkitermelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A gázipari és fluidumkitermelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A gázipari és fluidumkitermelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a geológia elméleti alapjairól,
- a bányászati ágazatban használt gépekhez, berendezésekhez kötődő gépészeti alapismeretekről,
- a műszaki műveltség részét képező bányászati és gépészeti alapokról,
- a fizikai alapparaméterek mértékegységeiről és mértékeinek ismeretéről, átszámítási mechanizmusaikról,

1 Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- a bányászat és gépészet alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazásáról,
- a műszaki ábrázolás szabályairól és eszközrendszerének helyes alkalmazásáról, a műszaki életben alkalmazott szakrajzi megjelenítésekről, ábrázolásokról,
- rendelkezik-e megfelelő szintű műszaki szemlélettel a bányászat-gépészet területéről
- képes-e
- a bányászat és a gépészet alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- a megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- tud-e a megszerzett ismeretei felhasználásával bányászati-gépészeti összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- számolási és matematikai, fizikai alapműveletek alkalmazása,
- képi jellegű műszaki rajzok kivitelezése, olvasása,
- ismeretek helyén való alkalmazása.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geológia	Geológiai alapismeretek, a földtörténettel kapcsolatos fogalmak és összefüggések.
2. Szakrajz	A bányászatban használatos műszaki rajzok készítése, rajzi szabványok és azok használata, a kivitelezés módjai. Vetületi ábrázolások, gépelemek gyártáshoz szükséges nézetei, bányatérképek, a térképek jelölései.
3. Gépelemek, géptan	A legfontosabb bányászati gépek, a berendezésekhez kötődő gépelemek működési elve. Az alapvető statikai és szilárdsági méretezések. Gépészeti alapmérések végzése, jegyzőkönyvben rögzítése. A szakterülethez kapcsolódó anyagok, ezek kezelési eljárásai és az ezekhez kapcsolódó anyagvizsgálati módszerek.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Geológia	A geológiai alapismeretek. A földtörténettel és a földtani erőkkel kapcsolatos fogalmak és összefüggések.
2. Szakrajz	A szakmában használatos műszaki rajzok készítése. A rajzi szabványok és azok használata, a kivitelezés módjai. Vetületi ábrázolások készítése, gépelemek gyártáshoz szükséges nézeteiben való bemutatása, bányatérképek olvasása, a térképek jelöléseinek ismerete.
3. Gépelemek, géptan	A legfontosabb bányászati gépek, berendezésekhez kötődő gépelemek működési elve. Gépészeti alapmérések elvégzése és erről műszaki dokumentáció készítése. A szakterülethez kapcsolódó anyagok, ezek kezelési eljárásai és az ezekhez kapcsolódó anyagvizsgálati módszerek.

GÉPGYÁRTÁS-TECHNOLÓGIAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A gépgyártás-technológiai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A gépgyártás-technológiai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A gépgyártás-technológiai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgára jellemző az igényes felépítés, az alkalmazás és integrálás összetettségének mérése.

A gépgyártás-technológiai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező gépészeti alapismeretekkel,
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt fizikai jelenségekkel, technikai eszközök működésével összekapcsolni,
- elsajátította-e a gépészet alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- rendelkezik-e a fizikai alapmennyiségek mértékegységeinek és mértékeinek ismeretével, átszámítási mechanizmusával,
- képes-e a gépészet alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- képes-e gépészeti jellegű alapszámításokat elvégezni,
- tudja-e a műszaki ábrázolás szabályait és eszközrendszerét helyesen alkalmazni,
- elsajátította-e a speciális szakmai ismeretek tanulásához szükséges műszaki feladatmegoldó képességet,
- le tudja-e vezetni, igazolni, ábrázolni és értékelni a gépészeti összefüggéseket és folyamatokat,
- tudja-e a vonatkozó szabványelőírásokat alkalmazni,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek integrálási képességével.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal.
- képes-e a témakörök ismeretei közötti összefüggések felismerésére.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség,
- ismeretek adaptív alkalmazása,
- rendszerező képesség,
- szakmai számolási készség.

Tartalmi követelmények

1 Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkavédelem	A balesetmentes munkavégzés körülményeinek biztosítása. A tűz megelőzése, teendők tűz esetén, műszaki mentés. A környezetvédelmi feladatok gépész munkahelyeken.
2. Gépészeti alapozó feladatok	Géprajzi alapfogalmak, szerkesztések, ábrázolási módok ismerete. Gépészeti műszaki rajzok olvasása, értelmezése, készítése. Szabadkézi vázlatrajzok készítése egyszerű alkatrészekről. Diagramok olvasása, értelmezése, készítése. Szabványok használata. Mérési utasítások értelmezése. Mértékegységek. Ipari anyagok és tulajdonságaik. A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek. Az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai. Az acélok egyensúlyitól eltérő átalakulásainak folyamatai, a hőkezelések alapjai. A gyakorlati jelentőségű szabványos ötvözetek jellemzői, alkalmazásuk. Nemfémes ipari anyagok. Az öntési technológiák és hibalehetőségeik. A képlékeny hideg- és melegalakító eljárások. A porkohászat. A gáz-, az ív- és az egyéb hegesztő eljárások eszközei, berendezései, technológiái. A lángvágás. A hegesztési hibák. A gépi forgácsolás technológiája, elve, folyamata. A gépi forgácsoló alapeljárások mozgásviszonyai, gépei. A munkadarab befogó és a szerszám befogó készülékek, eszközök. Az esztergálás technológiája, gépei, szerszámjai. Az esztergálás technológiai számításai. A statika alapfogalmai, alaptételei, alapfeladatai és szerkesztési, számítási eljárásai. A szilárdságtan témaköre, az igénybevételi módok, a méretezési és ellenőrzési elvek, módszerek. A gépészet területén alkalmazott kötési módok. Az alapvető gépelemek, gépszerkezetek felépítése, működése. A különböző elveken alapuló nyomaték átszármasztató hajtások.
3. Műszaki mérés	A metrológiai alapfogalmak, mértékegységek ismerete. A műszaki mérés eszközeinek ismerete. Hosszméretek, szögek mérése és ellenőrzése. Alak- és helyzetpontosság mérése és ellenőrzése. Anyagvizsgálatok ismerete.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkavédelem	A balesetmentes munkavégzés körülményeinek biztosítása. A tűz megelőzése, teendők tűz esetén, műszaki mentés. A környezetvédelmi feladatok gépész munkahelyeken.

2. Gépészeti alapozó feladatok	<p>A sík- és testmértani alapismeretek, a műszaki ábrázolás módszerei, a szabványos géprajzi jelrendszer és a gépelemek, gépszerkezetek ábrázolásával kapcsolatos előírások ismerete. A gépészet számára a fontosabb mennyiségek, ezek mértékegységei, a mérőeszközök helyes használata, mérési módszerek.</p> <p>Az anyagok mikroszerkezete, annak kapcsolata a tulajdonságaikkal.</p> <p>A gépészet területén használatos anyagok csoportosítása, tulajdonságai, kiválasztásának szempontjai.</p> <p>A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek.</p> <p>Az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai.</p> <p>Az acélok egyensúlytól eltérő átalakulásainak folyamatai.</p> <p>A nemfémes ipari anyagok.</p> <p>A hőkezelések alapjai.</p> <p>A gyakorlati jelentőségű szabványos ötvözetek jellemzői, alkalmazásuk.</p> <p>Az öntési technológiák és hibalehetőségeik.</p> <p>A képlékeny hideg- és melegalakító eljárások technológiája, szerszámai, gépei.</p> <p>A porkohászat.</p> <p>A gáz-, az ív- és az egyéb hegesztő eljárások eszközei, berendezései, technológiái.</p> <p>A lángvágás.</p> <p>A hegesztési hibák.</p> <p>A gépi forgácsolás technológiája, elve, folyamata.</p> <p>A gépi forgácsoló alapeljárások mozgásviszonyai, gépei.</p> <p>A munkadarab befogó és a szerszám befogó készülékek, eszközök.</p> <p>Az esztergálás technológiája, gépei, szerszámai.</p> <p>Az esztergálás technológiai számításai.</p> <p>A statika alapfogalmai, alaptételei és szerkesztési, illetve számítási eljárásai.</p> <p>A szilárdságtan témaköre, az igénybevételi módok, a méretezési és ellenőrzési elvek, módszerek.</p> <p>A gépészet területén alkalmazott kötési módok.</p> <p>Az alapvető gépelemek, gépszerkezetek felépítése, működése.</p> <p>A különböző elveken alapuló nyomaték átszarmaztató hajtások.</p> <p>Folyadékok áramlása csővezetékben, áramlástan alapismeretek.</p>
3. Műszaki mérés	<p>A metrológiai alapfogalmak, mértékegységek ismerete. Mérési dokumentumok.</p> <p>A műszaki mérés eszközeinek ismerete.</p> <p>Hosszméreték, szögek mérése és ellenőrzése.</p> <p>Alak- és helyzetpontosság mérése és ellenőrzése.</p> <p>Anyagvizsgálatok.</p> <p>Összetett mechanikai, technológiai vizsgálatok.</p>

*MECHATRONIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A mechatronikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A mechatronikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező gépészeti alapismeretekkel,
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt fizikai jelenségekkel, technikai eszközök működésével összekapcsolni,
- elsajátította-e a gépészet alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- rendelkezik-e a fizikai alapmennyiségek mértékegységeinek és mértékeinek ismeretével, átszámítási mechanizmusával,
- képes-e a gépészet alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- képes-e gépészeti jellegű alapszámításokat elvégezni,
- tudja-e a műszaki ábrázolás szabályait és eszközrendszerét helyesen alkalmazni,
- elsajátította-e a speciális szakmai ismeretek tanulásához szükséges műszaki feladatmegoldó képességet,
- le tudja-e vezetni, igazolni, ábrázolni és értékelni a gépészeti összefüggéseket és folyamatokat,
- tudja-e a vonatkozó szabványelőírásokat alkalmazni,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek integrálási képességével.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség,
- ismeretek adaptív alkalmazása,
- rendszerező képesség,
- szakmai számolási készség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkavédelem	Munkabiztonság: balesetmentes munkavégzés körülményeinek biztosítása. Tűzvédelem: tűz megelőzése, teendők tűz esetén, műszaki mentés. Környezetvédelem: környezetvédelmi feladatok mechatronikai munkakörnyezetben.

2. Mechatronikai alapozó feladatok	<p>Géprajzi alapfogalmak, szerkesztések, ábrázolási módok. Gépészeti műszaki rajzok olvasása, értelmezése, készítése. Szabadkézi vázlatrajzok készítése egyszerű alkatrészekről. Diagramok olvasása, értelmezése, készítése. Szabványok használata. Mérési utasítások értelmezése. Mértékegységek. Ipari anyagok és tulajdonságaik. A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek. Az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai. Az acélok egyensúlyitól eltérő átalakulásainak folyamatai, a hőkezelések alapjai. A gyakorlati jelentőségű szabványos ötvözetek jellemzői, alkalmazásuk. Nemfémes ipari anyagok. A gépi forgácsolás technológiája, elve, folyamata. A gépi forgácsoló alapeljárások mozgásviszonyai, gépei. A munkadarab befogó és a szerszám befogó készülékek, eszközök. Az esztergálás technológiája, gépei, szerszámjai. Az esztergálás technológiai számításai. A gépészet területén alkalmazott kötési módok. Az alapvető gépelemek, gépszerkezetek felépítése, működése, igénybevételei, méretezése és ellenőrzése.</p>
3. Műszaki mérés	<p>Metrológiai alapfogalmak, mértékegységek. A műszaki mérés eszközei:- hosszmeretek, szögek mérése és ellenőrzése, - alak- és helyzetpontosság mérése és ellenőrzése. Anyagvizsgálatok. Villamos mérések eszközei: - feszültség, áramerősség, ellenállás mérő műszerek, - függvény és impulzus generátorok, oszcilloszkópok. Egyen és váltakozó áramú áramkörök mérése.</p>
4. Elektrotechnika	<p>Az egyen- és váltakozó áramú áramkörök alapfogalmai, alaptörvényei és alkalmazásuk. A villamos áramkörök elemeinek tulajdonságai, jellemzői, felhasználási lehetőségeik. Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete és azok gyakorlati alkalmazása. A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei. A villamos erőtér és a mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, törvényei, kapcsolódó számítások. Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége. Villamos áramköri rajzok, ábrák, jelleggörbék. A többfázisú hálózatok és a legfontosabb villamos gépek jellemzői, működése.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkavédelem	<p>Munkabiztonság: balesetmentes munkavégzés körülményeinek biztosítása. Tűzvédelem: tűz megelőzése, teendők tűz esetén, műszaki mentés. Környezetvédelem: környezetvédelmi feladatok mechatronikai munkakörnyezetben.</p>

2. Mechatronikai alapozó feladatok	<p>A sík- és testmértani alapismeretek, a műszaki ábrázolás módszerei, a szabványos géprajzi jelrendszer és a gépelemek, gépszerkezetek ábrázolásával kapcsolatos előírások.</p> <p>A gépészet számára a fontosabb mennyiségek, ezek mértékegységei, a mérőeszközök helyes használata, mérési módszerek.</p> <p>Az anyagok mikroszerkezete, annak kapcsolata a tulajdonságaikkal.</p> <p>A gépészet területén használatos anyagok csoportosítása, tulajdonságai, kiválasztásának szempontjai.</p> <p>A fémek és ötvözetek tulajdonságait meghatározó kristályszerkezetek.</p> <p>Az egyensúlyi átalakulás alapfogalmai.</p> <p>Az acélok egyensúlytól eltérő átalakulásainak folyamatai.</p> <p>A nemfémes ipari anyagok.</p> <p>A hőkezelések alapjai.</p> <p>A gyakorlati jelentőségű szabványos ötvözetek jellemzői, alkalmazásuk.</p> <p>A gépi forgácsolás technológiája, elve, folyamata.</p> <p>A gépi forgácsoló alapeljárások mozgásviszonyai, gépei.</p> <p>A munkadarab befogó és a szerszám befogó készülékek, eszközök.</p> <p>Az esztergálás technológiája, gépei, szerszámjai.</p> <p>Az esztergálás technológiai számításai.</p> <p>A gépészet területén alkalmazott kötési módok.</p> <p>Az alapvető gépelemek, gépszerkezetek felépítése, működése, igénybevételei, méretezése és ellenőrzése.</p>
3. Műszaki mérés	<p>Tudja a metrológiai alapfogalmakat, mértékegységeket. Ismerje a mérési dokumentumokat.</p> <p>A műszaki mérés eszközei: - hosszmeretek, szögek mérése és ellenőrzése, - alak- és helyzetpontosság mérése és ellenőrzése.</p> <p>Anyagvizsgálatok.</p> <p>Villamos mérések eszközei: - feszültség, áramerősség, ellenállás mérő műszerek, - függvény és impulzus generátorok, oszcilloszkópok.</p> <p>Egyen és váltakozó áramú áramkörök mérése.</p> <p>Villamos gépek mérése.</p>
4. Elektrotechnika	<p>Az egyen- és váltakozó áramú áramkörök alapfogalmai, alaptörvényei és alkalmazásuk.</p> <p>A villamos áramkörök elemeinek tulajdonságai, jellemzői, felhasználási lehetőségeik.</p> <p>Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete és azok gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei.</p> <p>A villamos erőtér és a mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, törvényei, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége.</p> <p>Villamos áramköri rajzok, ábrák, jelleggörbék.</p> <p>A többfázisú hálózatok és a legfontosabb villamos gépek jellemzői, működése.</p>

**AUTOMATIKAI ÉS ELEKTRONIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI
SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Az automatikai és elektronikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az automatikai és elektronikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy tartalmi követelményei alapvetően a villamosipar és elektronika ágazat kerettantervének elektrotechnika, elektronika és irányítástechnika alapjait érintő témaköreire épülnek.

Az automatikai és elektronikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező elektrotechnikai-elektronikai, irányítástechnikai alapismeretekkel,
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt villamos jelenségekkel, egyszerű technikai eszközök működésével összekapcsolni,
- elsajátította-e az elektrotechnika, az elektronika és az irányítástechnika alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- rendelkezik-e az elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai alapmennyiségek mértékegységeinek és mértékeinek ismeretével, átszámítási mechanizmusával, elektrotechnikai, elektronikai és irányítástechnikai alapfeladatok megoldási készségével,
- képes-e az elektrotechnika-elektronika-irányítástechnika alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai jelenségeket, összefüggéseket megmagyarázni,
- elsajátította-e a speciális szakmai tantárgyak tanulásához szükséges műszaki feladatmegoldó képességet,
- tudja-e ábrázolni és értékelni az elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai összefüggéseket és folyamatokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai jelenségeket, összefüggéseket megmagyarázni, és folyamatokat összehasonlítani,
- le tudja-e vezetni, igazolni, ábrázolni és értékelni az elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai összefüggéseket és folyamatokat,
- képes-e elemezni és mértekezni a legfontosabb elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai alapáramköröket,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek összehasonlító, integrálási képességével.

A felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- olvasott szakmai szöveg megértése,
- szakmai számolási készség,
- villamos kapcsolási rajzok olvasása, értelmezése.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
------------------	----------------------

1. Elektrotechnika	<p>A villamos áramkörök elemeinek jellemzéséhez tartozó alapfogalmak, az alkatrészek tulajdonságai és felhasználási lehetőségeik.</p> <p>Az egyenáramú áramkörök hálózatszámítási módszerei és alkalmazásuk.</p> <p>Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete, és azok gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei.</p> <p>A villamos erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások, kondenzátor jellemzői.</p> <p>A mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége, tekercsek jellemzői.</p> <p>Színuszos jelek jellemzői, váltakozó áramú hálózatok számítási módszerei.</p> <p>A többfázisú hálózatok fogalma és jellemzése, gyakorlati alkalmazásai.</p>
2. Elektronika	<p>A villamos áramkörök kétpólus és négy-pólus elmélete.</p> <p>Az elektronikában használt félvezető eszközök működése, félvezető alkatrészek és jellemzők.</p> <p>Diódák és tranzisztorok alkalmazásai, erősítők tulajdonságai, a munkapont beállítása és az erősítők váltakozó áramú jellemzői.</p> <p>Műveleti erősítők jellemzői, alkalmazása, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektronikai eszközök kapcsolóüzeme és alkalmazása az impulzustechnikában.</p> <p>A digitális rendszerekhez köthető számrendszerek és kódok.</p> <p>A logikai algebra, logikai függvények leírási módjai, algebrai és grafikus egyszerűsítési módszerek.</p> <p>Logikai kapuk típusai, kombinációs hálózatok megvalósítása.</p> <p>Szekvenciális hálózatok alapelemei, a tárolók jellemzői, aszinkron -szinkron működés értelmezése.</p>
3. Irányítástechnika	<p>Az irányítástechnikával kapcsolatos fogalmak, irányítás, irányítás részműveletei.</p> <p>Az irányítási rendszer felépítése, a hatáslánc, a hatásvázlat, az irányítási rendszert alkotó szervek feladatai, a segédenergiák fajtái.</p> <p>A vezérlés és a szabályozás jelképes ábrázolása és a hatásvázlat tömbvázlatos elemzése.</p> <p>Az egyes szerveket megvalósító eszközök fajtái, azok működése és jellemzőik.</p> <p>A tagok és szabályozók felépítése, működése és jellemzői.</p> <p>Az áramútrajz rajzjelei, tervjelei.</p> <p>Egyszerű relés kapcsolások áram útrajzának elkészítése, mint öntartás, reteszelés, távvezérlés, relés kapcsolások áramutas rajzainak értelmezése.</p> <p>A szabályozás fogalma, hatásvázlata, a szabályozások fajtái.</p> <p>A szabályozási kör részei.</p> <p>Szabályozások osztályozása.</p> <p>Összetett szabályozók.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Elektrotechnika	<p>A villamos áramkörök elemeinek jellemzéséhez tartozó alapfogalmak, az alkatrészek tulajdonságai és felhasználási lehetőségeik.</p> <p>Az egyenáramú áramkörök hálózatszámítási módszerei és alkalmazásuk.</p> <p>Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete, és azok gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei.</p> <p>A villamos erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások, kondenzátor jellemzői.</p> <p>A mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége, tekercsek jellemzői.</p> <p>Színuszos jelek jellemzői, váltakozó áramú hálózatok számítási módszerei.</p> <p>A többfázisú hálózatok fogalma és jellemzése, gyakorlati alkalmazásai.</p>
2. Elektronika	<p>A villamos áramkörök kétpólus és négpólus elmélete.</p> <p>Az elektronikában használt félvezető eszközök működése, félvezető alkatrészek és jellemzők.</p> <p>Diódák és tranzisztorok alkalmazásai, erősítők tulajdonságai, a munkapont beállítása és az erősítők váltakozó áramú jellemzői.</p> <p>Műveleti erősítők jellemzői, alkalmazása, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektronikai eszközök kapcsolóüzeme és alkalmazása az impulzustechnikában.</p> <p>A digitális rendszerekhez köthető számrendszerek és kódok.</p> <p>A logikai algebra, logikai függvények leírási módjai, algebrai és grafikus egyszerűsítési módszerek.</p> <p>Logikai kapuk típusai, kombinációs hálózatok megvalósítása</p> <p>Szekvenciális hálózatok alapelemei, a tárolók jellemzői, aszinkron -szinkron működés értelmezése.</p>
3. Irányítástechnika	<p>Az irányítástechnikával kapcsolatos fogalmak, irányítás, irányítás részműveletei.</p> <p>Az irányítási rendszer felépítése, a hatáslánc, a hatásvázlat, az irányítási rendszert alkotó szervek feladatai, a segédenergiák fajtái.</p> <p>A vezérlés és a szabályozás jelképes ábrázolása és a hatásvázlat tömbvázlatos elemzése.</p> <p>Az egyes szerveket megvalósító eszközök fajtái, azok működése és jellemzőik.</p> <p>A tagok és szabályozók felépítése, működése és jellemzői.</p> <p>Az áramútrajz rajzjelei, tervjelei.</p> <p>Egyszerű relés kapcsolások áram útrajzának elkészítése, mint öntartás, reteszelés, távvezérlés, relés kapcsolások áramutas rajzainak értelmezése.</p> <p>A szabályozás fogalma, hatásvázlata, a szabályozások fajtái.</p> <p>A szabályozási kör részei.</p> <p>Szabályozások osztályozása.</p> <p>Összetett szabályozók.</p>

**KÖZLEKEDÉSAUTOMATIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A közlekedésautomatikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A közlekedésautomatikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy tartalmi követelményei alapvetően a villamosipar és elektronika ágazatba tartozó közlekedésautomatikai műszerész kerettantervének elektrotechnika és elektronika alapjait érintő témaköreire épülnek.

A közlekedésautomatikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgára jellemző az ismeretek alkalmazási képességének mérése.

A közlekedésautomatikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező elektrotechnikai-elektronikai alapismeretekkel,
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt villamos jelenségekkel, egyszerű technikai eszközök működésével összekapcsolni,
- elsajátította-e az elektrotechnika és az elektronika alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- rendelkezik-e az elektrotechnikai-elektronikai alapszemléletű fogalmak mértékegységeinek és mértékeinek ismeretével, átszámítási mechanizmusával, elektrotechnikai és elektronikai alapfeladatok megoldási készségével,
- képes-e az elektrotechnika-elektronika alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket, összefüggéseket megmagyarázni,
- elsajátította-e a speciális szakmai tantárgyak tanulásához szükséges műszaki feladatmegoldó képességet,
- tudja-e ábrázolni és értékelni az elektrotechnikai-elektronikai összefüggéseket és folyamatokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket, összefüggéseket megmagyarázni, és folyamatokat összehasonlítani,
- tudja-e levezetni, igazolni, ábrázolni és értékelni az elektrotechnikai-elektronikai összefüggéseket és folyamatokat,
- képes-e elemezni és mértekezni a legfontosabb elektrotechnikai-elektronikai alapáramköröket,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek összehasonlító, integrálási képességével.

A felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- olvasott szakmai szöveg megértése,
- szakmai számolási készség,
- villamos kapcsolási rajzok olvasása, értelmezése.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
------------------	----------------------

1. Elektrotechnika	<p>A villamos áramkörök elemeinek jellemzéséhez tartozó alapfogalmak, az alkatrészek tulajdonságai és felhasználási lehetőségeik.</p> <p>Az egyenáramú áramkörök hálózatszámítási módszerei és alkalmazásuk.</p> <p>Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete és azok gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei.</p> <p>A villamos erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások, kondenzátor jellemzői.</p> <p>A mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége, tekercsek jellemzői.</p> <p>Színuszos jelek jellemzői, váltakozó áramú hálózatok számítási módszerei.</p> <p>A többfázisú hálózatok fogalma és jellemzése, gyakorlati alkalmazásai.</p> <p>A villamos gépek fogalma, csoportosítása, működési elve, felépítése.</p>
2. Elektronika	<p>A villamos áramkörök kétpólus és négy-pólus elmélete.</p> <p>Az elektronikában használt félvezető eszközök működése, félvezető alkatrészek és jellemzők.</p> <p>Diódák és tranzisztorok alkalmazásai, erősítők tulajdonságai, a munkapont beállítása és az erősítők váltakozó áramú jellemzői.</p> <p>Műveleti erősítők jellemzői, alkalmazása, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektronikai eszközök kapcsolóüzeme és alkalmazása az impulzustechnikában.</p> <p>A digitális rendszerekhez köthető számrendszerek és kódok.</p> <p>A logikai algebra, logikai függvények leírási módjai, algebrai és grafikus egyszerűsítési módszerek.</p> <p>Logikai kapuk típusai, kombinációs hálózatok megvalósítása.</p> <p>Szekvenciális hálózatok alapelemei, a tárolók jellemzői, aszinkron -szinkron működés értelmezése.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Elektrotechnika	<p>A villamos áramkörök elemeinek jellemzéséhez tartozó alapfogalmak, az alkatrészek tulajdonságai és felhasználási lehetőségeik.</p> <p>Az egyenáramú áramkörök hálózatszámítási módszerei és alkalmazásuk.</p> <p>Az egyszerű passzív és aktív villamos hálózatok jellemzőinek számításához szükséges összefüggések ismerete és azok gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A villamos áram hatásai és az elektrotechnika műszaki életben történő alkalmazási lehetőségei.</p> <p>A villamos erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások, kondenzátor jellemzői.</p> <p>A mágneses erőtér jelenségei, jellemzői, kapcsolódó számítások.</p> <p>Az elektromágneses indukció fogalma, fajtái, összefüggései, gyakorlati jelentősége, tekercsek jellemzői.</p> <p>Színuszos jelek jellemzői, váltakozó áramú hálózatok számítási módszerei.</p> <p>A többfázisú hálózatok fogalma és jellemzése, gyakorlati alkalmazásai.</p> <p>A villamos gépek fogalma, csoportosítása, működési elve, felépítése.</p>

2. Elektronika	A villamos áramkörök kétpólus és négy-pólus elmélete. Az elektronikában használt félvezető eszközök működése, félvezető alkatrészek és jellemzők. Diódák és tranzisztorok alkalmazásai, erősítők tulajdonságai, a munkapont beállítása és az erősítők váltakozó áramú jellemzői. Műveleti erősítők jellemzői, alkalmazása, kapcsolódó számítások. Az elektronikai eszközök kapcsolóüzeme és alkalmazása az impulzustechnikában. A digitális rendszerekhez köthető számrendszerek és kódok. A logikai algebra, logikai függvények leírási módjai, algebrai és grafikus egyszerűsítési módszerek. Logikai kapuk típusai, kombinációs hálózatok megvalósítása. Szekvenciális hálózatok alapelemei, a tárolók jellemzői, aszinkron -szinkron működés értelmezése.
----------------	---

**MAGAS- ÉS MÉLYÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A magas- és mélyépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A magas- és mélyépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A magas- és mélyépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgát jellemzi az egyszerűbb feladatok megoldása, a szóbeli kifejezőképesség, a rendszerezés és az alkalmazás alapvető formáinak ismerete.

A magas- és mélyépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni,
- képes-e az összefüggések felismerésére,
- rendelkezik-e megfelelő probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízis és szintetizáló képességgel,
- képes-e a műszaki szemléletű gondolkodásra, gondolatának műszaki ábrák segítségével történő megjelenítésére, műszaki számítások végrehajtására,
- megfelelően tájékozott-e
 - az ábrázoló geometria,
 - a CAD-alapismeretek gyakorlat,
 - az építőipari alapismeretek,
 - az építőanyagok és építőanyagok gyakorlat,
 - a statika,
 - az építési ismeretek és építési gyakorlat témaköröket illetően,
- rendelkezik-e elég információval e területekről, ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni különböző építőipari tevékenységek szabályos és szakszerű lebonyolításában,
- alkalmazni tudja-e munkája során az építőipari tevékenységet érintő jogszabályokat.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- precizitás,
- szabálykövetés,
- logikus gondolkodás,
- rendszerező képesség,
- gyakorlatias feladatértelmezés.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ábrázoló geometria	Síkgeometriai alapfogalmak, szerkesztések. Térgeometriai alapfogalmak. Tételek, testek ábrázolása, szerkesztési feladatok elvégzése. Különböző ábrázolási módok.
2. CAD-alapismeretek gyakorlat	Rajzoló- és tervezőprogramok felépítése. Számítógéppel segített rajzolás.
3. Építőipari alapismeretek	Építőipari alapfogalmak. Építési tevékenységek. Talajok, földmunkák, víztelenítések.
4. Építőanyagok és építőanyagok gyakorlat	Építőanyagok tulajdonságai. Természetes és mesterséges építőanyagok fajtái, tulajdonságai, vizsgálatai.
5. Statika	Statikai alapfogalmak. Erőrendszerek eredőjének meghatározása, egyensúlyozása. Tartók fajtái, támaszerők meghatározása. Rácsos tartók rúderőinek meghatározása, állékonysági vizsgálatok. Igénybevételek nagyságának meghatározása, jellemzőinek ismerete, ábrákon történő bemutatása. Keresztmetszeti jellemzők bemutatása.
6. Építési ismeretek és építési gyakorlat	Alapozásokkal kapcsolatos fogalmak. Különböző sík- és mélyalapozási módok. Alépitményi szigetelések fajtái, alkalmazott anyagok, technológiák. Függőleges teherhordó szerkezetek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Különböző falazóelemek, téglakötések ismerete. Függőleges nem teherhordó szerkezetek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Válaszfalak, kémények, szellőzők ismerete. Nyílásáthidalók, boltívek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Koszorúk, födécek, boltozatok fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Lépcsők, lejtők fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Hő- és hangszigetelésekkel kapcsolatos fogalmak, előírások. Energiatudatos építési lehetőségek. A felsorolt szerkezetek kivitelezésének lépései. Rajzfeladatok, rajzi vázlatok készítése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ábrázoló geometria	Síkgeometriai alapfogalmak, szerkesztések. Térgeometriai alapfogalmak. Tételek, testek ábrázolása, szerkesztési feladatok elvégzése. Különböző ábrázolási módok.
2. CAD-alapismeretek gyakorlat	Rajzoló- és tervezőprogramok felépítése. Számítógéppel segített rajzolás.
3. Építőipari alapismeretek	Építőipari alapfogalmak. Építési tevékenységek. Talajok, földmunkák, víztelenítések.
4. Építőanyagok és építőanyagok gyakorlat	Építőanyagok tulajdonságai. Természetes és mesterséges építőanyagok fajtái, tulajdonságai, vizsgálatai.
5. Statika	Statikai alapfogalmak. Erőrendszerek eredőjének meghatározása, egyensúlyozása. Tartók fajtái, támaszerők meghatározása. Rácsos tartók rúderóinak meghatározása, állékonysági vizsgálatok. Igénybevételek nagyságának meghatározása, jellemzőinek ismerete, ábrákon történő bemutatása. Keresztmetszeti jellemzők bemutatása.
6. Építési ismeretek és építési gyakorlat	Alapozásokkal kapcsolatos fogalmak. Különböző sík- és mélyalapozási módok. Alépitményi szigetelések fajtái, alkalmazott anyagok, technológiák. Függőleges teherhordó szerkezetek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Különböző falazóelemek, téglakötések ismerete. Függőleges nem teherhordó szerkezetek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Válaszfalak, kémények, szellőzők ismerete. Nyílásáthidalók, boltövek fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Koszorúk, födémek, boltozatok fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Lépcsők, lejtők fajtái, anyagai, alkalmazási lehetőségei. Hő- és hangszigetelésekkel kapcsolatos fogalmak, előírások. Energiatudatos építési lehetőségek. A felsorolt szerkezetek kivitelezésének lépései. Rajzfeladatok, rajzi vázlatok készítése.

*ÚT-, VASÚT- ÉS HÍDÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az út-, vasút- és hídépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az út-, vasút- és hídépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az út-, vasút- és hídépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni,
- képes-e az összefüggések felismerésére,
- rendelkezik-e megfelelő probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- képes-e a műszaki szemléletű gondolkodásra, gondolatainak műszaki ábrák segítségével történő megjelenítésére, műszaki számítások végrehajtására,
- megfelelően tájékozott-e
 - az ábrázoló geometria,
 - a CAD-alapismeretek gyakorlat,
 - az építőipari alapismeretek,
 - az építőanyagok és építőanyagok gyakorlat,
 - a statika,
 - a közlekedésépítés és közlekedésépítés gyakorlat témaköröket illetően,
- rendelkezik-e elég információval e területekről, ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni különböző építőipari tevékenységek szabályos és szakszerű lebonyolításában,
- alkalmazni tudja-e munkája során az építőipari tevékenységet érintő jogszabályokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

Az út-, vasút- és hídépítési ismeretek ágazaton belüli specializáció ismereteinek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- precizitás,
- szabálykövetés,
- logikus gondolkodás,
- rendszerező képesség,
- gyakorlatias feladatértelmezés.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ábrázoló geometria	Síkgeometriai alapfogalmak, szerkesztések. Térgeometriai alapfogalmak. Tételek, testek ábrázolása, szerkesztési feladatok elvégzése. Különböző ábrázolási módok.
2. CAD-alapismeretek gyakorlat	Rajzoló- és tervezőprogramok felépítése. Számítógéppel segített rajzolás.
3. Építőipari alapismeretek	Építőipari alapfogalmak. Építési tevékenységek. Talajok, földmunkák, víztelenítések.
4. Építőanyagok és építőanyagok gyakorlat	Építőanyagok tulajdonságai. Természetes és mesterséges építőanyagok fajtái, tulajdonságai, vizsgálatai.
5. Statika	Statikai alapfogalmak. Erőrendszerek eredőjének meghatározása, egyensúlyozása. Tartók fajtái, támaszerők meghatározása. Rácsos tartók rúderőinek meghatározása, állékonysági vizsgálatok. Igénybevételek nagyságának meghatározása, jellemzőinek ismerete, ábrákon történő bemutatása. Keresztmetszeti jellemzők bemutatása.

6. Közlekedésépítés és közlekedésépítés gyakorlat	A hídépítéssel kapcsolatos alapvető ismeretek. Az útépítéssel kapcsolatos alapvető ismeretek, számítási feladatok. A földmunkák kivitelezésével kapcsolatos alapvető fogalmak és ismeretek. Úttartozékok, közúti műtárgyak. A vasúti pályával kapcsolatos alapvető ismeretek. A vasúti pálya vonalvezetése. Hidak szerkezeti felépítése. Utak szerkezeti felépítése. Autópályák, autóutak, belterületi utak kialakításának szabályai. Vasúti felépítményi szerkezetek. Kitérők, vágánykapcsolások.
---	--

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Ábrázoló geometria	Síkgeometriai alapfogalmak, szerkesztések. Térgeometriai alapfogalmak. Tételek, testek ábrázolása, szerkesztési feladatok elvégzése. Különböző ábrázolási módok.
2. CAD-alapismeretek gyakorlat	Rajzoló- és tervezőprogramok felépítése. Számítógéppel segített rajzolás.
3. Építőipari alapismeretek	Építőipari alapfogalmak. Építési tevékenységek. Talajok, földmunkák, víztelenítések.
4. Építőanyagok és építőanyagok gyakorlat	Építőanyagok tulajdonságai. Természetes és mesterséges építőanyagok fajtái, tulajdonságai, vizsgálatai.
5. Statika	Statikai alapfogalmak. Erőrendszerek eredőjének meghatározása, egyensúlyozása. Tartók fajtái, támaszerők meghatározása. Rácsos tartók rúderóinak meghatározása, állékonysági vizsgálatok. Igénybevételek nagyságának meghatározása, jellemzőinek ismerete, ábrákon történő bemutatása. Keresztmetszeti jellemzők bemutatása.
6. Közlekedésépítés és közlekedésépítés gyakorlat	A hídépítéssel kapcsolatos alapvető ismeretek. Az útépítéssel kapcsolatos alapvető ismeretek, számítási feladatok. A földmunkák kivitelezésével kapcsolatos alapvető fogalmak és ismeretek. Úttartozékok, közúti műtárgyak. A vasúti pályával kapcsolatos alapvető ismeretek. A vasúti pálya vonalvezetése. A vasúti felépítmény részei, al- és felépítmény kitűzési módja. Hidak szerkezeti felépítése. Utak szerkezeti felépítése. Autópályák, autóutak, belterületi utak kialakításának szabályai. Vasúti felépítményi szerkezetek. Kitérők, vágánykapcsolások.

*NYOMDAIPARI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A nyomdaipari technikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A nyomdaipari technikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A nyomdaipari technikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e az ismereteket a nyomdaiparban alkalmazott anyagok tulajdonságairól,
- tudja-e értelmezni a színrendszerek és a denzitás adatait,
- ismeri-e a színkezelés alkalmazásának lehetőségeit,
- képes-e a colormenedzsmenthez kapcsolódó számítási feladatok elvégzésére,
- elsajátította-e a nyomdászat alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- tudja-e alkalmazni a munkahelyi balesetvédelmi, tűz- és katasztrófavédelmi előírásokat,
- tisztában van-e a környezetvédelem fontosságával,
- elsajátította-e az ismereteket a nyomdaiparban használatos gépek és berendezések felépítéséről és működéséről,
- tisztában van-e a nyomtatványfeldolgozás lehetőségeivel,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező nyomdászati alapismeretekkel,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával műszaki összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- rendelkezik-e az alapfogalmak, a folyamatok, a jelenségek és törvényszerűségek integrálási képességével,
- tisztában van-e a hulladékok kezelésének módjaival,
- elsajátította-e az ismereteket a színkezelés alkalmazásáról,
- rendelkezik-e az önfejlesztés, szervezőképesség, kapcsolatteremtő, határozottság, információ-gyűjtés készségeivel.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkabiztonság	A munkavédelem célja, feladatai. Balesetvédelmi előírások. Balesetek jelzése, elsősegélynyújtás, jegyzőkönyv. Tűz- és katasztrófavédelem. A környezetvédelem fogalma, jelentősége.

2. Anyagismeret elmélete és gyakorlata	A nyomathordozók típusai, tulajdonságai. A nyomdaipar nyersanyagai. Papírgyártás. Műanyagalapú nyomathordozók, fémfóliák. A nyomdafestékek rendszerezése, fogalma, gyártása, tulajdonságai, a különböző adalékok, hígítók, szárítók használata. A különböző nyomtatási eljárások nyomóformái. Ofszet nyomóformák gyártása. Könyvkötészeti anyagok és a nyomdaipari segédanyagok szakszerű használata.
3. Színkezelés elmélete és gyakorlata	A fénytán fizikai alapjai. A szintani ismeretek alkalmazása. A színkezelés elmélete és gyakorlati alkalmazása. Eszközkalibráció, az eszközök és nyomatok szintani paramétereinek értelmezése.
4. Nyomdaipari gépészeti ismeretek	A műszaki rajz alapjai. Méretezés, sík- és térábrázolás. Papírszolgáltatóművek feladata, működése. Kirákoművek és a hozzájuk kapcsolódó berendezések. Festékezőművek felépítése. Tisztítás, karbantartás. Nyomóművek osztályozása, szerkezete. Digitális nyomógépek működése. Munka-, tűz- és környezetbiztonság.
5. Nyomtatványfeldolgozás	A könyvkötő feladatai. Kötéstípusok, szabványos könyvalakok, a kötött könyv szerkezete. Fedél, előzék, védőborító tulajdonságai. Hamisbetáblázás technológiája. Gyártási dokumentációk. Kötészeti műveletek és azok ellenőrzése. Az inline feldolgozás fogalma, lehetőségei. Újságok feldolgozásának műveletei. Csomagolóanyagok, speciális nyomtatványok továbbfeldolgozása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Munkabiztonság	Balesetek, munkabalesetek fogalma. Helyi szabályzatok, tűzriadóterv. A különböző festékek, lakkok, oldószerek és segédanyagok tárolása, kezelése, a veszélyes hulladékok megsemmisítése, dokumentálása. Szelektív hulladékgyűjtés, hulladékok keletkezésének megelőzése.
2. Anyagismeret elmélete és gyakorlata	Papírok tulajdonságai, papírvizsgálatok. Papírfajták. Különleges célra készült nyomathordozók. Nyomdafestékek, festékadalékok, lakkok gyártása. A nyomtatási mód és a festéktípus összefüggése. Festékkeverés, festékek tulajdonságai. Magas-, flexo-, ofszet-, szita- és mélynyomóformák gyártása, tulajdonságai, alkalmazási területei. A ragasztók gyártása, alkalmazásának módjai, tulajdonságainak vizsgálata. Kenőanyagok, fényérzékeny anyagok tulajdonságai.

3. Színkezelés elmélete és gyakorlata	Lencsék, lencserendszerek. Fényérzékeny anyagok működése. Színvisszavétel. Színbontás. Eszközkalibráció. A színvisszaadás technikai mechanizmusának, a különböző be- és kimeneti eszközök, műszerek és anyagok szabvány szerinti összehangolásának módszerei. Az analóg és digitális próbanyomatok készítésének folyamatai, a próbanyomatok lehetőségei, korlátai. Árnyalatterjedelem változása a különböző technológiai lépéseknél. Színmérés módjai. Festékterhelés jelentősége.
4. Nyomdaipari gépészeti ismeretek	Forgómozgás gépelemeinek ábrázolása. Ábrázolási rendszerek. Pályafeszültség szabályozása. Papírszakadás érzékelő, regiszterszabályozás. Tekercsnyomtatás kimeneti műveletei és a hozzájuk kapcsolódó berendezések. Flexonyomógépek festékezőművei. Raszterhenger tulajdonágai. Direktnyomtatás, kétoldalas nyomtatás. Festékszabályozás eszközei. Futási és nyomóerő beállítások. Automatikus nyomólemez felrakás. Sleeve technológia.
5. Nyomtatványfeldolgozás	A könyvkötés és a nyomdászat története. Speciális nyomtatványfeldolgozási feladatok. A nyomtatványfeldolgozás fejlődésének irányai. Molinók. Dobozok, tasakok, display-ek.

**KIADVÁNSZERKESZTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kiadványszerkesztési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A kiadványszerkesztési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A kiadványszerkesztési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a nyomdászat alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- elsajátította-e az ismereteket a kiadványszerkesztésben használt számítástechnikai berendezések működéséről,
- ismeri-e a klasszikus tipográfia irányelveit,
- ismeri-e a nyomdatermékek jellemzőit,
- képes-e a nyomdai méret- és mértékrendszerekhez kapcsolódó számítási feladatok elvégzésére,
- ismeri-e a kiadványszerkesztéshez használt programokat és azok felépítését, működését,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- tisztában van-e az információterjesztés fejlődésével, jelentőségével,
- rendelkezik-e műszaki szemlélettel és a műszaki műveltség részét képező nyomdászati alapismeretekkel,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával szakmai összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- tudja-e alkalmazni a modern tipográfia irányelveit,
- rendelkezik-e az önfejlesztés, szervezőképesség, kapcsolatteremtő, határozottság, információgyűjtés készségeivel.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- rendszerező képesség,
- logikus gondolkodás.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Kiadványszerkesztési alapismeretek	Az írás fejlődése, a nyomdabetűk rendszerezése. Nyomdai méret- és mértékrendszerek. Papírfajták, szabvány papír- és borítékméretetek. A kiadványszerkesztéshez szükséges számítástechnikai háttér. A kiadványszerkesztés programjai: szövegszerkesztő programok, prezentációkészítés, vektor- és pixelgrafikus programok, kiadványszerkesztő programok. A kiadványszerkesztés dokumentumai: szöveg- és képeredetik, tipográfiai leírás, forgatókönyvek, makettek, korrektúrák, tördelt állományok.
2. Nyomdaterméktípusok	A könyv fogalma, könyvek csoportosítása. A könyv szerkezeti felépítése, az elemek elhelyezésére és megformálására vonatkozó szabályok. Újságok és folyóiratok jellemzői, csoportosítása. Folyóiratok szerkezeti felépítése, az elemek elhelyezésére és megformálására vonatkozó szabályok. Akcidencia fogalma, típusai. Tartalom és forma egysége. Betűtípusok, betűfokozatok. Hirdetések, apróhirdetések.
3. Szövegfeldolgozás	A legismertebb szövegszerkesztő program (Word) lehetőségei. A kiadványszerkesztés során használt programok csoportosítása, lehetőségei. A szövegszedés szabályai, szövegközi kiemelések. Helyesírásellenőrző programok működése. A korrektúra jelentése, fontossága. Korrektúrafordulók, korrektúrajelek.

4. Kép-szöveg integráció	A tördelés szabályai: szedéstükör, hasábok, címek, címrendszerek, térközök kialakításának szabályai. Soregyen, fattyú sor fogalma. Klasszikus tipográfia. Oldalalkotó elemek fogalmai, megformálásuk. Hatáskeltők. Stílusok fogalma, karakter- és bekezdéssztylusok alkalmazása. Tipográfiai arányok. A kiadványszerkesztés dokumentumai: kép- és szövegeredeti, szedési utasítás, tipográfiai leírás, grafikai terv, forgatókönyv, oldaltükör tartalma. Layout. Korrektúra: kép- és szövegkorrektúrák, tördelt korrektúrák, imprimatúra, utánnéző. Jegyzetek, marginális, egyéb járulékos elemek elhelyezésének szabályai. Impresszum és kolofon tartalma, elhelyezése. A tartalomjegyzékre vonatkozó szabályok.
--------------------------	---

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Kiadványszerkesztési alapismeretek	Az információterjesztés fejlődése, jelentősége. Betűszerkesztő programok. FTP-szerver. Plug-in-ok lehetőségei. Digitális montírozás lehetőségei. Megrendelések tartalma. A korrektúra lehetőségei az Adobe Acrobat programban. Digitális proof. PS, PDF, EPS, JDF fájlok lehetőségei.
2. Nyomdaterméktípusok	Nyomdaipari termékek csoportosítása. Tartalom és forma összefüggései. Kötésfajták. Versek tördelése. Illusztrációk. Címlapok kialakításának lehetőségei. Tipográfiai irányzatok. Zárasmódok, tengelymeghatározás. Prospektusok, tájékoztató nyomtatványok. Tipográfiai terv készítése. Csomagolóanyagok.
3. Szövegfeldolgozás	Fájlformátumok és konverziók. Nyomtatványok készítésének technikai lehetőségei. Karakterkódolás. Az iniciálé fogalma, jelentősége, megformálásának szabályai. Helyesírás-ellenőrzés a kiadványszerkesztő programokban. A korrektor feladatai, hiba nélküli nyomtatvány elérése. Szabvány korrektúrajelek alkalmazása.
4. Kép-szöveg integráció.	Objektum-, szín- és printstílusok. A modern tipográfia jellegzetességei, építkezése. CMYK és direkt színek használata. Szerkesztői utasítások értelmezése. Soregyentartás, fattyú sorok megszüntetése. Képletszedés. Táblázatok kialakításának szabályai.

AUTÓ- ÉS REPÜLŐGÉP-SZERELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az autó- és repülőgép-szerelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az autó- és repülőgép-szerelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az autó- és repülőgép-szerelési ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a közlekedési alapfogalmakat, a közlekedés technikai elemeit,
 - a műszaki ábrázolás, a jelképes ábrázolás és a villamos kapcsolási rajzok sajátosságait,
 - a közlekedésgépészetben leggyakrabban előforduló gépelemek funkcióját és a hajtásláncok, mechanizmusok felépítését,
 - a technológiai alapismereteket,
 - a mechanikai alapismereteket,
 - elektronikai, elektrotechnikai ismereteket, villamos mérési ismereteket és alapméréseket
- illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy részt tudjon venni a mechanikai gépek összeszerelésében,
- tudja-e alkalmazni munkája során a közlekedést érintő jogszabályokat, szabványokat és előírásokat.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- gépészeti dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- elektromos dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- pontosság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Közlekedési ismeretek	A közlekedési alágazatok történeti áttekintése, technikai jellemzői, a közlekedésbiztonságot befolyásoló tényezők, a pálya és a jármű kapcsolata.
2. Műszaki rajz	A gépszerkezetek elemeinek egyszerűsített, egyezményes és jelképes ábrázolási módjai. Egy alkatrész legyártásához alkalmas, szabványosan beméretezett megfelelő vázlat vagy műszaki rajz készítése. Metszeti ábrázolás, méretmegadás. Jelképes ábrázolás.
3. Mechanika	Merev testek általános statikája, alapfogalmi, síkbeli erőrendszerek. Síkbeli egyensúlyi szerkezetek, kényszerek fajtái, kéttámaszú tartók. Szilárdságtan, igénybevételek hatására ébredő feszültségek, egyszerűbb igénybevételek. Kinematika-kinetika.
4. Gépelemek-géptan	Kötőgépelemek, kötések, biztosítások. Egyszerű hajtások. Fékek. Rugók, lengés csillapítók. Tengelykapcsolók.

5. Technológiai alapismeretek	Technológiai alapfogalmak, fémes és nemfémes szerkezetek. Öntészet, melegalakítások, kötések, hőkezelések, forgácsolás nélküli alakítások. Forgácsolás, felújítási technológiák, anyag- és hibakereső vizsgálatok.
6. Elektrotechnika-elektronika	Villamos alapfogalmak, passzív és aktív villamos hálózatok. Vegyi elektromos folyamatok. A villamos és mágneses tér. Váltakozó áramú áramkörök, transzformátor. Villamos gépek és felvezetők.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Közlekedési ismeretek	A közlekedési ágazatok történeti áttekintése, technikai jellemzői, a közlekedésbiztonságot befolyásoló tényezők, a pálya és a jármű kapcsolata, a vonóerőigény, a teljesítményszükséglet.
2. Műszaki rajz	A gépszerkezetek elemeinek egyszerűsített, egyezményes és jelképes ábrázolási módjai. Egy alkatrész legyártásához alkalmas, szabványosan beméretezett, tűrésezett és illesztéssel ellátott, megfelelő vázlat vagy műszaki rajz készítése. Metszeti ábrázolás, méretmegadás, felületminőség, tűrések és illesztések. Jelképes ábrázolás.
3. Mechanika	Merev testek általános statikája, alapfogalmi, síkbeli erőrendszerek. Síkbeli egyensúlyi szerkezetek, kényszerek fajtái, kéttámaszú tartók. Szilárdságtan, igénybevételek hatására ébredő feszültségek, egyszerűbb és összetett igénybevételek. Kinematika-kinetika.
4. Gépelemek-géptan	Kötőgépelemek, kötések, biztosítások. Hajtások, hajtóművek, mechanizmusok. Fékek. Rugók, lengés csillapítók, tengely. Tengelykapcsolók.
5. Technológiai alapismeretek	Technológiai alapfogalmak, fémes és nemfémes szerkezetek. Öntészet, melegalakítások, hőkezelések, kötések, forgácsolás nélküli alakítások. Forgácsolás, felújítási technológiák, anyag- és hibakereső vizsgálatok, szereléstechológia.
6. Elektrotechnika-elektronika	Villamos alapfogalmak, passzív és aktív villamos hálózatok. Vegyi elektromos folyamatok. A villamos és mágneses tér. Váltakozó áramú áramkörök, transzformátor. Villamos gépek és felvezetők. Impulzustechnikai és digitális áramkörök.

VASÚTGÉPÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vasútgépészeti ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A vasútgépészeti ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A vasútgépészeti ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - a műszaki ábrázolás, a jelképes ábrázolás és a villamos kapcsolási rajzok sajátosságait,
 - a közlekedésgépészetben leggyakrabban előforduló gépelemek funkcióját és a hajtásláncok felépítését,
 - a technológiai alapismereteket,
 - a gépészeti kötések alapismereteit,
 - az elektronikai, elektrotechnikai ismereteket,
 - a vasúti közlekedés alapfogalmait, a vasúti járművek általános jellemzőit
- illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy részt tudjon venni a vasútgépészeti szerelésekben,
- tudja-e alkalmazni munkája során a vasúti közlekedést érintő jogszabályokat, szabványokat és előírásokat.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- gépészeti rajz olvasása, értelmezése, készítése,
- villamos dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- pontosság.

A fent felsoroltakról történő tudásmérés során emelt szinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- gépészeti rajz olvasása, értelmezése, készítése,
- villamos dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- pontosság,
- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gépészeti alapok	A gépszerkezetek elemeinek egyszerűsített, egyezményes és jelképes ábrázolási módjai. Metszeti ábrázolás. Méretmegadás. Jelképes ábrázolás. Technológiai alapfogalmak, fémes és nemfémes szerkezetek. Öntészet, melegalakítások, hőkezelések, forgácsolás nélküli alakítások. Forgácsolás, felújítási technológiák, anyag- és hibakereső vizsgálatok.
2. Gépészeti kötések	Kötőgépelemek, kötések, biztosítások.
3. Gépelemek, gépszerelés	Általános gépszerkezetten. Egyszerű statikus vázszerkezetek.

4. Vezérléstechnika	Villamos alapfogalmak. Villamos áram hatásai. Egyenfeszültségű áramkörök. Ellenállás. Villamos törvényszerűségek. Villamos teljesítmény és munka. Kapacitás-kondenzátor. Váltakozó áramú áramkörök. Ohmos, kapacitív és induktív áramkörök. Transzformátorok. Egyenáramú forgógépek. Váltakozó áramú forgógépek.
5. Vasúti üzemtan	Vasúti közlekedés fejlődése, jelentősége, sajátosságai. Vasúti járművek csoportosítása. Vasúti járművek számozása. Vasúti járművek szerkezeti felépítése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gépészeti alapok	A gépszerkezetek elemeinek egyszerűsített, egyezményes és jelképes ábrázolási módjai. Metszeti ábrázolás. Méretmegadás. Jelképes ábrázolás. Technológiai alapfogalmak, fémes és nemfémes szerkezetek. Öntészet, melegalakítások, hőkezelések, forgácsolás nélküli alakítások. Forgácsolás, felújítási technológiák, anyag- és hibakereső vizsgálatok.
2. Gépészeti kötések	Kötőgépelemek, kötések, biztosítások. Hegesztés, forrasztás.
3. Gépelemek, gépszerelés	Általános gépszerkezettan. Egyszerű statikus vázszerkezetek. Hajtóművek fő típusainak szerkezete.
4. Vezérléstechnika	Villamos alapfogalmak. Villamos áram hatásai. Egyenfeszültségű áramkörök. Ellenállás. Villamos törvényszerűségek. Villamos teljesítmény és munka. Kapacitás-kondenzátor. Váltakozó áramú áramkörök. Ohmos, kapacitív és induktív áramkörök. Transzformátorok. Egyenáramú forgógépek. Váltakozó áramú forgógépek. Félvezetők és alkalmazásuk. Digitális technika alapjai. Digitális áramkörök.
5. Vasúti üzemtan	Vasúti közlekedés fejlődése, jelentősége, sajátosságai. Vasúti járművek csoportosítása. Vasúti járművek számozása. Vasúti járművek szerkezeti felépítése.

HAJÓZÁSI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A hajózási technikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A hajózási technikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a kerettantervben meghatározott tananyagot,
- rendelkezik-e a hajózás során felmerülő nautikai, hajógépészeti, hajóvillamossági alapproblémák felismeréséhez szükséges, probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analizáló és szintetizáló képességekkel,
- képes-e a hajó működtetésében beosztása szerinti önállósággal részt venni,
- képes-e a felismert alapproblémákat, egyszerű kommunikációs panelekkel idegen nyelven megfogalmazni,
- képes-e a hajó szerkezeti, csővezeték, gépészeti, fő elektromos rajzai alapján a felismert alapprobléma helyét behatárolni,
- tudja-e értelmezni a beosztására vonatkozó különféle riadótervek által előírt feladatokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó:

- képes-e egy 500 kW főgép teljesítményű hajó, önálló üzemeltetésére,
- rendelkezik-e az önálló üzemeltetéshez szükséges idegen nyelvi tudással.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- hajószerkezeti, gépészeti, csővezeték dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- elektromos dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése,
- pontosság,
- megbízhatóság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gépházi alapok	Gépelemek: oldható és nem oldható kötések, tengelykapcsolók, hajtásmódok. Energia átalakítás és erőátvitel. Hajók géptereinek elrendezése fő és segédüzem. Műszaki mérések mechanikai és elektromos. Méretezett vázlat készítése. Rajzolvasás, dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése. Környezetvédelem. Tűz, munkabiztonság, munkaegészségügy.
2. Hajógépek	Belsőégésű motorok üzemeltetése, karbantartása, javítása. Motor indítási rendszerek fő és segédüzem. Belsőégésű motorok üzemanyag, kenőolaj, hűtő rendszere. Víz és tüzelőanyag rendszerek. Szivattyúk, emelőberendezések működtetése, karbantartása. Kazánok, klímák, hűtőgépek. Időszakos karbantartások.
3. Hajóvillamossági alaptervekenység	Áramkör részei, kapcsolások. Érintés túlterhelés és zártlatvédelem. Generátorok, önindítók, kormány, horgony és kikötő berendezések. Akkumulátorok. A hajózás speciális elektromos előírásai. Inverter. Elektromos rendszerrajz olvasás és vázlatkészítés. Alapvető áramköri teljesítmény számítások.

4. Szakmai nyelv	Szakmai szókincs.
------------------	-------------------

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Gépházi alapok	Gépelemek: oldható és nem oldható kötések, tengelykapcsolók, hajtásmódok. Energia átalakítás és erőátvitel. Hajók géptereinek elrendezése fő és segédüzem. Műszaki mérések mechanikai és elektromos. Méretezett vázlat készítése. Rajzolás, dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése. Környezetvédelem. Tűz, munkabiztonság, munkaegészségügy.
2. Hajógépek	Belsőégésű motorok üzemeltetése, karbantartása, javítása. Motor indítási rendszerek fő és segédüzem. Belsőégésű motorok üzemanyag, kenőolaj, hűtő rendszere. Víz és tüzelőanyag rendszerek. Szivattyúk, emelőberendezések működtetése, karbantartása. Kazánok, klímák, hűtőgépek. Időszakos karbantartások.
3. Hajóvillamossági alaptevékenység	Áramkör részei, kapcsolások. Érintés túlterhelés és zárlatvédelem. Generátorok, önindítók, kormány, horgony és kikötő berendezések. Akkumulátorok. A hajózás speciális elektromos előírásai. Inverter. Elektromos rendszerrajz olvasás és vázlatkészítés. Alapvető áramköri teljesítmény számítások.
4. Szakmai nyelv	Szakmai szókincs, fordítás.
5. Hajók építése, szerkezete, stabilitása, hajtások	A hajó fő- és segédmotorok üzemtana és vezérlése I. szint. Hajó gépüzemi segédberendezések üzemtana, csőrendszerek. Fedélzeti és rakodógépek, kormányrendszerek üzemtana. Hajók szerkezete és építése I. szint. Villamos gépek, elektromos berendezések üzemtana. Szakrajzi ismeretek. Elsősegélynyújtás, környezetvédelem, tűzvédelem és biztonságtechnika. Hajózási képesítésekről szóló rendelet. Hajókazánok elméleti, gyakorlati- és üzembiztonsági ismeretei.
6. Képesítés, szakmai vizsga	Hajózási képesítésekről szóló rendelet ismerete.

*IRODAI ÜGYVITELI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az irodai ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az irodai ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az irodai ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
- a számítógép és perifériáinak alkalmazói szintű használatát,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- a szövegszerkesztő programok kezelését,
 - a dokumentumok típusait, készítésük, szerkesztésük szabályait,
 - a hivatalos iratok, levelek fajtáinak tartalmi, formai, nyelvi jellemzőit,
 - a táblázatkészítés egyszerű műveleteit,
 - a sablonok használatának szabályait,
 - a levelezés hagyományos és digitális formáit,
 - az iratkezelés, -tárolás szabályait, dokumentumainak készítését,
 - az irodai munkavégzés alapvető követelményeit,
 - az adatvédelem és biztonságos adatkezelés alapjait,
 - a kommunikációs formákat és technikákat,
 - a nyelvhelyességi és a nyelvhasználati szabályokat,
 - az üzleti magatartást, etikett és protokoll szabályait,
 - a munkahelyi viselkedéskultúrát,
 - a gazdálkodó szervezetek más gazdasági szereplőkkel fennálló kapcsolatait,
 - a gazdaság alapelemeit, működési mechanizmusának legfontosabb összefüggéseit,
 - az alapvető jogi normákat és a jogérvényesítés lehetőségeit,
 - a munkavégzéshez kapcsolódó fontosabb jogszabályok alkalmazását,
 - a szerződéses jogviszonyokat,
 - az alapvető ismereteket az Európai Unióról,
 - a vállalkozások alaptévékenységeit, dokumentumait
- illetően,
- rendelkezik-e elegendő tudással e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban - részben irányítás, ellenőrzés mellett, részben önálló felelősségvállalással - részt tudjon venni az ügyviteli feladatok ellátásában,
 - tudja-e alkalmazni - részben irányítás, ellenőrzés mellett, részben önálló felelősségvállalással - munkája során az ügyviteli tevékenységet érintő jogszabályokat, előírásokat, magatartási normákat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- magas szinten megfelelően tájékozott-e
 - az adatbázis készítésének műveleteit,
 - az adatkezelés és adatvédelem alapvető szabályait,
 - az alapvető jogi normákat a tulajdonjog, kötelmi jog, gazdasági jog, állampolgári jogok, közjog, munkajog területén és a jogérvényesítés lehetőségeit,
 - az Európai Unió főbb szerveit és feladatait, valamint az EU-tagság előnyeit és hátrányait,
- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal, illetve elegendő információval e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni az ügyviteli feladatok lebonyolításában,
- tudja-e alkalmazni a munkája során az ügyviteli tevékenységet érintő jogszabályokat, előírásokat, magatartási normákat.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- precíz, pontos, megbízható munkavégzés,
- jó kommunikációs képesség szóban és írásban.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Gépírás és irodai alkalmazások	<p>A tízujjas vakírás szabályos technikája számítógépen. Különböző forrásanyagból adatbeviteli tevékenység végzése. Dokumentumkészítés, szövegszerkesztés, táblázatkezelés alapvető ismereteinek alkalmazása. Az iratok készítésének követelményei. A belső iratok és a külső levelek tartalmi, formai követelményei, különbségei. Levélsablon alkalmazása. Az adatvédelem és a biztonságos adathasználat legfontosabb fogalmai. A hivatali, az üzleti és a magánlevelezéssel kapcsolatos szabályok, összehasonlításuk. Levelezés különböző partnerekkel, az írásbeli kapcsolattartáshoz szükséges információk - utasítások alapján történő - megkeresése, feldolgozása és továbbítása. Egyszerűbb szóróanyagok, ismertető készítése utasítások alapján. Az iratkezelés és -tárolás teendői, dokumentumai. Az egészséges és biztonságos munkavégzés szabályainak ismerete és alkalmazása, alkalmazkodás az irodai körülményekhez.</p>
2. Kommunikáció a titkári munkában	<p>A kommunikáció elemei, folyamata és különböző formái, az üzleti kommunikáció fontossága. A protokoll, az etikett és az etika, valamint a nyelvhelyesség és nyelvhasználat szabályainak alkalmazása különböző üzleti kommunikációs helyzetekben a munkakörhöz kapcsolódóan. Az álláskeresés klasszikus és korszerű lehetőségei.</p>
3. Gazdasági és vállalkozási ismeretek	<p>A gazdaság és a piac működésének alapelemei, a nemzetgazdaság ágazati szerkezetének főbb jellemzői, a piacgazdaságban betöltött főbb szerepe. A pénz fogalma, funkciói, a magyar bankrendszer felépítése, feladatai, szerepe, a pénzügyintézetek alapfunkciói, főbb szolgáltatásai, a pénzforgalom lebonyolításának módjai, technikái. A gazdasági társaságok, a háztartások, az állam alapvető gazdálkodási tevékenysége, a különböző adófajták főbb jellemzői. A vállalkozások jellemzői, szervezeti formái, a vállalkozás alapításának, működésének és megszüntetésének fontosabb dokumentumai. A vállalkozások erőforrásai, a működésükkel kapcsolatos teendők és dokumentumok.</p>
4. Jogi ismeretek	<p>Jogi alapfogalmak, jogforrások, a jogágak alapvető jellemzői. A szerződések fajtái, a szerződéskötés és érvényességének szabályai, a szerződésszegés jogkövetkezményei, különös tekintettel az adásvételi és munkajogi szerződésekre.</p>
5. Titkári ügyintézés	<p>Az iroda fogalma, fajtái, különböző típusú irodatípusok funkciói. Az iroda berendezései, tárgyi feltételei, az irodai munkatér kialakítása. Az irodai környezet munkára, személyre gyakorolt hatásai. Modern irodák, változó irodaszemlélet. Munkavédelem, rend, rendszer, rendezettség az irodában. Titkári feladatok, titkár, titkárság helye, titkári funkciók. Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, vendégfogadás. Jegyzőkönyvvezetési ismeretek, a jegyzőkönyv fogalma, tartalmi jellemzői. A jegyzőkönyvek típusai, technikai eszközök a jegyzőkönyvvezető szolgáltatásban. Jegyzőkönyvvezetési gyakorlatok.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Gépírás és irodai alkalmazások	<p>A tízujjas vakírás szabályos technikája. Különböző forrásanyagból adatbeviteli tevékenység végzése. Dokumentumkészítési, szövegszerkesztési, táblázatkezelési, adatbáziskezelési ismeretek. Az iratok készítésének követelményei. A belső iratok és a külső levelek tartalmi, formai követelményei. A belső iratok és a külső levelek egy részének és egészének utasítások alapján történő önálló fogalmazása. Levélsablon létrehozása, alkalmazása. Az adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályai. Különböző nyomtatványok, űrlapok, sablon jellegű iratfajták. A hivatali, az üzleti és a magánlevelezéssel kapcsolatos szabályok, hasonlóságok és különbségek. Levelezés különböző partnerekkel, az írásbeli kapcsolattartáshoz szükséges információk megkeresése, feldolgozása és továbbítása az adatvédelmi szabályok betartásával. Egyszerűbb szóróanyagok, ismertető, programleírások, meghívók tervezése, összeállítása, kivitelezése. Az iratkezelés és -tárolás teendői, dokumentumai. Irodai körülmények, az egészséges és biztonságos munkavégzés szabályai.</p>
2. Kommunikáció a titkári munkában	<p>A kommunikáció elemei, folyamata és különböző formái, az üzleti kommunikáció fontossága. A protokoll, az etikett és az etika, valamint a nyelvhelyesség és nyelvhasználat szabályai különböző üzleti kommunikációs helyzetekben. Az álláskeresés klasszikus és korszerű lehetőségei.</p>
3. Gazdasági és vállalkozási ismeretek	<p>A gazdaság működési mechanizmusa, a gazdaság alapelemei, a piaci folyamatok, a nemzetgazdaság ágazati szerkezete, az állam szerepe a piacgazdaságban. A pénz fogalma, funkciói, a magyar bankrendszer felépítése, feladatai, szerepe, a pénzügyintézetek funkciói, főbb szolgáltatásai, a pénzforgalom lebonyolítási módjai, technikái. A gazdasági társaságok, a háztartások, az állam gazdálkodási tevékenysége, a különböző adófajták. A vállalkozások jellemzői, szervezeti formái, a vállalkozás alapításának, működésének és megszüntetésének dokumentumai. A vállalkozások erőforrásai, a működésükkel kapcsolatos teendők és dokumentumok. A közbeszerzés alapfogalmai, az eljárások általános szabályai.</p>
4. Jogi ismeretek	<p>Jogi alapfogalmak, jogforrások, a jogágak alapvető jellemzői, az EU legfontosabb szervezetei, feladatai. A szerződések fajtái, a szerződéskötés és érvényességének szabályai, a szerződésszegés jogkövetkezményei, különös tekintettel az adásvételi és a munkajogi szerződésekre. A pályázati dokumentációk.</p>

5. Titkári ügyintézés	Az iroda fogalma, fajtái, különböző típusú irodatípusok funkciói. Az iroda berendezései, tárgyi feltételei, az irodai munkatér kialakítása. Az irodai környezet munkára, személyre gyakorolt hatásai. Modern irodák, változó irodaszemlélet. Office-központok fogalma, online irodák, virtuális munkaközösségek fogalma. Munkavédelem, rend, rendszer, rendezettség az irodában. Titkári feladatok, titkár, titkárság helye, titkári funkciók. Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, vendégfogadás, programok, rendezvények, utazások szervezése. Jegyzőkönyvvezetési ismeretek, a jegyzőkönyv fogalma, tartalmi jellemzői. A jegyzőkönyvek típusai, technikai eszközök a jegyzőkönyvvezető szolgálatában. Jegyzőkönyvvezetési gyakorlatok.
-----------------------	---

*IDEGENNYELVŰ ÜGYVITELI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az idegennyelvű ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az idegennyelvű ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az idegennyelvű ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga feladataira jellemző

az ismeretek alkalmazási és integrálási képességének mérése.

Az idegennyelvű ügyviteli ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e

- a számítógép és perifériáinak alkalmazói szintű használatát,

- a szövegszerkesztő programok kezelését,

- a vevőkkel való kapcsolattartás levélfajtáinak tartalmi, formai, nyelvi jellemzőit,

- a táblázatkészítés egyszerű műveleteit,

- sablonok használatának szabályait,

- a levelezés hagyományos és digitális formáit,

- az adatvédelem és biztonságos adatkezelés alapjait,

- a kommunikációs formákat és technikákat,

- a nyelvhelyességi és a nyelvhasználati szabályokat,

- az üzleti magatartás, etikett és protokoll szabályait,

- a munkahelyi viselkedéskultúrát,

- a gazdálkodó szervezetek más gazdasági szereplőkkel fennálló kapcsolatait,

- a gazdaság alapelemeit, működési mechanizmusának legfontosabb

összefüggéseit

illetően,

- rendelkezik-e elegendő tudással e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban - részben irányítás, ellenőrzés mellett, részben önálló felelősségvállalással - részt tudjon venni - magyar és idegen nyelven - a beszerzési, gyártási, értékesítési feladatok ellátásában,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- tudja-e alkalmazni - részben irányítás, ellenőrzés mellett, részben önálló felelősségvállalással - munkája során a szakmáját érintő jogszabályokat, előírásokat, magatartási normákat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkésztség,
- precíz, gyors, pontos, megbízható munkavégzés,
- jó kommunikációs képesség szóban és írásban.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Beszerzési folyamatok	A vállalat saját beszállítóival való kapcsolatai pozitív alakításának lehetőségei és kihívásai. Szempontok kialakítása a beszállítók strukturált kiválasztásához és értékeléséhez. Tárgyalási technikák. Rugalmas kommunikáció az üzleti partnerekkel idegen nyelven. A beszállítók minősítése. Az anyaggazdálkodás célviszonyai. Raktárkészlet kezelése. Fontos raktármutatók. A gazdálkodás alapjai, célviszonyai.
2. Gyártási folyamatok	A gyártásgazdálkodás célja. Az ipari termékelőállítás jellegzetességei. A gyártástervezés és a gyártásirányítás feladatai. A vevők és a beszállítók vállalati termékelőállításra gyakorolt hatásai. A termék-előállítás és a termékfejlesztés folyamata. A termékfejlesztés jogszabályi keretfeltételei. A gyártástervezés és a gyártásirányítás szempontjai. Darabjegyzék felépítése és összetétele, valamint jelentősége a gyártási folyamat számára. Munkaterv szerkezete és információi. Gyártási eljárások szervezési típusai: műhelygyártás, csoportos gyártás, szalagrendszerű gyártás, valamint gyártástípusok: egyedi gyártás, típusgyártás, tömeggyártás, tételgyártás, sorozatgyártás. Gyártástervezés dokumentumai. Gazdasági számítások.

3. Értékesítési folyamatok	<p>A kommunikáció általános szempontjai, a verbális és nonverbális kommunikáció hatása. A kommunikáció elősegítésének lehetőségei. Kérdezőtechnikák. Moderációs technikák. Vevőgondozási és vevőmegtartási intézkedések. Az ügyféllel folytatott írásbeli kommunikáció formái. Kommunikáció különböző beszélgetéshelyzetekben. A jogszabályok és az eljárási szabályok a vevői rendelések feldolgozása során. Strukturált panaszkezelés. Kísérőokmányok a termékek értékesítése során. Kalkulációs séma. Szállítási és fizetési feltételek. Árképzési eljárások. A piackutatás céljai, módszerei. A piackutatási projekt fogalma. Piackutató intézetek információinak felhasználási lehetőségei.</p>
----------------------------	--

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Beszerzési folyamatok	<p>A vállalat saját beszállítóival való kapcsolatai pozitív alakításának lehetőségei és kihívásai. Szempontok kialakítása a beszállítók strukturált kiválasztásához és értékeléséhez. Tárgyalási technikák. Rugalmas kommunikáció az üzleti partnerekkel idegen nyelven. A teljes beszerzési folyamat megtervezése a beszerzési stratégia alapján. Az anyaggyártás célviszonyai A beszerzés megtervezése, feladatok és célok. A „Just in time” elv. Beszerzési szerződések előkészítése, megkötése. Beszerzési adásvételi szerződésekkel kapcsolatos problémák kezelése. Raktárkészlet kezelése. Igényfelmérés eszközei. Áruátvétel. Az anyaggyártás gazdasági és ökológiai szempontjai.</p>
2. Gyártási folyamatok	<p>A gyártásgyártás célja. Az ipari termékelőállítás jellegzetességei. A gyártástervezés és a gyártásirányítás feladatai. A vevők és a beszállítók vállalati termékelőállításra gyakorolt hatásai. A termék-előállítás és a termékfejlesztés folyamata. A termékfejlesztés jogszabályi keretfeltételei. A gyártástervezés és a gyártásirányítás szempontjai. Darabjegyzék felépítése és összetétele, valamint jelentősége a gyártási folyamat számára. Munkaterv szerkezete és információi. Gyártási eljárások szervezési típusai: műhelygyártás, csoportos gyártás, szalagrendszerű gyártás, valamint gyártástípusok: egyedi gyártás, típusgyártás, tömeggyártás, tételgyártás, sorozatgyártás. Gyártástervezés dokumentumai, gyártásprogram tervezése. Munkaterv szerkezete és információi. Segédeszközök alkalmazása a gyártástervezés során. Határidőtervezési és határidőfigyelési módszerek. A rendelések követésének és ellenőrzésének lehetőségei.</p>

3. Értékesítési folyamatok	A kommunikáció általános szempontjai, a verbális és nonverbális kommunikáció hatása. A kommunikáció elősegítésének lehetőségei. Kérdezőtechnikák. Moderációs technikák. Módszerek nehéz beszédhelyzetek deeszkalálásához. Vevőgondozási és vevőmegtartási intézkedések. Az ügyféllel folytatott írásbeli kommunikáció formái. Kommunikáció különböző beszélgetéshelyzetekben. A jogszabályok és az eljárási szabályok a vevői rendelések feldolgozása során. Strukturált panaszkezelés. Kísérőokmányok a termékek értékesítése során. Kalkulációs séma. Szállítási és fizetési feltételek. Árképzési eljárások. A piackutatás céljai, módszerei. A piackutatási projekt fogalma. Piackutató intézetek információinak felhasználási lehetőségei. Rendezvények, kiállítások szervezése.
----------------------------	---

**FODRÁSZATI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A fodrászati ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A fodrászati ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A fodrászati ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgára jellemző az ismeretek alkalmazási képességének mérése.

A fodrászati ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a fodrász szakmai műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre;
- szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására;
- megfelelően tájékozott-e
 - az alkalmazott biológia,
 - az alkalmazott kémia,
 - a szakmai ismeretek,
 - az anyagismerettantárgyak vonatkozásában,
- rendelkezik-e elegendő információval a fodrász szakképesítés speciális ismereteinek magasabb szintű elsajátításához,
- tudja-e alkalmazni munkája során az elsajátított ismereteket, készségeket.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- ismeretek alkalmazása,
- olvasott szakmai szöveg megértése,
- logikus gondolkodás és
- precizitás.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A felsoroltakon túl emelt szinten szükséges meggyőződni arról is, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készséggel, kompetenciával:
- szakmai nyelvezetű beszédképesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Alkalmazott biológia	<p>Az emberi sejt felépítése. Szövettan a</p> <ul style="list-style-type: none">- hámszövetek,- kötőszövetek,- támasztószövetek,- izomszövetek,- idegszövet. <p>A mozgás szervrendszere a</p> <ul style="list-style-type: none">- koponya csontjai, varratai,- törzs csontjai, ízületi összeköttetései. <p>Izomrendszer, a fej és a nyak izmai.</p> <p>A keringés szervrendszere a</p> <ul style="list-style-type: none">- kis vérkör, nagy vérkör,- vérzéscsillapítás, véralvadás folyamata,- nyirokrendszer felépítése és feladata. <p>A bőr anatómiai felépítése a</p> <ul style="list-style-type: none">- hámréteg,- irharéteg,- bőralja jellemzése. <p>A hámban lejátszódó biofizikai, biokémiai folyamatok, a fehérjék és a keratinok típusai, tulajdonságai, valamint a melaninok típusai, tulajdonságai.</p> <p>A bőr vérerei és idegei.</p> <p>A bőr mirigyei, a verejtékmirigyek, faggyúmirigy.</p> <p>A bőr függelékei: a szőrtüsző, a haj vagy szőr.</p> <p>A bőr élettana, funkciói</p> <ul style="list-style-type: none">- a bőr védelmi szerepe,- a bőr kiválasztó szerepe,- a bőr hő szabályozó szerepe,- a bőr légző szerepe,- a bőr érző szerepe,- a bőr felszívó szerepe. <p>A haj, a szőr elnevezése testtájanként, a szőrzet funkciója, a szőrzet csoportosítása.</p> <p>A haj és a szőrzet kialakulása, a haj és a szőrszál felépítése.</p> <p>A hajszál tulajdonságai, a hajban található kémiai kötések, a hajváltás folyamata.</p> <p>Hajrendellenességek</p> <ul style="list-style-type: none">- hajhullás, őszülés,- hajszál elváltozások,- hajszál betegségek. <p>Az életkorok és évszakok hatása a hajra.</p> <p>Diagnosztikai alapok</p> <ul style="list-style-type: none">- elemi elváltozások, tünettan,- alap bőrtípusok. <p>Gyulladás, allergia fogalma, fajtái.</p> <p>Fertőző bőrbetegségek, vírus okozta, baktérium okozta, gomba okozta megbetegedések.</p> <p>A bőr pigment-rendellenességei.</p> <p>Szövetszaporulatok a</p> <ul style="list-style-type: none">- hám eredetű,- írha és bőralja eredetű,- öregkori daganatok,- anyajegyek, és azok csoportosítása és felismerése. <p>Foglalkozási megbetegedések a fodrászatban (mozgásszervi és érrendszeri megbetegedések).</p>

2. Alkalmazott kémia	<p>Kémiai alapfogalmak, anyagi részecskék (elemi és kémiai részecskék), kémiai kötések, anyagi változások (fizikai, kémiai változások), anyagi halmazok (homogén, heterogén, kolloid rendszerek), oldatok, oldódás, telített, telítetlen, túltelített oldatok.</p> <p>Oldatok összetétele (tömeg-, térfogat- és vegyes-százalék számítása).</p> <p>Kozmetikumok, mint anyagi rendszerek (gélek, emulziók, habok, szuszpenziók, aeroszolok a fodrászatban).</p> <p>A víz fizikai és kémiai tulajdonságai, hidratáció, a vízkeménység és jelentősége a fodrászatban, a pH érték fogalma, a pH jelentősége, indikátorok szerepe a fodrászatban, hidrolízis.</p> <p>Illatosítók csoportosítása</p> <ul style="list-style-type: none">- természetes, mesterséges,- hatásaik,- fontosabb képviselőik. <p>Alkoholtartalmú készítmények</p> <ul style="list-style-type: none">- arcvizek,- arcszeszek,- hajvizek,- hajszeszek. <p>Konzerválószeres és anyagaik</p> <ul style="list-style-type: none">- avasodást gátlók,- penészedést gátlók,- erjedést és rothadást gátlók. <p>Púderek, hintőporok</p> <ul style="list-style-type: none">- púderek, hintőporok alapanyagai,- csoportosításuk, felhasználásuk. <p>Hajrögzítők, nyákanyagok, hajrögzítő készítmények oldatok, gélek, habok, aeroszolok, hajlakkok, waxok és egyéb készítmények.</p>
3. Szakmai ismeretek	<p>A haj tartós formaváltoztatása</p> <ul style="list-style-type: none">- hullámosító szerek (HTH vizek, volumennövelők, hajkiegyenesítők),- fixáló szerek,- kémiai folyamatok a hullámosítás során,- a HTH munkafolyamata (csavarási technikák és technológiák),- a HTH hibái és azok korrigálása. <p>Hajfestés.</p> <p>Szintan (színkör, színkeverés)</p> <ul style="list-style-type: none">- színelmélet,- a színek fajtái,- a színkeverés szabályai,- szín és anyagszerkezet fodrász-színkezelés. <p>Hajfestő anyagok és azok csoportosítása.</p> <p>Oxidációs hajfesték összetétele, hatásmechanizmusa</p> <ul style="list-style-type: none">- a festés során lezajló kémiai folyamatok,- a hajfestés munkafolyamata (elsőfestés, utánfestés, területfestés, választék és kontúrfestés),- a hajfestés különböző esetei,- a festés közben felmerülő problémák és azok korrigálása.

	<p>A haj színezése</p> <ul style="list-style-type: none">- a színezők csoportosítása,- ideiglenes, féltartós és tartós színezők összehasonlítása (egyezőségek, különbségek). <p>Színelvonas, szőkítés</p> <ul style="list-style-type: none">- szőkítőszer hatása a haj szerkezetére,- szőkítőszer összetétele,- szőkítés során lezajló kémiai folyamatok,- szőkítés munkafolyamata (elsőszőkítés, után- vagy tőszőkítés),- előszőkítés vagy alapozás,- szőkítés utáni színkorrekció. <p>Melírozás</p> <ul style="list-style-type: none">- a melírozás szempontjai,- a melírozás különböző technikái és technológiái,- a melírozás fajtái, munkafolyamata,- melírozás és hajfestés egy munkafolyamatban.
4. Anyagismeret	<p>Tartóshullámosítás</p> <ul style="list-style-type: none">- aminosavak, fehérjék, a haj szerkezete, kötések a hajban,- HTH-kor lejátszódó kémiai folyamatok, változások a hajszálban,- a tartóshullámosítás anyagai,- a HTH- vizek fajtái, összetétele, hatása: redukálószer, tenzidek, pH szabályozók, vivőszerek, segédanyagok, egyéb összetevők,- a korszerű oxidáló anyagok összetétele, hatása; oxidálószer, szerves savak, habképzők, védőanyagok, segédanyagok,- előkezelők, utókezelők összetétele, hatásai. <p>Volumennövelő készítmények összetétele és hatásai.</p> <p>Tartós hajkiegyenesítés anyagai (lúgos, tioglikolátos, keratinos, szilikonos) és hatásai a hajszálra.</p> <p>Hajfestékek csoportjai, összetétele, működési elve, hatásai.</p> <p>A hajfestés, színezés módjai</p> <ul style="list-style-type: none">- fizikai, kémiai színmódosítás elve, anyagai,- ideiglenes, féltartós hajszínezők és tartós hajfestékek működési elve, anyagai. <p>Oxidációs hajfestékek és kémiai (oxidációs) hajszínezők, természetes hajszín változtató anyagok összetétele, működése, hatásai</p> <ul style="list-style-type: none">- oxidációs színezőanyagok (PPD, PTD és alternatívái), kapcsoló molekulák,- indofestékek,- direkt színezékek,- pH szabályozó anyagok (ammónium-hidroxid, aminok),- felületaktív anyagok,- vivőszerek,- segédanyagok, egyéb anyagok. <p>Oxidálószer összetétele, hatásai.</p> <p>Színezőanyagok.</p> <p>Természetes hajszínváltoztatás hatóanyagai</p> <ul style="list-style-type: none">- növényi eredetű hajszín változtatás hatóanyagai,- működésük (kémiai: oxidáció, fizikai: adszorpció), alkalmazásuk lehetőségei, szabályai. <p>Fizikai hajszínezők fajtái, összetétele és működése.</p> <p>Színezőanyagok fogalma, csoportosítása (színezék, pigment, természetes, mesterséges), alkalmazása a fodrászatban.</p>

	<p>Hajszínváltozás, változtatás különleges esetei</p> <ul style="list-style-type: none">- nehézfémek festést, szőkítést befolyásoló hatásai,- fokozatosan ható hajszínváltoztató készítmények. <p>Hajszíntelenítők (dekolorálók).</p> <p>Hajszíntelenítő készítmények típusai, összetétele, hatásai</p> <ul style="list-style-type: none">- szőkítő porok (perszulfátok, pH szabályozók, tenzidek, sűrítőanyagok, egyéb összetevők),- szőkítő krémek (oxidálószer, pH szabályozó, stabilizátor, tenzid, vivószer, segédanyagok, egyéb összetevők),- egyéb szőkítő készítmények. <p>Melírozás speciális anyagai, készítményei: melírpороk összetétele, hatásai.</p> <p>Melírozó festékek, speciális (sűrítő) adalékok.</p> <p>Melírfóliák anyagai.</p>
--	--

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Alkalmazott biológia	<p>Az emberi sejt felépítése.</p> <p>Szövettan a</p> <ul style="list-style-type: none">- hámszövetek,- kötőszövetek,- támasztószövetek,- izomszövetek,- idegszövet. <p>A mozgás szervrendszere a</p> <ul style="list-style-type: none">- koponya csontjai, varratai,- törzs csontjai, ízületi összeköttetései. <p>Izomrendszer, a fej és a nyak izmai.</p> <p>A keringés szervrendszere a</p> <ul style="list-style-type: none">- kis vérkör, nagy vérkör,- vérzéscsillapítás, véralvadás folyamata,- nyirokrendszer felépítése és feladata. <p>A bőr anatómiai felépítése a</p> <ul style="list-style-type: none">- hámréteg,- irharéteg,- bőralja jellemzése. <p>A hámiban lejátszódó biofizikai, biokémiai folyamatok, a fehérjék és a keratinok típusai, tulajdonságai, valamint a melaninok típusai, tulajdonságai.</p> <p>A bőr vérerei és idegei.</p> <p>A bőr mirigyei, a verejtékmirigyek, faggyúmirigy.</p> <p>A bőr függelékei a szőrtüsző, a haj vagy szőr (később külön fejezet).</p>

	<p>A bőr élettana, funkciói</p> <ul style="list-style-type: none">- a bőr védelmi szerepe,- a bőr kiválasztó szerepe,- a bőr hő szabályozó szerepe,- a bőr légző szerepe,- a bőr érző szerepe,- a bőr felszívó szerepe. <p>A haj, a szőr elnevezése testtájanként, a szőrzet funkciója, a szőrzet csoportosítása.</p> <p>A haj és a szőrzet kialakulása, a haj és a szőrszál felépítése.</p> <p>A hajszál tulajdonságai, a hajban található kémiai kötések, a hajváltás folyamata.</p> <p>Hajrendellenességek</p> <ul style="list-style-type: none">- hajhullás, őszülés,- hajszál elváltozások,- hajszál betegségek. <p>Az életkorok és évszakok hatása a hajra.</p> <p>Diagnosztikai alapok</p> <ul style="list-style-type: none">- elemi elváltozások, tünettan,- alap bőrtípusok. <p>Gyulladás, allergia fogalma, fajtái.</p> <p>Fertőző bőrbetegségek, vírus okozta, baktérium okozta, gomba okozta megbetegedések.</p> <p>A bőr pigment-rendellenességei.</p> <p>Szövetszaporulatok a</p> <ul style="list-style-type: none">- hám eredetű,- irha és bőralja eredetű,- öregkori daganatok,- anyajegyek, és azok csoportosítása és felismerése. <p>Foglalkozási megbetegedések a fodrászatban (mozgásszervi és érrendszeri megbetegedések).</p>
2. Alkalmazott kémia	<p>Kémiai alapfogalmak, anyagi részecskék (elemi és kémiai részecskék), kémiai kötések, anyagi változások (fizikai, kémiai változások), anyagi halmazok (homogén, heterogén, kolloid rendszerek), oldatok, oldódás, telített, telítetlen, túltelített oldatok.</p> <p>Oldatok összetétele (tömeg-, térfogat- és vegyes-százalék számítása).</p> <p>Kozmetikumok mint anyagi rendszerek (gélek, emulziók, habok, szuszpenziók, aeroszolok a fodrászatban).</p> <p>A víz fizikai és kémiai tulajdonságai, hidratáció, a vízkeménység és jelentősége a fodrászatban, a pH érték fogalma, a pH jelentősége, indikátorok szerepe a fodrászatban, hidrolízis.</p> <p>Illatosítók csoportosítása</p> <ul style="list-style-type: none">- természetes, mesterséges,- hatásaik,- fontosabb képviselőik. <p>Alkoholtartalmú készítmények</p> <ul style="list-style-type: none">- arcvizek,- arcszeszek,- hajvizek,- hajszeszek. <p>Konzerválószeres és anyagaik</p> <ul style="list-style-type: none">- avasodást gátlók,- penészedést gátlók,- erjedést és rothadást gátlók. <p>Púderek, hintőporok</p> <ul style="list-style-type: none">- púderek, hintőporok alapanyagai,- csoportosításuk, felhasználásuk. <p>Hajrögzítők nyákanyagok, hajrögzítő készítmények</p> <ul style="list-style-type: none">- oldatok, gélek, habok, aeroszolok, hajlakkok, waxok és egyéb készítmények.

	<p>A fodrászipari eszközök anyagai</p> <ul style="list-style-type: none">- a fémek szerkezete, reakcióképessége, a fémek korróziója, a korrózió elleni védekezés módszerei,- ötvözés, vas, alumínium,- műanyagok,- természetes anyagok,- textíliák. <p>Vérzéscsillapítók, a vérzéscsillapító anyagok hatása, képviselőik jellemzői.</p> <p>Fertőtlenítőszer</p> <ul style="list-style-type: none">- alkalmazás szerinti felosztása, hatás szerinti felosztása, kémiai felépítés szerinti felosztása,- antiszeptikumok, bőrfertőtlenítők fajtái,- dezinficiensek, eszközfertőtlenítők, helyiség fertőtlenítők. <p>Alkoholok és származékaik</p> <ul style="list-style-type: none">- alkoholok jellemzése, etanol élettani hatása, a bőrre gyakorolt hatása, alkalmazása a szépsézetben,- többértékű alkoholok képviselői, bőrre gyakorolt hatásuk, alkalmazásuk a szépsézetben,- zsíralkoholok képviselői, bőrre gyakorolt hatásuk, alkalmazásuk a szépsézetben.
3. Szakmai ismeretek	<p>A haj tartós formaváltoztatása</p> <ul style="list-style-type: none">- hullámosító szerek (HTH vizek, volumennövelők, hajkiegyenesítők),- fixáló szerek,- kémiai folyamatok a hullámosítás során,- a HTH munkafolyamata (csavarási technikák és technológiák),- a HTH hibái és azok korrigálása. <p>Hajfestés.</p> <p>Szintan (színkör, színkeverés)</p> <ul style="list-style-type: none">- színelmélet,- a színek fajtái,- a színkeverés szabályai,- szín és anyagszerkezet fodrász-színkezelés. <p>Hajfestő anyagok és azok csoportosítása.</p> <p>Oxidációs hajfesték összetétele, hatásmechanizmusa</p> <ul style="list-style-type: none">- a festés során lezajló kémiai folyamatok,- a hajfestés munkafolyamata (elsőfestés, utánfestés, területfestés, választék és kontúrfestés),- a hajfestés különböző esetei,- a festés közben felmerülő problémák és azok korrigálása. <p>A haj színezése</p> <ul style="list-style-type: none">- a színezők csoportosítása,- ideiglenes, féltartós és tartós színezők összehasonlítása (egyezőségek, különbségek). <p>Színelvonás, szőkítés</p> <ul style="list-style-type: none">- szőkítőszer hatása a haj szerkezetére,- szőkítőszer összetétele,- szőkítés során lezajló kémiai folyamatok,- szőkítés munkafolyamata (elsőszőkítés, után- vagy tőszőkítés),- előszőkítés vagy alapozás,- szőkítés utáni színkorrekció. <p>Melírozás:</p> <ul style="list-style-type: none">- a melírozás szempontjai,- a melírozás különböző technikái és technológiái,- a melírozás fajtái, munkafolyamata,- melírozás és hajfestés egy munkafolyamatban.

4. Anyagismeret	<p>Tartóshullámosítás</p> <ul style="list-style-type: none">- aminosavak, fehérjék, a haj szerkezete, kötések a hajban,- HTH-kor lejátszódó kémiai folyamatok, változások a hajszálban,- a tartóshullámosítás anyagai,- a HTH- vizek fajtái, összetétele, hatása: redukálószer, tenzid, pH szabályozók, vivőszerek, segédanyagok, egyéb összetevők,- a korszerű oxidáló anyagok összetétele, hatása; oxidálószer, szerves savak, habképzők, védőanyagok, segédanyagok,- előkezelők, utókezelők összetétele, hatásai <p>Volumennövelő készítmények összetétele és hatásai.</p> <p>Tartós hajkiegyenesítés anyagai (és hatásai a hajszálra). Hajfestékek csoportjai, összetétele, működési elve, hatásai.</p> <p>A hajfestés, színezés módjai</p> <ul style="list-style-type: none">- fizikai, kémiai színmódosítás elve, anyagai,- ideiglenes, féltartós hajszínezők és tartós hajfestékek működési elve, anyagai. <p>Oxidációs hajfestékek és kémiai (oxidációs) hajszínezők, természetes hajszín változtató anyagok összetétele, működése, hatásai</p> <ul style="list-style-type: none">- oxidációs színezőanyagok (PPD, PTD és alternatíváik), kapcsoló molekulák,- indofestékek,- direkt színezékek,- pH szabályozó anyagok (ammónium-hidroxid, aminok),- felületaktív anyagok,- vivőszerek,- segédanyagok, egyéb anyagok. <p>Oxidálószer összetétele, hatásai.</p> <p>Színezőanyagok.</p> <p>Természetes hajszínváltoztatás hatóanyagai</p> <ul style="list-style-type: none">- növényi eredetű hajszín változtatás hatóanyagai,- működésük (kémiai: oxidáció, fizikai: adszorpció), alkalmazásuk lehetőségei, szabályai. <p>Fizikai hajszínezők fajtái, összetétele és működése.</p> <p>Színezőanyagok fogalma, csoportosítása (színezék, pigment, természetes, mesterséges), alkalmazása a fodrászatban.</p> <p>Hajszínváltozás, változtatás különleges esetei</p> <ul style="list-style-type: none">- nehézfémek festést, szőkítést befolyásoló hatásai,- fokozatosan ható hajszínváltoztató készítmények. <p>Hajszíntelenítők (dekolorálók).</p> <p>Hajszíntelenítő készítmények típusai, összetétele, hatásai</p> <ul style="list-style-type: none">- szőkítő porok (perszulfátok, pH szabályozók, tenzid, sűrítőanyagok, egyéb összetevők- szőkítő krémek (oxidálószer, pH szabályozó, stabilizátor, tenzid, vivőszerek, segédanyagok, egyéb összetevők),- egyéb szőkítő készítmények. <p>Melírozás speciális anyagai, készítményei: melírporok összetétele, hatásai.</p> <p>Melírozó festékek, speciális (sűrítő) adalékok.</p> <p>Melírfóliák anyagai.</p>
-----------------	---

**KOZMETIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A kozmetikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A kozmetikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik a szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A kozmetikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

– rendelkezik-e a kozmetikus szakmai műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre,

– szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására,

– megfelelően tájékozott-e

- a szakmai ismeretek,

- az anyagismeret,

- az alkalmazott biológia,

- az alkalmazott kémia, valamint

- a szakmai gyakorlat: laboratóriumi gyakorlat vonatkozásában,

– rendelkezik-e elegendő információval a kozmetikus szakképzés speciális ismereteinek magasabb szintű elsajátításához,

– tudja-e alkalmazni munkája során az elsajátított ismereteket, készségeket.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- ismeretek alkalmazása,

- olvasott szakmai szöveg megértése,

- logikus gondolkodás és

- precizitás.

A felsoroltakon túl emelt szinten szükséges meggyőződni arról is, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készséggel, kompetenciával:

- szakmai nyelvezetű beszédképesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
------------------	----------------------

1. Szakmai ismeretek	<p>A kozmetikai ipar fogalma, a kozmetikus hatáskörébe tartozó feladatok, bőrápolás, szépségápolás fogalma, részterületeik. A szépség hibák osztályozása eredet és kezelhetőség szerint. A kozmetikus hatáskörébe tartozó feladatok, a kozmetikus felelőssége a szolgáltatás során. A kozmetikai kezelés higiénája, kórokozók, fertőzés, fertőtlenítés. A bőr anatómiája és működése, a bőrfüggelékek. Sminkelmélet. Színtani alapismeretek. Szőrnövesi rendellenességek és kezelésük a kozmetikában. Haj- és hajás fejbőr rendellenességek fogalma, csoportosításuk, kozmetikai tanácsadás a haj- és hajás fejbőr problémák során. Masszázs anatómiai, élettani alapjai és kozmetikai vonatkozásai. Kozmetikai kóroktan. Diagnosztizálás a kozmetikában: tünettan. Alapbőrtípusok jellemzése és az alapbőrtípusokat kísérő gyakori rendellenességek: gyulladásra hajlamos, érzékeny bőr, akné, szederjességre hajlamos bőr, pigmentfoltok.</p>
	<p>Elemi elváltozások, kozmetikai rendellenességek, szövetszaporulatok. Szervrendszerek zavarai okozta kozmetikai hibák: a keringés szervrendszerének, az emésztő szervrendszerének, az ideg- és hormonrendszernek zavaraiából eredő kozmetikai hibák a diagnosztizálás szempontjából. Alaptestkezelések, cellulitkezelés, body wrapping.</p>
2. Anyagismeret	<p>Anyagi rendszerek és a víz. Zsírok, olajok, mint az emulziók zsíros fázisának alkotói, egyéb zsírszerű anyagok az emulziók zsíros fázisában. A szépítés kozmetikumai és alapanyagaik. Poranyagok és pakolástöltő anyagok: sók, oxidok, egyéb vízben nem oldódó szerves és szerves vegyületek. Színezőanyagok, festékek, pigmentek. Dekorkozmetikumok. Fertőtlenítőszeres, fertőtlenítés, fertőzés. Szőrnövesi rendellenességek kezeléséhez alkalmazott anyagok. Emulziók, emulgeátorok. A letisztítás és a mélytisztítás anyagai. A bőr hámlasztásának speciális anyagai: gyógynövényes és savas hámlasztás anyagai és jellemzésük. Tonizálás és hidratálás anyagai. Masszírozó kozmetikumok és anyagaik. Testkezelés anyagai: a testkezelésekhez leggyakrabban alkalmazott anyagok részletes jellemzése.</p>
3. Alkalmazott biológia	<p>Sejt- és szövettani alapismeretek. A sejtek életét szabályozó anyagok jellemzése, receptorok és ezek kozmetikai vonatkozásai. A sejtek szaporodása, öregedése, pusztulása, ezek kozmetikai jelentősége. Az emberi szervezetet felépítő szövetek fogalma, csoportosítása és jellemzése. Az emberi szervezet felépítése: szervrendszerek felépítése és feladataik. A mozgás, a keringés, táplálkozás, légzés és a szabályozás szervrendszerei, kozmetikai szempontból fontos endokrin mirigyek és hormonjaik.</p>

4. Alkalmazott kémia	<p>Kémiai alapismeretek</p> <ul style="list-style-type: none">- anyagi részecskék, kémiai kötések, anyagi halmazok,- anyagi tulajdonságok (fizikai, kémiai) és változások, halmazállapot változások, hidratáció, szolvatáció, kémiai reakciótípusok, kémiai folyamatok, kémiai egyenletek, kiemelten az elektron-, illetve proton-átmenettel járó kémiai reakciók és a hidrolízis,- oldatok felosztása, oldatokkal kapcsolatos számítások: tömegszázalék, hígítási és keverési képlet alkalmazása. <p>Általános és szervetlen kémia</p> <ul style="list-style-type: none">- a periódusos rendszer alkalmazása a gyakorlatban,- elemek és vegyületek osztályozása, képletírás, elemek és szervetlen vegyületek jellemzői, savak, bázisok, sók, oxidok,- kozmetikai szempontból fontos kolloid rendszerek tulajdonságai,- a hidrogén és vegyületei röviden,- a szénsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- a nitrogénsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- az oxigénsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- fémek általános jellemzése, kozmetikai szempontból fontos képviselőik részletes jellemzése: arany, ezüst, vas és ötvözetei: acél, rozsdamentes acél. <p>Szerves kémia és az élő szervezetben előforduló anyagok</p> <ul style="list-style-type: none">- szerves kémiai alapok; szénhidrogének; oxigéntartalmú szerves vegyületek- alkoholok, oxo-vegyületek, karbonsavak, észterek: gyümölcs-észterek, zsírok, olajok, viaszok,- aminosavak, fehérjék, nukleinsavak és származékai jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- szénhidrátok jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- zsírok és zsírszerű anyagok jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- a vitaminok: a kozmetikai szempontból fontos vitaminok jellemzése, élettani és kozmetikai szerepük. <p>A víz és az ásványi sók jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük.</p>
5. Laboratóriumi gyakorlat	<p>Kozmetikában használatos oldatok készítése.</p> <p>Oldatok tulajdonságai.</p> <p>Kémhatás, pH, pH-mérés.</p> <p>Kozmetikai alapanyagok vizsgálata.</p> <p>Folyékony kozmetikumok.</p> <p>Kozmetikai emulziók.</p> <p>Száraz krémek, zsíros krémek, hatóanyagos krémek.</p> <p>Pakolások, paszták porkeverékek.</p> <p>Receptfelismerés magyarul feltüntetett összetevők alapján.</p>

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Szakmai ismeretek	<p>A kozmetikai ipar fogalma, a kozmetikus hatáskörébe tartozó feladatok, bőrápolás, szépségápolás fogalma, részterületeik. A szépség hibák osztályozása eredet és kezelhetőség szerint. A kozmetikus hatáskörébe tartozó feladatok, a kozmetikus felelőssége a szolgáltatás során. Kórokozók, fertőzés, fertőtlenítés. A kozmetikai kezelés higiénája. A bőr anatómiája és élettana, a bőrfüggelékek felépítése, feladata. Sminkelmélet, diagnosztizálás, a különböző arcformákhoz, életkorokhoz alkalmazható sminktechnikák, a kendőzés lépései, anyagai, eszközei. Gyermekarcfestés, henna, testfestés, csillámtetoválás. Évszakok szerinti vendégtípusok. Színtani ismeretek: Johannes Itten színtana, színtani alapfogalmak ismerete és alkalmazása, a színek asszociációs lehetőségei, optikai és pszichikai hatásai. Szőrnövési rendellenességek fogalma, csoportosítása és kozmetikai kezelésének lehetőségei: szőkítés, depiláció és epiláció. Szőrszálak fajtái testtájanként, a szőrszálak élettana. Haj- és hajas fejbőr rendellenességek fogalma, csoportosításuk, kozmetikai tanácsadás a haj- és hajas fejbőr problémák során. Masszázs anatómiai és élettani alapjai, fogalma és kozmetikai vonatkozásai. Az arc-, nyak-, dekoltázmasszázs fogásai, menete. A testmasszázs fogásai, menete. Kozmetikai kóroktan. Diagnosztizálás, kozmetikai tünettan. Alapbőrtípusok jellemzése, felismerése. Alapbőrtípusokat kísérő leggyakoribb rendellenességek: - gyulladásra hajlamos, érzékeny bőrök jellemzése, - szederjességre hajlamos bőrök jellemzése, - aknés bőr, - pigmentfoltos bőr. Elemi elváltozások, kozmetikai rendellenességek (pigmentáció, szaruképzés, szőrnövekedés, verejték- és faggyútermelés, hidratáció), szövetszaporulatok. Szervrendszerek zavarai okozta kozmetikai hibák: a keringés szervrendszerének, az emésztő szervrendszernek, az ideg- és hormonrendszernek zavaraiából eredő kozmetikai hibák a diagnosztizálás szempontjából. Alaptestkezelések, cellulitkezelés, body wrapping.</p>
2. Anyagismeret	<p>Anyagi rendszerek és a víz. Zsírok, olajok, mint az emulziók zsíros fázisának alkotói, egyéb zsírszerű anyagok az emulziók zsíros fázisában. Poranyagok és pakolástöltő anyagok: sók, oxidok, egyéb vízben nem oldódó szerves és szervetlen vegyületek. Színezőanyagok, festékek, pigmentek. Dekorkozmetikumok. Fertőzés, fertőtlenítés, fertőtlenítőszer a kozmetikában. Szőrnövési rendellenességek kezeléséhez alkalmazható anyagok a kozmetikában. Szőrvisszanövést gátló anyagok. Emulziók, emulgeátorok. Különleges hatóanyag-hordozó rendszerek a kozmetikában: mikro- és nanoemulziók, folyadékkristályos rendszerek, mikro- és nanorészecskék. A szennyeződésektől való megtisztítás anyagai bőrtípusonként.</p>

	<p>A mélytisztítás anyagai, hatásai bőrtípusonként. A bőr hámlasztásának speciális anyagai: gyógynövényes és savas hámlasztás anyagai és jellemzésük. Tonizálás és hidratálás anyagai, jellemzésük. Masszírozó kozmetikumok fajtái, összetevői, hatásai, alkalmazása. Aromák szerepe a masszázs során. A testmasszázsra alkalmazott kozmetikumok. A testkezelésekhez leggyakrabban alkalmazott anyagok részletes jellemzése: - testpakolások fajtái, anyagai és jellemzésük, - feszesítő hatóanyagok, - zsírsejtekre ható anyagok, - méregtelenítő hatóanyagok. Aromák, aromaterápia a testkezelésekben. Kövek, kőzetek szerepe a testkezelésekben.</p>
3. Alkalmazott biológia	<p>Sejtteni ismeretek: - emberi sejt felépítése és a kozmetikai szempontból meghatározó sejtalkotók működése, - hatóanyagbevitel lehetőségei a sejtbe, - sejtek életét szabályozó anyagok jellemzése, receptorok és ezek kozmetikai vonatkozásai, - sejtek szaporodása, öregedése, pusztulása, ezek kozmetikai jelentősége. Szövettan: - az emberi szervezetet felépítő szövetek fogalma, csoportosítása és jellemzése, különös tekintettel a bőr felépítésében résztvevő szövetekre, - az izom-összehúzódás biokémiai alapjai, - a szinapszis felépítése, ingerület vezetés, ingerületátvitel és annak gátlása (kozmetikai lehetőségek), annak szépészeti jelentősége. Az emberi szervezet felépítése: szervrendszerek felépítése és feladataik - a mozgás, a keringés, táplálkozás, a légzés, a kiválasztás, a szaporodás és a szabályozás szervrendszerei, - kozmetikai szempontból fontos endokrin mirigyek és hormonjaik, - idegrendszer, idegi szabályozás, kozmetikai szempontból fontos érzékszervek: látás, szaglás, tapintás.</p>
4. Alkalmazott kémia	<p>Kémiai alapismeretek - anyagi részecskék, kémiai kötések, anyagi halmazok, - anyagi tulajdonságok (fizikai, kémiai) és változások, halmazállapot változások, hidratáció, szolvatáció, kémiai reakciótipusok, kémiai folyamatok, kémiai egyenletek, kiemelten az elektron-, illetve proton-átmenettel járó kémiai reakciók és a hidrolízis, - elektrokémia, - oldatok felosztása, oldatokkal kapcsolatos számítások: tömeg-, térfogat- és vegyesszázalék, hígítási és keverési képlet alkalmazása. Általános és szervetlen kémia: - a periódusos rendszer alkalmazása a gyakorlatban, - elemek és vegyületek osztályozása, képletírás, elemek és szervetlen vegyületek jellemzői, savak, bázisok, sók, oxidok, - a kolloidika tárgya, a kolloidok osztályozása, rendszerezése, - kozmetikai szempontból fontos kolloid rendszerek és tulajdonságaik, - a hidrogén és vegyületei röviden,</p>

	<ul style="list-style-type: none">- a szencsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- a nitrogéncsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- az oxigéncsoport nemfémes elemei és vegyületei, rövid jellemzésük,- halogének és vegyületeik rövid jellemzése,- nemesgázok rövid jellemzése,- fémek általános jellemzése, kozmetikai szempontból fontos képviselőik részletes jellemzése: arany, ezüst, vas és ötvözetek: acél, rozsdamentes acél. Szerves kémia és az élő szervezetben előforduló anyagok- szerves kémiai alapok; szénhidrogének; oxigéntartalmú szerves vegyületek: alkoholok, oxo-vegyületek, karbonsavak, észterek: gyümölcs-észterek, zsírok, olajok, viaszok,- aminosavak, fehérjék, nukleinsavak és származékai jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- szénhidrátok jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- zsírok és zsírszerű anyagok jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük,- vitaminok: a kozmetikai szempontból fontos vitaminok jellemzése, élettani és kozmetikai szerepük,- a víz és az ásványi sók jellemzése biokémiai szempontból, élettani és kozmetikai szerepük.
5. Laboratóriumi gyakorlat	<p>Laboratóriumi alapismeretek, munka- és balesetvédelem. Kozmetikában használatos oldatok készítése. Oldatok tulajdonságai. Kémhatás, pH, pH-mérés. Kozmetikai alapanyagok vizsgálata. Folyékony kozmetikumok. Kozmetikai emulziók. Szárak krémek, zsíros krémek, hatóanyagok krémek. Pakolások, paszták porkeverékek. Receptfelismerés magyarul vagy INCI szerint feltüntetett összetevők alapján. Organikus, natúr, biokozmetikumok jellemzői, a rájuk vonatkozó szabályozások, minősítési szervezetek, előnyeik, hátrányaik.</p>

**MEZŐGAZDASÁGI ÉS ERDÉSZETI GÉPÉSZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON
BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A mezőgazdasági és erdészeti gépészmérnöki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A mezőgazdasági és erdészeti gépészmérnöki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A mezőgazdasági és erdészeti gépészmérnöki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - az agrármérnöki alapok (géprajz, gépelemek és anyagismeret) elméleti alapjait,

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- az agrárműszaki erőgépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását és karbantartását illetően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni az adott munkafolyamatok szakszerű elvégzésében,
- tudja-e alkalmazni munkája során a munka- és tűzvédelmet, a környezetvédelmet érintő jogszabályokat.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó megfelelően tájékozott-e az agrárműszaki alapok (mechanika) elméleti alapjait illetően.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- elemi számolási készség,
- megbízhatóság,
- önállóság, rendszerező képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Géprajz, gépelemek	Géprajzi alapfogalmak és ábrázolási módok. Kötőgépelemek, tengelyek, csapágyak, csapágyazások, tengelykapcsolók, fékek, vezetékelemek és kötéseik csoportosítása, kialakítása.
2. Anyagismeret	Az acélok és az öntött vasak csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználási területeik. A legfontosabb vas-, réz-, alumínium- és egyéb fémötvözetek csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználásuk, tüzelő és kenőanyagok csoportosítása, tulajdonságai. Hőkezelési eljárások, az acélok és öntöttvasak hőkezelési előírásai.
3. Agrárműszaki erőgépek elmélete	A motorok szerkezeti felépítése, működése, beállítása. Az Otto- és a dízelmotorok tüzelőanyag- és levegőellátó, valamint kipufogó rendszereinek csoportosítása, működésük jellemzői. A szabályozással kapcsolatos alapfogalmak, az automatikus szabályozók kialakítása, működése, valamint a kenési és hűtési rendszerek megoldásai és működése. A mechanikus és hidraulikus teljesítményátvitel szerkezeti felépítése, működése és beállításai. A tengelykapcsolók, sebességváltók, osztóművek, kiegyenlítőművek, végrehajtások és a teljesítményleadó tengelyek kialakítása, működése. A hidrosztatikus és hidrodinamikus teljesítményátviteli rendszerek alapelvei, szerkezeti felépítése, működése és beállítása. A járművek futómű megoldásai, kerékfelfüggesztése, rugózása, lengéscsillapítása, kormányzása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Géprajz, gépelemek, mechanika	Síkmértani szerkesztések, géprajzi alapfogalmak és ábrázolási módok. Kötőgépelemek, tengelyek, csapágyak, csapágyazások, tengelykapcsolók, fékek, vezetékelemek és kötések feladata, csoportosítása, kialakítása, a gépelemek igénybevételi módja. Az erő felbontásának és a síkbeli erőrendszerek eredőjének szerkesztéssel történő meghatározási módja. A kéttámaszú és befogott tartók egyensúlya, valamint a különböző módon terhelt tartók reakcióerőinek számítása és nyomatéki, valamint nyíróerő ábráinak szerkesztése.
2. Anyagismeret	A vas-szén állapotábra, az acélok és öntött vasak csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználási területeik. A legfontosabb vas-, réz-, alumínium- és egyéb fémötvözetek csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználásuk, tüzelő és kenőanyagok csoportosítása, tulajdonságai. Hőkezelési eljárások, az acélok és öntöttvasak hőkezelési előírásai.
3. Agrárműszaki erőgépek elmélete	A motorok szerkezeti felépítése, működése, beállítása. Az Otto- és a dízelmotorok tüzelőanyag- és levegőellátó, valamint kipufogó rendszereinek csoportosítása, működésük jellemzői. A szabályozással kapcsolatos alapfogalmak, az automatikus szabályozók kialakítása, működése, valamint a kenési és hűtési rendszerek megoldásai és működése. A mechanikus és hidraulikus teljesítményátvitel szerkezeti felépítése, működése és beállításai. A tengelykapcsolók, sebességváltók, osztóművek, kiegyenlítőművek, véglehajtások és a teljesítményleadó tengelyek kialakítása, működése. A hidrosztatikus és hidrodinamikus teljesítményátviteli rendszerek alapelvei, szerkezeti felépítése, működése és beállítása. A járművek futómű megoldásai, kerékelfüggesztése, rugózása, lengéscsillapítása, kormányzása.

**ÉLELMISZERIPARI GÉPÉSZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI
SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az élelmiszeripari gépészműszaki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja Az élelmiszeripari gépészműszaki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

Az élelmiszeripari gépészműszaki ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e
 - az agrárműszaki alapok (géprajz, gépelemek és anyagismeret) elméleti alapjait,
 - az élelmiszeripari gépalkatrészek meghibásodását, szerelését, kenését, az alkatrészek felújításátilletően,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy a gyakorlatban részt tudjon venni az adott munkafolyamatok szakszerű elvégzésében,
- tudja-e alkalmazni munkája során a munka- és tűzvédelmet, a környezetvédelmet érintő jogszabályokat.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó megfelelően tájékozott-e a gépelemekkel kapcsolatos elemi számításokat illetően.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- elemi számolási készség,
- megbízhatóság,
- önállóság, rendszerező képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Géprajz, gépelemek	Géprajzi alapfogalmak és ábrázolási módok. Kötőgépelemek, tengelyek, csapágyak, csapágyazások, tengelykapcsolók, fékek, vezetékelemek és kötéseik csoportosítása, kialakítása.
2. Anyagismeret	Az acélok és az öntött vasak csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználási területeik. A legfontosabb vas-, réz-, alumínium- és egyéb fémötvözetek csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználásuk, tüzelő és kenőanyagok csoportosítása, tulajdonságai. Hőkezelési eljárások, az acélok és öntöttvasak hőkezelési előírásai.
3. Gépek karbantartása, vezérlése	A fenntartás műszaki feltételei. Gépalkatrészek meghibásodása, szerelése. Üzemi kenés. Jellegzetes javítási és felújítási technológiák. Alkatrészek felújítása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Géprajz, gépelemek	Síkmértani szerkesztések, géprajzi alapfogalmak és ábrázolási módok. Kötőgépelemek, tengelyek, csapágyak, csapágyazások, tengelykapcsolók, fékek, vezetékelemek és kötéseik feladata, csoportosítása, kialakítása, a gépelemek igénybevételi módja. Gépelemekkel kapcsolatos elemi számítások: áttétel, elemi fogazat, tőrészek és fékek nyomatóka.
2. Anyagismeret	A vas-szén állapotábra, az acélok és öntött vasak csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználási területeik. A legfontosabb vas-, réz-, alumínium- és egyéb fémötvözetek csoportosítása, jellemző tulajdonságaik és felhasználásuk, tüzelő és kenőanyagok csoportosítása, tulajdonságai. Hőkezelési eljárások, az acélok és öntöttvasak hőkezelési előírásai.
3. Gépek karbantartása, vezérlése	A fenntartás műszaki feltételei. Gépalkatrészek meghibásodása, szerelése. Üzemi kenés. Jellegzetes javítási és felújítási technológiák. Alkatrészek felújítása.

*KÖZÚTI ÉS LÉGI KÖZLEKEDÉSI, SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI ÉS LOGISZTIKAI
ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹*

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A közúti és légi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A közúti és légi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A közúti és légi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgára jellemző az elsajátított ismeretek alkalmazásának mérése, annak megállapítása, hogy a vizsgázó felkészültsége megfelel-e a szakmai képzésben való továbbhaladás feltételeinek.

A közúti és légi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e közlekedési, gazdasági, műszaki szemlélettel és az ezek részét képező alapismeretekkel,

- elsajátította-e a közlekedés alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,

- képes-e a közlekedés alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,

- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával közlekedési összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,

- megfelelően tájékozott-e

- a közlekedési ismeretek elméleti alapjait,

- a közlekedési földrajzot,

- a közlekedés-üzemviteli ismereteket,

- a jogi, gazdasági, vállalkozási és marketingismeretek alapjait illetően,

- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy gyakorlatban részt tudjon venni a közlekedés szabályos és szakszerű lebonyolításában,

- ismeri-e a munkájához szükséges közlekedést érintő jogszabályokat,

- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,

- logikus gondolkodás,

- rendszerező képesség,

- elemi számolási készség.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó tudja-e alkalmazni munkája során a közlekedést érintő jogszabályokat.

Tartalmi követelmények

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Közlekedési ismeretek	A közúti, a városi, a vasúti, a vízi és a légi közlekedés története. A közlekedés fogalma, feladata és csoportosítása. Járművekkel, pályával, kiszolgáló létesítményekkel és közlekedéssel kapcsolatos alapfogalmak. A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés technikai eszközei, jellemzői és folyamatai. A csővezetékes és a légi közlekedés technikai eszközei, jellemzői, folyamatai és lebonyolítása. Az egységtrakomány-képzés és a kombinált fuvarozás a közlekedési ágazatokban. A rakodólapok és konténerek szerepe, fajtái, jellemzői. A közút-vasút, a szárazföldi-vízi és a vízi-vízi kombinált áru fuvarozás.
2. Közlekedési földrajz	Az általános közlekedési földrajzi ismeretek és az egyes közlekedési ágak magyarországi és európai hálózatainak jellemzői.
3. Közlekedés-üzemvitel	A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés folyamatai, lebonyolítása.
4. Jogi, gazdasági, vállalkozási és marketingismeretek	Vállalkozások, gazdasági társaságok. A marketing. Magyarország Alaptörvénye, Az alapvetés, Szabadság és felelősség, Az állam fejezetei. Szerződések, nevesített szerződések. Polgári jogi kártérítési felelősség.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Közlekedési ismeretek	A különböző közlekedési alágazatok története. A közlekedés fogalma, feladata és csoportosítása. Járművekkel, pályával, kiszolgáló létesítményekkel és közlekedéssel kapcsolatos alapfogalmak. A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés technikai eszközei, jellemzői és folyamatai. A csővezetékes és a légi közlekedés technikai eszközei, jellemzői, folyamatai és lebonyolítása. Az egységtrakomány-képzés és a kombinált fuvarozás a közlekedési ágazatokban.
2. Közlekedési földrajz	Az általános közlekedési földrajzi ismeretek és az egyes közlekedési ágak magyarországi és európai hálózatainak jellemzői.
3. Közlekedés-üzemvitel	A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés folyamatai, lebonyolítása.
4. Jogi, gazdasági, vállalkozási és marketingismeretek	Vállalkozások, gazdasági társaságok. A marketing. Magyarország Alaptörvénye. Szerződések, nevesített szerződések. Polgári jogi kártérítési felelősség.

POSTAFORGALMI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A postaforgalmi ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A postaforgalmi ismeretek ágazaton belüli specializáció érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, szakmai szöveget értelmezni és a megtanult képleteket tudja-e alkalmazni,
- rendelkezik-e megfelelő probléma- és feladatmegoldó, valamint analizáló, szintetizáló képességgel,
- elsajátította-e a szakmai nyelvű beszédkésztséget és a tömör fogalmazás képességét.
- képes-e
 - önállóan feladatot megoldani,
 - olvasott szakmai szöveget értelmezni,
 - alapvető összefüggéseket felismerni,
 - rendelkezésre álló információk alapján döntéseket hozni,
 - rendszerben gondolkodni,
 - alapvető törvényszerűségeket felismerni és értékelni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e
 - a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
 - magasabb szintű probléma- és feladatmegoldó képességgel.
- képes-e
 - hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni,
 - problémaelemzésre, feltárássra.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat,
- beszédkésztség,
- elemi számolási készség,
- problémamegoldás,
- megbízhatóság, pontosság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Marketing	A marketing jelentősége, gazdasági szerepe, történeti kialakulása, a kereskedelmi marketing lényege, eszközei. Marketing-mix elemei, jellemzői. A marketingkommunikáció fogalma, jelentősége. Eladásösztönzés fogalma, funkciói, SP módszerek. A PR fogalma, jellemzői, az imázs fogalma, fajtái, szükségessége.

2. Kereskedelmi ismeretek	Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszai, a beszerzés, a készletezés és az értékesítés lebonyolításának folyamata, az ezekben ellátandó kereskedői feladatok, a különböző értékesítési módok. Fogyasztóvédelem alapvető fogalmai, intézményrendszere. Fogyasztókat megillető alapjogok, fogyasztói panaszok kezelése. Pénz átvételének és visszaadásának szabályai, készpénzkímélő eszközök. Nyugta- és számlaadási kötelezettség szabályai, bizonylatok kötelező adattartama. Szigorú számadású kötelezettség alá tartozó bizonylatok és kezelésük.
3. Kereskedelmi ismeretek gyakorlat	Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszaiban (beszerzés, készletezés, értékesítés) jelentkező bizonylatok kitöltése, helyességük ellenőrzése.
4. Kereskedelmi gazdaságtan	A beszerzés, a készletgazdálkodás és az értékesítés kereskedelmi összefüggésrendszere. Áruforgalom tervezése és elemzése. Jövedelmezőség tervezése és elemzése. Eredményesség és vagyonvizsgálat. Az adózás rendszere. Statisztikai alapismeretek. A pénz- és áruforgalom bizonylatai, valamint a kitöltésükre vonatkozó szabályok.
5. Kereskedelmi gazdaságtan gyakorlat	Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszaiban jelentkező gyakorlati feladatok megoldásához szükséges eljárások, szabályok ismerete, ezek alkalmazása, az optimális döntés meghozatala, az egyes szakaszokhoz kapcsolódó bizonylatok kitöltése, helyességük ellenőrzése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Marketing	A marketing jelentősége, gazdasági szerepe, történeti kialakulása a kereskedelmi marketing lényege, eszközei. Marketing-mix elemei, jellemzői. A marketingkommunikáció fogalma, jelentősége. Eladásösztönzés fogalma, funkciói, módszerei. Piackutatás és piacszegmentálás lényege, ismérvei és módszerei. A PR fogalma, jellemzői, az imázs fogalma, fajtái, szükségessége. Reklám fogalma, szerepe, fajtái, a reklámeszközök fogalma, fajtái. A vállalati arculat lényege, kialakításának fontossága, tartalmi és formai elemei.

2. Kereskedelmi ismeretek	<p>Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszai, a beszerzés, a készletezés és az értékesítés lebonyolításának folyamata, az ezekben ellátandó kereskedői feladatok, a különböző értékesítési módok.</p> <p>Készletgazdálkodás jelentősége, a készletszükségletet meghatározó tényező, a készletek nyilvántartásának, számbavételének jelentősége és módjai.</p> <p>Ismerje az eladói feladatokat az értékesítéshez kapcsolódó szolgáltatásokban.</p> <p>Tudja jellemezni az értékesítési módokat.</p> <p>Fogyasztóvédelem alapvető fogalmai, intézményrendszere.</p> <p>Fogyasztókat megillető alapjogok, fogyasztói panaszok kezelése.</p> <p>Pénz átvételének és visszaadásának szabályai, készpénzkímélő eszközök.</p> <p>Pénztári többlet vagy hiány esetén követendő eljárás</p> <p>Nyugta- és számlaadási kötelezettség szabályait, bizonylatok kötelező adattartama.</p> <p>Szigorú számadású kötelezettség alá tartozó bizonylatok és kezelésük</p>
3. Kereskedelmi ismeretek gyakorlat	<p>Az áruforgalmi folyamat egyes szakaszaiban (beszerzés, készletezés, értékesítés) jelentkező bizonylatok kitöltése, helyességük ellenőrzése.</p> <p>Minőségi osztályba sorolás szabályai, a kereskedők és a vásárlók számára használatos minőségtanúsítás, megkülönböztető minőségi jelek, jelzések.</p> <p>Jegyzőkönyv kitöltésének szabályai.</p>
4. Kereskedelmi gazdaságtan	<p>A beszerzés, a készletgazdálkodás és az értékesítés kereskedelmi összefüggésrendszere.</p> <p>Áruforgalom tervezése és elemzése.</p> <p>Jövedelmezőség tervezése és elemzése.</p> <p>Eredményesség és vagyonvizsgálat.</p> <p>Az adózás rendszere.</p> <p>Elemzés statisztikai és közgazdasági módszerek segítségével.</p> <p>A kereskedelmi vállalkozások gazdasági tevékenysége, a bevétel, a költség, a profit eredménykimutatásban szereplő kategóriái.</p> <p>Statisztikai alapismeretek.</p> <p>A pénz- és áruforgalom bizonylatai, valamint a kitöltésükre vonatkozó szabályok.</p>
5. Kereskedelmi gazdaságtan gyakorlata	<p>Az áruforgalomhoz, pénzkezeléshez, pénzügyi tranzakciókhoz kapcsolódó bizonylatok, dokumentumok.</p> <p>Statisztikai mutatószámok a forgalom, a készletek, a beszerzés alakulása, összetétele, valamint a vállalkozás tevékenységének eredményessége.</p> <p>A kiszámított és rendelkezésre álló mutatók alapján következtetések levonása.</p> <p>Eredménykimutatás összeállítása, sorainak értelmezése, következtetések levonása</p>

**VASÚTÜZEMI KÖZLEKEDÉSI, SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI ÉS LOGISZTIKAI ISMERETEK
ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹**

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

**A vasútüzemi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek
ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja**

¹ Beiktatta: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 29. Hatályos: 2020. II. 15-től.

A vasútüzemi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A vasútüzemi közlekedési, szállítmányozási és logisztikai ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a vasúti közlekedés-üzemviteli szemlélettel és a szükséges vasúti ismeretekkel,
- elsajátította-e a vasúti közlekedés alapfogalmaihoz kapcsolódó összefüggések alkalmazását,
- képes-e a vasúti közlekedés alapvető fontosságú tényeinek, fogalmainak és alaptörvényeinek szabatos definiálására, jellemzésére,
- képes-e megszerzett ismeretei felhasználásával vasúti közlekedés-üzemviteli összefüggéseket megmagyarázni és folyamatokat összehasonlítani,
- megfelelően tájékozott-e
 - a közlekedési ismeretek alapjait,
 - a közlekedési földrajzot,
 - a jelzési ismeretek,
 - a forgalmi ismeretek alapjaitilletően,
- képes-e vasútüzemviteli területhez kapcsolódó alpszámításokat elvégezni,
- rendelkezik-e elegendő információval e területekről ahhoz, hogy gyakorlatban részt tudjon venni a vasúti közlekedés szabályos és szakszerű lebonyolításában,
- képes-e az elsajátított ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó megfelelően tájékozott-e

- a műszaki ismeretek alapjait illetően.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség,
- elemi számolási készség,
- rendszerező képesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Közlekedési alapismeretek	A vasúti közlekedés kialakulása, feladata. A vasúti menetrendszerkesztés szabályainak ismerete. A vasúti áru fuvarozási folyamatok ismerete.
2. Közlekedési földrajz	Magyarország vasúthálózatának, valamint a nemzetközi vasúti határátkelőhelyek ismerete.
3. Jelzési ismeretek	Az utasítás helyes értelmezése szempontjából a fogalmak ismerete, vonatközlekedést és tolatási mozgást szabályozó jelzők, egyéb jelzők, a kézi és a vonatokon alkalmazható jelzések ismerete.
4. Forgalmi ismeretek	Az általános rendelkezések, a váltók állításának és a sorompó kezelése általános szabályainak, a tolatószolgálat, vonatelőkészítés, valamint a vonatközlekedés lebonyolítás alapjainak az ismerete.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
-----------	---------------

1. Közlekedési alapismeretek	A vasúti közlekedés kialakulásának, feladatának, a vasúti menetrendszerkesztés szabályainak, valamint a vasúti árufuvarozási folyamatok ismerete. Az egységtrakomány képzés és a kombinált fuvarozás ismerete.
2. Közlekedési földrajz	Magyarország vasúthálózatának, valamint a nemzetközi vasúti határátkelőhelyek ismerete.
3. Jelzési ismeretek	Az utasítás helyes értelmezése szempontjából a fogalmak ismerete. Vonatközlekedést és tolatási mozgást szabályozó jelzők, egyéb jelzők, a kézi és a vonatokon alkalmazható jelzések ismerete.
4. Forgalmi ismeretek	Az általános rendelkezések ismerete. A váltók állításának, a sorompókezelés általános szabályainak, a tolatószolgálat, vonatelőkészítés, valamint a vonatközlekedés lebonyolítás alapjainak az ismerete.
5. Műszaki ismeretek	A fékberendezés ismeretéhez szükséges alapfogalmak. A vonat megfékezhettségének ismerete. A járműmegfutamodás elleni védekezés ismerete.

EGYHÁZZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az egyházzenesz-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

Az egyházzenesz-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a zenei műveltség részét képező alapvető zenetörténeti ismereteket,
- birtokában van-e azoknak az ismereteknek, melyek segítségével a zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban a szakmai követelmények által meghatározott szinten tájékozódni tud,
- ismeri-e az alapvető egyházzene-történeti folyamatokat és azok liturgiai vonatkozásait,
- ismeri-e az egyházi zene alapvető műfajait és azok formai sajátosságait,
- birtokában van-e az áténekelte egyházzenei anyag révén egy alapvető egyházzenei repertoárról gyűjtött hallási élménynek,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részlete alapján korban, stílusban elhelyezni, műfajilag meghatározni,
- rendelkezik-e a műelemzéshez szükséges alapvető szempontokkal és ismeretekkel.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a zenei műveltség részét képező zenetörténeti alapismereteket,
- birtokában van-e azoknak az ismereteknek, melyek segítségével a zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban tájékozódni tud,
- ismeri-e a legjelentősebb egyházzene történeti folyamatokat és azok liturgiai vonatkozásait,
- ismeri-e az egyházi zene jellegzetes műfajait és azok formai sajátosságait,
- tudja-e az elsajátított ismereteit a tanulmányi szintjétől elvárható módon a közismereti és zenei tantárgyak tanulása során szerzett ismereteivel összekapcsolni,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 30. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- képes-e az egyes zenetörténeti korszakok zenéinek liturgiába való integrálódását, és annak eltérő fokozatait egymástól megkülönböztetni,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni,
- rendelkezik-e a műelemzéshez szükséges szempontokkal és technikákkal,
- képes-e az egyházzene történeti elméleti és gyakorlati ismereteit integráltan alkalmazni,
- képes-e a liturgikus kívánalmaknak megfelelően kiválasztani a zeneműveket, és azokat adekvát módon beilleszteni az istentiszteleti keretek közé.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat,
- beszédképesség,
- emlékezőképesség,
- zenefelismerés.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások	A tananyagban megjelenő klasszikus- és egyházzenei szaknyelvi fordulatok, műszavak, kottagrafikai jelek, notációs elemek ismerete, pontos használata, ezek jelentésének pontos meghatározása szójegyzék alapján.
2. Zenetörténeti és egyházzene- irodalmi ismeretek	Alapvető tájékozottság a zenetörténeti korszakokban, műfajokban. Az adott korszakokhoz tartozó legjelentősebb zeneszerzők életének, életműveinek ismerete. Tájékozottság az egyházzene történetének alapvető eseményeiről, történéseiről, azok liturgiai vonatkozásairól, az énekes és kisebb részben hangszeres egyházi zene adott korszakokra jellemző műfajairól, azok formai sajátosságairól.
3. Műelemzés	Hallás, illetve kottakép alapján zeneművek részleteinek elemzése, az azokban foglalt műfaji és egyéb stílusjegyek felismerése. A műelemzéshez szükséges alapvető szempontok és technikák ismerete és gyakorlati alkalmazása. Egyházi művek szóbeli elemzése esetén művek (vagy részleteik) élő megszólaltatása. Az elemzés során az egyházzenei szakkifejezések alkalmazása. A szaknyelv alapvető ismeretéről tanúskodó, szabatos fogalmazásmód szóban és írásban egyaránt.
4. Zenehallgatás	A különböző zenetörténeti korszakokra jellemző hangzásvilág ismerete, ezek térben és időben való elhelyezése, a stílus megnevezése. Zeneművek felismerése egy-egy jellegzetes részletük alapján, az alkotás szerzőjének, címének, műfajának felismerése és megnevezése a megadott műjegyzék alapján.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások	A tananyagban megjelenő klasszikus és egyházzenei szaknyelvi fordulatok, műszavak, kottagrafikai jelek, notációs elemek ismerete, pontos használata, ezek jelentésének pontos meghatározása szójegyzék alapján.

2. Zenetörténeti és egyházzene-irodalmi ismeretek	A zenetörténet periódusainak, legfontosabb történéseinek, ismerete. A legfontosabb zeneszerzők élettörténetének és munkásságának bemutatása. Egy-egy alkotó, mű jelentőségének átfogó szemlélete, a művek kortársakra és az utókorra gyakorolt hatása. Zeneművek bemutatása zenetörténeti összefüggésükben. Az egyházzene történetének legfontosabb eseményeinek, történéseinek, azok liturgiai vonatkozásainak, az énekes és kisebb részben hangszeres egyházi zene adott korszakokra jellemző műfajainak, azok formai sajátosságainak ismerete. A régebbi kottairások ismerete. A művek helyes beillesztése a liturgikus keretekbe.
3. Műelemzés	Hallás, illetve kottakép alapján zeneművek részleteinek elemzése, az azokban foglalt műfaji és egyéb stílusjegyek felismerése, a zenei összefüggésekre való rámutatás, a felmerülő zenetörténeti hasonlóságokra példák sorolása. A műelemzéshez szükséges szempontok és technikák ismerete és gyakorlati alkalmazása. Egyházi művek szóbeli elemzése esetén művek (vagy részleteik) élő megszólaltatása. Az elemzés során az egyházzenei szakkifejezések alkalmazása. A szaknyelv ismeretéről tanúskodó, szabatos fogalmazás szóban és írásban egyaránt.
4. Zenehallgatás	A különböző zenetörténeti korszakokra jellemző hangzásvilág ismerete, ezek térben és időben való elhelyezése, a stílus megnevezése. Zeneművek felismerése egy-egy jellegzetes részletük alapján, az alkotás szerzőjének, címének, műfajának felismerése és megnevezése a megadott műjegyzék alapján. Egyházzenei műveknél azok liturgikus helyének, vallásos alkalmazási lehetőségének felismerése.

GYAKORLATOSSZÍNÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A gyakorlatosszínész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A gyakorlatosszínész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményeiben hangsúlyosan szerepelnek az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismeretek, készségek és képességek.

A gyakorlatosszínész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megfelelően tájékozott-e a színjátszás, a színházművészet történetére, szerkezetére, elemzésére, alkotási módszertanára vonatkozó elméleti, valamint alkotói tevékenységére vonatkozó gyakorlati ismeretek területein,
- rendelkezik-e a színpadi alkotó tevékenységhez szükséges attitűddel,
- birtokában van-e a színházművészet, a drámai irodalom főbb korszakaira, jelentős alkotásaira, valamint azok elemzésére, feldolgozására vonatkozó alapismereteknek,
- alkalmazni tudja-e a vers- és szövegelemzési ismereteit előadói tevékenységének kialakításakor,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 31. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- rendelkezik-e a színészi tevékenységhez szükséges technikai alapismeretekkel, előadói beszédképességgel,
- alkalmazni tudja-e beszédtechnikai ismereteit a különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek érzelmi, gondolati tartalmainak előadásakor,
- képes-e a szöveg elemzésére, értelmezésére vonatkozó ismeretei felhasználásával értelmi, érzelmi mozzanatok kifejező érzékeltetésére a szöveg felolvasásakor,
- képes-e színészi tevékenységét próbafolyamat során létrejött előadás szerkezetén belül kialakítani és megvalósítani.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e szakmai továbbképzéshez, a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges alapokkal,
- elsajátította-e a színészi alkotó tevékenység személyes feltételrendszerének, valamint a szöveg- és szerepelemzés technikáinak alapismereteit,
- képes-e a különböző elméleti és gyakorlati ismeretek szintetizáló alkalmazására.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- előadói képességek,
- kreativitás, ötletgazdagság,
- figyelem-összpontosítás,
- emlékezőképesség, ismeretmegőrzés.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Színészmesterség gyakorlata	Ismeretlen szöveg gondolati és érzelmi mozzanatait kifejező felolvasása. Párbeszédes jelenet elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanatainak ismertetése, felolvasása, előadása. Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek, felolvasása, előadása. Drámarészletek elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanataik ismertetése. Az elemzett szöveg részleteinek bemutatása a gondolati mozzanatokot kifejező, tagolt felolvasással, előadással.
2. Vers- és prózamondás gyakorlata	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai művek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati, ritmikai és verstani mozzanatokot kifejező, tagolt felolvasással. Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati, ritmikai és verstani mozzanatokot kifejező, tagolt felolvasással. Prózai szövegek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati és ritmikai mozzanatokot kifejező, tagolt felolvasással. A magyar irodalmi köznyelv alapvető törvényeinek alkalmazása. A hangsúlyozás szabályainak ismerete és alkalmazása. Párbeszédes szerkezetű szövegek elemzése és előadása.
3. Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	A helyes légzési technika ismerete és alkalmazása. A beszédváltások tudatos alkalmazása. Középhang megfelelő használata. Helyes artikulációjú, folyamatos szövegmondás.

4. Színház-, film-, drámaelmélet és történet	Irodalmi, poétikai és dramaturgiai alapismeretek. Szöveg- és műelemzési ismeretek. Jelentős művelődés- és művészettörténeti korszakok jellemzői. A színházművészet elméletének alapismeretei. Egyetemes színháztörténet. Magyar színháztörténet. Egyetemes drámatörténet. Magyar drámatörténet.
5. Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata	Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása.
6. Színpadi mozgás gyakorlata	Színpadi mozgástréning, koordinációs gyakorlatok bemutatása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Színészmesterség gyakorlata	Ismeretlen szöveg gondolati és érzelmi mozzanatait kifejező felolvasása, előadása. Párbeszédes jelenet elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanatainak ismertetése. Az elemzett szöveg részleteinek bemutatása a gondolati mozzanatokot kifejező előadással. Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök alkotása, rögtönzése. Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök alkotása, rögtönzése. Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása. Drámarészletek elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanataik ismertetése. Az elemzett szöveg részleteinek bemutatása a gondolati mozzanatokot, valamint a stilisztikai sajátosságokat kifejező előadással.
2. Vers- és prózamondás gyakorlata	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai művek elemzése és előadása. Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása. Párbeszédes szerkezetű szövegek elemzése és előadása. Próza szövegek elemzése és előadása. A magyar irodalmi köznyelv alapvető törvényeinek alkalmazása. <u>A hangsúlyozás szabályainak ismerete és alkalmazása.</u>
3. Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	A helyes légzési technika ismerete és alkalmazása. A hangadás gyakorlatainak bemutatása, alkalmazása. A beszédváltások tudatos alkalmazása. Középhang megfelelő használata. Helyes artikulációjú, folyamatos szövegmondás.
4. Színház-, film-, drámaelmélet és történet	Irodalmi, poétikai és dramaturgiai alapismeretek. Szöveg- és műelemzési ismeretek. Jelentős művelődés- és művészettörténeti korszakok jellemzői. Jelmez-, viselet- és divattörténeti alapismeretek. A színházművészet elméletének, esztétikájának alapismeretei. Egyetemes színháztörténet. Magyar színháztörténet. Egyetemes drámatörténet. Magyar drámatörténet.
5. Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata	Légzéstechnikai alapismeretek. Skálagyakorlatok bemutatása. Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása. Sanzonok, táncdalok, duettek előadása.
6. Színpadi mozgás gyakorlata	Színpadi mozgástréning, koordinációs gyakorlatok bemutatása.

JAZZ-ZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI
ÉRETTSÉGI VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A jazz-zenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A jazz-zenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a zenei műveltség részét képező egyetemes és jazztörténeti alapismeretekkel,
- tájékozott-e az alapvető klasszikus zenetörténeti korszakokról, stílusokról, műfajokról,
- képes-e hallás, illetve kottakép alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni,
- ismeri-e a jazztörténet főbb korszakait és a rájuk jellemző stílusjegyeket, műfaji sajátosságokat,
- elsajátította-e az alapvető zenei szakkifejezéseket, jeleket,
- tud-e jelentős zeneszerzőket, előadókat, műveket társítani a zeneművészeti korszakokhoz.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges egyetemes és jazztörténeti alapokkal,
- tájékozódik-e az egyetemes zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban,
- ismeri-e részletekbe menően a jazztörténet korszakait, ikonikus előadóit, komponistáit és a rájuk jellemző stílusjegyeket, műfaji sajátosságokat,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni és kielemezni,
- elsajátította-e a játékhoz, illetve a műelemzésekhez szükséges tudásanyagot, zenei szakkifejezéseket, jeleket, szakzsargont,
- fel tudja-e használni a legjelentősebb zeneszerzők életműveinek ismeretét.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- kottaolvasási készség,
- emlékezőképesség,
- áttekintőképesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei műszavak, jelek, kifejezések értelmezése	A klasszikus és a jazz zene kottaképének, jelrendszerének, szakkifejezéseinek ismerete, alkalmazása.
2. Zenefelismerés	Hallás, illetve kottakép alapján korszakos jelentőségű zeneművek, standardok felismerése, az azokban foglalt műfaji és egyéb jellemző stílusjegyek meghatározása.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 32. Hatályos: 2020. II. 15-től.

3. Egyetemes zenetörténeti korszakok	Az egyetemes zenetörténet nagy korszakainak alapszintű ismerete, bemutatása, azok műfaji sajátosságai. Az adott korszakokhoz tartozó legjelentősebb zeneszerzők, művek társítása.
4. Jazztörténeti korszakok	A jazztörténet nagy korszakainak alapszintű ismerete, azok műfaji sajátosságai. Az adott korszakhoz tartozó legjelentősebb komponisták, zenekarok, illetve azok meghatározó kompozícióinak társítása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei műszavak, jelek, kifejezések értelmezése	A klasszikus és a jazz zene kottaképének, jelrendszerének, szakkifejezéseinek ismerete, valamint ezek készségszintű alkalmazása.
2. Műelemzés, transzkripcióelemzés	Hallás és kottakép alapján zeneművek, transzkripciók részleteinek kielemezése, az azokban foglalt műfaji és egyéb stílusjegyek felismerése és meghatározása. A zenei összefüggések ismerete. Zenetörténeti hasonlóságokra példákat felhozni.
3. Egyetemes zenetörténeti korszakok	Az egyetemes zenetörténet korszakainak részletes ismerete, bemutatása, azok műfaji, történelmi sajátosságai. Az adott korszakokhoz tartozó jelentős zeneszerzők és kompozíciók ismerete.
4. Jazztörténeti korszakok	A jazztörténet nagy korszakai részletes ismerete, azok műfaji, történelmi sajátosságai. Az adott korszakhoz tartozó jelentős komponisták, zenekarok és azok meghatározó kompozícióinak ismerete.
5. Komponisták, zenekarok, előadók munkássága	Az egyetemes és a jazztörténet legjelentősebb zeneszerzői, zenekarai, előadói munkásságuk, pályájuk legfontosabb állomásai.

KLASSZIKUSZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A klasszikuszenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A klasszikuszenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a zenei műveltség részét képező alapvető zenetörténeti ismereteket,
- birtokában van-e azoknak az ismereteknek, melyek segítségével a zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban a szakmai követelmények által meghatározott szinten tájékozódni tud,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részlete alapján korban, stílusban elhelyezni, műfajilag meghatározni,
- képes-e felvétel alapján zeneműrészletet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni,
- rendelkezik-e a műelemzéshez szükséges alapvető szempontokkal és ismeretekkel,
- fel tudja-e használni a megszerzett ismereteket saját hangszeres repertoárjának egy szélesebb zenei kontextusba helyezésére.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 33. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- elsajátította-e a zenei műveltség részét képező általános zenetörténeti alapismereteket,
- birtokában van-e azoknak az ismereteknek, amelyek segítségével a zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban megbízhatóan tájékozódni tud,
- tudja-e az elsajátított ismereteit a tanulmányi szintjétől elvárható módon a közismereti és zenei tantárgyak tanulása során szerzett ismereteivel összekapcsolni,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni,
- rendelkezik-e a műelemzéshez szükséges szempontokkal és technikákkal,
- fel tudja-e használni a megszerzett ismereteket saját hangszeres repertoárjának egy szélesebb zenei és művészeti kontextusba helyezésére.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat,
- beszédképesség),
- zenefelismerés képessége,
- emlékezőképesség.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások	A szaknyelvi fordulatok, műszavak, kottagrafikai jelek ismerete, pontos használata, ezek jelentésének pontos meghatározása, szójegyzék alapján.
2. Zenetörténeti ismeretek	Alapvető tájékozottság a zenetörténeti korszakokban, műfajokban. Az adott korszakokhoz tartozó legjelentősebb zeneszerzők életének, életműveinek ismerete.
3. Műelemzés	Hallás, illetve kottakép alapján zeneművek részleteinek kielemezése, az azokban foglalt műfaji és egyéb stílusjegyek felismerése. A műelemzéshez szükséges alapvető szempontok és technikák ismerete és gyakorlati alkalmazása. A szaknyelv alapvető ismeretéről tanúszkodó fogalmazásmód szóban és írásban egyaránt.
4. Zenehallgatás	A különböző zenetörténeti korszakokra jellemző hangzásvilág felismerése, ezek térben és időben való behatárolása, stílus megnevezése. Zeneművek egy-egy jellegzetes részletük alapján való felismerése, az alkotás szerzőjének, címének, műfajának megnevezése műjegyzék alapján.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások	A szaknyelvi fordulatok, műszavak, kottagrafikai jelek ismerete, pontos használata, ezek jelentésének pontos meghatározása szójegyzék alapján.
2. Zenetörténeti ismeretek	A zenetörténet kerettantervben meghatározott periódusainak, legfontosabb történéseinek, eseményeinek ismerete. A legfontosabb zeneszerzők élettörténetének és munkásságának bemutatása. Egy-egy alkotó, mű jelentőségének, hatásának átfogó szemlélete a kortársakra, az utókorra. Zeneművek összefüggésükben történő bemutatása.

3. Műelemzés	Hallás, illetve kottakép alapján zeneművek részleteinek kielemezése, az azokban foglalt műfaji és egyéb stílusjegyek felismerése, a zenei összefüggésekre való rámutatás. A felmerülő zenetörténeti hasonlóságokra példák hozatala. A műelemzéshez szükséges szempontok és technikák ismerete és gyakorlati alkalmazása. A szaknyelv beható ismeretéről tanúskodó, szabatos fogalmazásmód szóban és írásban egyaránt.
4. Zenehallgatás	A különböző zenetörténeti korszakokra jellemző hangzásvilág felismerése, ezek térben és időben való behatárolása, stílus megnevezése. Zeneművek egy-egy jellegzetes részletük alapján való felismerése, az alkotás szerzőjének, címének, műfajának megnevezése műjegyzék alapján.

NÉPZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A népzeneész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A népzeneész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a zenei műveltség részét képező általános és népzene-történeti, népzeneelméleti alapismeretekkel,
- birtokában van-e azoknak az ismereteknek, amelyek segítségével a zenetörténeti korszakokban, a különböző klasszikus és népzenei stílusokban, műfajokban tájékozódni tud,
- képes-e hangfelvétel alapján zenei részletet felismerni, azt korban, stílusban elhelyezni, műfaját meghatározni,
- fel tudja-e használni főtárgyi ismereteit egy szélesebb művészeti kontextusban.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a szakterületéhez szükséges szókinccsel és azt választékosan tudja-e alkalmazni szóban és írásban egyaránt.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- szakmai nyelv- és szóhasználat,
- beszédképesség, előadói készség,
- emlékezőképesség, zenei memória.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenetörténeti ismeretek	Az egyetemes zenetörténet nagy korszakai. Az adott korszakhoz tartozó legjelentősebb szerzők, zeneművek.
2. Népzene-történeti ismeretek	A népzene-kutatás történetének fontosabb állomásai, a legjelentősebb népzene-kutatók munkássága.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 34. Hatályos: 2020. II. 15-től.

3. Népzeneelméleti ismeretek	A magyar népzene fontosabb stílusrétegei. A népzenei dialektusok. A magyar népzene rendszerezésének módszerei.
4. Néprajzi ismeretek	Néprajzi alapfogalmak, a magyar nép táji-történeti tagolódása. A jelentősebb magyar népi hangszerek és csoportosításuk. Az emberi élet fordulóihoz, jeles napokhoz, gazdasági élethez kapcsolódó szokások. A legismertebb népviseletek.
5. Zenefelismerés	A zeneirodalom jelentős alkotásainak felismerése egy jellemző részlet alapján. A zenemű szerzőjének, címének, műfajának megnevezése a megadott műjegyzék alapján. Autentikus népzenei hangfelvétel alapján a dialektusterület, stílus, hangszer összeállítás felismerése, megnevezése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenetörténeti ismeretek	Az egyetemes zenetörténet nagy korszakai, történelmi sajátosságai, jellegzetes műfajai. Az adott korszakhoz tartozó jelentős szerzők, zeneművek.
2. Népzene-történeti ismeretek	A népzene-kutatás történeti korszakai, rendezéstörténete, jelentős népzene-kutatók munkássága.
3. Népzeneelméleti ismeretek	A magyar népzene fontosabb stílusrétegei. A népzenei dialektusok. A magyar népzene rendszerezésének módszerei. A vokális zene műfajai.
4. Néprajzi ismeretek	Néprajzi alapfogalmak, a magyar nép táji-történeti tagolódása. A jelentősebb magyar népi hangszerek és csoportosításuk. Az emberi élet fordulóihoz, jeles napokhoz, gazdasági élethez kapcsolódó szokások. A zenei szempontból is jelentős kistájak népviselete. A magyar néptánc történeti és stílusrétegei.
5. Zenefelismerés	A zeneirodalom jelentős alkotásainak felismerése egy jellemző részlet alapján. A zenemű szerzőjének, címének, műfajának megnevezése a megadott műjegyzék alapján. Autentikus népzenei hangfelvétel alapján a dialektusterület, stílusréteg, tájegységi besorolás, műfaj, hangszer összeállítás felismerése, megnevezése.

SZÓRAKOZTATÓZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A szórakoztatózenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A szórakoztatózenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga követelményei részét képezik a zenetörténet, zeneelmélet, szolfézs tantárgyak ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek.

A szórakoztatózenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja középszinten annak megállapítása, hogy a vizsgázó

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 35. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- megfelelően tájékozott-e a zenetörténeti korokban,
- rendelkezik-e a szakiránynak megfelelő zenetörténeti-zeneelméleti alapműveltséggel,
- alkalmazni tudja-e zenetörténeti ismereteit a zeneművek felismerése során,
- tájékozódik-e az általános zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni és kielemezni,
- rendelkezik-e megfelelő mértékben megbízható zenei hallással,
- képes-e az elsajátított ismereteket alkalmazni.

A középszinten felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- áttekintő- és emlékezőképesség,
- zenei hallás.

A szórakoztatózenész-ismeretek szakmai érettségi vizsgára jellemző az átfogó zenetörténeti-zeneelméleti alapismeretek követelményeinek mérése a vizsga szintjének megfelelő szinten.

A szórakoztatózenész-ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja emelt szinten annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a szakiránynak megfelelő zenetörténeti-zeneelméleti alapműveltséggel,
- tájékozódik-e az általános zenetörténeti korszakokban, a különböző stílusokban, műfajokban,
- képes-e felvétel alapján zeneművet egy-egy jellegzetes részletéről felismerni és kielemezni,
- rendelkezik-e megfelelő mértékben kiművelt és megbízható zenei hallással,
- képes-e az elsajátított ismereteket alkalmazni.

Az emelt szinten felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- megbízható és kiművelt zenei hallás, illetve emlékezőképesség,
- kottaírási és olvasási készség,
- figyelem, összpontosítás, pontosság, önállóság,
- kommunikációra való hajlam és rugalmasság.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenetörténeti ismeretek	A legjelentősebb zeneszerzők munkássága. A zenetörténeti korszakokban stílusok és műfajok. Zenei hallás és emlékezőképesség.
2. Műelemzés, zeneelmélet-szolfézs	A zenetörténeti korszakok műveinek, stílusainak és műfajainak felismerése, műfaji sajátosságainak, jellegzetességeinek ismerete. Alapvető zeneelméleti jelölések, kifejezések, összefüggések ismerete.
3. Zenehallgatás	Zenemű, szerző, zenetörténeti kor és műfaj felismerése a zenemű egy-egy részletének meghallgatása alapján.
4. Könnyűzene és jazztörténet csak rock-pop, tánczene műfajban	A legjelentősebb zeneszerzők, előadóművészek munkásságának és jelentősebb műveinek ismerete.
5. Népzene történet csak népi-cigányzene, szalonzene műfajban	A zenetörténeti korszakokban, stílusokban és műfajokban való tájékozódás, azok sajátosságainak, jellegzetességeinek ismerete.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Zenetörténeti ismeretek	A legjelentősebb zeneszerzők, előadóművészek, munkásságuk, illetve műveik. A zenetörténeti korszakokban stílusok és műfajok. Kíművelt zenei hallás és emlékezőképesség.
2. Műelemzés, zeneelmélet-szolfézs	A zenei jelenségek, zeneelméleti összefüggések, szakkifejezések, előadási jelek és utasítások. A zenetörténeti korszakok, stílusok és műfajok felismerése, műfaji sajátosságainak, jellegzetességeinek ismerete.
3. Zenehallgatás	Zenemű, szerző, zenetörténeti kor és műfaj felismerése a zenemű egy-egy részletének meghallgatása alapján.
4. Könnyűzene történet csak rock- pop, tánczene műfajban	A legjelentősebb zeneszerzők, előadóművészek ismerete, azok munkássága és jelentősebb művei.
5. Népzene történet csak népi-cigányzene, szalonzene műfajban	A zenetörténeti korszakokban, stílusokban és műfajokban való tájékozódás, azok műfaji sajátosságainak, jellegzetességeinek ismerete.
6. Jazz történet	A legjelentősebb zeneszerzők, előadóművészek, azok munkássága és jelentősebb művei.

TÁNCOS ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A táncos ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja

A táncos ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei részét képezik az ágazati szakképzési kerettantervekről szóló miniszteri rendelet által előírt ismereteknek, készségeknek és képességeknek.

A táncos ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgára jellemző, hogy a vizsgázóktól az alapvető tánc történeti ismereteket, egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, képességeit kérje számon.

A táncos ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a tánc történeti gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapvető ismeretekkel,
- birtokában van-e az alapvető tánc történeti korszakok irányzatait és fordulópontjait meghatározó tényeknek,
- birtokában van-e a tánc történet fejlődését alapjaiban meghatározó személyek életének, munkásságának tényeivel,
- tudja-e használni a tánc történeti fogalmakat, a szaknyelvet,
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni,
- képes-e a tánc történeti forrásokat - akár eredeti források, akár a múlttól szóló feldolgozások - vizsgálni és belőlük következtetéseket levonni,
- fel tudja-e használni tánc történeti ismeretét arra, hogy azt a társ művészetekkel és általános műveltségével összekapcsolja.

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 36. Hatályos: 2020. II. 15-től.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti (tánc-történeti) gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapokkal,
- birtokában van-e a tánc-történet fejlődését meghatározó személyek életének, munkásságának tényeivel,
- képes-e a tánc-történeti forrásokat - legyenek akár eredeti források, akár a múlttól szóló feldolgozások - vizsgálni és elemezni, a múlt emberének táncéletét reálisan elképzelni,
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni,
- képes-e tánc-történeti ízlését a megszerzett tánc-történeti ismeretekkel nyitottá tenni,
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, melyekkel a tánc-történeti ismereteit történeti alapismeretibe ágyazva, valamint művészettörténeti ismereteivel összekapcsolva át tudja tekinteni,
- fel tudja-e használni tánc-történeti ismereteit arra, hogy a jelenkor táncéletét és annak jelenségeit értelmezze,
- fel tudja-e használni tánc-történeti ismereteit arra, hogy azt a társ-művészetekkel összekapcsolja,
- képes-e a tánc-történeti ismeretekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű tánc-történeti értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

A táncos ismeretek ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgán

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és tánc-történeti ismeretek, amelyek a jelen kor táncéletének megértéséhez, rendszerezéséhez szükségesek,
- nagy figyelmet kapnak a tánc-történeti folyamatok, korszakok, alkotók egymásra hatása, illetve azok a készségek és ismeretek, amelyek az egyes tánc-történeti korszakok komplex, életszerű bemutatásához szükségesek és kialakítják a tánc-történeti rálátást,
- nagy figyelmet kapnak azok a társadalmi változások, amelyek generálták a táncélet, tánc-művészet fejlődését,
- fontos szerep jut a politika- és eseménytörténet mellett a társadalom-, a gazdaság- és a művelődéstörténetnek.

A fent felsoroltak tudásmérése során középszinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készségekkel, kompetenciákkal:

- tánc-történeti források használata és értékelése,
- szaknyelv alkalmazása,
- tánc-történeti tájékozódás térben és időben,
- tánc-történeti eseményeket alakító tényezők feltárása.

A felsoroltakon túl emelt szinten szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi szakmai készséggel, kompetenciával:

- tánc-történeti események és jelenségek problémaközpontú bemutatása.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. A prehistorikus kor tánc-története	A matriarchális és a patriarchális társadalmi formák jellemzése, kapcsolata a táncsal. Közösségi táncok, mulatsági táncok és rituális táncok.

2. A klasszikus kor tánc története	Egy európai ókori civilizáció táncéletének bemutatása. Egy Európán kívüli ókori civilizáció táncéletének bemutatása.
3. A reneszánsz és a barokk táncélete, előzmények a középkorban	Az egyház szerepének bemutatása a kora középkor táncéletében. A középkor legfontosabb táncseményei. A lovagi kultúra jellemzői, legfontosabb társasági táncai. A reneszánsz életszemlélet hatása a táncművészetre. A reneszánsz korban kialakuló új táncformák, táncsemények. A reneszánsz táncmesterek A reneszánsz hatása a kor magyar táncéletére. Az udvari balett műfajának megjelenése. XIV. Lajos szerepe a táncművészetben. A táncművészet intézményesülése Franciaországban, az akadémikus balett. A rokokó hatása a balettművészetre. A 18. századi magyar táncélet a kastélyszínházakban.
4. A felvilágosodás korának táncélete	A felvilágosodás hatása a táncművészetre. A cselekményes balett megjelenése a táncművészetben. Noverre és munkássága. Noverre művészi ideológiájának legmeghatározóbb követői.
5. A romantika táncélete	A romantika, mint stílusalkotó korszak. A romantikus balett legfontosabb újításai, előadói, művei, alkotói. Az átmeneti korszak. A klasszikus balett virágzása Oroszországban. A reformkor magyarországi táncos generációi, meghatározó táncművészei, művei.
6. A 20. század első felének táncélete	Gyagilev és az Orosz Balett. A szabadtañc és mozdulatművészet kialakulása az USA-ban és Európában. Balanchine és a neoklasszikus balett kezdete. Az Operaház története 1950-ig. A „Gyöngyösbokréta” mozgalom. A hivatásos néptáncgyűttesek megjelenése Magyarországon.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. A prehistorikus kor tánc története	Mágia és rítus. A tánc keletkezése.
2. A klasszikus kor tánc története	A görög és római ókori civilizáció táncéletének bemutatása. Az Európán kívüli ókori civilizációk táncéletének bemutatása.
3. A reneszánsz és a barokk táncélete, előzmények a középkorban	Az egyház befolyásának bemutatása a kora középkor táncéletére. A középkor legfontosabb táncseményei. A lovagi kultúra hatásának bemutatása a középkori táncéletre. A tánc funkciójának változása a reneszánsz filozófia hatására. A reneszánsz táncok fejlődése az uralkodók és táncmesterek együttműködésének hatására. A reneszánsz táncmesterek táncfejlesztő munkássága. A reneszánsz hatása a kor magyar táncéletére és új táncaira. Az udvari balett műfajának előzményei és újításai. XIV. Lajos udvarának szerepe a színpadi táncművészet fejlődésében. A táncművészet intézményesülése Franciaországban. Az akadémikus balett rögzítése. A rokokó táncművészetének újításai. A 18. századi magyar táncélet, a magyar balett előzményei.
4. A felvilágosodás korának táncélete	A felvilágosodás hatása a táncművészet megújulásában. A cselekményes balett jelentősége a táncművészetben. Noverre művészi ideológiájának legmeghatározóbb követői.

5. A romantika táncélete	A romantikus balett kialakulásának előzményei. A romantika, mint stílusteremtő táncművészeti korszak. A romantikus balett legfontosabb újításai, előadói, művei, alkotói. A balett klasszicizálódásának folyamata Oroszországban. Az orosz klasszika táncművészetének bemutatása. A polgári színjátszás szerepe a magyar táncművészet kialakulásában. A reformkor magyarországi táncos generációi, táncársaságai, művei, intézményei, balerinái.
6. A 20. század első felének táncélete	Gyagilev és az Orosz Balett művészeinek bemutatása és tánc történeti hagyatéka. Balanchine munkássága és a neoklasszikus balett jellemzése. A szabadtánc és mozdulatművészet kialakulásának folyamata az USA-ban és Európában. Az Operaház megnyitásának körülményei. Az Operaház fejlődése az 1950-es évekig. Az első vidéki balett együttes létrejötte. A néptánc megjelenése a balett színpadon. A „Gyöngyösbokréta” mozgalom és az idegenforgalom. A „Gyöngyösbokréta” mozgalom indológiája. A hivatásos néptáncgyüttesek megjelenésének ideológiai, történelmi és társadalmi körülményei Magyarországon. Az amatőr néptáncmozgalom létrejötte a 20. század közepéig.

ARTISTA ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI
VIZSGA
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI¹

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

Az artista ismeretek ágazaton belüli specializáció érettségi vizsga célja

Az artista ismeretek ágazaton belüli specializáció érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e az artista tevékenységhez szükséges előadói készségekkel, technikai és erőnléti adottságok szinten tartásához szükséges és ismeretekkel, koncentráció és kontrolláló képességekkel,
- elsajátította-e az artista hivatás gyakorlásához szükséges társművészetek köréből a tánc- és pantomimművészet jelzésrendszerét,
- birtokában van-e az artista hivatás alapvető szakmai kifejezéseinek és azok megfelelő használatának képességével,
- elsajátította-e a választott szakiránynak megfelelő mozgásformák gyakorlatait.

Emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga további célja annak mérése, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e az artista hivatás gyakorlásához szükséges társművészetek köréből a színjátszás, színpadi mozgás, dramaturgia jelzésrendszerét,
- rendelkezik-e az artista tevékenység szükséges előadói készségekkel, technikai és erőnléti adottságok fejlesztéséhez szükséges és ismeretekkel, koncentráció és kontrolláló képességekkel,
- rendelkezik-e az artista hivatás szakmai kifejezéseinek széleskörű ismeretével és azok idegen nyelven történő használatának képességével,
- elsajátította-e az artista hivatás gyakorlásához szükséges zenei ismereteket, zeneelméleti alapismereteket, egyszerűbb zenei akkordok felépítését és jelölését, általános zenei jelölések, rövidítések, kifejezések, zenei ritmusok megfelelő alkalmazását,

¹ Megállapította: 18/2018. (II. 14.) Korm. rendelet 2. §, 2. melléklet 37. Hatályos: 2020. II. 15-től.

- képes-e a kreatív önfejlesztésre, új ötletek megvalósítására,
- rendelkezik-e az önálló produkcióalkotáshoz és megvalósításhoz szükséges ismeretekkel.

A fent felsoroltak tudásmérése során szükséges meggyőződni arról, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi képességekkel, kompetenciákkal:

- kockázatvállalás,
- kapcsolatteremtő készség,
- fejlődőképesség, önfejlesztés,
- önfegyelem,
- kreativitás, ötletgazdagság,
- idegennyelvi kompetencia.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Cirkuszi elemek mozgásanyaga	Mozgáselemek szakkifejezései. Akrobata, légtornász, egyensúlyozó, zsonglőr, bohóc mozgásanyag.
2. Társzművészetek ismeretanyaga	Tánc, pantomim szakkifejezések. Tánc, pantomim gyakorlatanyaga.
3. Szakmatörténet	A cirkusz előzményei, kialakulásának története. A hagyományos cirkusz korszakai. Nemzetközi és magyar cirkusztörténet. A modern cirkusz korszakai. Új cirkusz, cirkuszsínház.
4. Cirkuszelmélet	Szakmai irányzatok. Cirkuszi produkciók szerepkörei.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Cirkuszi elemek mozgásanyaga	Mozgáselemek szakkifejezései. Bemelegítő, rávezető, fizikai képességfejlesztő mozgásanyag. Akrobata, légtornász, egyensúlyozó, zsonglőr, bohóc mozgásanyag.
2. Társzművészetek ismeretanyaga	Tánc, zene, színművészet, pantomim szakkifejezések. Tánc, pantomim, színpadi mozgás gyakorlatanyaga. Testtudat kialakítását célzó technikák. Dramaturgiai alapismeretek.
3. Szakmatörténet	A cirkusz előzményei, kialakulásának története. A hagyományos cirkusz korszakai. Nemzetközi és magyar cirkusztörténet. A modern cirkusz korszakai. Új cirkusz, cirkuszsínház, fizikai színház. Neves magyar és külföldi cirkuszosok, cirkusz dinasztíák. Szakágak története.
4. Zeneelmélet	Zeneelméleti alapismeretek. Zenei dramaturgia.
5. Cirkuszelmélet	Szakmai irányzatok. Cirkuszi produkciók szerepkörei. Hagyományos és modern cirkuszműsor szerkezete. Társ- és összművészeti bemutatókban, filmben, tv-ben alkalmazott artistaművészet.

3. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez¹

1 Megállapította: 165/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 5. §, 1. melléklet. Hatályos: 2022. V. 1-től.

1. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1.1. KÖTELEZŐ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1.1.1. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.1.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.1.1.1. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, - elemzési és -értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a Kárpát-medencei és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) hogyan tudja alkalmazni nyelvi, nyelvhasználati, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a múlt és a jelenkor nyelvi, kulturális jelenségeinek megértésében;

b) hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban, a szükséges és lehetséges tartalmakkal, szerkezetben és stílusban;

c) tud-e önállóan reagálni különböző korszakok különböző műfajú szépirodalmi, köznap, tudományos szövegeinek gondolataira, állításaira, következtetéseire;

d) képes-e élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék, érzelmek árnyalt bemutatására, értelmezésére;

e) képes-e felelős munkavállalóként és állampolgárként hétköznapi szövegek megértésével, a munkához, az állampolgári léthez szükséges szövegek létrehozásával élni a szövegek adta lehetőségekkel;

f) teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai;

g) tud-e logikusan érvelni, következtetéseit, gondolatait világos nyelvi formában előadni, véleményt alkotni;

h) képes-e különböző alkotói magatartások, kifejezésmódok megkülönböztetésére, összevetésére, különböző szövegek elemzésére, összehasonlítására, értelmezésére, értékelésére;

i) felismeri-e egy-egy korszak kifejezésmódjának, művészetének találkozási pontjait;

j) tud-e irodalmi és nem irodalmi szövegek, kérdésselvetések és válaszok sokféleségében tematikusan és kronológiailag tájékozódni.

A középszintű vizsga a köznap kommunikációban, a magyar nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember kommunikációs képességeit, nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja, így a vizsga a vizsgázóktól a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az értés, értelmezés, magyarázat, véleményalkotás, reflektálás képességének bizonyítását várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vizsga a vizsgázóktól a középszintű követelményeket meghaladó, bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítéletalkotási képességeket várja el, az olvasottság, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések tágabb körét kéri számon.

1.1.1.2. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.1.2.1. Középszintű vizsga

1.1.1.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértési-nyelvi feladatsor és irodalmi feladatlap	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy témakifejtő esszé írása	Egy magyar nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	40+20 pont	40 pont	15 pont	25 pont
7	Helyesírás: -8 pont Íráskép: -2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 10 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.1.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.1.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi- irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy magyar nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	40+20 pont	15 pont	25 pont
6	Helyesírás: -8 pont Íráskép: -2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 10 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.2. NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.2.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.2.1.1. A nemzetiségi nyelv és irodalom érettségi vizsga célja

A nemzetiségi nyelv és irodalom érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) rendelkezik-e az anyanyelvi műveltség tartalmi és magatartásbeli elemeivel;
- b) elsajátította-e megfelelő szinten a nyelvhasználati képességeket a beszédértésben, a beszédben, a szövegértés és a szövegalkotás tevékenységében;
- c) hogyan tudja alkalmazni nyelvi, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a nyelvi és kulturális jelenségek megítélésében;
- d) ismeri-e az adott nyelvhez kapcsolódó kultúrát, illetve nemzetisége kultúráját, nyelvi sajátosságait, valamint a kisebbségeket érintő aktuális kérdéseket Magyarországon és Európában;
- e) tudja-e gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban;
- f) elsajátította-e a közlés szándékához, céljához, tartalmához, helyzetéhez való stiláris alkalmazkodás képességét;
- g) elsajátította-e a szövegalkotás tartalmi és formai követelményeit;
- h) tájékozott-e az adott anyanemzet és magyarországi nemzetisége irodalmában;
- i) képes-e az irodalmi és nem irodalmi szövegek sokféleségében és kérdésfeltevéseiben eligazodni;
- j) érvényre jut-e önálló gondolkodása, problémaérzékenysége, lényegkiemelő és rendszerező képessége, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai;
- k) tud-e logikusan érvelni, következtetni, döntési szituációkban eligazodni;
- l) képes-e mondanivalóját világos nyelvi formában, szabatosan, árnyaltan kifejezni;
- m) ismeri-e a nyelv művelés kérdését és jelentőségét, tudatában van-e az anyanyelv közösség- és identitásformáló funkciójának.

1.1.2.1.1.1. Középszinten:

A középszintű érettségi vizsga a vizsgázóktól az emelt szintű követelményektől egyszerűbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat vár el, illetve a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések szűkebb körét kéri számon.

1.1.2.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga a nemzetiségi nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja.

Így a vizsga a vizsgázóktól a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás formáit, az elemzés, az értelmezés és az önálló ítéletalkotás képességének bizonyítását várja el.

Számon kéri továbbá az olvasottságot, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismereteket, a tények és összefüggések széles körű felismerését.

Vizsgálja továbbá, hogy a vizsgázó a szövegelemző tevékenységében felismeri-e a műalkotások belső világát, annak megjelenési formáját, a kronológiai és kifejezésbeli összefüggéseket.

Az emelt szint a magasabb nyelvi készségek mellett a nyelvhasználati képességek biztonságát feltételezi a nyelvi, irodalmi ismeretek befogadásában és interpretálásában.

1.1.2.2. HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.2.2.1. Középszintű vizsga

1.1.2.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy horvát nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
7	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.2.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.2.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi- irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy horvát nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
6	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.2.3. NÉMET NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.2.3.1. Középszintű vizsga

1.1.2.3.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy német nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
7	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.2.3.2. Emelt szintű vizsga

1.1.2.3.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy német nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
6	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.2.4. ROMÁN NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.2.4.1. Középszintű vizsga

1.1.2.4.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy román nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
7	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.2.4.2. Emelt szintű vizsga

1.1.2.4.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy román nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
6	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.2.5. SZERB NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.2.5.1. Középszintű vizsga

1.1.2.5.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy szerb nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
7	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.2.5.2. Emelt szintű vizsga

1.1.2.5.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi- irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy szerb nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
6	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.2.6. SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.2.6.1. Középszintű vizsga

1.1.2.6.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		15 perc	
3	90 perc	150 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy szlovák nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
6	50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
7	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
8	100 pont		50 pont	

1.1.2.6.2. Emelt szintű vizsga

1.1.2.6.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	

3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy szlovák nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
5	40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
6	Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
7	100 pont		50 pont	

1.1.3. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.3.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.3.1.1. A történelem érettségi vizsga célja

A történelem érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodás kialakulásához szükséges alapokkal;
- rendelkezik-e alapvető ismeretekkel a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország, az európai civilizáció, valamint az emberiség múltjáról;
- birtokában van-e a részletes követelményekben meghatározott alapvető történelmi tények ismeretének, elsajátította-e a közös kulturális kód leglényegesebb elemeit;
- tudja-e használni a történelmi szakszókincset és kulcsfogalmakat;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket, készségeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;
- képes-e a múlt és a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól és jelenségeiről árnyalt, megalapozott véleményt alkotni;
- képes-e a történelmi forrásokat – legyenek akár eredeti források, akár a múltról szóló feldolgozások – vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;
- fel tudja-e használni történeti ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;
- képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

1.1.3.1.1.1. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A vizsgázókról a középszintű követelményeket meghaladó szélesebb körű és mélyebb történelmi ismereteket, bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességet, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb ítéletalkotási készségeket vár el.

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodás kialakulásához szükséges alapokkal;
- rendelkezik-e alapvető ismeretekkel a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország, az európai civilizáció, valamint az emberiség múltjáról;
- birtokában van-e az alapvető történelmi tények ismeretének a részletes követelményekben meghatározottak szerint, elsajátította-e a közös kulturális kód leglényegesebb elemeit;
- tudja-e használni a történelmi szakszókincset és kulcsfogalmakat;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket, készségeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;

g) képes-e a múlt és a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól és jelenségeiről árnyalt, megalapozott véleményt alkotni;

h) képes-e a történelmi forrásokat – legyenek akár eredeti források, akár a múlttól szóló feldolgozások – vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;

i) fel tudja-e használni történelmi ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;

j) képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

1.1.3.2. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.3.2.1. Középszintű vizsga

1.1.3.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		15 perc
3	Feladatsor		Tételkifejtés
4	I. rész: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. rész: Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	
5	50 pont	50 pont	
6	100 pont		50 pont

1.1.3.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.3.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	240 perc		20 perc
3	100 perc	140 perc	
4	Feladatsor		Egy problémaközpontú tétel kifejtése
5	I. feladatlap: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. feladatlap: Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	
6	50 pont	50 pont	
7	100 pont		50 pont

1.1.4. MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.4.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.4.1.1. A matematika érettségi vizsga célja

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

a) tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel;

b) tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;

c) elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;

d) képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;

e) képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, és ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;

f) képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;

g) képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;

h) képes-e a függvénytáblázat, a zsebszámológép és különböző matematikai segédeszközök célszerű alkalmazására; a mindenkori tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

1.1.4.1.1.1. Emelt szinten:

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik-e a felsőfokú matematikai tanulmányokhoz szükséges alapokkal;

b) képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni;

c) milyen szintű kombinatív készséggel rendelkezik, mennyire kreatív a gondolkodása;

d) képes-e gondolatmenetében érthetően, világosan alkalmazni a matematikai modellalkotás következő lépéseit: probléma megfogalmazása, matematikai formába öntése, összefüggések keresése, az eredmények matematikai módszerekkel történő kiszámítása, igazolása, értelmezése.

Az ismeretek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik. A követelmények leírásában gyakran szereplő „szemléletes” jelző azt fejezi ki, hogy az adott fogalom matematikailag precíz ismerete nem követelmény. A matematika tanításában csak spirálisan lehet haladni, így több téma, pl. az analízis - a felkészülésre fordítható idő alatt - a középiskolai tanulmányok végére is csak szemléletes formában tanítható meg, és csak bizonyos alkalmazásokat tesz lehetővé.

1.1.4.2. MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.4.2.1. Középszintű vizsga

1.1.4.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		15 perc
3	45 perc	135 perc	
4	Feladatsor		Definíció, illetve tétel kimondása
5	I. rész	II. rész	Definíció közvetlen alkalmazása
6	30 pont	70 pont	Feladatmegoldás
7	100 pont		50 pont

1.1.4.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.4.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	240 perc		20 perc
3	Feladatsor		Egy téma összefüggő kifejtése megadott szempontok szerint
4	I. rész	II. rész	
5	51 pont	64 pont	
6	115 pont		35 pont

1.1.5. ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.5.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.5.1.1. Az idegen nyelv érettségi vizsga célja

Az idegen nyelv érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga a nyelvoktatás pragmatikus, kognitív és személyiségfejlesztő céljai közül csak a pragmatikus cél megvalósulását méri, vagyis azt, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a kommunikatív kompetencia meghatározott szintjével. Bár nagyon fontos, hogy a tanulók a tanítási folyamat során ismereteket szerezzenek a világról, a nyelvről és a célkultúrákról, ezeket az ismereteket az idegen nyelvi érettségi vizsga közvetlen módon nem méri. Ezek az ismeretek azonban megjelennek a vizsgafeladatokban használt autentikus anyagokban.

A vizsga mindkét szinten a négy nyelvi alapkészséget: az olvasott szöveg értését, a hallott szöveg értését, a beszédkészséget és íráskészséget, valamint a nyelvhelyességet méri. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérik. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

1.1.5.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e a fontosabb információkat megérteni olyan olvasott és hallott, köznapi, egyszerű, eredeti idegen nyelvű szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak. A vizsga azt is méri, hogy vizsgázó tud-e kommunikálni hétköznapi helyzetekben, és tud-e egyszerű, összefüggő szöveget alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

1.1.5.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e megérteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb, konkrét vagy elvont témájú írott és hallott idegen nyelvű szövegek fő gondolatmenetét, és követni tudja-e a hosszabb, összetettebb érveléseket is. A vizsga azt is méri, hogy a vizsgázó képes-e idegen nyelven mind szóban, mind írásban folyamatosan és természetes módon kifejezni magát, világos, jól szerkesztett szöveget létrehozni, és eközben megbízhatóan használja-e a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket, továbbá indokolni tudja-e véleményét.

1.1.5.2. ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.5.2.1. Középszintű vizsga

1.1.5.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga
2	180 perc				15 perc
3	60 perc	30 perc	30 perc	60 perc	
4	Feladatsor				Beszédképesség
5	I. feladatlap: Olvasott szöveg értéke	II. feladatlap: Nyelvhelyesség	III. feladatlap: Hallott szöveg értéke	IV. feladatlap: Írásképesség	
6	33 pont	18 pont	33 pont	33 pont	
7	117 pont				33 pont

1.1.5.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.5.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga I. - Olvasott szöveg értéke	Írásbeli vizsga II. - Nyelvhelyesség	Írásbeli vizsga III. - Hallott szöveg értéke	Írásbeli vizsga IV. - Írásképesség	Szóbeli vizsga - Beszédképesség
2	240 perc				20 perc
3	70 perc	50 perc	30 perc	90 perc	
4	Feladatsor	Feladatsor	Feladatsor	Feladatsor	
5	30 pont	30 pont	30 pont	30 pont	
6	120 pont				30 pont

1.1.6. LATIN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.1.6.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.1.6.1.1. A latin nyelv érettségi vizsga célja

Az élő nyelvek tanulásakor megismerhető más kultúrák a latin nyelv esetében térbeli helyett időbeli eltérést mutatnak: saját európai és nemzeti múltunk jelentős kulturális értékeinek felfedezését. Az élő nyelvek köznapi beszédhelyzetekben történő alkalmazásával szemben latin nyelvtudásukat a vizsgázók írott szövegek megértéséhez alkalmazzák, mely szövegek az egyidejű emberi kapcsolatok kialakításának lehetősége helyett általános esztétikai, erkölcsi értékkel vagy történeti fontossággal bírnak.

A latin nyelv érettségi vizsga célja kettős. Vizsgálja egyrészt a latin nyelv elemeinek és szabályainak gyakorlott és tudatos használatát, másrészt pedig Európa latin nyelvű kultúrájának térbeli és időbeli kereteiről, szakaszairól, megjelenési formáiról elsajátított ismereteket, ennek keretében az antik eredetű köznyelvi és szaknyelvi kifejezéseink helyes és tudatos használatát.

A latin nyelv érettségi vizsgájának célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e a pontos szövegértésre, azok megfelelő szóbeli előadására és fordítására;
- rendelkezik-e a más idegen nyelvek tanulására is érvényes grammatikai tudatossággal;

c) képes-e az európai kultúra alapjairól szerzett ismeretei közvetítésére, ezek összekapcsolására a magyar kultúrával.

A követelményeket a nyelvtudás egyes elemeire bontva határozzuk meg: készségek és nyelvi eszköztár. Az összetett célrendszer sajátos témák megadásával is jár. A kulturális ismeretek és az azok forrásaiként szolgáló szöveganyag egymással szervesen összefüggő rendszerként foghatók fel.

A vizsga két szintje közötti különbség a megértendő, illetve lefordítandó szövegek fajtájában, összetettségében, terjedelmében, a nyelvi készségek, lexikai és leíró nyelvtani ismeretek elsősorban mennyiségi különbségében, valamint a feladatok típusában mutatkozik meg.

1.1.6.2. LATIN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.6.2.1. Középszintű vizsga

1.1.6.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		15 perc
3	135 perc	45 perc	
4	Feladatsor		Tételkifejtés Szövegismeret
5	I. feladatlap: Fordítás	II. feladatlap	Szövegelemzés Képelemzés
6	40 pont	35 pont	
7	75 pont		75 pont

1.1.6.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.6.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		20 perc
3	135 perc	45 perc	
4	Feladatsor		Szövegismeret Szövegelemzés
5	I. feladatlap: Fordítás	II. feladatlap	Képelemzés
6	40 pont	35 pont	
7	75 pont		75 pont

1.2. VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1.2.1. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.1.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.1.1.1. Az állampolgári ismeretek érettségi vizsga célja

Az állampolgári ismeretek érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a demokratikus jogállam felépítését, intézményeit és működését;
- ismeri-e az alapvető emberi jogokat, tisztában van-e saját állampolgári jogaival és kötelességeivel;
- tisztában van-e a családi szerepek sajátosságaival és a családi szocializáció jelentőségével;

d) felkészült-e a demokratikus közéletben való részvételre, helytállásra a munka, illetve az üzleti élet területén;

e) tudja-e azonosítani a magyar nemzettudat sajátosságait, érti-e a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából;

f) felismeri-e a haza védelmének fontosságát, ismeri-e a honvédelem feladatköreit, és az ezekkel járó, minden magyar állampolgárra vonatkozó kötelezettségeket;

g) elsajátította-e azokat az ismereteket és készségeket, amelyek a mindennapi ügyintézésben való tájékozódását segítik;

h) érti-e a környezeti fenntarthatóság jelentőségét a mindennapi életben, az egyén, a család, a település, a régió és az állam szintjén, valamint globális perspektívában;

i) ki tudja-e fejteni önálló véleményét gazdasági vagy ökológiai témákról;

j) képes-e pénzügyi döntéseit körültekintően és megalapozottan meghozni;

k) tájékozott-e a munkavállalással kapcsolatos szabályokban.

Az állampolgári ismeretek érettségi vizsga rendeltetése - a tantárgy alapvető céljaival összefüggésben - az, hogy felmérje, mennyire sajátította el a vizsgázó a tudatos és felelős állampolgári létehez szükséges lényeges ismereteket és kompetenciákat, tudja-e alkalmazni azokat az eljárásokat, készségeket, amelyek a társadalmi részvételéhez, mindennapi boldogulásához szükségesek. A középszintű vizsga a vizsgázóktól az alapvető állampolgári ismeretek mellett az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint a tantárgy témaköreiben az ítéletalkotás készségének meglétét várja el.

1.2.1.2. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.1.2.1. Középszintű vizsga

1.2.1.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	(projekt)	15 perc	
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	10 perc	5 perc
4		Tételkifejtés	Projektvédelem
5		50 pont	20 pont
6	80 pont	70 pont	

1.2.2. BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.2.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.2.1.1. A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga célja

A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) ismeri-e a főbb rendészeti fogalmakat, a rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erőit, eszközeit,

b) tudja-e a rendészeti szerveket egymástól megkülönböztetni, rámutatni azok azonosságaira és különbözőségeire,

c) képes-e a rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,

d) ismeri-e a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályok főbb rendelkezéseit,

- e) elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat, tudja-e azokat értelmezni,
f) ki tudja-e választani az elsősegélynyújtáshoz, a terepen történő tájékozódáshoz, a szakmai feladatok ellátásához szükséges eszközöket,
g) tudja-e az eszközöket szakszerűen és célszerűen használni,
h) képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
i) teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége.

1.2.2.2. BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.2.2.1. Középszintű vizsga

1.2.2.2.1.1. A vizsga részei

A		B
1.	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2.	120 perc	15 perc
3.	Feladatsor	
4.	I. rész: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	II. rész: Szöveges, kifejtendő feladatok
5.	60 pont	40 pont
6.	100 pont	50 pont

1.2.2.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.2.2.2.1. A vizsga részei

A		B
1.	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2.	180 perc	20 perc
3.	Feladatsor	
4.	I. rész: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	II. rész: Szöveges, kifejtendő feladatok
5.	60 pont	40 pont
6.	100 pont	50 pont

1.2.3. BIBLIAISMERET - HIT GYŰLEKEZETE (VILÁGNÉZETILEG ELKÖTELEZETT ISKOLÁK RÉSZÉRE) ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.3.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.3.1.1. A Bibliaismeret - Hit Gyülekezete (Világnézetileg elkötelezett iskolák részére) érettségi vizsga célja

A bibliaismeret oktatásának feladata, hogy a tanuló megismerje az ó- és újszövetségi Szentírást, és így segítse a tanulót hitének erősödésében, elmélyítésében, keresztyén világnézet és életvitel kialakításában. Nem lehet ugyanakkor az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A bibliaismeret tantárgyi érettségi célja meggyőződni arról, hogy a vizsgázó

a) ismeri a teljes ó- és újszövetségi Szentírás tartalmát, valamint az egyén, a család és a társadalom más csoportjai, a nemzet és az egész emberiség számára szóló üzenetét;

b) tisztában van a Szentírásban lefektetett erkölcsi normákkal, képes azokat a mindennapi élet helyzeteire vonatkoztatni;

c) ismeri az egyes témákhoz tartozó legfontosabb szentirati szakaszokat;

d) képes a bibliai eseményeket történelmi összefüggéseikben megragadni;

e) képes rövidebb bibliai részletek önálló értelmezésére, ismeri a legfontosabb értelmezési szempontokat, módszereket;

f) képes a bibliai könyvek értelmezése során lexikonok, kézikönyvek, térképek önálló használatára;

g) képes az olvasottakról önállóan véleményt kialakítani;

h) képes ismereteit szóban és írásban világosan kifejezni.

1.2.3.2. BIBLIAISMERET - HIT GYÜLEKEZETE ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.3.2.1. Középszintű vizsga

1.2.3.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Szóbeli vizsga		
2	15 perc		
3	10 perc	5 perc	
4	Tételkifejtés		A) és B) feladat előadásmódja
5	A) feladat	B) feladat	
6	30 pont	10 pont	10 pont
7	50 pont		

1.2.3.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.3.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga		
2	180 perc		20 perc		
3	60 perc	120 perc	15 perc	5 perc	
4	Feladatsor		Tételkifejtés		A) és B) feladat előadásmódja
5	I. feladatlap: Bibliaismereti feladatsor	II. feladatlap: Szövegalkotási feladat	A) feladat	B) feladat	
6	40 pont	60 pont	30 pont	10 pont	10 pont
7	100 pont		50 pont		

1.2.4. BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.4.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.4.1.1. A biológia érettségi vizsga célja

1.2.4.1.1.1. A biológia érettségi vizsga általános céljai

A biológia érettségi vizsga szintjei egymásra épülnek, de a vizsgázói tudás más-más típusát mérik. A biológia érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó a megfelelő szinten

1. ismeri-e a kísérleti és megfigyelési eszközök, a műveletek és az elméleti háttér tekintetében a részletes követelményekben meghatározott biológiai vizsgálatok célját és módszereit;

2. képes-e kritikusan elemezni az egyes módszerek, konkrét vizsgálatok problémáit, korlátait;

3. képes-e felismerni a tudományosan vizsgálható problémákat, érti-e a bizonyítás vagy cáfolat jelentőségét, adott esetben tud-e erre alkalmas módszert javasolni;

4. rendelkezik-e az élő természetről alkotott emberi tudás eredetéről, megbízhatóságáról szóló, történeti szemléletű és tudományosan megalapozott elképzelésekkel;

5. képes-e egyszerűbb biológiai vizsgálatokat elvégezni, a tapasztalatait rögzíteni, azok alapján következtetést megfogalmazni;

6. ismeri-e a biológia kulcsfogalmait és alapvető elméleteit, képes-e ezeket a történeti kialakulásukkal, adott esetben a társtudományokkal összefüggésben értelmezni;

7. képes-e a biológiai tudásához kapcsolódó, etikailag is fontos kérdésekben tudományosan megalapozottan érvelni;

8. képes-e a biológiai rendszerek többszintű szerveződésében tájékozódni, egy jelenség vizsgálatában a megfelelő szinteket figyelembe venni;

9. ismeri-e az emberi szervezet felépítését és működését, képes-e a betegségek, diszharmonikus állapotok tüneteit és egyéb jellemzőit ezzel összefüggésben értelmezni;

10. rendelkezik-e saját testi és pszichés fejlődéséről alkotott, folyamatszémleletű, biológiai működéseit figyelembe vevő elképzelésekkel;

11. ismeri-e a betegségmegelőzés és az egészséges életmód szabályait;

12. rendelkezik-e az egyed feletti szerveződési szintű rendszerek felépítéséről és működéséről alkotott elképzelésekkel, képes-e ennek alapján a bennük végbemenő folyamatokat elemezni, előrejelzéseket tenni;

13. tud-e különféle információ típusokat célszerűen átalakítani, képi információkat szövegesen értelmezni, infografikákat alkotni, azokból következtetéseket levonni;

14. képes-e biológiai vonatkozású kérdésekben véleményt alkotni, vitákban tudományos tényekre alapozottan érvelni;

15. képes-e a természet- és környezetvédelem alapvető problémáit és azok lehetséges megoldási módjait a biológiai mellett a gazdasági és társadalmi szempontokból is vizsgálni;

16. érdeklődik-e az élő természettel, egészségünkkel kapcsolatos kérdések iránt, van-e ezekről szélesebb körű tájékozottsága.

1.2.4.1.1.2. Középszinten:

A középszintű biológia érettségi vizsga műveltségi jellegű, követelményei a biológia kulcsfogalmainak és elméleteinek átfogó ismeretét, a mindennapi életben való alkalmazáshoz szükséges gondolkodási képességeket kéri számon. A vizsga témakörei a gyakorlathoz közelebb állnak, számuk és mélységük kisebb, kevésbé elvontak.

1.2.4.1.1.3. Emelt szinten:

Az emelt szintű biológia érettségi vizsga szakértői jellegű, követelményei a bővebb tartalmi tudást, a kulcsfogalmak és elméletek mélyebb ismeretét, új összefüggésekben és problémák megoldásában való alkalmazását, a gyakorlottabb természettudományos gondolkodást kéri számon.

A vizsga témakörei részben a középszinthez kapcsolódnak, de a biológia tudományának elvontabb területeit is tartalmazzák, valamint igénylik a szerveződési szintek közötti összefüggések felismerését is.

1.2.4.2. BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.4.2.1. Középszintű vizsga

1.2.4.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga		
2	150 perc	15 perc		
3	6-12 feladatból álló feladatsor (100 részfeladat)	A) feladat: Egy téma kifejtése	B) feladat: Projektmunka ¹ vagy gyakorlati feladat	Az A) és B) feladatokra adott feleletek felépítése, nyelvi kifejezőképesség
4		25 pont	20 pont	5 pont
5	100 pont	50 pont		

1.2.4.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.4.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	240 perc		20 perc
3	Feladatsor		Egy A) és egy B) feladat megoldása, kifejtése
4	Egy 8-10 feladatot tartalmazó feladatsor	Irányított esszé is tartalmazó választható problémafeladat	
5	80 pont	20 pont	
6	100 pont		50 pont

1.2.5. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.5.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.5.1.1. A célnyelvi civilizáció érettségi vizsga célja

A célnyelvi civilizáció érettségi vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik-e a célnyelvi civilizáció tantárgy témakörei kapcsán tanult ismeretekkel;

b) ismeri-e a célországban élő emberek életmódját, szokásait, hagyományait;

c) helyesen használja-e a témakörökkel kapcsolatos fogalmakat;

d) birtokában van-e azoknak a képességeknek, amelyekkel az egyes eseményeket, jelenségeket értelmezni tudja;

e) rendelkezik-e azokkal a képességekkel, elemzési módszerekkel, amelyekkel értelmezni tudja a jelenkor eseményeihez vezető összefüggéseket;

f) tud-e térben és időben tájékozódni a célországok történelmében, földrajzában, gazdaságában, egyes művészeti ágaiban;

g) képes-e a forrásokat megérteni és értelmezni;

h) képes-e saját tapasztalatait, élményeit általános formában megfogalmazni, vagy a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra tud-e konkrét példákat és eseteket mondani;

i) képes-e pontos ismeretekkel alátámasztva meghatározni a célország és a magyar kultúra közötti hasonlóságokat és különbségeket;

j) rendelkezik-e a szociális viselkedés megfelelő formáival, kellő nyitottsággal és toleranciával a más kultúrkörben élő embertársai iránt;

1 Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

k) képes-e folyékonyan, szabatosan, a megfelelő szókinccset használva beszélni a célország kultúrájáról.

1.2.5.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga a vizsgázóktól pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés egyszerűbb formáit várja el.

1.2.5.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga a középszintű követelményeket meghaladó ismeretanyagot, kifejezőkészséget, elemzési és összehasonlítási szempontokat, önálló ítéletalkotási készséget vár el.

1.2.5.2. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.5.2.1. Középszintű vizsga

1.2.5.2.1.1. A vizsga részei

	A
1	Szóbeli vizsga
2	15 perc
3	Tételkifejtés
4	50 pont

1.2.5.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.5.2.2.1. A vizsga részei

	A	B
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2	180 perc	20 perc
3	Feladatsor	Tételkifejtés
4	80 pont	70 pont

1.2.6. DIGITÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.6.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.6.1.1. A digitális kultúra érettségi vizsga célja

A digitális kultúra érettségi vizsga célja, hogy a vizsgázó bebizonyítsa az általános műveltség részét képező digitális kompetenciák és informatikai ismeretek elsajátításának mértékét.

A vizsgázó bizonyítsa be, hogy

- a) képes kiválasztani a probléma megoldáshoz szükséges informatikai eszközöket;
- b) képes a feladatok megoldásához az informatikai erőforrások integrált használatára;
- c) önállóan tudja kezelni és a problémamegoldáshoz célszerűen használni az alkalmazói rendszereket;
- d) képes problémamegoldáshoz az adatokat kiválasztani és típusalgoritmusokat használni;
- e) felismeri az informatikai és társadalmi kölcsönhatásokat;
- f) képes a digitális kultúra területén a szakmai fejlődésre.

1.2.6.1.1.1. Emelt szinten:

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó képes

a) a problémamegoldáshoz algoritmust készíteni és számítógépes megvalósítását elkészíteni;

b) problémák megfogalmazására és komplex eszközhasználattal azok megoldására;

c) számítógépes dokumentumok tervezésére, elkészítésére és publikálására a világhálón.

A digitális kultúra gyakorlatorientált tárgy, ezért meghatározó szerepe van a számítógépen végzett feladatmegoldásnak. Minden gyakorlati vizsgafeladatot számítógéppel kell megoldani.

1.2.6.2. DIGITÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.6.2.1. Középszintű vizsga

1.2.6.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
2	180 perc	15 perc
3	Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy téma összefüggő kifejtése megadott szempontok szerint és egy programozással kapcsolatos feladat megoldásának bemutatása
4	100 pont	50 pont

1.2.6.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.6.2.2.1. A vizsga részei

	A	B
1	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
2	240 perc	20 perc
3	Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy téma összefüggő kifejtése megadott szempontok szerint és egy vagy több programozással kapcsolatos feladat megoldásának bemutatása
4	120 pont	30 pont

1.2.7. DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.7.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.7.1.1. A dráma érettségi vizsga célja

A dráma érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) képes-e a dráma és a színház értő befogadására, az alkotások értelmezésére;

b) tudja-e használni a megismert fogalmi készletet a látott drámapunka vagy előadás elemzésében;

c) rendelkezik-e a részletes vizsgakövetelményekben meghatározott területeken végzett tevékenységhez szükséges kompetenciákkal;

d) tudja-e alkalmazni színháztörténeti és elméleti ismereteit;

e) képes-e kifejezni magát különböző dramatikus tevékenységi formákban, improvizációs szöveges, illetve mozgásos feladatokban, és adottságaihoz mérten részt tud-e vállalni színházi jellegű előadás létrehozásában.

1.2.7.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga a vizsgázóktól a drámai művek, színházi előadások művészi eszközeinek felismerését, azonosítását, az alapvető színházi eszközök és néhány színészi technika gyakorlati alkalmazását várja el.

1.2.7.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga a drámai művek és színházi előadások művészi eszközeinek széles körű felismerését, azonosítását, valamint a színházi eszközrendszer elemzését, a színészi technikák elmélyültebb gyakorlati alkalmazását várja el.

1.2.7.2. DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.7.2.1. Középszintű vizsga

1.2.7.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E	F
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
2	120 perc		15 perc	15 perc/fő		
3	Feladatsor		Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
4	Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Néhány soros jelenetelemzést -értelmezést igénylő kérdések		Kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	Előkészített, egyéni színpadi produkció	Előkészített, közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása
5	30 pont	30 pont		30 pont	30 pont	30 pont
6	60 pont		30 pont	2×30=60 pont		

1.2.7.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.7.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E	F	G
1	Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
2	180 perc			20 perc	20 perc/fő		
3	Feladatsor			Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
4	Általános színház- és drámaelméleti kérdések	Néhány soros jelenetelemzést -értelmezést igénylő kérdések	Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat		Kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	Előkészített, egyéni színpadi produkció	Előkészített, közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása
5	20 pont	20 pont	20 pont		25 pont	25 pont	25 pont
6	60 pont			40 pont	2×25=50 pont		

1.2.8. ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.8.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.8.1.1. Az ének-zene érettségi vizsga célja

1.2.8.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) képes-e jól artikuláltan, tisztán intonálva, zeneileg formáltan énekelni;
- b) tudja-e kottaolvasási ismereteit alkalmazni a lapról olvasáskor;
- c) képes-e a tanult zeneművek hallás utáni felismerésére, a zeneszerzők, a műfajok, a korszakok meghatározására;
- d) ismeri-e a zenetörténeti korok általános jellemzőit;
- e) tud-e stílusjegyek alapján zenetörténeti korszakokat meghatározni;
- f) képes-e az irodalmi, képzőművészeti és építészeti mint társművészeti, valamint a történelmi kapcsolódások felvázolására;
- g) képes-e dallamátírásra a tanult hangnemekben;
- h) képes-e zenei alkotótevékenységben megnyilvánulni.

1.2.8.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt-szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) képes-e az esztétikai és előadói szempontoknak megfelelő éneklésre, artikulációra, biztos intonációra, frazeálásra, formálásra;
- b) képes-e társas zenélésre, képes-e alkalmazkodni és így élményt nyújtóan énekelni;
- c) tudja-e alkalmazni zenei ismereteit a lapról olvasáskor;
- d) tud-e tájékozódni a zeneirodalom kiemelkedő alkotásai között;
- e) képes-e zeneművek meghallgatása alapján a stílusok, zeneszerzők, művek, műfajok, formák, szerkesztési módok felismerésére, meghatározására;
- f) fel tud-e tárni összefüggéseket, történelmi kapcsolódásokat, és képes-e az irodalom, képzőművészet, építészet, tánc és színház mint társművészeti kapcsolatok kifejtésére;
- g) a műelemzésekben tudja-e tanult ismereteit alkalmazni;
- h) képes-e a zenei hallás- és íráskészségek megfelelő szintű alkalmazására;
- i) képes-e hangközök, hangzatok lejegyzésére, éneklésére és megnevezésére;
- j) képes-e diktálás alapján egy- és kétszólamú dallamok lejegyzésére a tanult hangnemekben;
- k) képes-e zenei alkotótevékenység során megnyilvánulni, dallamokat és variációkat megalkotni.

1.2.8.2. ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.8.2.1. Középszintű vizsga

1.2.8.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga		
2	120 perc		15 perc		
3	20 perc	100 perc			
4	Feladatsor		Tételkifejtés		
5	I. feladatlap: Zenefelismerés	II. feladatlap: Zenetörténeti szövegalkotás. Általános zenei alapismeretek, dallamátírás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés (népdal)	B) altétel: Éneklés, műelemzés (múdal)	C) altétel: Lapról olvasás
6	24 pont	76 pont	15 pont	25 pont	10 pont

7	100 pont	50 pont
---	----------	---------

1.2.8.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.8.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	180 perc		20 perc	
3	60 perc	120 perc		
4	Feladatsor		Tételkifejtés	
5	I. feladatlap: Dallamdiktálás, zenefelismerés	II. feladatlap: Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés, zeneelmélet	B) altétel: Lapról olvasás
6	55 pont	45 pont	40 pont	10 pont
7	100 pont		50 pont	

1.2.9. FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.9.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.9.1.1. A filozófia érettségi vizsga célja

1.2.9.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- meg tudja-e különböztetni a hétköznapi és a filozófiai gondolkodásmódot;
- elsajátította-e a tartalmi követelményekben meghatározott alapismereteket (filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban);
- tudja-e a tanult filozófiai alapfogalmakat, szakkifejezéseket alkalmazni;
- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
- képes-e eredeti forrásból merített, rövid filozófiai szöveget értelmezni;
- képes-e a különböző filozófiai álláspontokat megkülönböztetni;
- felismeri-e a kiemelt korszakok művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjait.

1.2.9.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e hétköznapi problémát a filozófia szintjén megfogalmazni;
- filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban elsajátította-e a követelményekben meghatározott alapismereteket;
- tudja-e alkalmazni a tanult filozófiai alapfogalmakat, és képes-e azok többretegű értelmezésére;
- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
- képes-e eredeti forrásból merített filozófiai szöveget értelmezni;
- képes-e az önálló kérdésfeltevésre és véleményalkotásra;
- képes-e a meghatározott filozófiai problémára adott válaszok összehasonlítására;
- rá tud-e mutatni egy korszak művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjaira;
- tud-e a válaszok sokféleségében kronológiailag tájékozódni.

1.2.9.2. FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.9.2.1. Középszintű vizsga

1.2.9.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	180 perc		15 perc	
3	Feladatsor		Tételkifejtés	
4	A) Filozófiatörténeti ismeretekre vonatkozó kérdéssor	B) Szövegértelmezés, reflektálás	A) Egy téma kifejtése	B) A filozófiával kapcsolatba hozható alkotás értelmezése
5	30 pont	70 pont	35 pont	15 pont
6	100 pont		50 pont	

1.2.9.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.9.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga		
2	240 perc		20 perc		
3	Feladatsor		Tételkifejtés		
4	A) Feleletválasztós kérdéssor	B) Szövegértelmezés, probléma-meghatározás	C) Esszé	A) Egy téma kifejtése	B) Szemelvény elemzése
5	20 pont	30 pont	50 pont	35 pont	15 pont
6	100 pont		50 pont		

1.2.10. FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.10.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.10.1.1. A fizika érettségi vizsga célja

1.2.10.1.1.1. Középszinten:

A középszintű fizika érettségi alapvetően olyan vizsga, ami a fizika tantárgy elsajátítása során szerzett műveltséget kéri számon. Célja azok számára vizsgalehetőséget nyújtani, akikhez közel áll a természettudományos gondolkodás, akik kíváncsiak arra, hogy a környezetünkben található eszközök, megfigyelhető folyamatok hogyan értelmezhetők, írhatók le a fizika eszközszerével. A középszintű érettségi feladataiban különös hangsúlyt nyernek az általános természettudományos kompetenciák, és az is, hogy a vizsgázó hogyan tudja együtt kezelni más természettudományos ismereteivel.

A vizsgált problémák a feladat típusától függetlenül elsősorban kontextusban, a napi élethez kötődően jelennek meg. A vizsga széleskörű ismeretrendszerre épül, amely a részletes vizsgakövetelményekben szereplő elvárt ismereteken túl olyan új ismeretek feldolgozását is elvárja, amelyeket a vizsga feladatai explicit módon tartalmaznak. A vizsgázói teljesítményt az érettségi részletes követelményekben rögzített kompetenciákkal összhangban ezen új információk megértése, értelmezése, kezelése jelenti.

A középszintű vizsga hivatott mérni és értékelni, hogy a vizsgázó milyen szinten áll az alábbi tárgyi tudásanyag és kompetenciák meglétének terén:

1. össze tudja-e kapcsolni a mindennapokban tapasztalt jelenségeket a modern kor technikai eszközeinek működésével és azok hétköznapi használatával;

2. milyen szintű a tudása az alapvető természettudományos megismerési módszerek ismerete, alkalmazása terén;
3. el tudja-e végezni az alapmennyiségek mérését;
4. el tud-e végezni egyszerű számításokat;
5. el tud-e végezni egyszerűen lefolytatható fizikai kísérleteket, a kísérleti tapasztalatokat ki tudja-e értékelni;
6. milyen szinten képes grafikonok, ábrák és folyamatábrák készítésére, értékelésére, elemzésére;
7. milyen mértékben sajátította el a mértékegységek, mértékrendszerek használatát;
8. képes-e a vizsga szintjének megfelelő szakkifejezések szabatos használatára szóban és írásban;
9. milyen mértékben képes induktív és deduktív következtetésre a tárgyban;
10. milyen mértékben képes analógiás következtetésre;
11. képes-e adatok, ábrák kiegészítésére, adatsorok, ábrák, diagramok, grafikonok elemzésére, felhasználására;
12. képes-e tudományos és áltudományos szövegek/információk elkülönítésére; téves információk azonosítására;
13. rendelkezik-e a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegének megértésének képességével;
14. milyen szinten áll a mindennapi életben használt eszközök működésének megértésében;
15. milyen tudással rendelkezik a fizikatörténet legfontosabb eseményeiről időrendben;
16. képes-e a környezetvédelemmel összefüggő problémák felismerésére és megértésére, milyen szintű a tudása a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő problémák megértése és a lehetséges megoldási lehetőségek ismerete tekintetében;
17. milyen szintű a tudása a jelen tudományos kihívásaival kapcsolatban;
18. milyen szintű az önálló ismeretszerzés, kutatás, projektmunka elvégzésére való képessége;
19. milyen mértékű a tudása a más természettudományos tantárgyak kapcsolódó középszintű kulcsfogalmainak megértésében.

1.2.10.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű fizika érettségi elsősorban a felsőoktatásban a fizikusi és mérnöki, valamint az orvosi pályára készülők szakirányú érettségije. Célja, hogy a vizsgára való felkészülés előkészítse a felsőfokú tanulmányi követelményeknek való megfelelést. Az emelt szintű érettségi vizsga során jelentős szerepet kapnak az összetett számítási feladatok. A vizsga elsősorban az érettségi követelmények általános leírásában szereplő természettudományos ismereteket kéri számon, azonban törekszik a feladatok és problémák kontextusba helyezésére is, továbbá a mindennapi élet problémáinak megragadására. Az emelt szintű érettségi elsődleges célnak a részletes vizsgakövetelményekben rögzített tartalmi elemek mind teljesebb számonkérését tekinti.

Az emelt szintű érettségi vizsga hivatott mérni és értékelni, hogy a vizsgázó milyen szinten áll az alábbi tárgyi tudásanyag birtokában és kompetenciák megléte terén:

1. elsajátította-e a követelményekben előírt ismereteket;
2. képes-e az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat áttekinteni, felismerni;
3. tudja-e ismereteit jelenségek értelmezésében, problémák megoldásában - a megfelelő matematikai eszközöket is felhasználva - alkalmazni;
4. járatos-e a fizika tanult vizsgálati és következtetési módszereiben;
5. ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait, felismeri-e alkalmazásukat;

6. képes-e a tanultak alapján lefolytatható fizikai mérés, kísérlet megtervezésére és elvégzésére, valamint a kísérleti tapasztalatok kiértékelésére, következtetések levonására, grafikonelemzésre;

7. rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzéssel, pontosan használja-e a mértékegységeket;

8. képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag logikai csomópontjait képező, alapvető fontosságú tényeket és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejtteni, megmagyarázni;

9. képes-e a mindennapi életet befolyásoló fizikai természetű jelenségeket értelmezni;

10. ismeri-e a legfontosabb technikai eszközök, rendszerek működési elveit, és képes-e megérteni az összetettebb eszközök működését;

11. rendelkezik-e több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett fizikai feladatok, problémák megoldási képességével;

12. tájékozott-e a legfontosabb fizikatörténeti és kultúrtörténeti vonatkozásokban;

13. képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő problémák megértésére és elemzésére;

14. képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő, összetettebb problémák felismerésére és megértésére;

15. képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő, összetettebb problémák megértésére és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére;

16. milyen mértékű a tudása a más természettudományos tantárgyak kapcsolódó emelt szintű kulcsfogalmainak megértése terén.

1.2.10.2. FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.10.2.1. Középszintű vizsga

1.2.10.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	150 perc		15 perc
3	Feladatsor		Egy téma kifejtése kísérlettel vagy egyszerű méréssel.
4	I. rész: Feleletválasztós kérdéssor	II. rész: Összetett feladatok	Vagy választható projekt ¹ , a projekthez kapcsolódó elméleti kérdésekkel.
5	40 pont	50 pont	
6	90 pont		60 pont

1.2.10.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.10.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
2	240 perc			20 perc
3	Feladatsor			A) feladat: Egy mérés elvégzése
4	I. rész: Feleletválasztós kérdéssor	II. rész: Témakifejtés	III. rész: Összetett feladatok	B) feladat: Elméleti téma kifejtése

1 Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

5	30 pont	23 pont	47 pont	
6		100 pont		50 pont

1.2.11. FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.11.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.11.1.1. A földrajz érettségi vizsga célja

1.2.11.1.1.1. Középszinten:

A középszintű földrajz érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező földrajzi-környezeti ismeretekkel, továbbá, hogy a vizsgázó

- a) képes-e összekapcsolni ismereteit a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségekkel, folyamatokkal;
- b) rendelkezik-e a földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alapjaival;
- c) képes-e eligazodni a témákhoz kapcsolódó információhordozókban, belőlük adatokat, tényeket megállapítani, tudja-e értelmezni az információkat, illetve tud-e levonni alapvető következtetéseket azokból;
- d) jártas-e a különböző fajta térképeken közölt információk olvasásában, értelmezésében;
- e) képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban;
- f) képes-e egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzésére, az eredmények értelmezésére;
- g) képes-e saját megfigyelésekből, vizsgálódásokból szerzett információk összegző értelmezésére, írásbeli és szóbeli bemutatására.

1.2.11.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű földrajz érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- b) képes-e felismerni az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat;
- c) tudja-e alkalmazni ismereteit a természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti jelenségek és folyamatok értelmezésében;
- d) jártas-e a földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók kiválasztásában és használatában, a bennük közölt információk feldolgozásában, értelmezésében;
- e) képes-e azokból következtetések levonására, összefüggések és törvényszerűségek megállapítására;
- f) rendelkezik-e a több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő problémák, feladatok felismerésének és megoldásának képességével;
- g) képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban, illetve milyen szinten képes különböző típusú írásbeli feladatok megoldására;
- h) képes-e a földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térkép-vázlatok készítésére és azok értelmezésére.

A vizsga sikeres teljesítéséhez szükség van az általános iskolában tanult tananyagrészek szintézisére és a középiskolában elsajátított ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

1.2.11.2. FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.11.2.1. Középszintű vizsga

1.2.11.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	120 perc		15 perc	
3	20 perc		100 perc	
4	Feladatsor		A) változat: Egy	B) változat: Projektmunka ¹
5	I. feladatlap: Topográfiai ismereteket, képességeket ellenőrző	II. feladatlap: Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló	természetföldrajzi feladat és egy társadalomföldrajzi feladat kifejtése	és egy, a mindennapok földrajzi ismereteire épülő feladat kifejtése
6	20 pont		70 pont	
7	90 pont		60 pont	

1.2.11.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.11.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
2	240 perc		20 perc	
3	Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló feladatsor		Egy természetföldrajzi feladat és egy társadalomföldrajzi feladat kifejtése	
4	100 pont		50 pont	

1.2.12. GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.12.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.12.1.1. A gazdasági ismeretek érettségi vizsga célja

A gazdasági ismeretek érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) megismerkedett a közgazdaságtan tudomány fogalmaival, azokat egyértelműen képes azonosítani, helyesen használja. Emelt szinten a fogalmak jelentésváltozatait is képes megkülönböztetni;

b) képes önállóan is új ismereteket gyűjteni az őt körülvevő gazdasági környezetről, gazdálkodási szabályokról, a háztartások, üzleti élet gazdálkodási szokásairól;

c) képes megszerzett ismereteit személyes formában - önálló véleményeként - elmondani;

d) tud a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra konkrét példákat és eseteket mondani;

e) jártas a modellalkotásban, elvonatkoztatásban annyira, hogy saját élményeit és tapasztalatait képes általános formában is megfogalmazni;

f) meg tudja különböztetni a lényeges és lényegtelen információkat, és ez alapján képes adott forrásokból információk gyűjtésére és következtetések levonására;

g) felismeri azokat a különbségeket és azonosságokat, amelyek alapján képes meglátni, szintetizálni a gazdasági ismeretek és a hozzá kapcsolódó tudományterületek összefüggéseit, amelyekről már hallott, tanult;

h) jártas a problémák felismerésében, a feladatok helyes értelmezésében és megoldások keresésében;

1 Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

- i) képes a gazdasági jellegű problémák alternatív megoldásainak értékelésére, otthonosan mozog a várható eredmények becslésében;
j) egyszerű, emelt szinten bonyolultabb mutatószámok kiszámítását elsajátította, azokat képes gazdasági értelemben használni;
k) képes egy adathalmazból többféle feladat megoldására.

1.2.12.2. GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.12.2.1. Középszintű vizsga

1.2.12.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	(projekt)	15 perc	
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	10 perc	5 perc
4		Tételkifejtés	Projektvédeés
5		70 pont	40 pont
6	40 pont	110 pont	

1.2.12.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.12.2.2.1. A vizsga részei, ha az írásbeli vizsga projekt

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	(projekt) 1	20 perc	
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	10 perc	10 perc
4		Tételkifejtés	Projektvédeés
5		70 pont	40 pont
6	40 pont	110 pont	

1.2.12.2.2.2. A vizsga részei, ha az írásbeli vizsga központilag készült feladatsor

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	180 perc	20 perc	
3	Feladatsor	Tételkifejtés	Aktuális gazdasági esemény értelmezése, elemzése
4		40 pont	20 pont
5	90 pont	60 pont	

1.2.13. HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.13.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.13.1.1. A hittan érettségi vizsga célja

1 Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

A hittan oktatásnak kettős feladata van: egyrészt segít a tanulók hitének ébresztésében, elmélyítésében, az istenszeretet növekedésében, a fiatalok a keresztény/keresztyén életgyakorlatba történő bevezetésében, másrészt oda kell eljuttatnia a diákokat, hogy felfogják az isteni igazság teljességét.

Az érettségi vizsgán mérhető és értékelhető a hitoktatás folyamán elsajátított ismeret a Szentháromság egy Istenről, az ő egyházáról, egyházának tanításáról és küldetéséről a világban.

Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése. A követelményekben

a) hangsúlyosan szerepelnek a képességjellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és vallási ismeretek, amelyek segítségével a vizsgázó aktualizálni tudja felekezete tanításait, el tud igazodni korunk erkölcsi kérdéseiben,

b) nagy figyelmet kapnak a korszerű biblia és teológiai ismeretek, valamint azok a készségek és ismeretek, amelyek egyháza tanításának komplex és időszerű bemutatásához szükségesek,

c) fontos szerepet kapnak azok az ismeretek, amelyek egyháza jelenkori társadalmi, szociális és kulturális tevékenységét és azokat az erőfeszítéseket mutatják be, amelyeket egyháza az emberiség üdvösségének érdekében fejt ki.

A vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik-e a keresztény/keresztyén élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal;

b) tudja-e használni az alapvető vallási terminológiákat, a vallási fogalmakat, a szakkifejezéseket, a szaknyelvet;

c) ki tudja-e fejezni ismereteit szóban és írásban;

d) elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel felekezetének tanításait korszerűen be tudja mutatni;

e) jártas-e a bibliai szövegek olvasásában és értelmezésében;

f) látja-e a kapcsolatot a Biblia tanítása és mai életünk között: látja-e azokat az erkölcsi értékeket, amelyek pozitívan alakíthatják életünket és világunkat, valamint ismeri-e a kereszténység/keresztyénség alapvető válaszait a személyes és végső kérdésekre;

g) képes-e vallási ismereteit a dialógus és az ökumené szellemében mások számára közvetíteni;

h) birtokában van-e felekezetének, egyházának történetében a részletes követelményekben meghatározott alapvető tényeknek.

Az érettségi vizsga témaköreit és részletes követelményeit az egyes felekezetek tanterveik alapján fogalmazzák meg.

1.2.13.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga a vizsgázóktól az alapvető hittani ismereteket, kifejezőképességet, az ismeretek rendszerezési képességét, a hittani tudás alkalmazását, valamint az erkölcsi ítéletalkotás képességét várja el.

1.2.13.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga elsősorban az egyházi felsőoktatásban tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A középszintű követelményeket meghaladó komplex ismereteket, összetettebb teológiai kérdések világos előadását, korszerű bibliai és egezetikai ismereteket, magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb vélemény- és ítéletalkotási készségeket vár el.

1.2.13.2. EVANGÉLIKUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.13.2.1. Középszintű vizsga

1.2.13.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Szóbeli vizsga	
2	15 perc	
3	10 perc	5 perc
4	Tételkifejtés	
5	A) feladat	B) feladat
6	30 pont	20 pont
7	50 pont	

1.2.13.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.13.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	180 perc	20 perc	
3		12 perc	8 perc
4	Feladatlap	A) feladat	B) feladat
5		45 pont	25 pont
6	80 pont	70 pont	

1.2.13.3. KATOLIKUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.13.3.1. Középszintű vizsga

1.2.13.3.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Szóbeli vizsga		
2	15 perc		
3	Tételkifejtés		
4	A) feladat tartalma	A) feladat előadásmódja	B) feladat
5	30 pont	10 pont	10 pont
6	50 pont		

1.2.13.3.2. Emelt szintű vizsga

1.2.13.3.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga		
2	180 perc	20 perc		
3	Feladatlap	A) feladat tartalma	A) feladat előadásmódja	B) feladat
4		50 pont	10 pont	20 pont
5	70 pont	80 pont		

1.2.13.4. REFORMÁTUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.13.4.1. Középszintű vizsga

1.2.13.4.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Szóbeli vizsga	

2	15 perc	
3	10 perc	5 perc
4	Tételkifejtés	
5	A) feladat	B) feladat
6	35 pont	15 pont
7	50 pont	

1.2.13.4.2. Emelt szintű vizsga

1.2.13.4.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	180 perc	20 perc	
3		15 perc	5 perc
4	Feladatlap	Tételkifejtés	
5		A) feladat	B) feladat
6		35 pont	15 pont
7	100 pont	50 pont	

1.2.14. HONVÉDELMI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.14.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.14.1.1. A honvédelmi alapismeretek érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- a) tisztában van-e azzal, hogy a honvédelem nemzeti ügy;
- b) tudja-e, hogy Magyarország védelmi képességének fenntartásában és fejlesztésében állampolgárainak a haza védelme iránti elkötelezettségére és áldozatkészségére is épít;
- c) ismeri-e, mi az egyén és a közösség szerepe, kötelessége a haza biztonságát fenyegető helyzetekben, időszakokban;
- d) ismeri-e a Magyar Honvédség helyét és szerepét a honvédelem rendszerében;
- e) a honvédelem rendszerének ismeretében megérti-e, hogy mit jelent napjainkban az egyén szintjén a hazafiság és a hazaszeretet;
- f) képes-e a tanult területekről írásban és szóban gondolatait összefüggően kifejteni, fogalmak, képek és források felhasználásával összehasonlításokat és elemzéseket készíteni;
- g) képes-e a gyakorlatban alkalmazni az egyes témakörök ismeretanyagának elsajátítása során alkalmazott eszközöket;
- h) képes-e bemutatni az alakias mozgás, tájékozódás, elsősegélynyújtás tanult fogásait;
- i) szert tett-e olyan általános katonai műveltségre, amely segíti őt eligazodni a napi történésekben;
- j) szert tett-e olyan, a hétköznapi életben is hasznos gyakorlati ismeretekre, amelyek segítenek fejleszteni az önfegyelmet, a kitartást és a magabiztosságot;
- k) képes-e a katonai terminológia szakszerű alkalmazására.

1.2.14.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsgán a vizsgázónak az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokról, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáiról kell számot adnia. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörök lényegi ismeretanyagának reprodukálása, a fontosabb összefüggések felismerése, a gyakorlati ismeretek elsajátítása és az érettségi vizsgán történő bemutatása, továbbá a katonai terminológia használata a követelmény. A középszinten elsajátítandó témakörök elsősorban olyan ismereteket tartalmaznak, amelyek az állampolgárok alapvető honvédelmi ismereteihez járulnak hozzá.

1.2.14.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga elsősorban a katonai felsőoktatásba készülő vizsgázók képességeit és ismereteit vizsgálja. A vizsgázótól a középszintű követelményeket meghaladó, bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőkészséget, összetettebb összehasonlítási és elemzési szempontokat követel meg, valamint a tények és az adatok tágabb körét kéri számon.

1.2.14.2. HONVÉDELMI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.14.2.1. Középszintű vizsga

1.2.14.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga		
2	120 perc	15 perc		
3	Feladatlap megoldása	A) feladat: Térkép és tereptani alapismeretek	B) feladat: Alaki ismeretek vagy túlélési ismeretek és táborozástechnika	C) feladat: Egészségügyi ismeretek
4		20 pont	15 pont	15 pont
5	100 pont	50 pont		

1.2.14.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.14.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga			
2	240 perc	30 perc			
3	80 perc	160 perc			
4	I. feladatlap	II. feladatlap	A) feladat: Egy téma összefüggő kifejtése	B) feladat: Alaki ismeretek vagy túlélési ismeretek és táborozástechnika vagy térkép- és tereptani alapismeretek	C) feladat: Egészségügyi ismeretek
5	40 pont	60 pont	20 pont	15 pont	15 pont
6	100 pont		50 pont		

1.2.15. JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.15.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.15.1.1. A judaisztika érettségi vizsga célja

A judaisztika érettségi vizsga célja, hogy az érettségiző számot adjon arról, hogy
a) rendelkezik a zsidó élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges
alapfogalmakkal;

- b) érti és használni tudja az alapvető judaisztikai szaknyelvet és fogalmakat;
- c) rendelkezik alapvető Bibliaismerettel;
- d) ismeri a zsidó naptárt és a zsidó ünnepeket;
- e) tisztában van a zsidó élet fontosabb állomásaival;
- f) tudja a kóserság alapelemeit;
- g) rendelkezik alapvető ismeretekkel a zsidó otthon és a zsinagóga vonatkozásában;
- h) felismeri a parancsolatok hatását a mai életünkre;
- i) ismeri a zsidó történelem fontosabb eseményeit és összefüggéseit;
- j) érzékeli a zsidó etika és filozófia sajátosságait;
- k) jellemezni tudja a magyarországi zsidóságot irányultsága, szervezetei alapján;
- l) tisztában van a zsidó állam létével;
- m) képes ismereteit a dialógus szellemében, mások számára is közvetíteni. Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

1.2.15.1.1.1. Középszinten:

A középszintű vizsga az érettségiző vizsgázóktól pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés alapvető egyszerűbb formáját várja el.

1.2.15.2. JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.15.2.1. Középszintű vizsga

1.2.15.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Szóbeli vizsga	
2	15 perc	
3	10 perc	5 perc
4	Tételkifejtés	
5	A) feladat	B) feladat
6	30 pont	20 pont
7	50 pont	

1.2.16. KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.16.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.16.1.1. A kémia érettségi vizsga célja

1.2.16.1.1.1. Középszinten:

A középszintű érettségi vizsgán elsősorban a megismert elemek és vegyületek tulajdonságait kell értelmeznie, illetve kísérletekkel igazolnia a vizsgázónak. Ehhez szükség van a kizárólag általános iskolában tanult anyagrészek szintézisére, a középiskolában tanult ismeretek alapján történő újraértelmezésére. A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- a) képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- b) rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- c) ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;

- d) ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
e) ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
f) tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
g) képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
h) képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, megtervezni, illetve értelmezni;
i) képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
j) ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit;
k) kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

1.2.16.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsgán a kémiatanulás során megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak ismeretén túl a vizsgázó legyen képes megbecsülni különböző elemek, vegyületek tulajdonságait. Az emelt szintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- a) képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
b) rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
c) ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
d) ismeri-e és tudja-e alkalmazni a természettudományos megismerési módszereket, rendelkezik-e a felsőoktatási tanulmányokhoz szükséges természettudományos alapismeretekkel;
e) ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
f) tudja-e használni a megismert kémiai fogalmakat és összefüggéseket az elemek és vegyületek tulajdonságainak és változásainak értelmezésénél;
g) képes-e egyszerű kémiai kísérleteket tervezni, szakszerűen elvégezni, illetve értelmezni;
h) képes-e kémiai számításokat elvégezni, számításai végeredményét megfelelő pontossággal megadni;
i) képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
j) tud-e példát mondani a kémia gyakorlati alkalmazására és veszélyeire;
k) kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

1.2.16.2. KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.16.2.1. Középszintű vizsga

1.2.16.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga			
2	150 perc	15 perc			
3	Feladatsor	A) feladat: Egy téma kifejtése	B) feladat: Projektmunka ¹ vagy gyakorlati feladat	Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata	A segédeszközök szakszerű használata
4		20 pont	20 pont	5 pont	5 pont
5	100 pont	50 pont			

1.2.16.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.16.2.2.1. A vizsga részei

	A	B
--	---	---

1 Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2	240 perc	20 perc
3	Feladatsor	Egy téma kifejtése. Egy kísérlettel kapcsolatos feladat. Egy problémafeladat.
4	100 pont	50 pont

1.2.17. KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.17.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.17.1.1. A közigazgatási ismeretek érettségi vizsga célja

A közigazgatási ismeretek választható közismereti érettségi vizsga követelményeiben középszinten két alapvető elvárás fogalmazódik meg. Egyrészt az, hogy a vizsgázó minél több ismeretet gyűjtsön az állam működéséről és szolgáltató funkciójáról. Másrészt az érettségi célja annak bemutatása, hogy a vizsgázó a megszerzett ismereteire hagyatkozva mennyire képes eligazodni a közszolgálatban, és tudását mennyiben képes alkalmazni a mindennapokban.

A közigazgatási ismeretek érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) ismeri-e a közigazgatás alapvető intézményeit, a közigazgatás szervezetrendszerét, feladatait;

b) meg tudja-e egymástól különböztetni az államszervezet főbb intézményeit, azok funkcióját;

c) képes-e az állam működésével szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani;

d) ismeri-e a központi és a területi-helyi szervek működését meghatározó főbb jellemzőket;

e) ismeri-e a közigazgatás személyi állományának legfontosabb sajátosságait;

f) meg tudja-e különböztetni az alapvető jogokat;

g) ismeri-e az állampolgárság keletkezésének, megszerzésének, megszűnésének legfontosabb szabályait;

h) ismeri-e az Európai Unió alapintézményeit;

i) ismeri-e a civil szervezetek közigazgatásban betöltött szerepét;

j) képes-e gondolatait szabatosan megfogalmazni, a tanult fogalmakat helyesen alkalmazni;

k) teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége;

l) előadásmódja a szakmai elvárásoknak megfelelően határozott, meggyőző-e.

Az érettségi vizsga elsősorban az elsajátított ismereteket méri, illetve az alapvető ismeretek számonkérésén túl legfőképpen arra irányul, hogy a vizsgázó képes-e megérteni a közszolgálat működését. A közigazgatási ismeretek vizsgatárgy közép- és emelt szintű vizsgakövetelményei között a különbség az ismeretek mennyiségében, mélységében és megközelítési módjában nyilvánul meg. A témakörökhöz tartozó részletezett tematikus követelmények elsajátítását a vizsgázó középszinten a saját tapasztalatait és kutatását is tartalmazó projektmunka keretében, illetve annak szóbeli „megvédésében”, továbbá a tételes szóbeli vizsgafeleletében kell, hogy igazolja. Az emelt szintű írásbeli vizsgán a vizsgázó többnyire források elemzésével, kompetenciaalapú feladatok megoldásával ad számot közigazgatási ismereteiről. A vizsgafeladatok a tananyagban való általános tájékozottságot, az egyszerű összefüggések felismerését, a praktikus ismeretek birtoklását és alkalmazásának képességét mérik.

1.2.17.2. KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.17.2.1. Középszintű vizsga

1.2.17.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	(projekt)	15 perc	
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	10 perc	5 perc
4		Tételkifejtés	Projektvédelem
5		40 pont	10 pont
6	100 pont	50 pont	

1.2.17.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.17.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		20 perc
3	60 perc	120 perc	
4	Feladatsor		
5	I. feladatlap: Rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. feladatlap: Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	Egy problémaközpontú tétel kifejtése
6	50 pont	50 pont	
7	100 pont		50 pont

1.2.18. MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.18.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.18.1.1. A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsga célja

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsga célja, hogy vizsgalehetőséget biztosítson a különféle mozgóképi és médiaszövegek értelmezésében megmutatkozó elemzési-interpretációs és kritikai képesség bizonyítására. A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi alkalmat ad annak megállapítására is, hogy a vizsgázó tisztában van-e a média - és különösen az audiovizuális média és az internet - társadalmi szerepével és működés módjával.

A vizsga célja, hogy a vizsgázó az alapszintű médiaismereti felkészültség birtokában, illetve a mozgókép kultúrtörténetének és stílustörténetének, részben a mozgókép formanyelvének ismeretében, illetve adott film, filmrészlet, televíziós műsor-műsor-részlet, digitális szöveg vagy internetes forrás alapján a következőkkel bizonyítsa felkészültségét:

a) bemutatja, hogy a stílus és a megjelenítés formája hogyan utal a szerzőre, a tapasztalati valóság és a virtuális valóság kapcsolatára, a gyártási, illetve a társadalmi és kulturális körülményekre;

b) jellemzi valamely tömegfilmi műfajtát témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján, egy-egy arra alkalmas film segítségével;

c) ismerteti egy-egy jelentős alkotó életművét a szerző legfontosabb műveinek alapján;

d) megtervez és meg is valósít néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szövegrészletet vagy egyéb médiaszöveget;

e) bizonyítja, hogy rendelkezik a tömegkommunikációs eszközök tudatos használatának képességével, tájékozódik a sajtóműfajok, az audiovizuális műsортípusok, internetes szöveg- és kommunikációs formák, a globális monitor kultúra világában;

f) jellemzi azokat az érintkezési módokat, ahogyan a médiainstémények kapcsolatba kerülnek a politikával, a társadalmi és kulturális eseményekkel, a mindennapi élettel;

g) ismeri a médiainstémények működésének gazdasági alapjait, valamint a gyártók és a közönség közötti kapcsolatrendszerét;

h) önálló ítéletet alkot néhány ismert médiakritikai elmélet által megfogalmazott problematikáról és azok helytállóságáról;

i) teljesítményében kifejeződik önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, mozgóképi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai.

A mozgóképkultúra és médiaismeret középszintű érettségi vizsgája lehetővé teszi a vizsgázó mozgókép-nyelvi kultúrájának, filmműveltségének és a médiatársadalmi szerepét illető tájékozottságának minősítését és értékelését. A vizsgázó teljesítménye mutatja, hogy milyen minőségű és mélységű tudással rendelkezik ezen a téren, továbbá azt is, hogy ismereteit milyen módon tudja önálló produktumok létrehozásával (projektmunka), valamint írásban megjeleníteni. Az emelt szintű érettségi vizsgán részben a mű- és stílustörténeti ismeretanyag, a fogalmi tájékozottság, részben a mű- és műsorelemzési képesség, valamint a médiajelenségekre vonatkozó - társadalmi-gazdasági ismeretekre támaszkodó - kritikai képesség tekintetében várható el mélyebb és alaposabb ismeretanyag. A középfokú vizsgától mindennek árnyaltabb-személyesebb alkalmazása és magasabb színvonalú kifejtése különbözteti meg.

1.2.18.2. MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.18.2.1. Középszintű vizsga

1.2.18.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E
1	Gyakorlati vizsga		Írásbeli vizsga		
2	(projekt)		180 perc		
3			Feladatsor		
4	A) feladat: Médiaszöveg és munkanapló elkészítése	B) feladat: Esszé elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média szövegelemzés, illetve minisszé
5	25 pont	25 pont	10 pont	25 pont	15 pont
6	50 pont		50 pont		

1.2.18.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.18.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Gyakorlati vizsga			Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	
2	(projekt)			180 perc			20 perc	
3				Feladatsor			Tételkifejtés	

4	A) feladat: Média- szöveg és munkanapló elkészítése	B) feladat: Esszé elkészítése	C) feladat: Szöveges feladat elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé	Mozgóképfel- ismeret	Média felismeret
5	20 pont	20 pont	20 pont	15 pont	30 pont	15 pont	15 pont	15 pont
6	60 pont			60 pont			30 pont	

1.2.19. NEMZETISÉGI NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.19.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.19.1.1. A nemzetiségi népismeret érettségi vizsga célja

A nemzetiségi népismeret érettségi vizsga célja, hogy az integráló, több tantárgy és műveltségi terület tartalmait egyesítő jellegéből következően ötvözze a vizsgakövetelményekben a történelem, a néprajz, a földrajz, a szociológia, a nyelvtörténet és nyelvjárástan, az építészettörténet, a zenetörténet és az állampolgári ismeretek elemeit, továbbá, hogy a vizsgabizottság megállapíthassa, milyen mértékben képes a vizsgázó a hazai nemzetiség helyzetét, aktuális gondjait önállóan értelmezni, mérlegelni, a nemzeti-etnikai identitás megőrzésének tennivalóit megfogalmazni.

A nemzetiségi népismeret érettségi vizsga célja annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

a) ismeri az adott nemzetiség történetének alapvető jellemzőit, a nemzetiségi anyanemzet történetének legfontosabb eseményeit és összefüggéseit, Közép- és Délkelet-Európa népei együttélésének történeti jellemzőit;

b) megismerkedett az adott nép, népcsoport sajátos kultúrájával, annak egyes területeivel, megkülönböztető jegyeivel;

c) át tudja tekinteni és be tudja mutatni az adott nemzetiség kultúrájának fejlődését;

d) ismeri az adott nép, népcsoport hazai településterületeit, azok természet- és gazdaságföldrajzi meghatározóit;

e) tudja elemezni a földrajzi tényezők hatását az adott nemzetiség mindennapi életkörülményeire, életmódjára;

f) be tudja mutatni a nemzetiségen, mint társadalmi csoporton belül az eltérő érdekviszonyokat, a közösségi kapcsolatok alakulását, szervezeti kereteit;

g) rendelkezik ismeretekkel az irodalmi és beszélt nyelv változatairól; be tudja őket mutatni; ismeri azokat a nyelvi-történeti hatásokat, amelyek alakították az adott nemzetiség által használt és beszélt nyelvet;

h) ismeri az adott nemzetiség által beszélt nyelvhez kapcsolódó írott nyelvi emlékeket, össze tudja vetni a mai köznyelvvvel, irodalmi nyelvvel;

i) be tudja mutatni az adott népcsoport épített környezetének sajátos vonásait, és a népcsoportok közötti kölcsönhatásokat;

j) átfogó ismeretekkel rendelkezik az adott nép, népcsoport zenei kultúrájáról;

k) tudja alkalmazni a legfontosabb zenei alapfogalmakat;

l) be tudja mutatni mindazokat a szervezeti, politikai kereteket, amelyek között a nemzetiségek megőrizhetik sajátos kultúrájukat, erősíthetik önazonosságukat;

m) ismeri a jogszabályi, törvényi háttérrel, annak alkalmazását a gyakorlatban;

n) képes egy projektet megtervezni, amelyben komplex módon feltár egy témát vagy problémát a nemzetiség helyzetében.

1.2.19.1.1.1. Középszinten:

A középszintű érettségi vizsga a vizsgázóktól az emelt szintű követelményektől egyszerűbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat vár el, illetve a nemzetiségi népismeret fogalmi ismereteinek, tényeinek, összefüggéseinek szűkebb körét kéri számon.

1.2.19.1.1.2. Emelt szinten:

Az emelt szintű vizsga nemzetiségi népismeret fogalmi ismereteinek, tényeinek, összefüggéseinek bővebb körét kéri számon, amelynél a vizsgázó műveltségét, problémálatását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja. Így a vizsga a vizsgázóktól a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás formáit, az elemzés, az értelmezés és az önálló ítéletalkotás képességének bizonyítását várja el.

Vizsgálja továbbá, a fogalmi ismereteket, tények és összefüggések széles körű felismerését. Az emelt szintű vizsga célja a fentiekén túl annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

a) rendelkezik a felsőoktatásban való továbbtanuláshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;

b) látja és tudja értelmezni azokat a konfliktusokat, amelyeket a nemzetiségi közösséghez tartozó egyén él át többes kötődése következtében;

c) elemezni tudja az interetnikus környezetben élő emberek, közösségek helyzetét az önazonosság fenntartása szempontjából;

d) képes elemezni esettanulmányokat, amelyekben a tolerancia és a konszenzusos együttműködés kérdése áll a középpontban;

e) ismeri és tudja értelmezni a globalizációnak és a modernizációnak a nemzetiségekre gyakorolt hatásait;

f) tud logikusan érvelni egy adott probléma megoldását célzó elképzelés mellett.

1.2.19.2. A HORVÁT, A NÉMET, A ROMA/CIGÁNY, A ROMÁN, A SZERB, A SZLOVÁK, VALAMINT A SZLOVÉN NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.19.2.1. Középszintű vizsga

1.2.19.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	(projekt)	15 perc	
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	A projektmunka megvédése	Egy tétel kifejtése
4		20 pont	50 pont
5	80 pont	70 pont	

1.2.19.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.19.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	180 perc	20 perc	
3	Esszé	Tétel kifejtése	
4		A) altétel	B) altétel
5		25 pont	25 pont
6	100 pont	50 pont	

1.2.20. TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.20.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.20.1.1. A természettudomány érettségi vizsga célja

A természettudomány érettségi vizsga fő célja, hogy egy egységes természetszemléleten alapuló, hatékony gondolati eszköz meglétét igazolja, és egyben elő is mozdítsa. A szaktárgyi érettségikkel szemben nem annyira az adatok, képletek, megoldási sémák ismeretét követeli meg, hanem inkább a tájékozódó képességet, a megoldandó kérdések meglátását és helyes megfogalmazását, a rendelkezésre álló adatok mérlegelését, ábrázolását, az összefüggések felismerését.

Az érettségi vizsgakövetelmények a biológia, kémia, fizika, valamint a földrajz tantárgyak kerettantervének megfelelően csoportosított részletei – tehát nincs bennük olyan tartalom, mely e tárgyak valamelyikében ne szerepelne. Ezért a vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) képes-e tárgyi ismereteit életszerű helyzetekben alkalmazni;
- b) képes-e összetett probléma elemzésére;
- c) tud-e egy állítást igazolni vagy cáfolni adatok, grafikonok elemzésével;
- d) képes-e adatokból, adatsorokból, grafikonokból, ábrákból következtetéseket levonni, összefüggéseket felismerni;
- e) képes-e kísérletek vagy megfigyelések eredményeit értelmezni;
- f) felismeri-e a hasonlóságokat és különbségeket egyes jelenségek, folyamatok, rendszerek között;
- g) képes-e döntések következményeinek értékelésére kívánatosságuk alapján;
- h) képes-e térbeli és időbeli minták, struktúrák és funkciók kapcsolatának elemzésére.

1.2.20.2. A TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.20.2.1. Középszintű vizsga

1.2.20.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2	120 perc	15 perc
3	Feladatsor	Tételkifejtés vagy projektmunka ¹ bemutatása
4	75 pont	75 pont

1.2.21. TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.21.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.21.1.1. A testnevelés érettségi vizsga célja

¹ Projektmunka készítését csak az a vizsgázó választhatja, aki érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezik, és tanulói jogviszonyban van.

A tárgy jellegéből következik, hogy a testkultúra értékeinek felismerésével és elsajátításával, illetve a mozgások megjelenítésével és teljesítményszintjével kapcsolatos követelmények külön kompetenciaként jelennek meg a követelményekben. A tanult sportági csoportok és a testkultúra különböző területei külön témaköröket fednek le. A testnevelés érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) képes-e az iskolai testnevelésben tanult sportágak technikájának teljesítményhez kötött bemutatására;

b) rendelkezik-e a testi képességekhez kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználásával;

c) rendelkezik-e olyan szintű motoros képességekkel, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák eredményes végrehajtását;

d) képes-e az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására és átadására;

e) rendelkezik-e az egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek űzéséhez szükséges ismeretekkel, képes-e ezek bemutatására.

Célja továbbá annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) tudja-e értelmezni a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét és a biológiai fejlődéssel összhangban a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását;

b) ismeri-e az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait;

c) ismeri-e a testi képességek és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztésének lehetőségeit;

d) tudja-e értelmezni a testi és lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket, a higiéniés szokások jelentőségét;

e) ismeri-e az iskolában tanult és az olimpiai játékokon szereplő sportágakat;

f) ismeri-e a kiemelkedő magyar sportsikereket;

g) ismeri-e az olimpiai játékok történetét, tudja-e értelmezni az olimpiai eszmét.

1.2.21.2. TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.21.2.1. Középszintű vizsga

1.2.21.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	
2	50 perc tiszta bemutatási idő	15 perc	
3	Sportági technikák és önállóan	Tételkifejtés	
4	összeállított gyakorlatsorok bemutatása	A) altétel: Egy téma kifejtése	B) altétel: Fogalom vagy adat ismerete
5		40 pont	10 pont
6	100 pont	50 pont	

1.2.21.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.21.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	
2	240 perc tiszta bemutatási idő	20 perc	
3	Kötelezően előírt gyakorlatok és	Tételkifejtés	
4	technikák teljesítményre törekvő	A) altétel: Egy téma kifejtése	B) altétel: Fogalom vagy adat ismerete
5	bemutatása	40 pont	10 pont
6	100 pont	50 pont	

1.2.22. VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.22.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.22.1.1. A vizuális kultúra érettségi vizsga célja

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az alábbi kompetenciákkal:

1. a vizuális jelenségek megfigyelése, széles körű elemző vizsgálata, esztétikai és kommunikációs szempontok szerinti megítélése;

2. a vizuális nyelv elemeinek ismerete és megfelelő használata az alkotó tevékenység során, valamint ezen ismeretek segítségével vizuális alkotások elemzése;

3. a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák gyakorlati alkalmazása, továbbá sajátos és közös vonásainak bemutatása, sokrétű értelmezése, mérlegelő szemléletű megítélése;

4. a köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozása a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával, hagyományos, mozgóképi és digitális eszközhasználatával;

5. vizuális információk tudatos befogadása pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján;

6. tárgyak, vizuálisan érzékelhető jelenségek ábrázolása, valamint elképzelt dolgok, más tantárgy tananyagtartalmaként megismert, természet- vagy társadalomtudományban jelen lévő, vagy más művészeti ág tevékenységrendszerében használt fogalmak kifejezése különböző vizuális eszközökkel;

7. személyes érzések kifejezése változatosan használt vizuális eszközökkel;

8. tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálata, különböző szempontok szerinti megítélése és a tapasztalatok felhasználása alkotásban, tervezésben;

9. a környezettudatos gondolkodás elveinek megjelenítése a környezetkultúra témakör jellemző alkotó-tervező tevékenységeiben;

10. a képzetekben gazdag képi látásmód alkalmazása és ennek árnyalt vizuális kifejezése;

11. időben és térben eltérő kultúrák és művészeti korszakok művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatása, értelmezése, elemzése és felhasználása saját célú alkotás létrehozásában;

12. vizuális megjelenések kultúráközvetítő szerepének megértése és bemutatása az egyetemes, európai és magyar művészet példáival, és a tanulságok felhasználása alkotásban;

13. a magyar vizuális kultúra jelentősebb alkotásainak, alkotóinak ismerete és az ismeretek felhasználása alkotó munkában;

14. a magyar népművészet, díszítőművészet, tárgykultúra, építészet jellemző példáinak ismerete és felhasználása változatos célú alkotó munkában;

15. az adott feladatnak megfelelő képalkotó technikák ismerete és használata alkotó munkában;

16. a vizuális megjelenések leírása, elemzése és értelmezése során a reflexiók szemléletes és szakszerű megfogalmazása, szöveges és képi megjelenítéssel is;

17. a vizuális kultúra tantárgy gyakorlati feladataiban megismert fogalmak, szakkifejezések helyes használata;

18. vizuálisan feldolgozható problémahelyzetek önálló felismerése, kreatív megoldása, alkotói folyamat önreflektív bemutatásával, analóg és a digitális prezentációs technikák használatával;

19. különböző mediális produktum elemzése, összehasonlítása a vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából, és a tanulságok felhasználása saját célú digitális képalkotásban;

20. technikai képnél és digitális környezetben a manipuláció és a befolyásolás vizuális eszközeinek felismerése, értelmezése, bemutatása.

1.2.22.2. VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.22.2.1. Középszintű vizsga

1.2.22.2.1.1. A vizsga részei

	A			B	
1	Gyakorlati vizsga I.			Gyakorlati vizsga II.	
2	120 perc			30 perc	
3				15 perc	15 perc
4	Helyszíni alkotómunka	Projektmunka	Portfólió	Portfólió bemutatása	Projektmunka bemutatása
5	20 pont	40 pont	60 pont	15 pont	15 pont
6	120 pont			30 pont	

1.2.22.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.22.2.2.1. A vizsga részei

	A	B
1	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
2	240 perc	20 perc
3	Művészettörténet-műelemző és rajzi feladatsor	Két feladat kifejtése
4	120 pont	30 pont

1.2.23. BIBLIAISMERET - BAPTISTA HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA

1.2.23.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.23.1.1. A bibliaismeret - baptista hittan érettségi vizsga célja

A bibliaismeret alapvető feladata a Biblia igazságainak megismertetése, a Teremtő és Gondviselő Mennyei Atya bemutatása, és ezek alapján a tanulók társaikhoz, családjukhoz és környezetükhöz való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása.

Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori keresztény életmódot, életfelfogást és életminőséget.

A tanulók tudjanak számot adni erkölcsi érzékük fejlődéséről, az Isten ígében megfogalmazott és általában az európai keresztény kultúra alapvető erkölcsi értékeinek tanulmányozásáról és alkalmazásáról a mindennapokban azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban.

A bibliaismeret - baptista hittan érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

a) hogyan tudja alkalmazni a Biblia erkölcsi tanításait, fogalmi ismereteit, tapasztalatait a múlt és a jelenkor jelenségeinek megértésében;

b) hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban, a szükséges és lehetséges tartalmakkal, szerkezetben és stílusban;

c) tud-e önállóan reagálni a Biblia szövegének gondolataira, állításaira, következtetéseire;

d) képes-e élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, hitigazságok, érzelmek árnyalt bemutatására, értelmezésére;

e) képes-e felelősen élni a Biblia tanításai által az egyetemes és európai emberi értékrenddel;

f) teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, értékválasztásai;

g) tud-e logikusan érvelni, következtetéseit, gondolatait világos nyelvi formában előadni, véleményt alkotni;

h) képes-e isteni igazságok összevetésére, különböző bibliai szövegek elemzésére, összehasonlítására, értelmezésére, értékelésére;

i) tud-e bibliai szövegekben, kérdésfelvetések és válaszok sokféleségében tematikusan és kronológiailag tájékozódni.

1.2.23.2. BIBLIAISMERET - BAPTISTA HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.23.2.1. Középszintű vizsga

1.2.23.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Szóbeli vizsga	
2	15 perc	
3	Tételkifejtés	
4	A) feladat kifejtése	B) feladat kifejtése
5	35 pont	15 pont
6	50 pont	

1.2.23.2.2. Emelt szintű vizsga

1.2.23.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	
2	180 perc	20 perc	
3	Feladatsor	Tételkifejtés	
4		A) feladat kifejtése	B) feladat kifejtése
5	80 pont	45 pont	25 pont
6		70 pont	

1.2.24. FENNTARTHATÓSÁG

1.2.24.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

1.2.24.1.1. A fenntarthatóság érettségi vizsga célja

A fenntarthatóság érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező környezeti, illetve a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretekkel, továbbá, hogy a vizsgázó

- a) képes-e összekapcsolni ismereteit a mindennapokban tapasztalható környezeti, illetve fenntarthatósággal kapcsolatos folyamatokkal, jelenségekkel, történésekkel;
- b) rendelkezik-e környezeti folyamatokat összefüggéseiben átlátó rendszerszemlélettel;
- c) eligazodik-e a témához kapcsolódóan a nyomtatott és elektronikus információhordozókban megjelenő adatokban, információkban, képes-e azokat elemezni, rendszerezni, azokból következtetéseket, illetve prognózisokat megfogalmazni;
- d) képes-e véleményét a környezeti, fenntarthatósági szempontokra alapozva érvekkel alátámasztva kifejteni szóban és írásban egyaránt;
- e) képes-e környezeti megfigyelései, vizsgálódásai megtervezésére, az eredmények értelmezésére és szemléletes bemutatására különböző módszerek alkalmazásával;
- f) képes-e projektet önállóan megtervezni és megvalósítani egy adott környezeti-fenntarthatósági probléma feltárására, megoldására;
- g) döntéseiben, válaszaiban tükröződik-e a jövőért felelős, a fenntarthatóságot szem előtt tartó szemlélet.

1.2.24.2. FENNTARTHATÓSÁG ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.2.24.2.1. Középszintű vizsga

1.2.24.2.1.1. A vizsga részei

	A	B
1	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
2	Projekt	15 perc
3	Egy téma önálló, évközi feldolgozása	Projektvédelem
4	100 pont	50 pont

TARTALOMJEGYZÉK

100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet	1
az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról	1
Általános rendelkezések	1
Az érettségi vizsga részei és vizsgatárgyai	2
Az érettségi vizsga előkészítése	3
Az érettségi vizsga fajtái, a vizsgaidőszakok	3
Jelentkezés az érettségi vizsgára	6
Az érettségi vizsga vizsgabizottsága	10
Az emelt szintű vizsga megszervezésére vonatkozó külön rendelkezések	12
Az érettségi vizsga menete	13
Az írásbeli vizsga	13
A vizsgabizottság előzetes értekezlete	21
Az egyes vizsgatárgyból tett emelt szintű írásbeli érettségi vizsgára vonatkozó külön szabályok	22
A szóbeli vizsga menete	24
Az egyes vizsgatárgyból tett emelt szintű szóbeli érettségi vizsgára vonatkozó külön szabályok	28
Az érettségi vizsga befejezése	29
A vizsga iratai, az iratkezelés	33
Vegyes és záró rendelkezések	37
A nemzetiségi nyelvű és a két tanítási nyelvű érettségi vizsgára vonatkozó külön rendelkezések	37
A külföldön szerzett érettségi bizonyítványokra vonatkozó rendelkezések	40
Átmeneti és vegyes rendelkezések	40
Hatályba léptető rendelkezések	46
1. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez	47
Az érettségi vizsga iratai és záradékai	47
I.	47
Nyomtatványok	47
II.	47
Záradékok	47
2. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez	48
ELSŐ RÉSZ	49
AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYAI ÉS A VIZSGA FORMÁI	49
1. Kötelező vizsgatárgyak	49
2. Választható közismereti vizsgatárgyak	49
3. Ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyak	50
4. Ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgyak	50

MÁSODIK RÉSZ	51
AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	51
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	52
KÖZÉPSZINT	53
EMELT SZINT	54
NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	56
KÖZÉPSZINT	57
EMELT SZINT	59
NEMZETISÉGI NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	60
TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	60
KÖZÉPSZINT	61
EMELT SZINT	63
MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	64
KÖZÉPSZINT	65
EMELT SZINT	67
ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	68
KÖZÉPSZINT	69
EMELT SZINT	70
FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	71
KÖZÉPSZINT	72
EMELT SZINT	75
KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	79
KÖZÉPSZINT	80
EMELT SZINT	82
BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	85
KÖZÉPSZINT	85
EMELT SZINT	89
FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK) ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	93
KÖZÉPSZINT	94
EMELT SZINT	95
ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	97
KÖZÉPSZINT	97
EMELT SZINT	99

VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	102
KÖZÉPSZINT	103
EMELT SZINT	105
INFORMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	108
KÖZÉPSZINT	109
EMELT SZINT	110
TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	111
KÖZÉPSZINT	111
EMELT SZINT	113
FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS	
KÖVETELMÉNYEI	114
KÖZÉPSZINT	115
EMELT SZINT	116
HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS	
KÖVETELMÉNYEI	116
KÖZÉPSZINT	117
EMELT SZINT	118
BIBLIAISMERET - HIT GYÜLEKEZETE	
ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYÁLTALÁNOS	
KÖVETELMÉNYEI	119
KÖZÉPSZINT	120
EMELT SZINT	121
TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	121
LATIN NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	124
KÖZÉPSZINT	125
EMELT SZINT	126
EMBERISMERET, ETIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	127
KÖZÉPSZINT	128
EMELT SZINT	128
TÁRSADALOMISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA	
ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	128
KÖZÉPSZINT	129
EMELT SZINT	131
AZ EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA	
ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS	
KÖVETELMÉNYEI	133
KÖZÉPSZINT	134
EMELT SZINT	135
DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS	
KÖVETELMÉNYEI	135
KÖZÉPSZINT	136
EMELT SZINT	136

MOZGÓKÉP- ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	137
KÖZÉPSZINT	138
EMELT SZINT	142
NEMZETISÉGI NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	143
KÖZÉPSZINT	145
EMELT SZINT	146
CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	148
KÖZÉPSZINT	148
EMELT SZINT	150
BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	151
KÖZÉPSZINT	152
EMELT SZINT	153
UTAZÁS ÉS TURIZMUS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	156
GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	157
JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	162
ÁBRÁZOLÓ ÉS MŰVÉSZETI GEOMETRIA ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	164
NÉPMŰVÉSZET ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	164
MAGYAR NÉPZENE ALAPJAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	168
HANGTANI ÉS AKUSZTIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	168
HANGKULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	168
MŰVÉSZETTÖRTÉNET ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	168
PSZICHOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	171
KÖZÉPSZINT	172
EGÉSZSÉGÜGYI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	174
KÖZÉPSZINT	174
EMELT SZINT	175
EGÉSZSÉGÜGYI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	175
KÖZÉPSZINT	176

EMELT SZINT	177
SZOCIÁLIS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	178
KÖZÉPSZINT	179
EMELT SZINT	180
PEDAGÓGIAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	181
KÖZÉPSZINT	182
EMELT SZINT	184
KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	186
KÖZÉPSZINT	187
EMELT SZINT	187
HANG-, FILM- ÉS SZÍNHÁZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	188
KÖZÉPSZINT	188
EMELT SZINT	189
BÁNYÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	189
ÉPÜLETGÉPÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	189
KÖZÉPSZINT	190
EMELT SZINT	191
GÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	192
KOHÁSZATI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	192
KÖZÉPSZINT	193
EMELT SZINT	194
VILLAMOSIPAR ÉS ELEKTRONIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	195
TÁVKÖZLÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	195
KÖZÉPSZINT	196
EMELT SZINT	197
INFORMATIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	197
KÖZÉPSZINT	198

EMELT SZINT	199
VEGYIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	200
KÖZÉPSZINT	201
EMELT SZINT	201
VEGYÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	202
KÖZÉPSZINT	203
EMELT SZINT	203
ÉPÍTŐIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	204
KÖNNYŰIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	204
KÖZÉPSZINT	205
EMELT SZINT	205
FAIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	206
KÖZÉPSZINT	207
EMELT SZINT	208
NYOMDAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	210
KÖZLEKEDÉSÉPÍTŐ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	210
KÖZLEKEDÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	210
KÖZLEKEDÉSGÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	210
KÖRNYEZETVÉDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	210
KÖZÉPSZINT	211
EMELT SZINT	211
KÖZGAZDASÁGI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	212
KÖZÉPSZINT	213
EMELT SZINT	214
ÜGYVITEL ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	215

KERESKEDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	215
KÖZÉPSZINT	215
EMELT SZINT	216
VENDÉGLÁTÓIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	217
KÖZÉPSZINT	219
EMELT SZINT	220
TURISZTIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	222
KÖZÉPSZINT	223
EMELT SZINT	223
OPTIKAI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	225
KÖZÉPSZINT	225
EMELT SZINT	226
SZÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	227
MEZŐGAZDASÁGI GÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	227
ERDÉSZETI ÉS VADGAZDÁLKODÁSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	227
KÖZÉPSZINT	228
EMELT SZINT	228
MEZŐGAZDASÁGI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	228
KÖZÉPSZINT	229
EMELT SZINT	230
KERTÉSZETI ÉS PARKÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	230
KÖZÉPSZINT	231
EMELT SZINT	232
FÖLDMÉRÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	235
KÖZÉPSZINT	236
EMELT SZINT	236
ÉLELMISZERIPARI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	237

KÖZÉPSZINT	238
EMELT SZINT	238
SPORT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	238
KÖZÉPSZINT	239
EMELT SZINT	242
RENDESZETI ÉS KÖZSZOLGÁLATI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	243
KÖZÉPSZINT	245
EMELT SZINT	245
KÖZMŰVELŐDÉSI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	246
KÖZÉPSZINT	247
EMELT SZINT	247
VÍZÜGYI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	247
KÖZÉPSZINT	248
EMELT SZINT	248
HONVÉDELMI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	249
KÖZÉPSZINT	250
EMELT SZINT	252
BÁNYAMŰVELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	254
KÖZÉPSZINT	255
EMELT SZINT	255
GÁZIPARI ÉS FLUIDUMKITERMELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	255
KÖZÉPSZINT	256
EMELT SZINT	256
GÉPGYÁRTÁS-TECHNOLÓGIAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	257
KÖZÉPSZINT	258
EMELT SZINT	258
MECHATRONIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	259
KÖZÉPSZINT	260
EMELT SZINT	261

AUTOMATIKAI ÉS ELEKTRONIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	262
KÖZÉPSZINT	263
EMELT SZINT	264
KÖZLEKEDÉSAUTOMATIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	265
KÖZÉPSZINT	266
EMELT SZINT	267
MAGAS- ÉS MÉLYÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	268
KÖZÉPSZINT	269
EMELT SZINT	269
ÚT-, VASÚT- ÉS HÍDÉPÍTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	270
KÖZÉPSZINT	271
EMELT SZINT	272
NYOMDAIPARI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	272
KÖZÉPSZINT	273
EMELT SZINT	274
KIADVÁNYSZERKESZTÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	275
KÖZÉPSZINT	276
EMELT SZINT	277
AUTÓ- ÉS REPÜLŐGÉP-SZERELÉSI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	277
KÖZÉPSZINT	278
EMELT SZINT	279
VASÚTGÉPÉSZETI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	279
KÖZÉPSZINT	280
EMELT SZINT	281
HAJÓZÁSI TECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	281

KÖZÉPSZINT	282
EMELT SZINT	283
IRODAI ÜGYVITELI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	283
KÖZÉPSZINT	284
EMELT SZINT	285
IDEGENNYELVŰ ÜGYVITELI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	287
KÖZÉPSZINT	288
EMELT SZINT	289
FODRÁSZATI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	290
KÖZÉPSZINT	291
EMELT SZINT	294
KOZMETIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	297
KÖZÉPSZINT	298
EMELT SZINT	300
MEZŐGAZDASÁGI ÉS ERDÉSZETI GÉPÉSZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	303
KÖZÉPSZINT	304
EMELT SZINT	304
ÉLELMISZERIPARI GÉPÉSZTECHNIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	305
KÖZÉPSZINT	306
EMELT SZINT	306
KÖZÚTI ÉS LÉGI KÖZLEKEDÉSI, SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI ÉS LOGISZTIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	307
KÖZÉPSZINT	308
EMELT SZINT	308
POSTAFORGALMI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	308
KÖZÉPSZINT	309
EMELT SZINT	310

VASÚTÜZEMI KÖZLEKEDÉSI, SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI ÉS LOGISZTIKAI ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	311
KÖZÉPSZINT	312
EMELT SZINT	312
EGYHÁZZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	313
KÖZÉPSZINT	314
EMELT SZINT	314
GYAKORLATOSSZÍNÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	315
KÖZÉPSZINT	316
EMELT SZINT	317
JAZZ-ZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	318
KÖZÉPSZINT	318
EMELT SZINT	319
KLASSZIKUSZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	319
KÖZÉPSZINT	320
EMELT SZINT	320
NÉPZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	321
KÖZÉPSZINT	321
EMELT SZINT	322
SZÓRAKOZTATÓZENÉSZ-ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	322
KÖZÉPSZINT	323
EMELT SZINT	324
TÁNCOS ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	324
KÖZÉPSZINT	325
EMELT SZINT	326
ARTISTA ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGAÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	327
KÖZÉPSZINT	328
EMELT SZINT	328

3. számú melléklet a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelethez	328
1. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	329
1.1. KÖTELEZŐ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	329
1.1.1. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA	329
1.1.1.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	329
1.1.1.1.1. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja	329
1.1.1.2. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	330
1.1.1.2.1. Középszintű vizsga	330
1.1.1.2.2. Emelt szintű vizsga	330
1.1.2. NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA	330
1.1.2.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	331
1.1.2.1.1. A nemzetiségi nyelv és irodalom érettségi vizsga célja	331
1.1.2.2. HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA	331
1.1.2.2.1. Középszintű vizsga	332
1.1.2.2.2. Emelt szintű vizsga	332
1.1.2.3. NÉMET NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA	332
1.1.2.3.1. Középszintű vizsga	332
1.1.2.3.2. Emelt szintű vizsga	332
1.1.2.4. ROMÁN NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA	333
1.1.2.4.1. Középszintű vizsga	333
1.1.2.4.2. Emelt szintű vizsga	333
1.1.2.5. SZERB NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA	333
1.1.2.5.1. Középszintű vizsga	333
1.1.2.5.2. Emelt szintű vizsga	334
1.1.2.6. SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM VIZSGA LEÍRÁSA	334
1.1.2.6.1. Középszintű vizsga	334
1.1.2.6.2. Emelt szintű vizsga	334
1.1.3. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA	335
1.1.3.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	335
1.1.3.1.1. A történelem érettségi vizsga célja	335
1.1.3.2. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	336
1.1.3.2.1. Középszintű vizsga	336
1.1.3.2.2. Emelt szintű vizsga	336

1.1.4. MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA	336
1.1.4.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	336
1.1.4.1.1. A matematika érettségi vizsga célja	336
1.1.4.2. MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	337
1.1.4.2.1. Középszintű vizsga	337
1.1.4.2.2. Emelt szintű vizsga	337
1.1.5. ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA	338
1.1.5.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	338
1.1.5.1.1. Az idegen nyelv érettségi vizsga célja	338
1.1.5.2. ÉLŐ IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	339
1.1.5.2.1. Középszintű vizsga	339
1.1.5.2.2. Emelt szintű vizsga	339
1.1.6. LATIN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA	339
1.1.6.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	339
1.1.6.1.1. A latin nyelv érettségi vizsga célja	339
1.1.6.2. LATIN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	340
1.1.6.2.1. Középszintű vizsga	340
1.1.6.2.2. Emelt szintű vizsga	340
1.2. VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	340
1.2.1. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA	340
1.2.1.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	340
1.2.1.1.1. Az állampolgári ismeretek érettségi vizsga célja	340
1.2.1.2. ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	341
1.2.1.2.1. Középszintű vizsga	341
1.2.2. BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA	341
1.2.2.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	341
1.2.2.1.1. A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga célja	341
1.2.2.2. BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	342
1.2.2.2.1. Középszintű vizsga	342
1.2.2.2.2. Emelt szintű vizsga	342
1.2.3. BIBLIAISMERET - HIT GYÜLEKEZETE (VILÁGNÉZETILEG ELKÖTELEZETT ISKOLÁK RÉSZÉRE) ÉRETTSÉGI VIZSGA	342

1.2.3.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	342
1.2.3.1.1. A Bibliaismeret - Hit Gyülekezete (Világnézetileg elkötelezett iskolák részére) érettségi vizsga célja	342
1.2.3.2. BIBLIAISMERET - HIT GYÜLEKEZETE ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	343
1.2.3.2.1. Középszintű vizsga	343
1.2.3.2.2. Emelt szintű vizsga	343
1.2.4. BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA	343
1.2.4.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	343
1.2.4.1.1. A biológia érettségi vizsga célja	343
1.2.4.2. BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	344
1.2.4.2.1. Középszintű vizsga	345
1.2.4.2.2. Emelt szintű vizsga	345
1.2.5. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA	345
1.2.5.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	345
1.2.5.1.1. A célnyelvi civilizáció érettségi vizsga célja	345
1.2.5.2. CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	346
1.2.5.2.1. Középszintű vizsga	346
1.2.5.2.2. Emelt szintű vizsga	346
1.2.6. DIGITÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA	346
1.2.6.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	346
1.2.6.1.1. A digitális kultúra érettségi vizsga célja	346
1.2.6.2. DIGITÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	347
1.2.6.2.1. Középszintű vizsga	347
1.2.6.2.2. Emelt szintű vizsga	347
1.2.7. DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA	347
1.2.7.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	347
1.2.7.1.1. A dráma érettségi vizsga célja	347
1.2.7.2. DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	348
1.2.7.2.1. Középszintű vizsga	348
1.2.7.2.2. Emelt szintű vizsga	348
1.2.8. ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA	348
1.2.8.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	348
1.2.8.1.1. Az ének-zene érettségi vizsga célja	349

1.2.8.2. ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	349
1.2.8.2.1. Középszintű vizsga	349
1.2.8.2.2. Emelt szintű vizsga	350
1.2.9. FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA	350
1.2.9.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	350
1.2.9.1.1. A filozófia érettségi vizsga célja	350
1.2.9.2. FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	350
1.2.9.2.1. Középszintű vizsga	351
1.2.9.2.2. Emelt szintű vizsga	351
1.2.10. FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA	351
1.2.10.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	351
1.2.10.1.1. A fizika érettségi vizsga célja	351
1.2.10.2. FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	353
1.2.10.2.1. Középszintű vizsga	353
1.2.10.2.2. Emelt szintű vizsga	353
1.2.11. FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI VIZSGA	354
1.2.11.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	354
1.2.11.1.1. A földrajz érettségi vizsga célja	354
1.2.11.2. FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	354
1.2.11.2.1. Középszintű vizsga	355
1.2.11.2.2. Emelt szintű vizsga	355
1.2.12. GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA	355
1.2.12.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	355
1.2.12.1.1. A gazdasági ismeretek érettségi vizsga célja	355
1.2.12.2. GAZDASÁGI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	356
1.2.12.2.1. Középszintű vizsga	356
1.2.12.2.2. Emelt szintű vizsga	356
1.2.13. HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA	356
1.2.13.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	356
1.2.13.1.1. A hittan érettségi vizsga célja	356
1.2.13.2. EVANGÉLIKUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	357
1.2.13.2.1. Középszintű vizsga	357
1.2.13.2.2. Emelt szintű vizsga	358
1.2.13.3. KATOLIKUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	358
1.2.13.3.1. Középszintű vizsga	358

1.2.13.3.2. Emelt szintű vizsga	358
1.2.13.4. REFORMÁTUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	358
1.2.13.4.1. Középszintű vizsga	358
1.2.13.4.2. Emelt szintű vizsga	359
1.2.14. HONVÉDELMI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA	359
1.2.14.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	359
1.2.14.1.1. A honvédelmi alapismeretek érettségi vizsga célja	359
1.2.14.2. HONVÉDELMI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	360
1.2.14.2.1. Középszintű vizsga	360
1.2.14.2.2. Emelt szintű vizsga	360
1.2.15. JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA	360
1.2.15.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	360
1.2.15.1.1. A judaisztika érettségi vizsga célja	361
1.2.15.2. JUDAISZTIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	361
1.2.15.2.1. Középszintű vizsga	361
1.2.16. KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA	361
1.2.16.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	361
1.2.16.1.1. A kémia érettségi vizsga célja	361
1.2.16.2. KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	362
1.2.16.2.1. Középszintű vizsga	362
1.2.16.2.2. Emelt szintű vizsga	362
1.2.17. KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA	363
1.2.17.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	363
1.2.17.1.1. A közigazgatási ismeretek érettségi vizsga célja	363
1.2.17.2. KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	364
1.2.17.2.1. Középszintű vizsga	364
1.2.17.2.2. Emelt szintű vizsga	364
1.2.18. MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA	364
1.2.18.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	364
1.2.18.1.1. A mozgóképkultúra és médiismeret érettségi vizsga célja	364
1.2.18.2. MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	365
1.2.18.2.1. Középszintű vizsga	365

1.2.18.2.2. Emelt szintű vizsga	365
1.2.19. NEMZETISÉGI NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA	366
1.2.19.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	366
1.2.19.1.1. A nemzetiségi népismeret érettségi vizsga célja	366
1.2.19.2. A HORVÁT, A NÉMET, A ROMA/CIGÁNY, A ROMÁN, A SZERB, A SZLOVÁK, VALAMINT A SZLOVÉN NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	367
1.2.19.2.1. Középszintű vizsga	367
1.2.19.2.2. Emelt szintű vizsga	367
1.2.20. TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA	367
1.2.20.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	368
1.2.20.1.1. A természettudomány érettségi vizsga célja	368
1.2.20.2. A TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	368
1.2.20.2.1. Középszintű vizsga	368
1.2.21. TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA	368
1.2.21.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	368
1.2.21.1.1. A testnevelés érettségi vizsga célja	368
1.2.21.2. TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	369
1.2.21.2.1. Középszintű vizsga	369
1.2.21.2.2. Emelt szintű vizsga	369
1.2.22. VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA	370
1.2.22.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	370
1.2.22.1.1. A vizuális kultúra érettségi vizsga célja	370
1.2.22.2. VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	371
1.2.22.2.1. Középszintű vizsga	371
1.2.22.2.2. Emelt szintű vizsga	371
1.2.23. BIBLIAISMERET - BAPTISTA HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA	371
1.2.23.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	371
1.2.23.1.1. A bibliaismeret - baptista hittan érettségi vizsga célja	371
1.2.23.2. BIBLIAISMERET - BAPTISTA HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	372
1.2.23.2.1. Középszintű vizsga	372
1.2.23.2.2. Emelt szintű vizsga	372
1.2.24. FENNTARTHATÓSÁG	372

1.2.24.1. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK	372
1.2.24.1.1. A fenntarthatóság érettségi vizsga célja	372
1.2.24.2. FENNTARTHATÓSÁG ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA	373
1.2.24.2.1. Középszintű vizsga	373